ဟေမဝတသုတ္တန်တရားတော်

မာတိကာ

ပဌမပိုင်း

တရားပလွှင်ခံ

လူတိုင်းနဲ့သင့်လျော်ပါတယ်

အဲဒီသူတော်ကို ဟောတဲ့နှစ်

ဓမ္မစက္ကြာတရား ဟောတဲ့အချိန်

တရားဦးနာရှေ့ တရားထူးရသူတွေ

စိတ်တည်ငြိမ်မှုက အရေးကြီးတယ်

အချိုးကျကျ တရားနာပုံ

ကာမဂုဏ်တွေက လှည့်စားတတ်တယ်

မိတ်ဆွေကို မိတ်ခေါ်ဖို့သွားတယ်

နတ်စကားကြားရတဲ့အမျိုးသမီး

သာတာဂိရိနတ်က မိတ်ခေါ်ပုံ

အရဟံဂုဏ်တော်

သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဂုဏ်တော်

ဗုဒ္ဓဂုဏ်တော်

မိတ်ခေါ်ပုံဆောင်ပုဒ်

ဟေမဝတာ၏စိစစ်ပုံ(၁)

စိတ်ကို အညီအမျှထားနိုင်ပါရဲ့လား

စိတ်ကို နှိုင်နင်းပါရဲ့လား

အမေးခံရတာ ကြောက်စရာကောင်းတယ်

သာတာဂိရိ၏ အဖြေ(၁)

စိတ်ကို အညီအမျှ ထားနိုင်ပါတယ်

အလွန်ကြည်ညြိုစရာကောင်းပါတယ်

မဟာကရုဏာဖြစ်တော်မူပုံ

အိုနာသေသို့ ဆောင်ပို့နေသည်

အားကိုးဖွယ်မရှိ

လမ်းမှားရောက်နေသူက သာပြီး သနားစရာကောင်းတယ်

ကောရဗျမင်းနှင့် အရှင်ရဋ္ဌပါလ အမေးအဖြေ

ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာ မရှိပါတကား

အလိုမပြည့်ပါတကား

ဘုက္ကကျမေးခွန်း

ပညာရှိမေးခွန်း

စိတ်အကြံနှိုင်နင်းတော်မူပုံ

နှစ်သက်ဖွယ်ကို စက်ဆုပ်ဖွယ်ဖြစ်အောင် ရှုနိုင်တယ်

စက်ဆုပ်ဖွယ်ကို နှစ်သက်ဖွယ်ဖြစ်အောင် ရှုနိုင်တယ်

အရှင်မဟာကဿပနှင့် လူနှမ်၏လက်ပြတ်

လျှစ်လျူရှုနိုင်တယ်

သာတာဂိရိ အဖြေဆောင်ပုံ (၁)

ဒုတိယပိုင်း

တရားအနှုသနွှေ

သင့်ဘုရားက ကာယဒုစရိုက်ကင်းပါရဲ့လား

ဟောမဝတာ၏ စိစစ်ပုံ(၂)

ခိုးယူမှုကင်းပါရဲ့လား

ညှင်းဆဲမှု မေ့လျော့မှု ကင်းပါရဲ့လား

ကသိုလ်တက္ကတွန်းကြီး၏ ရှိုင်းသောစကား

စျာန်ဝင်စားမှု ရှိပါရဲ့လား

သာတာဂိရိ၏အဖြေ(၂)

ခိုးယူခြင်းလဲ ကင်းပါတယ်

ဘုရားတို့ ဂိုဏ်းဆရာကြီးများ

အသတ်ခံရ အခိုးခံရမှာ လူတိုင်းပင်အလိုမရှိကြ

သမ္ဘေဒဝိရတိဖြင့် လုံးဝကင်းသည်

ကိုယ်ချင်းစာတရားရှိလျှင် မခိုးနိုင်

ဝိပဿနာဖြင့် ခိုးမှုကင်းပုံ

အရိယမဂ်ဖြင့် ခိုးမှုကင်းပုံ

ညှင်းဆဲမှုလဲ ကင်းတယ်

သတ်နိုင်သေးရင် သောတာပန်မဟုတ်

မေ့လျော့ရေးမှ ဝေးကွာပါသည်

သာတာဂိရိအဖြေဆောင်ပုဒ် (၂)

သမထစျာန်
ဝိပဿနာစျာန်

သာဓုခေါ်တုန်း စျာန်ဝင်စားတော်မူသည်

မြန်မာသာဓုနှင့် သီဟိုဠ်သာဓု
သမာပတ်ပေါင်း ကုဋေနှစ်သန်းလေးသိန်း

မမေ့မှုဖြင့် ဝိပဿနာစျာန်ပွားနေပုံ

တတိယပိုင်း

တရားအနှဲသနွေ

သင့်ဘုရားက ဝစီဒုစရိုက်ကင်းပါရဲ့လား (စိစစ်ပုံ–၃)

ဝဿကာရ၏ကုန်းတိုက်ပုံ

သာတာဂိရိနတ်၏အဖြေ (၃)

သာတာဂိရိနတ်၏ အဖြေဆောင်ပုဒ်(၃)

စကား ၆–ခွန်းတွင် ၂–ခွန်းသာ ပြောသည်

မြတ်စွာဘုရားပြောဆိုတဲ့ စကား ၂–ခွန်း

သူဂတဂုဏ်တော်

သင့်ဘုရားက မနောဒုစရိုက် ကင်းပါရဲ့လား

ဟေမဝတ၏စိစစ်ပုံ (၄)
မိန္ဓာဒိဋ္ဌကြီး သုံးပါး

သာတာဂိရိနတ်၏ အဖြေ(၄)

ကာမရာဂလဲ ကင်းတယ်

ဒေါသလဲ ကင်းတယ်

မောဟလဲ ကင်းတယ်

နိယတဗျာဒိတ်ရကတည်းက မိန္ဓာဒိဋ္ဌကင်းခဲ့တယ်

လူသေလူဖြစ်ဆိုတာနဲ့ ကိုက်ညီနေတယ်

မိန္ဓာဒိဋ္ဌ တယ်တော့ကစ၍ ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့သလဲ

မောဟအားလုံး ကင်းတယ်

ဉာဏ်မျက်စိနှင့် ပြည့်စုံတော်မူပါတယ်

စက္ခုငါးပါး
ဗုဒ္ဓစက္ခု

ဗာဟိယ ဒါရုစီရိယဝတ္ထု

အာသယာနုသယဉာဏ်

သာတာဂိရိအဖြေဆောင်ပုဒ်(၄)

စတုတ္ထပိုင်း

တရားအနှုသနွှေ

ဟေမဝတာ၏စိစစ်ပုံ(၅)

သာတာဂိရိအဖြေ(၅)

သာတာဂိရိ အဖြေဆောင်ပုံ (၅)

ဝိဇ္ဇာသုံးပါး

ပုဗ္ဗေနိဝါသညာဏ်

ဒိဗ္ဗစက္ခုညာဏ်

ဒိဗ္ဗစက္ခုဖြင့် ပြိတ္တာတွေကို မြင်သည်

အာသဝက္ခယညာဏ်

ဝိဇ္ဇာရှစ်ပါး

ဝိပဿနာညာဏ်

မနောမယိဒ္ဓိနှင့် ဣဒ္ဓိဝိဓညာဏ်

စေတောပရိယညာဏ်

အဘိညာဉ်ရတဲ့ မာတိကမာတာ ဒကာမကြီး

စိတ်ကူးအကြံမျှားတဲ့ရဟန်း

စိတ်အကြံသိသူနားမှာနေရင် မတော်တာ မကြံဝံဘူး

ဒိဗ္ဗသောတညာဏ်

စရဏာတစ်ဆယ့်ငါးပါး

ဝိဇ္ဇာစရဏနှင့်ပြည့်စုံသူ အမြတ်ဆုံးပဲ

ယခုယောဂီတွေလဲ ဝိဇ္ဇာစရဏနှင့် ပြည့်စုံတယ်

သူပဗ္ဗဇ္ဇဝတ္ထု

နောက်ဆုံးအဖြေ ၂–ချက်

တစ်ဆင့်ကြားဖြင့် ကြည်ညြိုသူထဲက အမြတ်ဆုံး

ပဌမပိုင်း

တရားအနှုသနွှေ

အပြိန်အလှန် ခ်ီးမွမ်းဖိတ်ခေါ်ခြင်း

နောက်ဆုံးဖိတ်ခေါ်ပုံဆောင်ပုဒ်

မြတ်စွာဘုရားထံ ခွင့်တောင်းပုံ

ဟေမဝတာ၏ အမေး(၁)

မြတ်စွာဘုရား၏အဖြေ(၁)

(က) ခြောက်ပါးရှိက လောကဖြစ်သည်

(ခ) ခြောက်ပါးမှာချဉ်း ပေါင်းသင်းနေသည်

မျက်စိနှင့် မြင်သိစိတ်က အဆင်းနှင့်ပေါင်းသည်

နားနှင့်ကြားသိစိတ်က အသံနှင့်ပေါင်းသည်

နှာခေါင်းနှင့် နံသိစိတ်က အနံ့နှင့်ပေါင်းသည်

လျှာနဲ့ စားသိစိတ်က အရသာနှင့်ပေါင်းသည်

ကိုယ်ရုပ်နှင့် ထိသိစိတ်က ထိစရာနှင့်ပေါင်းသည်

ဖောင်းတာ ပိန်တာဟာ ကိုယ်အမူအရာပဲ မဟုတ်ပါလား

စိတ်ကူးက သဘောအာရုံနှင့်ပေါင်းသည်

ကိုယ်ပင်ပန်းတိုင်း အတ္တကိလမထအကျင့်မဟုတ်

မြတ်စွာဘုရားက တိုက်တွန်းပုံ

ကာမသုခလွှိကနှင့် အတ္တကိလမထ ခွဲပုံ

သမထနှင့် ဝိပဿနာခွဲပုံ

နယ်မကျွံစေရ

အရိဋ္ဌရဟန်း၏ မိစ္ဆာအယူ

သမာဓိနယ်ကိုလဲ မကျော်စေရ

(ဂ) ခြောက်ပါးကိုခွဲ လူပဲခေါ်သည်

(ဃ)ခြောက်ပါးဌ် အားစိုက်ပင်ပန်းသည်

မြတ်စွာဘုရား အဖြေဆောင်ပုံစာ (၁)

ဟောမဝတာ၏ အမေး(၂)

မြတ်စွာဘုရား၏အဖြေ(၂)

မာလုက္ကျပုတ္တရဟန်းအား တရားပေးပုံ

မြင်ရာ၌ ဖြစ်ထိုက်သည့် တဏှာကို ပယ်ပုံ

ကြားရာစသည်၌ ဖြစ်ထိုက်သည့် တဏှာကို ပယ်ပုံ

မြတ်စွာဘုရား အဖြေဆောင်ပုံစာ (၂)

ဒုတိယအဖြေ၏နိဂုံး

ဆဋ္ဌမပို့ဝင်း

တရားအနှုသနွှေ

ဟေမဝတာ၏အမေး (၃)

မြတ်စွာဘုရား၏အဖြေ(၃–က)

ကာမရေစီးကြောင်း

ဘဝရေစီးကြောင်း

ဒိဋ္ဌိ ရေစီးကြောင်း

အဝိဇ္ဇာရေစီးကြောင်း

ကူးမြောက်နိုင်ရန် ပဌမအရည်အချင်း

ကူးမြောက်နိုင်ရန် ဒုတိယအရည်အချင်း

ကူးမြောက်နိုင်ရန် တတိယအရည်အချင်း

ဓောဓမ္မာ အရမ်းပြောနေကြသည်

အဖြေဆောင်ပုဒ်(၃–က)

မြတ်စွာဘုရားအဖြေ (၃–ခ)

အဖြေဆောင်ပုဒ် (၃–ခ)

ဟေမဝတတို့၏ အတိတ်အကြောင်း

ဝယ်ရွယ်စဉ် တရားအားထုတ်နိုင်လျှင် သာ၍ကောင်းသည်

ရဟန်းဖြစ်ပြီးခါစ အားထုတ်နိုင်လျှင် ပိုပြီးကောင်းသည်

ဟေမဝတတို့၏ အကြောင်းအဆက်

ဟေမဝတ၏ကြေညာချက်

ဟေမဝတ၏ ကြေညာချက် ဆောင်ပုဒ်

နိဂုံးချုပ် တရားသိမ်းဆုတောင်း

ဟေမဝတသုတ္တန်တရားတော် မာတိကာပြီး၏။

သံယဇပုသိပြုရာ၌ တစ်ပါးတည်း ဥတ်ထား၍ စီစစ်ပုံ

ပါတိမောက္ခပြုပုံအကျဉ်း

သံယဝါရဏာပြုပုံအကျဉ်း

သံယဝါရဏာပြုပုံအကျယ်

မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး
ဘဝဖြစ်စဉ်အကျဉ်း

ဆဋ္ဌသင်္ဂီတိပုဋ္ဌက အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတမဟာစည်ဆရာတော်လောင်းလျှာ သားရတနာကို ရွှေဘိုခရိုင်၊ ဆိပ်ခွန်ရွာ၌ အဘဦးကံတော်–အမိ ဒေါ်ရွှေအုပ်တို့မှ သက္ကရာဇ် ၁၂၆၆–ခုနှစ်၊ ဒုတိယဝါဆိုလပြည့်ကျော် (၃)ရက်၊ သောကြာနေ့ (၂၉–၇–၁၉၀၄) တွင် ဖွားမြင်သည်။ ငယ်နာမည်မှာ မောင်သွင်ဖြစ်သည်။

အသက် (၁၂)နှစ်အရွယ်တွင် ရှင်သာမဏေဝတ်၍ သက်တော် (၂၀)တွင် ရဟန်းပြုသည်။ ပရိယတ္တိစာပေ၊ နေ့ဝါညဝါ ကျမ်းစာအရပ်ရပ်ကို သင်ယူတော်မူခဲ့ပြီး ၁၃၀၃–ခုနှစ်တွင် "သာသနဓဇ သိရီပဝရဓမ္မာစရိယ"ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ကို ဆက်ကပ်ခံယူ ရရှိတော်မူသည်။

ငယ်ဆရာများနှင့်တကွ မန္တလေးမြို့ အနောက်ပြင် ခင်မကန်တိုက်၌ ကျောက်စောသော ဆရာတော်များထံ ပရိယတ္တိကျမ်းဂန်များ သင်ယူ ဆည်းပူးတော်မူခြင်း၊ သထုံမင်းကွန်း ဧတဝန်ဆရာတော် ဘုရားကြီးထံ ပဋ္ဌိပတ်ကို နည်းခံကျင့်ကြံ အားထုတ်ခြင်းတို့ဖြင့် ပရိယတ်, ပဋ္ဌိပတ် စွယ်စုံထူးချွန်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်မြတ် ဖြစ်တော်မူခဲ့လေသည်။

ဆရာတော်သည် သိက္ခာတော် (၂၅)ဝါအထိ ဆိပ်ခွန်ရွာ မဟာစည်ကျောင်းနှင့် မော်လမြိုင်တောင်ဝိုင်းကလေး တိုက်ကျောင်းတို့တွင် အခါအားလျော်စွာ သီတင်းသုံး၍ ပရိယတ္တိ, ပဋ္ဌိပတ္တိသင်ကြား ပို့ချ နည်းနာညွှန်ပြတော်မူခဲ့သည်။

၁၃၁၁–ခုနှစ်၊ တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်ကျော် (၆)ရက်နေ့ (၁၀–၁၁–၄၉)တွင် ရန်ကုန်မြို့၊ ဗုဒ္ဓသာသနာနဂ္ဂဟအဖွဲ့ကြီး၏ ပင့်ဆောင်ကိုးကွယ်မှုဖြင့် ရန်ကုန်မြို့၊ သာသနာ့ရိပ်သာသို့ ကြွရောက်တော်မူကာ ၁၃၁၁–ခုနှစ်၊ နတ်တော်လပြည့်နေ့ (၄–၁၂–၄၉)မှစ၍ ယောဂီများအား ဝိပဿနာတရား ဟောကြားပြသတော်မူခဲ့သည်။ ရိပ်သာ၏အမည်သည်လည်း မဟာစည်သာသနာ့ရိပ်သာဟု တွင်ခဲ့လေသည်။

ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ၁၃၁၉–ခုနှစ်တွင် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ကို ဆက်ကပ်ခံယူရရှိတော်မူသည်။ ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာတင်ပွဲတွင် ဆဋ္ဌသင်္ဂီတိပုဋ္ဌက တာဝန်ကို ဆောင်ရွက်တော်မူသည်။ ၎င်းပြင် ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာသြသာနသောဓက၊ ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာ ဝန်ဆောင်အဖွဲ့၊ နိုင်ငံတော်သြဝါဒါစရိယ စသည်ဖြင့် သာသနာ့တာဝန်အရပ်ရပ်ကိုလည်း စွမ်းစွမ်းတမံကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်တော်မူခဲ့လေသည်။ ထိုစဉ်က ဆဋ္ဌသင်္ဂီတိ ဝိသဇ္ဇကကား တိပိဋကဆရာတော် အျင်ဝိစိတ္တာသာရာ ဘိဝံသ ပင်တည်း။

၁၃၀၅–ခုနှစ်တွင် မဟာစည်ဆရာတော် စီရင်ရေးသားတော်မူသော ဝိပဿနာရှုနည်းကျမ်းကြီးနှစ်တွဲမှာ ကျောက်စာထင်ရှားလှပေသည်။

ဆက်လက်ပြုစုသော ကျမ်းများနှင့် ဟောတရားများမှာ စာအုပ်အဖြစ်သို့ ရောက်ရှိလာသော ကျမ်းစာအုပ်ပေါင်းမှာ (၇၀)ကျော် ရှိပေသည်။

ဆရာတော်ဘုရားကြီး သက်တော်ထင်ရှားရှိစဉ် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း မဟာစည်သြဝါဒခံ ရိပ်သာခွဲပေါင်း (၃၀၀)ကျော် တည်ရှိခဲ့ပြီး ကမ္ဘာအရပ်ရပ်တွင်လည်း သာသနာပြုရိပ်သာခွဲများကို တည်ထောင်ပေးတော်မူခဲ့သည်။ ဆရာတော်ဘုရားကြီး ပြသတော်မူသော ဝိပဿနာတရား ပွားများကျင့်ကြံအားထုတ်ပြီးသူ ရဟန်း, ရှင်, လူ ယောဂီဦးရေ (၇၀၀၀၀၀)ကျော် ရှိခဲ့လေသည်။

ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် အိန္ဒိယ၊ သီရိလင်္ကာ၊ နီပေါ၊ စင်ကာပူ၊ မလေးရှား၊ ထိုင်း၊ ဗီယက်နမ်၊ ကမ္ဘောဒီးယား၊ လာအို၊ အင်ဒိုနီးရှား၊ ဂျပန်စသော အရှေ့တိုင်းနိုင်ငံများနှင့် ဥရောပ၊ အင်္ဂလန်၊ အမေရိကစသော အနောက်နိုင်ငံများအပါအဝင် ကမ္ဘာအရပ်ရပ်မှ ပင့်ဖိတ်လျှောက်ထားချက်များအရ ကြွရောက်တော်မူပြီးလျှင် ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓသာသနာတော် စည်ပင်ပြန့်ပွားထွန်းကားရေးကို ဆောင်ရွက်တော်မူခဲ့လေသည်။

ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် သက်တော် (၇၉)၊ သိက္ခာတော် (၅၈)ဝါ ရရှိရာ ၁၃၄၄–ခုနှစ်၊ ဒုတိယဝါဆိုလပြည့်ကျော် (၁၀)ရက်နေ့ (၁၄–၈–၁၉၈၂)တွင် မဟာစည်သာသနာ့ရိပ်သာစံကျောင်းတော်၌ ဘဝဇာတ်သိမ်း ချုပ်ငြိမ်းတော်မူခဲ့ပါသည်။

အချီးနိဒါန်း

ဘုရားအစစ်ဆိုတာ ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်လဲ .....

အထက်ပါမေးခွန်း၏အဖြေကို အတိအကျအပြည့်အစုံ သိလိုလျှင် ဟေမဝတသုတ္တန်တရားတော်ကို ဖတ်ပါ၊ ဤ ဟေမဝတသုတ္တန်တရားတော်၌ ဘုရားအစစ်၏ဂုဏ်တို့ကို အပြည့်အစုံသိနားလည်သော ဟေမဝတနတ်မင်းက ဘုရားအစစ် ဟုတ်မဟုတ် ထင်ရှားအောင် စစ်တမ်းထုတ်ထားသည်၊ ဘုရားအစစ်ကို ကိုယ်တိုင်တွေ့လာသော သာတာဂိရိနတ်မင်းက ဘုရား အစစ်၏ ဂုဏ်များကို အတိအကျ ရှင်းလင်းပြတ်သားစွာ ဖြေဆိုထားပေသည်။

ဤသုတ်ကို (၁)နံပါတ် လက်ဦးတရားတော်ဖြစ်သော ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တန–ခေါ် ဓမ္မစကြာသုတ် ဟောတော်မူပြီးနောက် ထိုဝါဆိုလပြည့်ညမှာပင် ဟောတော်မူသောကြောင့် ဤသုတ်တရားတော်သည် (၂)နံပါတ် လက်ဦးတရားတော်လည်း ဖြစ်ပေ သည်။

ဤအရာ၌ သဒ္ဓါအားနည်းသူအချို့က ဤသုတ်ကို နောက်ဆရာတို့ ထည့်သွင်းထားသော ထိုးဇာတ်ကလေးဟု မရှိ မသေ ပြောဆိုကြ၏၊ အမှန်မှာ ထိုးဇာတ်မဟုတ်၊ သင်္ဂါယနာတင်ဆရာ အဋ္ဌကထာဆရာတို့ ပြဆိုထားသည့်အတိုင်း ထိုဝါဆို လပြည့်နေ့ညဉ့်ကပင် မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်တိုင် ဟောထားသော ဗုဒ္ဓပါဝစနဖြစ်ကြောင်း လုံလောက်သော အထောက် အထားရှိပါပေသည်။

မြတ်စွာဘုရား၏ ဂုဏ်တော်များကို တစ်ဆင့်ကြားကာမျှဖြင့် ကြည်ညိုသဒ္ဓါဖြစ်ပွားသော ဥပါသိကာအမျိုးသမီးတို့ တွင် ဧတဒဂ်ရသော ကုရရဃရမြို့သူ ကာဠီသည် ဤသုတ်၏အချီးနိဒါန်းဖြစ်သော နတ်မင်းနှစ်ဦးတို့၏ အမေးအဖြေကို ကြား ရ၍ ကြည်ညိုသဒ္ဓါ ဖြစ်ပွားပြီးလျှင် သောတာပန်ဖြစ်ရပေသည်၊ ယင်းကာဠီသည် လူ့လောကဌ် အမျိုးသမီးတို့တွင် အစအဦး သောတာပန် အရိယာ သာဝိကာမလည်း ဖြစ်ပေသည်၊ ဤအကြောင်းကို အဂုံတ္တရနိကာယ် ဧကနိပါတ် ဧတဒဂ္ဂဝဂ်၌ အထင် အရှားပြဆိုထားပေသည်၊ အကယ်၍ ဟေမဝတသုတ်သည် နောက်ဆရာတို့ ထည့်သွင်းထားသောသုတ် ဖြစ်ခဲ့ပါမူ "ကာဠီ အမျိုးသမီးသည် ဘယ်တရားကိုနာရ၍ တစ်ဆင့်ကြားကာမျှဖြင့် ကြည်ညိုသူ ဧတဒဂ်ရ ဖြစ်သနည်း"ဟူသော ဤမေးခွန်းကို ဖြေရှင်းရန် ခဲယဉ်းပေလိမ့်မည်၊ အများက လက်ခံနိုင်အောင် ဖြေရှင်းနိုင်မည် မဟုတ်ပေ၊ ထို့ကြောင့် ဤဟေမဝတသုတ်သည် ဓမ္မစကြာသုတ်ကို ဟောတော်မူသည့်ညဉ့်မှာပင် မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူခဲ့သော သုတ်ဖြစ်ကြောင်း ရိုသေလေးစား မှတ်သားအပ်ပေသည်။

တစ်ချိန်က ကျေးဇူးရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ရန်ကုန်မြို့ သာသနာ့ရိပ်သာ ဖလ်ယဉ်ဓမ္မာရုံကြီးတွင် ဓမ္မစကြာသုတ်မှစ၍ အစဉ်ထင်ရှားသောသုတ်တို့ကို မြတ်စွာဘုရားဟောတော်မူသည့် အစဉ်အတိုင်း တစ်သုတ်ချင်း အကျယ် တဝင့် ဟောကြားတော်မူခဲ့လေသည်၊ ရှေးဦးစွာ ဓမ္မစကြာသုတ်တရားတော်ကို ၁၃၂၄–ခုနှစ် တော်သလင်းလကွယ်နေ့မှစ၍ သီတင်းနေ့တိုင်း အခွင့်သင့်သလို အကျယ်ဖွင့်ပြ၍ ဟောတော်မူခဲ့လေသည်၊ ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူပုံ, သတ္တဋ္ဌာန စံတော်မူပုံ တရားဦးဟောရန် မိဂဒါဝုန်သို့ ကြွတော်မူပုံစသော အကြောင်းပြနိဒါန်းနှင့်တကွ အကျယ်ချဲ့၍ ဟောတော်မူခဲ့ရာ ထိုခုနှစ် နှောင်းတန်ခူးလပြည့်နေ့မှာမှ ပြီးဆုံးသွားလေသည်။

ထိုစဉ်အခါက အကျယ်ဖွင့်၍ ဟောကြားသော ထိုဓမ္မစကြာတရားတော်ကို နာကြားကြရသော ဤစာရေးသူနှင့်တကွ ရဟန်း, လူ, ရှင်–သူတော်စင်တို့မှာ သဗ္ဗရသံ ဓမ္မရသော ဓိနာတိဟူသည်နှင့်အညီ အရသာထဲတွင် အမြတ်ဆုံးဖြစ်သော တရား အရသာကို ခံစားကြရသဖြင့် နာကြား၍ အားမရနိုင်, မရောင့်ရဲနိုင်အောင် ရှိခဲ့ကြပေသည်၊ ထိုတရားတော်ကြီး ပြီးဆုံးသွား သောအခါ၌လည်း ထိုတရားတော်ကြီးကို အောက်မေ့မေ့နှင့် စိတ်ထဲမှာ စွဲလျက်ရှိကြပေသည်၊ သို့သော် နောက်ထပ်တစ်ဖန် ဝမ်းသာရန် အကြောင်းပေါ်လာပြန်သည်မှာ–

၁၃၂၄–ခု၊ နှောင်းတန်ခူးလဆုတ် ၆–ရက်နေ့သည် သင်္ကြန်အကျနေ့ဖြစ်သဖြင့် ထိုနေ့မှစ၍ အစဉ်ကျရောက်နေသော ဤဟေမဝတသုတ္တန်တရားတော်ကို ကျေးဇူးရှင်ဆရာတော်ဘုရားကြီးက ဆက်လက်၍ ၆–ကြိမ်တိုင်တိုင် အကျယ်တဝင့်ပင် ဟောတော်မူပြန်လေသည်၊ ထိုအခါ၌ ဤစာရေးသူနှင့်တကွ တရားနာပရိသတ်တို့မှာ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား၏ ဂုဏ်တော်များကို တိကျပြည့်စုံစွာ ကြားနာကြရသဖြင့် ဘုရားဂုဏ်တော်များကို အောက်မေ့ဆင်ခြင်ကာ ဗုဒ္ဓါနုဿတိဘာဝနာ၏ အစွမ်းဖြင့် ပီတိပါမောဇ္ဇများ တဖွားဖွားဖြစ်ပေါ်ကာ ဝမ်းသာဝမ်းမြောက်ခြင်းဟူသော ဘာဝနာအရသာတို့ကို များစွာပင် ခံစားကြရပေ သည်၊ ထိုစဉ်အခါက ရန်ကုန်မြို့ လန်ကစ္စတာလမ်းနေ တရားမတရားသူကြီး ဦးသိန်းဟန်က ကျေးဇူးရှင်ဆရာတော်ဘုရားကြီး ဟောကြားတော်မူသော တရားတော်များကို အဖန်ဖန်ထပ်၍ ကြားနာနိုင်ရန် တိတ်ရီကော်ဒါအသံဖမ်းစက်ဖြင့် ဖမ်းယူထားခဲ့ပေ သည်။

ဤစာရေးသူသည်လည်း ထိုအခါက ရန်ကုန်သာသနာ့ရိပ်သာ၌ လက်ထောက်ကမ္မဋ္ဌာနစရိယအဖြစ် ဆောင်ရွက်နေဆဲ ဖြစ်၍ ထိုအသံဖမ်းကြိုးခွေများမှဖွင့်၍ ကြားနာတိုင်း ကြားနာတိုင်းပင် ဓမ္မပီတိအရသာထူးများကို ခံစားရသောကြောင့် စာမူဖြင့် ကြည့်ရှုနိုင်ရန်အတွက် ကြိုးခွေတရားမှ စာမူဖြစ်အောင် ကူးယူစေခဲ့ပေသည်၊ ထိုစာမူကို ကြည့်ရှုရ၍ ဤဟေမဝတတရားတော်ကို ဖျာပုံမြို့၊ အိမ်မဲမြို့၊ ကံဘက်မြို့၊ ဇီးကုန်းမြို့၊ မင်းလှမြို့၊ တောင်ကြီးမြို့–စသော ဌာနပေါင်းများစွာတို့၌ ဤစာရေးသူကိုယ်တိုင်လည်း ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏မူအတိုင်း အကြိမ်များစွာပင် ဟောကြားခဲ့ဖူးပေသည်။ဟောကြားတိုင်းမှာပင် ကြားနာရသူ ရဟန်း, လူ, ရှင်–သူတော်စင်အပေါင်းတို့မှာ နှစ်ထောင်းအားရ သဘောကျဝမ်းမြောက်ခြင်း ပီတိပါမောဇ္ဇဟူသော တရားအရသာကို ထူးထူးခြားခြား ခံစားကြရပေသည်၊ သို့ဖြစ်၍ ဤဟေမဝတသုတ္တန်တရားတော်သည် ဆရာတော်ဘုရားကြီး ကိုယ်တိုင် မူသန့်ဖြစ်အောင်ပြင်ဆင်၍ ပုံနှိပ်စာအုပ်အဖြစ်သို့ရောက်လျှင် အလွန်ပင် ကျေးဇူးများပေလိမ့်မည်ဟု ဆင်ခြင်ကြံဆတောင့်တမိခဲ့ပေသည်။

ထိုသို့ တောင့်တနေစဉ်မှာပင် ရန်ကုန်သာသနာရိပ်သာ ရောက်ခိုက်တွင် ကျေးဇူးရှင်ဆရာတော်ဘုရားကြီးက မူသန့်ပြင်ဆင်ထားသော ဟေမဝတသုတ္တန်တရားတော်စာမူကို ဤစာရေးသူထံ ပေးအပ်၍ အချီးနိဒါန်းရေးရန် အမိန့်ချမှတ်တော်မူလေသည်၊ ထိုအခါ မိမိမှာ စာရေးသားခြင်း၌ အလေ့အထနည်းပါးသူ ဖြစ်သောကြောင့် နေရာတကျဖြစ်အောင် ရေးမှရေးနိုင်ပါမည်လားဟု တွေးတောဆင်ခြင်မိပါသည်၊ သို့သော်လည်း မိမိနှင့်ထိုက်တန်လို့ တာဝန်ပေးတာပဲဟု နှလုံးသွင်းပြီး စွမ်းနိုင်သမျှ ရေးဖို့ရာ ကြိုးစားရပါတော့သည်။

ရေးရန်အတွက် အထောက်အပံ့ရအောင် စာမူကို ရှေးဦးစွာ ကြည့်ရှုပါသည်၊ ထိုသို့ကြည့်ရှုသောအခါမှာ ယခင်ကကြားနာပြီး အကြိမ်ကြိမ် ဖတ်ရှုပြီးဖြစ်သော်လည်း ဘုရားဂုဏ်တော်များကို ဆရာတော်ကြီးက ဖွင့်ပြဟောကြားထားသည်မှာ အသစ်အဆန်းကဲ့သို့ပင် ထင်မြင်ရပါပေသည်၊ ထိုဘုရားဂုဏ်တော်များကို အာရုံပြု၍ တစိမ့်စိမ့်တငြိမ့်ငြိမ့်နှင့် ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာမှု ပီတိသောမနဿနှင့် ကြည်ညိုမှုသဒ္ဓါတရားတွေ တဖွားဖွားဖြစ်ပွားလာသည်ကိုလည်း အကြိမ်များစွာ တွေ့ရပါသည်၊ ထိုသို့ တွေ့ရသဖြင့် "နတ်မင်းနှစ်ဦး၏ အမေးအဖြေကို ကြားနာရရုံမျှဖြင့် ကာဠဒီဆိုတဲ့ သူငယ်မကလေး ပီတိသောမနဿသဒ္ဓါဖြစ်ပွားပြီး သောတာပန်ဖြစ်သွားသည်ဆိုတာ ဟုတ်လောက်ပါပေသည်၊ ဖြစ်လောက်ပါပေသည်"ဟု ဆုံးဖြတ်ထောက်ခံနိုင်သည့် အခြေအနေသို့ ရောက်သွားခဲ့ပေသည်။

သို့ဖြစ်၍ ယခုအခါ၌လည်း ကျေးဇူးရှင်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဤဟေမဝတသုတ္တန်တရားတော်ကို သဒ္ဓါတရားအားကောင်းသော အမျိုးသမီး, အမျိုးသားတို့ ဖတ်ရှုလေ့လာလျှင် တရားစာကို ဖတ်နေရင်း ကာဠဒီကဲ့သို့ပင် ပီတိသောမနဿသဒ္ဓါဖြစ်ပွားလျက် သောတာပန်ဖြစ်သွားနိုင်ဖွယ် ရှိပါပေသည် ဟူ၍လည်းကောင်း၊ သောတာပန်အဖြစ်သို့ မရောက်နိုင်စေကာမူ ပီတိသောမနဿတွေ အကြိမ်များစွာ ဖြစ်ပွားလျက် သဒ္ဓါအစရှိသော ဣန္ဒြေငါးပါးရင့်ကျက်သွားမည်မှာ သေချာလှပေသည် ဟူ၍လည်းကောင်း ဆင်ခြင်မိပါသည်၊ မှန်ပေ၏၊ ပုဗ္ဗာရုံကျောင်းအမကြီး ဝိသာခါက "မိမိ၏ အလှူဝတ္ထုကို သောတာပန်, သကဒါဂါမ်, အနာဂါမ် ရဟန္တာအရှင်မြတ်များ သုံးဆောင်ခြင်းနှင့်စပ်၍ ဆင်ခြင်ခြင်းဖြင့် ပီတိပါမောဇ္ဇဖြစ်ပွား၍ ဣန္ဒြေတို့ကို ပွားစေခြင်း ဣန္ဒြိယဘာဝနာဖြစ်ပါလိမ့်မည်"ဟု မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်ထားခဲ့ပေသည်၊ မြတ်စွာဘုရားက ထိုလျှောက်ထားချက်ကို သာဓုခေါ်တော်မူ၍ ချီးမြှောက်အားပေးတော်မူခဲ့ပေသည်။

ယခုဟေမဝသုတ္တန်တရားတော်ကို ဖတ်လျက် ဘုရားဂုဏ်တော်များကို အာရုံပြုရသည်မှာ ဗုဒ္ဓါနုဿတိဘာဝနာကို လေးလေးနက်နက် ပွားများနေရခြင်း ဖြစ်ပေသည်၊ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓါနုဿတိဘာဝနာ၏ အစွမ်းဖြင့် ပီတိပါမောဇ္ဇ ပဿဒ္ဓိ သုခ သမာဓိဖြစ်ပွားလျက် ဣန္ဒြိယဘာဝနာ ဖြစ်နိုင်သည်မှာ ယုံမှားဖွယ်မရှိ ဖြစ်ပေသည်။

ထို့ပြင် ဤဟေမဝတသုတ္တန်တရားတော်ကို ဖတ်ရှုခြင်းဖြင့် ဘုရားစစ်ဘုရားမှန်၏ ဂုဏ်တော်များကို နက်နက်နဲနဲ သိရ၍ မူလကထက် သာပြီးခိုင်မြဲသော သြကပ္ပနသဒ္ဓါ ဖြစ်ပွားမည်မှာလည်း ယုံမှားဖွယ်မရှိ ဖြစ်ပေသည်။

ထို့ပြင် ဤဟေမတသုတ္တန်၌ ဝိပဿနာမဂ်ဖိုလ်နှင့်စပ်သော အမေးအဖြေများလည်း ပါဝင်လျက်ရှိရာ ထိုအချက်များကို ကျေးဇူးရှင် ဆရာတော်ဘုရားကြီးက အများနားလည်အောင် ဖွင့်ပြထားသဖြင့် ဝိပဿနာ မဂ်ဖိုလ်တရားထူးများ ဖြစ်ပုံကို ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် သိနားလည်ရမည်မှာလည်း ယုံမှားဖွယ်မရှိ ဖြစ်ပေသည်။

သို့ဖြစ်၍ ဤစာရေးသူက အောက်ပါ ပတ္ထနာမဂ််လာဆုတောင်းများဖြင့် အချီးနိဒါန်းကို နိဂုံးချုပ်လိုက်ပါတော့သည်။

(၁) ဤဟောမတဝတသုတ္တန်တရားတော်ကို ဖတ်ရှုရင်း ကာဠီအမျိုးသမီးကဲ့သို့ အရိယမဂ်ဖိုလ် တရားထူများကို ရကြပါစေ။

(၂) ထိုသို့ မရနိုင်လျှင်လည်း ဝိတိပါမောဇ္ဇ စသည်ဖြစ်ပွားလျက် သဒ္ဓါ, ဝီရိယ, သတိ, သမာဓိ, ပညာဟူသော ဣန္ဒြေငါးပါးကို ပွားစေသောအားဖြင့် တရားထူးရကြောင်းဖြစ်သော ဣန္ဒြေပါရမီ ရင့်ကျက်မှုကို ရကြပါစေ။

(၃) ဝိပဿနာရှုပုံ, မဂ်ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြစ်ပုံများကို ဖတ်ရှုရသောအားဖြင့် ထက်သန်သော သဒ္ဓါဆန္ဒ ဖြစ်ပွား၍ သတိပဋ္ဌာန် ဝိပဿနာအလုပ်ကို အပြည့်အစုံ အားထုတ်ကြလျက် မိမိတို့ အလိုရှိအပ်သော မာ်ဉာဏ်ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို လျင်မြန်စွာ မျက်မှောက်ပြုနိုင်ကြပါစေ။

၁၃၃၅–ခုနှစ်
ဝါခေါင်လဆုတ် (၇)။

အရှင်ဝဏ္ဏိတ
ကမ္မဋ္ဌာနစရိယနာယကဆရာတော်
မဟာစည်သာသနာ့ရိပ်သာ
(၈)လမ်း၊ ဖျာပုံမြို့။

ဟေမဝတသုတ္တန် တရားတော်

ပဌမပိုင်း

၁၃၂၄–ခုနှစ်၊ တန်ခူးလဆုတ် ၆–ရက်၊ သင်္ကြန်အကျနေ့ဟောသည်

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာ သမ္ဗုဒ္ဓဿ။

တရားပလွှင်ခံ

ဒီကနေ့ ၁၃၂၄–ခုနှစ်၊ တန်ခူးလဆုတ် ၆–ရက်နေ့ ဖြစ်တယ်၊ ဒီကနေ့ဟာ ယခုနှစ် ကုန်ဆုံးခါနီး သင်္ကြန်အကျနေ့လဲ ဖြစ်တယ်၊ ဒီကနေ့ကစပြီး သင်္ကြန်ရက်အတွင်းမှာ ဟေမဝတသုတ္တန်တရားတော်ကို ဟောကြားဖို့ရာ အစီအစဉ်ပြုလုပ်ထားတယ်၊ ဆောင်ပုဒ် စာရွက်ကလေးများလဲ ဝေထားတယ်။

ဒီတရားတော်ကို ဒီကနေ့ဟောရခြင်း၏ အကြောင်းကတော့ လွန်ခဲ့တဲ့ တော်သလင်းလကွယ်နေ့ကစပြီး ဓမ္မစကြာတရားကို ဟောလာခဲ့တာဟာ သီတင်းပတ်ပေါင်း ၂၀–လောက်ရှိခဲ့တယ်၊ လွန်ခဲ့တဲ့ တန်ခူးလပြည့် သီတင်းကမှ ပြီးဆုံးသွားတယ်၊ အဲဒီဓမ္မာစကြာတရား ပြီးဆုံးသွားတော့ မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူခဲ့တဲ့ ဒေသနာအစဉ်အားဖြင့်ဆိုရင် ဒီဟေမဝတသုတ္တန်က အလှည့်ကျနေတယ်၊ ဒီသုတ်က ဂါထာကလေးများနဲ့ တိုတိုကျဉ်းကျဉ်း ဟောထားတဲ့သုတ်ဖြစ်တဲ့အတွက် သိပ်မထင်ရှားဘူး၊ ဓမ္မစကြာသုတ်ကို ဟောတော်မူပြီးတဲ့နောက် အနတ္တလက္ခဏာသုတ်ကို ဟောတော်မူတယ်လို့သာ အများကသိနေကြတယ်၊ ဒါပေမယ့် ဒီဟေမဝတသုတ်က ဓမ္မစကြာသုတ် ဟောတော်မူပြီးတော့ အဲဒီညမှာပဲ ဟောထားတဲ့သုတ် ဖြစ်ပါတယ်၊ သုတ်အစဉ်အားဖြင့်ဆိုရင် ဒုတိယသုတ်ပေါ့၊ အဲဒီလိုအစဉ်ကလဲ ကျရောက်ပြီးတော့ ဒီသုတ်တရားကို နာချင်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်များကလဲ လျှောက်ထားတောင်းပန်ကြတဲ့အတွက် ဒီကနေ့ကစပြီး သင်္ကြန်တွင်းမှာ ဒီဟေမဝတသုတ္တန်တရားကို ဟောဖို့ စီစဉ်ထားပါတယ်။

လူတိုင်းနဲ့ သင့်လျော်ပါတယ်

ဒီသုတ်က လူတိုင်းနဲ့သင့်လျော်ပါတယ်၊ ဒီသုတ်၏အချီးနိဒါန်းမှာ ဟေမဝတနတ်နှင့် သာတာဂိရိနတ်တို့ အမေးအဖြေထဲမှာ အလွန်ကြည်ညိုဖွယ်ကောင်းတဲ့ ဘုရားဂုဏ်တော်တွေလဲပါတယ်၊ ဗုဒ္ဓသာသနာဝင်ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ကျင့်သင့်ကျင့်ထိုက်တဲ့ အကျင့်လမ်းစဉ်တွေလဲ ပါတယ်၊ ဒီမှာ မေးဖြေထားတဲ့ ဘုရားဂုဏ်တော်တွေဟာ အင်မတန်ကြည်ညိုစရာ ကောင်းတယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒီ နတ် ၂–ဦး အမေးအဖြေပြုလုပ်နေစဉ်မှ ကြားရတဲ့ အမျိုးသမီးတစ်ယောက်ဟာ ဘုရားပွင့်မှန်းတော့ စောစောကမသိသေးဘဲနဲ့ အဲဒီဘုရားဂုဏ်တွေကို အာရုံပြုပြီး ကြည်ညိုနေရင်း သောတာပန်ဖြစ်သွားသတဲ့၊ ယခု ဘုန်းကြီးဟောတဲ့ တရားကိုနာကြားနေကြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကလဲ ဒီအမျိုးသမီးလို တရားထူးကို ရသွားကြမယ်ဆိုရင် သိပ်ကောင်းမှာပဲ၊ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ဟိုတုန်းက နတ် ၂–ဦးပြောကြတာက တိုတိုကျဉ်းကျဉ်း တစ်ခဏလောက်ပါ၊ ယခု ဘုန်းကြီးဟောမှာကတော့ အဲဒီအချီးနိဒါန်းကို တစ်နေ့ ၂–နာရီထက်မနည်း သုံးလေးရက်လောက် ဟောရမှာ ဖြစ်တယ်၊ အချိန်ရော အနက်အဓိပ္ပါယ်ရော အများကြီး ပိုပြီးကျယ်ပြန့် ပြည့်စုံပါလိမ့်မယ်၊ ဒါကြောင့် ဘုန်းကြီးဟောတာကို နာနေရင်း အဲဒီအမျိုးသမီးလို သောတာပန်ဖြစ်မယ်ဆိုရင်လဲ ဖြစ်နိုင်ပါတယ်၊ သောတာပန် မဖြစ်တောင်မှ သောတာပန်ဖြစ်ဖို့ ပါရမီကတော့ ကောင်းကောင်းကြီးဖြစ်သွားပါလိမ့်မယ်။

အဲဒီသုတ်ကို ဟောတဲ့နှစ်

အဲဒီသုတ်ကို ဟောတော်မူခဲ့တာ ဘယ်လောက်ကြာသွားပြီလဲဆိုတော့ မြတ်စွာဘုရားက ဓမ္မစကြာတရားတော်ကို ဟောတော်မူပြီးတဲ့နောက် ၄၅–နှစ်ကာလပတ်လုံး လူနတ်ဗြဟ္မာ သတ္တဝါတွေကို တရားရေအေးအမြိုက်ဆေးကို တိုက်ကျွေးတော်မူခဲ့ပါတယ်၊ အဲဒီလို တရားရေအေး အမြိုက်ဆေးကို တိုက်ကျွေးတော်မူပြီးတော့ ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူခဲ့ပါတယ်၊ အဲဒီ ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူသည်မှစပြီး ရေတွက်လာခဲ့တဲ့ သာသနာတော်နှစ်ဟာ ယခု ၂၅၀၆–နှစ် ရှိသွားပါပြီ၊ ၂၅၀၆–နှစ်ထဲမှာ ပရိနိဗ္ဗာန်မစံမီက ၄၅–နှစ်ကို ပေါင်းထည့်လိုက်ရင် ၂၅၅၁–နှစ်ဖြစ်တယ်၊ ဒါကြောင့် ဓမ္မစကြာသုတ်ကို အဲဒီလွန်ခဲ့တဲ့ ၂၅၅၁–နှစ်က ဟောတော်မူခဲ့တယ်၊ ဒီဟေမဝတသုတ်ကိုလဲ အဲဒီ ဓမ္မစကြာသုတ် ဟောတဲ့ညမှာပဲ ဟောတော်မူတဲ့အတွက် လွန်ခဲ့တဲ့ ၂၅၅၁–နှစ်ကပဲ ဟောတော်မူခဲ့တယ်လို့ မှတ်ထားကြရမယ်၊ ဓမ္မစကြာသုတ်ပြီးရင် ဒီသုတ်ဟာ ရှေးအကျဆုံး တရားလက်ဟောင်းကြီး ဖြစ်တယ်လို့လဲ မှတ်ထားကြရမယ်။

ဓမ္မစကြာတရား ဟောတဲ့အချိန်

အဲဒီ လွန်ခဲ့တဲ့ ၂၅၅၁–ခုနှစ်က ကဆုန်လပြည့်နေ့ညအဆုံး အရုဏ်တက်လုနီးအချိန်မှာ မြတ်စွာဘုရားဟာ သမ္မာသမ္ဗုद्ध ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူပြီးနောက် ဗောဓိမဏ္ဍိုင် ပလ္လင်တော်နှင့်တကွ ၇–ဌာနမှာ ခုနစ်ရက် ခုနစ်လီ ၄၉–ရက် သီတင်းသုံး စံနေတော်မူခဲ့တယ်၊ အဲဒီကနောက် တရားဦးဟောဖို့ရာ ဗာရာဏသီ မိဂဒါဝုန်တောအရပ်သို့ ကြွတော်မူခဲ့တယ်၊ အဲဒီ မိဂဒါဝုန် တောအရပ် ပဉ္စဝဂ္ဂိရဟန်းငါးပါးတို့၏ နေရာဌာနမှာ ဓမ္မစကြာသုတ် တရားတော်ကို ဟောတော်မူတယ်၊ အချိန်ကတော့ အဲဒီလွန်ခဲ့တဲ့ ၂၅၅၁–နှစ်က ဝါဆိုလပြည့်နေ့ ညနေချမ်းအချိန် နေဝင်လုဆဲဆဲမှာ ဖြစ်တယ်၊ အနောက်အရပ်မှာ နေလုံးကြီးက ရဲရဲကြီးဖြစ်ပြီး ကွယ်လုကွယ်ခါနီး ဖြစ်နေတယ်၊ အရှေ့အရပ်က လပြည့်ဝန်းကြီးကလဲ ပေါ်လာခါစ ဝါဝါဝင်းဝင်းကြီး ဖြစ်နေတဲ့အချိန် ဖြစ်တယ်၊ အဲဒီအချိန်မှာ ဓမ္မစကြာသုတ် တရားတော်ကြီးကို "ဒွေမေ ဘိက္ခဝေ အန္တာ ပဗ္ဗဇိတေန နသေဝိတဗ္ဗာ" စသည်ဖြင့် စတင်ဟောတော်မူပါတယ်။

တရားဦးနာရ၍ တရားထူးရသူတွေ

အဲဒီအခါမှာ စကြာဝဠာတိုက်တစ်သောင်းမှ ဗြဟ္မာတွေ၊ နတ်တွေလာရောက်ပြီး တရားနာကြတယ်၊ အဲဒီ ဓမ္မစကြာသုတ်တရားတော်ကို နာစဉ်က လူသားထဲက အရှင်ကောဏ္ဍည သောတာပန်ဖြစ်တယ်၊ ဗြဟ္မာတွေက ၁၈–ကုဋေ၊ နတ်တွေက မရေမတွက်နိုင် များစွာပင် တရားထူးကို ရကြတယ်၊ ဒါကြောင့် မိလိန္ဒပဉှာ (နာ ၃၃၁)မှာ "အဌာရသ ဗြဟ္မကောဋ္ဌိယော–၁၈–ကုဋေသော ဗြဟ္မာတို့သည်လည်းကောင်း၊ အပရိမာဏာစ ဒေဝတာယော–အတိုင်းမသိ များစွာသော နတ်တို့သည်လည်းကောင်း အဘိသမိ'သု–တရားထူးကို သိမြင်ကြလေကုန်ပြီ"လို့ ပြဆိုထားပါတယ်။

အဲဒီ ဓမ္မစကြာတရားပွဲမှာ သာတတောင်ခ္ခနေလို့ သာတာဂိရိခေါ်တဲ့ နတ်ဘီလူးမင်းပါတယ်၊ သူကတော့ ဓမ္မစကြာတရားတော်ကို ကြားနာရတဲ့အခါ အလွန်ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဖြစ်ပြီးတော့ သူ့မိတ်ဆွေ ဟေမဝတနတ်ဘီလူးဟာ သူလိုပဲ တရားကို နာပါရဲ့လား၊ တရားပွဲထဲမှာ ပါရဲ့လားလို့ ကြည့်လိုက်တဲ့အခါ မမြင်မတွေ့ရတာနဲ့ သူ့မိတ်ဆွေ ဟေမဝတနတ်မင်းအား တရားနာစေချင်တဲ့စိတ်တွေက အလွန်အကဲ ဖြစ်နေတယ်၊ "ကဿပမြတ်စွာဘုရား သာသနာတော် ကွယ်သွားသည့်နောက် နှစ်ပေါင်းသိန်းသန်းကုဋေ မရေမတွက်နိုင်အောင် ကြာသွားပြီ၊ ယခုမှ ဒီတရားကို နာရတယ်၊ ငါ့မိတ်ဆွေ ဘာ့ကြောင့် တရားနာဖို့ မလာပါလိမ့်မလဲ" စသည်ဖြင့် ကြံတွေးပြီး စိတ်ပျံ့လွင့်နေတာနဲ့ သူ့မှာတော့ တရားထူးကို မရဘဲ ရှိနေပါသတဲ့။

စိတ်တည်ငြိမ်မှုက အရေးကြီးတယ်

တရားနာရင်း တရားထူးရတယ်ဆိုတာ စိတ်တည်ငြိမ်မှု ပြည့်စုံနိုင်တယ်၊ တရားနာတဲ့သူက ဟောတဲ့တရားကိုသာ စိတ်ကို စိုက်ပြီး နာနေမှ စိတ်တည်ငြိမ်မှု သမာဓိ ဖြစ်တယ်၊ သမာဓိဖြစ်မှ ဉာဏ်ဖြစ်တယ်၊ တရားနာနေရင်း ဟိုအကြောင်း ဒီအကြောင်းတွေကို လျှောက်ပြီး တွေးတောနေလို့ရှိရင်၊ အိမ်အကြောင်း စီးပွားရေးအကြောင်းတွေ လောကရေး အကြောင်းတွေကို လျှောက်ပြီး စဉ်းစားနေလို့ရှိရင် သမာဓိမဖြစ်ဘူး၊ စိတ်ပူပန်စရာ သွားစဉ်းစားမိရင် သာဆိုးတာပဲ၊ ကာမစ္ဆန္ဒတို့ ဗျာပါဒတို့ ဖြစ်နေရင် ဥဒ္ဓစ္စ–စိတ်ပျံ့လွင့်မှု ကုက္ကုစ္စ–စိတ်ပူပန်မှုဆိုတာတွေ ဖြစ်နေရင် တရားအရသာက မပေါ်နိုင်ဘူး၊ သမာဓိမရှိတဲ့အတွက် ဉာဏ်ကလဲ မဖြစ်နိုင်ဘူး၊ ဝိပဿနာဉာဏ်တောင် မဖြစ်ရင် မဂ်ဖိုလ်တရားထူးဆိုတာ ဘယ်မှ ဖြစ်နိုင်တော့မလဲ၊ မဖြစ်နိုင်တော့ဘူး၊ ဘာကိုမှ ကြောင့်ကြမှု တောင့်တမှုမထားဘဲ ဟောတဲ့တရား တစ်ခုတည်းကိုသာ စူးစိုက်ပြီးနာနေမှ သမာဓိဖြစ်ပြီး ဉာဏ်လဲ ဖြစ်နိုင်တယ်၊ ဒါကြောင့် ကဿပသံယုတ်မှာ တရားနာပုံကို ဒီလို ပြထားတယ်။

အချိုးကျကျတရားနာပုံ

သဗ္ဗံ တံ–ကုသိုလ်နှင့်စပ်သော ထိုတရားအလုံးစုံကို၊ အဋ္ဌ ကတ္တာ–အလိုရှိသည်ကို ပြုလျက်၊ ဝါ–စီးပွားသဖွယ် ပြုလျက်၊ မနသိကတ္တာ–စိတ်၌ထား၍၊ ဝါ–နှလုံးသွင်း၍ (လိုလိုချင်ချင် နှလုံးသွင်းပြီး နာရမယ်တဲ့)၊ တစ်နည်းအားဖြင့် စီးပွားဥစ္စာလို သဘောထားပြီး နာရမယ်တဲ့၊ အရောင်းအဝယ်အလုပ်နဲ့ စီးပွားရှာတဲ့ သူတွေကို ကြည့်ပါ၊ ရောင်းတဲ့သူကလဲ တစ်ပြားတစ်ကျပ်မှ တန်ဖိုးမလျော့ရ မနစ်နာရအောင် ပြောဆိုပြီးရောင်းတယ်၊ ဝယ်တဲ့သူကလဲ ပစ္စည်းတန်ဖိုးထက် တစ်ပြားတစ်ချပ်မှ မပိုရ၊ မနစ်နာရအောင် ဈေးဆစ်ပြီး ဝယ်တယ်၊ ကောက်ပဲသီးနှံ စိုက်ပျိုးတဲ့သူတွေကလဲ သီးနှံတွေကို သိမ်းတဲ့အခါ ပဲသီးတစ်တောင့်ပဲဖြစ်ဖြစ် စပါးတစ်နှံပဲဖြစ်ဖြစ် အလဟသ လေလွင့်ပျက်စီးမသွားရအောင် ရိုရိုသေသေ ကောက်ယူတယ်၊ ရွှေတို့ ကျောက်တို့ ဒီလို အဖိုးတန်ပစ္စည်းတွေ မပျောက်မပျက်ရအောင် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ပုံကိုတော့ အထူးပြောစရာ မလိုပါဘူး၊ အဲဒီစီးပွားဥစ္စာကို တစ်ပြားတစ်ချပ် တစ်နှံတစ်တောင့် တစ်စုံတစ်ခုမျှ မယုတ်လျော့ မဆုံးရှုံးရအောင် စောင့်ရှောက်သလိုပဲ၊ တရားနာတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကလဲ ဟောနေတဲ့ တရားသံထဲက စကားတစ်လုံးမျှ နားထဲမှ လွတ်ထွက်မသွားရအောင် စူးစိုက်ပြီး နာရမယ်၊ စကားအခွန်းတိုင်း အခွန်းတိုင်းမှာ ဘာပြောသလဲ ဘာကိုဆိုလိုသလဲဆိုတာကို အမြဲမပြတ်ဆင်ခြင်ပြီး နာရမယ်တဲ့၊ ဒါကြောင့် အဋ္ဌကတ္တာ မနသိကတ္တာ–စီးပွားသဖွယ်ပြုကာ နှလုံးသွင်း၍၊ သဗ္ဗစေတသာ သမန္နာဟရိတ္တာ–စိတ်အားလုံးဖြင့် ကောင်းစွာနှလုံးသွင်း၍၊ (စိတ်တိုင်း စိတ်တိုင်းဖြင့် တရားကိုသာ နှလုံးသွင်းနေရမယ်တဲ့) ဩဟိတသောတော–နားစွင့်လျက်၊ ဓမ္မံ သုဏာသာမီတိ–တရားကိုနာမည်ဟု၊ သိက္ခိတဗ္ဗံ–ကျင့်ရမယ်တဲ့။

အဲဒါဟာ အချိုးကျကျ တရားနာပုံပါပဲ၊ အဲဒီအတိုင်း နာနေလို့ရှိရင် တရားထဲမှာသာ စိတ်ရောက်ပြီး စိတ်တည်ငြိမ်နေတယ်၊ နီဝရဏကင်းနေတယ်၊ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိဖြစ်နေတာပေါ့၊ အဲဒီလိုဖြစ်နေပုံကို ပါဠိတော်များမှာ ဝိနီဝရဏစိတ္တံ–နီဝရဏကင်းတဲ့ စိတ်ရှိနေတယ်လို့လဲ ဖော်ပြထားပါတယ်၊ အဲဒီလိုအခါ သစ္စာလေးပါးတရားကို နာကြားပြီး တရားထူးတွေကို ရသွားတဲ့ အကြောင်းလဲ ပြဆိုထားပါတယ်၊ အဲဒီဓမ္မစကြာတရားတော်ကို ဟောတော်မူတုန်းကလဲ အရှင်ကောဏ္ဍညအမှူးရှိသော ကျွတ်တန်းဝင်ကြတဲ့ နတ်ဗြဟ္မာတွေဟာ အဲဒီလို စူးစူးစိုက်စိုက်နာပြီး တရားထူးကို ရသွားကြတာပဲ၊ ဒီသုတ်နဲ့ဆိုင်တဲ့ သာတာဂိရိနတ်ကတော့ သူ့မိတ်ဆွေ ဟေမဝတနတ်အတွက် တွေးတောစဉ်းစားနေတာနဲ့ တချို့တရားစကားလုံးတွေ လွတ်ချင်လဲ လွတ်သွားပါလိမ့်မယ်၊ မလွတ်သော်မှ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကိုတော့ လေးလေးနက်နက် တစ်စပ်တည်း နှလုံးမသွင်းနိုင်ဘဲ ရှိပါလိမ့်မယ်၊ ဟောတဲ့တရားကိုတော့ သူ နားလည်သဘောပေါက်တဲ့ လက္ခဏာ ရှိပါတယ်၊ ဒါပေမယ့် "ဒီလိုတရားပွဲကြီးမှာ ငါ့မိတ်ဆွေ မလာဘူး၊ ဘာကြောင့်ပါလိမ့်မလဲ၊ ကာမဂုဏ်အာရုံတွေက သူ့ကို လှည့်စားဖြားယောင်းထားတဲ့အတွက် ကာမဂုဏ်အာရုံတွေနဲ့ ပျော်နေလို့ ဖြစ်မှာပါပဲ၊ ဖြစ်မှဖြစ်ရလေခြင်း" စသည်ဖြင့် စဉ်းစားနေတဲ့အတွက် တရားထူးကို မရဘဲ ရှိပါတယ်တဲ့။

ကာမဂုဏ်တွေက လှည့်စားတတ်တယ်

သာတာဂိရိနတ်၏ စဉ်းစားချက်ထဲမှာ "ဝဏ္ဏတော–လှည့်စားဖြားယောင်းအပ်တယ်"ဆိုတဲ့ စကားပါတယ်၊ ဟုတ်တယ် ကာမဂုဏ်အာရုံတွေက တကယ်အနှစ်သာရမရှိပါဘဲနဲ့ အနှစ်သာရရှိသလိုလို ထင်မြင်စေပြီး လှည့်စားတတ်တယ်၊တချို့လူတွေဟာ လောကရေးရာတွေတောင် မလာနိုင်ဘူး၊ တရားအားထုတ်ဖို့ကျတော့သာပြီး ဝေးနေတာပဲ၊ "တရားဆိုတာ နောက်မှ အားထုတ်ရင်ဖြစ်တယ်၊ စားဝတ်နေရေး လောကရေး ကာမဂုဏ်အရေးတွေက ပိုပြီးအရေးကြီးတယ်၊ ယခုလောလောဆယ်လုပ်ဖို့ အရေးကြီးတယ်"လို့ ဒီလိုထင်မြင်နေတတ်ကြတယ်၊ အဲဒါဟာ ကာမဂုဏ်တွေက လှည့်စားထားတာပဲ၊ အမှန်တကယ်အရေးကြီးတာကတော့ တရားကျင့်ဖို့က ပိုပြီးအရေးကြီးတာပဲ၊ တရားကျင့်တယ်ဆိုတာ သာသနာတော်တွင်းမှ အပြည့်အစုံကျင့်နိုင်တာပဲ၊ ကာမဂုဏ်တွေဆိုတာက ဘယ်အခါမဆို ရှိနေတာပဲ၊ ဒါကြောင့် စားဝတ်နေရေးဘက်က အသင့်အတင့်ပြည့်စုံနေရင် တရားကို အလေးပြုပြီး ကျင့်သုံးသင့်တာပဲ၊ တရားကျင့်သုံးလို့ တစ်မဂ် တစ်ဖိုလ်လောက် ရသွားရင်ကို အပါယ်လေးပါးမှ လွတ်မြောက်သွားမယ်၊ မဂ်ဖိုလ်မရသေးတောင်မှ သူတော်ကောင်းတရားတွေ သက်ဝင်ပြီး ကုသိုလ်တွေ ပွားများသွားမယ်၊ အဲဒီကုသိုလ်တွေကြောင့် နောင်သံသရာတစ်လျှောက်လုံးမှာ လူ့ဘဝနတ်ဘဝ မြင့်မြတ်တဲ့ဘဝတွေချည်းဖြစ်ပြီး ကြီးပွားချမ်းသာသွားမယ်၊ ကာမဂုဏ်ရေးရာတွေနဲ့သာ အချိန်ကုန်နေရင်တော့ နောက်ဆုံး သေရမည့်အချိန်ကျတော့ ဘာမှလုံလောက်တဲ့ အားကိုးစရာမရှိဘဲ ဖြစ်သွားနိုင်တယ်၊ ဒါကြောင့် ကာမဂုဏ်တွေက အရေးမကြီးဘဲနဲ့ အရေးကြီးတဲ့အနေဖြင့် ထင်မြင်စေတာဟာ လှည့်စားထားတဲ့ သဘောပါပဲ၊ အဲဒီလို သာတာဂိရိနတ်က သဘောပေါက်ပြီးတော့ "ငါ့မိတ်ဆွေဟာ ကာမဂုဏ်တွေက လှည့်စားထားတဲ့အတွက် ကာမဂုဏ်အာရုံတွေနဲ့ ပျော်နေလို့ ဒီတရားပွဲကို မလာနိုင်တာဘဲ" စသည်ဖြင့် ကြံတွေးပြီး စိတ်ပျံ့လွင့်နေတာနဲ့ တရားထူးကို မရဘဲ ရှိနေပါတယ်တဲ့။

မိတ်ဆွေကို ဖိတ်ခေါ်ဖို့ သွားတယ်

ဓမ္မစကြာတရားပွဲပြီးတဲ့အခါ သာတာဂိရိနတ်က ဟေမဝတနတ်ခေါ်ကို ဖိတ်ခေါ်ဖို့သွားတယ်၊ ယက္ခသေနာပတိ–နတ်ဘီလူးစစ်သူကြီးဆိုတော့ သူတစ်ယောက်တည်း သွားတာမဟုတ်ဘူး၊ သူ့အခြေအရံ နတ်ဘီလူးငါးရာနှင့်တကွ ဆင်ယာဉ်, မြင်းယာဉ်, ဂဠုန်ယာဉ် စသည်တွေ ဖန်ဆင်းပြီးတော့ အဲဒီယာဉ်တွေကို စီးပြီးသွားတယ်လို့ ဆိုပါတယ်၊ ဟေမဝတနတ်ဘီလူးစစ်သူကြီးကလဲ ဟိမဝန္တာတောမှာ ထူးထူးကဲကဲ ပန်းတွေပွင့်နေတာကိုတွေ့ရလို့ နတ်ဗျော်ပွဲကြီး ကျင်းပပြီး အတူတကွဗျော်ရအောင် သူ့မိတ်ဆွေ သာတာဂိရိနတ်ကို ခေါ်ဖို့လာပါသတဲ့။ သူကလဲ သူ့အခြေအရံ ငါးရာနှင့်တကွ ယာဉ်အမျိုးမျိုးကိုစီးပြီးလာပါတယ်၊ မြောက်အရပ် ဟိမဝန္တာကလာတယ်ဆိုတော့ တောင်ဘက်ကို ကောင်းကင်ခရီးဖြင့် လာတာပေါ့၊ သာတာဂိရိနတ်ကတော့ ဟိမဝန္တာဆီဦးတည်ပြီး မြောက်ဘက်ကိုလာတယ်၊ နတ်ပရိသတ် ၂–စုဟာ ရာဇဂြိုဟ်မြို့ပေါ်မှာ ဆုံမိကြတယ်၊ ရှေ့ပြေးတပ်ဦးချင်း ဆုံမိကြတဲ့အခါ အချင်းချင်း မေးမြန်းပြီး မိတ်ဆွေများဖြစ်ကြောင်း သိကြရတယ်။

အဲဒီမှာ မြောက်ဘက်ကို ဦးတည်လာတဲ့ သာတာဂိရိနတ်အစုဟာ ရာဇဂြိုဟ်မြို့ပေါ်ရောက်တဲ့အခါ ဟေမဝတနတ်အစုနှင့် ဆုံမိကြတယ်ဆိုတော့ သာတာဂိရိနတ်၏နေရာ သာတတောင်ဆိုတာဟာ ရာဇဂြိုဟ်မြို့၏ တောင်ဘက်အရပ်မှာရှိကြောင်း၊ နောက်ပြီးတော့ အဲဒီအရပ်ဟာ မဏ္ဍိမဒေသထဲက ဖြစ်တယ်လို့ အဋ္ဌကထာမှာ ပြဆိုထားတဲ့အတွက် မဏ္ဍိမဒေသနယ်ပယ်ထဲက တောင်တစ်ခုဖြစ်ကြောင်း ဒါလောက်ပဲ သိရပါတယ်၊ ဘယ်တောင်ရယ်လို့တော့ တိတိကျကျ မသိရပါဘူး၊ အဲဒီမှာ နတ်ဘီလူးစစ်သူကြီးများဖြစ်ကြတဲ့ နတ်မင်းကြီး ၂–ဦး ဆုံမိကြတဲ့အခါ ဟေမဝတနတ်မင်းက ဒီလိုစပြီးပြောတယ်၊ "အဆွေတော် သာတာဂိရိနတ်မင်း၊ ဟိမဝန္တာတောင်မှာ တစ်ခါမှ မကြုံစဖူး ပန်းတွေအထူးပွင့်နေပါတယ်၊ အဲဒါထူးခြားလွန်းလို့ အဆွေတော်နှင့် ပျော်ပွဲကျင်းပရအောင် အဆွေတော်ကို လာပြီးဖိတ်ခေါ်ပါတယ်"လို့ ပြောပါတယ်။

အဲဒီလို ပန်းတွေ ထူးထူးခြားခြား ပွင့်ခြင်း၏ အကြောင်းကိုတော့ သိပါရဲ့လားလို့ သာတာဂိရိနတ်မင်းက မေးတယ်၊ မသိကြောင်း ဟေမဝတနတ်မင်းက ဖြေတယ်၊ ဒီတော့ သာတာဂိရိနတ်မင်းက "ဒီလို ပန်းတွေ ထူးထူးခြားခြားပွင့်တာဟာ ဟိမဝန္တာတစ်ခုတည်းမှာ သာမဟုတ်ဘူး၊ တစ်ကမ္ဘာလုံးမှာ အနှံ့အပြား နေရာတိုင်းမှာ မပွင့်စဖူး အထူးပဲပွင့်နေကြပါတယ်၊ အဲဒါဟာ တခြားအကြောင်းကြောင့် မဟုတ်ဘူး အဆွေတော်၊ လောကမှာ သမ္မာသမ္မုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား ပွင့်တော်မူတာ ၂–လ တောင်ရှိနေပြီ၊ ယနေ့ညနေချမ်းမှာ ဓမ္မစကြာဆိုတဲ့တရားဦးကို ဟူဇော်တဲ့အနေအားဖြင့် ဒီပန်းတွေ ထူးထူးခြားခြားပွင့်ခြင်းဖြစ်ပါတယ်၊ အဲဒီဓမ္မစကြာတရားတော်ကို ဟောတော်မူနေစဉ်တုန်းက အဆွေတော်ကို မတွေ့ရလို့ အများကြီး သတိရနေခဲ့ပါတယ်၊ ယခု အဆွေတော်ကို ဘုရားဖူးဖိတ်ခေါ်ရန်အတွက် လာခြင်းဖြစ်ပါတယ်"လို့ ပြောပါတယ်။

နတ်စကားကြားရတဲ့အမျိုးသမီး

အဲဒီလို နတ်မင်း ၂–ဦး ပြောဆိုနေတဲ့အခါမှာ ရာဇဂြိုဟ်မြို့က ကာဠီဆိုတဲ့ သူဌေးသမီးကလဲ လေသာပြတင်းကို ဖွင့်ပြီး သူ့ပြသာဒ်တိုက်ခန်းမှာ လေညင်းခံနေဆဲ ဖြစ်တယ်၊ ဝါဆိုလဆိုတာ မန္တလေး ရွှေဘိုတို့ အပူပိုင်းဒေသများလိုပဲ အိန္ဒိယအလယ်ပိုင်းက ရာဇဂြိုဟ်မြို့ဆိုတာကလဲ မိုးခေါင်ရေရှား ပူအိုက်တဲ့အရပ်ပါပဲ၊ ဒါကြောင့်ကာဠီက သူ့မှာလဲ ကိုယ်လေးလက်ဝန်ရှိနေတာကလဲတစ်ကြောင်း၊ ရာသီဥတု ပူအိုက်တာကလဲ တစ်ကြောင်းကြောင့် အဲဒီလိုလေညင်းခံနေခိုက်မှာ အထက်ကောင်းကင်က စကားပြောသံကြားလို့ နားစိုက်ပြီး အာရုံပြုနေတယ်၊ ဒီစကားသံတွေဟာ လူတွေရဲ့အသံတော့ မဟုတ်ဘူး၊ နတ်တွေပြောတဲ့အသံ ဖြစ်မှာပဲလို့လဲ စဉ်းစားပြီးနားထောင်နေပါသတဲ့၊ အဲဒီတုန်းက ကာဠီဟာ ဘယ်အရွယ်လောက် ရှိမလဲဆိုရင် အိန္ဒိယဓလေ့အရ သားဦးကိုယ်ဝန်ဆိုတော့ ၁၆–နှစ် ၁၇–နှစ်အရွယ်လောက် ဖြစ်ဟန်ရှိပါတယ်၊ အဲဒီသားဦးကလဲ သာမာန်ပုဂ္ဂိုလ် မဟုတ်ဘူး၊ နောင်တစ်ချိန်မှာ အရွတ်အဖတ် အသံကောင်းတဲ့အရာတွင် ဧတဒဂ်ရ သောဏကုဋိကဏ္ဏ မထေရ် ဖြစ်မည့် အလောင်းအလျှာ ဖြစ်ပါတယ်။

သာတာဂိရိနတ်က ဖိတ်ခေါ်ပုံ

အဇ္ဇ ပန္နရသော ဥပေါသထော၊ ဒိဗ္ဗာ ရတ္တိ ဥပဋ္ဌိတာ၊
အနောမနာမံ သတ္ထာရံ၊ ဟန္ဒ ပဿာမ ဂေါတမံ။

အဲဒါဟာ သာတာဂိရိနတ်က ဟေမဝတနတ်ကို ဘုရားဖူးဖို့ ဖိတ်ခေါ်လိုက်ပုံပါပဲ။

သမ္မ–အဆွေတော် ဟေမဝတနတ်မင်း၊ အဇ္ဇ–ယနေ့သည်ကား ပန္နရသော–တစ်ဆယ့်ငါးရက်မြောက်ဖြစ်သော၊ ဥပေါသထော–ဝါဆိုလပြည့် ဥပုသ်နေ့ ဖြစ်ပါပေသည်၊ (ဒီကနေ့ဟာ အာသဠှိနက္ခတ်နှင့် စန်းယှဉ်တဲ့ ဝါဆိုလဆန်း ဆယ့်ငါးရက်တိတိ ရက်စေ့ ဝါဆိုလပြည့်နေ့ဖြစ်ပါတယ်၊ သူတော်ကောင်းတွေ ဥပုသ်စောင့်သုံးတဲ့ ဥပုသ်နေ့ နေ့ထူးနေ့မြတ် အခါကြီးရက်ကြီး

ဖြစ်ပါတယ်တဲ့၊ အဲဒီစကားကို ရွတ်ဆိုလို့လဲ ကောင်းအောင် ရှစ်လုံးဘွဲ့ဆောင်ပုဒ်ကလေး စီထားတယ်၊ "လပြည့်စက်ဝန်း တက်ထွန်းစင်ကြယ်"တဲ့၊ ဒါကြောင့်–

သမ္မ–အဆွေတော် ဟေမဝတနတ်မင်း၊ အဇ–ယနေ့သည်ကား၊ ပန္နရသော–တစ်ဆယ့်ငါးရက်မြောက်ဖြစ်သော၊ ဥပေါ သထော–ဝါဆိုလပြည့် ဥပုသ်နေ့ဖြစ်ပါပေသည်၊ ဒိဗ္ဗာ–နတ်ပြည်၌ဖြစ်သော ဝါ–နတ်ပြည်နှင့်သက်ဆိုင်သော၊ ဝါ–နတ်တို့၏ အရောင်အဆင်းတို့နှင့် စပ်ဆိုင်သော၊ ရတ္တိဥပဋ္ဌိတာ–သာယာစင်ကြယ်သော ညဉ့်ဖြစ်ပါပေသည်။

ယနေ့ဟာ မြတ်စွာဘုရားက ဓမ္မစကြာတရားဦးကို ဟောတော်မူတဲ့နေ့ဖြစ်တဲ့အတွက် ပန်းတွေကလဲ မပွင့်စဖူး အထူးပွင့်ကြတယ်၊ အဆွေတော်ရဲ့ ဟိမဝန္တာမှာသာ မဟုတ်ဘူး ကျွေးတို့သာတတောင်တစ်ဝိုက် အရပ်တွေမှာလဲ သစ်ပင်တွေဟာ ပင်လုံးကျွတ် ပွင့်နေကြပါတယ်၊ ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းလုံး အနှံ့အပြားပွင့်နေကြပါတယ်၊ အဲဒါတွေဟာ ဓမ္မစကြာတရားတော်ကို ပူဇော်တဲ့အနေနဲ့ ပွင့်ကြတာပါပဲ၊ နောက်ပြီးတော့ အဲဒီဓမ္မစကြာတရားပွဲကြီးကို လာကြတဲ့ နတ်တွေ ဗြဟ္မာတွေ နတ်မင်းကြီး တွေ ဗြဟ္မာမင်းကြီးတွေ မရေမတွက်နိုင်အောင် အလွန်ပဲများပြားပါတယ်၊ အဲဒီနတ်တွေ ဗြဟ္မာတွေ၏ ကိုယ်ရောင်ကိုယ်ဝါဖြင့်လဲ ထွန်းလင်းတောက်ပနေတဲ့ ညဉ့်ဖြစ်ပါတယ်၊ အရှေ့လောကဓာတ်မှ အာသဒ္ဓိနက္ခတ်နှင့်ယှဉ်ပြီး တက်ထွန်းနေတဲ့ လမင်းကြီး ၏အရောင်ဖြင့်လဲ ပျံ့နှံ့ပြီးလင်းနေတဲ့ ညဉ့်ဖြစ်ပါတယ်၊ အဲဒီလိုပန်းတွေကလဲ ပွင့်လို့ နတ်ဗြဟ္မာတို့၏ ကိုယ်ရောင်ဖြင့်လဲ တောက်ပလို့ လဝန်းကြီး၏ အရောင်ဖြင့်လဲ ထွန်းလင်းနေလို့ အလွန်ကြည်လင် စင်ကြယ်တဲ့ ညဉ့်ထူးညဉ့်မြတ်ဖြစ်တယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ ဒါကြောင့် "လပြည့်စက်ဝန်း တက်ထွန်းစင်ကြယ်၊ ပန်းစုံဖူးပွင့် နတ်ညဉ့်ပျော်ဘွယ်"လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။

ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းလုံးမှာ အနှံ့အပြား သစ်ပင်အမျိုးမျိုးက ပန်းမျိုးစုံ ပင်လုံးကျွတ် ဖူးပွင့်နေကြတယ်ဆိုတော့ နတ်မျက်စိနဲ့ မျှော်ကြည့်လိုက်ရင် အင်မတန်သာယာလှပနေမှာပါပဲ၊ အဲဒီလို ပန်းတွေ ဝေဝေဆာဆာနဲ့ပွင့်နေတာကို လူမျက်စိနဲ့ကြည့်ရင်တောင် အင်မတန်လှပြီး အင်မတန်ကျက်သရေရှိတာပဲ၊ တစ်ခါက ကျိုက်ထီးရိုးဘုရားဖူးသွားတယ်၊ ၁၂၉၃–ခုနှစ် တပို့တွဲ လဆန်း ၁၄–ရက်ညကပါပဲ၊ အဲဒီတုန်းက လဝန်းကြီးဟာ ပြည့်လုနီးပါးဖြစ်ပြီး ထွန်းပနေတယ်၊ ကျိုက်ထီးရိုးတောင်မှာ ရှိမြောင်ကြီးတွေ ချောက်ကြီးတွေရှိတယ်၊ အဲဒီမှာ လရောင်ဖြင့် ထိန်ထိန်လင်းနေတဲ့အတွက် လျှောက်ပြီးတောင်တန်းပေါ်က မျှော်ကြည့်လိုက်တဲ့အခါ တောတောင်စခန်းတွေ အလွန်သာယာနေတာကို တွေ့ရတယ်၊ တချို့သစ်ပင်တွေကလဲ ပန်းတွေဝေဝေ ဆာဆာပွင့်နေတာကို တွေ့ရတယ်၊ အနိမ့်အမြင့် အဆင့်ဆင့်ဖြစ်ပြီး သစ်ပင်တွေဟာ အစီအရီနဲ့ အင်မတန် ရှုမျှော်ခင်းကောင်းနေတာကိုလဲ တွေ့ရတယ်၊ အဲဒါနဲ့ နှိုင်းစာကြည့်မယ်ဆိုရင် မြတ်စွာဘုရား ဓမ္မစကြာသုတ္တန်တရားတော်ကြီးကို ဟောတော်မူစဉ်က ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းလုံးမှာ ပင်လုံးကျွတ်ပွင့်နေကြတဲ့ တောတောင်ရှိမြောင် စခန်းတွေကို နတ်မျက်စိနဲ့ မျှော်ကြည့်လိုက်ရင်တော့ အင်မတန်ကိုသာယာပြီး စိတ်ကြည်နူးဖွယ် ဖြစ်နေမှာပါပဲ၊ ဒါကြောင့် အဲဒီလောက၏ သာယာကြည်နူးဖွယ်တွေပါ ဖော်ပြပြီးတော့ ဘုရားထံသွားဖို့ ဘုရားဖူးဖို့ရာ ဒီလို ဖိတ်ခေါ်လိုက်ပါတယ်။

အနောမနာမံ–မယုတ်ညံ့သော အမည်တော်များ ရှိတော်မူသော၊ ဝါ–အလွန်မြင့်မြတ်သော အမည်တော်များ ရှိတော်မူသော၊ ဂေါတမံ–ဂေါတမနွယ်ဖွား ဖြစ်တော်မူသော၊ သတ္ထာရံ–ငါတို့ဆရာ လွန်စွာထူးခြား မြတ်စွာဘုရားကို၊ ဟန္ဒ–ယခု၊ ပဿာမ–သွားရောက် ဦးခိုက်၍ ဖူးလိုက်ကြပါကုန်စို့။

ငါတို့၏ ဆရာဖြစ်တော်မူတဲ့ မြတ်စွာဘုရားကို ယခုပဲသွားပြီး ဖူးကြပါစို့၊ ငါတို့ဆရာဘုရားဟာ အမျိုးအနွယ်အားဖြင့် မြင့်မြတ်တဲ့ ဂေါတမအနွယ်မှ သာကီဝင်မင်းမျိုးထဲက သိဒ္ဓတ္တာဆိုတဲ့ မင်းသားက ဥရုဝေလတောမှာ ၆–နှစ်ပတ်လုံး တရားကျင့်သုံးပြီး ပွင့်ထွန်းတော်မူလာတဲ့ ဘုရားဖြစ်ပါတယ်၊ အမည်နာမတော်တွေကလဲ အရဟံအစရှိသော ဂုဏ်တော် ၉–ပါး၊ ဂုဏ်တော် အနန္တတို့နှင့်သက်ဆိုင်တဲ့ မြင့်မြတ်တဲ့ ဘွဲ့တော်အမည်တော်တို့နှင့် ပြည့်စုံတော်မူပါတယ်လို့ ချီးကျူးပြီး ဖိတ်ခေါ်ပါတယ်၊ အဲဒီမှာ မြင့်မြတ်တဲ့ အမည်တော်တွေထဲက အရဟံဆိုတဲ့ အမည်တော်တစ်ပုဒ်ကို ရှင်းပြလိုက်ရင်ပဲ မြင့်မြတ်ပုံ အလွန်ထင်ရှား သွားပါလိမ့်မယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒီအရဟံဂုဏ်ပုဒ်ကို အကျဉ်းချုပ် ထုတ်ပြမယ်။

အရဟံဂုဏ်တော်

အရဟံ–ဆိုတာ ထိုက်တန်တယ်လို့ အနက်ရှိတယ်၊ ဘာကို ထိုက်တန်သလဲလို့ဆိုတော့ ပူဇော်အထူးကို ထိုက်တန်တာပါပဲ၊ လောကမှာ လူတွေ၊ နတ်တွေ၊ ဗြဟ္မာတွေက ပူဇော်ကြတယ်၊ မိမိတို့ ယုံကြည်အားကိုးတဲ့ ဘာသာတရားအရ ပူဇော်ကြတယ်၊ တချို့က သစ်ပင်ကို ပူဇော်ကြတယ်၊ တချို့က တောကို ပူဇော်ကြတယ်၊ တချို့က တောင်ကို ပူဇော်ကြတယ်၊ တချို့က သမုဒ္ဒရာပင်လယ်ကို ပူဇော်ကြတယ်၊ တချို့က ကောင်းကင်က နေတို့၊ လတို့၊ ဂြိုဟ်တို့ နက္ခတ်တို့ ဒီလိုဟာတွေကို ပူဇော်ကြတယ်၊ တချို့က နတ်အမျိုးမျိုးတွေကို မှန်းဆပြီး ပူဇော်ကြတယ်၊ တချို့က ကောင်းကင်ဘုံကဘုရားကို ပူဇော်ကြတယ်၊ တချို့က ဗြဟ္မာကို ပူဇော်ကြတယ်၊ တချို့ကတော့ လူထဲက ဂိုဏ်းဆရာကြီးတွေကို ပူဇော်ကြတယ်၊ အဲဒီလို အမျိုးမျိုးအထွေထွေကို ပူဇော်ကြတာဟာ ဘာကြောင့်တုံးလို့ဆိုရင် ဘေးရန်အန္တရာယ် ကင်းချင်ကြလို့ ကြီးပွားချမ်းသာချင်ကြလို့ပါပဲ၊ လူတိုင်းလူတိုင်း ဘေးရန်အန္တရာယ် ကင်းချင်ကြတယ်၊ အနာရောဂါကင်းချင်ကြတယ်၊ အသက်ရှည်ချင်ကြတယ်၊ လာဘ်လာဘ ရချင်ကြတယ်၊ ပစ္စည်းဥစ္စာ ပေါများချင်ကြတယ်၊ ချမ်းသာချင်ကြတယ်၊ လူတွေသာ မဟုတ်ဘူး၊ နတ်တွေလဲ အတူတူပဲ ချမ်းသာတိုးပွားချင်ကြတာချည်းပဲ၊ လူတွေမှာ ကိုယ့်အစွမ်းသက်သက်နဲ့ မအောင်မြင်နိုင်တာတွေ အောင်မြင်ရအောင် မပြည့်စုံနိုင်တာတွေပြည့်စုံရအောင် မမြင်ရတဲ့နတ်တွေကို အားကိုးကြတယ်၊ သစ်ပင်စောင့်နတ် တောစောင့်နတ် စသည်ကိုအားကိုးပြီး သစ်ပင်တောတောင် စသည်ကို ပူဇော်ကြတယ်၊ တချို့ကလဲ ကမ္ဘာနဲ့ သတ္တဝါတွေကို ဖန်ဆင်းတဲ့ ဘုရားတော့ရှိတန်ရဲ့လို့ ယူဆပြီး အဲဒီ ဖန်ဆင်းတဲ့ ဘုရားသခင်ဆိုတာကို မှန်းဆပြီးကိုးကွယ်ကြ ပူဇော်ကြတယ်၊ ဒါပေမယ့် အဲဒီဖန်ဆင်းတဲ့ ဘုရားက ဘယ်လိုပုံသဏ္ဌာန်ရှိသလဲ၊ ဘယ်မှာနေသလဲ၊ ဘယ်သူတွေ့ဖူးသလဲလို့ မေးမြန်းကြည့်ရင် တွေ့ဖူးပါတယ်လို့ ဝန်ခံနိုင်တဲ့လူ မရှိဘူး၊ ဟိုရှေးတုန်းက လူတစ်ယောက်လောက်က တွေ့ဖူးတယ်ဆိုတာနဲ့ ယုံကြည်ပြီး ကိုးကွယ်ပူဇော်နေကြတာပဲ၊ အဲဒီလို တွေ့ဖူးတယ်ဆိုတာကလဲ အိပ်ပျော်နေတုန်း တွေ့ရတာဆိုတော့ အိပ်မက်လို့ ထင်စရာပါပဲ။

ဒါပေမယ့် သူ့ဘာသာနဲ့သူဆိုတော့ စဉ်းစားဝေဖန်ခြင်းမရှိဘဲ အစဉ်အဆက် ယုံကြည်ကိုးကွယ်လာကြတော့တာပါပဲ၊ ယခုလို သိပ္ပံပညာတွေ ထွန်းကားတဲ့ခေတ် စဉ်းစားဝေဖန်လေ့ရှိတဲ့ ခေတ်မှာပေမယ်လို့ မိရိုးဖလာ ယုံကြည်မှုတွေက စွဲမြဲလျက်ရှိနေတာပါပဲ၊ သေသေချာချာ စဉ်းစားကြည့်မယ်ဆိုရင်တော့ ကိုးကွယ်ပူဇော်တဲ့သူတွေကို ကယ်မတယ်လို့ဆိုတဲ့ အယူဝါဒတွေဟာ ယုံကြည်စရာ အခြေအမြစ် ဘာမှမရှိဘူး၊ လောကမှာ လူတွေဟာ ဆင်းရဲတဲ့လူတွေက များနေတာပဲ၊ ကိုးကွယ်တဲ့သူတွေထဲမှာလဲ ဆင်းရဲတဲ့လူတွေက များနေတာပဲ၊ အကယ်၍သာ ကိုးကွယ်တဲ့သူကို နတ်တို့ ဘုရားတို့က ကယ်မတယ်ဆိုရင် ရှိရှိသေသေ ကိုးကွယ်တဲ့သူကို နတ်တို့ ဘုရားတို့က ကယ်မတယ်ဆိုရင် ရှိရှိသေသေ ကိုးကွယ်တဲ့လူတွေဟာ အကုန်လုံးပဲ ချမ်းသာစရာ ကောင်းတယ်၊ ယခုတော့ ဒီလိုမဟုတ်ဘူး၊ မကိုးကွယ်တဲ့လူတွေထဲမှာလဲ ချမ်းသာတဲ့လူတွေ ရှိနေတာပဲ၊ အဲဒါ သေသေချာချာ စိစစ်ကြည့်ရင် ကြီးပွားချမ်းသာစေနိုင်တဲ့ အလုပ်ကို လုပ်ကိုင်တဲ့သူတွေဟာ ကြီးပွားချမ်းသာနေကြတယ်၊ လူတိုင်းလူတိုင်းဟာ ထိုက်တန်တဲ့အလုပ်ကို လုပ်ရင် ထိုက်တန်သလောက် ချမ်းသာကိုရတယ်၊ မလုပ်ရင် မရဘူးဆိုတာ ထင်ရှားတွေ့ရတယ်၊ အဲဒါဟာ ကိုယ်လုပ်တဲ့အမှုကံက အကျိုးပေးနေတာပဲ၊ ကိုးကွယ်ရာနတ်စသည်က ကယ်မတာမဟုတ်ဘူး။

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားကတော့ ငါ့ကို ကိုးကွယ်ရင် ကယ်မမယ်လို့ ဒီလိုမဟောဘူး၊ ကိုယ့်အမှုကံနဲ့ကိုယ် ကောင်းကျိုးဆိုးကျိုးကို ခံစားရတယ်လို့သာ ဟောတယ်၊ သီလအစရှိသော ဂုဏ်ထူးနှင့် ပြည့်စုံတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကို လှူဒါန်းပူဇော်ရင်, အရိုအသေပြုရင် ထူးခြားတဲ့ကုသိုလ်ဖြစ်တယ်၊ အဲဒီကုသိုလ်က အကြောင်းညီညွတ်ရင် ယခု မျက်မှောက်မှာလဲ အကျိုးပေးတယ်၊ နောက်သံသရာ ဘဝတွေမှာတော့ ဇကန်မုချ ကောင်းကျိုးတွေကို ပေးတယ်လို့ ဒီလိုဟောတယ်၊ လူတွေ, နတ်တွေ, ဗြဟ္မာတွေက ကြီးပွားချမ်းသာချင်ကြလို့ ကိုးကွယ်ကြ ပူဇော်ကြတယ်၊ အဲဒီလို ကိုးကွယ်ပူဇော်ရာမှာ သီလအစရှိသောဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံလို့ ပူဇော်ထိုက်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကို ပူဇော်မိရင် မိမိတို့ ရည်ရွယ်မျှော်လင့်တဲ့ ကောင်းကျိုးတွေကို ရနိုင်တယ်၊ သီလအစရှိသော ဂုဏ်မရှိလို့ မပူဇော်ထိုက်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကို ပူဇော်ရင် ကိုးကွယ်ရင်တော့ မိမိတို့မျှော်လင့်တဲ့အကျိုးကို မရနိုင်ဘူး၊ ဥပမာအားဖြင့် ရွှေစစ်ကျောက်စစ်မဟုတ်တဲ့ အုတ်ခဲ ကျောက်ခဲတွေကို အဖိုးတန်ပစ္စည်း ထင်မှတ်ပြီး သိမ်းထားတယ် ဆိုပါတော့၊ အဲဒီအုတ်ခဲ ကျောက်ခဲတွေကို ထုတ်ရောင်းရင် ရွှေစစ် ကျောက်ပတ္တမြားအစစ်တန်ဖိုး ရပါ့မလား၊ မရနိုင်ပါဘူး၊ ဘာမျှတန်ဖိုး မရှိတဲ့အတွက် အလကား စွန့်ပစ်လိုက်ရမှာပဲ၊ ရွှေအစစ် ကျောက်ပတ္တမြားအစစ်ကို သိမ်းထားရင်တော့ အလိုရှိတဲ့အခါ အဲဒါတွေကို ထုတ်ရောင်းရင် ရွှေအစစ်တန်ဖိုး, ပတ္တမြားအစစ်တန်ဖိုးကို ရနိုင်တယ်၊ ဒါလိုပဲ သီလအစရှိတဲ့ ဂုဏ်ကျေးဇူးနှင့်ပြည့်စုံတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်ကိုပူဇော်ရင် အဲဒီပူဇော်တဲ့ ကုသိုလ်ကံက မျှော်လင့်အပ်တဲ့ ကောင်းကျိုးချမ်းသာတွေကို ရစေနိုင်တယ်၊ မြတ်စွာဘုရားမှာတော့ တစ်လောကလုံးထက် မြင့်မြတ်တဲ့ သီလဂုဏ်, သမာဓိဂုဏ်, ပညာဂုဏ် အစရှိတဲ့ အမြင့်အမြတ်ဆုံးဖြစ်တဲ့ ဂုဏ်ကျေးဇူးတွေနဲ့ ပြည့်စုံတော်မူတယ်၊ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားကို ပူဇော်ခြင်းဖြင့် လူတွေ၊ နတ်တွေ၊ ဗြဟ္မာတွေ၊ သတ္တဝါတွေဟာ မိမိမျှော်လင့်တဲ့ ကောင်းကျိုးချမ်းသာတွေကို အပြည့်အစုံရနိုင်တယ်၊ လူ့ချမ်းသာ, နတ်ချမ်းသာ, ဗြဟ္မာချမ်းသာတွေကိုလဲရနိုင်တယ်၊ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကိုလဲ ရနိုင်တယ်၊ အဲဒီလိုရနိုင်တာဟာလဲ မြတ်စွာဘုရားက ပေးတာတော့မဟုတ်ဘူး၊ မြတ်စွာဘုရားအား ပူဇော်ရိုသေတဲ့ ကောင်းမှုကုသိုလ်က ပေးတာပဲ၊ အဲဒီလို ပူဇော်ခြင်းဖြင့် မိမိတို့ မျှော်လင့် တောင့်တအပ်တဲ့ ကောင်းကျိုးချမ်းသာတွေကို ရစေနိုင်တဲ့အတွက် မြတ်စွာဘုရားဟာ လူ, နတ်, ဗြဟ္မာ, သတ္တဝါတို့၏ ပူဇော်အထူးကို ခံတော်မူထိုက်တယ်၊ ဒါကြောင့် အရဟံဆိုတဲ့ ဘွဲ့တော်အမည်တော်ကို ရတော်မူပါတယ်တဲ့၊ အဲဒီဘွဲ့တော် အမည်တော်ကို အကြောင်း

ပြုပြီးတော့လဲ အနောမ နာမ်–မယုတ်ညံ့သော အမည်တော် မြင့်မြတ်သော အမည်တော်တို့နှင့် ပြည့်စုံတော်မူတယ်လို့ ချီးကျူးပါတယ်၊ ကဲ အဲဒီဂုဏ်ကို ရွတ်ဆိုပြီး အာရုံပြုကြရ ကြည်ညိုကြရမယ်။

အရဟံ–လူ နတ် ဗြဟ္မာ သတ္တဝါအပေါင်းတို့၏ ပူဇော်အထူးကို ခံတော်မူထိုက်ပေသော မြတ်စွာဘုရား။

နောက်တစ်နက်ကတော့ အရဟံဆိုတာ အာရကာ–ပုဒ်မှ ဖြစ်လာတယ်၊ ဝေးကွာတယ်လို့ အနက်ရှိတယ်၊ ဘာမှ ဝေးကွာသလဲဆိုရင် စိတ်အညစ်အကြေး ကိလေသာတွေမှ ဝေးကွာစင်ကြယ်တော်မူပါတယ်၊ လောကမှာ သတ္တဝါတွေဟာ လိုချင်နှစ်သက်စရာကိုတွေ့ရင် လိုချင်တပ်မက် နှစ်သက်တယ်၊ လောဘဖြစ်တယ်၊ စိတ်ဆိုးစရာ မုန်းစရာကိုတွေ့ရင် စိတ်ဆိုးတယ်, မုန်းတယ်, ဒေါသဖြစ်တယ်၊ မြင်တိုင်း, ကြားတိုင်း, တွေ့တိုင်း, သိတိုင်း အလွဲသိ၊ အမှားသိ မောဟကတော့ ဖြစ်နေတာပဲ၊ မြတ်စွာဘုရားမှာတော့ ဘယ်လိုကောင်းတဲ့ အာရုံနဲ့တွေ့ပေမယ့် လိုချင်မှု နှစ်သက်မှု မဖြစ်ဘူး၊ လောဘကင်းတယ်၊ ဘယ်လိုဆိုးတဲ့ အာရုံနဲ့တွေ့ပေမယ့် စိတ်ဆိုးမှု, မုန်းမှု, ရွံရှာမှု မဖြစ်ဘူး၊ ဒေါသကင်းတယ်၊ အလုံးစုံသော သဘောတရားတွေကိုလဲ သဘောမှန်အတိုင်း သိနေတယ်၊ မောဟကင်းတယ်၊ ဒါကြောင့် အရဟံ–လောဘ ဒေါသ မောဟအစရှိသော ကိလေသာ အညစ်အကြေးတို့မှ ကင်းဝေးစင်ကြယ်တော်မူတယ်ဆိုတဲ့ ဘွဲ့တော် အမည်တော်ကိုလဲ ရတော်မူတယ်၊ အဲဒါကိုလဲ ရည်ရွယ်ပြီးတော့ အနောမ နာမ်–မြင့်မြတ်သော အမည်တော်နှင့်ပြည့်စုံတော်မူတယ်လို့ ချီးကျူးပါတယ်၊ ကဲ အဲဒီဂုဏ်ပုဒ်ကို ရွတ်ဆိုပြီး အာရုံပြုကြရ ကြည်ညိုကြရမယ်။

အရဟံ–လောဘ ဒေါသ မောဟအစရှိသော ကိလေသာ အညစ်အကြေးတို့မှ ကင်းဝေးစင်ကြယ်တော်မူပေသော မြတ်စွာဘုရား။

သင်္ကြန်အကျနေ့ဆိုတော့ ကျက်သရေမင်္ဂလာ အထူးရှိတဲ့ မြတ်စွာဘုရား ဂုဏ်တော်တွေကို နှုတ်ဖြင့်ရွတ်ဆိုပြီး အာရုံပြုကြ ပူဇော်ကြရတာဟာ အင်မတန် ထူးမြတ်တဲ့ ကုသိုလ်မင်္ဂလာတွေဖြစ်ပါတယ်၊ အရဟံဂုဏ်ပုဒ်၏ အနက်ကတော့ ဒီ ၂–နက်နဲ့ တော်လောက်ပါပြီ။

သမ္မာသမ္ဗုद္ဓဂုဏ်တော်

နောက်တစ်ပုဒ်က သမ္မာသမ္ဗုद္ဓေါတဲ့၊ သမ္မာ–မှန်စွာ+သံ–ကိုယ်တိုင်+ဗုဒ္ဓေါ–သိတယ်တဲ့၊ ပေါင်းလိုက်ရင် သမ္မာသမ္ဗုद္ဓေါ–မှန်စွာ ကိုယ်တိုင် သိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားတဲ့၊ မြတ်စွာဘုရားအလောင်းတော်ဟာ စောစောပိုင်းက အာဠာရရသေ့၊ ဥဒကရသေ့တို့ထံမှာ သမထကမ္မဋ္ဌာန်းနည်းကို ခံယူဖူးပါတယ်၊ ဒါပေမယ့် ဘုရားဖြစ်တဲ့အခါကျတော့ အဲဒီနည်းတွေနဲ့ ဖြစ်တာမဟုတ်ဘူး၊ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်နဲ့ အာနာပါနစ္စာန်များကိုရအောင် အားထုတ်တယ်၊ ပဋ္ဌိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကိုလဲ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့်ပင် ဆင်ခြင်ပြီးသိတော်မူတယ်၊ ရုပ်နာမ်တို့၏ အဖြစ်အပျက်ကိုလဲ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့်ပင် ရှုပြီးတော့ သစ္စာလေးပါး တရားအလုံးစုံကိုသိပြီး ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူတယ်၊ အဲဒါဟာ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့်ပင် မှန်စွာသိပြီး ဘုရားဖြစ်တော်မူပုံ အကျဉ်းချုပ်ပါပဲ၊ ဒါကြောင့် သမ္မာသမ္ဗုद္ဓေါ–သစ္စာလေးပါး ခပ်သိမ်းသော တရားတို့ကို မဖောက်မပြန် ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် မှန်ကန်စွာ သိတော်မူတယ်ဆိုတဲ့ ဘွဲ့တော်အမည်တော်ကိုလဲ ရတော်မူပါတယ်၊ အဲဒါလဲ အနောမ နာမ် အရ မြင့်မြတ်တဲ့ အမည်တော်နှင့် ပြည့်စုံပုံပါပဲ၊ ကဲ အဲဒီဂုဏ်ကို ရွတ်ဆိုပြီး ကြည်ညိုကြရမယ်။

သမ္မာသမ္ဗုद္ဓေါ–သစ္စာလေးတန် အမှန်လေးပါး ခပ်သိမ်းသောတရားတို့ကို မဖောက်မပြန် ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် မှန်ကန်စွာ သိတော်မူပေသော မြတ်စွာဘုရား။

အဲဒီ သမ္မာသမ္ဗုद္ဓဂုဏ်ဖြင့် သစ္စာလေးပါး အမှန်တရားတွေကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့်ပင် အမှန်အတိုင်းသိပြီး ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူပုံကိုပြတယ်၊ ဘုရားဖြစ်တယ်ဆိုတာ အဲဒီ သစ္စာလေးပါး ကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် အမှန်အတိုင်း ဉာဏ်အလင်းပေါက်ပြီး သိသွားတာပါပဲ။

ဗုဒ္ဓဂုဏ်တော်

အဲဒီလို ဘုရားဖြစ်တော်မူတော့ အတိတ်၊ အနာဂတ်၊ ပစ္စုပ္ပန် တရားအလုံးစုံကိုလဲ အကြွင်းမရှိ အကုန်သိတော်မူတယ်၊ ဘယ်အရာမဆို ဆင်ခြင်လိုက်ရင် ချက်ချင်းပဲ သိတော်မူတယ်၊ မသိနိုင်တာရယ်လို့ မရှိဘူး၊ ဒါကြောင့်၊ ဗုဒ္ဓေါ–ရှိရှိသမျှ တရားအလုံးစုံကို အကုန်အစင် သိမြင်တော်မူတယ်ဆိုတဲ့ ဘွဲ့တော်အမည်တော်နှင့်လဲ ပြည့်စုံတော်မူပါတယ်၊ အဲဒါကို အကြောင်းပြုပြီးတော့လဲ အနောမ နာမံ–မြင့်မြတ်သော အမည်တော်နှင့် ပြည့်စုံတော်မူတယ်လို့ သာတာဂိရိနတ်က ချီးကျူးပါတယ်၊ ကဲ အဲဒီ ဂုဏ်ကိုလဲ ရွတ်ဆိုပြီး ကြည်ညိုကြရမယ်။

ဗုဒ္ဓေါ–ရှိရှိသမျှ တရားအလုံးစုံကို အကုန်အစင် သိမြင်တော်မူပေသော မြတ်စွာဘုရား။

ဘုရားဂုဏ်ပုဒ်အမည်တော်တွေကတော့ အများကြီးပဲ၊ တစ်ရာလဲ မကဘူး၊ တစ်ထောင်လဲ မကဘူး၊ တစ်သောင်း၊ တစ်သိန်း၊ တစ်သန်းလဲ မကဘူး၊ ဘုရားတစ်ဆူက ဘုရားတစ်ဆူ၏ ဂုဏ်တွေကို တစ်ကပ်ပတ်လုံး ပြောဟောနေမယ်ဆိုတောင်မှ မကုန်နိုင်ဘူးတဲ့၊ ဒါကြောင့် ယခုပြောခဲ့တဲ့ ၄–ပုဒ်တည်းနဲ့ပဲ တော်လောက်ပါပြီ၊ အဲဒီလို မြင့်မြတ်တဲ့ ဂုဏ်ပုဒ် အမည်တော်တို့နှင့် ပြည့်စုံတော်မူတဲ့ ငါတို့၏ဆရာ ဂေါတမမြတ်စွာဘုရားကို ယခုပဲ သွားပြီးဖူးရအောင်လို သာတာဂိရိနတ်က ဟေမဝတနတ်ကို ဖိတ်ခေါ်ပါတယ်၊ အဲဒါကို လွယ်လွယ်နဲ့ ရွတ်ဆို မှတ်သားနိုင်အောင် ရှစ်လုံးဘွဲ့ဆောင်ပုဒ် စီထားတယ်၊ “လပြည့်စက်ဝန်း တက်ထွန်းစင်ကြယ်၊ ပန်းစုံဖူးပွင့် နတ်ညဉ့်ပျော်ဖွယ်၊ အရှင်ဂေါတမ မည်ရမျိုးနွယ်၊ တို့ဘုရား ခုသွားဖူးစို့ကွယ်” တဲ့၊ ကဲ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

ဖိတ်ခေါ်ပုံဆောင်ပုဒ်

လပြည့်စက်ဝန်း တက်ထွန်းစင်ကြယ်၊
ပန်းစုံဖူးပွင့် နတ်ညဉ့်ပျော်ဘွယ်၊
အရှင်ဂေါတမ မည်ရမျိုးနွယ်၊
တို့ဘုရား ခုသွားဖူးစို့ကွယ်။ (သာတာဂိရိ)

အဲဒါဟာ သာတာဂိရိနတ်က ဖိတ်ခေါ်ပုံပဲ၊ အဲဒီကနောက်တော့ ဟေမဝတနတ်က ဘုရားစစ်ဘုရားမှန် ဟုတ်မဟုတ် စစ်တမ်းထုတ်တယ်၊ သာတာဂိရိနတ်က ဖြေကြားတယ်၊ အဲဒီအမေးနှင့် အဖြေတွေကျတော့ အမေးကို ဆောင်ပုဒ် မစီတော့ဘဲ အဖြေကိုသာ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒီဆောင်ပုဒ်တွေမှာ (သာ)လို့ လက်သည်းကွင်းနဲ့ ပြထားတယ်၊ အဲဒီခေတ်တုန်းက ပုရာဏကဿပ, မက္ခလိ ဂေါသာလ အစရှိတဲ့ ဂိုဏ်းဆရာကြီး ခြောက်ယောက်ကလဲ ဘုရားအဖြစ်ဝန်ခံပြီး ဟောပြောနေကြတယ်၊ ဒီတော့ ဘုရားအစစ် ဟုတ်မဟုတ် စစ်တမ်းထုတ်ဖို့ရာ လိုပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ဟေမဝတနတ်က ဒီလိုစပြီး စိစစ်မေးမြန်း လိုက်ပါတယ်။

ဟေမဝတ၏ စိစစ်ပုံ(၁)

ကစ္စိ မနော သုပဏိဟိတော၊ သဗ္ဗဘူတေသု တာဒိနော။
ကစ္စိ ဣဒ္ဓေ အနိဇ္ဇေ စ၊ သင်္ကပ္ပ’ ဿ ဝသီကတာ–တဲ့။

သမ္မ–အဆွေတော် သာတာဂိရိနတ်မင်း၊ ကစ္စိ–အသို့နည်း၊ တဝ သတ္ထု–သင့်ဆရာ ဘုရားသည်၊ မနော–စိတ်နှလုံးကို၊ သုပဏိ ဟိတော–ကောင်းစွာထားနိုင်ပါ၏လော၊ (ဘယ်လိုထားနိုင်ရမှာလဲဆိုတော့) သဗ္ဗဘူတေသု–အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့အပေါ်၌၊ တာဒိနော–အထူးပြု၍ ရှုနိုင်သော တာဒိဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍၊ သုပဏိ ဟိတော–ကောင်းစွာ ထားနိုင်ပါ၏လောတဲ့။

စိတ်ကို အညီအမျှထားနိုင်ပါရဲ့လား

အဆွေတော် သာတာဂိရि–လောကမှာ ဘုရားလို့ ဝန်ခံနေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေက အများသားပဲ၊ မေးစမ်းပါရစေဦး၊ အဆွေတော်ရဲ့ ဆရာဘုရားဟာ သူ့စိတ်ကို ကောင်းကောင်းညီညီမျှမျှ ထားနိုင်ပါရဲ့လား၊ ကိုယ့်ဘက်သား သူ့ဘက်သား ကိုယ့်တပည့် သူ့တပည့် မခွဲခြားဘဲ သတ္တဝါတွေအားလုံးရဲ့ အပေါ်မှာ ညီတူညီမျှ ထားနိုင်ပါရဲ့လား၊ ချမ်းသာစေလိုတဲ့ မေတ္တာစိတ်ကို အညီအမျှထားနိုင်ပါရဲ့လား၊ သနားတဲ့ ကရုဏာစိတ်ကို အညီအမျှထားနိုင်ပါရဲ့လားလို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ ဟုတ်ပေတယ်၊ မေးသင့်တဲ့ ပြဿနာပေပဲ၊ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် တချို့က ဘုရားပါလို့ ဝန်ခံနေပြီးတော့ မေတ္တာစိတ် ကရုဏာစိတ်ကို အညီအမျှမထားနိုင်ဘူး၊ မိမိအား ရိုသေကိုးကွယ်တဲ့ သူတွေကို ကယ်မမယ်၊ မရိုသေ မကိုးကွယ်တဲ့သူတွေကိုတော့ မကယ်မဘူး၊ ဒဏ်ခတ်မယ်၊ ထာဝရငရဲကို ပစ်ချမယ်လို့ဆိုနေရင် အဲဒီလိုဘုရားဟာစိတ်ကို အညီအမျှ မထားနိုင်ဘူး၊ စိတ်ကို အညီအမျှ မထားနိုင်ရင် စင်စစ်အားကိုးထိုက်တဲ့ဘုရား မဟုတ်ဘူးပေါ့၊ ဘုရားအစစ်ဆိုရင် သတ္တဝါတွေကို ညီတူညီမျှ မေတ္တာစိတ် ကရုဏာစိတ် ထားနိုင်မှာပေါ့၊ ဒါကြောင့် ဟေမဝတနတ်က "အဆွေတော်ရဲ့ ဘုရားဟာ သတ္တဝါတွေ အားလုံးအပေါ်မှာ စိတ်နှလုံးကို ညီတူညီမျှ ကောင်းကောင်းထားနိုင်ပါရဲ့လား" လို့ မေးပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့–

ကစ္စီ–အသို့နည်း၊ အသ–ထိုသင့်ဆရာဘုရားသည်၊ ဣဋ္ဌေ စ–အလိုရှိအပ်သည့် ကောင်းမြတ်သောအာရုံ၌လည်း ကောင်း၊ အနိဋ္ဌေ စ–အလိုမရှိအပ်သည့် မကောင်းသော အာရုံဆိုး၌ လည်းကောင်း၊ သင်္ကပ္ပါ–အကြံအစည်တို့ကို၊ ဝသီကတာ–အလိုရှိတိုင်း မဆိုင်း ပိုင်ပိုင် ပြုနိုင်ပါ၏လော–တဲ့။

စိတ်ကို နှိုင်နင်းပါရဲ့လား

လောကမှာ လူအများဟာ ကောင်းတဲ့အာရုံနဲ့ တွေ့ရတဲ့အခါ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာနဲ့ နှစ်သက်သာယာနေကြတယ်၊ ဝမ်းမသာအောင် မနှစ်သက်အောင် ထိန်းမထားနိုင်ကြဘူး၊ မကောင်းတဲ့ အာရုံဆိုးနဲ့ တွေ့ရတဲ့အခါကျတော့လဲ နှလုံးမသာဖြစ်ပြီး စိတ်ဆိုးကြ စိတ်ပျက်ကြတယ်၊ အဲဒီလို မဖြစ်အောင်လဲ စိတ်ကို ထိန်းမထားနိုင်ကြဘူး၊ အာရုံနောက် စိတ်က လိုက်ပါနေလေ့ရှိကြတယ်၊ ဘုရားဆိုရင်တော့ အာရုံနောက်ကို မလိုက်ဘဲ စိတ်အကြံကို နိုင်နင်းသင့်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဟေမဝတနတ်က "ဘယ်နှယ်လဲ အဆွေတော်၊ သင့်ဆရာဘုရားဟာ စိတ်အကြံကို ကိုယ့်အလိုအတိုင်း နိုင်နင်းပါရဲ့လား၊ လိုချင်နှစ်သက်ဖွယ်သာယာဖွယ် ဣဋ္ဌာရုံမှာရော၊ မုန်းဖွယ် ရွံဖွယ် အလိုမရှိအပ်တဲ့ အနိဋ္ဌာရုံမှာရော စိတ်အကြံကို ကိုယ့်အလိုအတိုင်း ပိုင်နိုင်ပါရဲ့လား၊ အလိုအတိုင်း ကြံနိုင်ပါရဲ့လား" လို့ မေးပါတယ်။ ဒါလဲ အရေးကြီးတဲ့ ပြဿနာပဲ။

ယခု လူတွေမှာဆိုရင် အာရုံနောက် စိတ်နောက်ကို လိုက်နေကြရတယ်၊ ပြိုးစရာအာရုံနဲ့တွေ့ရင် ပြိုးကြရတယ်၊ မဲ့စရာအာရုံနဲ့တွေ့ရင် မဲ့ကြရတယ်၊ ရယ်စရာအာရုံနဲ့တွေ့ရင် ရယ်ရွှင်ဝမ်းသာကြရတယ်၊ ငိုစရာအာရုံနဲ့တွေ့ရင် ငိုကြရ ဝမ်းနည်းကြရတယ်၊ စိတ်က သွားချင်ရင် သွားကြရတယ်၊ မတော်တဲ့နေရာကိုဆိုရင် အစပဋ္ဌမကတော့ သွားရန် မတော်ဘူးလို့ စဉ်းစားပြီး အောင့်နေတတ်ပါသေးတယ်။ ဒါပေမယ့် တော်တော်ကြာတော့ စိတ်က အတင်းတိုက်တွန်းတာနဲ့ အဲဒီ မတော်တဲ့နေရာကိုလဲ သွားရတာပဲ၊ စိတ်က ဒီစကားကို ပြောချင်တယ်၊ ဒီဟာကို ပြုလုပ်ချင်တယ်ဆိုရင် မသင့်တော်ဘူး ထင်လို့ အောင့်နေပေမယ့် တော်တော်ကြာတော့ စိတ်က အတင်းတိုက်တွန်းတာနဲ့ အဲဒီစကားကိုလဲ ပြောရတာပဲ၊ အဲဒီလိုအမှုကိုလဲ ပြုလုပ်ရတာပဲ၊ အဲဒါတွေဟာ အာရုံနောက် စိတ်နောက်ကို လိုက်နေကြရတာတွေပါပဲ။

အခြားသူတွေ ထားပါဦး၊ တရားအားထုတ်နေတဲ့ ယောဂီတွေထဲမှာတောင် တချို့က စိတ်အလိုနောက် လိုက်နေသေးတာပဲ၊ ဘယ်လိုလဲဆိုတော့က တချို့က တရားမတက်နိုင်တဲ့အတွက် စိတ်ပျက်လာတယ်၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းက ထွက်ချင်တဲ့စိတ်ဖြစ်လာတယ်၊ ထွက်တော့မယ်ကြံပြီးတော့ အထုပ်အပိုးတွေတောင် ပြင်ပြီးပြီ၊ အဲဒီလို ယောဂီကို ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာတွေက တရားဟောပြောပြီး ထားရတယ်၊ အဲဒီလို ဟောပြောတာကို သဘောကျပြီး အိမ်မပြန်ဘဲ အားထုတ်မြဲ ဆက်အားထုတ်သွားလို့ မကြာခင် တရားတက်ပြီး ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဖြစ်သွားတာတွေလဲ ရှိပါတယ်၊ ဒါပေမယ့် တချို့ယောဂီကတော့ ဘယ်လိုဟောလို့ ပြောလို့မှ မရတော့ဘူး၊ သူ့စိတ်ကူးထားတဲ့အတိုင်း ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်းက ထွက်သွားတော့တာပဲ၊ အဲဒါဟာလဲ စိတ်နောက်ကို လူက လိုက်ပါသွားတာပါပဲ၊ တချို့မှာ ဦးဇွေတဲ့ နိဗ္ဗဒါဘုဏ်ရောက်လို့ ခြောက်သွေ့သွေ့ ဖြစ်နေတာကိုတွေ့တာနဲ့ စိတ်ပျက်ပြီး ပြန်သွားတာလဲရှိတယ်၊ အဲဒီအနေမှာ ဆက်ပြီးရှုမှတ်နေရင် မကြာခင်တရားပြည့်စုံဖို့ ရှိနေပါတယ်၊ ဒါပေမယ့် စိတ်ကို မထိန်းနိုင်တာနဲ့ ပြန်သွားတော့တာပဲ၊ အင်မတန် နှမြောက်စရာကောင်းပါတယ်၊ ဒါပေမယ့် အများအားဖြင့်တော့ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာတွေ ပြောတဲ့အတိုင်း စိတ်ကို ထိန်းသိမ်းနိုင်တာကပဲ များပါတယ်။

လောကဘက်မှာလဲ ဗုဒ္ဓသာသနာဝင်တွေအနေနဲ့တော့ စိတ်ကို ထိန်းသိမ်းနိုင်ကြတာတွေလဲ တော်တော်များများ ရှိပါတယ်၊ ဗုဒ္ဓတရားတော်က စိတ်ကိုထိန်းသိမ်းဖို့ ဟောထားတဲ့ တရားတော်ဖြစ်တယ်၊ အဲဒီလို တရားကိုကြားနာမှတ်သားထားတဲ့ သူတွေက စိတ်ကို အတော်အတန်တော့ ထိန်းနိုင်ကြပါတယ်၊ အဲဒီလိုတရားကို မကြားနာဖူးတဲ့ အပြင်ပဂုဏ်လ်တွေမှာတော့

ရှက်ရမှာလဲ မသိဘူး၊ ကြောက်ရမှာလဲ မသိဘူး၊ စိတ်အလိုအတိုင်း ပြုလုပ်ပြောဆိုနေကြတာပဲ များပါတယ်၊ အဲဒီလို အာရုံနောက် စိတ်အလိုနောက် လိုက်နေကြတဲ့ လောကထဲမှာ အဆွေတော် သာတာဂိရိရဲ့ ဘုရားဟာ စိတ်အကြံအစည်ကို မိမိအလို အတိုင်းထားနိုင်၊ ကြံနိုင်ပါရဲ့လားလို့ မေးပါတယ်၊ အလွန်သင့်လျော်တဲ့ မေးခွန်းပါပဲ။

အမေးခံရတာ ကြောက်စရာကောင်းတယ်

မေးခွန်းကပေမယ့် အချက်ကျကျ မေးဖို့ အရေးကြီးပါတယ်၊ တစ်နေ့ တော်တော်ဆီတုန်းက မန္တလေးမြို့ အိမ်တစ်အိမ်မှာဆွမ်းကပ်ပြီးတော့ အလ္လာပ သल्लापပ စကားပြောကြရာမှာ ထင်ရှားကျော်စောတဲ့ ဆရာတော်ကြီးတစ်ပါးက ဒီလိုပြောတယ်၊ တစ်ခါက သူ့ထံမှာ အမေရိကန်က လူတစ်ယောက် ရောက်လာပြီး မေးခွန်းတွေကို မေးတယ်၊ နှိုက်နှိုက်ချွတ်ချွတ် မေးတတ်တဲ့ လူတွေပဲ၊ အမေးခံရတာ အင်မတန် ကြောက်စရာကောင်းတယ်တဲ့၊ နောက်ဆုံး ဘာမေးသွားသလဲဆိုတော့ အရှင်ဘုရား ဒီတရားကို ဘယ်လောက်ကြာအောင် အားထုတ်ဖူးပါသလဲ၊ အားထုတ်တဲ့အခါမှာ ဘယ်လိုအာရုံနိမိတ်များ ထင်ပါသလဲလို့ မေးသွားပါသတဲ့၊ အဲဒီလိုမေးတဲ့အတွက် အဲဒီဆရာတော်ကြီးက အလွန်ကြောက်စရာ ကောင်းတယ်လို့ဆိုတာပဲ၊ ဘုန်းကြီးအမြင်နဲ့တော့ သူဟာ မေးသင့်လို့မေးတာပဲလို့လဲ မြင်မိပါတယ်၊ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ တရားဘက်က စုံစမ်းလေ့လာတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုတာ တရားဘက်က ကိုယ်တိုင် တွေ့သိနားလည်လောက်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဒီလို မေးရမှာပဲ၊ စာပေကျမ်းဂန်လဲ ကောင်းကောင်းတတ်တယ်၊ အရွယ်အားဖြင့်လဲ ခုနစ်ဆယ်ကျော် ရှစ်ဆယ်ရှိနေတယ်၊ ထင်ရှားကျော်စောတဲ့ ဆရာတော်လဲဖြစ်တယ်ဆိုရင် တရားနဲ့စပ်ပြီး ကိုယ်တိုင်တွေ့ကို သိချင်တဲ့သူက ဒီလိုမေးရမှာပဲ၊ မြန်မာနိုင်ငံက ယခုနေအခါမှာ ဗုဒ္ဓတရားတော်ဘက်က အထူးထင်ရှားနေတဲ့အတွက် ဒီလိုမထေရ်ကြီးကို တွေ့ရတဲ့အခါ ဒီလိုပဲ နိုင်ငံခြားပုဂ္ဂိုလ်တွေက မေးကြပေလိမ့်မယ်လို့ပဲ ထင်မြင်မိပါတယ်၊ အရေးကြီးတာကတော့ သူများက မေးတဲ့အခါ ကိုယ်တွေ့တရားကို ရဲရဲရင့်ရင့် ဖြေနိုင်ဖို့က အရေးကြီးပါတယ်။

ယခုပြောနေတဲ့ ဟေမဝတနတ်ဆိုတာက သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်မဟုတ်ဘူး၊ ကဿပ မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်က တပည့်ပရိသတ်ငါးရာကို စာပေပို့ချလာခဲ့တဲ့ စာပေကျမ်းဂန်တတ် ဆရာတော်ကြီးက ဖြစ်လာတဲ့ နတ်ဖြစ်တယ်၊ ဒါကြောင့် သူက ဘုရားဂုဏ်နဲ့ လိုက်လျောတဲ့ ပြဿနာကို မေးတတ်တာပဲ၊ အမေးခံရတဲ့ သာတာဂိရိနတ်ကလဲ သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်မဟုတ်ဘူး၊ သူကလဲ ကဿပဘုရားလက်ထက်က အဲဒီ ဟေမဝတအလောင်း ဆရာတော်ကြီးနဲ့အတူ သာသနာဝင်ပြီး ရဟန်းပြုခဲ့တဲ့ သီတင်းသုံးဖော် ဆရာတော်ကြီးတစ်ပါးက ဖြစ်လာတာပဲ၊ အဲဒီတုန်းက သူလဲ တပည့်ငါးရာကို စာပေပို့ချလာခဲ့တဲ့ စာပေကျမ်းဂန်တတ် မထေရ်ကြီးပါပဲ။

သူတို့အကြောင်း အကျယ်ကိုတော့ နောက်မှပြောရမယ်၊ ဒီကနေ့ သူတို့အကြောင်းပြောနေရင် တရားသားကို ဟောဖို့ အချိန်ရှိမှာ မဟုတ်ဘူး၊ ဒါကြောင့် နောက်မှ ပြောရမယ်၊ အဲဒီစာတတ် မထေရ်ကြီးက ဖြစ်လာတဲ့ နတ်ဖြစ်တဲ့အတွက် သာတာဂိရိနတ်ကလဲ အကွက်ကျကျ ဒီလို ဖြေလိုက်ပါတယ်။

သာတာဂိရိ၏အဖြေ(၁)

အနောစ'ဿ သုပဏ္ဏိဟိတော၊ သဗ္ဗဘူတေသု တာဒိနော။
အထော ဣဋ္ဌေ အနိဋ္ဌေ စ၊ သက်ပ္ပ'ဿ ဝသီကတာ–တဲ့။

သမ္မ–အဆွေတော် ဟေမဝတနတ်မင်း၊ အဿ–ငါတို့ဆရာဖြစ်တော်မူသော ထိုဘုရားရှင်သည်၊ သဗ္ဗဘူတေသု–အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့အပေါ်၌၊ တာဒိနော–အတူပြုရှု ရှုနိုင်သော တာဒိဂုဏ်နှင့်ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍၊ မနောစ–စိတ်နှလုံးကိုလည်း၊ သုပဏ္ဏိဟိတော–ကောင်းစွာ ပိုင်ပိုင် ထားနိုင်ပါပေသည်၊ အထော–ထို့ပြင်၊ အဿ–ငါတို့ဆရာဖြစ်တော်မူသော ထိုဘုရားရှင်သည်၊ ဣဋ္ဌေ စ–အလိုရှိအပ်သည့် ကောင်းမြတ်သော အာရုံ၌လည်းကောင်း၊ အနိဋ္ဌေ စ–အလိုမရှိအပ်သည့် မကောင်းသော အာရုံဆိုး၌လည်းကောင်း၊ သက်ပ္ပါ–အကြံအစည်တို့ကိုလည်း၊ ဝသီကတာ–အလိုရှိတိုင်း မဆိုင်းပိုင်ပိုင်ပြုနိုင်ပါပေသည် အဆွေတော်–တဲ့။

စိတ်ကို အညီအမျှ ထားနိုင်ပါတယ်

အဲဒါဟာ သာတာဂိရိနတ်မင်းရဲ့အဖြေပဲ၊ ဆိုလိုတာ အကျယ်ကတော့ အဆွေတော် ဟေမဝတနတ်မင်းရေ၊ ကျုပ်တို့ ဆရာဖြစ်တော်မူတဲ့ ဂေါတမမြတ်စွာဘုရားဟာ အားလုံးသော သတ္တဝါတွေအပေါ်မှာ စိတ်နှလုံးကို အညီအမျှကောင်းကောင်း ထားနိုင်ပါပေတယ် သတ္တဝါတွေဟာ ဘုရားကို ကြည်ညိုတာတွေလဲ ရှိတယ်၊ မကြည်ညိုတာတွေလဲ ရှိတယ်။

ဓမ္မစကြာတရားတော်ကို နာရတဲ့အတွက် တရားထူးရကြတဲ့ တပည့်အရင်းတွေလဲ ရှိတယ်၊ သရဏဂုံလောက်သာ တည်တဲ့သာမန် တပည့်တွေလဲ ရှိတယ်၊ ဒါကြောင့် သရဏဂုံတည်ပြီး ဗုဒ္ဓသာသနာဝင် ဖြစ်နေကြတာတွေလဲရှိတယ်၊ သရဏဂုံ တောင် မတည်သေးတဲ့ ဗုဒ္ဓသာသနာအပြင်က သတ္တဝါတွေလဲရှိတယ်၊ မာရ်နတ် အသင်းဝင်ဖြစ်တဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက် ပုဂ္ဂိုလ်တွေ လဲရှိတယ်၊ အဲဒီသတ္တဝါတွေအားလုံးကို ကျုပ်တို့ဆရာဘုရားက ညီတူညီမျှပဲ နှလုံးသွင်းတော်မူနိုင်ပါတယ်၊ ညီတူညီမျှပဲ ချမ်းသာစေလိုတဲ့ မေတ္တာစိတ်ရှိတော်မူတယ်၊ ညီတူညီမျှ သနားတဲ့ ကရုဏာစိတ် ရှိတော်မူပါတယ်တဲ့၊ ယခုပြောခဲ့တာကတော့ ဘုရားပွင့်တော်မူစက အခြေအနေနဲ့ ပြောခဲ့တာပဲ၊ နောက်ကာလပါထည့်သွင်းပြီး ပြောရမယ်ဆိုရင်တော့ မြတ်စွာဘုရားအား ပစ္စည်းလေးပါးဖြင့် ထောက်ပံ့လျှဒါန်းနေတဲ့ ဒကာမတွေဆိုတာလဲ ရှိတယ်၊ မြတ်စွာဘုရားကို အတိုက်အခံ ဆန့်ကျင်ဘက် ပြုလုပ်နေတဲ့ ဗြာဟ္မဏလူမျိုးတွေနဲ့ တိတ္ထိဘက်သားတွေလဲရှိတယ်၊ အဲဒီနှစ်မျိုးသော လူတွေကို ညီတူညီမျှပဲ မေတ္တာကရုဏာ ထားတော်မူတယ်၊ လူ့ဘဝကရခဲ့တဲ့ သားတော်ရာဟုလာနဲ့ သေရာသေကြောင်း ကြံစည်ပြုလုပ်နေတဲ့ ဒေဝဒတ်ကိုလဲ ညီတူညီမျှ ပဲ မေတ္တာ ကရုဏာ ထားတော်မူတယ်၊ အတွင်းသား အပြင်သားရယ်လို့ ခွဲခြားခြင်းမရှိဘူး၊ သတ္တဝါအားလုံးကို ညီတူညီမျှပဲ ချမ်းသာစေလိုတဲ့စိတ် ရှိတော်မူတယ်၊ ညီတူညီမျှပဲ သနားတဲ့စိတ် ရှိတော်မူတယ်။

ဒါကြောင့် "အသ–ငါတို့ဆရာဖြစ်တော်မူသော ထိုဘုရားရှင်သည်၊ သဗ္ဗဘူတေသု–အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့အပေါ် ၌၊ တာဒိနော–အတူပြု၍ ရှုနိုင်သော တာဒိဂုဏ်နှင့်ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍၊ မနောစ–စိတ်နှလုံးကိုလည်း၊ သုပဏိဟိတော–ကောင်း စွာ ပိုင်ပိုင်ထားနိုင်ပါသည်"လို့ ဖြေပါတယ်။

အဲဒါကို အလွယ်တကူ မှတ်ရအောင်လို့ "ငါတို့ဘုရား စိတ်ထားကောင်းစွာ၊ သူခပ်သိမ်းအား သနားညီညာ" လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။

အလွန်ကြည်ညိုစရာကောင်းတယ်

အဲဒါ သေသေချာချာ စဉ်းစားကြည့်ရင် အလွန်ကြည်ညိုစရာ ကောင်းပါတယ်၊ သူသူငါငါ လောကသားတွေဆိုတာ အတွင်းသား အပြင်သား ခွဲခြားမှုရှိနေကြတာပဲ၊ ကိုယ့်ဘက်ကလူ ကိုယ့်ကိုအားပေးတဲ့လူဆိုရင် တတ်နိုင်သမျှ အကျိုးများ အောင် ဆောင်ရွက်ပေးမယ်၊ မဆောင်ရွက်နိုင်တောင် ချမ်းသာစေလိုတဲ့စိတ်ကတော့ သာသာထိုးထိုးရှိနေမယ်၊ကိုယ်နဲ့ဆန့်ကျင် ဘက်လူဆိုရင် ကူညီဆောင်ရွက်လိုတဲ့စိတ် မရှိဘူး၊ အကျိုးမဲ့ပြုလိုတဲ့ စိတ်တောင် ရှိနေတတ်သေးတယ်၊ ဆန့်ကျင်ဘက် မဟုတ်ပေမယ့် ကိုယ့်အကျိုး မဆောင်ရွက်ဖူးတဲ့သူအတွက်ဆိုရင်လဲ ကူညီဆောင်ရွက်ဖို့ရာ စိတ်မထက်သန်ဘဲ ရှိတတ်တယ်၊ ညီတူညီမျှ မေတ္တာကရုဏာထားဖို့ အလွန်ခက်ပါတယ်၊ အဲဒီ အဝေးကလူတွေ အတွက်ဆိုတာ ထားလိုက်ပါဦးတော့၊ ကိုယ့် တစ်အိမ်ထဲမှာ ရှိတဲ့လူတွေပဲ ညီတူညီမျှ သဘောထားဖို့ဆိုရင် တချို့မှာ မလွယ်ဘဲ ရှိနေကောင်း ရှိနေပါလိမ့်မယ်။

သာမန်လူတွေမှာ ညီတူညီမျှစိတ်ထားဖို့ ခက်တာကို ထားလိုက်ပါဦးတော့၊ ဘာသာတရားတွေမှာ ကိုးကွယ်ရာသို့ ယူဆပြီး ကိုးကွယ်နေကြတဲ့ ဘုရားသခင်တွေကို စိစစ်ကြည့်ကြစမ်းပါ၊ သတ္တဝါအားလုံးကို ညီတူညီမျှစိတ်ရှိတဲ့ ဘုရားက ရှားပါးလိမ့်မယ်၊ "ငါ့ကိုးကွယ်တဲ့သူတွေကို ကယ်မမယ်၊ မကိုးကွယ်တဲ့သူတွေကို မကယ်မဘူး၊ အပြစ်ဒဏ်ခတ်မယ်၊ ထာဝရ ငရဲကို ပစ်ချမယ်" လို့ ဒီလိုအဆိုရှိတဲ့ ဘုရားတွေကိုသာ တွေ့ရပါလိမ့်မယ်၊ အဲဒီတော့ အဲဒီလိုဘုရားတွေနှင့် နှိုင်းယှဉ်ကြည့် လိုက်ရင် အတွင်းသားအပြင်သားမခွဲခြားဘဲ သတ္တဝါအားလုံးကို ညီတူညီမျှ စိတ်သဘောထား ရှိတော်မူတဲ့ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား ဟာ အလွန်ပဲကြည်ညိုဖွယ် ကောင်းလှပါပေတယ်။

မြတ်စွာဘုရားဟာ သားတော်ရာဟုလာအား ချမ်းသာစေချင်သလိုပင် အားလုံးသော သတ္တဝါတွေအားလဲ ချမ်းသာစေ ချင်တယ်၊ ချမ်းသာစေချင်တဲ့ မေတ္တာဓာတ် အညီအမျှပဲ ရှိနေတယ်၊ သားတော်ရာဟုလာအား မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို ရစေ ချင်သလိုပင် အားလုံးသောသတ္တဝါတွေအားလဲ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို ရစေချင်တဲ့ဆန္ဒရှိတော်မူတယ်၊ သားတော်ရာဟုလာ အား သနားတော်မူသလိုပင် အားလုံးသော သတ္တဝါတို့အား သနားတော်မူတယ်၊ လောကသားတွေအနေနဲ့ ဆိုရင်တော့ ညီတူ ညီမျှ ချစ်ခင်ဖို့ သနားဖို့ အလွန်ခက်ပါတယ်၊ ကိုယ့်အုပ်စုကလေးအတွင်းမှာတောင်မှ တစ်ဦးတစ်ယောက်အပေါ်မှာ မေတ္တာ ကရုဏာမညီမျှဘဲ အပိုအလိုရှိနေတတ်တာပဲ၊ သေသေချာချာ စဉ်းစားကြည့်ရင် အညီအမျှ စိတ်ထားဖို့ဆိုတာဟာ ကိုယ်တွေ့ အားဖြင့် အလွန်ခက်ခဲကြောင်း တွေ့ရပါလိမ့်မယ်၊ မြတ်စွာဘုရားမှာတော့ မဟာကရုဏာသမာပတ် ဝင်စားတော်မူတဲ့အခါမှာ–

"ဗဟုကေဟိ အာကာရေဟိ–တစ်ရာမက၊ တစ်ထောင်မက၊ များစွာသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ပဿန္ဓာနံ–မြင်တော်မူကုန်လျက်၊ သတ္တေသု–သတ္တဝါတို့အပေါ်၌၊ မဟာကရုဏာ–သနားခြင်းကြီးစွာ မဟာကရုဏာတော်သည်၊ သြက္ကမတိ–သက်ရောက်လေတော့သည်"လို့။

ဆိုထားတဲ့အတိုင်း များစွာသောအခြင်းအရာတို့ဖြင့် သတ္တဝါအားလုံးကို သနားတော်မူပါတယ်၊ အဲဒီများစွာသော အခြင်းအရာထဲက အချို့အနည်းငယ်ကို ဒီမှာထုတ်ပြဦးမယ်။

မဟာကရုဏာ ဖြစ်တော်မူပုံ

ဥပနိယတိ လောကော အဒ္ဓုဝေါတိ ပဿန္ဓာနံ
ဗုဒ္ဓါနံ ဘဂဝန္တာနံ သတ္တေသု မဟာကရုဏာ သြက္ကမတိ။
(ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်–၁၂၁)။

လောကော–သတ္တဝါအပေါင်းဟူသော လောကကို၊ ဥပနိယတိ–အိုခြင်း နာခြင်း သေခြင်းသို့ အဆင့်ဆင့် ပို့ဆောင်အပ်၏၊ အဒ္ဓုဝေါ–မခိုင်မြဲ မတည်တံ့ပါတကား၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ပဿန္ဓာနံ–ဘုရားမျက်စိဖြင့် စေ့စေ့ငုကြည့်ရှုလျက် မြင်တော်မူကုန်လျက်၊ ဝါ–မြင်တော်မူကုန်သော၊ ဗုဒ္ဓါနံ ဘဂဝန္တာနံ–မြတ်စွာဘုရားတို့အား သတ္တေသု–သတ္တဝါတို့အပေါ်၌၊ မဟာကရုဏာ–ကြီးစွာသောသနားခြင်းသည်၊ သြက္ကမတိ–သက်ရောက် ဖြစ်ပွားလေတော့၏–တဲ့။

အိုနာသေသို့ ဆောင်ပို့နေသည်

မြတ်စွာဘုရားသည် ဘုရားဉာဏ်မျက်စိဖြင့် တစ်လောကလုံးကို ဖြန့်ပြီး ကြည့်ရှုတော်မူတဲ့အခါ သနားစရာကောင်းတဲ့ သတ္တဝါတွေကို မြင်ပြီး သနားတော်မူတယ်၊ ဥပမာအားဖြင့် သနားတတ်တဲ့လူဟာ ကိုယ့်မျက်စိအောက် အတိဒုက္ခရောက်နေတဲ့ သူတွေကိုမြင်ရတော့ သနားသလိုပေါ့၊ ဒါပေမယ့် သာမန်ပုဂ္ဂိုလ် သနားတယ်ဆိုတာကတော့ တော်ရုံသင့်ရုံလောက်ပါပဲ၊သိပ်ပြီး မနက်နဲပါဘူး၊ မြတ်စွာဘုရား သနားတော်မူတာကတော့ အလွန်နက်နဲပြီး အလွန်လဲကြီးမား ကျယ်ပြန့်ပါတယ်၊ယခုလောလောဆယ်မှာ ဒုက္ခရောက်နေတာတွေကို မြင်ပြီးတော့လဲ သနားတော်မူတယ်၊ ယခုလောလောဆယ်မှာ ချမ်းသာနေပေမယ်လို့ မကြာမီမှာပင် ငရဲ တိရစ္ဆာန် ပြိတ္တာဘုံတွေရောက်ပြီး ဒုက္ခရောက်သွားမှာတွေကို မြင်ပြီးတော့လဲ သနားတော်မူတယ်၊ တစ်ဘဝ တစ်ဘဝမှာ ဖြစ်လာပြီး မကြာခင်ပဲ အိုလိုက် နာလိုက်နဲ့ ဒုက္ခရောက်ပြီး အဖန်ဖန်သေသေ သွားကြရတာတွေကို မြင်ပြီးတော့ သနားတော်မူတယ်၊ ယခုလူတွေကိုပဲ ကြည့်ပါ၊ ဘဝအသစ် လူရယ်လို့ဖြစ်လာပြီး သိတတ်တဲ့အရွယ်ရောက်လာရင် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းအတွက် ပညာတွေ သင်ကြားရတယ်၊ အဲဒီလို ပညာသင်လို့ အသက် ၂၀–ကျော်လောက်ရှိတဲ့ အခါကျတော့ လောကရေးရာ အလုပ်တွေကို လုပ်ကိုင်ကြရတယ်၊ အဲဒီအတွင်းမှာပဲ နုပျိုတဲ့ရုပ်တွေက တဖြည်းဖြည်းချင်း အိုမင်း ရင့်ရော်လိုက်လာတယ်၊ အိုရာကနေပြီးတော့ မကျန်းမမာနာရတယ်၊ ဆေးကုလို့ မရနိုင်လောက်အောင် နာပြီးတဲ့အခါကျတော့ သေသွားတယ်။

အဲဒီလိုဖြစ်ရာမှာ လူတွေက အမှုမဲ့အမှတ်မဲ့ နေကြပေမယ့် ကိုယ်ထဲက ရုပ်တွေကတော့ နုပျိုရာက အိုဖို့ရာဘက်ကို ပို့ဆောင်နေကြတယ်၊ အိုရာက နာဖို့ရာဘက် ပို့ဆောင်နေကြတယ်၊ နာရာက သေဖို့ရာဘက်ကို ပို့ဆောင်နေကြတယ်၊ အဲဒီလို သေလုနီးပါး အသည်းအသန် နာတဲ့အခါကျတော့မှ သေတော့မယ်ဆိုတာ ရိပ်မိကြတော့တယ်၊ အဲဒီလိုအခါကျတော့ အိမ်သူအိမ်သားတွေ ဆွေမျိုးတွေ မိတ်ဆွေသင်္ဂဟတွေက အနီးအပါးမှာ ရင်တမမနဲ့ ကြည့်ရှုစောင့်ရှောက်နေကြတယ်၊ တချို့ကလဲ မျက်ရည်စက်လက်နဲ့ငိုယိုပြီး အလွန်စိတ်နှလုံးမသာ ဖြစ်နေကြတယ်၊ အဲဒီလို ကြည့်ရှုနေကြရင်းကပဲ သေသွားတယ်၊ သေသွားတဲ့အခါ ကျန်ရစ်တဲ့အလောင်းကို သုသာန်သို့ ပို့ကြတယ်၊ သုသာန်ရောက်တဲ့အခါ ငိုယိုမြည်တမ်းပြီး သင်ဂြိုဟ်လိုက်ကြရတယ်၊ အဲဒီကနောက်လဲ ရက်–လ အနည်းငယ်လောက်အတွင်းမှာ သေသွားတဲ့သူကို လွမ်းတပြီး နေကြသေးတယ်၊ တော်တော်ကြာတော့ မေ့သွားကြတာပါပဲ၊ အဲဒါဟာ တစ်ဘဝတာစခန်းပဲ။

အဲဒီကပြီးတော့ နောက်တစ်ဘဝလဲ ဒီလိုပဲ နုပျိုရာက အိုရမယ်၊ အိုရာက နာရမယ်၊ နာရာက သေရမယ်၊ ဒီပုံဒီနည်းဖြင့် ဘဝတိုင်းဘဝတိုင်း နုပျိုရာက အိုမင်းစခန်း ပို့ဆောင်တယ်၊ အိုရာက ဖျားနာစခန်း ပို့ဆောင်တယ်၊ နာရာက အသေစခန်း ပို့ဆောင်တယ်၊ အဲဒီလို အိုစခန်း နာစခန်း သေစခန်းသို့ ပို့ဆောင်နေတာကို မြတ်စွာဘုရားက မြင်တော်မူတယ်၊ အိုစခန်းရောက်နေတဲ့ သတ္တဝါတွေကိုလဲ သန်းပေါင်းများစွာ မြင်တော်မူတယ်၊ နာစခန်းရောက်လို့ ဘေးနားကဆွေမျိုးတစ်စု နှလုံးမသာ ဖြစ်နေကြတာတွေကိုလဲ သန်းပေါင်းများစွာ မြင်တော်မူတယ်၊ သေစခန်းရောက်လို့ ငိုယိုမြည်တမ်းပြီး ဒုက္ခရောက်နေကြတာတွေကိုလဲ သန်းပေါင်းများစွာ မြင်တော်မူတယ်၊ ယခု ဒီမှာ သန်းပေါင်းများစွာလို့ ပြောရတာက ယခုခေတ်ပြောနေကျစကားမို့ ပြောရတာပါပဲ၊ အဲဒီလို ဒုက္ခရောက်ရောက်နေကြတဲ့ သတ္တဝါတွေကတော့ အသေချေ်အနန္တ မရေမတွက်နိုင်အောင် များပါတယ်၊

သတ္တဝါတစ်ယောက်တစ်ယောက်ရဲ့ ဖြစ်စဉ်ကိုပဲ အိုနေပုံ နာနေပုံ သေနေပုံ အရုပ်ကားတွေ ရေးပြီး စီထားမယ်ဆိုရင် မြေပြင်တောင် ဆံ့မှာမဟုတ်ပါဘူး၊ အဲဒီလို ဘဝအသစ်ဖြစ်ရာက အိုအောင်၊ အိုရာက နာအောင်၊ နာရာက သေအောင် အစဉ်မပြတ်ပို့ဆောင်နေပုံတွေကို မြတ်စွာဘုရားက မြင်တော်မူတယ်တဲ့၊ အဲဒီလိုမြင်ရတော့ တယ်သနားစရာကောင်းတဲ့ သတ္တဝါတွေပဲလို့ ဆင်ခြင်ပြီး သနားတဲ့ မဟာကရုဏာ ဖြစ်တော်မူပါတယ်တဲ့၊ အဲဒါကို သံဝေဂအဖြစ် ရွတ်ဆို နှလုံးသွင်းရအောင်လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်၊ "အို, နာ, သေသို့၊ မောင်းနှင်ပို့၊ လူတို့မမြဲပါတကား"တဲ့၊ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

အို, နာ, သေသို့၊ မောင်းနှင်ပို့၊ လူတို့မမြဲပါတကား။ (ဆို)

သတ္တဝါတွေဟာ အိုလိုက် နာလိုက် သေလိုက်၊ အိုလိုက် နာလိုက် သေလိုက်နဲ့ ဒီလို အပြန်ပြန်ဖြစ်ပြီး ဒုက္ခရောက်နေကြရတယ်၊ ဒီအိုခြင်း နာခြင်း သေခြင်းဆိုတဲ့ ဝဋ္ဋဆင်းရဲမှုလွတ်မြောက်အောင် ငါဘုရားသာလျှင် ကယ်တင်နိုင်တယ်၊ ငါဘုရားမှတစ်ပါး ကယ်တင်နိုင်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ရယ်လို့ မရှိတော့ဘူး၊ ဒီသတ္တဝါတွေဟာ ငါဘုရား၏တရားအတိုင်း လိုက်နာပြီး ကျင့်ကြမှသာလျှင် ဒီဆင်းရဲမှု လွတ်မြောက်ကြမယ်၊ မကျင့်ကြရင်တော့ ဒီနည်းအတိုင်းပဲ အိုလိုက် နာလိုက် သေလိုက်နဲ့ ဒုက္ခတွေကိုသာ ခံစားနေကြရလိမ့်မယ်၊ အကုသိုလ်က အကျိုးပေးတဲ့အခါ ငရဲရောက်ပြီးတော့ အတိုင်းမသိတဲ့ ဆင်းရဲတွေကို ခံစားကြရလိမ့်မယ်၊ ပြိတ္တာဖြစ်ပြီးတော့လဲ ဆင်းရဲတွေကို ခံစားကြရလိမ့်မယ်၊ တိရစ္ဆာန်ဖြစ်ပြီးတော့လဲ ဆင်းရဲတွေကို ခံစားကြရလိမ့်မယ်၊ အဲဒီလို ဆင်းရဲဒုက္ခရောက်သွားကြရမယ့် အရေးတွေကို မြင်တော်မူတဲ့အတွက် မြတ်စွာဘုရားမှာ သားတော် ရာဟုလာကို သနားသလိုပင် အားလုံးသော သတ္တဝါတွေကို ညီတူညီမျှသနားခြင်း ကရုဏာဖြစ်တော်မူပါတယ်တဲ့၊ ဒါကြောင့် "သဗ္ဗဘူတေသု–အတွင်းသား အပြင်သား အားလုံးသောသတ္တဝါတို့၌၊ တာဒိနော–အတူပြု၍ ရှုနိုင်သော တာဒိဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍၊ မနော–စိတ်နှလုံးကို၊ သုပဏိဟိတော–ကောင်းစွာ ထားတော်မူနိုင်ပါသည်"လို့ သာတာဂိရိနတ်က ဖြေတယ်၊ အဲဒါကို "ငါတို့ဘုရား စိတ်ထားကောင်းစွာ၊ သူခပ်သိမ်းအား သနားညီညာ"လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်၊ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

ငါတို့ဘုရား စိတ်ထားကောင်းစွာ၊
သူခပ်သိမ်းအား သနားညီညာ။
အတာဏော လောကော အနဘိသရော တိ ပသန္နာနံ
ဗုဒ္ဓါနံ ဘဂဝန္တာနံ သတ္တေသု မဟာကရုဏာ သြက္ကမတိ။
(ပဋ္ဌာန်–၁၂၁)။

လောကော–သတ္တဝါအပေါင်းဟူသော လောကသည်၊ အတာဏော–စောင့်ရှောက်သူ မရှိပါတကား၊ အနဘိသရော–အားကိုးရမည့်သူ မရှိပါတကား၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ပသန္နာနံ–မြင်တော်မူကုန်လျက်၊ ဗုဒ္ဓါနံဘဂဝန္တာနံ–မြတ်စွာဘုရားတို့အား၊ သတ္တေသု–သတ္တဝါတို့အပေါ်၌၊ မဟာကရုဏာ–ကြီးစွာသော သနားခြင်းသည်၊ သြက္ကမတိ–သက်ရောက်ဖြစ်ပွားလေတော့၏–တဲ့။

အားကိုးဖွယ်မရှိ

သတ္တဝါတွေမှာ အားကိုးရမည့် စောင့်ရှောက်သူ မရှိဘူးလို့ မြင်ပြီးတော့လဲ သနားတော်မူပါတယ်တဲ့၊ မျက်မှောက်လောကတွင်တော့ အားကိုးရမည့် စောင့်ရှောက်သူ ရှိတန်သလောက်ရှိပါတယ်၊ သားငယ်သမီးငယ်ကလေးတွေကို မိဘတွေက စောင့်ရှောက်ကြတယ်၊ အမိအို အဖအိုတွေကိုလဲ လိမ္မာတဲ့ သားသမီးတွေက စောင့်ရှောက်ကြတယ်၊ တပည့်ကို ဆရာက စောင့်ရှောက်တယ်၊ ဆရာကိုလဲ တပည့်တွေက စောင့်ရှောက်ကြတယ်၊ ညီအစ်ကို မောင်နှမ ဆွေမျိုးတွေ အချင်းချင်းလဲ စောင့်ရှောက်ကြတယ်၊ ဒီလို အစောင့်အရှောက် ရှိတန်သလောက်တော့ ရှိပါတယ်၊ ဒါပေမယ့် မအိုရအောင်တော့ သားသမီးကလဲ မိဘကို မစောင့်ရှောက်နိုင်ဘူး၊ မိဘကလဲ သားသမီးကို မစောင့်ရှောက်နိုင်ဘူး၊ ဘယ်သူကမှ ဘယ်သူ့ကို မစောင့်ရှောက်နိုင်ဘူး မိဘတွေ အိုမင်းနေတာ သက်သာအောင် သားသမီးတွေက ခွဲဝေယူလို့လဲ မဖြစ်နိုင်ဘူး၊ ထို့အတူပင် မနာအောင်လို့လဲ ဘယ်သူကမှ ဘယ်သူ့ကို မစောင့်ရှောက်နိုင်ဘူး၊ အနာသက်သာအောင် ခွဲဝေယူလို့လဲ မဖြစ်နိုင်ဘူး၊ ဆေးဆရာတွေကတော့ အတော်အတန်သက်သာအောင် စောင့်ရှောက်နိုင်ပါရဲ့၊ ဒါပေမယ့် မပျောက်နိုင်လောက်တဲ့ အနာရောဂါကျတော့ ဆေးဆရာကြီးတွေကလဲ မတတ်နိုင်တော့ဘူး၊ အဲဒါတွေထက် မသေအောင်လို့တော့သာပြီး မတတ်နိုင်ကြတာပဲ၊ သေခါနီးကျတော့ သားသမီးတွေ မိဘတွေ ဆွေမျိုးသားချင်းတွေ ရင်းနှီးတဲ့မိတ်ဆွေတွေ ဒီလိုစပ်ဆိုင်ရာ ပုဂ္ဂိုလ်တွေက အနားကကြည့်ရုံသာ ကြည့်နေကြရတော့တယ်၊ အဲဒီလိုကြည့်နေရင်းပဲ သေသေသွားကြရတယ်၊ ဒါကြောင့် သတ္တဝါတွေမှာ မအိုရအောင် မနာရအောင် မသေရအောင် စောင့်ရှောက်နိုင်တဲ့ ကိုးကွယ်ရာမရှိဘူးတဲ့၊ သေပြီးတဲ့နောက်လဲ ငရဲမကျရအောင် တိရစ္ဆာန်မဖြစ်ရအောင် ပြိတ္တာမဖြစ်ရအောင် လူဆင်းရဲမဖြစ်ရအောင် စောင့်ရှောက်ကယ်မနိုင်တဲ့သူ မရှိဘူးတဲ့။

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားများသာလျှင် ကယ်မစောင့်ရှောက်နိုင်တယ် အဲဒါကလဲ ချမ်းသာရာချမ်းသာကြောင်း နည်းကောင်းလမ်းမှန်ကို ဟောကြားညွှန်ပြခြင်းဖြင့်သာ ကယ်မနိုင်တယ်၊ အဲဒီဟောကြားတဲ့ နည်းလမ်းအတိုင်းလိုက်နာပြီး ကျင့်တဲ့သူများ

သာ အိုဘေး နာဘေး သေဘေး အပါယ်ဘေး သံသရာဘေးတွေမှ လွတ်မြောက်နိုင်တယ်၊ ဥပမာအားဖြင့် ဆေးဆရာက လူမမာကို ကုသစောင့်ရှောက်သလိုပါပဲ၊ ဆေးဆရာက ရောဂါပျောက်စေနိုင်တဲ့ ဆေးကိုပေးတယ်၊ သင့်မသင့်တဲ့ အစာ အနေ အထိုင်စသည့်ကို ညွှန်ကြားတယ်၊ ဒါလောက်ပဲတတ်နိုင်တယ်၊ 'ပျောက်စေ'လို့တော့ အမိန့်မပေးနိုင်ဘူး၊ လူမမာက အဲဒီဆရာ ပေးတဲ့ဆေးကို စားရမယ်၊ ဆရာက ညွှန်ကြားတဲ့အတိုင်း လိုက်နာရမယ်၊ ဒါမှ အနာရောဂါ ပျောက်ကင်းနိုင်တယ်၊ဆရာ့စကား ကို မလိုက်နာရင်တော့ ရောဂါကို မပျောက်စေနိုင်ဘူး၊ အဲဒါလိုပဲ မြတ်စွာဘုရားတို့က ကယ်မစောင့်ရှောက်နိုင်တယ်ဆိုပေမယ့် ချမ်းသာရာ ချမ်းသာကြောင်း နည်းကောင်းလမ်းမှန်တရားကို ဟောကြားညွှန်ပြရုံသာ တတ်နိုင်တယ်၊ အဲဒီ ညွှန်ကြားတဲ့ အတိုင်းလိုက်နာပြီး ကျင့်တဲ့သူတွေသာ အပါယ်ဘေးမှ လွတ်မြောက်နိုင်ကြတယ်၊ အိုခြင်း နာခြင်း သေခြင်းအစရှိသော သံသရာ ဘေးမှလဲ လွတ်မြောက်နိုင်ကြတယ်။

မြတ်စွာဘုရားဆိုတာ ကပ္ပါပေါင်းများစွာကြာမှ တစ်ခါတစ်ရံလောက်သာ ပွင့်ထွန်းတော်မူကြတယ်၊ ပွင့်ပြီးတော့ အသက်တမ်းရှိသမျှသာတည်ပြီး ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူသွားကြတယ်၊ ဒါကြောင့် ဘုရားကိုယ်တော်တိုင် ဟောတဲ့တရားကို နာရဖို့ ရာကလဲ အလွန်ပဲခဲယဉ်းပါတယ်၊ ဒါပေမယ့် ဗုဒ္ဓသာသနာတော် မကွယ်သေးခင်တော့ ဗုဒ္ဓသာသနာဝင်ဖြစ်တဲ့ ပညာရှိသူတော် ကောင်း ရဟန်းတော်တွေ လူပုဂ္ဂိုလ်တွေက မြတ်စွာဘုရားရဲ့တရားတော်ကို တစ်ဆင့်ဟောကြားနေကြတဲ့အတွက် အလိုရှိတဲ့သူ တွေဟာ လိုက်နာကျင့်ကြံပြီး အပါယ်ဆင်းရဲ သံသရာဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်နိုင်ကြပါတယ်၊ အဲဒီလိုဟောကြားတဲ့ ဆရာ ကောင်းတွေကိုလဲ အခါခပ်သိမ်း ဘဝတိုင်း ဘဝတိုင်းရနေကြမှာတော့ မဟုတ်ဘူး၊ လောကမှာ ကိုယ့်အယူနဲ့ကိုယ် ဘာသာ တရားတွေ အယူဝါဒတွေကလဲ များပါဘိနဲ့၊ အလွဲအမှားကို ဟောကြားညွှန်ပြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေနဲ့လဲ တွေ့ကြုံသွားနိုင်တယ်၊အဲဒီလို ပုဂ္ဂိုလ်နဲ့တွေ့ရလို့ တရားမှားလမ်းမှားလိုက်မိရင် သာပြီးကြောက်စရာကောင်းတာပဲ၊ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် အဲဒီလို လမ်းမှား ကျင့်နေတဲ့သူတွေမှာ ကျင့်လေကျင့်လေ အကုသိုလ် အပြစ်များလေလေဖြစ်ပြီး သံသရာဆင်းရဲတွင်း နက်သည်ထက်နက်သွား ဖို့ရှိတာကြောင့်ပါပဲ၊ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက မိမိအားကိုးကွယ်ကြတဲ့ ဗုဒ္ဓသာသနာဝင်ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို သနားသလိုပဲ၊ အဲဒီ ဘာသာခြား လမ်းမှားရောက်နေတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေကိုလဲ၊ ညီတူညီမျှပဲ သနားတော်မူပါတယ်၊ ကုမ္မဂ္ဂပဋ္ဌိပန္နော လောကော–တဲ့၊ "လောကော–သတ္တဝါအပေါင်းဟူသော လောကသည်၊ ကုမ္မဂ္ဂပဋ္ဌိပန္နော–လမ်းမှားကို သွားနေကြပါတကား"လို့ ဒီလိုဆင်ခြင်ပြီး သနားတော်မူပါတယ်။

လမ်းမှားရောက်နေသူက သာပြီး သနားစရာကောင်းတယ်

အမှန်စင်စစ်ကတော့ အဲဒီလို လမ်းမှားရောက်နေတဲ့လူတွေက သာပြီးသနားစရာကောင်းတာပဲ၊ သူ့ခမျာတွေ ချမ်းသာ ချင်လို့ လမ်းကောင်းရှာကြရာမှာ လမ်းမှားကိုပင် လမ်းကောင်းထင်ပြီး လိုက်နေကြတယ်၊ လိုက်လေလိုက်လေ ဆင်းရဲများဖို့ရာ ဖြစ်လေလေ ဖြစ်သွားရှာကြမှာပဲ၊ ယခု ဗုဒ္ဓသာသနာဝင် ဖြစ်နေကြတဲ့သူတွေကလဲ ငါတို့မှာ လမ်းမှန်ရနေတယ်လို့ စိတ်အေး မနေကြနဲ့၊ အနည်းဆုံး တစ်မဂ်တစ်ဖိုလ်လောက်တော့ ရအောင် အားထုတ်ကြရမယ်၊ ဒါမှ စိတ်ချရတယ်၊ အရိယမဂ်ဖိုလ်ကို မရောက်သေးရင် စိတ်မချရဘူး၊ ယခုဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ဖြစ်နေပေမယ်လို့ နောက်ဘဝတွေကျတော့ ယခု မိဘ ယခုဆရာတွေနဲ့ ချည်း တွေ့နေရမှာ မဟုတ်ဘူး၊ အခြားဘာသာဝင် မိဘတွေနဲ့လဲ တွေ့သွားနိုင်တယ်၊ အဲဒီအခါကျတော့ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား၏ လမ်းစဉ်မဟုတ်တဲ့ လမ်းမှားကို ရောက်သွားနိုင်တယ်၊ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက အိုဘေး, နာဘေး, သေဘေး,အပါယ်ဘေး, သံသရာဘေး, မိစ္ဆာအယူဘေးတွေမှ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မည့်သူ မရှိဘဲ ကိုးကွယ်ရာမဲ့နေကြတဲ့ သတ္တဝါတွေကို မြင်တော်မူ ပြီး အတွင်းသား အပြင်သား မခွဲခြားဘဲ သတ္တဝါအားလုံးကို ညီတူညီမျှ သနားတော်မူပါတယ်တဲ့။

ကောရဗျမင်းနှင့် အရှင်ရဋ္ဌပါလ အမေးအဖြေ

လောကမှာ အဆွေအရံများတဲ့ တန်ခိုးကြီးတဲ့မင်းတွေဆိုတာ ရှိကြတယ်၊ အဲဒီမင်းတွေမှာ စစ်တပ်တွေ အစောင့် အရှောက်တွေ များစွာရှိနေတဲ့အတွက် သူတို့မှာ လောကဘက်ကတော့ အားကိုးစရာရှိတယ်လို့ ဆိုရမှာပဲ၊ ဒါပေမယ့် အဲဒီမင်း တွေဟာ တစ်နေ့ကျတော့ အိုရတာပဲ၊ မအိုရအောင် ဘယ်စစ်တပ်မှ မကာကွယ် မစောင့်ရှောက်နိုင်ဘူး၊ တစ်နေ့ကျတော့ နာရ တာ သေရတာပဲ၊ မနာအောင် မသေအောင် ဘယ်စစ်တပ်ကမှ မကာကွယ် မစောင့်ရှောက်နိုင်ဘူး၊ မြတ်စွာဘုရားလက်ထက် တော်ကာလတုန်းက အရှင်ရဋ္ဌပါလဆိုတဲ့ ရဟန္တာမထေရ်တစ်ပါးရှိတယ်၊ အဲဒီမထေရ်ဟာ လူဝတ်နဲ့နေတုန်းက ကောရဗျမင်း ၏ သူငယ်ချင်းမိတ်ဆွေဖြစ်တဲ့ သူဌေးသားပါပဲ၊ တစ်နေ့သောအခါမှာ ကောရဗျမင်းက အဲဒီမထေရ်ကို "ဘာကြောင့် ရဟန်းပြု ပါသလဲ"လို့ မေးတယ်။

အရှင်ရဋ္ဌပါလက "သတ္တဝါတွေဟာ အိုခြင်း, နာခြင်း, သေခြင်းသို့ ပို့ဆောင်ခံနေကြရတယ်၊ စောင့်ရှောက်မယ့်သူ ကိုးကွယ်ရာလဲ မရှိဘူး"စသည်ဖြင့် မြတ်စွာဘုရားဟောထားတဲ့ ဓမ္မဒ္ဒေသတရား လေးပါးကို ကြားနာရတဲ့အတွက် ရဟန်းပြုတဲ့ အကြောင်း ဖြေကြားပါတယ်။

အဲဒီအခါ ကောရဗျမင်းက သဘောမပေါက်လို့ ထပ်ပြီး မေးပြန်ပါတယ်၊ "အရှင်ဘုရား၊ တပည့်တော်တို့ မင်းများမှာ ဆင်တပ် မြင်းတပ် စသည်တွေ များစွာရှိနေပါတယ်၊ ဒါကြောင့်အားကိုးစရာ အစောင့်အရှောက်တွေ ရှိနေပါတယ်၊ ဘယ်လို အနက်ကိုရည်ပြီးတော့ အားကိုးစရာ အစောင့်အရှောက် မရှိဘူးလို့ ဟောတော်မူပါသလဲ"လို့ ထပ်ပြီးမေးပါတယ်။

အဲဒီတော့ အရှင်ရဋ္ဌပါလက ဒီလိုဖြေရှင်းပါတယ်၊ "အရှင်မင်းကြီးမှာ တစ်ခါတစ်ရံ ရောဂါဝေဒနာ အပြင်းအထန် မဖြစ်ဖူးဘူးလား" "ဖြစ်ဖူးပါတယ်ဘုရား" "အဲဒီလို ရောဂါအပြင်းအထန် ဖြစ်နေတဲ့အခါမှာ အသင်မင်းကြီး အခံရသက်သာ အောင် ရောဂါဝေဒနာကို ဆွေမျိုးမိတ်ဆွေများအား ခွဲဝေပေးလို့ ဖြစ်နိုင်ပါသလား၊ သို့မဟုတ် သင်မင်းကြီး တစ်ယောက်တည်း ပဲ ရောဂါဝေဒနာကို ခံစားရပါသလား" "ရောဂါဝေဒနာကို ခွဲဝေပေးလို့မဖြစ်ပါ အရှင်ဘုရား၊ တပည့်တော် တစ်ယောက်တည်း သာ ခံစားရပါတယ်" ဟုတ်ပြီ အရှင်မင်းကြီး၊ အဲဒါကို အကြောင်းပြုပြီးတော့ မြတ်စွာဘုရားက "သတ္တဝါတွေမှာ စောင့်ရှောက် မယ့်သူ ကိုးကွယ်ရာ မရှိဘူး"လို့ ဟောတော်မူပါတယ်"လို့ ဖြေရှင်းလိုက်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် လောကဘက်က အကာအကွယ် အစောင့်အရှောက်တွေ ဘယ်လောက်များပြားစွာ ရှိနေပေမယ်လို့ မအိုရ အောင် မနာရအောင် မသေရအောင် အပါယ်လေးပါး မကျရအောင် ဆင်းရဲဒုက္ခနဲ့ မတွေ့ရအောင် စောင့်ရှောက်မည့်သူ ကိုးကွယ်ရာအစစ်ကတော့ မရှိဘဲ ဖြစ်နေပါတယ်၊ အားငယ်စရာပါပဲ၊ အဲဒါကို ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်၊ "စောင့်ရှောက်သူမဲ့၊ ကိုးရမဲ့၊ အားနဲ့လှချေပါတကား"တဲ့၊ သတ္တဝါတွေမှာ မအို မနာ မသေရအောင် အပါယ်ဆင်းရဲ စသည်မှ လွတ်ရအောင် စောင့် ရှောက်မယ့်သူ အားကိုးစရာ မရှိပါတကားလို့ မြင်တော်မူပြီးတော့လဲ ညီတူညီမျှ သနားတော်မူပါတယ်တဲ့၊ ဂဲ ဆိုကြရမယ်။

စောင့်ရှောက်သူမဲ့၊ ကိုးရာမဲ့၊ အားနဲ့လှချေပါတကား။ (ဆို)

ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာ မရှိပါတကား

အသကော လောကော၊ သဗ္ဗံပဟာယ ဂမနီယန္တိ ပသန္တာနံ ဗုဒ္ဓါနံ ဘဂဝန္တာနံ
သတ္တေသု မဟာကရုဏာ သြက္ကမတိ။ (ပဋိသံ ၁၂)

လောကော–သတ္တဝါအပေါင်းဟူသော လောကသည်၊ အသကော–ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာမရှိပါတကား၊ သဗ္ဗံ ပဟာယ–အလုံး စုံကို စွန့်ပစ်ထားခဲ့၍၊ ဂမနီယံ–ဘဝတစ်ပါးသို့ သွားရမှာချည်းပါတကား၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ပသန္တာနံ–မြင်တော်မူကုန်လျက်၊ ဗုဒ္ဓါနံ ဘဂဝန္တာနံ–မြတ်စွာဘုရားတို့အား၊ သတ္တေသု–သတ္တဝါတို့အပေါ်၌၊ မဟာကရုဏာ–ကြီးစွာသော သနားခြင်းသည်၊ သြက္ကမတိ–သက်ရောက် ဖြစ်ပွားလေတော့၏–တဲ့။

သတ္တဝါတွေမှာ ကိုယ်တစ်ဦးတည်းသာ ပိုင်တဲ့ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာဆိုတာ ဘာမှမရှိဘူးတဲ့၊ လူတွေအမြင်နဲ့တော့ ကိုယ့်ဟာ ကိုယ်ရှာဖွေ စုဆောင်းထားတဲ့ ဥစ္စာတွေ ရှိနေတာပါပဲ၊ ရွှေတို့၊ ငွေတို့၊ ဆန်စပါးတို့ ကျွဲ နွား ဆင် မြင်းတို့ ယာဉ်ရထားတို့ အိမ်မြေလယ်ယာတို့ စက်ရုံ အလုပ်ရုံတို့ ဒီလိုပစ္စည်းဥစ္စာတွေဟာ ထိုက်သည့်အားလျော်စွာရှိနေကြပါတယ်၊ ဒါပေမယ့် အဲဒါတွေကို နောက်ဆုံးတစ်နေ့ကျတော့ အကုန်လုံးစွန့်ပြီး သွားကြရမှာပဲ၊ ကိုယ့်ကိုယ်မှာ ဝတ်ဆင်ထားတဲ့ ပစ္စည်းတောင် ယူမသွားနိုင်ကြဘူး၊ စွန့်ပစ်သွားကြရမှာပဲ၊ ကိုယ့်ကိုယ်ကြီးကိုတောင် စွန့်ပစ်သွားကြရမှာပဲ၊ အဲဒီနောက်ဆုံးတစ်နေ့ဆိုတာက လဲ တချို့ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာ ယနေ့နက်ဖြန်လဲ ဖြစ်နေတတ်တယ်၊ ဒါကြောင့် ဝေးသေးတယ်လို့ ကိန်းသေမပြောနိုင်ဘူး၊ မသေခင် အတွင်းမှာလဲ တိတ်တဆိတ်ခိုးယူသွားရင်လဲ ကိုယ့်ဟာမဟုတ်ဘဲ သူ့ဟာဖြစ်သွားတော့တာပဲ၊ လူနိုင်တွေက အတင်းလုယူသွား ရင်လဲ ကိုယ့်ဟာမဟုတ်ဘဲ ဖြစ်သွားနိုင်တယ်။

ဒါ့ကြောင့် အဲဒီလိုလောကီပစ္စည်းဥစ္စာတွေကတော့ ကိုယ်ပိုင်အစစ် မဟုတ်ဘူးတဲ့။

ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာအစစ်ကတော့ ဒါနကုသိုလ်၊ သီလကုသိုလ်၊ ဘာဝနာကုသိုလ် ဒီလိုကုသိုလ်ကံတွေသာ ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာ အစစ်ဖြစ်တယ်၊ အဲဒီကုသိုလ်ကံဆိုတာ ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာတွေကိုတော့ ဘယ်သူကမှ ခိုးမယူနိုင်ဘူး၊ လုမယူနိုင်ဘူး၊ ဘဝအဆက် ဆက်မှာလဲ ယူသွားနိုင်တယ်။ အဲဒီကုသိုလ်ဥစ္စာ ပေါများကြွယ်ဝနေတဲ့ သူတွေဟာ ဘဝအဆက်ဆက်မှာ ချမ်းသာသွားကြမယ်၊ ဒါ့ကြောင့် အဲဒီကုသိုလ်ဥစ္စာ မမွဲဖို့ အရေးကြီးတယ်၊ ကုသိုလ်ဥစ္စာမရှိသေးဘဲ မွဲနေရင် မမွဲအောင်အားထုတ်ကြရမယ်–တတ်နိုင် သမျှပေါ့၊ ဒါနကုသိုလ်လဲ မမွဲစေနဲ့၊ သီလကုသိုလ်လဲ မမွဲစေနဲ့၊ ဘာဝနာကုသိုလ်လဲ မမွဲစေနဲ့၊ ဝိပဿနာဘာဝနာကုသိုလ်က ပိုပြီးအရေးကြီးတယ်၊ တတ်နိုင်သမျှအားထုတ်ကြရမယ်၊ တစ်ရက်နှစ်ရက်တတ်နိုင်ရင်လဲ တစ်ရက်နှစ်ရက်ပေမယ့် အားထုတ် ရှုမှတ်ကြပေါ့၊ အဲဒီလို တစ်ရက်နှစ်ရက်လောက်ရှုမှတ်လို့ နည်းရသွားရင် ကိုယ့်အိမ်မှာလဲ အချိန်ရသလောက် ရှုမှတ်အားထုတ် သွားနိုင်ပါတယ်၊ ဘာမှ စရိတ်မကုန်ဘဲ ကုသိုလ်တွေ ပွားနေတာ၊ သိပ်နေရာ ကျတယ်။

အဲဒီကုသိုလ်ဥစ္စာရှိနေတဲ့သူတွေဟာ သေတဲ့အခါကျတော့ အဲဒီကုသိုလ်တွေကို အားကိုးရတယ်၊ အချိုးကျအောင် ရှုမှတ်ထားလို့ရှိရင် သေပေါက်သေဝကျတော့ ကိုယ့်တရားနဲ့ကိုယ် နှလုံးသွင်းပြီးတော့ ချမ်းချမ်းသာသာနဲ့ သေသွားနိုင်တယ်၊ သေပြီးတော့လဲ နတ်ရွာသုဂတိ ရောက်ဖို့ရာ သေချာပါတယ်၊ ဒါ့ကြောင့် အဲဒီကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာအစစ်ဖြစ်တဲ့ ဒါန သီလ ဘာဝနာ ကုသိုလ်တွေကို အထူးဂရုစိုက်ပြီး ပွားများကြရမယ်။

ရွှေငွေအစရှိတဲ့ လောကီပစ္စည်းဥစ္စာတွေကတော့ သေတဲ့အခါ စွန့်ပစ်သွားရမှာချည်းပဲ၊ ဒါ့ကြောင့် ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာတွေ ကိုမဆိုနိုင်ဘူး၊ အများနဲ့စပ်တဲ့ ဘုံဆိုင်ဥစ္စာတွေချည်းဘဲ၊ အဲဒီလိုပစ္စည်းတွေကို စွဲလမ်းပြီး သေသွားရင် ပြိတ္တာဖြစ်တတ်တယ် လို့တောင် ဆိုထားပါသေးတယ်၊ ဘဝတိုင်းဘဝတိုင်း ရနိုင်သမျှပစ္စည်းတွေကို စုစုပြီး သေတဲ့အခါ စွန့်ပစ်ထားခဲ့ကြရတာတွေ ကို မြင်တော်မူပြီးတော့ မြတ်စွာဘုရားက သတ္တဝါတွေကို ညီတူညီမျှ သနားတော်မူပါတယ်တဲ့၊ အဲဒါကို ဆောင်ပုဒ်စီထား တယ်– "ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာ မရှိပါ၊ စွန့်ကာသွားရမည် တကား" တဲ့။ ကဲ–အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာ မရှိပါ၊ စွန့်ကာသွားရမည်တကား။ (ဆို)

အလို့မပြည့်ပါတကား

ဦးနော လောကော အတိတ္တော တဏှာဒါသောတိ ပဿန္တာနံ ဗုဒ္ဓါနံ ဘဂဝန္တာနံ သတ္တေသု မဟာကရုဏာ သြက္ကမတိ။
(ပဋ္ဌိသံ ၁၂၁)

လောကော–သတ္တဝါအပေါင်းဟူသော လောကသည်၊ ဦနော–မပြည့်စုံဘဲယုတ်လျော့နေသည်ဖြစ်၍၊ အတိတ္တော– မရောင့်ရဲနိုင်ပါ တကား၊ တဏှာဒါသော–တဏှာ၏ကျွန် ဖြစ်နေပါတကား၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ပဿန္တာနံ–မြင်တော်မူကုန်လျက်၊ ဗုဒ္ဓါနံ ဘဂဝန္တာနံ–မြတ်စွာဘုရားတို့အား–သတ္တေသု–သတ္တဝါတို့အပေါ်၌၊ မဟာကရုဏာ–ကြီးစွာသောသနားခြင်းသည်၊သြက္ကမတိ–သက်ရောက်ဖြစ်ပွားလေတော့၏ –တဲ့။

သတ္တဝါတွေရဲ့ အခြေအနေကို မြတ်စွာဘုရားက ဉာဏ်ဖြင့် ဖြန့်ပြီးကြည့်လိုက်တဲ့အခါ ဆာလောင်တောင့်တတဲ့ တဏှာဆိုတဲ့ တရားက လွှမ်းမိုးအုပ်စိုးနေတာကို မြင်တော်မူတယ်၊ တဏှာဆိုတဲ့ တရားက ထမင်းဆာတာ၊ ရေဆာတာလိုပဲ၊ သူက အာရုံကောင်းတွေ လိုချင်နှစ်သက်ပြီး ဆာနေတယ်၊ အဆင်းအာရုံကောင်းတွေကို ကြည့်လို့မြင်လို့လဲ အားမရနိုင်ဘူး၊ အသံအာရုံကောင်းတွေ ကြားရလို့လဲ အားမရနိုင်ဘူး၊ အနံ့ကောင်းတွေ နမ်းရှူရလို့လဲ အားမရနိုင်ဘူး၊ အရသာကောင်းတွေ စားရလို့လဲ အားမရနိုင်ဘူး၊ အတွေ့အထိကောင်းတွေ တွေ့ထိခံစားရလို့လဲ အားမရနိုင်ဘူး၊ ဘဝကောင်းတွေ ဖြစ်ရလို့ အသက် ရှည်ရလို့လဲ အားမရနိုင်ဘူး။

ပစ္စည်းဥစ္စာအသုံးအဆောင်တွေလဲ တစ်ခုရပြီးရင် နှစ်ခုသုံးခုရချင်တယ်၊ နှစ်ခုသုံးခု ရပြီးရင်လဲ လေးငါးဆယ်ခု စသည်ရချင်ပြန်တာဘဲ၊ အခြွေအရံဆိုရင်လဲ တစ်ယောက်ရပြီးရင် နှစ်ယောက်သုံးယောက် ရချင်တယ်၊ နှစ်ယောက်သုံးယောက် ရပြီးရင်လဲ လေးငါးဆယ်လောက် စသည် ရချင်ပြန်တာပဲ၊ တော်လောက်ပါပြီလို့ အပြီးသတ်တယ်၊ အားရတယ်လို့ မရှိဘူး၊ ရတိုင်းရတိုင်း ဆာလောင်တောင့်တနေတာပဲ၊ ယခုခေတ်မှာ သုံးလို့မကုန်နိုင်အောင် ကုဋ္ဌေသိန်းသန်းများစွာကြွယ်ဝတဲ့ သေဋ္ဌေး ကြီးတွေဆိုတာ တချို့နိုင်ငံတွေမှာ ရှိကြတယ်၊ အဲဒီသေဋ္ဌေးကြီးတွေမှာလဲ တော်လောက်ပါပြီလို့ နခမ်းသတ်ခြင်း မရှိဘူး၊ တိုးတက်သည်ထက် တိုးတက်အောင် အားထုတ်နေကြတာပဲ၊ မင်းတွေဟာလဲ အင်အားရှိရင် နယ်ချဲ့ဖို့ရာ ကြံနေကြတာပဲ၊ နခမ်းသတ်တယ်လို့ မရှိဘူး။

လူတွေထက် နတ်တွေက ဆာလောင်တောင့်တမှု သာပြီးအားကြီးပုံရတယ်၊ တန်ခိုးကြီးတဲ့ နတ်တစ်ဦးဦးမှာ နတ် သမီးအခြွေအရံတွေ ငါးရာတစ်ထောင် စသည်ဖြင့် အများကြီးရှိနေတယ်၊ ဒါလဲ သူတို့မှာ တော်လောက်ပြီလို့ နခမ်းမသတ်နိုင် ဘူး၊ ရရင်အလိုရှိနေကြသေးတဲ့အကြောင်း စာပေကျမ်းဂန်တွေထဲမှာ တွေ့ရတယ်၊ သူတို့မှာ အာရုံတွေခံစားရလို့လဲ အားမရနိုင် ဘူး၊ ထပ်တလဲလဲ ခံစားနေချင်တာပဲ၊ အာရုံတွေ ဆာနေတာပဲ၊ ဒါကြောင့် မစားရလို့ ဆာနေတဲ့ ပြိတ္တာတွေနဲ့ တူနေတယ်လို့ တောင် သိကြားမင်းက ပြောပါသေးတယ်။ (ဇာ ၄ ၆၊ ၁၂၃) ဒါကြောင့်–

လောကော–သတ္တဝါအပေါင်းဟူသော လောကသည်၊ ဦနော–အလိုမပြည့်နိုင်ဘဲယုတ်လျော့မြဲပင် ယုတ်လျော့နေသည် ဖြစ်၍၊ အတိတ္တော မရောင့်ရဲနိုင်ပါတကား၊ တဏှာဒါသော–တဏှာ၏ကျွန်ဖြစ်နေပါတကားလို့ မြတ်စွာဘုရားက မြင်တော်မူပါ တယ်။

ဟုတ်တယ်၊ သတ္တဝါတွေဟာ တဏှာခိုင်းသမျှကို လိုက်ပြီးလုပ်နေကြရတယ်၊ တဏှာက ဒီဟာလိုချင်တယ်ဆိုရင် အဲဒီဟာ ရအောင်လုပ်ရတယ်၊ အသက်ပေမယ့် စွန့်ပြီး လုပ်ရတယ်၊ တချို့မှာ အဲဒီလို တဏှာခိုင်းတာကို ရအောင်ရှာနေရင်း

သေဘေးသင့်ပြီး သေသွားကြရတာပဲ၊ တဏှာခိုင်းသမျှကို တစ်နေ့ပြီးတစ်နေ့ တစ်လပြီး တစ်လ၊ တစ်နှစ်ပြီးတစ်နှစ်၊ လုပ်ကိုင်နေကြရတယ်၊ နောက်ဆုံး သေသည့်အထိ လုပ်သွားကြရတာပဲ၊ သေပြီးတော့လဲ နောက်ဘဝမှာ နည်းတူပဲ တဏှာခိုင်းတာတွေကို လုပ်သွားကြရတယ်၊ ဘယ်တော့မှနားရတယ်လို့ မရှိဘူး။

လောကမှာ ကျွန်ဆိုတာကတော့ အပိုင်းအခြား အကန့်အသတ်ရှိတယ်၊ ကြာလှမှ တစ်ဘဝပဲ ဒီတဏှာရဲ့ ကျွန်ခံရတာကတော့ အကန့်အသတ် မရှိဘူး၊ အရဟတ္တမဂ်ဖိုလ်ရောက်လို့ ရဟန္တာဖြစ်မှ လွတ်မြောက်တယ်၊ ရဟန္တာဖြစ်တဲ့အခါကျတော့ တစ်လောကလုံးမှာ နှစ်သက်သာယာစရာ ဘာမှမရှိတော့ဘူး၊ ရဟန္တာမဖြစ်ခင်တုန်းကတော့ အဝိဇ္ဇာက နှစ်သက်သာယာဖွယ်ထင်အောင် ဖန်တီးပေးနေတယ်၊ ဒါကြောင့် နှစ်သက်သာယာဖွယ်တွေထင်ပြီး တဏှာကနှစ်သက်သာယာနေတယ်၊ အဲဒါတွေကို ရအောင် တဏှာကတိုက်တွန်းတဲ့အတိုင်း သတ္တဝါတွေက ရှာကြံအားထုတ်နေကြရတယ်၊ အလိုပြည့်ဝတယ်၊ အားရရောင့်ရဲတယ်လို့လဲမရှိဘူး၊ အမြဲတမ်း ဆာလောင်တောင့်တပြီး ဒုက္ခရောက်နေကြရတယ်၊ အဲဒါတွေကို မြင်တော်မူပြီး မြတ်စွာဘုရားက အဲဒီသတ္တဝါအားလုံးကို ညီတူမျှတူပဲ သနားတော်မူပါတယ်၊ အဲဒီအကြောင်းနဲ့စပ်ပြီး ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်၊ "လိုမပြည့်ဝ အားမရ တဏှာကျွန်ချည်းပါတကား"တဲ့၊ အဲဒါကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။

လိုမပြည့်ဝ အားမရ တဏှာကျွန်ချည်းပါတကား။ (ဆို)
အိုနာသေသို့ မောင်းနှင်ပို့၊ သူတို့မမြဲပါတကား ဆိုတာက တစ်ပုဒ်။
စောင့်ရှောက်သူမဲ့ ကိုးရာမဲ့ အားနွဲ့လှချည်ပါတကား ဆိုတာကတစ်ပုဒ်။
ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာ မရှိပါ၊ စွန့်ကာသွားရမည်တကား ဆိုတာကတစ်ပုဒ်။
လိုမပြည့်ဝ အားမရ တဏှာကျွန်ချည်းပါတကား ဆိုတဲ့ ဒီနောက်ဆုံးပုဒ်က တစ်ပုဒ်။

ဒီလေးပုဒ်ဟာ အရှင်ရဌပါလ ကြားနာပြီး သံဝေဂရခဲ့တဲ့ ဓမ္မဒ္ဒေသလေးပါးကို ဘာသာပြန်ဆိုထားတဲ့ ဆောင်ပုဒ်တွေပါပဲ၊ ဒီအကြောင်းတွေက မဟာကရုဏာဖြစ်ပုံထဲမှာလဲ ပါဝင်နေတယ်၊ ဒါကြောင့် သတ္တဝါတွေအား မြတ်စွာဘုရားက ညီတူညီမျှ သနားတော်မူပုံထဲမှာ ထည့်သွင်းပြီး ဟောပါတယ်။

မဟာကရုဏာ ဖြစ်တော်မူပုံကတော့ အလွန်များပါတယ်၊ သတ္တဝါတွေဟာ သံသရာစစ်တလင်းထဲသို့ ထွက်နေကြရပုံ၊ ဘေးရန်အန္တရာယ်တွေနဲ့ ရင်ဆိုင်တွေ့နေကြပုံ၊ ရာဂဒေါသ မောဟ အစရှိသော တစ်ဆယ့်တစ်သီးသော မီးတို့ဖြင့် အလောင်ခံနေကြရပုံ စသည်ဖြင့်လည်း မြင်တော်မူပြီးတော့–

"ငါမှတစ်ပါး ကယ်တင်နိုင်မည့်သူမရှိပါတကား"လို့ ဆင်ခြင်တော်မူကာ ကရုဏာသက်တော်မူပုံ စသည်တွေလဲ အများကြီးပဲ ရှိပါသေးတယ်။ ဒါပေမယ့်လို့ ယခုပြောခဲ့တဲ့ ကရုဏာသက်ပုံလောက်ဆိုရင်ပင် ညီတူညီမျှ သနားတော်မူပုံကို သဘောပေါက်လောက်ပါပြီ။ ဒါကြောင့် "ငါတို့ဘုရား စိတ်ထားကောင်းစွာ သူခပ်သိမ်းအား သနားညီညာ"လို့ ဆောင်ပုဒ်က ဆိုထားပါတယ်။ အဲဒါကို ထပ်ပြီး ဆိုကြပါဦး။

"ငါတို့ဘုရား စိတ်ထားကောင်းစွာ
သူခပ်သိမ်းအား သနားညီညာ"

အဲဒီမှာ သနားညီညာဆိုတဲ့စကားအရ "ညီတူညီမျှ သနားတယ်"ဆိုရင် "ချမ်းသာစေလိုတဲ့ မေတ္တာလဲ ညီတူညီမျှပဲ ရှိတယ်" ဆိုတာ သိနားလည်နိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားမှာ သတ္တဝါတွေအားလုံးနှင့်စပ်ပြီး ညီတူညီမျှပဲ ချမ်းသာစေချင်တယ်။ ညီတူညီမျှပဲ သနားတော်မူတယ်ဆိုတာကို ရည်ရွယ်ပြီးတော့ သာတာဂီရိနတ်က "သဗ္ဗဘူတေသု–အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့အပေါ်၌၊ တာဒိနော–အတူပြုၦ်ရှုနိုင်သော တာဒိဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံတော်မူပါတယ်"လို့ ဟေမဝတနတ်အား ဖြေကြားဝန်ခံလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့–

အထော–ထို့ပြင်၊ ဣဋ္ဌေစ–အလိုရှိအပ်သည့် ကောင်းမြတ်သော အာရုံ၌လည်းကောင်း၊ အနိဋ္ဌေစ–အလိုမရှိအပ်သည့် မကောင်းဆိုးယုတ်သော အာရုံ၌လည်းကောင်း၊ အသ–ငါတို့ဆရာဖြစ်တော်မူသော ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်၊ သင်္ကေပါ–သုံးပါးသော အကြံအစည်တို့ကို၊ ဝသီကတာ–အလိုရှိတိုင်း စိတ်ညွှတ်ကိုင်းလျက် မဆိုင်းပိုင်ပိုင် ပြုလုပ်နိုင်ပါသည် အဆွေတော်လို့လဲ ဖြေကြားပါတယ်။

လောကသားတွေမှာ လိုချင်နှစ်သက်စရာကောင်းတဲ့ ဣဋ္ဌာရုံနဲ့တွေ့ရရင် လိုချင်နှစ်သက်မှု၊ သာယာမှုဖြစ်သွားတော့တာပဲ၊ မထိန်းနိုင်ကြဘူး၊ ရွံ့မုန်းစက်ဆုပ်စရာ စိတ်ဆိုးစရာ အနိဋ္ဌာရုံနဲ့တွေ့ရရင်လဲ ရွံ့မုန်းစက်ဆုပ်မှု စိတ်ဆိုးမှု ဖြစ်သွားတော့တာပဲ၊ မထိန်းနိုင်ကြဘူး၊ အဲဒီ ဣဋ္ဌာရုံအနိဋ္ဌာရုံတွေမှာ အာရုံနောက်မလိုက်ဘဲ စိတ်အကြံအစည်ကို ကိုယ့်အလိုအတိုင်း ကြံနိုင်နှလုံးသွင်းနိုင်ပါရဲ့လားလို့ ဟေမဝတနတ်က မေးထားတယ်၊ အဲဒါကို သာတာဂိရိနတ်က "မြတ်စွာဘုရားဟာ ဣဋ္ဌာရုံမှာပဲဖြစ်

ဖြစ်, အနိဋ္ဌာရုံမှာပဲဖြစ်ဖြစ် အာရုံနောက်ကို စိတ်မလိုက်စေဘဲ မိမိအလိုတော်အတိုင်း ကြံစည်နိုင်ပါတယ်၊ အလိုတော်အတိုင်းပဲ နှလုံးသွင်းနိုင်ပါတယ်"လို့ ဖြေကြားလိုက်ပါတယ်။

မေးတဲ့နတ်ကလဲ မေးသင့်တဲ့ ပြဿနာကိုမေးတယ်၊ ဖြေတဲ့နတ်ကလဲ တိတိကျကျ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ဖြေတယ်၊ သိပ်နေရာကျတာပဲ။

ဘုကျကျမေးခွန်း

ယခုခေတ်မှာ တချို့ပုဂ္ဂိုလ်က သူနဲ့စပ်တဲ့လူကို ကုသိုလ်ဖြစ်စေချင်လို့ ကျုပ်တို့ဆရာဘုန်းကြီးထံလာပါ၊ တရားနာ လာပါ စသည်ဖြင့် ဖိတ်ခေါ်တတ်တယ်၊ ကျောင်းက နည်းနည်းဝေးနေတဲ့သူမှာ ကုသိုလ်ကလေး နည်းနည်းပါးပါး ဖြစ်တန် သလောက် ဖြစ်ပါစေတော့လို့ စေတနာကောင်းနဲ့ ဖိတ်တာပါပဲ၊ ဒါပေမယ့် အဖိတ်ခံရတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်က ဘုကျကျ ပြောလွှတ်တာ လဲ ရှိတတ်တယ် ဘယ်လိုပြောတတ်သလဲဆိုတော့–

"ခင်ဗျားတို့ဘုန်းကြီးက ဘာစွမ်းသလဲ၊ ဗေဒင်ဟောတဲ့ဘက်က စွမ်းသလား၊ ဓာတ်ရိုက်ကောင်းသလား၊ စီးပွား တိုးတက်အောင် လုပ်ပေးနိုင်သလား၊ ကွဲကွာနေတဲ့ လင်မယားကို ပြန်ပြီး စေ့စပ်ညီညွတ်အောင် လုပ်ပေးနိုင်သလား၊ ဗျောက် ဆုံးနေတဲ့ပစ္စည်းကို ပြန်ရအောင် လုပ်ပေးနိုင်သလား၊ ရာထူးတိုးတက်အောင် လုပ်ပေးနိုင်သလား၊ ရာထူးနေရာ တည်မြဲအောင် လုပ်ပေးနိုင်သလား"

စသည်ဖြင့် ဘုကျကျ မေးခွန်းတွေကို ထုတ်တတ်တယ် အဲဒါဟာ ဘုန်းကြီးက အတွေးနဲ့ ပြောတာမဟုတ်ဘူး၊ ဒီလို အတွေ့အကြုံရှိတဲ့ သူတွေထံမှ ကြားရဖူးလို့ ပြောတာပါ၊ အဲဒီလိုမေးခွန်းမျိုးကတော့ သဒ္ဓါတရားမရှိတဲ့ ပညာမဲ့လူညံ့တွေရဲ့ မေးခွန်းပဲ။

ပညာရှိမေးခွန်း

ယခုဒီမှာ ဟေမဝတနတ်၏ မေးခွန်းကတော့ တကယ်ပေးသင့်တာကိုမေးတဲ့ ပညာရှိမေးခွန်းဖြစ်ပါတယ်၊ဘာကြောင့်လဲ ဆိုရင် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာပွင့်တော်မူတဲ့ အဲဒီခေတ်ကာလတုန်းက အလုံးစုံကိုသိတဲ့ ဘုရားပါလို့ ဝန်ခံပြီးဟောပြောနေကြတဲ့ ဘုရား အတုအပတွေက ရှိနေပါတယ်။

၁။ ပုရာဏကဿပ ဆိုတဲ့ ဂိုဏ်းဆရာကြီးကတစ်ယောက်၊
၂။ မက္ခလိဂေါသာလဆိုတာက တစ်ယောက်၊
၃။ အဇိတ ကေသကမ္ဗလ ဆိုတာ တစ်ယောက်၊
၄။ ပကုဓ ကစ္စာယနဆိုတာက တစ်ယောက်၊
၅။ နိဂဏ္ဌနာဋပုတ္တ ဆိုတာက တစ်ယောက်၊
၆။ သိဉ္စည်းဆိုတဲ့ ဂိုဏ်းဆရာကြီးက တစ်ယောက်။

အားလုံး ခြောက်ယောက်တောင်ရှိနေတယ်၊ သူတို့မှာလဲ အသီးသီး တပည့်ပရိသတ်တွေ၊ ဒကာဒကာမတွေ များစွာရှိ ကြတာပဲ၊ အဲဒီသူတို့ရဲ့ တပည့်တွေက အဲဒီဆရာကြီးတွေကို အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန် အကုန်လုံးသိတယ်လို့ ယုံကြည်ပြီး ဘုရားအနေနဲ့ ကိုးကွယ်နေကြတာပဲ။

ဒါပေမယ့် ဟေမဝတနတ်လို ပညာရှိတွေကတော့ အဲဒီဆရာကြီးတွေမှာ အကောင်းအဆိုး ဣဋ္ဌာရုံ, အနိဋ္ဌာရုံတွေကို အတူပြု၍ ရှုနိုင်တဲ့တာဒိဂုဏ်လဲမရှိဘူး၊ စိတ်အကြံကို အလိုအတိုင်းပိုင်နိုင်ခြင်းလဲ မရှိဘူးဆိုတာကို သိနေကြတယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒီ ဂိုဏ်းဆရာကြီးတွေလို ဘုရားအတုအပမဟုတ်ဘဲ တကယ့်ဘုရားအစစ်မှ ဟုတ်ပါရဲ့လားလို့ သိရအောင် မေးစစ်နေခြင်း ဖြစ်ပါတယ်၊ သာတာဂိရိနတ်ကလဲ အကောင်းအဆိုးအာရုံတိုင်းမှာ စိတ်အကြံကို အလိုတော်အတိုင်း ပိုင်နိုင်တဲ့ ဘုရားအစစ်ဖြစ် ကြောင်း ဝန်ခံပြီးဖြေရှင်းပြပါတယ်။

စိတ်အကြံနှိုင်နင်းတော်မူပုံ

အဲဒီမှာ မြတ်စွာဘုရား၏ စိတ်အကြံတွေနိုင်နင်းပုံက ဘယ်လိုလဲဆိုရင် မြတ်စွာဘုရားဟာ ဣဋ္ဌာရုံကိုလဲ အနိဋ္ဌာရုံဖြစ်အောင် နှလုံးသွင်းနိုင်တယ်၊ အနိဋ္ဌာရုံကိုလဲ ဣဋ္ဌာရုံဖြစ်အောင် နှလုံးသွင်းနိုင်တယ်၊ ဣဋ္ဌာရုံဖြစ်စေ, အနိဋ္ဌာရုံဖြစ်စေ ဣဋ္ဌ အနိဋ္ဌသဘောကို ပယ်ပြီးတော့လဲ လျစ်လျူရှုနိုင်တယ်၊ ဘယ်လိုလဲဆိုရင်–

ဘယ်လိုလုပတင့်တယ်တဲ့ ချစ်စဖွယ်ရှုပါရုံ ဖြစ်စေကာမူ စက်ဆုပ်ဖွယ် အသုဘအာရုံ ထင်အောင်ရှုနိုင်တယ်၊ မာဂဏ္ဍီ တို့လို လူ့ကိုယ်ဆိုရင် ဆံပင်, မွေးညင်းစသည် သုံးဆယ့်နှစ်ပါးသော စက်ဆုပ်ဖွယ် အစုအပုံကြီးအနေဖြင့် ချက်ချင်းရှုနိုင်တယ်၊ မာရ်နတ်မင်း၏ သမီးတော်များ တဏှာ အရတီ ရဂါတို့၏ ကိုယ်ကိုလဲ ခဏမစဲ တစ်ပျက်တည်း ပျက်နေတဲ့ ရုပ်အစုအဝေးအဖြစ်ဖြင့် စက်ဆုပ်ဖွယ် ထင်အောင် ရှုနိုင်တယ်။

မြတ်စွာဘုရားသာ မဟုတ်ပါဘူး၊ မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့် ရဟန္တာအရှင်မြတ်တွေလဲ ထိုနည်းတူပဲ ဣဋ္ဌာရုံကို အနိဋ္ဌာရုံဖြစ်အောင် ရှုနိုင်ကြပါတယ်၊ အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်းကို နှလုံးသွင်းနေကြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေလဲ အသုဘထင်အောင် အတော်အတန်တော့ နှလုံးသွင်းနိုင်ကြပါတယ်၊ ဒါ့ကြောင့် သီဟိုဠ်ကျွန်း စေတိယတောင်က ဆွမ်းခံကြွလာတဲ့ မဟာတိဿမထေရ်ဟာ လမ်းမှာရယ်တဲ့ မာတုဂါမ၏သွားကို မြင်ရာက အသုဘနိမိတ်ထင်ပြီး စျာန်ရတယ်၊ စျာန်မှထပြီး ဝိပဿနာရှုသဖြင့် ရဟန္တာဖြစ်သွားတော်မူတယ်၊ ဝိပဿနာရှုတဲ့သူတွေမှာလဲ ဘဂ်ဉာဏ် သန်သန်ကြီးဖြစ်နေခိုက်မှာဆိုရင် ခဏမစဲ ပျက်ပျက်သွားတာကို မြင်ပြီး အနိဋ္ဌာရုံအဖြစ် ရှုနိုင်ပါတယ်။

ဒါပေမယ့် သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်တွေအနေနဲ့ကတော့ တင့်တယ်တဲ့ ဣဋ္ဌာရုံကို စက်ဆုပ်ဖွယ်ထင်အောင်ရှုဖို့ဟာ မလွယ်ပါဘူး၊ အလွန်ခဲယဉ်းပါတယ်၊ ဆံပင် မွေးညင်း စသည်ဖြင့် အသုဘထင်အောင် နှလုံးသွင်းပေမယ်လို့ မျက်နှာ မျက်လုံးစသော ကိုယ်အင်္ဂါတွေကို လှပတယ်၊ တင့်တယ်တယ်လို့ စိတ်ထဲက ထင်မြဲထင်နေတတ်ပါတယ်၊ တစ်ခါက လူတစ်ယောက် ပြောပုံကတော့ အရိုးစု အသုဘကောင်တောင် သူ့မှာ သုဘအာရုံဖြစ်ပြီး ထင်သေးသတဲ့။

ဘယ်လိုလဲဆိုတော့ တစ်ခါက သူဟာ မှန်ဗီရိုနဲ့ ထည့်ထားတဲ့ အရိုးစုရုပ်ကို ကြည့်မိသတဲ့၊ အဲဒီလိုကြည့်နေရင်း "ကျွန်မ ၁၈–နှစ်ပါလို့ရေးထားတဲ့ စာကိုဖတ်မိတော့ အသားတွေပါပြည့်လာပြီး ၁၈–နှစ်သမီးရုပ်ပုံ ပေါ်လာပါသတဲ့၊ အဲဒါဟာ ဘာဝနာလက်မဲ့ဖြစ်တဲ့လူတွေရဲ့ ဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ်သဘောပဲ၊ ဒါကြောင့် လှပတင့်တယ်တဲ့ ဣဋ္ဌာရုံကို အနိဋ္ဌာရုံဖြစ်အောင် ရှုဖို့ရာဟာ သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်အနေနဲ့တော့ အလွန်ခဲယဉ်းပါတယ်။

နှစ်သက်ဖွယ်ကို စက်ဆုပ်ဖွယ် ဖြစ်အောင်ရှုနိုင်တယ်

မြတ်စွာဘုရားမှာတော့ စိတ်အကြံတွေကို ကောင်းကောင်းကြီး နိုင်နင်းပြီးဖြစ်နေတဲ့အတွက် ဘယ်လိုလုပတင့်တယ်တဲ့ ဣဋ္ဌာရုံဖြစ်စေကာမူ အနိဋ္ဌာရုံ အသုဘအာရုံဖြစ်အောင် ရှုနိုင်တယ်၊ ဘယ်လိုသာယာတဲ့ အသံကောင်းတွေပဲဖြစ်ဖြစ် ဘယ်လို မွှေးကြိုင်တဲ့ အနံ့ကောင်းတွေပဲဖြစ်ဖြစ် ဘယ်လိုအရသာကောင်းတဲ့ စားဖွယ်တွေပဲဖြစ်ဖြစ် အသုဘ အနိဋ္ဌာရုံဖြစ်အောင်လဲ ရှုနိုင်တယ်၊ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေလို့ နှစ်သက်ဖွယ်ကင်းတဲ့ အာရုံဖြစ်အောင်လဲ ရှုနိုင်တယ်။

စားသောက်ဖွယ်ကိုတော့ အာဟာရေ ပဋိကူလသညာရှုနည်းဖြင့် လေးလေးနက်နက်ရှုဆင်ခြင်လျှင် စက်ဆုပ်ဖွယ်ထင်နိုင်ပါတယ်၊ ဘဂ်ဉာဏ်သန်သန်ကြီးဖြစ်နေတဲ့ ယောဂီဆိုရင်လဲ ရှုမှတ်ပြီးစားနေရင် ခဏမစဲပျက်နေတဲ့ သဘောထင်ပြီး နှစ်သက်ဖွယ်ကင်းမဲ့တဲ့အနေ ထင်တတ်ပါတယ်၊ တချို့ယောဂီတွေကတော့ "မလွဲသာလို့သာ စားနေရတယ်၊ သာယာဖွယ်မရှိဘူး" လို့တောင် ပြောတတ်ကြပါသေးတယ်။

ဒါပေမယ့် သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်တွေအနေနဲ့ကတော့ အရသာကောင်းတွေကို အလွန်မက်မောသာယာနေကြပါတယ်၊ အဲဒါတွေကို စက်ဆုပ်ဖွယ်ထင်အောင် ရှုဖို့ရာဟာ အလွန်ပဲ ခဲယဉ်းပါတယ်၊ တချို့က "စားဖွယ်တွေကို မြိန်မြိန်ရှက်ရှက် စားကောင်းအောင် တမင်လုပ်ထားရတာပဲ၊ ဒါတွေကို စက်ဆုပ်ရွံရှာဖွယ် ဖြစ်အောင် ရှုဆင်ခြင်ဖို့ မတော်ဘူး"လို့တောင် ပြောတတ်ကြသေးတယ်။

နောက်ပြီးတော့ ကတ္တီပါအိပ်ရာခင်းအစရှိတဲ့ အတွေ့အထိကောင်းတွေကိုလဲ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေပုံကိုမြင်ပြီး စက်ဆုပ်ဖွယ်ထင်အောင် မြတ်စွာဘုရားက ရှုတော်မူနိုင်ပါတယ်၊ ယခုပြောတာတွေဟာ ဣဋ္ဌာရုံဆိုတဲ့ အာရုံကောင်းတွေကို အနိဋ္ဌာရုံဖြစ်အောင် ရှုနိုင်ပုံတွေပါပဲ။

စက်ဆုပ်ဖွယ်ကို နှစ်သက်ဖွယ်ဖြစ်အောင် ရှုနိုင်တယ်

အနိဋ္ဌာရုံကို ဣဋ္ဌာရုံဖြစ်အောင် ရှုပုံကတော့ မုန်းဖွယ်ကောင်းတဲ့ သတ္တဝါတွေကို မြတ်စွာဘုရားက မေတ္တာပွားပြီး ချစ်ဖွယ်အာရုံ ဖြစ်စေနိုင်ပါတယ်၊ ကရုဏာပွားပြီးတော့ သနားဖွယ်အာရုံလဲဖြစ်စေနိုင်ပါတယ်၊ သားတော်ရာဟုလာလိုပင် ချစ်ဖွယ် သနားဖွယ်ထင်နေရင် မုန်းဖွယ် အနိဋ္ဌာရုံ ကင်းသွားတော့တာပဲ၊ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက ဂိဏ္ဍကုဋ္ဌေတောင်ထွတ်ပေါ်က ကျောက်တုံးကြီးဖြင့် လိမ့်ချပြီး သေကြောင်းကြံတဲ့ အရှင်ဒေဝဒတ်ကို သားတော်ရာဟုလာလိုပဲ မေတ္တာဖြင့် ချမ်းသာစေလိုတော်မူတယ်၊ ကရုဏာဖြင့် သနားတော်မူတယ်၊ စက်ဆုပ် ရွံ့ရှာဖြစ်တဲ့ အညစ်အကြေး အနိဋ္ဌာရုံတွေကိုလဲ ဓာတ်သဘောမျှအဖြစ် ရှုပြီး ဣဋ္ဌာရုံအဖြစ်သို့ ရောက်စေနိုင်တယ်။

ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားဟာ ပုဏ္ဏာဆိုတဲ့ ကျွန်မ၏ အလောင်းက ဆာရီအဝတ်ကိုလဲ ပုံ့သကူကောက်ပြီး ရွံ့ရှာခြင်းမရှိဘဲ ဝတ်ရုံတော်မူနိုင်တယ်၊ မလ္လိကာ၏ ထဘီခါးပိုက်ထဲကမုန့်ကိုလဲ ရွံ့ရှာခြင်းမရှိဘဲ ဘုဉ်းပေးတော်မူနိုင်တယ်၊ ပဉ္စဂ္ဂ ဒါယကာပုဏ္ဏား၏ စားနေဆဲ ထမင်းခွက်ထဲမှ အကြွင်းအကျန်ကိုလဲ လက်ခံပြီး ဘုဉ်းပေးတော်မူနိုင်တယ်။

အရှင်မဟာကဿပနှင့် လူနှု၏လက်ပြတ်

ဒီနေရာမှာတော့ အရှင်မဟာကဿပမထေရ်၏ ရွံ့ရှာမှုကင်းပုံက ပိုပြီး ထင်ရှားတယ်၊ တစ်ခါက အရှင်မဟာကဿပမထေရ်ဟာ နှုနာရှိတဲ့ လူတစ်ယောက် ထမင်းစားနေရာမှာ သွားပြီးဆွမ်းရပ်တယ်၊ အဲဒီ နှုနာစွဲကပ်နေတဲ့လူကို သနားလို့ နောက်ဘဝတွေမှာ ချမ်းသာကြောင်း ကောင်းမှုကုသိုလ်ဖြစ်ပါစေဆိုတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ ဆွမ်းရပ်တာပါပဲ၊ အဲဒီလူနှုကလဲ စားနေဆဲထမင်းကို သဒ္ဓါတရားဖြင့် အရှင်မဟာကဿပအား လောင်းလှူလိုက်ပါတယ်၊ အဲဒီလို ဆွမ်းလောင်းထည့်လိုက်တဲ့အခါ လက်ချောင်းတစ်ခုက ပြတ်လုနီးဖြစ်နေတဲ့အတွက် သပိတ်ထဲမှာ ပြတ်ကျနေရစ်ပါသတဲ့၊ အဲဒါကို ရှင်မဟာကဿပမထေရ်ကြီးက ဖယ်မထုတ်ဘူး၊ အဲဒီဆွမ်းကို ရွံ့ရှာခြင်းမရှိဘဲ ဘုဉ်းပေးသုံးဆောင်တော်မူပါသတဲ့။ (ထေရဂါထာ အမှတ် ၁၀၅၇–၉)

အဲဒါဟာ အနိဋ္ဌာရုံဖြစ်တဲ့စားဖွယ်ကို ဓာတ်သဘောအဖြစ်ဆင်ခြင်ပြီး ဣဋ္ဌာရုံအဖြစ်နဲ့ သုံးဆောင်ခြင်းပါပဲ၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ဆိုရင် အခြားပုဂ္ဂိုလ်တွေလဲနည်းတူပင်၊ အနိဋ္ဌာရုံကို ဣဋ္ဌာရုံဖြစ်အောင် ဆင်ခြင်နိုင်ကြတာချည်းပါပဲ၊ မြတ်စွာဘုရားကိုတော့ အထူးပြောစရာ မလိုပါဘူး။

လျှစ်လျူရှုနိုင်တယ်

နောက်ပြီးတော့ မြတ်စွာဘုရားဟာ ဣဋ္ဌာရုံဖြစ်ဖြစ်, အနိဋ္ဌာရုံဖြစ်ဖြစ် အကောင်းအဆိုးကို ပယ်ဖျောက်ပြီး လျစ်လျူလဲ ရှုနေတော်မူနိုင်ပါတယ်၊ အရေးကြီးတာကတော့ ကိုယ်ထဲမှာပေါ်လာတဲ့ ဒုက္ခဝေဒနာတွေကို မည်ညားမည်ဟု လျစ်လျူရှုနေနိုင်တာဟာ အင်မတန် အံ့သြစရာကောင်းပါတယ်၊ မြတ်စွာဘုရားမှာ ဒေဝဒတ် လိမ့်ချလိုက်တဲ့ ကျောက်တုံးဖြင့် တိုက်မိတဲ့ ကျောက်တောင်ထွတ်က ပဲ့ထွက်လာတဲ့ ကျောက်ခဲဇောင်ကြောင့် လွန်စွာ နာကျင်တဲ့ ဒုက္ခဝေဒနာတွေ ဖြစ်ပေါ်ကြတယ်၊ အဲဒါတွေကို မည်ညားမည်ဟု လျစ်လျူရှုတော်မူနိုင်ပါတယ်၊ နောက်ဆုံး ဝါမှာလဲ ပရိနိဗ္ဗာန်စံရလောက်အောင် အလွန်ပြင်းထန်တဲ့ ရောဂါဝေဒနာဖြစ်တယ်၊ အဲဒီဒုက္ခဝေဒနာကိုလဲ မည်ညားမည်ဟု လျစ်လျူရှုနေတော်မူနိုင်ပါပေတယ်။

မြတ်စွာဘုရားသာ မဟုတ်ဘူး၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တွေလဲ အာရုံအကောင်းအဆိုးတွေကို နည်းတူပဲ လျစ်လျူရှုနေနိုင်ပါတယ်၊ အဲဒါကို ဆဋ္ဌဂုံပေကွာလို့ ခေါ်တယ်။

ဝိပဿနာယောဂီပုဂ္ဂိုလ်လဲ သခ်ါရပေကွာဉာဏ်ဖြစ်နေခိုက်မှာဆိုရင် အာရုံအကောင်းအဆိုးတွေကို သိရုံမျှ သိရုံမျှ လျစ်လျူရှုနေနိုင်ပါတယ်၊ အဲဒါဟာ ဘုရားရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်မြတ်တွေ၏ ဂုဏ်တစ်စိတ် တစ်ဒေသနှင့် အခိုက်အတန့်မျှ ပြည့်စုံနေတာပဲ၊ ဒါကြောင့် အဲဒီဉာဏ်ရောက်နေတဲ့သူဟာ သိပ်ဝမ်းသာစရာကောင်းတာပဲ။

နောက်ပြီးတော့ သင်္ကန်း–စိတ်အကြံဆိုတာ....

(၁) ကာမသင်္ကန်း–လိုချင်စရာတွေကို နှစ်သက်ပြီး ကြံခြင်း၊
(၂) ဗျာပါဒသင်္ကန်း–သေပျက်စေလိုလျက် ကြံခြင်း၊
(၃) ဝိဟိံသာသင်္ကန်း–ညှင်းဆဲလိုလျက် ကြံခြင်း၊

ဆိုတဲ့ အကုသိုလ်စိတ်အကြံက သုံးပါးရှိတယ်။ အဲဒီအကုသိုလ် စိတ်အကြံတွေကတော့ ပယ်ရမည့် ကင်းရမည့်အကြံ အစည်တွေပဲ။

နောက်ပြီးတော့ .....

(၁) နေကွမ္မသက်ပွ–နှစ်သက်လိုချင်မှု၏ ဆန့်ကျင်ဘက် စိတ်အကြံ၊
(၂) အဗျာပါဒသက်ပွ–ချမ်းသာစေလိုတဲ့ စိတ်အကြံ၊
(၃) အဝိဟိံသာသက်ပွ–သနားတဲ့ စိတ်အကြံ၊

ဆိုတဲ့ ကုသိုလ်စိတ်အကြံကလဲ သုံးပါးရှိပါတယ်၊ အဲဒါတွေကတော့ ပြည့်စုံစေရမည့် အကြံအစည်တွေပဲ။

လောကသားတွေ အနေအားဖြင့်ဆိုရင် အာရုံကောင်းနဲ့တွေ့တဲ့အခါ နှစ်သက်လိုချင်တဲ့ ကာမအကြံတွေ ဖြစ်တတ်တယ်၊ အာရုံဆိုးနဲ့တွေ့တဲ့အခါ ဖျက်ဆီးချင် ညှင်းဆဲချင်တဲ့ ဗျာပါဒအကြံ, ဝိဟိံသာအကြံတွေ ဖြစ်တတ်တယ်။

မြတ်စွာဘုရားမှာတော့ အဲဒီ အကုသိုလ်အကြံတွေက လုံးဝကင်းနေပါတယ်၊ နေကွမ္မသက်ပွအစရှိတဲ့ ကောင်းမြတ်တဲ့ အကြံတွေသာရှိပါတယ်၊ ဒါကြောင့် အာရုံအကောင်းတွေနဲ့ တွေ့တဲ့အခါလဲ လိုချင် နှစ်သက်မှုမှ ထွက်မြောက်လွတ်ကင်းတဲ့ စိတ်အကြံကောင်းတွေကိုသာ အလိုရှိတိုင်း ဖြစ်စေနိုင်ပါတယ်၊ အာရုံဆိုးတွေနဲ့ တွေ့တဲ့အခါလဲ မေတ္တာ ကရုဏာနှင့်ယှဉ်တဲ့ စိတ်အကြံကောင်းတွေကိုသာ အလိုရှိတိုင်း ဖြစ်စေနိုင်ပါတယ်၊ သက်မဲ့ အာရုံဆိုးတွေမှာလဲ တရားသဘောကို ဆင်ခြင်ပြီး ကောင်းမြတ်ကြည်လင်တဲ့ စိတ်အကြံတွေကိုသာ အလိုရှိတိုင်း ဖြစ်စေနိုင်ပါတယ်။

အတိုချုပ်ပြောရမယ်ဆိုရင် အာရုံအကောင်းအဆိုးတွေကို သင့်တော်အောင် နှလုံးသွင်းဆင်ခြင်း၊ အဖြစ်အပျက်ကို ရှုခြင်း စသည်ဖြင့် ကောင်းမြတ်တဲ့ စိတ်အကြံသုံးပါးကို အလိုရှိတိုင်း ဖြစ်စေနိုင်ပါတယ်၊ ဈာန်သမာပတ် ဖလသမာပတ် ဝင်စားသောအားဖြင့်လဲ ကောင်းမြတ်တဲ့ စိတ်အကြံတွေကို တစ်ခဏဖြစ်ဖြစ်, တစ်နေ့လုံး တစ်ညလုံးဖြစ်ဖြစ်, တစ်ရက်လုံးဖြစ်ဖြစ်, ခုနစ်ရက်ပတ်လုံးဖြစ်ဖြစ် အလိုရှိတိုင်း ဖြစ်စေနိုင်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် သာတာဂိရိနတ်က ....

အသ–ငါတို့ဆရာဖြစ်တော်မူသော ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဣဋ္ဌေ စ–အလိုရှိအပ်သည့် ကောင်းမြတ်သော အာရုံ၌ လည်းကောင်း၊ အနိဋ္ဌေ စ–အလိုမရှိအပ်သည့် မကောင်းဆိုးယုတ်သော အာရုံ၌လည်းကောင်း၊ သက်ပွါ–သုံးပါးသော စိတ်အကြံတို့ကို၊ ဝသီကတာ–အလိုရှိတိုင်း စိတ်ညွှတ်ကိုင်းလျက် မဆိုင်းပိုင်ပိုင် ပြုလုပ်နိုင်သည်–လို့ ဖြေကြားလိုက်ပါတယ်။

အဲဒါကို "အာရုံ ကောင်းဆိုး၊ ကြံမျိုးသုံးဖြာ၊ လိုရှိတိုင်း မဆိုင်းပြုနိုင်ပါ"လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။

အာရုံကောင်းဖြစ်ဖြစ်, အာရုံဆိုးဖြစ်ဖြစ် တွေ့ကြုံရတဲ့ အာရုံမှာ လိုချင်နှစ်သက်မှုကင်းတဲ့ နေကွမ္မအကြံအစည်၊ ဖျက်ဆီးလိုမှုကင်းတဲ့ အဗျာပါဒ အကြံအစည်၊ ညှင်းဆဲလိုမှုကင်းတဲ့ အဝိဟိံသာ အကြံအစည်ဆိုတဲ့ ကောင်းမြတ်တဲ့ အကြံအစည် သုံးပါးကို အချိန်မရွေး အလိုရှိတိုင်း မြတ်စွာဘုရားက ဖြစ်စေနိုင်ပါတယ်တဲ့၊ အဲဒါကို ရှေး ၂–ပုဒ်ပါ ပေါင်းပြီး ဆိုကြရမယ်။

သာတာဂိရိ အဖြေဆောင်ပုဒ် (၁)

ငါတို့ဘုရား စိတ်ထားကောင်းစွာ၊
သူခပ်သိမ်းအား သနားညီညာ၊
အာရုံကောင်းဆိုး ကြံမျိုးသုံးဖြာ၊
လိုရှိတိုင်း မဆိုင်းပြုနိုင်ပါ။

မြတ်စွာဘုရားဂုဏ်တော်တွေဟာ တယ်ကြည်ညိုစရာကောင်းတာပဲ၊ မြတ်စွာဘုရားမှာ မိမိနှင့်စပ်သည်ဖြစ်စေ၊ မစပ်သည်ဖြစ်စေ၊ မိမိအား ကြည်ညိုကိုးကွယ်သည်ဖြစ်စေ၊ မကိုးကွယ်သည်ဖြစ်စေ၊ မိမိအားရှိသေသည်ဖြစ်စေ၊ မရှိသေ ရန်မူသည်ဖြစ်စေ၊ အတွင်းသား အပြင်သား မခွဲခြားဘဲ အားလုံးသတ္တဝါတွေကို ညီတူညီမျှပဲ ချမ်းသာစေလိုတဲ့ မေတ္တာစိတ်ရှိတော်မူပါတယ်၊ ညီတူညီမျှသနားတဲ့ ကရုဏာစိတ် ရှိတော်မူပါတယ်၊ ကောင်းမြတ်တဲ့ ဣဋ္ဌာရုံမှာ ဖြစ်စေ၊ ဆိုးဝါးယုတ်ညံ့တဲ့ အနိဋ္ဌာရုံမှာဖြစ်စေ၊ ကောင်းမြတ်တဲ့ အကြံအစည်သုံးပါးကို အလိုတော်ရှိသည့်အတိုင်း ဖြစ်စေနိုင်ပါတယ်၊ ပိုင်နိုင်တော်မူပါတယ်တဲ့၊ ဒါကြောင့် အလွန်ကြည်ညိုစရာ ကောင်းပါတယ်။

သင်္ကြန်တွင်းမှာ ရက်တိုတို အခွင့်ရသလောက် တရားအားထုတ်ရတဲ့သူတွေကလဲ တော်တော်များတယ်၊ အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်တွေကို ကမ္မဋ္ဌာန်းစစ်မေးပြီး ပြုပြင်ပေးဖို့ရာလဲ လိုပါသေးတယ်၊ အဲဒီလို ပြုပြင်ပေးမှ တရားက တိုးတက်သင့်သလောက်

တိုးတက်ပါတယ်၊ ဒါကြောင့် တရားဟောတဲ့အချိန်က သိပ်များလို့ မတော်ဘူး၊ ဒါလောက်ဆိုရင် တော်လောက်ပါပြီ၊ ယခု သာတာဂိရိနတ်၏ အဖြေ ဖြစ်တဲ့ ဂါထာကို ရွတ်ဆိုဟောကြားပြီး အဆုံးမှာ သာဓုခေါ်ပြီး တရားသိမ်းရမယ်။

မနော စ'သ သုပဏ္ဏိဟိတော၊ သဗ္ဗဘူတေသု တာဒိနော။
အထော ဣဒ္ဓေ အနိဒ္ဓေ စ၊ သက်ပ္ပ'သ ဝသီကတာ။

သမ္ဘ–အဆွေတော် ဟေမဝတနတ်မင်း၊ အသ–ငါတို့ဆရာဖြစ်တော်မူသော ထိုဂေါတမမြတ်စွာဘုရားသည်၊ သဗ္ဗဘူတေသု–အတွင်းသား အပြင်သား အားလုံးသော သတ္တဝါအများတို့အပေါ်၌၊ တာဒိနော–အတူပြုရှု ရှုနိုင်သော တာဒိဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသည်ဖြစ်၍၊ မနော စ–စိတ်နှလုံးတော်ကိုလည်း၊ သုပဏ္ဏိဟိတော–ကောင်းစွာ ပိုင်ပိုင်ထားနိုင်ပါသည်၊ အထော–ထို့ပြင်၊ ဣဒ္ဓေစ–အလိုရှိအပ်သည့် ကောင်းမြတ်သော အာရုံ၌လည်းကောင်း၊ အနိဒ္ဓေ စ–အလိုမရှိအပ်သည့် မကောင်းဆိုးယုတ်သော အာရုံ၌လည်းကောင်း၊ သက်ပ္ပါ–သုံးပါးသော အကြံအစည်တို့ကိုလည်း၊ အသ–ငါတို့ဆရာဖြစ်တော်မူသော ထိုဂေါတမမြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဝသီကတာ–အလိုရှိတိုင်း စိတ်ညွှတ်ကိုင်းလျက် မဆိုင်းပိုင်ပိုင် ပြုလုပ်နိုင်ပါပေတော့သတည်း။

သာဓု သာဓု သာဓု။

ဟေမဝတသုတ္တန်တရားတော် ပဌမပို့င်း ပြီး၏။

ဟေမဝတသုတ္တန် တရားတော်

ဒုတိယပိုင်း

၁၃၂၄–ခုနှစ်၊ တန်ခူးလဆုတ် ၇–ရက်၊ သင်္ကြန်အကြိတ်နေ့ ဟောသည်

တရားအနှုတ်သင်္ခေ

ဟေမဝတသုတ္တန်တရားတော်ကြီးကို မနေ့ကစပြီး ဟောခဲ့တယ်၊ အဲဒီဟောပြီးကို နည်းနည်းထပ်ပြောရဦးမယ်၊ သာတာဂိရိနတ်က မြတ်စွာဘုရားကိုလဲ ဖူးရတယ်၊ ဓမ္မစကြာတရားတော်ကိုလဲ နာရတယ်၊ ဒါ့ကြောင့် ဘုရားအစစ်ဖြစ်ကြောင်း သူက သိပြီးတော့ သူ့မိတ်ဆွေ ဟေမဝတနတ်ကို ဘုရားဖူးဖို့ ဖိတ်ခေါ်တယ်၊ သူဖိတ်ခေါ်ပုံက–

အဇ္ဇ ပန္နရသော ဥပေါသထော၊ ဒိဗ္ဗာ ရတ္တိ ဥပဋ္ဌိတာ။
အနောမနာမံ သတ္ထာရံ၊ ဟန္ဒ ပဿာမ ဂေါတမံ–တဲ့။

သမ္မ–အဆွေတော် ဟေမဝတနတ်မင်း၊ အဇ္ဇ–ယနေ့သည်ကား၊ ပန္နရသော–တစ်ဆယ့်ငါးရက်မြောက်ဖြစ်သော၊ ဥပေါသထော–ဝါဆိုလပြည့် ဥပုသ်နေ့ဖြစ်ပါပေသည်၊ ဒိဗ္ဗာ–နတ်ပြည်လောကနှင့်ဆိုင်သော၊ ဝါ–နတ်၏ကိုယ်ရောင်ကိုယ်ဝါတို့ဖြင့် တောက်ပသော၊ ရတ္တိ–ညဉ့်ထူးညဉ့်မြတ်သည်၊ ဥပဋ္ဌိတာ–ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိပါပေသည်၊ အနောမနာမံ–မယုတ်ညံ့သော အမည်တော်ရှိသော၊ ဝါ–အလွန်မြင့်မြတ်သော အမည်တော်များနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော၊ ဂေါတမံ–ဂေါတမနွယ်ဘွား ဖြစ်တော်မူသော၊ သတ္ထာရံ–ငါတို့ဆရာ လွန်စွာထူးခြား မြတ်စွာဘုရားကို၊ ဟန္ဒ–ယခု၊ ပဿာမ–သွားရောက်ဦးခိုက်၍ ဖူးလိုက်ကြပါကုန်စို့–လို့ သာတာဂိရိနတ်က ဖိတ်ခေါ်တယ်၊ အဲဒါကို ရွတ်ဆိုမှတ်သားလို့ လွယ်အောင်–

လပြည့်စက်ဝန်း တက်ထွန်းစင်ကြယ်၊
ပန်းစုံဖူးပွင့် နတ်ညဉ့်ပျော်ဘွယ်၊
အရှင်ဂေါတမ မည်ရမျိုးနွယ်၊
တို့ဘုရား ခုသွားဖူးစို့ကွယ်–လို့

ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်၊ အဲဒါကို ဟောခဲ့ပါပြီ၊ အဲဒီတော့ ဟေမဝတနတ်က ဘုရားအစစ် ဟုတ်မဟုတ် သေသေချာချာ သိရအောင် "အဆွေတော် သာတာဂိရိနတ်မင်း၊ သင့်ဘုရားက စိတ်နှလုံးကို သတ္တဝါအားလုံးအပေါ်မှာ ညီတူညီမျှ ထားနိုင်ပါရဲ့လား၊ ဣဋ္ဌာရုံ အနိဋ္ဌာရုံတို့၌ စိတ်အကြံ့အစည်ကို ပိုင်နိုင်ပါရဲ့လား"လို့ မေးတယ်၊ သာတာဂိရိနတ်က ဒီလို ဖြေပါတယ်။

မနော စ'သ သုပဏိဟိတော၊ သဗ္ဗဘူတေသု တာဒိနော။
အထော ဣဋ္ဌေ အနိဋ္ဌေ စ၊ သင်္ကပ္ပ'သ ဝသီကတာ–တဲ့။

သမ္မ–အဆွေတော် ဟေမဝတနတ်မင်း၊ အသ–ငါတို့ဆရာဖြစ်တော်မူသော ထိုဂေါတမမြတ်စွာဘုရားသည်၊ သဗ္ဗဘူတေသု–အတွင်းသား အပြင်သား အားလုံးသောသတ္တဝါများတို့အပေါ်၌၊ တာဒိနော အတူပြုရှုနိုင်သော တာဒိဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍၊ မနော စ–စိတ်နှလုံးတော်ကိုလည်း၊ သုပဏိဟိတော–ကောင်းစွာပိုင်ပိုင်ထားနိုင်ပါသည်၊ အထော–ထို့ပြင်၊ ဣဋ္ဌေ စ–အလိုရှိအပ်သည့် ကောင်းမြတ်သော အာရုံ၌လည်းကောင်း၊ အနိဋ္ဌေ စ–အလိုမရှိအပ်သည့် မကောင်းဆိုးယုတ်သော အာရုံသည်လည်းကောင်း၊ သင်္ကပ္ပါ–သုံးပါးသော အကြံ့အစည်တို့ကိုလည်း၊ အသ–ငါတို့ဆရာဖြစ်တော်မူသော ထိုဂေါတမမြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဝသီကတာ–အလိုရှိတိုင်းစိတ်ညွှတ်ကိုင်းလျက် မဆိုင်းပိုင်ပိုင်ပြုလုပ်နိုင်ပါသည် အဆွေတော်လို့ ဖြေကြားလိုက်ပါတယ်။ အဲဒါကိုလဲ–

ငါတို့ဘုရား စိတ်ထားကောင်းစွာ၊
သူခပ်သိမ်းအား သနားညီညာ၊
အာရုံကောင်းဆိုး ကြံ့မျိုးသုံးဖြာ၊
လိုရှိတိုင်း မဆိုင်းပြုနိုင်ပါ။–လို့

ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်၊ အဲဒါကိုလဲဟောခဲ့ပြီ၊ မနေ့က ဒီဂါထာနှစ်ပုဒ်ပဲ ပြီးသေးတယ်၊ ဒီကနေ့လဲ အဲဒီလို နည်းနည်းပြီးမှာပါပဲ၊ ဂါထာကတိုတိုပေမယ့် သူ့အနက်တွေက အလွန်ကျယ်ဝန်းနက်နဲပါတယ်၊ မှတ်သားစရာလဲ အင်မတန်ကောင်းပါတယ်၊ ဒီအထဲမှာ လူငယ်ကလေးတွေမှစပြီး ကြည်ညိုစရာ ကျင့်စရာတွေ အများကြီးပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ဒီ နတ် ၂–ဦး မေးလိုက် ဖြေလိုက်နဲ့ ဆွေးနွေးကြတဲ့ တရားစကားတွေကို ကြားနာရတာနဲ့ ရာဇဂြိုဟ်မြို့က ကာဠီဆိုတဲ့ အမျိုးသမီးဟာ သောတာပန် ဖြစ်သွားပေတာပဲ။

ယခုလဲ ဘုန်းကြီးဟောတာကို ကြားနာပြီး သောတာပန်ဖြစ်မယ်ဆိုရင် ဖြစ်နိုင်ပါတယ်၊ သောတာပန် မဖြစ်တောင်မှ သောတာပန်ဖြစ်ဖို့ ပါရမီကတော့ ထက်ထက်သန်သန်ကြီး ဖြစ်သွားနိုင်ပါတယ်၊ လေးလေးနက်နက် စူးစိုက်ပြီး နာကြရမယ်။

သင့်ဘုရားက ကာယဒုစရိုက်ကင်းပါရဲ့လား

မနေ့ကဟောခဲ့တဲ့ အဖြေဖြင့်ပင် ဘုရားစစ်ဘုရားမှန်ပဲလို့ ဆုံးဖြတ်နိုင်လောက်ပါပြီ၊ ဒါပေမယ့် သေချာသည်ထက် သေချာအောင် ဟေမဝတနတ်က ကာယဒုစရိုက်စသည်ဖြင့် အသေးစိတ်ဝေဖန်ပြီး မေးစစ်ပြန်ပါတယ်။

ဟေမဝတ၏ စိစစ်မှု(၂)

ကစ္စိ အဒိန္နံ နာဒိယတိ၊ ကစ္စိ ပါဏေသု သညတော။
ကစ္စိ အာရာ ပမာဒမှာ၊ ကစ္စိ စျာနံ နိ ရိဉ္ဆတိ။

သမ္မ–အဆွေတော် သာတာဂိရိနတ်မင်း၊ တဝ သတ္ထာ–သင့်ဆရာဘုရားသည်၊ ကစ္စိ–အသို့နည်း၊ အဒိန္နံ–ပိုင်ရှင်က ကိုယ်နှုတ်ဖြင့် မပေးအပ်သော သူတစ်ပါးဥစ္စာကို၊ နိ အာဒိယတိ–မယူဘဲ ရှိပါ၏လော၊ ဝါ–မလုယက်မခိုးယူဘဲ ရှိပါ၏လော၊ (ဂါထာမို့ ဂရုလဟု ဆန်းဂိုဏ်းညီဖို့ရာ လိုတဲ့အတွက် အဒိန္နဒါန်ကစပြီး စပ်ဆိုထားတယ်၊ ဒါကတော့ ဆန်းကို လေ့လာဖူးတဲ့ သူမှ သဘောပေါက်နိုင်မှာ၊ သိပ်လဲအရေးမကြီးလှပါဘူး၊ မြန်မာလက်ဘက်မှာ ကာရန်ကိုင့်ပြီး ရှေ့နောက် ပြန်လှန်စီထားတာမျိုးပါပဲ၊) ကစ္စိ–အသို့နည်း၊ အဒိန္နံ–ပိုင်ရှင်က မပေးအပ်သော သူတစ်ပါးဥစ္စာကို၊ နိ အာဒိယတိ–မလုယက်မခိုးယူဘဲ ရှိပါ၏လော–တဲ့။

ခိုးယူမှုကင်းပါရဲ့လား

ပိုင်ရှင်က မပေးတဲ့ဥစ္စာကို ယူရင် ခိုးတယ်လို့ဆိုရတယ်၊ ခိုးတယ်ဆိုတာကလဲ တိတ်တဆိတ် ပုန်းကွယ်ပြီး ယူတာလဲ ရှိတယ်၊ အတင်းလုယူတာလဲ ရှိတယ်၊ အဲဒီ နှစ်မျိုးလုံးကို ခိုးတယ်လို့ပဲ ဆိုရတယ်၊ ဒီနေရာမှာ "သင့်ဆရာဘုရားဟာ ခိုးယူမှုကင်းရဲ့လား"လို့ မေးတဲ့စကားဟာ ယခုဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တွေရဲ့ အမြင်နဲ့ဆိုရင် "ရိုင်းစိုင်းတယ် မသင့်တော်ဘူး"လို့ ထင်စရာရှိပါတယ်၊ ဘုရားကိုမဆိုထားနဲ့ ယခုခေတ် ဘုန်းကြီးကိုတောင်မှ "ခင်ဗျား ဆရာဘုန်းကြီးဟာ ခိုးမှုကင်းရဲ့လား"လို့ မေးရင် သူ့ဘုန်းကြီးကို စော်ကားတယ်လို့ ဆိုပေလိမ့်မယ်၊ ဒါပေမယ့် အဲဒီခေတ်တုန်းက အခြေအနေအရဆိုတော့ မေးသင့်တဲ့မေးခွန်းလို့ပဲ ဆိုသင့်ပါတယ်၊ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင်–အဲဒီခေတ်တုန်းက ဘုရားမြော်တဲ့ခေတ် ဖြစ်တဲ့အတွက် ဘုရားပါလို့ဝန်ခံတဲ့ အတုအပ ဘုရားတွေက ရှိနေကြပါတယ်။

မနေ့ကပြောခဲ့တဲ့ ပုရာဏ ကဿပ အစရှိတဲ့ ဂိုဏ်းဆရာကြီး ၆–ယောက်ဆိုတာဟာ ဘုရားအနေနဲ့ ဝန်ခံနေကြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေပဲ၊ သူ့ဆိုင်ရာဆိုင်ရာတပည့်တွေကလဲ ဘုရားအစစ်အနေနဲ့ ကိုးကွယ်နေကြတာပဲ၊ အဲဒီဆရာကြီးတွေက အများအားဖြင့် ကုသိုလ်အကုသိုလ်ကို ပယ်ပြီးဟောနေကြတယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒီလိုဟောနေတဲ့ ဆရာကြီးတွေဟာ အဒိန္နဒါန်ကို ရှောင်ကြဉ်မည့်လက္ခဏာမရှိဘူး၊ နောက်ပြီးတော့ ဒီဟေမဝတနှင့် သာတာဂိရိတို့ နတ်ဖြစ်နေတာကကြာလှပြီ၊ ကဿပမြတ်စွာဘုရား သာသနာနောက်ပိုင်းမှ ဂေါတမ မြတ်စွာဘုရားပွင့်တော်မူလာသည်အထိ သူတို့မှာ အတွေ့အကြုံတွေများစွာပင် ရှိပါလိမ့်မယ်၊ မင်းလောင်းမျှော်တဲ့ခေတ်မှာ ဘာမဟုတ်တဲ့လူတွေက မင်းလောင်းလုပ်ပြီး ပေါ်ကြတာလို ဘုရားမြော်တဲ့ ခေတ်မှာ ပေါ်တော်မူ ဘုရားအတုတွေလဲ များစွာပင်ရှိခဲ့ကြပါလိမ့်မယ်၊ အဲဒီဘုရားအတုတွေမှာတော့ အဒိန္နဒါန်ဒုစရိုက်တွေလဲ ကင်းမှာမဟုတ်ပေဘူး၊ ဒါ့ကြောင့် ဟေမဝတနတ်က သူတွေ့ဖူးတဲ့ ဘုရားအတုမျိုးတွေ ဖြစ်မှာစိုးလို့ ဒုစရိုက်နဲ့ မေးစိစစ်ဟန်ရှိပါတယ်။

ယခုခေတ်မှာ ဗုဒ္ဓသာသနာအပြင်ဘက်က ဘုရားအဖြစ်နဲ့ ယုံကြည်ကိုးကွယ်နေကြတဲ့ ဘုရားသခင်တွေဆိုတာနဲ့လဲ နှိုင်းယှဉ်ကြည့်နိုင်ပါတယ်၊ ဖန်ဆင်းတဲ့ ဘုရားသခင်ဆိုတာဟာ သူတို့ကျမ်းစာတွေအရအားဖြင့် ဒုစရိုက်ကင်းတဲ့ လက္ခဏာ မရှိပါဘူး၊ ဘာ့ကြောင့်လဲဆိုရင် သေအောင် ပစ္စည်းဥစ္စာတွေပျက်စီးအောင် ဒဏ်ခတ်တယ်ဆိုတာတွေဟာ ဗုဒ္ဓတရားတော်အရ

အားဖြင့် ဒုစရိုက်တွေဖြစ်နေတဲ့ အတွက်ကြောင့်ပါပဲ၊ ဒါ့ကြောင့် မေးသင့်တဲ့မေးခွန်းပဲလို့သာ ယူရပါတယ်၊ အဒိန္နဒါန်ပြီး တော့–

ညှင်းဆဲမှု မေ့လျော့မှုကင်းပါရဲ့လား

ကစ္စိ–အသို့နည်း၊ ပါဏောသု–သတ္တဝါတို့၌၊ သညတော–ညှင်းဆဲသတ်ဖြတ်မှုမှ စောင့်စည်းပါ၏လော၊ ကစ္စိ–အသို့နည်း၊ ပမာဒမှာ–မေ့လျော့ခြင်းမှ၊ အာရာ–ဝေးကွာကင်းရှင်းပါ၏လော။

မေ့လျော့ခြင်းမှ ကင်းပါရဲ့လားဆိုတဲ့ မေးခွန်းက အလွန်သိမ်မွေ့နက်နဲတယ်၊ ပမာဒ–မေ့လျော့တယ်ဆိုတာ ကာမဂုဏ် အာရုံတွေကို အလိုရှိတိုင်းခံစားဖို့ စိတ်ကိုလွတ်ထားရင် မေ့လျော့တယ်လို့ဆိုရတယ်၊ ဒီမှာတော့ ကာမေသု မိစ္ဆာစာရ အဗြဟ္မစရိယ သိက္ခာပုဒ်များအရ မေထုန်ကာမမှီဝဲခြင်းကို မေ့လျော့ခြင်းလို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ ဒါက ယဉ်ကျေးတဲ့ သာသနာ့ဝေါဟာရ ဖြစ်တယ်၊ သာသနာတွင်းက ပညာရှိတွေဟာ ရိုင်းစိုင်းကြမ်းတမ်းတဲ့ အရပ်သုံးစကားတွေကို ပြောရမည့်နေရာမှာ ယဉ်ကျေးတဲ့ သာသနာ့ဝေါဟာရစကားကို သုံးလေ့ရှိတယ်၊ ဒါ့ကြောင့် ကိုယ်ထဲက အညစ်အကြေးတွေကို အစာဟောင်းတဲ့၊ ကျင်ကြီးတဲ့၊ ကျင်ငယ်တဲ့၊ ဒီလိုစကားလုံးတွေကို သုံးနေကြတယ်၊ မေထုန်မှုကိုလဲ အဗြဟ္မစရိယ–မမြတ်သော အကျင့်လို့ ပြောကြတယ်၊ မတရားတဲ့ မေထုန်အမှုကိုတော့ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရ–ကာမဂုဏ်တို့၌ မှားသောအကျင့်လို့ ပြောကြတယ်၊ ဒါတွေဟာ သာသနာ့ယဉ်ကျေးမှုတွေပါပဲ။

ကဿပ တက္ကတွန်းကြီး၏ ရှင်းသောစကား

မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်စံပြီးနောက် အနှစ်လေးငါးဆယ်လောက်က ကဿပဆိုတဲ့ တက္ကတွန်းကြီးဟာ အရှင်ဗာကုလထံ ရောက်လာတယ်၊ တက္ကတွန်းဆိုတာ အဝတ်မရှိတဲ့ ပရိဗိုဇ်ရသေ့ရဟန်းတစ်မျိုးပါပဲ၊ ဘုရားလက်ထက်တော်က နိဂဏ္ဌနာဋပုတ္တလို့ ထင်ရှားကျော်စောခဲ့တဲ့ ဂိုဏ်းဆရာကြီး၏ တပည့်အဆက်အနွယ်တွေပါပဲ၊ သူတို့ကို ဂျိန (ဂျိန်း) ဘာသာဝင်တွေလို့လဲ ခေါ်ကြတယ်။

ဘုန်းကြီးတို့ အိန္ဒိယနိုင်ငံ၊ ဗာရာဏသီ၊ မိဂဒါဝုန်အရပ် ရောက်စဉ်တုန်းက ဂျိန်းဘုန်းကြီးကျောင်းကို ဝင်ပြီးကြည့်ရှုလေ့လာခဲ့တယ်၊ ဂျိန်းရဟန်းတွေရဲ့ ပန်းချီဆေးရေးရုပ်ပုံ၊ ဓာတ်ပုံကားတွေကို တွေ့ရတယ်၊ သူတို့ဘာသာဝင်တွေရဲ့ အထွတ်အမြတ် အရဟတ်ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတွေရဲ့ ပုံတွေပါပဲ၊ အဲဒီမှာ မုနိမုနိလို့ စာရေးထားတာလဲ တွေ့ရတယ်၊ မုနိဆိုတာ ရဟန်းလို့ အနက်ရတယ်၊ ဒီတော့ ဘုန်းကြီးက စဉ်းစားမိတယ်၊ တို့ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် မုနိ–ရဟန်းကတော့ သင်္ကန်းကို လုံလုံခြုံခြုံ ဝတ်ရုံထားတယ်၊ သူတို့မုနိတွေကတော့ အဝတ်မရှိတဲ့ မုနိတွေပါတကားလို့ စဉ်းစားမိတယ်၊ အဲဒီလိုအဝတ်မရှိတဲ့ တက္ကတွန်းမုနိတွေဟာ ဂင်္ဂါမြစ်ဆိပ်မှာလဲ တွေ့နိုင်ပါတယ်၊ အဲဒီလို အဝတ်မရှိတဲ့ တက္ကတွန်းတွေကို ဒိဂမ္ဗရ–လို့လဲ ခေါ်တယ်၊ ဒိသာ–အရပ်မျက်နှာ၊ အမ္ဗရ–အဝတ်=ဒိဂမ္ဗရ–အရပ်မျက်နှာလျှင် အဝတ်ရှိတဲ့သူ၊ အဝတ်မရှိဘူးဆိုတာကို ယဉ်ယဉ်ကလေးနဲ့ ဖော်ပြထားတဲ့ စကားပဲ၊ သူတို့ရဲ့ ရဟန်းပြုပုံပြုနည်းကတော့ လွယ်ပါတယ်၊ ဝတ်ထားတဲ့အဝတ်ကိုပယ်ပြီး ကိုယ်တုံးလုံးနေလိုက်ရင် တက္ကတွန်းရဟန်း ဖြစ်သွားတော့တာပဲ။

အဲဒီ ကဿပတက္ကတွန်းကြီးက လူ့ဘောင်တုန်းက မိတ်ဆွေဖြစ်တဲ့ အရှင်ဗာကုလထံ ရောက်လာပြီးတော့ "မိတ်ဆွေ၊ ဗုဒ္ဓသာသနာမှာ ရဟန်းပြုတာ ဘယ်လောက်ကြာပြီလဲ"လို့ မေးတယ်၊ အရှင်ဗာကုလက "အနှစ် (၈၀)ရှိပြီဖြစ်ကြောင်း" ပြောတယ်၊ "အဲဒီရဟန်းပြုတဲ့ အနှစ် (၈၀)အတွင်းမှာ မေထုန်အမှုကို ဘယ်နှစ်ကြိမ်မှီဝဲဖူးပါသလဲ"လို့ ကဿပတက္ကတွန်းကြီးက မေးမြန်းပါတယ်၊ အဲဒါဟာ မယဉ်ကျေးတဲ့ ဘာသာတရားမှာ တက္ကတွန်းရဟန်းပြုထားတဲ့အတွက် မယဉ်ကျေးတဲ့ မေးခွန်းကို မေးတာပါပဲ။

အဲဒီတော့ အရှင်ဗာကုလက "ငါ့ရှင်ကဿပ၊ အဲဒီလို ရုန့်ရင်းရိုင်းစိုင်းတဲ့ မေးခွန်းကို မမေးကောင်းဘူး၊ 'ဒီအနှစ် (၈၀)အတွင်းမှာ ကာမဂုဏ်ကို အမှတ်ရတဲ့ ကာမသညာ ဘယ်နှစ်ကြိမ် ဖြစ်ဖူးပါသလဲ"လို့ ယဉ်ယဉ်ကျေးကျေး မေးရတယ်"လို့ သင်ပေးတယ်၊ အဲဒီတော့မှ အရှင်ဗာကုလက သင်ပေးတဲ့အတိုင်းမေးတယ်၊ အရှင်ဗာကုလက "ငါဟာ ရဟန်းပြုပြီးလို့ ရှစ်ရက်မြောက်မှာ ကိလေသာကုန်ခမ်းတဲ့ ရဟန္တာဖြစ်ခဲ့တယ်" ရဟန်းပြုတဲ့အချိန်မှစ၍ အနှစ် (၈၀)အတွင်းမှာ ကာမသညာတစ်ကြိမ်မှ မဖြစ်ဖူးပါဘူး"လို့ ဖြေပါတယ်။

အဲဒီတော့ ကဿပတက္ကတွန်းကြီးက အလွန်အံ့သြပြီး သာသနာတော်ကို ကြည်ညိုပြီး ဗုဒ္ဓသာသနာတော်မှာ ရဟန်းပြုပြီးတော့ တရားအားထုတ်သဖြင့် ရဟန္တာဖြစ်သွားပါတယ်။

အဲဒီမှာ ကဿပတက္ကတွန်းကြီး၏ ရိုင်းစိုင်းတဲ့ မေးခွန်းဟာ သာသနာ့ဃဉ်ကျေးမှုကို မကြားဖူးတဲ့အတွက်ကြောင့်ပါပဲ၊ အခုပြောနေတဲ့ ဟေမဝတနတ်ကတော့ သာသနာယဉ်ကျေးမှုတွေ ပြည့်ဝနေတဲ့အတွက် အဲဒီလို ရုန့်ရင်းရိုင်းစိုင်းတဲ့ မေထုန်အကျင့်ဆိုတဲ့ဝေါဟာရကို "ပမာဒ–မေ့လျော့ခြင်း"လို့ ဒီမှာဆိုထားပါတယ်၊ ဒါကြောင့် "ပမာဒဆိုတဲ့ မေ့လျော့မှုမှ ဝေးစွ စင်ကြယ်ပါရဲ့လား"လို့ ဆိုတာဟာ "အဗြဟ္မစရိယာ"ဆိုတဲ့ မမြတ်သောအကျင့်မှ ကင်းရှင်း စင်ကြယ်ပါရဲ့လား"လို့ မေးတာပါပဲ။ နောက်ပြီးတော့–

စျာန်ဝင်စားမှု ရှိပါရဲ့လား

ကစ္စိ စျာနံ နရိဗ္ဗတိ–ဆိုတဲ့ နောက်ဆုံးအပုဒ်မှာ ကိစ္စ–အသို့နည်း၊ စျာနံ–အာရုံသို့ ကပ်၍ ရှုမှုစျာန်ကို၊ နရိဗ္ဗတိ–မကင်းစေဘဲ ရှိပါ၏လောတဲ့၊ စျာန်ဆိုတာ အောက်ဆုံး ပဌမစျာန်မှစပြီး နိဝရဏတွေ ကင်းရတယ်၊ အဲဒီ နိဝရဏတွေထဲမှာ ကာမအလိုဆန္ဒဆိုတာက အရင်းခံလို ဖြစ်နေပါတယ်၊ ဒါကြောင့် စျာန်သို့ရောက်ပုံကို ပြတဲ့အခါမှာ ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ–လိုချင်စရာအာရုံနှင့် လိုချင်မှုဟူသောကာမတို့မှ ကင်းဆိတ်၍သာလျှင် ပြဆိုထားတယ်၊ လိုချင်စရာကာမအာရုံဆီကို ရောက်ရောက်သွားတတ်တဲ့ လိုချင်မှုကိလေသာ ကာမမှ ကင်းမှ ပဌမစျာန်ရောက်တယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။

အဲဒီတော့ စျာန်ကို ပွားများစေမှုမကင်းဘဲ ရှိနေတယ်ဆိုရင် ခုတင်က မေးခွန်းအရ မေ့လျော့မှုမှ ကင်းဝေးစင်ကြယ်မှုလဲ ကောင်းကောင်းကြီး ပြဆိုနိုင်ပါတယ်၊ ဒါကြောင့် အဒိန္နဒါန်မေးခွန်း၊ ပါဏာတိပါတ မေးခွန်း၊ အဗြဟ္မစရိယမေးခွန်းဆိုတဲ့ ကာမဒုစရိုက် မေးခွန်း ၃–ခုတို့ရဲ့ နောက်မှာ ဆက်ပြီးတော့ ဒီစျာန်မေးခွန်းကို ထည့်သွင်းမေးထားခြင်း ဖြစ်ပါတယ်၊ အဲဒီ မေးခွန်းလေးခုကို သာတာဂိရိနတ်က ဒီလိုဖြေလိုက်ပါတယ်။

သာတာဂိရိအဖြေ(၂)

နေ သော အဒိန္နံ အာဒိယတိ၊ အထော ပါဏေသု သညတော။
အထော အာယာ ပမာဒမှာ၊ ဗုဒ္ဓေါ စျာနံ နရိဗ္ဗတိ။

သမ္မ–အဆွေတော် ဟေမဝတနတ်မင်း၊ သော–ငါတို့၏ဆရာဖြစ်တော်မူသော ထိုဂေါတမမြတ်စွာဘုရားသည်၊ အဒိန္နံ–ပိုင်ရှင်က မပေးအပ်သော သူတစ်ပါးဥစ္စာကို၊ နေ အာဒိယတိ–ယူခြင်းမရှိပါ။

ခိုးယူခြင်းလဲ ကင်းပါတယ်

အဆွေတော် ဟေမဝတနတ်မင်း၊ ငါတို့ဆရာ မြတ်စွာဘုရားဟာ ဘုရားအတုအပတွေကို သူတစ်ပါးဥစ္စာကို လုယက်ခိုးယူခြင်းမရှိပါဘူး၊ အဒိန္နဒါန်မှ လုံးဝစင်ကြယ်ပါတယ်–လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ဘာကြောင့် ဒီလို ရဲရဲရင့်ရင့် ဝန်ခံ ဖြေဆိုနိုင်ပါသလဲဆိုရင် မြတ်စွာဘုရားက ဓမ္မစကြာတရားတော်ထဲမှာ မဏ္ဍိမပဋိပဒါခေါ်တဲ့ အလယ်လမ်းကို ငါတွေ့လာပြီလို့လဲ ဝန်ခံပြီး ဟောတော်မူတယ်၊ နောက်ပြီးတော့ မဂ္ဂသစ္စာကို အပြည့်အစုံ ပွားစေပြီးပြီလို့လဲ ထန်ခံပြီး ဟောတော်မူတယ်၊ အဲဒီ မဏ္ဍိမပဋိပဒါနှင့် မဂ္ဂသစ္စာဟာ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးပဲ၊ အဲဒီ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးထဲမှာ သမ္မာကမ္မန္တ မဂ္ဂင်ဆိုတာ ပါဏာတိပါတ–သတ္တဝါသတ်မှုမှ ကြဉ်ရှောင်ခြင်း၊ အဒိန္နာဒါန–မပေးအပ်တဲ့ သူ့ဥစ္စာကို ခိုးယူမှု ကြဉ်ရှောင်ခြင်း၊ ကာမေသု မိစ္ဆာစာရ–ကာမဂုဏ်တို့၌ မှားယွင်းသော အကျင့်မှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းနှင့် အဗြဟ္မစရိယ–မမြတ်သော အကျင့်မှ ကြဉ်ရှောင်ခြင်းဆိုတဲ့ ဒီဝိရတီတရားတွေပဲ။

အဲဒီမှာလဲ သီလသိက္ခာပုဒ်ကို ဆောက်တည်ထားခြင်းမရှိဘဲနဲ့ ကြဉ်ရှောင်တာကို သမ္မတ္တဝိရတီခေါ်တယ်၊ သီလသိက္ခာပုဒ်ကို ဆောက်တည်ထားတဲ့အတိုင်း မပျက်ရအောင် ကြဉ်ရှောင်တာကို သမာဒါန ဝိရတီခေါ်တယ်၊ အရိယမဂ်ဖြင့် အမြစ်ပြတ် အပြီးအငြိမ်း ကြဉ်ရှောင်မှု ပြီးစီးတာကို သမုစ္ဆေဒဝိရတီခေါ်တယ်။

ဓမ္မစကြာတရားထဲမှာ အရိယမဂ္ဂသစ္စာကို အပြည့်အစုံပွားစေပြီးပြီလို့ ဝန်ခံပြီး ဟောတော်မူတဲ့အတွက် ဒုစရိုက်တွေမှ ကြဉ်ရှောင်မှု ဝိရတိကိစ္စတွေ အကုန်လုံး ပြည့်စုံနေတယ်ဆိုတာကို သာတာဂိရိနတ်က သိပြီးဖြစ်နေပါတယ်၊ ဒါကြောင့် "ငါတို့ဆရာဖြစ်တော်မူတဲ့ မြတ်စွာဘုရားဟာ သူတစ်ပါးဥစ္စာကို လုယက်ခိုးယူမှု အဒိန္နဒါန်မှ ကင်းရှင်းစင်ကြယ်တော်မူပါတယ်"လို့ ရဲရင့်စွာဝန်ခံပြီး ဖြေကြားလိုက်ပါတယ်၊ အဲဒါကို "မပေးဝတ္ထု ယူမှုကင်းကွာ"လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားပါတယ်၊ ပိုင်ရှင်က မပေးတဲ့ ဝတ္ထုပစ္စည်းကို လုယူခြင်း ခိုးယူခြင်း ကင်းပါတယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။

ဘုရားတို့ဂိုဏ်းဆရာကြီးများ

ဒီနေရာ၌ ဘုရားမှာ ခိုးယူမှုကင်းမကင်း မေးခြင်းနှင့်စပ်ပြီး ထပ်မံရှင်းပြချင်သေးတယ်၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား ပွင့်တော်မူ တဲ့ခေတ်တုန်းက ဘုရားမပွင့်မီကတည်းက ဆသတ္တာရလို့ ခေါ်တဲ့ ဂိုဏ်းဆရာကြီး ၆–ယောက်က ဘုရားအနေနဲ့ သူတို့က ရှေးဦးစွာ ပွင့်နှင့်နေကြတယ်။ အဲဒီ ၆–ယောက်ထဲက–

ပုရာဏကဿပဆိုတဲ့ ဆရာကြီးက သတ်ခြင်း၊ လုယက်ခိုးယူခြင်း အစရှိတဲ့မကောင်းမှုကို ပြုပေမယ့် အကုသိုလ်မဖြစ်ဘူး၊ မကောင်းကျိုး မပေးနိုင်ဘူးလို့လဲ ဟောနေတယ်၊ ပေးလှူခြင်းအစရှိတဲ့ ကောင်းမှုကို ပြုပေမယ့် ကုသိုလ်မဖြစ်ဘူး၊ ကောင်းကျိုးမပေးနိုင်ဘူးလို့လဲ ဟောနေတယ်။

မက္ခလိဂေါသာလဆိုတဲ့ ဆရာကြီးကတော့ သတ္တဝါတွေမှာ ဆင်းရဲခြင်း၏ အကြောင်းလဲမရှိ၊ ချမ်းသာခြင်း၏ အကြောင်းလဲမရှိ၊ ကိန်းသေသတ်မှတ်ချက်ရှိတဲ့အတိုင်းသာ သတ္တဝါတွေ ဆင်းရဲကြရတယ်၊ ချမ်းသာကြရတယ်၊ ဘယ်လိုပင်ဆိုးသွမ်းနေသော်လဲ သံသရာရှည်သည်ဟူ၍ မရှိ၊ ဘယ်လိုပင်ကျင့်ကြံသော်လဲ လျင်မြန်စွာ ဆင်းရဲမှ လွတ်သည်ဟူ၍မရှိ၊ သတ်မှတ်ချက်ရှိတဲ့အတိုင်း သူ့အချိန်တန်တဲ့အခါ သံသရာမှ လွတ်မြောက်ကြတယ်လို့ ဟောနေတယ်။

ပကုဓကစ္စာယန ဆရာကြီးက သတ္တဝါဆိုတာ ဓာတ်ကြီး ၄–ပါးနှင့် သုခ ဒုက္ခ ဇီဝဆိုတဲ့ ဒီတရားခုနှစ်ပါးအပေါင်းမျှပဲ၊ ဓားနဲ့ခုတ်လိုက်ရင်လဲ အဲဒီဓာတ်ခုနစ်ပါးအကြားကို ဝင်သွားတာပဲ၊ သတ္တဝါကို မခုတ်နိုင်မသတ်နိုင်ဘူး စသည်ဖြင့် ဟောနေတယ်။

အဇိတဆရာကြီးကတော့ ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံ၏ အကျိုးမရှိ၊ တမလွန်ဘဝမရှိ စသည်ဖြင့် ဟောနေတယ်၊ လူတွေက သတ်ချင် ခိုးချင် မကောင်းမှုပြုချင်နေကြရာမှာ အဲဒီဆရာကြီးတွေ ဟောပုံအရအားဖြင့်ဆိုတော့ အားပေးရာရောက်နေတယ်၊ သတ်ဖို့ ခိုးဖို့ တိုက်တွန်းရာရောက်နေတယ်။

အသတ်ခံရမှာ အခိုးခံရမှာ လူတိုင်းပင် အလိုမရှိကြ

စင်စစ်ဆိုတော့ သတ္တဝါတိုင်း သတ္တဝါတိုင်းဟာ အသက်ရှည်ချင်ကြတာချည်းပဲ၊ အသတ်ခံရမှာ ကြောက်ကြတာချည်းပဲ၊ ခဲခဲယဉ်းယဉ်း ရှာဖွေစုဆောင်းထားရတဲ့ ပစ္စည်းဥစ္စာကိုလဲ သူတစ်ပါး ခိုးယူမှာ လုယက်ယူမှာ အလိုမရှိကြတာချည်းပဲ၊ ဒါကြောင့် မည်သူမဆို သူတစ်ပါးကို သတ်လဲမသတ်သင့်ဘူး၊ ကုသိုလ်ပြုဖို့ ယဇ်ပူဇော်ဖို့ စသည်ဖြင့် ဘယ်လိုအကြောင်းကြောင့်မှ မသတ်သင့်ဘူး၊ သူတစ်ပါး ပစ္စည်းကိုလဲ မခိုးယူသင့်ဘူး မလုယက်သင့်ဘူး၊ မိမိအတွက်ဖြစ်ဖြစ်, သူများအတွက်ပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ ဘယ်သူ့အတွက်မှ မလုယက် မခိုးယူသင့်ဘူး။

ဒါပေမယ့် ဟိုခေတ်တုန်းက အဲဒီဂိုဏ်းဆရာကြီးတွေက အကုသိုလ်မဖြစ်ဘူး၊ မကောင်းကျိုးလဲမပေးဘူးလို့ ဟောနေတော့ သူတို့ကိုယ်တိုင်လဲ သတ်မှု ခိုးမှုတွေ ရောင်ကြဉ်လိမ့်မယ်လို့ ယူဆဖွယ်မရှိဘူး၊ ဘုရားအစစ်ဆိုရင်တော့ သတ်မှု ခိုးမှု အစရှိတဲ့ မကောင်းမှုတွေမှ ကိုယ်တိုင်လဲ ကင်းသင့်တယ်၊ သူတစ်ပါးကိုလဲ ကင်းအောင်ဟောသင့်တယ်၊ ဒါကြောင့် ဟိုခေတ်က အတုအပ ဘုရားကြီးတွေနဲ့ နှိုင်းယှဉ်ပြီးတော့ "သင့်ဆရာဘုရားဟာ ခိုးယူမှုမှ ကင်းပါရဲ့လား"လို့ ဟေမဝတနတ်က မေးခြင်းဖြစ်တယ်၊ အဲဒီမေးခွန်းအရ သာတာဂိရိနတ်က "ငါတို့၏ ဆရာဖြစ်တော်မူတဲ့ ဂေါတမမြတ်စွာဘုရားဟာ လုယက်ခိုးယူမှုမှ ရောင်ကြဉ်မှုကိစ္စ လုံးဝပြီးစီးတဲ့ သမ္မာသမ္မန္တ အရိယမဂ္ဂင်နှင့် ပြည့်စုံတော်မူတဲ့အတွက် ခိုးယူမှု လုံးဝကင်းတော်မူတယ်"လို့ ဖြေကြားလိုက်ခြင်းဖြစ်ပါတယ်။

သမုဒ္ဓေဒဝိရတီဖြင့် လုံးဝကင်းသည်

သမ္မာကမ္မန္တ အရိယမဂ္ဂင်နှင့်မပြည့်စုံသေးရင် အဒိန္နဒါနာ ဝေရမဏိသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ–အရှင်မပေးတဲ့ သူတစ်ပါးဥစ္စာကို ခိုးယူခြင်းမှ ကြဉ်ရှောင်ကြောင်းဖြစ်သော သိက္ခာပုဒ်ကို ဆောက်တည်ပါ၏"လို့ ဆောက်တည်ထားပေမယ်လို့ သိပ်ပြီးစိတ်မချရဘူး၊ ခိုးဖို့ရာ အကြောင်းအခွင့်သင့်တဲ့အခါ တချို့ပုဂ္ဂိုလ်မှာ ခိုးယူမှု ဖြစ်တတ်သေးတယ်၊ ထင်ရှားတဲ့သာဓကကို ပြရရင်တော့ ဗြိတိသျှအုပ်ချုပ်ရေးဘက်က ဆုတ်ခွာသွားပြီး ဂျပန်စစ်တပ်တွေဝင်လာခါစ အုပ်ချုပ်ရေးလစ်လပ်နေတဲ့ ရက်ပိုင်းအချိန်ကာလတုန်းက အချို့မြို့ကလူတွေ ထွက်ပြေးကြတယ်၊ အဲဒီအခါမြို့မှာ ကျန်နေတဲ့ ပစ္စည်းတွေကို တောရွာတွေကလူတွေတော် တော်များများဟာ သွားပြီးယူကြတယ်၊ ပစ္စည်းတွေအမျိုးစုံပါပဲ၊ တချို့မှာဆိုရင် သူတို့အိမ်ကုတ်ကလေးနဲ့ မတန်တဲ့ဗီရိုကြီးတွေ ယူလာပြီး သူတို့အိမ်မှာ ထားကြတာဟာ အမြင်မတော်အောင် ဖြစ်နေတယ်လို့ ပြောသံကြားရဖူးတယ်။

အဲဒီလူတွေဟာ အစကတော့ ငါးပါးသီလ စောင့်နေတဲ့လူတွေပဲ များပါလိမ့်မယ်၊ ဒါပေမယ့် အပြစ်ပေးမည့်အစိုးရမရှိတော့ သူတို့မှာ သီလပျက်ကုန်တယ်၊ အဲဒါဟာ သမုဒ္ဓေဒဝိရတီဆိုတဲ့ အရိယမဂ္ဂင်နှင့် မပြည့်စုံသေးလို့ပါပဲ၊ သောတာပတ္တိမဂ်ကိုရောက်ပြီး သမုဒ္ဓေဒ ဝိရတီနှင့် ပြည့်စုံနေရင်တော့ ခိုးယူမှုအစရှိတဲ့ အဲဒီဒုစရိုက်မျိုးတွေ လုံးဝကင်းပါတယ်၊ မြတ်စွာဘုရားမှာတော့ အရိယမဂ်လေးပါးမှာပါဝင်တဲ့ သမ္မာကမ္မန္တနှင့် အကြွင်းမဲ့ ပြည့်စုံတော်မူပြီးဖြစ်တဲ့အတွက် ခိုးမှုသတ်မှု အစရှိသော ကာယဒုစရိုက်တွေ လုံးဝကင်းစင် ဝေးကွာနေပါတယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒီအကြောင်းကို "မပေးဝတ္ထုယူမှုကင်းကွာ"လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်၊ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

မပေးဝတ္ထု ယူမှုကင်းကွာ။ (ဆို)

ကိုယ်ချင်းစာတရားရှိလျှင် မခိုးနိုင်

သူတစ်ပါးဥစ္စာ ခိုးယူတယ်ဆိုတာ ကိုယ်ချင်းစာ သူတော်ကောင်းတရားကင်းမဲ့တဲ့ သူယုတ်မာတွေရဲ့အလုပ်ပဲ၊ "ကိုယ့်ဥစ္စာကို သူများက တိတ်တဆိတ်ခိုးယူသည်ဖြစ်စေ, အနိုင်အထက်ပြုပြီး အတင်းလုယက်ယူသည်ဖြစ်စေ ကိုယ်က မကြိုက်ဘူး၊ ထို့အတူပဲ ကိုယ်က သူများဥစ္စာကို လုယက်ခိုးယူလို့ရှိရင်လဲ သူများက မကြိုက်ပေဘူး"လို့ ဒီလိုကိုယ်ချင်းစာ သူတော်ကောင်းတရားရှိတဲ့ သူတော်ကောင်းဆိုရင် သီလဆောက်တည်ထားခြင်း မရှိတောင်မှ သူတစ်ပါးဥစ္စာကို မခိုးယူရက်ဘူး၊ ရှောင်ကြဉ်တတ်ပါတယ်၊ ဒီလို သီလဆောက်တည်ခြင်းမရှိဘဲ ရှောင်ကြဉ်တာက သမ္မတ္တဝိရတီပဲ၊ သီလကို ဆောက်တည်ပြီးတော့ အသက်ပမာ ရှိသေစွာ စောင့်ရှောက်နေတဲ့ သူတော်ကောင်းကလဲ မခိုးယူရဲဘူး၊ သီလမပျက်ရအောင် ရှောင်ကြဉ်တယ်၊ အဲဒါက သမာဒါန ဝိရတီပဲ။

သူတစ်ပါးဥစ္စာ မခိုးသင့်တဲ့အကြောင်းနှင့်စပ်ပြီး ဂျိန်းဘာသာဝင် ဆရာတစ်ယောက်ရဲ့ အဆိုကတော့ "ပစ္စည်းဥစ္စာဆိုတာ လူ၏အပြင်ပ အသက်ဖြစ်တယ်၊ ပစ္စည်းဥစ္စာကို လုယက်ခိုးယူရင် ပစ္စည်းဥစ္စာရှင်၏ အသက်ကို လုယက်သတ်ဖြတ်ရာရောက်တယ်၊ ဒါကြောင့် သူ့ဥစ္စာကို မလုယက် မခိုးသင့်ဘူး"လို့တောင် ကြံ့ဖန်ပြီးဆိုထားသေးတယ်၊ သူ့အဆိုလဲ စဉ်းစားကြည့်ရင် တကယ်မဟုတ်သော်လဲ အသင့်ယုတ္တိရှိတန်သလောက်တော့ ရှိတယ်။

အဲဒီဂျိန်းဆရာဆိုလိုတာကတော့ ကိုယ်တွင်းက ရုပ်နာမ်အသက်ကို သေအောင်ပြုလုပ်ရင် ပါဏာတိပါတကံထိုက်သလို သူ့ဥစ္စာခိုးရင်လဲ အပြင်ပအသက်ကို သတ်ရာရောက်တယ်လို့ ဆိုလိုတာပါပဲ၊ တချို့လူတွေမှာ သက်စွန့်ကြိုးပမ်း ရှာဖွေထားရတဲ့ပစ္စည်းဥစ္စာတွေ၊ မစားရက်မသုံးရက် သိမ်းဆည်းစုဆောင်းထားရတဲ့ ပစ္စည်းဥစ္စာတွေကို လုယက်ခိုးယူသွားရင် သေရမလောက် ဆင်းရဲဒုက္ခရောက်တတ်ကြပါတယ်၊ တချို့ဆိုရင် တကယ်လဲ သေသွားတတ်ကြပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ပစ္စည်းဥစ္စာကို လူ၏အပြင်ပ အသက်လို့ ဆိုတာဟာ ဥပစာနည်းအရအားဖြင့် အသင့်ယုတ္တိရှိတန်သလောက် ရှိနေပါတယ်။

ဝိပဿနာဖြင့် ခိုးမှုကင်းပုံ

ဒါကြောင့် လောဘမကင်းသေးလို့ လိုချင်မှု ရှိတောင်မှ သူတစ်ပါးဥစ္စာကို ကိုယ်ချင်းစာတရားနဲ့ ဆင်ခြင်ပြီးတော့ ဖြစ်စေ, ဆောက်တည်ထားတဲ့ သီလကို ငဲ့ပြီးတော့ ဖြစ်စေ ခိုးယူမှုမှ ရှောင်ကြဉ်သင့်ပါတယ်၊ ဖြစ်ပေါ်လာသမျှ ရုပ်နာမ်ကို မပြတ်ရှုနေတဲ့ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်မှာတော့ ရှုမှတ်တိုင်း ရှုမှတ်တိုင်း ခိုးမှုအစရှိသော ဒုစရိုက် အကုသိုလ်တွေမှ ရှောင်ကြဉ်မှုကိစ္စ ပြီးပြီးသွားတယ်၊ ဘယ်လိုလဲဆိုတော့ မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း တွေ့တိုင်း သိတိုင်းသောအာရုံတွေကို ရှုမှတ်ပြီး ခဏမစဲ ပျက်ပျက်သွားလို့ မမြဲတဲ့သဘောမျှပဲ၊ ဖြစ်ချည် ပျက်ချည်နဲ့ ဆင်းရဲပဲ၊ သူ့သဘောအတိုင်းသူ ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ အနတ္တာပဲလို့ သိသိသွားရင် အဲဒီသိရတဲ့ အာရုံနဲ့စပ်ပြီး ခိုးလိုတဲ့စိတ် သတ်လိုတဲ့စိတ် စသည်တောင်မှ မဖြစ်နိုင်တော့ဘူး၊ ခိုးမှုစသည် ဖြစ်ဖို့ကတော့သာပြီး ဝေးတော့တာပဲ၊ ဒါကြောင့် မပြတ်ရှုမှတ်နေတဲ့ ဃောဂီမှာ ရှုမှတ်တိုင်း ရှုမှတ်တိုင်း ဒုစရိုက် အကုသိုလ်မှ ရှောင်ကြဉ်မှု ဝိရတီ ကိစ္စဟာ သူ့အလိုလိုပြီးနေတယ်။

အရိယမဂ်ဖြင့် ခိုးမှုကင်းပုံ

ဝိပဿနာဉာဏ် ရင့်သန်တဲ့အခါမှာ အဲဒီလို ရှုမှတ်နေရင်းထဲကပဲ ရုပ်နာမ်သစ်ါရ လုံးဝချုပ်ငြိမ်းတဲ့သဘောကို အရိယမဂ်ဖြင့် မျက်မှောက်တွေ့သွားတယ်၊ အဲဒီအခါကျတော့ ခိုးမှုအစရှိတဲ့ အကုသိုလ်စရိုက်တွေကို ပြုလိုတဲ့စိတ်တောင် မဖြစ်နိုင်တော့ဘဲ လုံးဝကင်းငြိမ်းသွားတယ်၊ အဲဒါဟာ အရိယမဂ် ဝိရတီက သမုစ္ဆေဒပဟာန်ဖြင့် ဒုစရိုက်အကုသိုလ်တွေကို အမြစ်ပြတ် အပြီးအငြိမ်းပယ်သွားတာပါပဲ၊ မြတ်စွာဘုရားမှာ အရိယမဂ်လေးပါးထဲ ပါဝင်တဲ့ ဝိရတီဖြင့် ဒုစရိုက်အကုသိုလ်ဟူသမျှတွေကို အကြွင်းမဲ့ပယ်ပြီးဖြစ်နေပါတယ်၊ အဲဒီလို ပယ်တာဟာ အထက်မဂ်တွေရောက်မှ မဟုတ်ပါဘူး၊ အောက်ဆုံး သောတာပတ္တိမဂ် ရောက်ရင်ကို ငါးပါးသီလနှင့်စပ်တဲ့ ဒုစရိုက်တွေကို အမြစ်ပြတ်ပယ်ပြီး ဖြစ်သွားပါတယ်။

ဒါကြောင့် ဓမ္မာဒါသသုတ်မှာ သောတာပန်ဖြစ်ရင် "ဗုဒ္ဓေ–မြတ်စွာဘုရား၌၊ အဝေစ္ဆပသာဒေန–ဉာဏ်ဖြင့် သက်ဝင်မြင်သိ၍ ယုံကြည်သောသဒ္ဓါတရားနှင့်၊ သမန္နာဂတော–ပြည့်စုံသည်" စသည်ဖြင့် ဟောထားတဲ့အတိုင်း တရားကိုမြင်တဲ့ အတွက် ဘုရား၏စွမ်းရည် ဂုဏ်တော်တွေကိုလဲ ဉာဏ်ဖြင့် သိတန်သလောက်သိမြင်ပြီး ခိုင်မြဲတဲ့ ယုံကြည်မှု သဒ္ဓါတရားဖြစ်တယ်၊ ထို့အတူ တရားတော် သံဃာတော်၏ စွမ်းရည်ဂုဏ်များကိုလဲ သိတန်သလောက်သိမြင်ပြီး ခိုင်မြဲတဲ့ သဒ္ဓါတရားဖြစ်တယ်၊ အရိယကန္တခေါ်တဲ့ အရိယာတို့ မြတ်နိုးအပ်တဲ့ ငါးပါးသီလနဲ့လဲ အစဉ်ထာဝရ ပြည့်စုံသွားတယ်၊ အဲဒါကို ဘုန်းကြီး က–

"ဗုဒ္ဓစွမ်းရည်၊ တွေ့မြင်ပြီ၊ ယုံကြည်မြဲလှစွာ။
ဓမ္မစွမ်းရည်၊ တွေ့မြင်ပြီ၊ ယုံကြည်မြဲလှစွာ။
သံဃစွမ်းရည်၊ တွေ့မြင်ပြီ၊ ယုံကြည်မြဲလှစွာ။
အရိယကန္တ၊ ငါးသီလ၊ လုံးဝပြည့်စုံရာ"လို့

ဆောင်ပုဒ်ပေးပြီး ဉာဏ်စဉ်တရားထဲမှာ ထည့်သွင်းဟောနေပါတယ်၊ တချို့ယောဂီဟောင်းတွေက အဲဒီဓမ္မာဒါသ တရားဆောင်ပုဒ်တွေကို နှုတ်တက်တောင် ရနေကြပါလိမ့်မယ်။

အဲဒီ ဆောင်ပုဒ်တွေထဲမှာ "အရိယကန္တ၊ ငါးပါးသီလ၊ လုံးဝပြည့်စုံရာ"ဆိုတဲ့ ဆောင်ပုဒ်အရ အရိယာတွေက ငါးပါးသီလကို အလွန်မြတ်နိုးတယ်၊ သူ့သဘာဝအတိုင်းပင် ငါးပါးသီလကို မပျက်စေချင်ကြဘူး၊ သီလပျက်မှာ စိုးရိမ်လေ့ရှိကြတယ်၊ သူများကဲ့ရဲ့မှာကြောက်လို့ စောင့်ရှောက်ရတာ မဟုတ်ဘူး၊ သူ့အလိုလိုပဲ စိတ်ကစင်ကြယ်နေလို့ အဲဒီငါးပါးသီလ လုံခြုံနေတာ၊ ဒီဘဝမှာသာမဟုတ်ဘူး၊ နောက်နောက်ဘဝတွေမှာလဲ ဘယ်တော့မှ ဒီသီလမပျက်တော့ဘူး၊ ရှေးဘဝက တရားအားထုတ်ခဲ့တာ သောတာပန် ဖြစ်ခဲ့တာကိုတော့ သိချင်မှသိမယ်၊ ဒါပေမယ့် သူ့မှာ ငါးပါးသီလကတော့ လုံခြုံစင်ကြယ်နေတာပဲ။

ယခုနေအခါမှာ ထူးထူးဆန်းဆန်း တစ်ဦးတလေတွေ့ရတာရှိတယ်၊ အဲဒီလိုလူဟာ ငယ်ငယ်ကတည်းက သတ်ခြင်း၊ ခိုးခြင်း စသော မကောင်းမှုကို မပြုဘူး၊ မိဘစသည်က သင်ပေးလို့လဲ မဟုတ်ဘူး၊ သူ့သဘာဝအတိုင်းပဲ ငါးပါးသီလ လုံခြုံစင်ကြယ်နေတယ်၊ ရှေ့ဘဝကတည်းက တရားထူး ရလာလေသလားလို့ တွေးစရာပဲ၊ တချို့ကလဲ မိရိုးဖလာ ဘာသာခြားဖြစ်နေပါလျက်နဲ့ ဗုဒ္ဓဘာသာတရားကို သဘောကျနေတယ်၊ ဝေးလံတဲ့အရပ်က လာပြီး တရားအားထုတ်တယ်၊ အဲဒါကတော့ ရှေးဘဝက ဗုဒ္ဓတရားတော်ကို ကျင့်သုံးဖူးလို့ ဖြစ်မယ်လို့ ယူဆရပါတယ်၊ အဲဒီလို ထူးခြားပုံတွေကတော့ တရားအလေ့အလာ အထုံဝါသနာတွေ လိုက်ပါတတ်ပုံကို နှိုင်းချိန် ကြည့်ဖို့ရာတွေပါပဲ။

သောတာပန်အစစ် ဖြစ်နေတဲ့သူမှာတော့ "အရိယကန္တ၊ ငါးသီလ၊ လုံးဝပြည့်စုံရာ" ဆိုတဲ့အတိုင်း ငါးပါးသီလ၏ ဆန့်ကျင်ဘက် ဒုစရိုက်အကုသိုလ်တွေကို သမုဒ္ဓေဒပဟာန်ဖြင့် အကြွင်းမဲ့ပယ်ပြီးဖြစ်တဲ့အတွက် လောဘ ဒေါသ မကင်းသေးပေမယ့် သတ်မှု၊ ခိုးမှု စသည်ကို ပြုလုပ်နိုင်လောက်အောင် အားကြီးတဲ့ လောဘ ဒေါသတွေကတော့ မဖြစ်နိုင်တော့ဘူး၊ ဒါကြောင့် ခြင်မှက်ကြမ်းပိုး စသည်အကိုက်ခံရလို့ စိတ်ဆိုးပေမယ့် သတ်လိုတဲ့စိတ်တော့ မဖြစ်ဘူး၊ အသုံးကျတဲ့ ပစ္စည်းတစ်စုံတစ်ခုကို လိုချင်ပေမယ်လို့ လုယူဖို့ ခိုးယူဖို့ မတရားသဖြင့် ယူဖို့တော့ မကြံစည်ဘူး၊ ဝယ်ယူဖို့ တောင်းယူဖို့ အလှူခံယူဖို့ ဒီလိုတရားသဖြင့် ရဖို့သာအလိုရှိတယ်၊ အဲဒါဟာ သာမန်အရိယာပုဂ္ဂိုလ်မှာ သောတာပတ္တိမဂ်ဖြင့် ခိုးမှုစသည် လုံးဝကင်းနေပုံပါပဲ။

မြတ်စွာဘုရားမှာတော့ အရိယမဂ်လေးပါးမှာ ပါဝင်တဲ့ ဝိရတီဖြင့် ဒုစရိုက် အကုသိုလ်ဟူသမျှကို အကြွင်းမဲ့ ပယ်ပြီးဖြစ်နေတဲ့အတွက် ခိုးယူမှုမှကင်းကြောင်း အထူးပြောစရာ မလိုတော့ပါဘူး၊ အဲဒီ ဒုစရိုက် အကုသိုလ်ဟူသမျှကို အကြွင်းမဲ့ပယ်ပြီးဖြစ်ကြောင်းကိုလဲ ဓမ္မစကြာတရားတော်ထဲမှာ အရိယမဂ္ဂသစ္စာကို ပွားစေအပ်ခဲ့ပြီဆိုတဲ့ စကားဖြင့် မြတ်စွာဘုရားက ဝန်ခံတော်မူပါတယ်၊ ဒါကြောင့် သာတာဂိရိ နတ်က–

သော–ငါတို့ဆရာဖြစ်တော်မူသော ထိုဂေါတမမြတ်စွာဘုရားသည်၊ အဒိန္နံ–ပိုင်ရှင်က ကိုယ်နှုတ်ဖြင့် မပေးအပ်သော သူတစ်ပါးဥစ္စာကို၊ နေ အာဒိယတိ–ယူခြင်းမရှိ ကင်းရှင်းစင်ကြယ်ပါတယ်လို့ ရဲရဲရင့်ရင့်ဝန်ခံပြီး ဖြေကြားလိုက်ခြင်းဖြစ်ပါတယ်၊ အဲဒီမှာ မေးတဲ့နတ်ကလဲ သာမန်သီလတည်ဆောက်ပြီး ခိုးမှုမှ တဒင်္ဂအားဖြင့် ကင်းတာလောက်ကို မေးတာမဟုတ်ဘူး၊ အရိယမဂ်ဖြင့် အကြွင်းမဲ့ပယ်ပြီးတော့ သမုဒ္ဓေဒပဋ္ဌိပ္ပဿဒ္ဓိအားဖြင့် ကင်းတာကို မေးတာဖြစ်တယ်၊ မေးတဲ့နတ်ကလဲ သမုဒ္ဓေဒပဋ္ဌိပ္ပဿဒ္ဓိအားဖြင့် ကင်းကြောင်းကိုပဲ ဝန်ခံဖြေခြင်းဖြစ်တယ်၊ ဒါကြောင့် အမေးရော အဖြေရော အလွန်နက်နဲပါတယ်၊ ဒုတိယ အဖြေကတော့

ညှင်းဆဲမှုလဲကင်းမယ်

အထော–ထို့ပြင်လဲ၊ သော–ငါတို့ဆရာ ဖြစ်တော်မူသော ထိုဂေါတမမြတ်စွာဘုရားသည်၊ ပါဏေသု–သတ္တဝါတို့၌၊ သညတော–ညှင်းဆဲ သတ်ဖြတ်မှုကင်းလျက် စောင့်စည်းခြင်းနှင့်လဲ ပြည့်စုံပါသည်တဲ့။

သတ္တဝါတွေကို ညှင်းဆဲခြင်း၊ သတ်ဖြတ်ခြင်း ကင်းပါတယ်လို့ ဖြေလိုက်ပါတယ်၊ ဒီအမေးအဖြေဟာလဲ ဘုရားနဲ့ မတန်ဘူး။ ရှုန့်ရင်းတယ်လို့ ထင်စရာရှိပါတယ်၊ ဒါပေမယ့် ဟိုခေတ်တုန်းက ဘုရားအတုတွေနဲ့ နှိုင်းယှဉ်ပြီးမေးတာ ဖြေတာ ဖြစ်တဲ့အတွက် သင့်လျော်တယ်လို့ပဲ ယူဆပါတယ်၊ နောက်ပြီးတော့ ဖန်ဆင်းတဲ့ဘုရားဆိုတာကို ယုံကြည်ကိုးကွယ်နေကြတဲ့ လူတွေလဲ များစွာပင်ရှိနေပါတယ်။ အဲဒီဘုရားက သူ့အလိုနဲ့ ဆန့်ကျင်တဲ့သူတွေကို ဒဏ်ခတ်တယ်လို့ သူတို့ ကျမ်းစာတွေထဲမှာ အတိအလင်း ပြဆိုထားတာ ရှိပါတယ်။

ဒဏ်ခတ်တယ်ဆိုတာဟာ လူတွေသေကုန်အောင် လေမုန်တိုင်း တိုက်စေခြင်း, ရေလွှမ်းမိုးစေခြင်း, မြေငလျင် အကြီးအကျယ်လှုပ်စေခြင်း, စားသောက်ဖွယ် အသီးအနှံအပင်များကို ပျက်စေခြင်း, ငတ်မွတ်စေခြင်း စသည်ဖြင့် သေကျေပျက်စီးစေတာပါပဲ၊ အဲဒီအတိုင်းသာ ဟုတ်မှန်ခဲ့လို့ရှိရင် အဲဒီဘုရားသခင်ဟာ သတ္တဝါတွေကို သတ်ဖြတ်ညှင်းဆဲမှုမှ မကင်းပေဘူး၊ အဲဒီလို အယူအစွဲတွေနှင့်လဲ နှိုင်းယှဉ်ပြီး မေးခြင်းဖြစ်တဲ့အတွက် သင့်လျော်တဲ့ အမေးအဖြေလို့ပဲ ဆိုနိုင်ပါတယ်၊ ရှေ့နားပိုင်းကလဲ ဒီအကြောင်းကို ရှင်းပြခဲ့ပါပြီ။

ကိုယ့်ကို သူများကညှင်းဆဲမယ် သတ်မယ်ဆိုရင် ကိုယ်ကမကြိုက်ဘူး၊ သူတစ်ပါးကို ကိုယ်ကညှင်းဆဲမယ် သတ်မယ်ဆိုရင်လဲ သူတစ်ပါးက မကြိုက်ပေဘူး၊ ဒါကြောင့် ကိုယ်ချင်းစာတရားနဲ့ ဆင်ခြင်ကြည့်ရင် ညှင်းဆဲသတ်ဖြတ်မှုဟာ မည်သူမှ မပြုသင့်တဲ့ အမှုပါပဲ၊ ရှောင်ကြဉ်သင့်တဲ့ အမှုပါပဲ၊ ဒဲ့ကြောင့် "ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ–သတ္တဝါကို သတ်ခြင်းမှ ကြဉ်ရှောင်ခြင်းဖြစ်သော သိက္ခာပုဒ်ကို ဆောက်တည်ပါ၏"လို့ သီလဆောက်တည်ပြီးတော့လဲ ကြဉ်ရှောင်ရတယ်၊ သီလမဆောက်တည်ဘဲနဲ့လဲ သတ်စရာအကြောင်း ဆုံလာတဲ့အခါ ကြဉ်ရှောင်ရတယ်၊ အဲဒီလို သီလမဆောက်တည်ဘဲ ကြဉ်ရှောင်တာက သမ္မတ္တဝိရတီပဲ၊ သီလဆောက်တည်ပြီး ကြဉ်ရှောင်တာကတော့ သမာဒါန ဝိရတီပဲ။

ဝိပဿနာ ရှုနေတဲ့ယောဂီမှာတော့ ဒွါရခြောက်ပါးမှပေါ်လာသမျှကို ရှုမှတ်တိုင်းရှုမှတ်တိုင်း အဲဒီသတ်မှုမှ ကြဉ်ရှောင်ခြင်းကိစ္စ ပြီးပြီးသွားတယ်၊ အဲဒီလို ရှုမှတ်နေရင်း ဝိပဿနာဉာဏ်ရင့်သန် ပြည့်စုံလာတဲ့အခါမှာ အရိယမဂ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို တွေ့မြင်သွားတယ်၊ အဲဒီအခါမှာ သတ္တဝါတွေကို သတ်ခြင်းစသော ဒုစရိုက်အကုသိုလ်တွေ အကြွင်းမဲ့ ပယ်သတ်သွားတယ်၊ အဲဒါက အမြစ်ပြတ်ကြဉ်ရှောင်တဲ့ သမုဒ္ဓေဒဝိရတီပဲ၊ ဒဲ့ကြောင့် သောတာပန်ဖြစ်သွားရင်ကို သတ္တဝါသတ်မှု လုံးဝကင်းတော့တာပဲ။

သတ်နှိုင်သေးရင် သောတာပန်မဟုတ်

တစ်ခါက စာရေးဆရာကြီးတစ်ယောက်က "သောတာပန်ဟာ သူတစ်ပါးအသက်ကို မသတ်ဘူးဆိုပေမယ်လို့ ကိုယ့်ကိုသတ်တော့ မည်သူ့ကိုတော့ ခံမနေဘူး၊ သတ်နိုင်သေးတယ်လို့" စာစောင်တစ်ခုထဲမှာ သူက ရေးလိုက်တယ်၊ အဲဒီလို ဆိုနိုင်ခြင်း၏အကြောင်းကိုလဲ သူက ဒီလိုပြလိုက်သေးတယ်၊ "သူဟာ လူ့ရဲ့စိတ်ဓာတ်အကြောင်း လေ့လာလာတာကြာပြီ၊ ဒါကြောင့် ပါပဲ"တဲ့။

ရယ်စရာ ကောင်းတာပါပဲ၊ ဘယ်သူတွေရဲ့ စိတ်များ သူလေ့လာပါလိမ့်မလဲလို့ ဘုန်းကြီးက စဉ်းစားကြည့်မိတယ်၊ သူတစ်ပါးရဲ့စိတ်ကိုလဲ သူမသိနိုင်ဘဲနဲ့ သူတစ်ပါးစိတ်ကို သူဘယ်လိုလေ့လာပါလိမ့်၊ ဘယ်သောတာပန်ရဲ့စိတ်ကို လေ့လာပါလိမ့်စသည်ဖြင့် စဉ်းစားကြည့်တဲ့အခါ သူ့စိတ်သူ လေ့လာတာဖြစ်လိမ့်မယ်လို့ ပေါ်လာတယ်၊ သူက သူ့ကိုယ်သူ သောတာပန်လို့ ထင်နေဟန်ရှိပါတယ်၊ သူတစ်ပါးက သတ်မယ်လုပ်လို့ရှိရင် ကိုယ့်လက်ထဲမှာလဲ လက်နက်ကောင်း ရှိနေလို့ရှိရင် ကိုယ်က အသေခံမလား၊ သို့မဟုတ် ကိုယ်က အဲဒီရန်သူကို သတ်မလားလို့ စဉ်းစားကြည့်ပါလိမ့်မယ်၊ အဲဒီလို စဉ်းစားကြည့်တဲ့အခါ ကိုယ်က ဦးအောင်သတ်မယ်ဆိုတဲ့စိတ်ကူး သူ့မှာ ဖြစ်လာပါလိမ့်မယ်၊ အဲဒီတော့ "သူ့ကိုယ်သူလဲ သောတာပန်လို့ ထင်နေတယ်၊ အရေးကြီးတဲ့ကိစ္စနဲ့ ကြုံလာရင် ရန်သူကို သတ်မယ်ဆိုတဲ့ စိတ်ကလဲ ရှိနေတယ်"ဆိုတဲ့ အဲဒီအကြောင်းအရာတွေကို အတည်ပြုပြီး သူက "သောတာပန်ဟာ လူကို သတ်နိုင်သေးတယ်"လို့ ဆုံးဖြတ်လိုက်ဟန် တူပါတယ်၊ ဗုဒ္ဓတရားတော်အရ ကြည့်လိုက်ရင် တကယ့်ကို ရယ်စရာပါပဲ။

သူ့စိတ်ထဲမှာ သတ်နိုင်တယ်လို့ ထင်တာဟာ သောတာပန် မဟုတ်သေးလို့ ထင်တာပေါ့၊ မည်သူမဆို သတ္တဝါကို သတ်နိုင်သေးရင် ဗုဒ္ဓတရားတော်အရ ပုထုဇဉ်ပဲ၊ သောတာပန်မဟုတ်ဘူးဆိုတာ ကိန်းသေမှတ်ထားကြရမယ်၊ သောတာပန်အစစ်ဆိုရင်တော့ လူကို မပြောနဲ့ ခြင်မှက် ကြမ်းပိုးမှစပြီး ဘယ်လိုသတ္တဝါကိုမှ မသတ်နိုင်တော့ဘူး၊ သတ်နိုင်လောက်အောင် ကြမ်းတမ်းတဲ့စိတ် မရှိတော့ဘူးဆိုတာလဲ ကိန်းသေမှတ်ထားကြရမယ်။

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားမှာတော့ အရိယမဂ်လေးပါးထဲမှာ ပါဝင်တဲ့ ဝိရတိဖြင့် ဒုစရိုက်အကုသိုလ်ဟူသမျှတွေကို အနုသယပါမကျန် အကြွင်းမဲ့ပယ်ပြီးဖြစ်နေပါတယ်၊ အဲဒီအကြောင်းကို ဓမ္မစကြာတရားထဲမှာ ထုတ်ဖော်ဟောကြားထားပြီးလဲ ဖြစ်နေပါတယ်၊ ဒါကြောင့် သာတာဂိရိနတ်က "ငါတို့ဆရာ ဖြစ်တော်မူတဲ့ မြတ်စွာဘုရားဟာ သတ္တဝါတို့၌ ညှင်းဆဲသတ်ဖြတ်ခြင်းကင်း၍ စောင့်စည်းခြင်းနှင့်လဲ ပြည့်စုံတော်မူပါတယ်"လို့ ရဲရဲရင့်ရင့်ဝန်ခံပြီး ဖြေကြားလိုက်ပါတယ်၊ အဲဒါကို "ညှင်းဆဲသတ်မှု၊ မပြုသည်သာ"လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်၊ အဲဒီဆောင်ပုဒ်ကို ပထမပိုဒ်ပါတွဲပြီး ဆိုကြရမယ်။

မပေးဝတ္ထု ယူမှုကင်းကွာ၊
ညှင်းဆဲသတ်မှု မပြုသည်သာ။ (ဆို)

အာဒိန္နာ–မပေးတဲ့ဝတ္ထု၊ အာဒါန–ယူမှု=မပေးတာကိုယူရင် လုယက်ခိုးယူခြင်းပါပဲ၊ ဒါကြောင့် မပေးဝတ္ထု ယူမှုကင်းကွာ ဆိုတဲ့စကားဖြင့် လုယက်ခိုးယူမှုမှ ကင်းဝေးစင်ကြယ်ပါတယ်၊ ခိုးလိုတဲ့စိတ်တောင် မရှိပါဘူးလို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ ပါနေသုသည်တော–သတ္တဝါတို့၌ စောင့်စည်းတယ်ဆိုတာနဲ့ ညှင်းဆဲသတ်မှုကို မပြုဘူးဆိုတာဟာ အတူတူပါပဲ၊ ညှင်းဆဲမှု, သတ်မှုမှ စောင့်စည်းပါတယ်၊ ညှင်းဆဲလို, သတ်လိုတဲ့စိတ်တောင် မရှိပါဘူး၊ လုံးဝစင်ကြယ်နေပါတယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ အဲဒီကနောက် တတိယအဖြေကတော့–

မေ့လျော့ရေးမှ ဝေးကွာပါတယ်

အထော–ထို့ပြင်၊ သော–ငါတို့၏ဆရာ ဖြစ်တော်မူသော ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်၊ ပမာဒမှာ–မေ့လျော့ခြင်းမှ၊ အာရာ–ဝေးကွာတော်မူပါသည်တဲ့။

မေ့လျော့တယ်ဆိုတာ လောကမှာ အများအားဖြင့်သိနေကြတာက ပစ္စည်းတစ်ခုခုကို တစ်နေရာမှာကျထားပြီး မေ့ကျန်နေရစ်တာ၊ လူ့အမည် စသည်ကို ဖော်မရတာ၊ အမြင့်က လိမ့်ကျခြင်း၊ ရေနစ်ခြင်း၊ ရောဂါနှိပ်စက်ခြင်း စသည်တို့ကြောင့် သတိမရဘဲ မေ့မြောနေတာ ဒီလိုဟာတွေကိုသာ မေ့တယ်လို့ သိနေကြတယ်၊ ယခု ဒီမှာ ပမာဒ–မေ့တယ်ဆိုတာကတော့ အဲဒါမျိုးတွေ မဟုတ်သေးဘူး၊ "ပဉ္စသု ကာမ ဂုဏေသု–ငါးပါးသော ကာမဂုဏ်တို့၌၊ စိတ္တသ ဝေါသဂ္ဂေါ–စိတ်ကို လွတ်ထားခြင်းသည်၊ ပမာဒေါ–မေ့ခြင်းမည်သည်"လို့ ဆိုထားတဲ့အတိုင်း ကာမဂုဏ်အာရုံတွေထဲ စိတ်လွတ်ထားတာ ကာမဂုဏ်အာရုံတွေဆီ စိတ်ရောက်နေတာကို ပမာဒ–မေ့တယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။

နွားများကို ချည်နှောင်ထားတဲ့ ကြိုးဖြုတ်ပြီး "သွားချင်ရာသွားပေတော့၊ စားချင်ရာ စားပေတော့"လို့ စားကျက်လွင်ပြင်ထဲ လွှတ်လိုက်သလို စိတ်ကို မထိန်းသိမ်းတော့ဘဲ ကာမဂုဏ်အာရုံတွေထဲ လွှတ်ထားတာ၊ ကာမဂုဏ်အာရုံတွေကို အလိုရှိတိုင်း ကြံ့စည်စိတ်ကူးနေတာတွေဟာ ပမာဒခေါ်တဲ့ မေ့လျော့ခြင်းတွေပါပဲ၊ ဒါက အမေ့ကောင်းကြီး မေ့နေတာပဲ၊ သွားလာရင်း စားသောက်ရင်း ပြောဆိုရင်း ရယ်မောရင်း ပျော်ရွှင်နေရင်း မေ့တဲ့အမေ့ကောင်းကြီးပါပဲ၊ လူတွေက ဒီအမေ့ကောင်းကြီးကို ကြိုက်နေကြတယ်၊ လှပတဲ့ မိန်းမ ယောကျ်ားတို့၏ အဆင်းအာရုံကောင်းတွေကို ကြည့်ရှုကြံ့စည်ပြီးတော့လဲ ပျော်နေကြတယ်၊ အသံကောင်းတွေကို နားထောင်ကြံ့စည်ပြီးတော့လဲ ပျော်နေကြတယ်၊ အနံ့ကောင်းတွေကို နမ်းရှူပြီးတော့လဲ ပျော်နေကြတယ်၊ အရသာကောင်းတွေကို စားသောက်ပြီးတော့လဲ ပျော်နေကြတယ်၊ အတွေ့အထိကောင်းတွေကို တွေ့ထိကြံ့စည်ပြီးတော့လဲ ပျော်နေကြတယ်၊ အသုံးအဆောင် ပစ္စည်းကောင်းအမျိုးမျိုးတွေကို ကြံ့စည်ပြီးတော့လဲ ပျော်နေကြတယ်၊ တကယ်မရှိတောင်မှ အဲဒီကာမဂုဏ်အာရုံတွေကို ကြံ့စည်စိတ်ကူးနေရမှ ပျော်တယ်၊ အိပ်ပျော်နေတဲ့အခါမှ တပါးဆိုရင် ဒီကာမဂုဏ်အာရုံတွေကို ကြံ့စည်နေကြတာပဲ၊ တစ်နေ့လုံးလဲ ကြံ့စည်နေကြတာပဲ၊ တစ်လလုံးလဲ ကြံ့နေကြတာပဲ၊ တစ်နှစ်လုံးလဲ ကြံ့နေကြတာပဲ၊ တစ်သက်လုံးလဲ ကြံ့စည်နေကြတာပဲ၊ ဒီကာမဂုဏ် အာရုံတွေကို မကြံ့ရဘူး စိတ်မကူးရဘူးဆိုရင် လူတွေဟာ ပျင်းရိငြီးငွေ့ကုန်မှာပဲ၊ "စိတ်ကူးကြံ့စည်စရာ ဒီကာမဂုဏ်အာရုံတွေ မရှိတော့ဘူး၊ စိတ်ကူးပေမယ့် ဒီလိုအာရုံတွေကို မရနိုင်တော့ဘူး"ဆိုလို့ ရှိရင် လူတွေဟာ လောကထဲနေချင်မှာတောင် မဟုတ်တော့ဘူး။

အဲဒီလို ကာမဂုဏ်အာရုံတွေနဲ့ ပျော်နေကြတာကို ဒီမှာ ပမာဒ–မေ့နေတာလို့ ဆိုပါတယ်၊ အထူးအားဖြင့် အဗြဟ္မစရိယ–မမြတ်သော အကျင့်ခေါ်တဲ့ မေထုန်ကာမဂုဏ်ကို သုံးဆောင်ခံစားနေတာဟာ လိုရင်းဖြစ်တဲ့ ပမာဒ–မေ့လျော့မှုပါပဲ၊ အရပ်သုံးစကားနဲ့ဆိုရင် သင့်ဆရာဘုရားဟာ မေထုန် မှီဝဲမှုကင်းပါရဲ့လားလို့ ဆိုလိုတာပါပဲ၊ အဲဒါကို ဟေမဝတနတ်က ယဉ်ကျေးတဲ့ သာသနာ့ဝေါဟာရဖြင့် "ပမာဒခေါ်တဲ့ မေ့လျော့မှုမှ ဝေးကွာစင်ကြယ်ပါရဲ့လား"လို့ မေးထားပါတယ်။

သာတာဂိရိနတ်ကလဲ "မေ့လျော့ခြင်းမှ ဝေးကွာစင်ကြယ်ပါတယ်"လို့ ဖြေလိုက်ပါတယ်၊ အဲဒီအဖြေမှာတော့ မေ့လျော့မှု–ပမာဒ ဟူသမျှကို အကုန်လုံးယူမယ်ဆိုရင်လဲ သင့်လျော်ပါတယ်၊ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် မြတ်စွာဘုရားမှာ ဒုစရိုက်သုံးပါးဆီ စိတ်လွှတ်ထားတဲ့ မေ့လျော့မှု–ပမာဒမှလဲ ကင်းဝေးတော်မူတယ်၊ ကာမဂုဏ်ငါးပါးဆီ စိတ်လွှတ်ထားမှု ပမာဒမှလဲ ကင်းဝေးတော်မူတယ်၊ မေထုန်ခေါ်တဲ့ ကိုယ်အတွေ့ ကာမဂုဏ်တစ်ခုတည်းမှသာ မဟုတ်ဘူး၊ အတွေ့အထိ အတွေ့ကာမဂုဏ်အားလုံးမှလဲ ကင်းဝေးတော်မူတယ်၊ အဆင်းအသံ အနံ့ အရသာဆိုတဲ့ ကာမဂုဏ်အားလုံးမှလဲ ကင်းဝေးတော်မူတယ်၊ နောက်ပြီးတော့ သတိပဋ္ဌာန်အစရှိသော တရားတို့ကို မပွားများခြင်းဆိုတဲ့ ပမာဒမှလဲ ကင်းဝေးတော်မူပါတယ်၊ ဒါကြောင့် "ပမာဒမှာ–မေ့လျော့ခြင်းမှ၊ အာရာ–ဝေးကွာစင်ကြယ်တော်မူပါသည်လို့ သာတာဂိရိနတ်က ဖြေလိုက်ပါတယ်၊ အဲဒါကို "မေ့လျော့ရေးမှ ဝေးလှပေစွာ"လို့ ဆောင်ပုဒ်ဖြေဆိုထားတယ်၊ ရှေးနှစ်ပိုဒ်ပါပေါင်းပြီး ဆိုရမယ်၊

သာတာဂိရိ အဖြေဆောင်ပုဒ် (၂)

မပေးဝတ္ထု ယူမှုကင်းကွာ
ညှင်းဆဲသတ်မှု မပြုသည်သာ
မေ့လျော့ရေးမှာ ဝေးလှပေစွာ
တို့ဘုရား စာန်ပွားမဆိတ်ပါ။

အဲဒီမှာ နောက်ဆုံးအပိုဒ်ကတော့ ဗုဒ္ဓေါ စာနံ နရိဿတိဆိုတဲ့ ပါဠိရဲ့ မြန်မာပြန်ပါပဲ၊ အနက်ကတော့–

ဗုဒ္ဓေါ–တရားအလုံးစုံကို အကုန်သိမြင်ဘုရားရှင်သည်၊ စာနံ–ရှုမှုစာန်ကို၊ နရိဿတိ–မကင်းဆိတ်စေဘဲ အမြဲပင်ပွားလျက်ရှိပါသည်တဲ့။

စာန်ဆိုတာ ရှုမှုပဲ၊ အဲဒီရှုမှုစာန်က နှစ်မျိုးရှိတယ်။ (၁) ကသိုဏ်းအစရှိသော သမာဓိနိမိတ်အာရုံကိုကပ်ပြီး စွဲစွဲမြဲမြဲရှုတဲ့ သမထစာန်က တစ်မျိုး၊ (၂) ရုပ်နာမ်တရားတို့၏ အနိစ္စ အစရှိသောလက္ခဏာကို ကပ်ကပ်ပြီးရှုသိတဲ့ ဝိပဿနာစာန်က တစ်မျိုး ဒီလိုနှစ်မျိုးရှိတယ်၊ ဒါကြောင့် ဘုန်းကြီးက "သမထစာန်၊ ဝိပတ်စာန် နှစ်တန်ကွဲပြားသည်၊ တည်ငြိမ်ရုံမျှရှုနေက သမထစာန်ခေါ်သည်၊ လက္ခဏာသုံးရပ် ရှုသိမှတ်၊ ဝိပတ်စာန်ခေါ်သည်"လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်၊ ကြာပါပြီ၊ ဥဒ္ဒေသဝိဘင်္ဂ သုတ်ကို စပြီးဟောခါစကပါပဲ၊ ၁၃၀၅–ခုနှစ်လောက်က ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်၊ ကောင်းကောင်းမှတ်မိသွားအောင် အဲဒီဆောင်ပုဒ်များကိုလဲ ဆိုကြရမယ်။

သမထစာန်၊ ဝိပတ်စာန်၊ ၂–တန် ကွဲပြားသည်။ (ဆို)

သမထဈာန်

တည်ငြိမ်ရုံမျှ ရှုနေက သမထဈာန်ခေါ်သည်။

ပထဝီကသိုဏ်းစသည်ကို ပထဝီ ပထဝီ မြေ–မြေ စသည်ဖြင့် ရှုနေတာဟာ စိတ်တည်ငြိမ်ရုံမျှပဲ၊ အဲဒီလို ရှုတဲ့အတွက် ရုပ်နာမ်အဖြစ် စသည်ကို သိခြင်းမရှိဘူး၊ စိတ်က တစ်ခုတည်းသောအာရုံမှာ စိုက်ပြီးတည်နေတော့ ကာမအာရုံကို လိုချင်နှစ်သက်ပြီး ကြံမှု ကာမစ္ဆန္ဒ အစရှိသော နီဝရဏကိလေသာတွေ ဖြစ်ခွင့်မရဘဲ ကင်းကွာနေတယ်၊ အဲဒီလို နီဝရဏတွေကို ကင်းစေပြီးတော့ ပထမဈာန် ဒုတိယဈာန် တတိယဈာန် စတုတ္ထဈာန်ဆိုတဲ့ ဈာန် ၄–ပါးကို ရတယ်၊ အဲဒီဈာန်၏ ကသိုဏ်းအာရုံကိုခွါပြီး တစ်ဆင့်တက်ရှုရင် အရူပဈာန် ၄–ပါးကိုလဲ ရနိုင်တယ်။

အဲဒီ ရူပဈာန် အရူပဈာန်တွေဟာ စိတ်တည်ငြိမ်ရုံမျှပဲ၊ အဲဒီဈာန်တွေကို ရတဲ့အတွက် ရုပ်နာမ်ကိုသိခြင်းလဲ မရှိဘူး၊ အဖြစ်အပျက် အနိစ္စလက္ခဏာ စသည်ကို သိခြင်းလဲမရှိဘူး၊ ဒါကြောင့် "တည်ငြိမ်ရုံမျှရှုနေက သမထဈာန်ခေါ်သည်"လို့ ဆိုထားပါတယ်၊ အဲဒီဈာန်တွေကို အခြေတည်ပြီး လေ့လာရင်တော့ ဒိဗ္ဗစက္ခုဆိုတဲ့ အမြင်ထူး၊ ဒိဗ္ဗသောတဆိုတဲ့ အကြားထူး၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသဆိုတဲ့ ရှေးဘဝတွေကို ပြန်လည်အောက်မေ့နိုင်တဲ့ အသိထူး၊ စေတောပရိယသိုတဲ့ သူတစ်ပါးစိတ်ကိုသိတဲ့ဉာဏ် အထူး အဲဒီလို အသိဉာဏ်ထူးများကိုလဲ ရနိုင်ပါသေးတယ်။

နောက်ပြီးတော့ အဲဒီဈာန်တွေကို အခြေခံအဖြစ်ဝင်စားပြီးတော့ ဝိပဿနာရှုရင် ဝိပဿနာဉာဏ် မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်များကိုလဲ ရနိုင်ပါသေးတယ်၊ ဒါကြောင့် သမထပါ ဆိုပြီးတော့လဲ အထင်မသေးသင့်ပေဘူး၊ အာနာပါနကမ္မဋ္ဌာန်း ဒွတ္တိံသာကာရ ကမ္မဋ္ဌာန်းများကို ရှုရင်လဲ စိတ်တည်ငြိမ်ပြီး ဈာန်ကိုရနိုင်တယ်၊ အဲဒီဈာန်ကို အခြေခံအဖြစ် ဝင်စားပြီး ဝိပဿနာရှုရင် ဝိပဿနာဉာဏ် မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်များကို ရနိုင်တယ်၊ ဒါပေမယ့် ဖြစ်ခိုက်ထင်ပေါ်ခိုက် ရုပ်နာမ်ကိုမရှုဘဲ သမထအာရုံသက်သက် ရှုနေရင်တော့ စိတ်တည်ငြိမ်ရုံ သမာဓိ ဖြစ်ရုံမျှပဲ၊ နောက်တစ်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

ဝိပဿနာဈာန်

လက္ခဏာသုံးရပ်၊ ရှုသိမှတ်၊ ဝိပတ်ဈာန်ခေါ်သည်။ (ဆို)

လက္ခဏာ သုံးရပ်ဆိုတာ အနိစ္စလက္ခဏာ, ဒုက္ခလက္ခဏာ, အနတ္တလက္ခဏာ ဒီသုံးပါးပါပဲ၊ အဲဒီ လက္ခဏာသုံးပါးကို ရှုမှတ်ပြီးသိတာက ဝိပဿနာဈာန်တဲ့၊ ဒါပေမယ့် လက္ခဏာသုံးပါးက စပြီးရှုလို့တော့မဖြစ်ဘူး၊ ဒွါရ ၆–ပါးမှာ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ရုပ်နာမ်၊ ထင်ပေါ်လာတဲ့ ရုပ်အာရုံဆိုတာတွေရဲ့ ပင်ကိုယ်ရင်းသဘောကို စပြီးရှုမှတ်ရတယ်၊ ရှုမှတ်ပုံကတော့ မဟာ သတိပဋ္ဌာနသုတ်မှာ "ဂစ္ဆန္တော ဝါ ဂစ္ဆာမိတိ ပဇာနာတိ–သွားလျှင်မူလဲ သွားသည်ဟု သိ၏၊" စသည်ဖြင့် ပြထားတဲ့အတိုင်းပါပဲ၊ ဒါကြောင့် ဒီသာသနာ့ရိပ်သာမှာသွားတယ်၊ ကြွတယ်၊ လှမ်းတယ်၊ ချတယ်၊ ရပ်တယ်၊ ထိုင်တယ်၊ အိပ်တယ်၊ ကွေးတယ်၊ ဆန့်တယ်၊ ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်၊ မြင်တယ်၊ ကြားတယ်' စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်နေကြရတာပဲ။

အဲဒီလို ရှုမှတ်လို့ ဖြစ်ဆဲထင်ဆဲ ရုပ်တရားနာမ်တရား၏ ပင်ကိုသဘောကိုသိလာတဲ့အခါမှာ အသစ်သစ် ဖြစ်ဖြစ်လာတာကိုလဲသိရတယ်၊ ကုန်ကုန်ဆုံးဆုံးသွားတာ ပျောက်ပျောက်သွားတာကိုလဲ သိရတယ်၊ အဲဒီတော့မှ ဖြစ်ပေါ်ပြီး ပျောက်ပျောက်သွားလို့ မမြဲဘူးလို့လဲ သိမြင် သဘောကျလာတယ်၊ အဲဒါ အနိစ္စ လက္ခဏာကိုရှုပြီး အနိစ္စသဘောကို သိတာပါပဲ၊ ဖြစ်လိုက်ပျက်လိုက်နဲ့ ဖြစ်ပျက်မှုက မပြတ်နိုပ်စက်နေလို့ ဆင်းရဲချည်းပဲလို့လဲ သိမြင်သဘောကျလာတယ်၊ အဲဒါ ဒုက္ခလက္ခဏာကိုရှုပြီး ဒုက္ခသဘောကို သိတာပါပဲ၊ ကိုယ့်အလိုအတိုင်း မဖြစ်ဘူး၊ သူ့သဘောအတိုင်း သူ့ဟာသူ ဖြစ်ပျက်နေလို့ အစိုးမရတဲ့ အနတ္တသဘောတရားမျှပဲလို့ သိမြင်သဘောကျလာတယ်၊ အဲဒါ အနတ္တလက္ခဏာကို ရှုပြီး အနတ္တသဘောကို သိတာပါပဲ။

အဲဒီလိုသိတာဟာ ဉာဏ်စဉ်အနေအားဖြင့် သမ္မသနဉာဏ်ပိုင်းကစပြီး ဖြစ်တယ်၊ အဲဒီ သမ္မသနဉာဏ်အခိုက်မှာ မှတ်စရာအာရုံကို ရှာကြံရတယ်၊ ထပ်ကာထပ်ကာလဲ သုံးသပ်ဆင်ခြင်တယ်၊ ပီတိသုခလဲ အတော်အသင့် ထင်ရှားတယ်၊ မှတ်မိတဲ့အာရုံဆီ ပြေးပြေးကပ်တဲ့ ဧကဂ္ဂတာခေါ် သမာဓိလဲ ထင်ရှားတယ်၊ ဒါကြောင့် အင်္ဂါငါးပါးရှိတဲ့ ပထမဈာန်နှင့်တူပါတယ်၊ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ရောက်တဲ့အခါကျတော့ မှတ်စရာအာရုံကိုလဲ မရှာကြံရဘူး၊ အာရုံက တစ်ခုပြီးတစ်ခု သူ့အလိုလို ထင်ပေါ်ပေးနေသလို ဖြစ်နေတယ်၊ ပေါ်လာသမျှကို သိရုံသိရုံပဲ သိသိသွားနေတယ်၊ ထပ်ကာထပ်ကာ သုံးသပ်ဆင်ခြင်မှုလဲ မရှိဘူး၊ ဒါကြောင့် အဲဒီအခိုက်မှာ ဝိတက်နှင့်ဝိစာရတို့က မထင်ရှားဘူး၊ ပီတိနှင့်သုခတွေကတော့ အလွန်အကဲဖြစ်နေတယ်၊ စိတ်တည်ကြည်မှု သမာဓိလဲ ထင်ရှားနေတယ်၊ ဒါကြောင့် ဥဒယဗ္ဗဉာဏ်အနုပိုင်းမှာ အင်္ဂါသုံးပါးရှိတဲ့ ဒုတိယဈာန်နှင့် တူပါတယ်။

ဥဒယဗ္ဗဉာဏ်အရင့်ပိုင်းကျတော့ အရောင်အလင်း ပီတိစသော ဝိပဿနာ ညစ်ညူးကြောင်းတွေ ကင်းသွားတယ်၊ သုခနှင့်သမာဓိ ၂–ပါးကတော့ ထင်ရှားနေတယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒီအခါမှာ သုခ ဧကဂ္ဂတာဆိုတဲ့ အင်္ဂါ ၂–ပါးရှိတဲ့ တတိယဈာန်နှင့်

တူနေပါတယ်၊ ဘဂီဉာဏ်စသည်မှာတော့ သုခတောင်မထင်ရားဘဲ ပျက်ပျက်သွားတာကလေးတွေကိုသာ သိသိသွားနေတယ်၊ အဲဒီအခါမှာ ဥပေက္ခာ ဇကဂ္ဂတာဆိုတဲ့ အင်္ဂါ ၂-ပါးသာရှိတဲ့ စတုတ္ထစျာန်နှင့် တူနေပါတယ်၊ အထူးသဖြင့် အဲဒီဥပေက္ခာနှင့် ဇကဂ္ဂတာဟာ သခ်ါရုပေက္ခာဉာဏ်ကျမှသာပြီး ထင်ရားတတ်ပါတယ်၊ ယခုပြောခဲ့တဲ့ ဖြစ်ပုံတွေကို အဲဒီ ဝိပဿနာဉာဏ်တွေ ဖြစ်ဖူးတဲ့ ယောဂီတွေမှာ ကိုယ်တိုင်တွေ့အားဖြင့် သိနိုင်ပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ မဂ်ဖိုလ်ကိုလဲ နိဗ္ဗာန်၏ တထလက္ခဏာကို ကပ်၍ ရှုတတ်သောကြောင့် စျာန်လို့ ခေါ်ရသေးကြောင်း အဋ္ဌကထာများမှာ ပြထားပါတယ်၊ မြတ်စွာဘုရားမှာ စျာန်မကင်းဆိတ်ပါဘူးလို့ဆိုတဲ့ သာတာဂိရိနတ်၏ အဖြေဟာ ယခုပြော ခဲ့တဲ့ စျာန်အားလုံးနှင့် ဆိုင်ပါတယ်။

သာဓုခေါ်တုန်း စျာန်ဝင်စားတော်မူသည်

မြတ်စွာဘုရားမှာ စျာန်ပွားမှု မကင်းဆိတ်ပုံကတော့ အလွန်ပဲ ကြည်ညိုစရာ ကောင်းပါတယ်၊ ဘယ်လိုလဲဆိုတော့ မြတ်စွာဘုရားဟာ တရားဟောနေတဲ့အခါ တရားနာပရိသတ်က တရားကိုသဘောကျလို့ သာဓုခေါ်တဲ့ အခိုက်ကလေးတောင်မှ အလွတ်မထားဘူး၊ ဖလသမာပတ်ဆိုတဲ့ ဖိုလ်စျာန်ကို ဝင်စားနေတယ်၊ သာဓုခေါ်သံဆုံးတဲ့အခါ ဖိုလ်စျာန်မှထပြီး တရားကို ဆက်ဟောပါသတဲ့၊ သိပ်အံ့ဩစရာ ကောင်းတာပဲ။

မြန်မာသာဓုနှင့် သီဟိုဠ် သာဓု

ယခု ဘုန်းကြီးတို့ဟောတဲ့အခါလဲ တစ်ခါတစ်ရံပရိသတ်က သာဓုခေါ်တာရှိပါတယ်၊ ဒါပေမယ့် ဘုန်းကြီးတို့ဟော တဲ့အခါမှာတော့ သာဓုခေါ်စရာအကွက်က တယ်မရှိလှဘူး၊ မြန်မာပြည်မှာ သာဓုခေါ်ကြတာက ဂါထာဖြစ်စေ, စုဏ္ဏိယဖြစ်စေ ပါဠိတစ်ရပ်ကို အနက်ပေးတဲ့အဆုံးမှာ ဓမ္မကထိကပုဂ္ဂိုလ်က "ဖြစ်ကြလေတော့သတည်း....." စသည်ဖြင့် အသံကို ရှည်ရှည်ဆွဲ ပြီး ချလိုက်တဲ့အခါ သာဓုခေါ်လေ့ရှိကြတယ်၊ တရားသားအနက် အဓိပ္ပါယ်က ကောင်းသည်ဖြစ်စေ၊ မကောင်းသည်ဖြစ်စေ အဲဒါကိုတော့ မစဉ်းစားကြဘူး၊ သတည်း .... ဆိုတဲ့အသံကိုသာ အမှတ်ပြုပြီး သာဓုခေါ်ကြတော့တာပဲ။

ဥပမာ-ဝေဿန္တရာဇာတ်မှာ လေးငါးနှစ်အရွယ်ရှိတဲ့ ကဏှာဇိန်နဲ့ ဇာလီတို့ကို ဝေဿန္တရာမင်းကြီးက ဇူဇကာပုဏ္ဏား အား လှူလိုက်တဲ့အခန်းမှာ ပုဏ္ဏားကြီးက မင်းသား မင်းသမီးကလေးတွေကို "ကောင္ရ ယန္တော-ရက်ရက်စက်စက် ပြင်းထန်စွာ ရိုက်နှက်လျက် တေ-မျက်ရည်စီးယိုနေသော ထိုကလေးငယ်တို့ကို၊ နေတိ-မညှာမတာ ဆွဲငင်ကာဖြင့် မကြင်နာ မသနားဘဲ ဆောင်သွားလေတော့သတည်း...."လို့ အသံရှည်ရှည်ဆွဲချလိုက်ရင် တရားနာပရိသတ်က သာဓု သာဓု သာဓုလို့ ဆိုကြတော့ တာပဲ၊ အဲဒါဟာ ဝမ်းသာရမည့်အရာ ကောင်းချီးပေးရမည့်အရာတော့ မဟုတ်ဘူး၊ ဝမ်းနည်းရမည့်အရာ သနားရမည့်အရာသာ ဖြစ်တယ်၊ ဒါပေမယ့် မြန်မာပြည်မှာတော့ အဲဒီလို အရာမှာလဲ သာဓုခေါ်ပြီး ကောင်းချီးပေးကြတော့တာပဲ။

သီဟိုဠ်မှာတော့ အဲဒီလိုမဟုတ်ဘူး၊ တရားထဲမှာ ကြည်ညိုဘွယ်ရာ စကားလုံးကိုကြားရတဲ့အခါ သူတို့က သာဓုခေါ် ကြတယ်၊ ရဟန္တာဖြစ်တယ်၊ နိဗ္ဗာန်ရောက်တယ် အစရှိတဲ့ ဒီလိုစကားကို ကြားရတဲ့အခါ သူတို့က သာဓုခေါ်ကြတယ်၊ သူတို့ သာဓုခေါ်ပုံက သဘာဝကျပါပေတယ်။

ဘုရားလက်ထက်တော်ကာလတုန်းကတော့ ကြည်ညိုဖွယ်ရာကို ကြားရတဲ့အခါ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို အထူးသက်ဝင် သဘောပေါက်သွားတဲ့အခါ စသည်မှာ သာဓုခေါ်ကြတာ ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်၊ အဲဒီလို သာဓု-သာဓု-သာဓုလို့ ဆိုနေတဲ့ အချိန်မှာ ဟောနေပေမယ့် ကောင်းကောင်းကြားရမှာ မဟုတ်လို့ မြတ်စွာဘုရားက မဟောဘဲရပ်ထားပါတယ်၊ ဒါပေမယ့် အဲဒီလောက် တိုတောင်းတဲ့အချိန်လေးကိုလဲ အလဟသကုန်မသွားစေဘူး၊ ချက်ချင်းပဲ ဖလသမာပတ်ကို ဝင်စားလိုက်ပါတယ်၊ သာဓုသံဆုံး သည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် သမာပတ်ကထပြီး မူလရပ်ထားတဲ့ တရားအနုသန္ဓေက ဆက်ပြီးဟောသွားပါသတဲ့၊ သိပ်အံ့ဩစရာလဲ ကောင်း သိပ်ကြည်ညိုစရာလဲ ကောင်းတာပဲ။

ယခုကာလ ဓမ္မကထိကတွေထဲမှာတော့ ဖလသမာပတ် ဝင်စားနိုင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်က ရှားပါလိမ့်မယ်၊ ဝင်စားနိုင်တောင်မှ အဲဒီလို သာဓုခေါ်သံကြောင့် သုံးကြိမ်လောက်အတွင်းမှာတော့ သမာပတ်ရောက်အောင် ရှုမှတ်နိုင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကတော့ရှိမယ် မဟုတ်ပါဘူး၊ အများအားဖြင့် အဲဒီလို သာဓုခေါ်နေချိန်မှာ နားနေရုံမျှ ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်၊ ဒါမှ မဟုတ်ရင်လဲ ဆက်ဟောဖို့ရာကို စဉ်းစားနေတာ ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။

မြတ်စွာဘုရားမှာတော့ ဟောဖို့တရားက ကျက်မှတ်ထားရတာရယ်လို့ မရှိဘူး၊ ဆင်ခြင်လိုက်ရင် ဟောသင့်တဲ့အနက် တွေ ပေါ်လာတာပဲ၊ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရား၏ ဉာဏ်တော်ကို အာဝဇ္ဇန ပဋ္ဌိဗဒ္ဓံ ဆင်ခြင်မှုနှင့်စပ်တယ်လို့ ဆိုထားတယ်၊ 'ဆင်ခြင်တိုင်း ဆင်ခြင်တိုင်း အလိုရှိရာကို သိသိသွားတယ်၊ မသိနိုင်တာ မရှိဘူး'လို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရား

မှာတော့ ဟောဖို့ရာတရားကို စောစောက ကြိုတင်ပြီးစဉ်းစားထားဖို့ မလိုဘူး၊ သမာပတ်က ထလျှင်ထချင်း အလိုရှိရာကို ဆက်ပြီးဟောသွားနိုင်တယ်၊ အဲဒီလို သာဓုခေါ်ချိန်ကလေးတောင် အလကား မထားဘဲ ဖလသမာပတ်ကို ဝင်စားတာလဲ ဈာန်ကို မကင်းဆိတ်စေဘဲ အမြဲ ဝင်စားနေတော်မူပုံတစ်ရပ်ပါပဲ။

သမာပတ်ပေါင်း ကုဋေ နှစ်သန်းလေးသိန်း

နောက်ပြီးတော့ နေ့စဉ်နေ့တိုင်း သတ္တဝါတွေကို ကြည့်ရှုလျက် သနားခြင်းကရုဏာနှင့်ယှဉ်သော မဟာကရုဏာ သမာပတ်က အကြိမ်ပေါင်း ကုဋေတစ်ဆယ့်နှစ်သိန်း၊ အရဟတ္တ ဖလသမာပတ်ကလဲ အကြိမ်ပေါင်း ကုဋေ တစ်ဆယ့်နှစ်သိန်း ၂–ရပ်ပေါင်း ကုဋေနှစ်သန်း လေးသိန်းသော ဈာန်သမာပတ်များကို ဝင်စားတော်မူပါတယ်၊ (ဒီဋ္ဌ ၃၊၅၅) အဲဒါလဲ ဈာန်ကို မကင်းဆိတ်စေဘဲ အမြဲဝင်စားနေတော်မူပုံ တစ်ရပ်ပါပဲ၊ ဒါကြောင့် သာတာဂိရိနတ်က "ဗုဒ္ဓေါ–တရားအလုံးစုံကို အကုန်သိမြင်ဘုရားရှင်သည်၊ ဈာနံ–ရှုမှုဈာန်ကို၊ နရိဿတိ–မကင်းဆိတ်စေဘဲ အမြဲပင် ပွားလျက်ရှိပါသည်"လို့ ဖြေကြားလိုက်ပါတယ်၊ အဲဒါကို "တို့ဘုရား ဈာန်ပွားမဆိတ်ပါ"လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်၊ အဲဒါကို ရှေသုံးပိုင်းပေါင်းပြီး ဆိုလိုက်ကြဦးစို့။

မပေးဝတ္ထု ယူမှုကင်းကွာ၊
ညှင်းဆဲသတ်မှု မပြုသည်သာ၊
မေ့လျော့ရေးမှ ဝေးလှပေစွ၊
တို့ဘုရား ဈာန်ပွား မဆိတ်ပါ။

မြတ်စွာဘုရားမှာ တရားအလုံးစုံကို အကုန်သိနေသောကြောင့် ဟောပြောရေးအတွက် စောစောက ကြိုတင်ပြင်ဆင်ဖို့ စဉ်းစားထားဖို့ ဘာမှ မလိုဘူး၊ တရားနာမည့်ပုဂ္ဂိုလ်၏ အလိုအဇ္ဈာသယ ဣန္ဒြေအနုအရင့်ကိုကြည့်ပြီး သင့်လျော်တဲ့တရားကို ဟောလိုက်ရုံပဲရှိတယ်၊ အဲဒီလို ဟောပြောဆုံးမပြီးတဲ့အခါမှာဆိုရင် ဈာန်သမာပတ် တစ်ပါးပါးကို ဝင်စားနေရုံပဲ၊ ခုတင်ကပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း တရားဟောနေရင်း သာဓုခေါ်တဲ့ အချိန်ကလေးမှာတောင် အလဟသမဖြစ်စေဘဲ အရဟတ္တ ဖလသမာပတ်ကို ဝင်စားလိုက်သေးတယ်ဆိုတော့ ဒါပြင်အချိန်တွေမှာလဲ အခွင့်ရတိုင်း သမာပတ် တစ်ပါးပါး ဝင်စားနေလိမ့်မယ်ဆိုတာ ခန့်မှန်းပြီး သိနိုင်လောက်ပါတယ်။

အဲဒီလို ဈာန်သမာပတ်တရားတွေကို မြတ်စွာဘုရား မပြတ်ဝင်စားပွားများနေတာဟာ စဉ်းစားကြည့်လိုက်ရင် အလွန်ပဲ ကြည်ညိုဖွယ် ကောင်းပါတယ်၊ အဲဒါကို အာရုံပြုပြီးတော့လဲ ကြည်ညိုရမယ်၊ အဲဒီလို ကြည်ညိုနေရင်း ပီတိဖြစ်လာရင် အဲဒါကိုလဲ ရှုမှတ်ကြရမယ်၊ အဲဒီလို ရှုမှတ်ခြင်းဖြင့် အဲဒီ ဝမ်းမြောက်မှုပီတိ ကုန်ကုန်သွားတာ ပျောက်ပျောက်သွားတာကို သိသိပြီး ဝိပဿနာဉာဏ် ဖြစ်နိုင်တယ်၊ အဲဒီ ဝိပဿနာက ရင့်သန်ပြီး အရိယမဂ်ဖိုလ်ကိုလဲ ရောက်သွားနိုင်တယ်။

ဒီကနေ့လဲ တရားဟောချိန်က တစ်နာရီ ကျော်သွားပြီ သင်္ကြန်တွင်း ယောဂီသစ်တွေကို တရားစစ်ပြီး ပြုပြင်ပေးဖို့ အချိန်ကလဲ ရှိဦးမှတော်မယ်၊ ဒါကြောင့် "မြတ်စွာဘုရားမှာ မေ့လျော့မှု ပမာဒမှ ဝေးကွာတော်မူတယ်"ဆိုတဲ့ ဖြေရှင်းချက်အရ ယခု ဒီသာသနာ့ရိပ်သာမှာ မမေ့မှု အပွမာဒတရား အားထုတ်နေကြပုံနှင့် "မြတ်စွာဘုရားမှာ ဈာန်ပွားမှု မဆိတ်ဘူး"ဆိုတဲ့ ဖြေရှင်းချက်အရ အဲဒီမမေ့မှု အပွမာဒအလုပ်ဖြင့် ဝိပဿနာဈာန် ဖြစ်ပွားနေပုံတွေကို အနည်းငယ်ပြောပြီး တရားသိမ်းတော့မယ်။

မမေ့မှုဖြင့် ဝိပဿနာ ဈာန်ပွားနေပုံ

ယခု ဒီသာသနာ့ရိပ်သာမှာ မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း တွေ့တိုင်း သိတိုင်း မမေ့စေဘဲ ရှုမှတ်နေကြတာဟာ အပွမာဒတရားပဲ။ ဒွါရ ၆–ပါးက ဖြစ်ပေါ်တိုင်း ထင်ပေါ်တိုင်းသော တရားတွေကို အကုန်စေ့အောင်လိုက်ပြီး မရှုနိုင်သေးခင်မှာ အခြေခံအနေနဲ့ ဝမ်းဗိုက်၏တောင့်တင်းလှုပ်ရှားမှု ဝါယောဓာတ်ကို ရှုမှတ်နေကြရတယ်။ "ဖောင်းတယ် ပိန်တယ်၊ ဖောင်းတယ် ပိန်တယ်" လို့ ဒီကစပြီး ရှုမှတ်နေကြရတယ်၊ အဲဒီလို မှတ်နေရင်း စိတ်ကူးကြံစည်မှုတစ်ခုခု ဖြစ်လာရင် အဲဒါကိုလဲ စိတ်ကူးတယ်၊ ကြံစည်တယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်ရတယ်၊ အဲဒီလို ရှုမှတ်လိုက်တော့ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့စိတ်ကို သဘောမှန်အတိုင်း သိရတယ်၊ အဲဒါဟာ စိတ္တာနုပဿနာပဲ။

ကိုယ်တဲ့ကေ ညောင်းတာ ပူတာ နာကျင်ကိုက်ခဲတာ အခံခက်တာ တစ်မျိုးမျိုး ဖြစ်လာရင် အဲဒါကိုလဲ ညောင်းတယ် ပူတယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်ရတယ်၊ အဲဒါကို ရှုမှတ်လိုက်တော့ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ဝေဒနာကို သဘောမှန်အတိုင်း သိရတယ်၊အဲဒါက ဝေဒနာနုပဿနာပဲ။

မြင်တာ၊ ကြားတာစသည် ထင်ရှားလာရင် မြင်တယ်ကြားတယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်ရတယ်၊ အဲဒီလို ရှုမှတ်လိုက်တော့ မြင်ခိုက် ကြားခိုက် စသည်မှာ ထင်ရှားတဲ့ သဘောတရားကို အမှန်အတိုင်း သိရတယ်၊ အဲဒါက ဓမ္မာနုပဿနာပဲ၊ နှစ်သက်လိုချင်ရင် နှစ်သက်တယ် လိုချင်တယ်လို့ ရှုမှတ်ရတယ်၊ စိတ်ဆိုးစိတ်ပျက်ရင် စိတ်ဆိုးတယ်၊ စိတ်ပျက်တယ်လို့ ရှုမှတ်ရတယ်၊ အဲဒီလို ရှုမှတ်လိုက်တော့ ကာမစ္ဆန္ဒဗျာပါဒဆိုတဲ့ တရားတွေကို သဘောအမှန်အတိုင်း သိရတယ်၊ အဲဒါလဲ ဓမ္မာနုပဿနာပဲ။

လက်ခြေတို့ကို ကွေးရင်ဆန့်ရင် ကွေးတယ်၊ ဆန့်တယ်၊ ဆန့်တယ်လို့ရှုမှတ်ရတယ်၊ ကိုယ်အမူအရာ တစ်စုံတစ်ခုပြုရင် အဲဒါကိုလဲ ရှုမှတ်ရတယ်၊ ဝမ်းဗိုက် ဖောင်းမှု ပိန်မှုမှစပြီး ကိုယ်အမူအရာ ဟူသမျှဟာ ဝိပဿနာရှုကောင်းတာချည်းဘဲ၊ မရှုကောင်းတဲ့ ကိုယ်အမူအရာရှပ်ရယ်လို့မရှိဘူး၊ အဲဒီ ကိုယ်အမူအရာတွေကို ရှုတိုင်း ရှုတိုင်း ကာယနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်ပဲ။

အဲဒီတော့ ဒီသာသနာ့ရိပ်သာမှာ ရှုမှတ်အားထုတ်ကြတဲ့ ယောဂီတွေမှာ ကာယာနုပဿနာ၊ ဝေဒနာနုပဿနာ၊ စိတ္တာနုပဿနာ၊ ဓမ္မာနုပဿနာဆိုတဲ့ သတိပဋ္ဌာန်တရားလေးပါးလုံး ထိုက်သည်အားလျော်စွာ ဖြစ်ပွားနေပါတယ်၊ အဲဒါတွေအားလုံးဟာ မမေ့မှု–အပွမာဒတရားချည်း ပါပဲ၊ ရှုမှုဝိပဿနာဈာန်တရားချည်းပဲ၊ အဲဒီအနုပဿနာလေးပါးထဲက မိမိနှင့် သင့်လျော်တဲ့ အနုပဿနာဖြင့် ဝိပဿနာဉာဏ်ရင့်သန်ပြီး အရိယမဂ်ဉာဏ်ကို မကြာမီရက်ပိုင်းအတွင်း တစ်လစသည်အတွင်း ရောက်သွားကြပါလိမ့်မယ်။

အဲဒီမဂ်ဉာဏ် ၄–ပါးထဲမှာ သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်ရောက်ရင် မမေ့တဲ့ အမှတ်ရမှု သတိဟာ ပိုပြီးကောင်းလာတယ်၊ သောတာပန်က တစ်ဆင့်တက်ပြီး ရှုမှတ်သွားရင် သကဒါဂါမိ မဂ်ဉာဏ်ကို ရောက်တယ်၊ အဲဒီကျတော့ အမှတ်ရမှုသတိက ပိုပြီးကောင်းလာတယ်၊ သကဒါဂါမ်က ရှုမှတ်အားထုတ်တော့ အနာဂါမိမဂ်ဉာဏ်ကို ရောက်တယ်၊ အဲဒီကျတော့ ပျံ့လွင့်တဲ့ စိတ်ရယ်လို့မရှိလောက်အောင် အမှတ်ရမှုက ပိုပြီးကောင်းလာတယ်၊ အနာဂါမ်က ရှုမှတ်အားထုတ်ပြန်လျှင် အရဟတ္တမဂ် အရဟတ္တဖိုလ်ဉာဏ်ကိုရောက်ပြီး ရဟန္တာဖြစ်သွားတယ်၊ အဲဒီအခါကျတော့ အမှတ်ရမှု အပွမာဒတရားက အကုန်လုံး ပြည့်စုံသွားတယ်၊ အမှတ်မရတဲ့ မေ့တဲ့ ပမာဒဆိုတာ လုံးဝမရှိတော့ဘူး၊ ဒွါရ ၆–ပါးက ပေါ်လာသမျှ အကုန်လုံးကို အမှတ်ရပြီး သိနေတယ်၊ ဒါကြောင့် ရဟန္တာ၏အသိဉာဏ်ကို ချီးမွမ်းပြောဆိုတဲ့အရာမှာ 'စရတော စ–သွားနေစဉ်မှာ ရော၊ တိဋ္ဌတော စ–ရပ်တည်နေစဉ်မှာရော၊ သုတ္တသ စ–အိပ်နေစဉ်မှာရော၊ ဇာဂရသ စ–နိုးနေစဉ်မှာရော၊ တသ–ထိုရဟန္တာအား၊ သတတံ သမိတံ–အမြဲမပြတ်၊ ဉာဏဒဿနံဉာဏ်အမြင်သည်၊ ပစ္စုပဋ္ဌိတံ–ရှေးရှု ထင်နေတယ်' လို့ ဆိုရပါတယ်တဲ့။

အဲဒီမှာ ချီးမွမ်းထားပုံက သွားနေစဉ်ဖြစ်ဖြစ် ရပ်တည်နေစဉ်ဖြစ်ဖြစ် အိပ်နေစဉ်ဖြစ်ဖြစ် နိုးနေစဉ်ဖြစ်ဖြစ်တဲ့ အဲဒီ အခိုက်အတန့် ၄–ခုတည်းနဲ့ ကိုယ်အမူအရာ စိတ်အမူအရာတွေကို အကုန်လုံးသိမ်းကြုံးပြီး ပြဆိုထားပါတယ်၊ ဘယ်လို ကိုယ်အမူအရာပဲဖြစ်ဖြစ် ဘယ်လို စိတ်အမူအရာပဲဖြစ်ဖြစ် ဘယ်အချိန်မဆို အမြဲမပြတ် သတိဉာဏ်ထင်နေပါတယ်၊ ဖြစ်ပျက်သမျှ ရုပ်နာမ်တွေကို အကုန်လုံး သိသိနေပါတယ်တဲ့။

အဲဒီမှာ အိပ်နေစဉ်ဆိုတာလဲ ပါတယ်၊ အဲဒါကတော့ အိပ်ပျော်ခါနီးအထိ သိတယ်၊ အိပ်ပျော်ရာက နိုးနိုးချင်းသိတယ်လို့ ဒါလောက်ကိုသာ ဆိုလိုပါတယ်၊ အိပ်ပျော်နေတုန်းတော့ မသိနိုင်ပါဘူး၊ အဲဒီအခါ သိတယ်လို့လဲ မဆိုလိုပါဘူး၊ အဲဒါဟာ "အပွမာဒေန သမ္မာဒေထ–မမေ့တဲ့သတိတရားဖြင့် ကိစ္စပြီးအောင် အားထုတ်ကြ" လို့ မိန့်တော်မူတဲ့ ဘုရားအဆုံးအမတော်နှင့် အညီ အပွမာဒတရားဖြင့် ကိစ္စပြီးသည်အထိ အားထုတ်ပုံပါပဲ၊ ဝိပဿနာဈာန် မဂ်ဖိုလ်ဈာန်တို့ကို မဆိတ်မကင်းအောင် အားထုတ်ပုံလို့လဲ ဆိုနိုင်ပါတယ်။

ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ဒွါရ ၆–ပါးက ဖြစ်ပေါ်လာသမျှတွေကို ရှုမှတ်နေကြတဲ့ တို့ယောဂီတွေဟာ မြတ်စွာဘုရားမှာ လိုပဲ မေ့လျော့မှုကင်းဝေးအောင် မမေ့တဲ့အပွမာဒအလုပ်ကို လုပ်နေကြရတယ်၊ ဝိပဿနာဈာန်မဆိတ်အောင် မပြတ်ရှုမှတ်နေကြရတယ်၊ အဲဒါတွေဟာ စဉ်းစားကြည့်ရင် အင်မတန် ဝမ်းသာစရာကောင်းပါတယ်၊ ဝမ်းမြောက်ဝမ်သာဖြစ်ပြီး တိုးတက်အားထုတ်ကြရမယ်၊ အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့် သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်ဉာဏ်ရောက်အောင် အားထုတ်ကြရမယ်၊ အဲဒီ ရောက်သွားရင်တော့ အပါယ်လေးပါးမှ လုံးဝလွတ်မြောက်သွားပြီ၊ ဒါကြောင့် အပါယ်ဘေးမှ စိတ်အေးရပါပြီ၊ ဒါပေမယ့် တတ်နိုင်သေးရင်တော့ အထက်မဂ်ဖိုလ်တွေ ရောက်အောင်လဲ အားထုတ်သွားကြရုံပါပဲ၊ ဒီကနေ့ ဒီတွင်ပဲ ရပ်ကြဦးစို့၊ အလျင်နေ့က ဆောင်ပုဒ်များပါဆိုပြီး တရားသိမ်းကြစို့။

(၁) လပြည့်စက်ဝန်း တက်ထွန်းစင်ကြယ်၊
ပန်းစုံဖူးပွင့် နတ်ညဉ့်ပျော်ဖွယ်။
အရှင်ဂေါတမ မည်ရမျိုးနွယ်၊
တို့ဘုရား ခုသွားဖူးစို့ကွယ်။

(၂) ငါတို့ဘုရား စိတ်ထားကောင်းစွာ၊
သူခပ်သိမ်းအား သနားညီညာ၊
အာရုံကောင်းဆိုး ကြံမျိုးသုံးဖြာ၊
လိုရှိတိုင်း မဆိုင်းပြုနိုင်ပါ။

(၃) မပေးဝတ္ထု ယူမှုကင်းကွာ၊
ညှဉ်းဆဲသတ်မှု မပြုသည်သာ၊
မှေ့လျော့ရေးမှ ဝေးလှပေစွာ၊
တို့ဘုရား စျာန်ပွား မဆိတ်ပါ။

ဤဟေမဝတသုတ္တန်တရားတော်၏ အချီးနိဒါန်းတရားကို ရိုသေစွာ နာကြားကြရသော ဓမ္မသဝန ကုသိုလ်စေတနာတို့၏ အစွမ်းအာနုဘော်ကြောင့် ဤဒေသနာတော်၌ ပြဆိုထားသော ဘုရားဂုဏ်တော်တို့ကို ကြည်ညိုသော သဒ္ဓါတရားဖြစ်ပွားစေကြ၍လည်းကောင်း၊ အတုယူ၍ ကျင့်ထိုက်သော တရားတို့ကို ကျင့်သုံးပွားများ အားထုတ်ကြ၍ လည်းကောင်း ဝိပဿနာဉာဏ်အစဉ် အရိယမဂ်ဉာဏ်အစဉ်ဖြင့် ဆင်းရဲခပ်သိမ်းငြိမ်းရာဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို လျင်မြန်စွာဆိုက်ရောက်၍ မျက်မှောက်ပြုနိုင်ကြပါစေကုန်သတည်း။

သာဓု–သာဓု–သာဓု

ဟေမဝတသုတ္တန်တရားတော် ဒုတိယပိုင်းပြီး၏။

ဟေမဝတသုတ္တန် တရားတော်

တတိယပိုင်း

၁၃၂၄–ခုနှစ်၊ တန်ခူးလဆုတ် ၈–ရက်၊ သင်္ကြန်အတက်နေ့ ဟောသည်

တရားအနှုသန္ဓေ

ဟေမဝတသုတ္တန်တရားတော်ကို ဟောလာတာ ၂–ရက်ရှိပြီ၊ အချီးနိဒါန်းက ၅–ဂါထာသာပြီးသေးတယ်၊ ၁၁–ဂါထာ ကျန်သေးတယ်၊ ဒီကနေ့ တတိယမြောက်နေ့ပဲ၊ ဒီကနေ့လဲ ပြီးအောင်ဟောနိုင်မှာ မဟုတ်ပါဘူး၊ ဒါပေမယ့် ဒီသုတ်မှာ နိဒါန်းကလဲ မှတ်စရာကြည်ညိုစရာ အတုယူပြီး ကျင့်စရာတရားတွေပါပဲ၊ ဒါကြောင့် ကာဠီဆိုတဲ့ အမျိုးသမီးကလေးဟာ နိဒါန်းတရားကို ကြားနာပြီးသောတာပန် ဖြစ်သွားတာပဲ၊ သာတာဂိရိနတ်က ဟေမဝတနတ်ကို ဘုရားဖူးသွားဖို့ဖိတ်တော့ ဟေမဝတနတ်က ဘုရားအစစ် ဟုတ်မဟုတ် သိရအောင်လို့ မေးစစ်တယ်၊ သာတာဂိရိနတ်က ပြန်ဖြေပုံကို လွန်ခဲ့တဲ့ ၂–ရက်က ဟောခဲ့တာဟာ–

(၁) ငါတို့ဘုရား စိတ်ထားကောင်းစွာ၊
သူခပ်သိမ်းအား သနားညီညာ။
အာရုံကောင်းဆိုး ကြံမျိုးသုံးဖြာ၊

(၂) မပေးဝတ္ထု ယူမှုကင်းကွာ၊
ညှဉ်းဆဲသတ်မှု မပြုသည်သာ။
မေ့လျော့ရေးမှ ဝေးလှပေစွာ၊
တို့ဘုရား စျာန်ပွား မဆိတ်ပါ–ဆိုတဲ့

ဒီ ၂–ပုဒ်ပဲ ပြီးသေးတယ်၊ အဲဒီလို ကာယဒုစရိုက် လုံးဝကင်းကြောင်း စျာန်ပွားမှုလဲ မကင်းဆိတ်ကြောင်း ဖြေကြားလိုက်တဲ့အခါ ဟေမဝတနတ်က ဝစီဒုစရိုက်နဲ့ မေးပြန်ပါတယ်။

သင့်ဘုရားက ဝစီဒုစရိုက် ကင်းပါရဲ့လား (စိစစ်ပုံ ၃)

ကစ္စိ မုသာ နု ဘဏတိ၊ ကစ္စိ နု ခီဏဗျပ္ပထော။
ကစ္စိ ဝေဘူတိကံ နာဟ၊ ကစ္စိ သမ္ဖံ နု ဘာသတိ။

သမ္ဘ–အဆွေတော် သာတာဂိရိနတ်မင်း၊ တဝသတ္ထာ–သင်၏ဆရာဘုရားသည်၊ ကစ္စိ–အသို့နည်း။ မုသာ–ချွတ်ယွင်းဖောက်ပြန် မမှန်သောစကားကို၊ နု ဘဏတိ–မပြောဆိုဘဲ အမြဲကြဉ်ရှောင်ပါ၏လော၊ (ချွတ်ယွင်းဖောက်ပြန် မမှန်တာကို အမှန်လုပ်ပြီး လိမ်လည်ပြောဆိုတဲ့ မုသာဝါဒမှ ကင်းပါရဲ့လားလို့ မေးပါတယ်)၊ ကစ္စိ–အသို့နည်း၊ နု ခီဏဗျပ္ပထော–ရှုတ်ချဟော့ရမ်းသည့် ကြမ်းတမ်းသောစကားကို ပြောဆိုခြင်းကင်းပါ၏လော့၊ (သူတစ်ပါးကို ရှုတ်ချပုတ်ခတ်လျက် ဆဲရေး ကြိမ်းမောင်းတဲ့ ဖရသဝါစာ စကားကြမ်းတွေကို ပြောဆိုခြင်းမရှိဘဲ ကင်းပါရဲ့လားလို့ မေးပါတယ်)–ကစ္စိ–အသို့နည်း ဝေဘူတိကံ–ချစ်ခင်ညီညွတ်မှု ပျက်စီးကြောင်း ဖြစ်သော ကုန်းတိုက်စကားကို၊ နု အာဟ–မပြောဆိုဘဲ ရှိပါ၏လော။

ဘူတိ–ဆိုရင်ဖြစ်ခြင်းလို့ အနက်ရှိတယ်၊ ဝိဘူတိ–ဆိုတော့ ပျက်စီးခြင်းလို့ အနက်ရတယ်၊ ဝိဘူတိ–ပျက်စီးခြင်း+က–ပြုတတ်သည်–ဝေဘူတိက–ပျက်စီးစေတတ်သည်၊ အကျိုးစီးပွားကို ပျက်စေသည့်စကားလို့လဲ ဆိုနိုင်ပါတယ်၊ ဒါပေမယ့် ဒီမှာတော့ တိုက်ရိုက်ထင်ရှားအောင်လို့ ချစ်ခင်မှု၊ ညီညွတ်မှု ပျက်စီးကြောင်း စကားလို့ ပြန်လိုက်တယ်၊ ကုန်းတိုက်စကားဟာ တစ်ဦးနှင့် တစ်ဦး ချစ်ခင်မှု၊ ညီညွတ်မှုကို ပျက်စေတတ်တဲ့စကားပဲ၊ မူလက တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ချစ်ခင်ကြည်ညိုနေကြရာမှာ ကြည်ညိုမှုပျက်အောင်၊ ညီညွတ်နေကြရာမှာ မညီညွတ်အောင် ကွဲပြားကုန်အောင် အချင်းချင်း အထင်အမြင်လွဲကုန်အောင် ပြောတာကို ကုန်းတိုက်တယ်လို့ ခေါ်တယ်၊ အဲဒီလို ကုန်းတိုက်စကားကို မပြောဘဲ ကြဉ်ရှောင်ပါရဲ့လားလို့ မေးပါတယ်၊ ဒီလို ကုန်းတိုက်တာကပေမယ့် အကြီးအကျယ် ပြောရတာ မဟုတ်ပဲ ယဉ်ယဉ်ကျေးကျေး စကားကလေး တစ်လုံးနှစ်လုံးလောက် ပြောရုံနဲ့လဲ ကွဲပြားစေနိုင်တယ်။

ဝဿကာရ၏ကုန်းတိုက်ပုံ

မြတ်စွာဘုရားလက်ထက်က အဇာတသတ်မင်းက ဝဇ္ဇီတိုင်းပြည်က လိစ္ဆဝီမင်းတွေကို တိုက်ခိုက်ပြီး အဲဒီပြည်ကို သိမ်းပိုက်ချင်တယ်၊ လိစ္ဆဝီမင်းတွေက စည်းလုံးညီညွတ်ပြီး အားကောင်းနေတဲ့အတွက် အဲဒီမင်းတွေ စိတ်ဝမ်းကွဲပြားကုန်အောင် သူက ဘေဒပရိယာယ်ကိုသုံးတယ်၊ ဘယ်လိုလဲဆိုတော့ ဝဿကာရဆိုတဲ့ သူ့အမတ်ကြီးကို ပြည်နှင်ဒဏ်ပေးတဲ့အနေနဲ့ နှင်ထုတ်လိုက်တယ်၊ ဝဿကာရဆိုတဲ့ အဲဒီပုဏ္ဏားကြီးက လိစ္ဆဝီမင်းတွေထံ ထွက်သွားတယ်၊ အဲဒီအခါ တချို့ လိစ္ဆဝီမင်းတွေက "ဝဿကာရ ပုဏ္ဏားကြီးဟာ အင်မတန် ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲတယ်၊ မလာစေနဲ့၊ လက်မခံကြနဲ့"လို့ ဆိုကြတယ်၊ တချို့ကလဲ "ဒီပုဏ္ဏားကြီးက ငါတို့ဘက်က ထောက်ခံပြီး အဇာတသတ်မင်း၏ စကားကို ကန့်ကွက်မိတဲ့အတွက် အနှင်ခံရတာဖြစ်တယ်၊ ဒါကြောင့် လက်ခံသင့်တယ်"လို့ ဆိုကြတယ်၊ အဲဒီဒုတိယ အဆိုအရ ဝဿကာရပုဏ္ဏားကြီးကို လက်ခံလိုက်ကြတယ်၊ လက်ခံပြီးတော့ လိစ္ဆဝီမင်းသားကလေးများအား ပညာသင်ပေးဖို့ ဆရာကြီးအဖြစ် ခန့်ထားလိုက်ကြတယ်။

သူက အစတော့ မင်းသားကလေးတွေကို ကောင်းကောင်းပဲ ပညာသင်ပေးတယ်၊ အဲဒီလို ပညာသင်ပေးလို့ သူ့အပေါ် ယုံကြည်အားကိုးကြတဲ့အခါမှာ မင်းသားတွေ တစ်ဦးနဲ့တစ်ဦး စိတ်ဝမ်းကွဲအောင် ကုန်းတိုက်တယ်၊ သူ ကုန်းတိုက်ပုံက ယဉ်ယဉ်ကလေးပဲ၊ မင်းသား တစ်ယောက်ကိုခေါ်ပြီး တိုးတိုးတိတ်တိတ် နှစ်ကိုယ်ကြားမေးတယ်၊ "ထမင်းစားပြီးခဲ့ပြီလား၊ ဘာဟင်းနဲ့ စားခဲ့သလဲ"တဲ့၊ အဲဒီမင်းသားကို တခြားမင်းသားတွေက "ဆရာကြီးက ဘာပြောသလဲ"လို့ မေးကြတယ်၊ ဘာမှ ထူးထူးခြားခြား မဟုတ်ပါဘူး၊ ထမင်းစားခဲ့ပြီလား၊ ဘာဟင်းနဲ့စားခဲ့သလဲလို့ မေးတာပါဆိုတဲ့အကြောင်း အမှန်အတိုင်း ပြောပြတယ်၊ အဲဒါကို အခြားမင်းသားတွေက မယုံကြဘူး၊ "ထမင်းစားခဲ့တဲ့အကြောင်းကိုတော့ နှစ်ကိုယ်ကြား မမေးတန်ရာ၊ ငါတို့အား မသိစေချင်တဲ့ အရေးကြီးသောအချက်တစ်ခု ဖြစ်မှာပဲ"လို့ တွေးပြီးတော့ အဲဒီအမေးခံရတဲ့ မင်းသားကို အယုံအကြည်မရှိဘဲ ဖြစ်ကုန်ကြတယ်။

နောက်ပြီးတော့ အခြားမင်းသားတစ်ဦးကို တစ်ယောက်ချင်းခေါ်ပြီးတော့ မေးပြန်တယ်၊ "မင်းတို့အဖေ လယ်ထွန်ရဲ့လား၊ လယ်ထွန်တော့ နွားနှစ်ကောင်တပ်ပြီး ထွန်တာပဲလား"တဲ့၊ အဲဒီမင်းသားကိုလဲ အခြားမင်းသားတွေက မေးကြတယ်၊ အမှန်အတိုင်း ပြောပြတဲ့အခါ မယုံကြည်ဘဲ ကွဲပြားကုန်ပြန်တယ်၊ နောက်ပြီးတော့ မင်းသားတစ်ဦးကို ခေါ်ပြီးတော့ မေးတယ်၊ "မင်းက ကြောက်တတ်တယ်ဆို ဟုတ်လား"တဲ့၊ "ဘယ်သူကပြောလဲ ဆရာကြီး"၊ "မင့်မိတ်ဆွေ ဟိုမင်းသားက ပြောတယ်"လို့ ဆရာကြီးက သူ့ဟာသူ လုပ်ကြံပြီးပြောတယ်၊ ဒီတော့ အဲဒီအမေးခံရတဲ့ မင်းသားက သူ့ကို ကြောက်တတ်တယ်လို့ ပြောတယ်ဆိုတဲ့ မင်းသားနဲ့ စိတ်ဝမ်းကွဲသွားတယ်။

ဒီပုံဒီနည်းဖြင့် ဘာမျှမကြီးကျယ်တဲ့ စကားလုံးကလေးများဖြင့် ဝဿကာရပုဏ္ဏားကြီးက ကုန်းတိုက်လိုက်တာ သုံးနှစ်အတွင်းမှာ လိစ္ဆဝီမင်းတွေဟာ တစ်ဦးနဲ့တစ်ဦး မျက်နှာချင်းမဆိုင်ချင်အောင် အကြီးအကျယ် ကွဲကုန်ပါသတဲ့၊ အဲဒီအခါ ဝဿကာရက အဇာတသတ်မင်းထံ စစ်ချီလာဖို့ လျှို့ဝှက်စာပေးလိုက်တယ်၊ အဇာတသတ်မင်းက စစ်ချီတက်လာတဲ့အခါ လိစ္ဆဝီမင်းတွေက သူရဲဘောကောင်းတဲ့လူတွေ ထွက်တိုက်ကြလိမ့်မယ်ဆိုပြီး ဘယ်သူမှ ထွက်ပြီး မခုခံမကာကွယ်ကြဘူးတဲ့၊ အဲဒီတော့ အဇာတသတ်မင်းက ဝဇ္ဇီတိုင်းပြည်ကို အလွယ်တကူနဲ့ သိမ်းပိုက်သွားပါသတဲ့၊ အဲဒါဟာ သံဝေဂယူစရာလဲ ကောင်းပါတယ်၊ သင်ခန်းစာအဖြစ်နဲ့ မှတ်သားပြီး သတိပြုစရာလဲ ကောင်းပါတယ်၊ အဲဒီလို ကွဲပြားအောင် ကုန်းတိုက်စကားကို ပြောဆိုခြင်းမှ သင့်ဆရာဘုရားဟာ ကင်းပါရဲ့လားလို့ မေးပါတယ်။ စတုတ္ထမေးခွန်းကတော့–

ကစ္စိ–အသို့နည်း၊ သော–သင့်ဆရာဖြစ်သော ထိုဘုရားသည်၊ သမ္ဓံ–အနှစ်သာရမရှိသော အပြိန်အဖျင်းစကားကို၊ နဘာသတိ–မပြောဆိုဘဲ ရှိပါ၏လော–တဲ့၊ (အနှစ်သာရမရှိတဲ့ အပြိန်အဖျင်းစကားဆိုတာ တကယ်ဖြစ်ပျက်တဲ့ အကြောင်းအရာမရှိဘဲ ကြံဖန်ပြီးရေးထားတဲ့ ယခုကာလခေတ်ပေါ်ဝတ္ထု ဒဏ္ဍာရီဝတ္ထုမျိုးတွေပါပဲ၊လိုက်နာကျင့်သုံးစရာမပါတဲ့ နားထောင်ကောင်းရုံမျှပြောဆိုတဲ့ လောကရေးရာစကားတွေလဲ သမ္ဓပ္ပလာပထဲမှာ ပါဝင်တယ်၊ အဲဒီလို လောကအကျိုး၊ သံသရာအကျိုးနှင့်မစပ်တဲ့ သမ္ဓပ္ပလာပစကားကို ပြောဆိုခြင်းမှ ကင်းပါရဲ့လားလို့ မေးပါတယ်၊ အဲဒီတော့ သာတာဂိရိနတ်က ဒီလိုဖြေလိုက်ပါတယ်။

သာတာဂိရိနတ်၏အဖြေ(၃)

မုသာ စ သော နု ဘဏတိ၊ အထော နု ခီဏဗျပ္ပထော။
အထော ဝေဘူတိကံ နာဟ၊ မန္တာ အတ္ထံစ ဘာသတိ။

သမ္မ–အဆွေတော် ဟေမဝတနတ်မင်း၊ သော–ငါတို့ဆရာ ဖြစ်တော်မူသော ထိုဂေါတမ မြတ်စွာဘုရားသည်၊ မုသာ စ–ချွတ်ယွင်းဖောက်ပြန် မမှန်သော စကားကိုလည်း၊ နု ဘဏတိ–ပြောဆိုတော်မမူပါ၊ ဝါ–ပြောဆိုခြင်းမရှိဘဲ အမြဲပင် ရှောင်ကြဉ်ပါ၏။

အဆွေတော် ဟေမဝတနတ်မင်း၊ ငါတို့၏ဆရာဖြစ်တော်မူတဲ့ ဂေါတမမြတ်စွာဘုရားဟာ မဟုတ်မမှန်တဲ့ စကားကို ပြောဆိုခြင်းမရှိပါဘူး၊ မုသာဝါဒမှ အမြဲတမ်း ရှောင်ကြဉ်တော်မူပါတယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ အဲဒီလို မုသာဝါဒမှ ရှောင်ကြဉ်တာဟာ ဘုရားဖြစ်တော်မူပြီးမှသာ မဟုတ်ပါဘူး၊ နိယတ ဗျာဒိတ်ရပြီးတဲ့ ဘုရားအလောင်းတော် ဘဝကတည်းကပင် မုသာဝါဒကို ကြဉ်ရှောင်တော်မူခဲ့ပါတယ်၊ တခြားအကုသိုလ်ကတော့ အလောင်းတော်ဘဝတုန်းက မကင်းတာလဲရှိနိုင်ပါတယ်၊ ဒါပေမယ့် မုသာဝါဒကတော့ အမြဲတမ်း ကင်းခဲ့ပါတယ်၊ သစ္စာစကားကို အမြဲတမ်း စောင့်ရှောက်လာခဲ့ပါတယ်၊ (ဇာ–၅ ၃၊ ၄၇၅) ဘာကြောင့်လဲဆိုလျှင် သစ္စာစကားကို မစောင့်ရှောက်ဘဲ လိမ်ပြောတတ်တဲ့သူမှာ မပြုကောင်းတဲ့ အကုသိုလ်ရယ်လို့ မရှိဘူးတဲ့၊ ဘာမဆို သူပြုပြီး အမေးခံရတဲ့အခါ မပြုပါဘူးလို့ သူက လိမ်လိုက်မှာပဲ၊ ဒါကြောင့် မုသားပြောတတ်တဲ့သူဟာ ဘယ်လို အကုသိုလ်အမှုဖြစ်ဖြစ် သူပြုရဲတာချည်းပါပဲတဲ့၊ အဲဒီအကြောင်းကို ဓမ္မပဒမှာ ဒီလို ဟောထားပါတယ်။

ဧကံ ဓမ္မံ အတီတဿ၊ မုသာဝါဒိဿ ဇန္တုနော။
ဝိတိဏ္ဏပရလောကဿ၊ နတ္ထိ ပါပံ အကာရိယံ။

ဧကံ ဓမ္မံ–သစ္စာစကားဟူသော တရားတစ်ခုကို၊ အတီ တဿ–ခုန်ကျော်ပြီးသော၊ ဝါ–စွန့်လွှတ်ထားသော၊ မုသာဝါဒိဿဇန္တု နော–လိမ်လည်ပြောဆိုလေ့ရှိသော သူအား၊ ဝိတိဏ္ဏပရလောကဿ–တမလွန်လောကဌ် ကောင်းကျိုးချမ်းသာကို ကျော်လွန်ပြီးသည်ဖြစ်၍၊ အကာရိယံ–မပြုလုပ်နိုင်သော၊ ပါပံ–မကောင်းမှုသည်၊ နတ္ထိ–မရှိချေတဲ့။

သစ္စာစကားကို ခုန်ကျော်တယ်ဆိုတာ သစ္စာစကားကို မရှိသေတာ မစောင့်ရှောက်တာ မပြောတာကို ဆိုတာပါပဲ၊ အဲဒီ သစ္စာစကား အမှန်စကားကို မပြောရင် လိမ်ပြောတော့တာပေါ့၊ အဲဒီလို လိမ်ပြောတတ်တဲ့သူမှာ မပြုကောင်းတဲ့အကုသိုလ်၊ မပြုရဲတဲ့ အကုသိုလ်ရယ်လို့ မရှိဘူး၊ ကိုယ့်အကျိုးကို ငဲ့ပြီး ဘာမဆို သူပြုလိမ့်မယ်၊ အဲဒီလို မကောင်းမှုကို လက်ရဲဇက်ရဲနဲ့ ပြုနေတဲ့သူမှာ တမလွန်လောကဌ် ကောင်းစားချမ်းသာဖို့ရာ မရှိတော့ဘူး၊ အဲဒါဟာ တမလွန်လောကကို ခုန်ကျော်သည်လဲ မည်ပါတယ်၊ လိုရင်းကတော့ နောင်တမလွန်ကျတော့ ဘယ်လိုပဲဖြစ်ဖြစ် ယခုလောလောဆယ် ကောင်းစားချမ်းသာရင် တော်ပြီ ဆိုပြီး နောင်တမလွန်လောကကိုမငဲ့ဘဲ ပစ္စုပ္ပန်ဘဝလောက်သာငဲ့ပြီး ပြုနေတဲ့သူလို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ အဲဒီလိုလူမှာ မပြုကောင်းတဲ့ အကုသိုလ်,မပြုရဲတဲ့အကုသိုလ်ရယ်လို့ ဘယ်မှာရှိတော့မလဲ၊ ဒါကြောင့် မုသာဝါဒဟာ အကုသိုလ်ဟူမျှတို့၏ ခေါင်းဆောင်ကြီးလို့ ဆိုရင်လဲ မမှားပါဘူး။

အဲဒီလို အပြစ်ကြီးတဲ့အတွက် မုသာဝါဒကို ဘုရားအလောင်းတော်ဟာ ဘဝများကတည်းက ကြဉ်ရှောင်တော် မူခဲ့ပါတယ်၊ ဒါပေမယ့် အဲဒီဘုရားအလောင်းတော်ဘဝတုန်းက မုသာဝါဒမှ ကြဉ်ရှောင်နိုင်ခဲ့တာကတော့ သမ္မတ္တဝိရတီ သမာဒါနဝိရတီအဖြစ်ဖြင့်သာ ကြဉ်ရှောင်ခဲ့ရတယ်၊ သမုစ္ဆေဒဝိရတီအဖြစ်ဖြင့်တော့ မကြဉ်ရှောင်ခဲ့ရသေးဘူး၊ ယခု ဘုရားဖြစ်တော်မူတဲ့ အခါကျတော့မှ သမုစ္ဆေဒဝိရတီအဖြစ်ဖြင့် အမြစ်ပြတ် လုံးဝကြဉ်ရှောင်ခြင်း ကိစ္စပြီးပါတယ်။

ထပ်ပြီးတော့ နည်းနည်းရှင်းပြဦးမယ်၊ ဘုရားအလောင်းတော်မှာ သီလဆောက်တည်ထားခြင်း မရှိသော်လဲ လိမ်ပြောစရာ အကြောင်းရှိတဲ့အခါ လိမ်မပြောဘဲ အမှန်ကိုသာ ပြောတယ်၊ အဲဒါက သမ္မတ္တဝိရတီပဲ၊ မုသာဝါဒါ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယामိ–လိမ်လည်ပြောဆိုခြင်းမှ ကြဉ်ရှောင်ကြောင်းဖြစ်သော သိက္ခာပုဒ်ကို ဆောက်တည်ပါ၏လို့ ဆောက်တည်တဲ့သူမှာ အဲဒီလို ဆောက်တည်ထားတဲ့ သီလမပျက်ရအောင် မုသာဝါဒမှ ကြဉ်ရှောင်တဲ့အခါများ၌ သမာဒါနဝိရတီဖြစ်တယ်။

ယခုဗုဒ္ဓသာသနာဝင် မြန်မာတွေမှာတော့ အများအားဖြင့် ငါးပါးသီလကို ဆောက်တည်ကြတယ်၊ လိမ်စရာကိစ္စ ပေါ်လာတဲ့အခါမှာ အဲဒီဆောက်တည်ထားတဲ့ သီလကိုငဲ့ပြီး လိမ်မပြောဘဲ ကြဉ်ရှောင်လိုက်ရင် သမာဒါနဝိရတီဖြစ်တယ်၊ မဆောက်တည်ဘဲ ကြဉ်ရှောင်တဲ့သူမှာတော့ သမ္မတ္တဝိရတီဖြစ်တယ်၊ အဲဒီ သမာဒါနဝိရတီ သမ္မတ္တဝိရတီတွေကတော့ သူ့သဘာဝအတိုင်း ဖြစ်တာမဟုတ်ဘူး၊ ငဲ့စရာအကြောင်းတစ်ခုခုကို ငဲ့ပြီးဖြစ်တတ်တယ်၊ ငါအရွယ်ကြီးပြီဆိုပြီးတော့ အရွယ်ကို ငဲ့ပြီး ကြဉ်ရှောင်တာလဲရှိတယ်၊ ငါက ဂုဏ်ကြီးတဲ့သူပဲလို့ ဆင်ခြင်ပြီးတော့ ဂုဏ်ကိုငဲ့ပြီး ကြဉ်ရှောင်တာလဲရှိတယ်၊ ငါတို့ အမျိုးထဲ အပေါင်းအသင်းထဲမှာ လိမ်ပြောတဲ့သူ မရှိဘူး၊ ငါလဲ လိမ်ရန် မသင့်ဘူးလို့ ဆင်ခြင်ပြီး ကြဉ်ရှောင်တာလဲ ရှိတယ်၊

လိမ်လို့ရှိရင် သူများက ကဲ့ရဲ့ကြလိမ့်မယ်၊ အကုသိုလ် ဖြစ်လိမ့်မယ် စသည်ဖြင့် အပြစ်ကို ဆင်ခြင်ပြီး ကြဉ်ရှောင်တာလဲ ရှိတယ်၊ ဘယ်လို အကြောင်းကြောင့်ပဲ ကြဉ်ရှောင်သည်ဖြစ်စေ ကောင်းတာချည်းပါပဲ၊

ဝိပဿနာရှုလို့ သောတာပတ္တိမဂ်ရောက်တဲ့အခါကျတော့ မုသာဝါဒကို ကြဉ်ရှောင်ခြင်းကိစ္စ လုံးဝပြီးစီးသွားတယ်၊ အဲဒါကတော့ သမုစ္ဆေဒဝိရတီခေါ်တယ်၊ အဲဒီအခါကျတော့ သူ့သဘာဝအတိုင်းပင် မုသာဝါဒမပြောဆိုဘဲ အမြဲတမ်း စင်ကြယ်နေတယ်၊ မြတ်စွာဘုရားမှာလဲ သောတာပတ္တိမဂ်ကို ရောက်ကတည်းက မုသာဝါဒမှ ကြဉ်ရှောင်တဲ့ ဒီသမုစ္ဆေဒဝိရတိ ပြီးစီးပြည့်စုံတော်မူခဲ့ပါတယ်၊ အရဟတ္တမဂ်ဖိုလ်ရောက်ပြီး ဘုရားဖြစ်တော်မူတဲ့အခါမှာတော့ အထူးပြောစရာ မလိုတော့ပါဘူး၊ အဲဒါ ဓမ္မစက္ကြာတရားထဲမှာ "အရိယမဂ္ဂသစ္စာကို ပွားစေအပ်ခဲ့ပြီ"ဆိုတဲ့ စကားဖြင့် မြတ်စွာဘုရားက ဝန်ခံတော်မူပြီးလဲ ဖြစ်နေပါတယ်၊ ဒါကြောင့် သာတာဂိရိနတ်က "မုသာ စ၊ ရွှတ်ယွင်းဖောက်ပြန် မမှန်သောစကားကိုလည်း၊ နဘဏတိ–ပြောဆိုခြင်းမရှိဘဲ အမြဲပင် ရှောင်ကြဉ်တော်မူပါတယ်"လို့ ရဲရဲရင့်ရင့် ဝန်ခံပြီး ဖြေကြားလိုက်ပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ ဒုတိယမေးခွန်းကိုလဲ "အထော–ထို့ပြင်၊ နဓီဏဗျပ္ပထော–ရှုတ်ချယောင်ရမ်းသည့် ကြမ်းတမ်းသော စကားကို ပြောဆိုခြင်းလည်း ကင်းပါ၏၊ အထော–ထို့ပြင်၊ ဝေဘူတိကံ–ချစ်ခင်ညီညွတ်မှု ပျက်စီးကြောင်းဖြစ်သော ကုန်းချောစကားကိုလည်း၊ နအာဟ–ပြောဆိုခြင်းမရှိဘဲ ကင်းရှင်း စင်ကြယ်ပါသည်"လို့ ဖြေကြားပါတယ်။

အဲဒီအဖြေ ၂–ခုထဲက တတိယအဖြေကို ပဌမအဖြေနှင့်တွဲပြီး "လိမ်လည်မပြော ကုန်းချောကင်းသည်"လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်၊ မြန်မာလက်ဘအရ ကာရန်လဲညီလို့ အခြား စုဏ္ဏိယပါဠိတော်များမှာလဲ မုသာဝါဒ နောက်မှာ ပိသုဏာဝါစာကို ဟောထားလို့ ပဌမနဲ့ တတိယတွဲပြီး စီထားခြင်းဖြစ်တယ်၊ ဒုတိယအဖြေကိုလဲ "ကြမ်းတမ်းရှုန့်ရင်း ဆိုခြင်း ပယ်သည်"လို့ စီထားတယ်၊ မြတ်စွာဘုရားဟာ မုသာဝါဒမှသာ လုံးဝကင်းတာ မဟုတ်သေးဘူး၊ မူလက ချစ်ခင်ညီညွတ်နေကြတဲ့ သူတွေရဲ့ ချစ်ခင်ညီညွတ်ခြင်းကို ပျက်စေတတ်တဲ့ ကုန်းချောစကား ပိသုဏာဝါစာမှလဲ လုံးဝ ကင်းတော်မူပါတယ်၊ နောက်ပြီးတော့ ကြမ်းတမ်း ရှုန့်ရင်းတဲ့ ဆဲရေးကြိမ်းမောင်းစကား အစရှိတဲ့ နားမချမ်းသာစရာ ဖရုသဝါစာမှလဲ လုံးဝကင်းတော်မူပါတယ်၊ အဲဒါဟာ အမျိုးအနွယ် အရွယ် စသည်ကိုင့်ပြီး ကြဉ်ရှောင်ရတာ မဟုတ်ဘူး၊ အရိယမဂ်ဖြင့် အကြွင်းမဲ့ပယ်ပြီး ဖြစ်တဲ့အတွက် သူ့သဘာဝအတိုင်းပင် အဲဒီလို ယုတ်ညံ့တဲ့စကားကို ပြောလိုခြင်းမရှိဘဲ ကင်းဝေးစင်ကြယ်တော်မူပါတယ်၊ အဲဒီလို ကုန်းချောစကား ရှုန့်ရင်းကြမ်းတမ်းတဲ့ ဆဲဆိုစကားမျိုးတွေကို ပြောဆိုတတ်တဲ့ အလေ့အလာဝါသနာပါ ကင်းဝေး စင်ကြယ်တော်မူပါတယ်။

ရဟန္တာများမှာ ကိလေသာကင်းပေမယ့် ကိလေသာရှိစဉ်က ပြောနေကျ ပြုနေကျ အလေ့အလာကလေးများကို မပယ်နိုင်တဲ့အတွက် စေတနာမပါဘဲ ဝါသနာအလျောက် ပြောမိပြုမိတာ ရှိတတ်ပါတယ်၊ အရှင်ပိလိန္ဒဝစ္ဆမထေရ်က ပုဏ္ဏားဘဝက အလေ့အလာ ဝါသနာအလျောက် တွေ့မြင်ရတဲ့လူကို ဝသလ–သူယုတ်လို့ ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုတာမျိုးပေါ့၊ မြတ်စွာဘုရားမှာတော့ ဘဝအဆက်ဆက်က ပါလာတဲ့ အလေ့အလာ ဝါသနာကိုပါ ပယ်ပြီးဖြစ်တဲ့အတွက် စေတနာမပါဘဲ ဝါသနာအလျောက် ပြောမိတဲ့ အဲဒီလိုစကားကြမ်းလဲ မရှိဘဲ လုံးဝစင်ကြယ်တော်မူပါတယ်၊ ဒါကြောင့် "လိမ်လည်မပြော ကုန်းချောကင်းသည်၊ ကြမ်းတမ်းရှုန့်ရင်း ဆိုခြင်းပယ်သည်"လို့ ဆိုထားပါတယ်၊ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

လိမ်လည်မပြော ကုန်းချောကင်းသည်။
ကြမ်းတမ်းရှုန့်ရင်း ဆိုခြင်းပယ်သည်။ (ဆို)

စ–ထို့ပြင်လဲ၊ သော–ငါတို့ဆရာ ဖြစ်တော်မူသော ထိုဂေါတမမြတ်စွာဘုရားသည်၊ အတ္ထ–လောကီလောကုတ္တရာ နှစ်ဖြာသောအကျိုးစီးပွားကို၊ မန္တာ–ဉာဏ်ဖြင့် ဆင်ခြင်သိမြင်တော်မူပြီး၍၊ ဘာသတိ–ပြောသင့်သောစကားကိုသာ သင့်လျော်သောအခါ၌ ပြောဆိုတော်မူပါသည်လို့ စတုတ္ထမေးခွန်းကို ဖြေလိုက်ပါတယ်။

အဲဒီအပိုဒ်မှာ မန္တာ အတ္ထ စ ဘာသတိ–လို့ ပါဠိမူမှာရှိတယ်၊ အဲဒီပါဠိအရ စ–ပုဒ်ကို ပက္ခန္တရ အနက်ပြန်ထားပါတယ်၊ စ–ပုဒ်အစား အချို့မူများမှာ သော–ဟု ရှိကြောင်း မူကွဲပြထားတာကိုလဲ တွေ့ရတယ်၊ အဲဒါက အနက်အားဖြင့်တော့ သင့်ပါတယ်၊ သို့သော် ဆန်းဂိုဏ်းအရအားဖြင့် အဲဒီနေရာမှာ ရဿနှင့်ရှိမှ သင့်ပါတယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒီနေရာမှာ သ–ဟု ရှိလျှင်တော့ သင့်ပါတယ်၊ ဆိုလိုတာကတော့ မြတ်စွာဘုရားဟာ ဉာဏ်ဖြင့်ဆင်ခြင်လို့ အမှန်အတိုင်း မြင်တော်မူပြီး လောကီအကျိုးစီးပွား, လောကုတ္တရာ အကျိုးစီးပွားကိုသာ ဟောကြားညွှန်ပြပြီး ပြောဆိုတော်မူပါတယ်၊ အကျိုးမဲ့ဖြစ်တဲ့ သမ္ဘပ္ပလာပ စကားကိုတော့ ပြောဆိုခြင်း လုံးဝမရှိ ကင်းတော်မူပါတယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ အဲဒါကို "ကျိုးစီးပွားရှိ မြင်သိဆိုသည်၊ တို့ဘုရားစကား စင်ကြယ်သည်"လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်၊ အဲဒါကို ရှေး ၂–ပိုဒ်ပါပေါင်းပြီး ဆိုကြရမယ်။

သာတာဂိရိနတ်၏ အဖြေဆောင်ပုဒ်(၃)

လိမ်လည်မပြော ကုန်းချောကင်းသည်၊
ကြမ်းတမ်းရုန့်ရင်း ဆိုခြင်းပယ်သည်။
ကျိုးစီးပွားရှိ မြင်သိ ဆိုသည်၊
တို့ဘုရား စကား စင်ကြယ်သည်။

စကားအရာ အင်္ဂါလေးတန်လို့ ပြောဆိုလေ့ရှိကြတယ်၊ (၁) မဟုတ်တာကို လိမ်လည်မပြောရဘူး၊ ဟုတ်မှန်တာကိုသာ အမှန်အတိုင်း ပြောရမယ်၊ (၂) ကွဲပြားရေး ကုန်းတိုက်စကားကို မပြောရဘူး၊ ညီညွတ်ရေးစကားကိုသာ ပြောရမယ်၊ (၃) နားမချမ်းသာတဲ့ ဆဲဆို ကြိမ်းမောင်းစကားကို မပြောရဘူး၊ နားဝင်ချိုတဲ့ သာသာယာယာ စကားကိုသာ ပြောရမယ်၊ (၄) အကျိုးမဲ့ ဒဏ္ဍာရီစကားမျိုးကို မပြောရဘူး၊ လောကီ လောကုတ္တရာအကျိုးနှင့်စပ်တဲ့ စကားကိုသာ ပြောရမယ်၊ အဲဒါတွေဟာ စကားကောင်း၏ အင်္ဂါလေးပါးပဲ၊ အဲဒီ အင်္ဂါလေးပါးညီညွတ်ရင် စကားဟာ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်တော့တာပဲ၊ အင်္ဂါလေးပါးထဲက တစ်ပါးပါးနဲ့ဆန့်ကျင်ရင် မစင်ကြယ်တဲ့စကားပဲ၊ မြတ်စွာဘုရားမှာတော့ အဲဒီအင်္ဂါလေးပါးနဲ့ ညီညွတ်တဲ့စကားကိုသာ ပြောကြားလေ့ရှိတယ်၊ ဒါကြောင့် "တို့ဘုရား စကားစင်ကြယ်သည်"လို့ နိဂုံးချုပ်လက်ဘတ်ပိုဒ်ကိုလဲ ဘုန်းကြီးက ထည့်စီထားပါတယ်။

စကား ၆–ခွန်းတွင် ၂–ခွန်းသာပြောသည်

လောကမှာ ပြောဆိုနေကြတဲ့ စကားတွေကို အကျဉ်းချုပ်လိုက်ရင် ၆–ခွန်းသာရှိတယ်၊ ဘာတွေလဲဆိုရင် (၁) မဟုတ်မမှန်ဘူး၊ အကျိုးလဲမရှိဘူး၊ သူများလဲမကြိုက်ဘူး ဒီလိုစကားကတစ်မျိုး၊ အဲဒါက ဘယ်လိုစကားလဲဆိုရင် သီလစင်ကြယ်နေတဲ့သူကို သီလမရှိတဲ့သူပဲ၊ ဒုဿီလပုဂ္ဂိုလ်ပဲ စသည်ဖြင့် ပြောတဲ့စကားမျိုးပါပဲ၊ အဲဒါဟာ ဟုတ်လဲမဟုတ်ဘူး၊ အဲဒီလို ပြောတဲ့အတွက် အကျိုးလဲမရှိဘူး၊ ပြောတဲ့သူမှာလဲ အကုသိုလ်ဖြစ်တယ်၊ ကြားနာတဲ့သူတွေမှာလဲ သူပြောတာကိုယုံပြီး အဲဒီ သီလစင်ကြယ်နေတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကို ပြစ်မှားရင် အကုသိုလ်ဖြစ်တယ်၊ အပြောခံရတဲ့သူမှာလဲ ကြားရရင် စိတ်မချမ်းသာဖွယ်ဖြစ်တယ်၊ အဲဒီလို အကျိုးမဲ့တွေသာ ဖြစ်တယ်၊ အဲဒီလို စကားကို အပြောခံရတဲ့သူကလဲ မကြိုက်ဘူး ပညာရှိသူတော်ကောင်းတွေကလဲ မကြိုက်ဘူး၊ ဒါကြောင့် သီလစင်ကြယ်နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဒုဿီလပုဂ္ဂိုလ်လို့ ပြောတဲ့စကားဟာ "မဟုတ်၊ အကျိုးလဲမရှိ၊ သူများလဲမကြိုက်"ဆိုတဲ့ အင်္ဂါ ၃–ချက် ညီတဲ့စကားပဲ၊ ဒီလိုစကားမျိုးဟာ မပြောသင့် မပြောထိုက်တဲ့စကား မပြောကောင်းတဲ့စကားပဲ၊ ဒါကြောင့် ဒီလိုစကားကို မြတ်စွာဘုရားက ပြောဆိုတော်မမူဘူး။

(၂) မဟုတ်မမှန်ဘူး၊ အကျိုးလဲမရှိဘူး၊ သို့သော် သူများကတော့ ကြိုက်နေတယ်–ဒီလိုစကားက တစ်မျိုးတဲ့၊ အဲဒါက ဘယ်လိုစကားလဲဆိုရင် ဒဏ္ဍာရီစကား ကုန်းတိုက်စကား၊ မှားယွင်းတဲ့ ဘာသာရေးစကား–ဒီစကားမျိုးတွေပါပဲ၊ ဒဏ္ဍာရီပုံပြင်ဝတ္ထုတွေဆိုတာ တကယ် အစစ်အမှန် အဖြစ်အပျက် ဘာမျှမရှိပါဘဲနဲ့ ကြံဖန်ပြီး ရေးသားပြောဆိုထားတာတွေပဲ၊ အဲဒါတွေ နားထောင်ခြင်း, ဖတ်ရှုခြင်းဖြင့်လဲ အကျိုးမများဘဲ အကျိုးယုတ်တတ်တယ်၊ ကာမကိလေသာစိတ်တွေ တက်ကြွပြီးတော့လဲ အကျိုးယုတ်တတ်တယ်၊ စိတ်ဆိုးစရာ ဝမ်းနည်းစရာ အခန်းတွေကို ကြားနာ ဖတ်ရှုပြီးတော့ ဒေါသဖြစ်တတ်၊ ဝမ်းနည်းပြီး စိတ်ဆင်းရဲတတ်တယ်၊ ဒါပေမယ့် ဒီဒဏ္ဍာရီဝတ္ထုတွေကို အများက ကြိုက်နေတယ်၊ နောက်ပြီးတော့ ကုန်းတိုက်တယ်ဆိုတာလဲ တစ်ဘက်သားပုဂ္ဂိုလ်၏အပြစ်ကို မဟုတ်မမှန်ဘဲ ပြောဆိုရတာကသာ များပါတယ်၊ ယခုခေတ်မှာ ဝါဒဖြန့်တယ်ဆိုတာတွေထဲမှာ အဲဒီလို မဟုတ်တဲ့အပြစ်တွေကို ပြောတာတွေက တော်တော်များနေတတ်ပါတယ်၊ အဲဒီ ကုန်းတိုက်စကားကို ကြားနာရတဲ့သူမှာ အဲဒီကြားရတဲ့အချိန်ကစပြီး အလျင်က ချစ်ခင်နေတဲ့သူအပေါ်မှာ မုန်းပြီး စိတ်ဆင်းရဲတွေများစွာ ဖြစ်တတ်တယ်၊ ဒါပေမယ့် ကိုယ့်အကျိုး ပြောတယ်ထင်ပြီး အဲဒီကုန်းတိုက်တဲ့စကားကိုလဲ ကြိုက်နေတတ်တယ်။

ဘာသာရေးတရားစကားကိုတော့ ယခုခေတ် ဘာသာရေးပြောရင် သက်ဆိုင်ရာ ဘာသာဝင်တွေက မခံချင်ကြပေဘူး၊ ဒါကြောင့် ဘုရားလက်ထက်က ပဋ္ဌကစာပေကျမ်းဂန်ထဲက ဘာသာရေးတရား စကားအနည်းငယ်ကို ထုတ်ပြမယ်၊ ဘုရားမပွင့်မီကတည်းက "သတ္တဝါတွေကို သတ်ပြီး ယဇ်ပူဇော်ရင် မကောင်းမှုပျောက်တယ်၊ ကောင်းမှုဖြစ်တယ်၊ ချမ်းသာကြီးပွားကြောင်းဖြစ်တယ်"လို့ဆိုတဲ့ ဘာသာရေးတရား ရှိလာခဲ့တယ်၊ ပသေန ဒီကောသလမင်းကြီးတောင် တစ်ခါက အဲဒီလို ယဇ်ကြီးကို ပူဇော်ဖို့ရာ စီမံဖူးတယ်၊ နွားလားဥသဖ ငါးရာ၊ နွားမတန်း ငါးရာ၊ နွားသိုးငယ် ငါးရာ၊ ဆိတ်ငါးရာ၊ သိုး ငါးရာ စသည်ဖြင့် ငါးရာ ငါးရာစီသော သတ္တဝါတွေကို သတ်ပြီး ယဇ်ပူဇော်ဖို့ စီမံတယ်။

အဲဒီအခါ မလ္လိကာဒေဝီ၏ တိုက်တွန်းချက်အရ ပသေနဒီ ကောသမင်းကြီးက ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားထံ ချဉ်းကပ်ပြီး မေးမြန်းလျှောက်ထားတယ်၊ မြတ်စွာဘုရားက မင်းကြီး ကြားရတဲ့အသံနိမိတ်များဟာ မင်းကြီးနှင့် ဘာမျှမသက်ဆိုင်ကြောင်း၊ သတ္တဝါတွေကိုသတ်ပြီး ယဇ်ပူဇော်လျှင် အကျိုးမများဘဲ အကျိုးယုတ်ကြောင်း၊ သတ်ဖြတ်ခြင်းမရှိဘဲ လှူဒါန်းပူဇော်မှ အကျိုး

များကြောင်းတို့ကို ဟောကြားတော်မူလိုက်ပါတယ်။ပသေနဒီကောသလမင်းကြီးလဲ ယဇ်ပူဇော်ဖို့ရာ ချည်နှောင်ထားတဲ့ သတ္တဝါတွေကို ဘေးမဲ့လွှတ်စေလိုက်ပါတယ်၊ အဲဒီမှာ "အခြားသတ္တဝါတွေကိုသတ်ပြီး ယဇ်ပူဇော်ခြင်းဖြင့်ကုသိုလ်ဖြစ်တယ်၊မကောင်းမှုပျောက်တယ်၊ ကောင်းကျိုးရတယ်"ဆိုတာ ဘာမျှယုတ္တိမရှိဘူး၊ သူတစ်ပါးကိုဆင်းရဲစေတာနဲ့ မိမိမှာ ကောင်းကျိုးရတယ်ဆိုတာ အသင့်ယုတ္တိ လုံးဝမရှိတာပဲ၊ ဒါပေမယ့် အဲဒီလို တရားကို ကြိုက်နေတဲ့လူတွေကလဲ အများကြီး ရှိနေတာပဲ။

နောက်ပြီးတော့ ဘုရားလက်ထက်တော်ကပဲ အဇိတဆိုတဲ့ ဆရာကြီးက "ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံမရှိ၊ ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံ၏ အကျိုးမရှိ၊ တမလွန်ဘဝမရှိ" စသည်ဖြင့် ဟောနေတယ်၊ အဲဒါလဲ မျက်မှောက်မှာ ကောင်းတဲ့အလုပ်က ကောင်းကျိုး၊ ဆိုးတဲ့အလုပ်က ဆိုးကျိုးပေးနေပုံ စသည်နှင့် နှိုင်းချိန်ကြည့်ရင် မမှန်တဲ့ဝါဒလို့ ဆိုရမှာပဲ၊ ဗုဒ္ဓတရားတော်အရ အားဖြင့် အဲဒီအယူကို ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌခေါ်တယ်၊ အဲဒီဝါဒကို သဘောကျတဲ့သူဟာ ကောင်းတဲ့အမှုကို မလုပ်ပေဘူး၊ မကောင်းတဲ့အမှုမှလဲ မရှောင်ပေဘူး၊ ဒါကြောင့် အဲဒီလူမှာ ချီးမွမ်းဖွယ်ဂုဏ်မှ ကင်းနေလိမ့်မယ်၊ သေပြီးတဲ့နောက်ကာလမှာ သူယူတဲ့အတိုင်းမဟုတ်ဘဲ ဘဝကရှိနေရင် ယုတ်ညံ့တဲ့ဘဝတွေမှာသာဖြစ်ပြီး ဆင်းရဲဒုက္ခရောက်သွားရလိမ့်မယ်၊ ဗုဒ္ဓတရားတော်ကတော့ "အဲဒီလို အယူရှိတဲ့သူဟာ အဲဒီအတိုင်း ဒုက္ခရောက်သွားရလိမ့်မယ်"လို့ အထင်အရှား ဟောထားပါတယ်။

ဒါကြောင့် အဲဒီအယူ တရားစကားဟာ အကျိုးလဲမရှိဘူး၊ ဒါပေမယ့် အဲဒီလို တရားကို ကြိုက်နေတဲ့လူတွေကလဲ များစွာပင် ရှိနေပါတယ်၊ ဒါကြောင့် "ကံ, ကံ၏အကျိုးမရှိ၊ တမလွန်ဘဝမရှိ"ဆိုတဲ့ တရားစကားဟာ "ဟုတ်လဲမဟုတ်၊အကျိုးလဲမရှိ၊ သို့သော် တချို့က အဲဒါကို ကြိုက်နေကြတယ်"ဆိုတဲ့ အင်္ဂါ ၃–ပါးနဲ့ညီတဲ့ စကားဖြစ်တယ်၊ ယခုပြောခဲ့တာတွေဟာ (၂) နံပါတ်စကားထဲက တစ်စိတ် တစ်ဒေသပုံစံပြ စကားမျှသာ ဖြစ်ပါတယ်၊ အဲဒီစကားမျိုးကို အများက အချို့က ကြိုက်နေကြပေမယ့် မြတ်စွာဘုရားကတော့ "မဟုတ်မမှန်တဲ့အပြင် အကျိုးလဲ မရှိတဲ့အတွက်ကြောင့်" အဲဒီစကားမျိုးကို ပြောဆိုခြင်းမရှိဘဲ ကြဉ်ရှောင်တော်မူပါတယ်။

(၃) ဟုတ်မှန်တယ်၊ အကျိုးတော့မရှိဘူး၊ သူများကလဲမကြိုက်ဘူး၊ ဒီလိုစကားကတစ်မျိုးတဲ့။ အဲဒါက ဘယ်လိုစကားလဲဆိုရင် သူခိုးကို သူခိုးလို့ပြောတဲ့စကား၊ လူလိမ်ကို လူလိမ်လို့ပြောတဲ့စကား၊ လူမိုက်ကို လူမိုက်လို့ပြောတဲ့စကား၊မျက်မမြင်ကို မျက်စိကန်းလို့ ပြောတဲ့စကား–အဲဒီလိုစကားဟာ ဟုတ်တော့ ဟုတ်မှန်တယ်၊ ဒါပေမယ့် အဲဒီလိုပြောတဲ့အတွက် ဘာမျှအကျိုးမရှိဘူး၊ အပြောခံရတဲ့သူမှာ မခံချင်စိတ်ဖြစ်ပြီး စိတ်ဆင်းရဲရုံမျှပဲ ရှိတယ်၊ အပြောခံရတဲ့သူကလဲ မကြိုက်ဘူး၊ အဲဒီလိုစကားဟာ ဟုတ်မှန်ပေမယ့် အကျိုးမရှိတဲ့အတွက် မြတ်စွာဘုရားက အဲဒီလို စကားကို ပြောဆိုတော်မမူဘူး။

(၄) ဟုတ်မှန်တယ်၊ အကျိုးတော့ မရှိဘူး သူများကတော့ ကြိုက်နေတယ်–ဒီလိုစကားက တစ်မျိုးတဲ့၊ အဲဒါက ဘယ်လိုစကားလဲဆိုလျှင် တစ်ဘက်ပုဂ္ဂိုလ်က တကယ်ပြောတဲ့စကားကို ယူပြီးအခြားပုဂ္ဂိုလ်ထံ ကုန်းတိုက်တဲ့စကား မင်းအကြောင်း သူခိုးမားပြအကြောင်း မြို့ရွာအကြောင်း စသည်ကိုပြောတဲ့စကား ဒီလိုစကားမျိုးပါပဲ၊ အဲဒီမှာ မှန်ကန်တဲ့အကြောင်းအရာ ပြောပြပြီး ကုန်းတိုက်ရင် မှန်တော့ မှန်နေတာပဲ၊ ဒါပေမယ့် အဲဒီစကားကြားရတဲ့ သက်ဆိုင်သူမှာ စိတ်ဆင်းရဲပြီး ကွဲပြားဖို့ရာဖြစ်တဲ့အတွက် အကျိုးမရှိဘူး၊ အကျိုးမရှိပေမယ့် သက်ဆိုင်တဲ့သူက မိမိအကျိုးအတွက် ပြောတယ်ထင်ပြီး အဲဒီလိုပြောတဲ့စကားကို သဘောကျတတ်တယ်၊ ကုန်းတိုက်စကားပြောတဲ့သူကိုလဲ ကျေးဇူးတင်တတ်တယ်၊ ဒါကြောင့် "ဟုတ်မှန်၏ အကျိုးမရှိ သူများက ကြိုက်၏"ဆိုတဲ့ အင်္ဂါ ၃–ပါးနဲ့ ညီတဲ့စကားဖြစ်တယ်။

ထို့အတူပင် မင်းအကြောင်း အစရှိတဲ့ လောကရေးရာစကားကိုလဲ အမှန်အတိုင်း သတင်းရပြီး ပြောရင် ဟုတ်၏–ဆိုတဲ့ အင်္ဂါနဲ့ညီတယ်၊ အဲဒီစကားမျိုးကို အများက ကြားချင်နေကြတယ်၊ ဒါကြောင့် သူများက ကြိုက်၏–ဆိုတဲ့ အင်္ဂါနဲ့လဲညီတယ်၊ ဒါပေမယ့် တရားကျင့်နေတဲ့ ရဟန်းရှင်လူ ယောဂီတွေအတွက်တော့ အကျိုးမများဘူး၊ သမာဓိ ပညာ ဆုတ်ယုတ်ပျက်ပြားခြင်း၏ အကြောင်းသာဖြစ်တယ်၊ တချို့လောကီစကားဆိုလျှင် သီလပျက်ခြင်း၏ အကြောင်းတောင် ဖြစ်နိုင်သေးတယ်၊ ဒါကြောင့် အကျိုးမရှိဆိုတဲ့ အင်္ဂါနဲ့လဲညီတယ်၊ မြတ်စွာဘုရားက အဲဒီ (၄)နံပါတ်စကားမျိုးကို ဟုတ်ပေမယ့် အကျိုးမရှိတဲ့အတွက် ပြောဆိုတော်မမူဘူး။

မြတ်စွာဘုရား ပြောဆိုတဲ့ စကား ၂–ခွန်း

(၅) ဟုတ်မှန်တယ်၊ အကျိုးလဲရှိတယ်၊ သူများကတော့ မကြိုက်ဘူး–ဒီလိုစကားက တစ်မျိုးတဲ့၊ အဲဒါက ဘယ်လို စကားလဲဆိုလျှင်–သင်ဟာ ရေးဘဝများက ကောင်းမှုကိုမပြုခဲ့ဘဲ မကောင်းမှုကို ပြုခဲ့တဲ့အတွက် ဆင်းရဲဒုက္ခ ရောက်နေရတယ်၊ ယခုလဲ ကောင်းမှု မပြုဘဲ မကောင်းမှုကို ပြုနေလျှင် အပါယ်ဆင်းရဲမှ လွတ်ဖို့ ခဲယဉ်းတယ်၊ အပါယ်လေးပါး ကျသွားလိမ့်မယ် စသည်ဖြင့် အကျိုးစီးပွားကိုရှေးရှုပြုပြီး ဆုံးမတဲ့အနေနဲ့ ဟောပြောတဲ့ စကားမျိုးပါပဲ၊ အဲဒီလို တိုက်ရိုက် တည့်တိုးကြီးပြောရင် ဟုတ်မှန်ပြီး အကျိုးရှိတဲ့စကား ဖြစ်ပေမယ်လို့ တချို့က မကြိုက်ဘဲ ရှိတတ်တယ်၊ ဒါကြောင့် ဒီလို တရားစကားဟာ "ဟုတ်မှန်၏၊ အကျိုးရှိ၏၊ သူများမကြိုက်" ဆိုတဲ့ အင်္ဂါ ၃–ပါးနဲ့ညီတဲ့ စကားဖြစ်တယ်၊ အဲဒီ စကားမျိုးကိုတော့ သူများက မကြိုက်ပေမယ့် ဟုတ်မှန်ပြီးအကျိုးရှိတဲ့အတွက် ပြောသင့်တဲ့အခါမှာ မြတ်စွာဘုရားက ဉာဏ်တော်ဖြင့်ဆင်ခြင်ပြီး ပြောတော်မူပါတယ်။

ဒါကြောင့် သံဃဘေဒကံကို ပြုတဲ့ အရှင်ဒေဝဒတ်ကို "အပါယ်ငရဲ ကျလိမ့်မယ်၊ တစ်ကပ်ပတ်လုံး ငရဲခံရလိမ့်မယ်" စသည်ဖြင့် ပြောကြားတော်မူပါတယ်၊ အဲဒီလို ပြောကြားတာကို ဒေဝဒတ်အုပ်စုက မကြိုက်ပေမယ့် အခြားပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာ သံဃဘေဒက ကံ၏အပြစ်ကြီးပုံကိုသိပြီး အဲဒီလို ကံကြီးတွေမှ ကြဉ်ရှောင်ခြင်း စသော အကျိုးများကို ရနိုင်ပါတယ်၊ အဲဒီလို ဟုတ်မှန်ပြီး အကျိုးရှိတဲ့အတွက် ဒေဝဒတ်အုပ်စုက မကြိုက် ပေမယ့် မြတ်စွာဘုရားက အဲဒီလို စကားကို ပြောသင့်တဲ့အခါမှာ ပြောကြားတော်မူပါတယ်၊ အဲဒါဟာ "ဟုတ်၏၊ အကျိုးရှိ၏၊ သူများမကြိုက်" ဆိုတဲ့ အင်္ဂါ ၃–ပါးနဲ့ ညီတဲ့စကားဖြစ်တယ်၊ ဒီလို စကားကတော့ ပြောသင့်တဲ့အခါ ပြောကောင်းတဲ့ စကားကောင်းပါပဲ။

(၆) ဟုတ်မှန်တယ်၊ အကျိုးလဲရှိတယ်၊ သူများကလဲ ကြိုက်တယ်–ဒီလိုစကားက တစ်မျိုးတဲ့၊ အဲဒါက ဘယ်လိုစကားလဲဆိုလျှင်–ဒါန ကထာ, သီလကထာ, ဘာဝနာကထာ အစရှိတဲ့ မှန်ကန်သော တရားစကားပါပဲ၊ အဲဒီလို စကားဟာ မှန်လဲ မှန်တယ်၊ အကျိုးလဲရှိတယ်၊ ပညာရှိ သူတော်ကောင်းများက ကြားနာလို အားမရနိုင်အောင် ကြိုက်လဲ ကြိုက်နှစ်သက်ကြတယ်၊ ဒါကြောင့် "ဟုတ်မှန်၏၊ အကျိုးရှိ၏၊ သူများကကြိုက်၏" ဆိုတဲ့ အင်္ဂါ ၃–ပါးနဲ့ ညီတဲ့စကားဖြစ်တယ်၊ ဒီလိုစကားကို ဟောပြောသင့်တဲ့အခါမှာ မြတ်စွာဘုရားက ဟောပြောတော်မူပါတယ်၊ မြတ်စွာဘုရား ပွင့်တော်မူလာရတာကိုက ဒီလိုစကားကောင်းကို ဟောပြောဖို့ ပွင့်လာရတာပဲ။

ယခုပြောခဲ့တာဟာ စကား ၆–ခွန်း စုံသွားပါပြီ၊ အဲဒီ ၆–ခွန်းထဲက မမှန်တဲ့ အကျိုးလဲမရှိတဲ့ စကားဆိုရင် သူများက ကြိုက်သည်ဖြစ်စေ၊ မကြိုက်သည်ဖြစ်စေ၊ မြတ်စွာဘုရားက ပြောဆိုတော်မမူဘူး၊ ဟုတ်မှန်ပေမယ့် အကျိုးမရှိရင်လဲ အဲဒီလို စကားကို သူများက ကြိုက်သည်ဖြစ်စေ၊ မကြိုက်သည်ဖြစ်စေ၊ မြတ်စွာဘုရားက ပြောဆိုတော်မမူဘူး၊ အဲဒါဟာ မြတ်စွာဘုရား မပြောဆိုတဲ့စကား ၄–ခွန်းပဲ၊ ဟုတ်မှန်တယ်၊ အကျိုးလဲရှိတယ်ဆိုရင်တော့ သူများက ကြိုက်သည်ဖြစ်စေ၊ မကြိုက်သည်ဖြစ်စေ မြတ်စွာဘုရားက အဲဒီလိုစကားကို ပြောဆိုတော်မူတယ်၊ ဒါပေမယ့်လို့ ပြောသင့်တဲ့အချိန်မှာမှ ပြောဆိုတော်မူတယ်၊ မပြောသင့်တဲ့အချိန်မှာတော့ မပြောဆိုဘူး။

အဲဒီလို ပြောသင့်မပြောသင့်တဲ့အချိန်ကို ဆင်ခြင်တယ်ဆိုတာ ဟာလဲ အလွန်ပဲ အရေးကြီးပါတယ်၊ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် အကျိုးရှိတဲ့ တရားစကားပေမယ့် ပျော်ပွဲရွှင်ပွဲ ကျင်းပနေရာမှာ သွားဟောနေရင် မသင့်ပေဘူး၊ မင်္ဂလာဆောင်၊ ရှင်ပြု အလှူအစရှိတဲ့ သုမင်္ဂလာကိစ္စမှာ မရဏာနုဿတိကမ္မဋ္ဌာန်းတရား၊ သံဝေဂ နိဗ္ဗိန္ဒတရားကို ဟောရင်လဲ နေရာမကျပေဘူး၊ အသုဘစျာပန ဆွမ်းစင်အစရှိတဲ့ ဒုမင်္ဂလာကိစ္စမှာ မင်္ဂလာတရားကို ဟောရင်လဲ နေရာမကျပေဘူး၊ ဒါကြောင့် ဟောသင့်တဲ့ အချိန်ကို ဆင်ခြင်ပြီး ဟောတာဟာ အလွန်အရေးကြီးပါတယ်။

အဲဒီတော့ မြတ်စွာဘုရား ပြောဆိုတော်မူတဲ့ စကားဟာ အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့် ဟုတ်မှန်ပြီး အကျိုးရှိတဲ့ စကားပါပဲ၊ သူများက ကြိုက်သည်ဖြစ်စေ၊ မကြိုက်သည်ဖြစ်စေ အဲဒီလိုစကားကို ဉာဏ်ဖြင့်ချင့်ချိန်ပြီး ပြောသင့်တဲ့အခါ ပြောဆိုတော်မူတယ်၊ ဒါကြောင့် "အတ္ထ–လောကီ လောကုတ္တရာ နှစ်ဖြာသောအကျိုးကို၊ မန္တာ–ဉာဏ်ဖြင့် ဆင်ခြင်သိမြင်တော်မူပြီး၍၊ ဘာသတိ–ပြောသင့်သော စကားကိုသာ သင့်လျော်သောအခါ၌ ပြောဆိုတော်မူပါသည်" လို့ သာတာဂိရိနတ်က ဖြေကြားပါတယ်။

သုဂတဂုဏ်တော်

အဲဒီလို ပြောသင့်တဲ့စကားကောင်းကိုသာ ပြောဆိုတော်မူတတ်တဲ့အတွက်ကြောင့် မြတ်စွာဘုရားဟာ သုဂတိဆိုတဲ့ ဘွဲ့တော်ဂုဏ်တော်ကို လဲ ရရှိတော်မူပါတယ်။ အဲဒီ သုဂတဆိုတဲ့ပုဒ်မှာ–သု–က ကောင်းသောစကားတဲ့+ဂဒ–မှ ဖြစ်လာတဲ့ ဂတ–က ပြောဆိုတတ်သည်တဲ့၊ ပေါင်းလိုက်တော့ သုဂတ–ကောင်းသောစကားကိုသာ ပြောဆိုတော်မူတတ်သည်–လို့ အနက်ရတယ်။ အဲဒါဟာ"ယခုပြောခဲ့တဲ့ ဟုတ်မှန်အကျိုးများတဲ့ စကားကောင်းကို သာ ပြောဆိုတော်မူတယ်" လို့ ဆိုလိုတာပါပဲ။ ဟုတ်မှန် အကျိုးများတဲ့စကားကလဲ သူများက ကြိုက်တာကတစ်မျိုး၊ မကြိုက်တာက တစ်မျိုး–ဒီလို ခွဲလိုက်တော့ စကားနှစ်မျိုး ဖြစ်သွားတယ်။ အဲဒီစကားနှစ်မျိုးလုံးဟာ စကားကောင်းချည်းပါပဲ။ ဒါကြောင့် "သုဂတော–ဟုတ်မှန်ကျိုးများ ကြိုက်မကြိုက် အားဖြင့် နှစ်ပါးသော စကားကောင်းကိုသာ ပြောဆိုတော်မူတတ်ပေသော မြတ်စွာဘုရား" လို့ အနက်ရပါတယ်။ ကဲ အဲဒီ ဂုဏ်ပုဒ်ကို ရွတ်ဆိုပြီး ကြည်ညိုကြရအောင်–

သုဂတော–ဟုတ်မှန်ကျိုးများ ကြိုက်မကြိုက်အားဖြင့် နှစ်ပါးသော စကားကောင်းကိုသာ ပြောဆိုတော်မူတတ်ပေသော မြတ်စွာဘုရား။

မဟုတ်၊ အကျိုးမရှိ၊ သူများ ကြိုက်, မကြိုက် စကားနှစ်မျိုး–အဲဒါကို မြတ်စွာဘုရား ပြောဆိုခြင်းမရှိ၊ ဟုတ်၏၊ အကျိုးမရှိ၊ သူများ ကြိုက်, မကြိုက် စကားနှစ်မျိုး–အဲဒါကိုလဲ မြတ်စွာဘုရား ပြောဆိုခြင်းမရှိ၊ (ဟုတ်၏၊ အကျိုးလဲရှိ၏၊ သူများ ကြိုက်မကြိုက် စကားနှစ်မျိုး) အဲဒီ စကားကောင်းနှစ်မျိုးကိုသာ မြတ်စွာဘုရား ပြောဆိုတော်မူပါတယ်တဲ့၊ အဲဒါ ကြည်ညိုစရာလဲ ကောင်းတယ်၊ အတုယူစရာလဲ ကောင်းတယ်၊ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားကို အတုလိုက်ပြီးတော့ ဟုတ်မှန်ပြီး အကျိုးရှိတဲ့စကားကိုသာ ပြောဆိုနိုင်အောင်သတိပြုပြီး လေ့ကျင့်သွားကြရမယ်၊ ကဲ–ခုတင်က အဖြေဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုလိုက်ကြ ဦးစို့။

လိမ်လည်မပြော ကုန်းချောကင်းသည်၊
ကြမ်းတမ်း ရုန့်ရင်း ဆိုခြင်းပယ်သည်။
ကျိုးစီးပွားရှိ မြင်သိ ဆိုသည်၊
တို့ဘုရား စကား စင်ကြယ်သည်။

သင့်ဘုရားက မနောဒုစရိုက် ကင်းပါရဲ့လား

အဲဒီလို သာတာဂိရိနတ်က မြတ်စွာဘုရားမှ ဝစီဒုစရိုက် ၄–ပါးလုံးကင်းပြီး စကား စင်ကြယ်တဲ့အကြောင်း ဖြေကြား လိုက်တဲ့အခါ ဟေမဝတနတ်က မနောဒုစရိုက်နဲ့ မေးပြန်ပါတယ်။

ဟေမဝတ၏စိစစ်ပုံ(၄)

ကစ္စိ နု ရဋ္ဌေ ကာမေသု၊ ကစ္စိ စိတ္တံ အနာဝိလံ။
ကစ္စိ မောဟံ အတိက္ကန္တော၊ ကစ္စိ ဓမ္မေသု စက္ခုမာ။

သမ္မ–အဆွေတော် သာတာဂိရိနတ်မင်း၊ သော–သင့်ဆရာဖြစ်သော ထိုဘုရားသည်၊ ကစ္စိ–အသို့နည်း၊ ကာမေသု–လိုချင်ဖွယ် အာရုံ ကာမဂုဏ်တို့၌၊ နု ရဋ္ဌေ–မတပ်မက်ဘဲ ရှိပါ၏လော။

အဲဒီမေးခွန်းဖြင့် "လိုချင်နှစ်သက်ဖွယ် ကာမဂုဏ်အာရုံတွေမှာ လိုချင်နှစ်သက်မှု မက်မောမှု ကင်းပါရဲ့လား" လို့ မေးတယ်၊ မနော ဒုစရိုက် ၃–ပါးထဲက အဘိဇ္ဈာဆိုတဲ့ သူ့စည်းစိမ်ကို ရလိုသမှု ရှေးရှုကြံစည်ခြင်း ကင်းပါရဲ့လားလို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ လောကသူ လောကသားတွေဟာ လိုချင်နှစ်သက်စရာတွေ့ရင် လိုချင်တတ်၊ နှစ်သက်တတ်ကြတာပဲ၊ သက်မဲ့ဖြစ်ဖြစ်၊ သက်ရှိဖြစ်ဖြစ် သူ့ဥစ္စာကို ကိုယ်ဥစ္စာဖြစ်စေချင်တတ်ကြတာပဲ၊ ကိုယ်ပိုင်လုပ်ချင်တတ်ကြတာပဲ၊ သာမန်လူတွေသာ မဟုတ်ဘူး၊ ဘုရားအဖြစ် ဝန်ခံနေတဲ့ ဘုရားအတု ဆရာကြီးတွေလဲ သူ့ဥစ္စာလိုချင်မက်မောမှု အဘိဇ္ဈာမှ မကင်းကြဘူး၊ ဒါကြောင့် ဒီ မေးခွန်းကို မေးတာပါပဲ။

ကစ္စိ–အသို့နည်း၊ စိတ္တံ–သင့်ဆရာဘုရား၏ စိတ်သည်၊ အနာဝိလံ–သေပျက်စေလိုသော ဗျာပါဒဟူသော အနောက် အကျူကင်း၍ သန့်ရှင်းကြည်လင်ပါ၏လော။

ဒီမေးခွန်းဖြင့် "မနော ဒုစရိုက်သုံးပါးထဲက ဗျာပါဒကင်းပါရဲ့လား"လို့ မေးပါတယ်၊ ဗျာပါဒဆိုတာ မုန်းတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို သေပါစေ ပျက်ပါစေလို့ ကြံစည်တောင့်တတဲ့ သဘောပဲ၊ လောကသူ လောကသားတွေဟာ ကိုယ်မလိုတဲ့သူ မုန်းတဲ့သူ ကိုသေပါစေ၊ မြန်မြန်သေပါစေလို့ တောင့်တ ကြံစည်မိတတ်ကြတယ်၊ တချို့ဆိုရင်တော့ ပါးစပ်ကတောင် ထုတ်ပြီး အဲဒီလို ပြောတတ်ကြသေးတယ်၊ ဟိုခေတ်က ဘုရားအဖြစ် ဝန်ခံနေကြတဲ့ ဆရာကြီးတွေကလဲ အဲဒီဗျာပါဒ ဒေါသမှ မကင်းကြပေဘူး၊ ဒါကြောင့် သူတို့က "သတ္တဝါတွေကို ဘယ်လိုသတ်သတ် အပြစ်မရှိဘူး" စသည်ဖြင့် ဟောနေကြတာပဲ၊ "သတ္တဝါတွေကို သေအောင် ဒဏ်ခတ်တယ်ဆိုတဲ့" ဘုရားကိုလဲ "ဒီဗျာပါဒဒေါသမှ ကင်းတယ်"လို့ မဆိုနိုင်ပေဘူး၊ အဲဒီလို သေစေလို ပျက်စေလိုတဲ့ ဗျာပါဒဒေါသဖြစ်နေရင် စိတ်ဟာ မကြည်လင်တော့ဘူး၊ နောက်ကျနေတော့တာပဲ၊ ဒါကြောင့် ဟေမဝတနတ်က "သင့် ဆရာဘုရားဟာ စိတ်အနောက်အကျုကင်းပြီး သန့်ရှင်းပါရဲ့လား"လို့ မေးတာပဲ။

ကစ္စိ–အသို့နည်း၊ မောဟံ–တွေဝေသိမှားမှု မောဟကို၊ အတိက္ကန္တော–လွန်မြောက်ပါ၏လော။

မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ–မှားသော အယူဆိုတာ အမှန်ကိုမသိဘဲ တွေဝေပြီး အမှားသိတဲ့ မောဟအဝိဇ္ဇာနဲ့ ပူးတွဲပြီးဖြစ်တာပဲ၊ ဒါကြောင့် မောဟကို လွန်မြောက်ပါရဲ့လားဆိုတာဟာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ကင်းပါရဲ့လားလို့ဆိုတာပါပဲ၊ ဒီမေးခွန်းဖြင့် "မနောဒုစရိုက် ၃–ပါးထဲက မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဆိုတဲ့ ဒုစရိုက်မှ ကင်းပါရဲ့လား"လို့ မေးတာပါပဲ၊ ဘုရားကို မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကင်းပါရဲ့လားလို့ မေးတာဟာ ရိုင်းလွန်းတယ်၊ မသင့်တော်ဘူးလို့ အပြစ်တင်ဖွယ်ရှိသလိုလို ဖြစ်နေပါတယ်၊ ဒါပေမယ့် ဟိုခေတ်တုန်းက ဘုရားအဖြစ် ဝန်ခံနေကြတဲ့ ဘုရားအတု ဂိုဏ်းဆရာကြီးတွေနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပြီး မေးတဲ့အတွက် အဲဒီလို အပြစ်တင်ဖွယ် မရှိပါဘူး၊ သင့်လျော်တဲ့မေးခွန်းလို့ပဲ ဆိုရပါတယ်။

မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကြီးသုံးပါး

အဲဒီခေတ်တုန်းက ဘုရားအနေနဲ့ အပူဇော်ခံနေကြတဲ့ ဂိုဏ်းဆရာကြီးတွေထဲမှာ ပုရာဏကဿပ ဆိုတဲ့ ဂိုဏ်းဆရာကြီးက "ကရောတော နကရီယတိ ပါပံ–သတ်ခြင်း ခိုးခြင်း စသည်ကို ပြုသော်လဲ မကောင်းမှု အကုသိုလ်ကံ မဖြစ်ဘူး၊ ပေးလှူခြင်းစသည်ကို ပြုသော်လဲ ကောင်းမှု ကုသိုလ်ကံ မဖြစ်ဘူး"စသည်ဖြင့် ဟောနေပါတယ်၊ အဲဒီဟောပြောချက်ထဲမှာ "နကရီယတိ–မပြုအပ်၊ ပြုအပ်သည် မမည်၊ ပြုမှုမှုကံ မဖြစ်မြောက်"ဆိုတဲ့ စကားအရ အဲဒီအယူကို အကိရိယဒိဋ္ဌလို့ ခေါ်တယ်၊ အဲဒီအယူက အကြောင်းကံကို တိုက်ရိုက်ပယ်တယ်၊ အကြောင်းကံပယ်လိုက်တော့ အဲဒီကံ၏အကျိုးကိုလဲ ပယ်ပြီးဖြစ်သွားတော့တာပါပဲ၊ ဒါကြောင့် ဒီဆရာကြီး၏အယူဟာ ကံ, ကံ၏အကျိုးမရှိဘူး–လို့ ယူတဲ့ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဖြစ်ပါတယ်။

အဇိတ ဆိုတဲ့ ဂိုဏ်းဆရာကြီးကတော့ "နတ္ထိ ဒိန္နံ–ပေးလှူတာ အကျိုးမရှိ၊ ကောင်းမှု မကောင်းမှုကံတို့၏ အကျိုးမရှိ၊ သေပြီးနောက် ဘာမျှမရှိတော့ဘဲ လုံးဝပြတ်စဲသွားတယ်"စသည်ဖြင့် ဟောနေပါတယ်၊ အဲဒီဟောပြောချက်ထဲမှာ "နတ္ထိ–မရှိ ဆိုတဲ့စကားအရ အဲဒီအယူကို နတ္ထိကဒိဋ္ဌိ–လို့ခေါ်တယ်၊ ဒီအယူက အကျိုးဝိပါက်ကို တိုက်ရိုက်ပယ်တယ်၊ အကျိုးကိုပယ်လိုက်တော့ အကြောင်းကံကိုလဲ ပယ်ပြီးဖြစ်သွားတာပါပဲ၊ ဒါကြောင့် ဒီဆရာကြီးရဲ့ အယူကလဲ ကံ, ကံ၏အကျိုး မရှိဘူးလို့ ယူတဲ့ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိပါပဲ။

မက္ခလိလို့ ဂိုဏ်းဆရာကြီးကတော့ "သတ္တဝါတွေမှာ ညစ်နွမ်းဖို့ ဆင်းရဲဖို့လဲ အကြောင်းမရှိဘူး၊ စင်ကြယ်ဖို့ ချမ်းသာဖို့လဲ အကြောင်းမရှိဘူး၊ (အဟေတု) အကြောင်းမရှိဘဲ ဆင်းရဲကြရ ချမ်းသာကြရတယ်" စသည်ဖြင့် ဟောနေပါတယ်၊ အဲဒီဟောပြောချက်ထဲမှာ "အဟေတု–အကြောင်းမရှိဘဲ"လို့ဆိုတဲ့ စကားအရ အဲဒီအယူကို အဟေတုကဒိဋ္ဌ–လို့ ခေါ်တယ်၊ ဒီအယူကတော့ အကြောင်းကံကိုရော အကျိုးဝိပါက်ကိုရော ပယ်တယ်လို့ ဆိုပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ဒီအယူလဲ ကံ, ကံ၏အကျိုးမရှိဘူးလို့ ယူတဲ့ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိပါပဲ။

ပကုဓဆိုတဲ့ ဂိုဏ်းဆရာကြီးကတော့ "သတ္တဝါဆိုတာ ပထဝီကာယ၊ အာပေါကာယ၊ တေဇောကာယ၊ ဝါယောကာယ သုခ ဒုက္ခ ဇီဝဆိုတဲ့ ကာယ (၇)ပါးအပေါင်းမျှသာ ဖြစ်တယ်၊ ထိုကာယ(၇)ပါးဟာ ပျက်စီးခြင်းမရှိ၊ သတ်လို့ ဖျက်ဆီးလို့ မဖြစ်" စသည်ဖြင့် ဟောနေပါတယ်၊ ဒီအယူကလဲ "ကာယ (၇)ပါးမျှသာဖြစ်သောသတ္တဝါကို သတ်ခြင်း ထောက်ပံ့ခြင်းစသည်ကြောင့် အကုသိုလ်လဲမဖြစ်၊ ကုသိုလ်လဲမဖြစ်"လို့ ဆိုလိုတဲ့အတွက် ကံ, ကံ၏အကျိုး မရှိဘူးလို့ယူတဲ့ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိထဲ အတွင်းဝင်တာပါပဲ။

ယခုပြောခဲ့တဲ့ ဘုရားတုဂိုဏ်းဆရာကြီးတွေဟာ အမှန်ကိုမသိဘဲ အလွဲအမှားကိုသိနေတဲ့ မောဟအဝိဇ္ဇာကြောင့် မိစ္ဆာဝါဒတရားတွေကို ဟောနေကြတာပဲ၊ ဒါကြောင့် သင့်ဆရာဘုရားမှာ အဲဒီလို မောဟကို လွန်မြောက်ပါရဲ့လား၊ အဲဒီလို မောဟကြောင့်ဖြစ်တဲ့ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ကင်းပါရဲ့လား–လို့ မေးလိုခြင်း ဖြစ်ပါတယ်၊ နောက်တစ်ခုက–

ကစ္စိ–အသို့နည်း၊ သော–သင့်ဆရာဖြစ်သော ထိုဘုရားသည်၊ ဓမ္မေသု–အလုံးစုံသော တရားတို့၌၊ စက္ခုမာ–ဉာဏ်မျက်စိနှင့် ပြည့်စုံပါ၏လော–တဲ့။

ရှေ့မေးခွန်း ၃–ခုဖြင့် ဒွါရသုံးပါး၌ ဒုစရိုက်ဆယ်ပါးမှ စင်ကြယ်ပုံကို မေးခဲ့တယ်၊ အဲဒီလို စင်ကြယ်ရုံမျှဖြင့်လဲ သမ္မာသမ္ဗုद्ध ဘုရားအစစ်ဖြစ်ကြောင်း ဧကန် မဆုံးဖြတ်နိုင်သေးဘူး၊ ဘာကြောင့်လဲဆိုလျှင် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ရဟန္တာများမှာလဲ ဒွါရသုံးပါးလုံးမှာ ဒုစရိုက်ဆယ်ပါးမှ စင်ကြယ်နေတဲ့အတွက်ကြောင့်ပါပဲ၊ ဒါကြောင့် "တရားအလုံးစုံကို သိနိုင်တဲ့ ဉာဏ်မျက်စိနှင့် ပြည့်စုံပါရဲ့လား"လို့ ဒီစတုတ္ထမေးခွန်းဖြင့် မေးပြန်ပါတယ်၊ အဲဒီမေးခွန်း ၄–ခုကို သာတာဂိရိနတ်က ဒီလို ဖြေကြားလိုက်ပါတယ်။

သာတာဂိရိနတ်၏အဖြေ(၄)

န သော ရဇ္ဇတိ ကာမေသု၊
အထော စိတ္တံ အနာဝိလံ၊
သဗ္ဗမောဟံ အတိက္ကန္တော၊
ဗုဒ္ဓေါ ဓမ္မေသု စက္ခုမာ။

သမ္ဗ–အဆွေတော် ဟေမဝတနတ်မင်း၊ သော–ငါတို့ဆရာဖြစ်တော်မူသော ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်၊ ကာမေသု–လိုချင်ဖွယ်အာရုံ ကာမဂုဏ်တို့၌၊ န ရဇ္ဇတိ–တပ်မက်ခြင်း မရှိဘဲ အမြဲပင် စင်ကြယ်ပါသည်–တဲ့။

ကာမရာဂလဲ ကင်းတယ်

အဲဒါဟာ "လိုချင်နှစ်သက်ဖွယ်ဖြစ်တဲ့ သူတစ်ပါးစည်းစိမ်အာရုံကာမဂုဏ်တွေမှာ မိမိဥစ္စာအဖြစ် ရလိုသမှု ရှေးရှုကြံစည်တဲ့ အဘိဇ္ဈာကင်းပါရဲ့လား"လို့ ဟေမဝတနတ်က မေးတဲ့။ (စတုတ္ထမေးခွန်း ၄–ခုထဲက) ပထမမေးခွန်း၏အဖြေပါပဲ၊ မြတ်စွာဘုရားမှာ ၂၉–နှစ်အရွယ် တောထွက်တော်မူလာသည်မှစပြီး အလောင်းတော်ဘဝကတောင် လောကီအာရုံ ကာမဂုဏ်တွေဆီကို စိတ်ညွှတ်ခြင်း၊ စိတ်သွားခြင်းမရှိဘဲ ကင်းတော်မူခဲ့ပါတယ်၊ ဒုက္ကရစရိယာအကျင့်ကို ကျင့်နေစဉ်က အလွန်ဆင်းရဲပင်ပန်းနေတဲ့ အချိန်အခါမှာတောင် ရှေးကချမ်းသာစွာ နေခဲ့ဖူးတဲ့ ထီးနန်းစည်းစိမ် အာရုံတွေဆီကို ပြန်လည်ညွှတ်ကိုင်းခြင်း မရှိခဲ့ဘူး၊ သူတစ်ပါးဥစ္စာကို ရလိုသမှု ရှေးရှုကြံစည်တဲ့ အဘိဇ္ဈာဖြစ်ဖို့ရာကတော့ အလွန်ပင် ဝေးတော့တာပဲ၊ ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူပြီးတဲ့အခါမှာတော့ တပ်မက်သာယာတတ်တဲ့ တဏှာဟူသမျှကို အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် အကြွင်းမဲ့ ပယ်ပြီးဖြစ်နေပါတယ်၊ အဲဒီလို ပယ်ပြီးဖြစ်တဲ့အကြောင်းကိုလဲ ဓမ္မစကြာတရားတော်ထဲမှာ "သမုဒယသစ္စာကို ပယ်အပ်ခဲ့ပြီ"လို့ သိတော်မူတဲ့အကြောင်း ထုတ်ဖော်ဟောကြားခြင်းဖြင့် အထင်အရှားဝန်ခံထားပြီးလဲ ဖြစ်နေပါတယ်၊ ဒါကြောင့် သာတာဂိရိနတ်က အထက်ပါအတိုင်း ဝန်ခံဖြေကြားလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒါကို "ကာမဂုဏ်ထဲ တပ်စွဲကင်းသည်"လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်၊ အဲဒီဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

ကာဂုဏ်ထဲ တပ်စွဲကင်းသည်။ (ဆို)

ဒေါသလဲကင်းတယ်

ဒုတိယမေးခွန်းရဲ့အဖြေကတော့ "အထော–ထို့ပြင်၊ စိတ္တံ–ငါတို့ဆရာဘုရား၏ စိတ်နှလုံးတော်သည်၊ အနာဝိလံ–နောက်ကျခြင်း ကင်းလျက် သန့်ရှင်းကြည်လင်တော်မူပါသည်"တဲ့၊ မြတ်စွာဘုရားမှာ အားလုံးသော သတ္တဝါတွေအပေါ် ချမ်းသာစေလိုတဲ့ မေတ္တာဓာတ်ဖြင့် စိတ်နှလုံးဟာ ဗျာပါဒ–ဒေါသအရိပ်အရောင်မျှမရှိဘဲ အမြဲကြည်လင်သန့်ရှင်းနေပါတယ်၊ အဂ္ဂီလိမာလက သန်လျက်ဓားကိုထမ်းပြီး ခုတ်သတ်ဖို့ နောက်မှလိုက်လာစဉ်ကလဲ အဂ္ဂီလိမာလအပေါ်မှာ မေတ္တာကရုဏာဖြင့် စိတ်နှလုံးတော် ကြည်လင်လျက်ပါပဲ၊ နာဠာဂိရိဆင်ကြီးက ထိုးဖို့ ပြေးလာစဉ်ကလဲ မြတ်စွာဘုရား၏ စိတ်နှလုံးတော်ဟာ မေတ္တာရေစင်ဖြင့် ကြည်လင်လျက်ပါပဲ။

ဒေဝဒတ်က ကျောက်တုံးကြီးကို လှိမ့်ချစဉ်ကလဲ ဒေဝဒတ်အပေါ်မှာ မေတ္တာကရုဏာဖြင့် ကြည်လင်လျက်ပါပဲ၊ အဲဒီလိုအခါတွေမှာတောင် မြတ်စွာဘုရား၏ စိတ်နှလုံးတော်ဟာ ကြည်လင်နေရင် အခြားကာလတွေတော့ အထူးပြောစရာ မလိုတော့ပါဘူး၊ စိတ်ကိုနောက်ကျစေတတ်တဲ့ ဗျာပါဒဒေါသကို အနာဂါမိမဂ်ဖြင့် အကြွင်းမဲ့ပယ်ခဲ့သည့်ပြင် အရဟတ္တမဂ်ဖြင့်လဲ ဒေါသ အလေ့အလာ ဝါသနာကိုပါ ပယ်ခဲ့ပြီး ဖြစ်တဲ့အတွက် မြတ်စွာဘုရား၏ စိတ်နှလုံးတော်ဟာ အမြဲတမ်း ကြည်လင်

သန့်ရှင်းလျက်သာ ရှိနေပါတယ်၊ ဒါကြောင့် သာတာဂိရိနတ်က အထက်ပါအတိုင်း ဝန်ခံ ဖြေကြားလိုက်ခြင်းဖြစ်ပါတယ်၊ အဲဒါကို "ဒေါသပြတ်စဲ အမြစ်တ်ကြည်"လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားပါတယ်၊ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

ဒေါသပြတ်စဲ အမြစ်တ်ကြည်။ (ဆို)

မောဟလဲ ကင်းတယ်

တတိယမေးခွန်းရဲ့ အဖြေကတော့ "သော–ငါတို့ဆရာဖြစ်တော်မူသော ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်၊ သဗ္ဗမောဟံ–အလုံးစုံသော တွေဝေသိမှားမှု မောဟအဝိဇ္ဇာဟူသမျှကို၊ အတိက္ကန္တော–အရိယမဂ်လေးပါးဖြင့် ပယ်ရှားချေဖျောက်လျက် လွန်မြောက်တော်မူခဲ့ပါပြီ"တဲ့၊ အဲဒီမှာ ဟေမဝတနတ်၏ မေးလိုရင်းကတော့ "မောဟ အရင်းခံပြီးဖြစ်တဲ့ ဒုစရိုက် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကို လွန်မြောက်ပါရဲ့လား"လို့ ဒါလောက်ပဲ မေးလိုရင်းဖြစ်ပါတယ်၊ သာတာဂိရိနတ်ကတော့ "သဗ္ဗမောဟံ–အလုံးစုံသော မောဟကို လွန်မြောက်ပါတယ်"လို့ ဆိုထားတဲ့အတွက် "ဒုစရိုက် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၏အကြောင်းဖြစ်တဲ့ မောဟကိုသာ လွန်မြောက်တာ မဟုတ်သေးဘူး မောဟအဝိဇ္ဇာဟူသမျှကို အကုန်လုံးပင် လွန်မြောက်ပါတယ်"လို့ ဆိုရာ ရောက်ပါတယ်၊ အပြည့်အစုံ ဖြေလိုက်တဲ့သဘောပါပဲ။

နိယတဗျာဒိတ်ရကတည်းက မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကင်းခဲ့တယ်

မြတ်စွာဘုရားမှာ နိယတဗျာဒိတ် (ဝိ+အာ+ဒိသ–မှ ဗျာဒိသဟု ဖြစ်သည်)ကို ရပြီးတဲ့ အလောင်းတော်ဘဝ ကတည်းကပင် ကံကံ၏အကျိုး မရှိဘူးလို့ယူတဲ့ ဒုစရိုက်မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမှလဲ ကင်းခဲ့တယ်၊ သဿတဒိဋ္ဌိ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိမှလဲ ကင်းခဲ့တယ်၊ ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်ခါနီး သောတာပတ္တိမဂ်ဖြင့် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဟူသမျှကို အကြွင်းမဲ့ ပယ်ခဲ့တယ်၊ အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ဝါသနာနှင့်တကွ မောဟအမှုန်ရှိသော ကိလေသာဟူသမျှကို အကြွင်းမဲ့ပယ်ခဲ့တယ်၊ ဒါကြောင့် ဒုစရိုက် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမှသာမဟုတ် ကိလေသာဟူသမျှမှလဲ ကင်းဝေးစင်ကြယ်တော်မူပါတယ်၊ မိမိမှသာ ကင်းတော်မူသည် မဟုတ်၊ တပည့်သာဝကများအားလဲ အဲဒီမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ အစရှိသော ကိလေသာမှ ကင်းစင်အောင်ကျင့်ဖို့ ဟောကြားတော်မူပါတယ်၊ ပုရာဏ ကဿပပ အစရှိတဲ့ ဂိုဏ်းဆရာကြီးတို့၏ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဖြစ်လာခြင်းအကြောင်းကို ပြပြီးတော့လဲ အဲဒီဒိဋ္ဌိမျိုး မဖြစ်ရအောင် ညွှန်ကြားတော်မူပါတယ်။ ညွှန်ကြားပုံကတော့–

"သတ်ခြင်း ခိုးခြင်းစသော မကောင်းမှုကို ပြုသော်လဲ မကောင်းမှုကံမဖြစ်" စသည်ဖြင့် ယူသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသည် ဘာကိုစွဲမှီ၍ ဖြစ်သနည်း၊ ရုပ်ကိုစွဲမှီ၍ဖြစ်သည်၊ ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရဝိညာဏ်ကို စွဲမှီ၍ ဖြစ်သည်၊ ရုပ်ကို အနိစ္စ ဒုက္ခဟု သိလျှင် ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ ဝိညာဏ်ကို အနိစ္စ ဒုက္ခဟုသိလျှင် ထိုသိသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမဖြစ်နိုင်စသည်ဖြင့် ညွှန်ကြားတော်မူပါတယ်။ (သံ–ဒု–၁၇၁)

အထူးအားဖြင့်တော့ မက္ခလိဂိုဏ်းဆရာကြီးကို ငါးထောင်တဲ့ မြို့ကြီးနှင့်လဲ တူတဲ့အကြောင်း ပြဆိုပြီးတော့လဲ ဝေနေယျများအား မိစ္ဆာအယူကို ပယ်စေခဲ့ပါတယ်၊ မက္ခလိအယူကို နည်းနည်းဖော်ပြဦးမယ်၊ မက္ခလိဆိုတဲ့ ဆရာကြီးက "သတ္တဝါတွေမှာ ဆင်းရဲဖို့ရာလဲ အကြောင်းမရှိဘူး၊ ချမ်းသာဖို့ရာလဲ အကြောင်းမရှိဘူး၊ ချမ်းသာအောင် ဘယ်သူမျှမပြုပြင်နိုင်ဘူး၊ မည်ရွေ့မည်မျှ ဆင်းရဲရမယ် ချမ်းသာရမယ်လို့ ကိန်းသေသတ်မှတ်ထားတဲ့အတိုင်းသာ ဆင်းရဲကြရတယ်၊ ချမ်းသာကြရတယ်၊ အဲဒီ သတ်မှတ်ချက်အတိုင်းသာ အယုတ်အမြတ် ဘဝတွေမှာ ဖြစ်ပြီး ကျင်လည်ကြရတယ်၊ မိုက်တဲ့ ဆိုးတဲ့သူမှာလဲ သံသရာရှည်ခြင်း ဆင်းရဲပိုး၍များခြင်းမရှိ၊ ပညာရှိသူတော်ကောင်းမှာလဲ သံသရာတိုခြင်း ချမ်းသာပိုး၍များခြင်းမရှိ၊ တောင်းဖြင့်ခြင်ထားသကဲ့သို့သော ဆင်းရဲချမ်းသာကို အတိအကျသာလျှင် ခံစားရတယ်၊ အပ်ချည်လုံးကို ချည်စကိုင်ထား၍ အမြင့်မှ လှိမ့်ချလိုက်လျှင် အပ်ချည်ဆုံးသည်အထိ လိမ့်သွားပြီးလျှင် ရပ်တန့်သလို့ပင် လူမိုက်ဖြစ်ဖြစ်၊ ပညာရှိဖြစ်ဖြစ် ကန့်သတ်ချက်ရှိသလောက် ကျင်လည်ပြီးလျှင် ဆင်းရဲကုန်ငြိမ်းသွားတယ်၊ ပညာရှိလဲ သံသရာတိုအောင် မလုပ်နိုင်၊ လူမိုက်မှာလဲ မိုက်သည့်အတွက် သံသရာပိုရှည်" စသည်ဖြင့် ဟောပါတယ်။

လူသေလူဖြစ်ဆိုတာနဲ့ ကိုက်ညီနေတယ်

သူ့ဝါဒကတော့ မကောင်းမှုကိုပြုပေမယ့် ဆင်းရဲပို၍မဖြစ်၊ ကောင်းမှုပြုပေမယ့် ချမ်းသာ ပို၍မဖြစ်၊ ကန့်သတ်ချက် ရှိသည့်အတိုင်းသာ ဆင်းရဲချမ်းသာကို ခံစားသွားရမယ်၊ အချိန်တန်သောအခါ သူ့အလိုလိုပင် ရင့်ကျက်ပြီး သံသရာဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်သွားရမှာချည်းပဲလို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ ကောင်းမှုမပြုချင်တဲ့ လူပျင်းတွေ၊ မကောင်းမှုမှ မရှောင်ချင်တဲ့ လူမိုက်တွေ ဒီလိုလူပျင်း လူမိုက်တွေနဲ့တော့ အံကျကိုက်နေမည့် တရားပါပဲ၊ ဒီဝါဒအရ "လူဖြစ်ပြီးရင် လူ့အဆင့်မှ လျှောကျဖို့ မရှိဘူး၊ ရင့်သွားဖို့သာ ရှိတော့တယ်"ဆိုတော့ မကြာမီကပေါ်လာတဲ့ "လူသေလူဖြစ်"ဆိုတဲ့ အယူအဆနဲ့လဲ ကိုက်ညီနေပုံရပါတယ်၊ ဒါပေမယ့် မြတ်စွာဘုရားက အဲဒီမဂ္ဂလိဆရာကြီးကို "မနုဿခိပ္ပ–လူမြှိုကြီးသဖွယ် ဖြစ်တယ်"လို့ ရှုတ်ချ မိန့်ဆိုထားပါတယ်၊ ဆိုလိုတော်မူတာကတော့ မြှိုးထဲဝင်မိတဲ့ငါးတွေဟာ ပြန်မထွက်နိုင်တော့ဘူး၊ သေရုံသာ ရှိတော့တယ်၊ ဒါလိုပဲ လူတွေဟာ အဲဒီ မဂ္ဂလိဆရာကြီး အယူဝါဒကို ကြိုက်နေရင် နတ်ရွာ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း ကုသိုလ်တွေ ပြုလုပ်အားထုတ်တော့မှာ မဟုတ်ဘူး၊ အဲဒီလို အားမထုတ်တော့ အဲဒီလူတွေဟာ အပါယ်လေးပါးမှာပဲ ကျရောက်သွားဖို့ရှိတော့တယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။

ယခုကာလမှာလဲ "သူတို့ဟောတာ သိရင်ပြီးတာပဲ၊ တရားအားထုတ်ဖို့ မလိုဘူး"လို့ ဟောနေကြတာကို တစ်ဆင့် ကြားရတယ်၊ အဲဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်တွေလဲ မနုဿခိပ္ပ–လို့ မိန့်ဆိုတော်မူတဲ့ မြတ်စွာဘုရား စကားတော်ကို အထူးသတိပြုစရာကောင်း ပါတယ်၊ အဲဒီ မဂ္ဂလိဆရာကြီး၏ အယူဝါဒသာ မဟုတ်ပါဘူး၊ ကံ, ကံ၏အကျိုးမရှိဘူးလို့ ဟောပြောတဲ့ ပုရာဏဆရာကြီး အဇိတဆရာကြီးတို့၏ အယူဝါဒတွေလဲ နတ်ရွာနိဗ္ဗာန် သွားခွင့်မရအောင် ပိတ်ပင်တဲ့ အယူဝါဒတွေချည်းပါပဲ၊ မနုဿခိပ္ပလို့ ဆိုသင့်တဲ့သူတွေရဲ့ အယူဝါဒတွေချည်းပါပဲ။

မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဘယ်တော့ကစ၍ ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့သလဲ

အဲဒီကံ, ကံ၏အကျိုးမရှိလို့ ယူတဲ့ ဒုစရိုက် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဟာ ဘယ်ခေတ်ကစပြီး ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့သလဲဆိုလျှင်–လူတွေရဲ့ အသက်တမ်း အနှစ်တစ်ထောင်ရှိတဲ့ ခေတ်က ပြန့်ပွားလာခဲ့တဲ့ အကြောင်း စက္ကဝတ္တိသုတ်မှာ ဟောထားပါတယ်၊ အဲဒါကို ထောက်ဆကြည့်ရင် အနှစ်တစ်ထောင်အထက် အသက်တမ်းရှိစဉ်တုန်းက လူတွေမှာ လောဘ ဒေါသ မောဟတွေ နည်းသေး လို့ ဒီမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ မကြီးပွားသေးဘူး၊ အကြိုက်မများသေးဘူးလို့ ဆိုရမှာပဲ၊ အနှစ်တစ်ထောင်တမ်းမှစပြီး ဒီဘက်မှာ လောဘ စသည်တွေ အားကြီးလာတဲ့အတွက် ဒီမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကို အကြိုက်များလာတယ်လို့လဲ ယူရမှာပဲ၊ ဒါပေမယ့် မြတ်စွာဘုရားလက်ထက်တော် အနှစ်တစ်ရာတမ်း ကာလတုန်းကတောင် "ကံ, ကံ၏အကျိုးမရှိ၊ တမလွန်ဘဝ မရှိ"ဆိုတဲ့ အဲဒီဆရာကြီးတွေ၏ ဝါဒကို သိပ်မကြိုက်ကြသေးဘူး။

ယခုခေတ်မှာတော့ ဒီဝါဒကို ကြိုက်တဲ့လူတွေ အတော်ကို များလာပါပြီ၊ နောက်ဆယ်နှစ်တမ်း ရောက်တဲ့အခါကျ တော့ ကုသိုလ်အကုသိုလ်ဆိုတဲ့ အမည်တောင် ရှိတော့မှာ မဟုတ်ဘူးလို့ စက္ကဝတ္တိသုတ်မှာပဲ ဟောထားပါတယ်၊ အဲဒီစကားကို ထောက်ကြည့်ရင် အဲဒီဆယ်နှစ်တမ်းကျတော့ ဒီဝါဒကို လူတွေအားလုံးက ကြိုက်ကြမည့် လက္ခဏာရှိပါတယ်၊ အဲဒီလို ကြိုက် ကြတာဟာလဲ တခြားကြောင့်မဟုတ်ပါဘူး၊ လောဘအားကြီးတဲ့အတွက်ကြောင့်ပါပဲ၊ ယခုနေအခါမှာတောင်မှ ကာမဂုဏ်အာရုံ တွေက များများလာတယ်၊ အဲဒါကို ခံစားချင်တဲ့ လောဘတွေကလဲ များများလာတယ်၊ ဒါကြောင့် တချို့က အကုသိုလ်အမှုကို ရှောင်နေရင် အလိုရှိတိုင်း မပြီးဘူးလိုလဲ ထင်မြင်နေကြတယ်၊ ကုသိုလ်အမှုတွေ ပြုလုပ်နေရင် အလုပ်ပျက်တယ်လို့လဲ ထင်မြင်နေကြတယ်၊ အဲဒါဟာ ကုသိုလ်ကံမရှိ အကုသိုလ်ကံ မရှိဆိုတဲ့ အယူဝါဒကို ကြိုက်ခြင်း၏ အကြောင်းပါပဲ။

မောဟအားလုံး ကင်းတယ်

အဲဒီ ကံ, ကံ၏အကျိုးမရှိဆိုတဲ့ အယူဟာ အကြောင်းအကျိုး တော်စပ်ပြီး ဖြစ်နေတယ်ဆိုတာ မသိတဲ့မောဟနဲ့ အားကြီးတဲ့လောဘတို့ကြောင့် ဖြစ်လာတာပါပဲ၊ မြတ်စွာဘုရားကတော့ ဒီအကြောင်းအကျိုးတရားတွေကို မိမိကိုယ်တော်တိုင် လဲ သိတော်မူတယ်၊ သတ္တဝါများအားလဲ သိအောင် ဟောကြားတော်မူတယ်၊ အဲဒီလို ဟောကြားတဲ့အတိုင်း လိုက်နာအားထုတ် တဲ့သူတွေဟာ အကြောင်းအကျိုး ဆက်စပ်ဖြစ်နေပုံကို ကိုယ်တိုင်တွေ့သိပြီးတော့ အဲဒီ မိစ္ဆာအယူမှ ကင်းလွတ်ကြတယ်၊ ဒါကြောင့် "ရှေးဘဝက ကံကြောင့် ယခုဘဝ ဖြစ်ရတယ်၊ ယခုဘဝ ကံကြောင့် တဏှာမကင်းသေးရင် နောင်ဘဝလဲ ဖြစ်ရမယ်၊ ကံ, ကံ၏အကျိုးရှိတယ်"ဆိုတဲ့ သမ္မာဒိဋ္ဌိ အယူဟာ ပိုပြီး ခိုင်မြဲလာတယ်။

အကြောင်းအကျိုး တရားအလုံးစုံကို သိတော်မူတဲ့ မြတ်စွာဘုရားမှာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကင်းတယ်ဆိုတာကတော့ ပြောနေစရာ တောင် မလိုပါဘူး၊ ဒါပေမယ့် ဟိုခေတ်က ဘုရားအတုဂိုဏ်းဆရာကြီးတွေနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပြီး မေးတဲ့အတွက် သာတာဂိရိနတ်က "မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဖြစ်ကြောင်း မောဟကိုသာ မဟုတ်ပါဘူး၊ မြတ်စွာဘုရားဟာ မောဟအလုံးစုံကို အကုန် လွန်မြောက်တော်မူပါတယ်" လို့ ဖြေကြားလိုက်ပါတယ်၊ အဲဒါကို "မောဟ–သိမှား လွန်သွားလေပြီ"လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်၊ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

မောဟ–သိမှား လွန်သွားလေပြီ။ (ဆို)

ဉာဏ်မျက်စိနှင့် ပြည့်စုံတော်မူပါတယ်

စတုတ္ထမေးခွန်း၏ အဖြေကတော့ ဗုဒ္ဓေါ–ငါတို့ဆရာ မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဓမ္မေသု–အလုံးစုံသော တရားတို့၌၊ စက္ခုမာ–ရှင်းလင်းစွာမြင်သိသည့် ဉာဏ်မျက်စိနှင့် ပြည့်စုံတော်မူပါသည်တဲ့၊ တရားအလုံးစုံကို အကုန်သိမြင်နိုင်တဲ့ ဉာဏ်မျက်စိနှင့် ပြည့်စုံတော်မူပါတယ်လို့ ဖြေလိုက်ပါတယ်။

စက္ခုငါးပါး

အဲဒီမှာ စက္ခုအရ မျက်စိဆိုတာက ငါးမျိုးရှိပါတယ်။

(၁) မံသစက္ခုဆိုတဲ့ ပကတိမျက်စိက တစ်မျိုး။
(၂) ဒိဗ္ဗစက္ခုဆိုတဲ့ အဘိညာဉ်မျက်စိက တစ်မျိုး။
(၃) ပညာမျက်စိက တစ်မျိုး။
(၄) သမန္တစက္ခုဆိုတဲ့ ဉာဏ်မျက်စိက တစ်မျိုး။
(၅) ဗုဒ္ဓစက္ခုဆိုတဲ့ ဘုရားမျက်စိက တစ်မျိုး။

ဒီငါးမျိုးပါပဲ။ ဒီငါးမျိုးထဲမှာ မြတ်စွာဘုရား၏–

(၁) ပကတိမျက်စိဟာလဲ အလွန်ကြည်လင်ပြီး အလွန်အမြင်သန်ပါတယ်၊ ပတ်ဝန်းကျင်မှာ တစ်ယူဇနာ အဝေးအထိ မြင်နိုင်ပါတယ်။

(၂) ဒိဗ္ဗစက္ခုဆိုတဲ့ အဘိညာဉ်မျက်စိကတော့ အဝေးအနီး အကြီးအသေး အဆင်းဟူသမျှကို အကုန်မြင်နိုင်တယ်၊ နတ်ပြည်၊ ဗြဟ္မာ့ပြည်တွေကိုလဲ မြင်နိုင်တယ်၊ ငရဲပြည့်ကိုလဲ မြင်နိုင်တယ်၊ ပြိတ္တာ အသူရကာယ်တွေကိုလဲ မြင်နိုင်တယ်၊ အခြား စကြာစဉ္ဇာတွေကိုလဲ မြင်နိုင်တယ်၊ အလိုရှိလို့ ကြည့်လိုက်ရင် ဘယ်အရာမဆို မြင်နိုင်တယ်၊ မမြင်နိုင်တဲ့အဆင်းဟူ၍ မရှိဘူး၊ သတ္တဝါတွေ သေပြီးတော့ ကံအားလျော်စွာ ယုတ်ညံ့တဲ့ဘဝ မြင့်မြတ်တဲ့ဘဝမှာ ဖြစ်ကြပုံတွေကိုလဲ မြင်နိုင်တယ်၊ ဒီ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်ကို မြတ်စွာဘုရားဟာ ဘုရားဖြစ်တော်မူမည့် ညဉ့်က သန်းခေါင်ယံမှာ ရတော်မူပါတယ်၊ ထိုစဉ်အခါက တစ်လောကလုံးမှာ သတ္တဝါတွေ ကံအားလျော်စွာ သေကြဖြစ်ကြတာတွေကိုလဲ မြင်တော်မူပါတယ်၊ ချမ်းသာနေကြတဲ့ နတ်ဗြဟ္မာတွေကိုလဲ မြင်တော်မူတယ်၊ အလွန်ဆင်းရဲနေကြတဲ့ ငရဲ ပြိတ္တာ အသူရကာယ်တွေ အမျိုးစုံကိုလဲ မြင်တော်မူတယ်၊ လူ့လောကတိရစ္ဆာန်လောက မြင်တော်မူပုံကိုတော့ အထူးပြောစရာ မလိုပါဘူး။

(၃) ပညာမျက်စိဆိုတာကတော့ ဝိပဿနာ ပညာ၊ မဂ်ပညာ၊ ပစ္စဝေက္ခဏာပညာတွေပါပဲ၊ အထူးအားဖြင့်တော့ အရိယမဂ်ပညာ ၄–ပါးကို ပညာမျက်စိလို့ ခေါ်ပါတယ်၊ ဓမ္မစက္ခုလို့လဲ ခေါ်ပါတယ်၊ ဓမ္မစက္ခုဆိုတာ များစွာသော သုတ်များမှာ သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်ကို ခေါ်တယ်၊ ဗြဟ္မာယုသုတ်မှာ အောက်မဂ်ဉာဏ်သုံးပါးကို ဓမ္မစက္ခုလို့ဆိုတယ်၊ စူဠရာဟုလောဝါဒသုတ်မှာ မဂ်ဉာဏ် ၄–ပါးလုံးကို ဓမ္မစက္ခုလို့ ဆိုတယ်၊ ဓမ္မစကြာသုတ်မှာ စက္ခုံ ဥဒပါဒိ–လို့ ဆိုရာမှာ ဝိပဿနာဉာဏ် မဂ်ဉာဏ် ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်များကို စက္ခု–ဉာဏ်မျက်စိလို့ ဆိုထားပါတယ်၊ အဲဒီ ဉာဏ်မျက်စိများနှင့် ပြည့်စုံတော်မူကြောင်းကိုတော့ ဓမ္မစကြာတရားထဲမှာ ဖော်ပြပြီး ဖြစ်တယ်။

(၄) သမန္တ စက္ခုဆိုတာကတော့ တရားအလုံးစုံကို အကုန်သိနိုင်တဲ့ သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကို ဆိုပါတယ်၊ ထက်ဝန်းကျင် အလုံးစုံကို အကုန်မြင်နိုင်တဲ့ ဉာဏ်မျက်စိလို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ အဲဒါကိုလဲ ဓမ္မစကြာတရားထဲမှာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ ဘုရားဖြစ်ကြောင်း ဝန်ခံတော်မူခြင်းဖြင့် ဖော်ပြထားပြီး ဖြစ်ပါတယ်။

ဗုဒ္ဓစက္ခု

(၅) ဗုဒ္ဓစက္ခုဆိုတာကတော့ ဘုရားမျက်စိလို့ အနက်ရှိပါတယ်၊ အဲဒါက ဘာလဲဆိုရင် ဣန္ဒြေယ ပရောပရိယတ္တဉာဏ်နှင့် အာသယာနုသယဉာဏ်၊ ဒီ ၂-ပါးပါပဲ၊ ဣန္ဒြေယ ပရောပရိယတ္တဉာဏ်ဆိုတာ ဝေနေယျသတ္တဝါတို့၏ သဒ္ဓါအစရှိသော ဣန္ဒြေအနုအရင့်ကို သိတဲ့ဉာဏ်ပါပဲ၊ သဒ္ဓါဝီရိယ သတိ သမာဓိ ပညာဆိုတဲ့ ဣန္ဒြေငါးပါး ရင့်ကျက်နေတဲ့သူဟာ သင့်လျော်တဲ့တရားကို နာကြားရလျှင် မကြာခင်ဘဲ မဂ်ဖိုလ်တရားထူးကို ရသွားနိုင်တယ်၊ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက ဣန္ဒြေယ ပရောပရိယတ္တဉာဏ်ဆိုတဲ့ ဒီဘုရားမျက်စိဖြင့် ကျွတ်ထိုက်တဲ့သတ္တဝါတွေကို ကြည့်ရှုတော်မူတယ်၊ ဣန္ဒြေတွေက မရင့်ကျက်သေးရင် အဲဒီသတ္တဝါတွေကို မြတ်စွာဘုရားက တရားမဟောသေးဘူး၊ ဣန္ဒြေရင့်မည့်အချိန်ကို စောင့်ဆိုင်းငံ့လင့်ပြီး နေတော်မူတယ်၊ နှစ်ပိုင်း လပိုင်းဖြင့် ငံ့လင့်နေတာလဲရှိတယ်၊ ရက်ပိုင်း နာရီပိုင်းဖြင့် ငံ့လင့်နေရတာလဲ ရှိတယ်၊ မိနစ်ပိုင်းလောက် ငံ့လင့်နေရတာလဲ ရှိတယ်။ ပုံစံထုတ်ပြရလျှင်-

ဗာဟိယ ဒါရုစီရိယဝတ္ထု

ဗာဟိယ ဒါရုစီရိယဆိုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ အိန္ဒိယနိုင်ငံ၏ အနောက်ဘက် ပင်လယ်ကမ်းရိုးတန်း အပရန္တဆိုတဲ့အရပ် သုပ္ပါရကဆိုတဲ့ သင်္ဘောဆိပ်မှ ယူဇနာ ၁၂၀-ဝေးကွာသော သာဝတ္ထိမြို့၊ ဇေတဝန်ကျောင်းတော် ဘုရားထံသို့ လာခဲ့တယ်၊ မြတ်စွာဘုရား ဆွမ်းခံကြွနေတုန်း ကျောင်းတော်ရောက်လာတယ်၊ ဆွမ်းခံကြွနေကြောင်း ကြားသိရတဲ့အတွက် မြို့ထဲလိုက်သွားတယ်၊ ဆွမ်းခံကြွနေတဲ့ မြတ်စွာဘုရားကို တွေ့လျှင်တွေ့ချင်း ရှိသေစွာ ရှိခိုးကန်တော့ပြီး တရားဟောဖို့ရာ လျှောက်ထားတောင်းပန်တယ်။ မြတ်စွာဘုရားက ထိုအခိုက်တွင် သူ့မှာ ဣန္ဒြေ မရင့်ကျက်သေးတာကို မြင်တော်မူတဲ့အတွက် "ဆွမ်းခံကြွနေတဲ့အချိန်ဖြစ်၍ တရားဟောရန် မသင့်သေးကြောင်း" ပြောပြပြီး တရားမဟောသေးဘဲ ငံ့လင့်နေတော်မူပါတယ်၊ ဗာဟိယက ၂-ကြိမ်မြောက်လဲ ထပ်ပြီး တောင်းပန်ပြန်တယ်၊ ဣန္ဒြေ မရင့်သေးလို့ တရားမဟောသေးဘူး ငံ့လင့်နေတော်မူတာပဲ၊ ၃-ကြိမ်မြောက် လျှောက်ထားတောင်းပန်တဲ့ အခါကျတော့မှ ဣန္ဒြေရင့်တာကို မြင်တော်မူသဖြင့် မြတ်စွာဘုရားက-

> "မြင်သည်၌ မြင်ရုံမျှဖြစ်ငြားအံ့၊ ကြားသည်၌ ကြားရုံမျှ ဖြစ်ငြားအံ့၊ ရောက်သည်၌ ရောက်ရုံမျှ ဖြစ်ငြားအံ့၊ သိသည်၌ သိရုံမျှ ဖြစ်ငြားအံ့၊ သို့ဖြစ်လျှင် ထိုမြင်မှု စသည်နှင့်တကွမဖြစ်၊ ထိုမြင်မှု စသည်၌မတည်၊ သို့မတည်လျှင် ဤမှာလဲမရှိ၊ ဟိုမှာလဲမရှိ၊ နှစ်ရပ်လုံးမှာလဲမရှိ၊ ဤသို့ မရှိခြင်းသည် ဆင်းရဲ၏ အဆုံးဖြစ်သည်။"

လို့-ဟောတော်မူပါတယ်၊ ဗာဟိယဟာ အဲဒီတရားကို နာစဉ်မှာပင် မဂ်လေးပါး ဖိုလ်လေးပါးကို အစဉ်အတိုင်းတက်ပြီး ရဟန္တာဖြစ်သွားပါတယ်၊ အဲဒါဟာ မိနစ်ပိုင်းမျှ ငံ့လင့်ပြီး ဣန္ဒြေရင့်တဲ့အချိန်မှာ သင့်လျော်တဲ့တရားကို နာရတဲ့အတွက် မဂ်ဖိုလ်တရားကို လျင်မြန်စွာ ရသွားပုံပါပဲ။

အာသယာ နုသယဉာဏ်

အာသယာနုသယဉာဏ်ဆိုတာကတော့ သတ္တဝါတို့၏ အလိုအကြိုက်ဆိုတဲ့ ပင်ကိုသဘောနှင့် ကိန်းနေတဲ့ အနုသယကိလေသာကို သိမြင်တဲ့ဉာဏ်တော်ပါပဲ၊ စိတ်၏ကိန်းဝပ်ရာ အလိုအကြိုက် ပင်ကိုသဘောကို အာသယလို့ခေါ်တယ်၊ ဒီအာသယက ဒိဋ္ဌနှင့်ဉာဏ် ၂-မျိုးရှိတယ်၊ ဝဋ္ဋထဲ အပျော်များနေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေရဲ့စိတ်က ဒိဋ္ဌမှာကိန်းဝပ်တယ်၊ သဿတအယူမှာရင်လဲ တည်တယ်၊ ဥစ္ဆေဒအယူမှာရင်လဲ တည်တယ်၊ သဿတအယူမှာ တည်တဲ့စိတ်ရှိသူက သဿတအယူကိုကြိုက်တယ်၊ ဥစ္ဆေဒအယူကို မကြိုက်ဘူး၊ "သတ္တဝါဟာ သေပြီးတဲ့နောက်မှာလဲ ရှိမြဲရှိနေတယ်၊ ဘယ်တော့မှ ပျက်စီးခြင်း ပျောက်ပျက်သွားခြင်း မရှိဘူး"ဆိုတဲ့ အယူကိုသာ သဘောကျတယ်၊ ဥစ္ဆေဒအယူမှာ တည်တဲ့စိတ်ရှိသူကတော့ ဥစ္ဆေဒအယူကိုသာ ကြိုက်တယ်၊ သဿတအယူကို မကြိုက်ဘူး၊ "သတ္တဝါဟာ သေပြီးရင် ဘာမျှမရှိတော့ဘဲ လုံးဝပျောက်ကွယ်သွားတယ်"ဆိုတဲ့ ဥစ္ဆေဒအယူကိုသာ သဘောကျတယ်။

ဒါကြောင့် သဿတအယူရှိတဲ့သူဟာ တစ်စုံတစ်ခုသော အကြောင်းကြောင့် ဥစ္ဆေဒဝါဒကို လက်ခံနေပေမယ့် တော်တော်ကြာတဲ့အခါ သဿတအယူကိုပဲ ပြန်ရောက်သွားတယ်၊ ထို့အတူပင် ဥစ္ဆေဒ အယူရှိတဲ့သူကလဲ တစ်ရံတစ်ခါ သဿတအယူကို ကြိုက်ပေမယ့် နောက်ကျတော့ သူ့ဥစ္ဆေဒအယူကို ပြန်ရောက်သွားတာပဲ၊ ဥပမာအားဖြင့် ခွေးများဟာ နေ့ပိုင်းအချိန်မှာ ဟိုနေရာ ဒီနေရာ လျှောက်သွားနေပေမယ့်လို့ ညအိပ်ချိန်ကျတော့ သူ့ဝပ်ကျင့်သူ ပြန်ရောက်လာသလိုပါပဲ၊ မြတ်စွာဘုရားက ဒီပုဂ္ဂိုလ်ဟာ သဿတတည်ရာရှိတယ်၊ ဒီပုဂ္ဂိုလ်ကတော့ ဥစ္ဆေဒတည်ရာရှိတယ်လို့ ဒီအာသယာနုသယဉာဏ်ဖြင့် မြင်တော်မူပြီးတော့ သင့်လျော်တဲ့တရားကို ဟောတော်မူပါတယ်၊ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရား၏ တရားကို နာရတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ မဂ်ဖိုလ်တရားထူးကို လျင်မြန်စွာ ရသွားကြတယ်။

နောက်ပြီးတော့ ဝဋ်ကင်းရာနိဗ္ဗာန်ကို လိုလားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေရဲ့ စိတ်ကလဲ ဝိပဿနာဉာဏ်မှာ တည်တာလဲ ရှိတယ်၊ အရိယမဂ်ဉာဏ်မှာ တည်တာလဲရှိတယ်၊ ဝိပဿနာကို ပွားစေခဲ့ဖူးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေရဲ့စိတ်ဟာ အရိယမဂ်ကို မရောက်သေးရင် မြင်ကြား တွေ့သိရတဲ့ အာရုံတွေကို နိစ္စ သုခ အတ္တအနေဖြင့် ထင်မြင်စွဲလမ်းမှု ရှိနေပေမယ်လို့ မြတ်စွာဘုရား၏ တရားကို နာရသောအခါ စသည်မှာ အနိစ္စ ဒုက္ခ–အနတ္တအနေဖြင့် သိမြင်လျက် ပြန်တည်နေတယ်၊ ဝိပဿနာဉာဏ်ကောင်းကောင်း ဖြစ်ဖူးတဲ့သူတွေမှာ အလွတ်နေတဲ့အခါ သူများလိုပင် မထူးခြားဘူးထင်ရပေမယ့် ရှုမှတ်ရန် သတိပြုမိတဲ့အခါ ရုပ်နာမ် အဖြစ် အပျက် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တသဘောကို ပြန်ပြန်သိမြင်နေတတ်တယ်၊ အဲဒါဟာ ဝိပဿနာဆိုတဲ့နေအိမ်မှာ ပြန်ပြီး တည်နေတာပဲ။

နောက်ပြီးတော့ သောတာပန် သကဒါဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာ ကာမရာဂ ဗျာပါဒမကင်းသေးဘူး၊ ဒါကြောင့် တရားနှလုံးသွင်းမှု ဆင်ခြင်မှု မရှိဘဲ အလွတ်နေတဲ့အခါမှာ သုခ သုတအနေဖြင့် ထင်မြင်ပြီး ထိုက်သည်အားလျော်စွာ ရာဂဒေါသဖြစ်မှု ရှိနေသေးတာပဲ၊ ဒါပေမယ့် သတိပြုမိတဲ့အခါမှာ အနိစ္စ အနတ္တသဘောတွေ အထူးထင်ရှားပြီး ဒုက္ခ အသုဘသဘောလဲ ထင်ရှားပေါ်လာတယ်၊ အဲဒါဟာ အရိယမဂ် ခဏက ပြီးစီးခဲ့တဲ့ မဂ်အသိကို ပြန်ရောက်သွားတာပဲ၊ အရိယမဂ်ဆိုတဲ့ နေအိမ်ကို ပြန်ရောက်သွားတယ်လို့လဲ ဆိုနိုင်ပါတယ်၊ ဒီနေရာမှာ "အရိယမဂ် တစ်ဖန် ပြန်ဖြစ်တယ်"လို့တော့ အယူမမှားကြပါစေနဲ့၊ "အရိယမဂ် ခဏကပြီးစီးခဲ့တဲ့ အမှန်သိပြန်ဖြစ်တယ်၊ ရှုမှတ်ဆင်ခြင်ပြီး သိတဲ့အသိ ပြန်ဖြစ်တယ်"လို့သာ ယူရပါမယ်၊ အဲဒါဟာ ယထာဘူတဉာဏ်ကို အရိယမဂ်ဉာဏ်လို့ ဖွင့်ပြတဲ့ ဉာဏဝိဘင်း အဌကထာနှင့်အညီ ပြဆိုခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

ယခုပြောတဲ့အတိုင်း "အလွတ်နေတဲ့အခါ သူများလိုပင် မထူးခြားပေမယ့် သတိပြုမိ ရှုမှတ်ဆင်ခြင်မိတဲ့အခါ ဝိပဿနာအသိမျိုး၊ မဂ်ဉာဏ်ဖြင့် ပြီးတဲ့အသိမျိုး ပြန်ပြန်ဖြစ်နေတယ်"ဆိုတာဟာ အနုလောမ ခန္ဓီခေါ်တဲ့ ဝိပဿနာ အာသယ၊ ယထာဘူတဉာဏ်ခေါ်တဲ့ မဂ်ဉာဏ် အာသယမှာ ပြန်ပြန်ပြီး ကိန်းနေပုံပါပဲ၊ ဥပမာအားဖြင့် အိမ်ကြီးအိမ်ကောင်းနဲ့ တဏ္ဍတင့် တယ်တယ်နေတဲ့သူဟာ နေ့ခင်းမှာအကြောင်းကိစ္စ ရှိသည်အားလျော်စွာ ဟိုဟိုဒီဒီ လျှောက်သွားနေရပေမယ့် ညအိပ်ချိန်ကျတော့ ကိုယ့်နေအိမ်ကို ပြန်ရောက်နေသလိုပဲလို့ မှတ်ယူနိုင်ပါတယ်၊ အဲဒီ ဝိပဿနာဉာဏ် မဂ်ဉာဏ်ဆိုတဲ့ (စိတ်၏) ကိန်းဝပ်ရာ အာသယကိုလဲ သိမြင်တော်မူပြီးတော့ မြတ်စွာဘုရားက သင့်လျော်တဲ့တရားကို ဟောတော်မူပါတယ်၊ ဒါကြောင့်လဲ မြတ်စွာဘုရား၏ တရားကို နာကြားရတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ မဂ်ဖိုလ်တရားထူးကို လျင်မြန်စွာ ရသွားကြတာပဲ၊ ယခုပြောခဲ့တဲ့ ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တဉာဏ်နှင့် အာသယာနုသယဉာဏ်ကို ဗုဒ္ဓစက္ခုလို့ခေါ်တယ်၊ မြတ်စွာဘုရားများမှသာ ပြည့်စုံတဲ့ ဉာဏ်မျက်စိဖြစ်တယ်၊ ဘုရားမှတစ်ပါးဆိုလျှင် အရှင်သာရိပုတ္တရာမှာတောင် ဒီဉာဏ် ၂–ပါးမရှိဘူး၊ ဒါကြောင့် အရှင်သာရိပုတ္တရာလဲ သတ္တဝါတို့၏ ဣန္ဒြေအနုအရင့် စသည်ကိုသိပြီး မဟောနိုင်ဘူး။

ဒါကြောင့် တစ်ခါက အရှင်သာရိပုတ္တရာဟာ တပည့်ရဟန်းတစ်ပါးကို အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်း ပေးထားတယ်၊ တစ်ဝါတွင်းလုံး အားထုတ်စေသော်လဲ တရားက မတတ်နိုင်ဘဲဖြစ်နေတယ်၊ နောက်ဆုံး ဘယ်လိုမှ ပြုပြင်လို့မရတဲ့အခါကျတော့ အဲဒီရဟန်းကို မြတ်စွာဘုရားထံ ခေါ်သွားပြီးတော့ အကြောင်းအရာများလဲ လျှောက်ထားပြီး အပ်လိုက်တယ်၊ အဲဒီအခါ မြတ်စွာဘုရားက အဲဒီရဟန်း၏စိတ်သဘောကို ကြည့်တော်မူပြီးတော့ တန်ခိုးဖြင့် ရွှေကြာပန်းကိုဖန်ဆင်းပြီး (လောဟိတက် လောဟိတက်) အနီ၊ အနီလို့ နှလုံးသွင်းပြီး ကြည့်ရှုနေဖို့ ကမ္မဋ္ဌာန်းပေးလိုက်တယ်။

အဲဒီ ရဟန်းဟာ မြတ်စွာဘုရား ညွှန်ကြားလိုက်တဲ့အတိုင်း နှလုံးသွင်းပြီး ရွှေကြာပန်းကို ကြည့်ရှုနေရင်း လောဟိတကသိုဏ်းနိမိတ်ထင်ပြီး ဈာန် ၄–ပါးကို ရတယ်၊ အဲဒီအခါ မြတ်စွာဘုရားက ရွှေကြာပန်းကို ညှိုးနွမ်းပြီး ညိုမည်းသွားအောင် ဖန်ဆင်းလိုက်တယ်၊ အဲဒီရဟန်းက သမာပတ်မှ ထလာတဲ့အခါ ရွှေကြာပန်း ဖောက်ပြန်သွားတာကို တွေ့ရသဖြင့် မိမိကိုယ်လဲ ဒီလိုဖောက်ပြန်ရမှာပဲ စသည်ဖြင့်ဆင်ခြင်ပြီး ဝိပဿနာရှုနေတယ်၊ မြတ်စွာဘုရားက ကိုယ်တော်ကို ထင်ရှားပြတော်မူပြီး ဂါထာတစ်ပုဒ်ကို ဟောတယ်၊ အဲဒီဂါထာကိုကြားနာရင်း ဝိပဿနာဉာဏ် အစဉ်အတိုင်းတက်ပြီး အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်သွားပါသတဲ့။

ဒီဝတ္ထုမှာ အဲဒီရဟန်းက ဘဝပေါင်းငါးရာ ရွှေပန်းထိမ်သည် ဖြစ်လာခဲ့တဲ့အတွက် အသန့်အပြန့် ကြိုက်နေတယ်၊ ဒါကြောင့် အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်းမှာ စိတ်မဝင်စားလို့ သမာဓိတောင် မဖြစ်ဘဲရှိနေတယ်၊ အဲဒီရဟန်း၏ အသန့်အပြန့်ကြိုက်နေပုံကိုမသိတဲ့အတွက် အရှင်သာရိပုတ္တရာက အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပေးတယ်၊ မြတ်စွာဘုရားကတော့ အဲဒီရဟန်း၏ စိတ်အကြိုက် အာသယကို သိတော်မူတဲ့အတွက် သန့်ပြန့်တဲ့ ရွှေကြာပန်းကို လောဟိတကမ္မဋ္ဌာန်းအဖြစ် ပေးလိုက်တယ်၊ အဲဒီရွှေကြာပန်း

ကမ္မဋ္ဌာန်းဟာ အဲဒီရဟန်း၏ အာသယနှင့် ကိုက်ညီနေတဲ့အတွက် နာရီအနည်းငယ်အတွင်းမှာ ဈာန် ၄–ပါးနှင့်တကွ အရဟတ္တ ဖိုလ်သို့ အဲဒီရဟန်း ရောက်သွားပါတယ်။

ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ဝဋ္ဋနိဿိတ–ဝဋ်ကိုမှီသော ဝဋ်ထဲမှာ အပျော်များသော သတ္တဝါတို့၏ စိတ်ကိန်းဝပ်ရာဖြစ်တဲ့ သဿတဒိဋ္ဌိ၊ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိဆိုတဲ့ အာသယနှင့် ဝိဝဋ္ဋနိဿိတ–ဝဋ်ကင်းရာ နိဗ္ဗာန်ကို မှီသော (နိဗ္ဗာန်ကို လိုလားသော) သတ္တဝါတို့၏ စိတ်ကိန်းဝပ်ရာဖြစ်တဲ့ အနုလောမိကခန္တီခေါ် ဝိပဿနာအာသယ၊ ယထာဘူတဉာဏ်ခေါ်တဲ့ မဂ်ဉာဏ် အာသယတို့ကို သိတဲ့ဉာဏ်၊ ကာမရာဂအစရှိသော အနုသယကို သိတဲ့ဉာဏ ဒီဉာဏ် ၂–ပါးကို ပေါင်းပြီးတော့ အာသယာနုသယဉာဏ်လို့ ခေါ်တယ်၊ မြတ်စွာဘုရားမှာ ဣန္ဒြိယ ပရောပရိယတ္တဉာဏ်၊ အာသယာနုသယဉာဏ်ဆိုတဲ့ ဒီဗုဒ္ဓစက္ခု–ဘုရားမျက်စိနှင့်လဲ ပြည့်စုံတော်မူပါတယ်။ ဒါကြောင့် သာတာဂိရိနတ်က–

ဗုဒ္ဓေါ–ငါတို့ဆရာ မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဓမ္မေသု–အလုံးစုံသော တရားတို့၌၊ စက္ခုမာ–ပိုင်းခြားထင်ထင် သိမြင်နိုင်သော ဉာဏ်မျက်စိလဲ ရှိပါသည်လို့ ဖြေကြားလိုက်ပါတယ်။

ခုတင်က ပြောခဲ့တဲ့ မျက်စိငါးပါးထဲမှာ မံသစက္ခုဆိုတဲ့ ပကတိမျက်စိကတော့ သဘောတရားသိရေးနှင့်မဆိုင်ဘူး၊ ဒါကြောင့် "တရားတို့၌ သိမြင်တဲ့မျက်စိ" ဆိုတာ ဒိဗ္ဗစက္ခု–နတ်မျက်စိခေါ်တဲ့ အဘိဉာဏ်မျက်စိရယ်၊ ပညာစက္ခု–ဉာဏ်မျက်စိခေါ်တဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ်၊ မဂ်ဉာဏ်၊ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ရယ်၊ သမန္တစက္ခု–ထက်ဝန်းကျင်မြင်တဲ့ မျက်စိခေါ်တဲ့ သဗ္ဗညုတဉာဏ်ရယ်၊ ဗုဒ္ဓစက္ခု–ဘုရားမျက်စိခေါ်တဲ့ ဣန္ဒြိယ ပရောပရိယတ္တဉာဏ်နှင့် အာသယာနုသယဉာဏ်ရယ်၊ ဒီဉာဏ်မျက်စိလေးပါးကို ဆိုတာပါပဲ၊ မြတ်စွာဘုရားဟာ ဒီဉာဏ်မျက်စိလေးပါးနှင့် ပြည့်စုံတော်မူတဲ့အတွက် ရုပ်နာမ်အဖြစ်အပျက် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောတွေကို ဝိပဿနာပညာမျက်စိဖြင့် မြင်တော်မူတယ်၊ နိဗ္ဗာန်ကို မဂ်ပညာမျက်စိဖြင့် မြင်တော်မူတယ်၊ မဂ်ဖိုလ်စသည်ကို ပစ္စဝေက္ခဏာပညာမျက်စိဖြင့် မြင်တော်မူတယ်။

သတ္တဝါတွေသေပြီး ကံအားလျော်စွာ ဘဝသစ်များ ဖြစ်ကြပုံကို ဒိဗ္ဗစက္ခုခေါ် အဘိညာဉ်မျက်စိဖြင့် မြင်တော်မူတယ်၊ သတ္တဝါတို့၏ ဣန္ဒြေအာသယ အနုသယတို့ကို ဗုဒ္ဓစက္ခုခေါ် ဣန္ဒြိယ ပရောပရိယတ္တဉာဏ်နှင့် အာသယာနုသယဉာဏ်ဆိုတဲ့ ဘုရားမျက်စိဖြင့် မြင်တော်မူတယ်၊ တရားအလုံးစုံ အကြောင်းအရာ အလုံးစုံကို သမန္တစက္ခုခေါ်တဲ့ သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်မျက်စိဖြင့် မြင်တော်မူတယ်၊ ဒါကြောင့် "ငါတို့ဘုရားမှာ တရားတို့၌ ဉာဏ်မျက်စိများနှင့်လဲ ပြည့်စုံပါတယ်" ဆိုတဲ့ စကားဖြင့် "တရားအလုံးစုံ အကြောင်းအရာအလုံးစုံကို သိမြင်နိုင်တဲ့ ဉာဏ်မျက်စိမျိုးစုံနှင့် ပြည့်စုံပါတယ်၊ တရားအလုံးစုံ အကြောင်းအရာ အလုံးစုံကို အကုန်သိမြင်တော်မူပါတယ်" လို့ ဖြေဆိုလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်၊ အဲဒါကို "တို့ဘရား တရားဉာဏ်လင်းကြည်" လို့ ဆောင်ပုဒ်စိထားပါတယ်၊ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

န သော ရဋ္ဌတိ ကာမေသု၊
အထော စိတ္တံ အနာဝိလံ။
သဗ္ဗ မောဟံ အတိက္ကန္တော၊
ဗုဒ္ဓေါ ဓမ္မေသု စက္ခုမာ။

သမ္မ–အဆွေတော် ဟေမဝတနတ်မင်း၊ သော–ငါတို့ဆရာဖြစ်တော်မူသော ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်၊ ကာမေသု–လိုချင်ဖွယ်အာရုံ ကာမဂုဏ်တို့၌၊ န ရဋ္ဌတိ–တပ်မက်ခြင်းမရှိဘဲ အမြဲပင် စင်ကြယ်ပါသည်၊ (အနာဂါမိမဂ် အရဟတ္တမဂ်တို့ဖြင့် လိုချင်နှစ်သက် တပ်မက်သာယာတတ်တဲ့ ရာဂဟူသမျှကို အကြွင်းမဲ့ပယ်ပြီး ဖြစ်တဲ့အတွက် မြတ်စွာဘုရားမှာ ဘယ်လိုအာရုံမှာမျှ လိုချင်နှစ်သက် တပ်မက်ခြင်းမရှိဘဲ အမြဲပင်စင်ကြယ် တော်မူပါတယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်) အထော–ထို့ပြင်၊ စိတ္တံ–ငါတို့ဆရာဘုရား၏ စိတ်နှလုံးတော်သည်၊ အနာဝိလံ–နောက်ကျွေခြင်းကင်းလျက် သန့်ရှင်း စင်ကြယ်တော်မူပါတယ်။

မြတ်စွာဘုရားမှာ စိတ်ဆိုးတယ် ပြစ်မှားတတ်တဲ့ ဗျာပါဒဒေါသကို အနာဂါမိမဂ်ဖြင့် အကြွင်းမဲ့ပယ်ပြီးဖြစ်တယ်၊ ဒေါသ၏ အလေ့အထ ဝါသနာကိုလဲ အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ပယ်ပြီး ဖြစ်တယ်၊ ဒါကြောင့် ဘယ်လိုမုန်းစရာ စိတ်ဆိုးစရာ ရွံစရာ အာရုံဆိုးတွေနှင့် တွေ့ရပေမယ့် စိတ်ဆိုးခြင်း စိတ်ပျက်ခြင်း နောက်ကျွေခြင်းမရှိဘဲ စိတ်နှလုံးတော်ဟာ ပကတိအတိုင်း ကြည်လင်မြဲပင် ကြည်လင်အေးမြနေပါတယ်၊ မြတ်စွာဘုရားမပြောနှင့် အရှင်သာရိပုတ္တရာတောင် စိတ်ဆိုးခြင်းမရှိဘဲ ကြည်လင်နေပါတယ်၊ တစ်ချိန်က အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏တပည့်များက အရှင်သာရိပုတ္တရာမှာ ဒေါသ ကင်းကြောင်း စိတ်မဆိုးတတ်ကြောင်း ချီးမွမ်းပြောဆိုကြတယ်၊ အဲဒီအခါ မိန္ဓာဒိဋ္ဌ ပုဏ္ဏားတစ်ယောက်က သူ မယုံကြည်ကြောင်း ပြောတယ်၊ ဘာသာ တရားတခုက ဂုဏ်ကို အခြားဘာသာဝင်တွေက မယုံကြည်တာ အထင်အမြင်သေးတာကတော့ ဓမ္မတာလိုပဲ ဖြစ်နေပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီ ပုဏ္ဏားက စိတ်ဆိုးအောင်လုပ်တဲ့သူ မရှိလို့ စိတ်ဆိုးတာ ဖြစ်မှာပါလို့လဲ ချေပပြောဆိုတယ်။

တစ်နေ့တော့ အရှင်သာရိပုတ္တရာ ဆွမ်းခံကြွလာတဲ့အခါ သူက နောက်မှလိုက်ပြီး အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ ကျောကို လက်ဖြင့်ပြင်းထန်စွာ ရိုက်တယ်၊ ဒါပေမယ့် အရှင်သာရိပုတ္တရာက နောက်ကို လှည့်ပြီးတော့တောင် မကြည့်ဘူး၊ ဣန္ဒြေမပျက် ရှေ့ကိုသာ ကြွမြဲကြွသွားနေတယ်၊ ဒီတော့မှ ပုဏ္ဏားမှာ ဟုတ်ပေသားပဲလို့ ယုံကြည်ပြီးတော့ သူပြစ်များမိတဲ့အတွက် တစ်ကိုယ် လုံးပူလောင်ပြီး ကန်တော့တောင်းပန်သတဲ့၊ အရှင်သာရိပုတ္တရာသာ မဟုတ်ပါဘူး၊ ရဟန္တာမှန်ရင် ဒေါသကင်းပြီး စိတ်ကြည် လင်နေတာချည်းပါပဲ၊ ထူးတာကတော့ ရဟန္တာမှာ ဒေါသ အလေ့အလာ ဝါသနာမကင်းဘဲ ရှိတတ်တယ်၊ မြတ်စွာဘုရားမှာ တော့ ဝါသနာပါကင်းပြီးတော့ စိတ်နှလုံးတော်ဟာ အလွန်အကဲ ကြည်လင်မြဲကြည်လင်နေပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဆောင်ပုဒ်မှာ "ဒေါသပြတ်စဲ အမြဲစိတ်ကြည်" လို့ ဆိုထားတယ်။

သော–ငါတို့ဆရာ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်၊ သဗ္ဗမောဟံ–အလုံးစုံသော တွေဝေသိမှားမှု မောဟ အဝိဇ္ဇာဟူသမျှကို၊ အတိက္ကန္တော–အရိယမဂ်လေးပါးဖြင့် ပယ်ရှား ချေဖျောက်လျက် လွန်မြောက်တော်မူပါပြီ။

မောဟဆိုတာ သစ္စာလေးပါးကို အမှန်အတိုင်းမသိဘဲ အလွဲသိတာပဲ၊ ဒုက္ခသစ္စာ–ဆင်းရဲအစစ်အမှန်တရားကို ဆင်းရဲ လို့မသိဘူး၊ ဆင်းရဲလို့ မထင်ဘူး၊ ချမ်းသာလို့ ထင်မှတ်နေတယ်၊ အဲဒါအလွဲသိတာပဲ၊ ဘယ်လိုလဲဆိုရင် မြင်တိုင်းမြင်တိုင်း ထင်ရှားတွေ့ရတာတွေဟာ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်တရားပဲ၊ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေတဲ့အတွက် နှစ်သက်သာယာဖွယ် အားကိုးဖွယ်မဟုတ်ဘူး၊ မနှစ်သက်ဖွယ် စက်ဆုပ်ဖွယ် ကြောက်ဖွယ် ဆင်းရဲတရားပဲ၊ အဲဒါကို ဆင်းရဲမထင်ဘူး၊ ချမ်းသာ တယ် ကောင်းတယ်လို့ ထင်နေတယ်၊ အဲဒါအလွဲသိတာပဲ။

ထို့အတူ ကြားတိုင်း၊ နံတိုင်း၊ စားသိတိုင်း၊ တွေ့ထိတိုင်း၊ ကြံသိတိုင်း ထင်ရှားတွေ့ရတာတွေဟာ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက် နေတဲ့ ရုပ်နာမ်တွေချည်းပဲ၊ ဆင်းရဲတရားတွေချည်းပဲ၊ အဲဒါတွေကိုလဲ ချမ်းသာတွေ အကောင်းတွေ ထင်နေတယ်၊ အဲဒါ အလွဲ သိတာပဲ၊ နှစ်သက်စရာ အာရုံတွေကို နှစ်သက်သာယာပြီး ကြံနေတာဟာ ဘဝသစ် ဆင်းရဲတွေ ထပ်ကာထပ်ကာ ဖြစ်ပွားဖို့ရာ အကြောင်း သမုဒယသစ္စာပဲ၊ အဲဒါကိုလဲ ဆင်းရဲပွားကြောင်းလို့ မသိဘူး၊ မထင်ဘူး၊ အဲဒီလို နှစ်သက်သာယာပြီး ကြံနေရတာ ကချမ်းသာတယ်၊ ပျော်တယ်၊ ချမ်းသာကြောင်းပဲလို့ ထင်နေတယ်၊ အဲဒါဟာ သမုဒယသစ္စာကို အမှန်အတိုင်းမသိဘဲ ချုပ်ငြိမ်း သွားတာကို ကောင်းတယ်လို့ မထင်ဘူး၊ အသေကြီးသေသွားတယ် မကောင်းဘူးလို့ ထင်နေတယ်၊ အဲဒါဟာ နိရောဓသစ္စာကို အလွဲသိတာပဲ။

နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းဖြစ်တဲ့ ဒါနသီလ ဘာဝနာအကျင့်ကို ချမ်းသာကြောင်းအကျင့်လို့ မထင်ဘူး၊ အဲဒါတွေ ကျင့်ရ တဲ့အတွက် ပင်ပန်းဆင်းရဲတယ်လို့သာ ထင်နေတယ်၊ အထူးအားဖြင့် ဝိပဿနာအလုပ်ကို အားထုတ်ရတာ ပင်ပန်းတယ်လို့ သာ ထင်နေတယ်၊ အဲဒါ မဂ္ဂသစ္စာကို အလွဲသိတာပဲ၊ မောဟပဲ၊ အဲဒီလို သစ္စာလေးပါးကို အမှန်အတိုင်းမသိဘဲ အလွဲသိတဲ့ မောဟဟူသမျှကို လွန်မြောက်သွားပါပြီ၊ အဲဒီ မောဟ အဝိဇ္ဇာတွေအားလုံးကင်းပါပြီ–လို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ အမေးမှာ ဒိဋ္ဌိ၏မှီရာ မောဟလောက်သာ ရှည်ပြီး မေးတယ်၊ အဖြေမှာ မောဟအလုံးစုံကို လွန်မြောက်ကြောင်း၊ မောဟအားလုံးပင် ကင်းကြောင်း ဖြေထားပါတယ်၊ အဲဒါကို "မောဟ–သိမှား လွန်သွားလေပြီ"လို့ ဆောင်ပုဒ်က ဆိုထားပါတယ်။

ဗုဒ္ဓေါ–ငါတို့ဆရာ မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဓမ္မေသု–အလုံးစုံသော တရားတို့၌၊ စက္ခုမာ–ပိုင်းခြားထင်ထင် သိမြင်နိုင် သောဉာဏ် မျက်စိများနှင့် ပြည့်စုံတော်မူပါသည်–တဲ့၊ အဲဒီအဖြေဂါထာ ဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြပါဦးစို့။

သာတာဂိရိအဖြေဆောင်ပုဒ် (၄)

ကာမဂုဏ်ထဲ တပ်စွဲကင်းသည်၊
ဒေါသပြတ်စဲ အမြဲစိတ်ကြည်။
မောဟသိမှား လွန်သွားလေပြီ၊
တို့ဘုရား တရားဉာဏ်လင်းကြည်။

နောက်ဂါထာတစ်ပုဒ်ကို ဆက်ဟောရင် ပြီးမှာမဟုတ်ပါဘူး၊ ဒါပေမယ့် တရားကြောင်ပေးတဲ့အနေနဲ့ နည်းနည်းတော့ စပြီးဟောလိုက်ရဦးမယ်။ ဟေမဝတနတ်က–

(၁) ဘယ့်နှယ်လဲ အဆွေတော် သာတာဂိရိနတ်မင်း၊ သင့်ဆရာဘုရားဟာ ဝိဇ္ဇာဆိုတဲ့ ဉာဏ် ထူးများနှင့် ပြည့်စုံပါရဲ့လား။
(၂) စရဏဆိုတဲ့ အခြေခံအကျင့်များနှင့် ပြည့်စုံပါရဲ့လား။
(၃) အာသဝေါ ကိလေသာအားလုံး ကုန်ဆုံး ကင်းစင်ပါရဲ့လား။
(၄) ဘဝတစ်ဖန် ဖြစ်ရန်မရှိတော့ဘဲ ကင်းပါရဲ့လား–လို့ မေးပါတယ်။

သာတာဂိရိနတ်က ဟေမဝတနတ်မင်း မေးတဲ့အတိုင်းပင် ၄–ချက်လုံး ပြည့်စုံတဲ့အကြောင်း ဖြေကြားပါတယ်၊ အဲဒါကို "ဝိဇ္ဇာဉာဏ်များ သုံးပါးရှစ်သွယ်၊ စရဏဆယ့်ငါး ကျင့်အားစုံတယ်၊ အာသဝေါခပ်သိမ်း ကုန်ငြိမ်းစင်ကြယ်၊ တရားမင်း ကင်းရှင်းနောက်ဖြစ်ဖွယ်"လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်၊ အဲဒါကို ဆိုပြီး ဒီကနေ့ တရားသိမ်းရမယ်။

ဝိဇ္ဇာဉာဏ်များ သုံးပါးရှစ်သွယ်၊
စရဏဆယ့်ငါး ကျင့်အားစုံတယ်။
အာသဝေါ ခပ်သိမ်း ကုန်ငြိမ်းစင်ကြယ်၊
တရားမင်း ကင်းရှင်းနောင်ဖြစ်ဖွယ်။

အဲဒါကို တန်ခူးလကွယ်နေ့ကျမှ ဆက်ပြီးဟောရမယ်၊ အဲဒီအမေးအဖြေထဲမှာ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နေ–ဂုဏ်တော်အရ ဝိဇ္ဇာသုံးပါး၊ ဝိဇ္ဇာရှစ်ပါး၊ စရဏ တစ်ဆယ့်ငါးပါးအကြောင်းကိုလဲ ဟောရမယ်၊ အာသဝေါကိလေသာ ကုန်ခန်းပုံ၊ ဘဝအသစ်ဖြစ်ရန်မရှိတော့ဘဲ ကင်းငြိမ်းပုံများကိုလဲ ဟောရမယ်၊ မှတ်သားဖွယ်ကြည်ညိုဖွယ်တွေ အများကြီးပါပဲ။

ယနေ့လဲ ဟေမဝတသုတ္တန် တရားတော်မှာ အချီးနိဒါန်းတောင် မပြီးသေးဘူး၊ သင်္ကြန် ၃–ရက်တော့ ပြီးသွားပြီ၊ နိဒါန်းဆိုပေမယ်လို့ နတ် ၂–ဦး အမေးအဖြေတွေက ကြည်ညိုမှတ်သားဖွယ် ကျင့်သုံးဖွယ် တရားစကားကို ကြားနာရတာနဲ့ ရာဇဂြိဟ်မြို့သူ ကာဠီဆိုတဲ့ အမျိုးသမီးကလေးဟာ သောတာပန်ဖြစ်သွားတာပဲ၊ သောတာပန်ဖြစ်ပုံကို ခန့်မှန်းပြောရရင် ဘုရားဂုဏ်တော်တွေကို ကြားရတော့ ဗုဒ္ဓ–မြတ်စွာဘုရားဆိုတာ ဒီလို ဒီလို ဂုဏ်ကျေးဇူးတော်တွေနဲ့ ပြည့်စုံတော်မူပါပေတယ်လို့ နှလုံးသွင်းကြည်ညိုရင်း ဝမ်းမြောက်တဲ့ပီတိတွေ ဖြစ်လာတယ်၊ အဲဒီပီတိကိုရှုရင်း အဖြစ်အပျက် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောကို သိမြင်ပြီး ဝိပဿနာဉာဏ်အဆင့်ဆင့် ဖြစ်တယ်၊ အဲဒီလို ဝိပဿနာဉာဏ်တွေ ဖြစ်ပြီးတော့ သောတာပတ္တိ မဂ်ဖိုလ်ဉာဏ်များဖြစ်ပြီး သောတာပန် ဖြစ်သွားတယ်လို့ ယူသင့်ပါတယ်။

ယခု ယောဂီတွေလဲ တရားနာရင်း ဖြစ်စေ၊ ရှုမှတ်နေရင်းဖြစ်စေ ဖြိုးဖြိုးဖျင်းဖျင်းနဲ့ ပီတိတွေ ဖြစ်လာတဲ့အခါမှာ အဲဒီပီတိကိုရှုမှတ်ပြီးတော့ မဂ်ဖိုလ်ကို ရောက်နိုင်ပါတယ်၊ အဲဒီ ကာဠီဆိုတဲ့ အမျိုးသမီးဟာ လူမိန်းမထဲက ပထမဆုံး သောတာပန်ဖြစ်တဲ့ အမျိုးသမီးပါပဲ၊ အဲဒီတုန်းက နတ် ၂–ဦး စကားပြောနေတာလဲ ဘုန်းကြီး ယခုဟောတာလောက် ကြာမှမဟုတ်ပါဘူး၊ သူ့မှာ တစ်ဆင့်ကြားမျှဖြင့် တရားထူးရမည့် ပါရမီရှင်ဖြစ်နေတဲ့အတွက် နတ်စကားကိုလဲ ကြားရတယ်၊ အဲဒါကို ကြားပြီး မကြာမီအတွင်းမှာ သောတာပန်လဲ ဖြစ်သွားရတယ်၊ အံ့သြစရာပါပဲ၊ ကဲ–တရားသိမ်းကြစို့။

ဤဟေမဝတသုတ္တန်တရားတော်၏ အချီးနိဒါန်းတရားကို ရှိသေစွာနာကြားကြရသော ဓမ္မသဝနကုသိုလ်ကံ စေတနာတို့၏ အစွမ်းအာနုဘော်ကြောင့် ဤနိဒါန်းဒေသနာ၌ ပြဆိုထားသော ဘုရားဂုဏ်တော်တို့၌ ကြည်ညိုသော သဒ္ဓါတရားကို ပွားစေကြ၍လည်းကောင်း၊ အတုယူ၍ကျင့်ထိုက်သော တရားတို့ကို ကျင့်သုံးပွားများ အားထုတ်ကြ၍လည်းကောင်း ဝိပဿနာဉာဏ်အစဉ် အရိယမဂ်ဉာဏ်အစဉ်ဖြင့် ဆင်းရဲခပ်သိမ်း ငြိမ်းရာဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို လျင်မြန်စွာ ဆိုက်ရောက်၍ မျက်မှောက်ပြုနိုင်ကြပါစေကုန်သတည်း။

သာဓု–သာဓု–သာဓု။

ဟေမဝတသုတ္တန်တရားတော် တတိယပိုင်း ပြီး၏။

ဟေမဝတသုတ္တန်တရားတော်

စတုတ္ထပိုင်း

၁၃၂၅–ခုနှစ်၊ တန်ခူးလကွယ်နေ့ ဟောသည်

တရားအနှုသန္ဓေ

ဟေမဝတသုတ္တန်တရားတော်ကို ဟောလာတာ ၃–ရက်ရှိပြီ၊ အချီးနိဒါန်း သက်သက်မှာ ၁၆–ဂါထာရှိတဲ့အနက်က ၉–ဂါထာပဲ ပြီးသေးတယ်၊ ၇–ဂါထာ ကျန်သေးတယ်၊ ဒီကနေ့ စတုတ္ထမြောက်ရက်ပဲ၊ ၁၃၂၅–ခုနှစ်၊ နှစ်ဦးတန်ခူးလကွယ်နေ့ ဖြစ်တယ်၊ ဒီကနေ့ ဟေမဝတနတ်က မေးတဲ့ ဆယ်ခုမြောက် ဂါထာကစပြီး ဟောရမယ်၊ ရှေးက ဖြေခဲ့တဲ့ စကားများဖြင့်ပင် သမ္မာသမ္ဗုद्ध–ဘုရားအစစ်ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားနေပါပြီ၊ ဒါပေမယ့် ဟေမဝတနတ်က ဝိဇ္ဇာစရဏ သမ္ပန္နဂုဏ် စသည်နဲ့ထပ်ပြီး မေးပြန်ပါတယ်။ သူမေးပုံကတော့–

ဟေမဝတ၏ စိစစ်မှု (၅)

ကစ္စိ ဝိဇ္ဇာယ သမ္ပန္နော၊ ကစ္စိ သံသုဒ္ဓစာရဏော။
ကစ္စိသ အာသဝေါ ခီဏာ၊ ကစ္စိ နတ္ထိ ပုနဗ္ဘဝေါ။

သမ္မ–အဆွေတော် သာတာဂိရိနတ်မင်း၊ ကစ္စိ–အသို့နည်း၊ သော–သင်တို့၏ ဆရာဖြစ်သော ထိုဂေါတမဘုရားသည်၊ ဝိဇ္ဇာယ သမ္ပန္နော–ဝိဇ္ဇာဉာဏ်နှင့် ပြည့်စုံပါ၏လော၊ ကစ္စိ–အသို့နည်း၊ သံသုဒ္ဓ စာရဏော–ကောင်းစွာစင်ကြယ်သော အခြေခံအကျင့်များ စရဏတရားနှင့် ပြည့်စုံပါ၏လော၊ ကစ္စိ–အသို့နည်း၊ အသ–သင်တို့ဆရာဖြစ်သော ထိုမြတ်စွာဘုရား၏၊ သန္တာနေ–သန္တာန်၌၊ အာသဝါ–အာသဝေါတရားတို့သည်၊ ခီဏာ–ကုန်ခန်းကင်းစင်ပါကုန်၏လော၊ ကစ္စိ–အသို့နည်း၊ အသ–သင်တို့ဆရာဖြစ်သော ထိုမြတ်စွာဘုရားအား၊ ပုနဗ္ဘဝေါ–တစ်ဖန်ဖြစ်မည့်ဘဝသည်၊ နတ္ထိ–မရှိတော့ဘဲ ကင်းပါ၏လော–လို့ မေးခွန်းလေးချက်ကို ထပ်ပြီး မေးပြန်ပါတယ်၊ အဲဒီမေးခွန်းလေးချက်ကို သာတာဂိရိနတ်က ဒီလိုဖြေကြားလိုက်ပါတယ်။

သာတာဂိရိအဖြေ (၅)

ဝိဇ္ဇာယ စေဝ သမ္ပန္နော၊ အထော သံသုဒ္ဓစာရဏော။
သဗ္ဗ'သ အာသဝေါ ခီဏာ၊ နတ္ထိ တသ ပုနဗ္ဘဝေါ။

သမ္မ–အဆွေတော် ဟေမဝတနတ်မင်း၊ သော–ငါတို့၏ ဆရာဖြစ်တော်မူသော ထိုဂေါတမမြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဝိဇ္ဇာယ စေဝ သမ္ပန္နော–ဝိဇ္ဇာမည်သော ဉာဏ်ထူးများနှင့်လဲ ပြည့်စုံတော်မူပါပေ၏။

ဝိဇ္ဇာဆိုတာ ထူးခြားတဲ့ အသိဉာဏ်တွေပါပဲ၊ အဲဒီဝိဇ္ဇာဉာဏ်ထူးတွေက သုံးပါးလဲရှိတယ်၊ ရှစ်ပါးလဲရှိတယ်၊ အဲဒီ သုံးပါး ရှစ်ပါးအပြားရှိတဲ့ ဝိဇ္ဇာဉာဏ်ထူးအားလုံးနဲ့ ပြည့်စုံတော်မူပါတယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။

အထော–ထို့ပြင်၊ သံသုဒ္ဓစာရဏော–ကောင်းစွာ စင်ကြယ်သော အခြေခံအကျင့်များ စရဏတရားနှင့်လည်း ပြည့်စုံတော်မူပါပေ၏၊ (မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းဖြစ်တဲ့ အခြေခံအကျင့်တရားတွေနဲ့လဲ လုံးဝပြည့်စုံတော်မူပါတယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။)

အသ–ငါတို့ဆရာ ဖြစ်တော်မူသော ထိုမြတ်စွာဘုရား၏၊ သန္တာနေ–သန္တာန်၌၊ သဗ္ဗေ အာသဝါ–အလုံးစုံသော ကိလေသာ အာသဝေါတရားတို့သည်၊ ခီဏာ–ကုန်ခန်းကင်းကွာ စင်ကြယ်ပါကုန်၏၊ (မြတ်စွာဘုရား၏သန္တာန်မှာ ကာမာသဝ ဘဝါသဝ ဒိဋ္ဌာသဝ အဝိဇ္ဇာသဝဆိုတဲ့ အာသဝေါ ကိလေသာတရားတွေ အကြွင်းမဲ့ အလုံးစုံပင် ကုန်ခန်း စင်ကြယ်နေပါပြီလို့ ဆိုလိုပါတယ်၊) တသ–ငါတို့ဆရာဖြစ်တော်မူသော ထိုမြတ်စွာဘုရားအား၊ ပုနဗ္ဘဝေါ–တစ်ဖန် ဖြစ်ရမည့်ဘဝသစ်သည်၊ နတ္ထိ–မရှိတော့ပါပြီ၊ (ငါတို့ဆရာ မြတ်စွာဘုရားမှာ တစ်ဖန် ဖြစ်ရမည့် ဘဝသစ်လဲ မရှိတော့ပါဘူး၊ ဘဝသစ်မှာ တစ်ဖန်ဖြစ်ဖို့ မရှိတော့ပါဘူးလို့ ဖြေကြားလိုက်ပါတယ်။)

အဲဒီအမေးလေးချက်ကို ရဲရဲရင့်ရင့် ဖြေနိုင်တာဟာ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် ဓမ္မစကြာတရားထဲမှာ မြတ်စွာဘုရားက ဝန်ခံပြီး ဟောတော်မူတာကို ကြားနာရတဲ့အတွက်ကြောင့်ပဲ ဖြစ်ပါတယ်၊ ဘယ်လိုလဲဆိုရင် ဓမ္မစကြာတရားထဲမှာ မဂ္ဂသစ္စာဆိုတဲ့မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို ပွားစေပြီးဖြစ်ကြောင်း မြတ်စွာဘုရားက ဝန်ခံတော်မူတယ်၊ အဲဒီ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးထဲမှာ သမ္မာဒိဋ္ဌိနဲ့ သမ္မာသင်္ကပ္ပဆိုတာ ပညာမဂ္ဂင်ပဲ၊ ဝိဇ္ဇာခေါ်တဲ့ ဉာဏ်ထူးတရားပဲ၊ သမ္မာဝါစာ သမ္မာကမ္မန္တ သမ္မာအာဇီဝဆိုတဲ့ မဂ္ဂင်သုံးပါးက သီလမဂ္ဂင်ပဲ၊ သမ္မာဝါယာမ သမ္မာသတိ သမ္မာသမာဓိဆိုတဲ့ မဂ္ဂင်သုံးပါးက သမာဓိမဂ္ဂင်ဘဲ၊ အဲဒီ သီလ သမာဓိမဂ္ဂင် ၆-ပါးက စရဏခေါ်တဲ့ အခြေခံအကျင့်တရားတွေပဲ၊ နောက်ပြီးတော့ အဲဒီဓမ္မစကြာတရားထဲမှာ သမ္မာသမ္ဘဒ္ဓလို့ ဝန်ခံတော်မူချက်လဲပါတယ်၊ အဲဒီ ဝန်ခံတော်မူချက်အရ သမ္မာသမ္ဘဒ္ဓဘုရားအစစ်ဖြစ်ရင် ဝိဇ္ဇာဉာဏ်ထူးတွေ စရဏ အခြေခံအကျင့်တွေနဲ့ အကုန်လုံး ပြည့်စုံတော့တာပဲ၊ ဒါကြောင့် သာတာဂိရိနတ်က ဝိဇ္ဇာစရဏနှင့် ပြည့်စုံတော်မူကြောင်း ရဲရဲရင့်ရင့် ဖြေကြားနိုင်ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ တတိယမေးခွန်းအရ အာသဝေါကိလေသာတွေ ကင်းကြောင်း ဖြေကြားနိုင်တာကလဲ အဲဒီ ဓမ္မစကြာတရားထဲမှာ သမုဒယသစ္စာကို ပယ်ပြီးဖြစ်ကြောင်း ဝန်ခံတာနဲ့ သမ္မာသမ္ဘဒ္ဓ ဖြစ်ကြောင်း ဝန်ခံတာ ဒီ ၂-ချက်ကို အမှီပြုပြီး ဖြေကြားနိုင်တာပါပဲ၊ အဲဒီမှာ သမုဒယသစ္စာကို အကြွင်းမဲ့ယ်လိုက်ရင် အာသဝေါကိလေသာ ဟူသမျှ အကုန်ကင်းတော့တာပဲ၊ သမ္မာသမ္ဘဒ္ဓ ဘုရားဖြစ်ရင်လဲ ဝါသနာနှင့်တကွ အာသဝေါကိလေသာတွေ အကုန်ကင်းတော့တာပဲ၊ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားမှာ အာသဝေါကိလေသာတွေ ကုန်ခန်းကင်းကွာတဲ့အကြောင်း သာတာဂိရိနတ်က ရဲရဲရင့်ရင့် ဖြေကြားလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

မြတ်စွာဘုရားမှာ တစ်ဖန်ဖြစ်ရမည့် ဘဝအသစ် မရှိတော့ဘူးဆိုတဲ့ နောက်ဆုံး စတုတ္ထအဖြေကတော့ မြတ်စွာဘုရားက ဓမ္မစကြာတရားထဲမှာ "ဉာဏ္စ ပန မေ ဒဿနံ ဥဒပါဒि အကုပ္ပါ မေ ဝိမုတ္တိ၊ အယမန္တိမာ ဇာတိ၊ နတ္ထိ ဒါနိ ပုနဗ္ဘဝေါတိ" လို့ ဝန်ခံတော်မူတဲ့အတိုင်း ဖြေကြားချက်ပါပဲ၊ အဲဒီမှာ မြတ်စွာဘုရားက "မေ-ငါ၏၊ ဝိမုတ္တိ-ကိလေသာမှ လွတ်ခြင်းသည်၊ ဝါ-ကိလေသာမှလွတ်သော အရဟတ္တဖိုလ်သည်၊ အကုပ္ပါ-မပျက်နိုင်တော့ပြီ၊ (အခိုက်အတန့် တစ်ခဏမျှလွတ်တဲ့ တဒင်ဝိမုတ္တိမျိုးလဲ မဟုတ်ဘူး၊ အချိန်ကာလ အတော်အတန်ကြာရုံမျှ ဝေးကွာနေတဲ့ ဝိက္ခမ္ဘနဝိမုတ္တိမျိုးလဲ မဟုတ်ဘူး၊ အပြီးအငြိမ်း အမြဲတမ်းလွတ်တဲ့ သမုစ္ဆေဒ၊ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိလွတ်ခြင်း ဖြစ်တယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။)

အယံ-ယခုလက်ရှိဘဝသည်၊ အန္တိမာ ဇာတိ-အဆုံးစွန်ဘဝပေတည်း၊ ဣဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ ပုနဗ္ဘဝေါ-တစ်ဖန်ဖြစ်ရမည့်ဘဝသည်၊ ဝါ-ဘဝအသစ်ဖြစ်ရခြင်းသည်၊ နတ္ထိ-မရှိတော့ပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့၊ မေ-ငါအား၊ ဉာဏဒဿနံ-ဆင်ခြင်၍ မြင်သိသော ပစ္စဝေက္ခဏာ ဉာဏ်အမြင်သည်၊ ဥဒပါဒि-ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပေပြီ"လို့ ဒီလို အထင်အရှား ဝန်ခံတော်မူခဲ့ပါတယ်၊ ဒါကြောင့် သာတာဂိရိနတ်က "ငါတို့ မြတ်စွာဘုရားမှာ တစ်ဖန်ဖြစ်ရမည့် ဘဝအသစ် မရှိတော့ဘူး"လို့ ရဲရဲရင့်ရင့် ဖြေကြားလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်၊ အဲဒီ သာတာဂိရိနတ်၏ အဖြေကို တိုတိုနဲ့ မှတ်ရအောင် ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်-

သာတာဂိရိ အဖြေဆောင်ပုဒ် (၅)

ဝိဇ္ဇာဉာဏ်များ သုံးပါးရှစ်သွယ်၊
စရဏ ဆယ့်ငါး ကျင့်အားစုံတယ်၊
အာသဝေါခပ်သိမ်း ကုန်ငြိမ်းစင်ကြယ်၊
တရားမင်း ကင်းရှင်း နောင်ဖြစ်ဖွယ်-တဲ့။

ဝိဇ္ဇာသုံးပါး

အဲဒီဆောင်ပုဒ်ထဲမှာ ဝိဇ္ဇာဉာဏ်များ သုံးပါးရှစ်သွယ် ဆိုတာက ဝိဇ္ဇာဉာဏ်ထူးသုံးပါး၊ ဝိဇ္ဇာဉာဏ်ထူး ရှစ်ပါးရှိတယ်လို့ဆိုလိုတယ်၊ အဲဒါကို နောက်နားက စုံတယ်ဆိုတဲ့စကားနဲ့ ဆက်စပ်လိုက်တဲ့အခါ အဲဒီ ဝိဇ္ဇာဉာဏ်ထူးသုံးပါး ရှစ်ပါးတွေဟာ အကုန်လုံး စုံလင်တယ် ပြည့်စုံတယ်လို့ အနက်ရပါတယ်၊ အဲဒီသုံးပါး ရှစ်ပါးအရ သရုပ်ဖော်ဖို့လိုပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ဆောင်ပုဒ်စာရွက်ထဲမှာ (က) အမှတ်ဖြင့် "သုံးပါးဝိဇ္ဇာ၊ ပု-ဒိ-အာ၊ ပညာဉာဏ်မျက်စိ"လို့ ဖော်ပြထားတယ်၊ အဲဒီမှာ ပု-ဒိ-အာ ဆိုတာ ဝိဇ္ဇာသုံးပါး၏ အတိုကောက် သင်္ကေတများပဲ၊ အရှည်ကတော့ ပု-အရက ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏ်တဲ့၊ ဒိ-အရက ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်တဲ့၊ အာ-အရက အာသဝက္ခယဉာဏ်တဲ့၊ အဲဒီဝိဇ္ဇာဉာဏ်သုံးပါးကို တစ်ခုချင်း ရှင်းပြသွားမယ်။

ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏ်

အက္ခရာအပြည့်အစုံဆိုရင်တော့ ပု–က ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ်တဲ့၊ ပုဗ္ဗေ–ရှေးရှေးဘဝများ၌+နိဝါသ–နေထိုင်ခဲ့ဖူး, ဖြစ်ခဲ့ဖူးတာတွေကို+အနုဿတိဉာဏ–တစ်ဖန်ပြန်၍ အောက်မေ့နိုင် သိမြင်နိုင်တဲ့ဉာဏ်=ပုဗ္ဗေနိဝါသာ နုဿတိဉာဏ်–ရှေးရှေးဘဝဟောင်းများ၌ နေထိုင်ခဲ့ဖူး, ဖြစ်ခဲ့ဖူးတာတွေကို ပြန်လည်ပြီး အောက်မေ့နိုင်, သိမြင်နိုင်တဲ့ဉာဏ်တဲ့၊ မြတ်စွာဘုရားဟာ ဒီဉာဏ်ကို ဘုရားဖြစ်တော်မူမည့် ကဆုန်လပြည့်နေ့ ညဉ့်ဦးယံမှာ ရတော်မူပါတယ်၊ အဲဒီအချိန်ကတည်းကစပြီး ရှေးဘဝဟောင်းများက အကြောင်းအရာတွေကို အောက်မေ့ဆင်ခြင်ပြီး သိတော်မူလာခဲ့ပါတယ်။

ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်

ဒိဗ္ဗ–နတ်ပြည်လောကဌ်ဖြစ်သော+စက္ခု–မျက်စိသဖွယ် မြင်နိုင်သော+ဉာဏ–အသိဉာဏ်=ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ–နတ်မျက်စိကဲ့သို့ပင် သိမြင်နိုင်သော ဉာဏ်တဲ့၊ နတ်မျက်စိကို ဥပမာပြုပြောရတာကတော့ သူ့ထက်ထင်ရှားတဲ့ ဥပမာရှိလို့ ပြောရတာပါပဲ၊ အမှန်ကတော့ ဒီဉာဏ်က နတ်မျက်စိထက် အမြင်သာပါတယ်၊ နတ်မျက်စိဖြင့် မမြင်နိုင်တာကိုလဲ ဒီဉာဏ်ဖြင့် မြင်နိုင်ပါတယ်၊ ဒီဉာဏ်ရတဲ့သူဟာ ဆင်ခြင်ကြည့်လိုက်ရင် ယူဇနာပေါင်း မိုင်ပေါင်း သိန်းသန်းကုဋေမက ဝေးတဲ့အရပ်က အဆင်းတွေ အရာဝတ္ထုတွေ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို မြင်နိုင်တယ်၊ လူ့မျက်စိနဲ့ မမြင်နိုင်တဲ့ အလွန်သိမ်မွေ့တဲ့ ရုပ်တွေကိုလဲ မြင်နိုင်တယ်၊ နံရံ၊ တောင်စသည်ဖြင့် ကွယ်ခြားနေတဲ့ ရုပ်အဆင်းတွေကိုလဲ မြင်နိုင်တယ်၊ ငရဲဘုံ၊ ငရဲသတ္တဝါတွေကိုလဲ မြင်နိုင်တယ်၊ ပြိတ္တာတွေကိုလဲ မြင်နိုင်တယ်၊ နတ်တွေဗြဟ္မာတွေကိုလဲ မြင်နိုင်တယ်၊ အကုသိုလ်ကံ ရှိတဲ့သူတွေ သေပြီးတဲ့အခါ ငရဲ တိရစ္ဆာန် ပြိတ္တာဘုံတွေမှာ ဖြစ်နေကြတာကိုလဲ မြင်နိုင်တယ်၊ ကုသိုလ်ကံရှိတဲ့သူတွေ သေပြီးတဲ့အခါ လူ့ဘဝနတ်ဘဝမှာ ဖြစ်နေကြတာကိုလဲ မြင်နိုင်တယ်။

ပကတိလူတို့၏ မျက်စိနဲ့ဆိုရင် အနီးအပါးမှာရှိနေကြတဲ့ ရက္ခစိုးတို့ တောစောင့်နတ် တောင်စောင့်နတ်တို့ ဆိုတာတွေတောင် မမြင်နိုင်ဘူး၊ အဲဒီလို မမြင်နိုင်တဲ့အတွက် နတ်ဆိုတာမရှိဘူးလို့တောင် တချို့က ပြောနေကြသေးတယ်၊ ဒါပေမယ့် အဲဒီလိုပြောတဲ့သူတွေဟာ ခြောက်လှန့်တတ် ပြုစားတတ်တဲ့ အရပ်တို့ သစ်ပင်တို့ အိမ်တို့ အဲဒီလိုနေရာများကိုတော့ သွားနေဝံ့ကြမှာမဟုတ်ပါဘူး၊ အဲဒီလိုနေရာတွေကို မရှိမသေလဲ လုပ်ဝံ့ကြမှာ မဟုတ်ပါဘူး၊ နတ်တို့ ဥစ္စာစောင့်တို့ တစ္ဆေတို့ဆိုတာတွေက တစ်ခါတစ်ရံ ပြကြ ခြောက်ကြတယ်၊ အဲဒီလိုအခါကျမှ တွေ့မြင်ကြရတယ်၊ ခြောက်တယ်ဆိုတာတွေဟာ တချို့လဲ နတ်တွေပါပဲ၊ မေတ္တာသုတ်ဟောရခြင်း၏ အကြောင်းဝတ္ထုထဲမှာ တောကျောင်းနေ ရဟန်းများကို အမျိုးမျိုးအထွေထွေပြပြီး ခြောက်တယ်ဆိုတာဟာ အဲဒီတောအရပ်က ရက္ခစိုးနတ်တွေပါပဲ။

ပြိတ္တာတွေက ခြောက်တာလဲရှိတယ်၊ ဗိမ္မိသာရမင်းကြီးက မြတ်စွာဘုရားနှင့် သံဃာတော်များအား ဆွမ်းကပ်လှူဒါန်းပြီးတဲ့နောက် ညအခါမှာ သူ့နန်းတော် အိမ်တော်အတွင်း ခြောက်ကြတယ်ဆိုတာတွေဟာ ပြိတ္တာတွေပဲ၊ အဲဒီပြိတ္တာတွေက ဗိမ္မိသာရမင်းကြီး လှူဒါန်းပြီး အမျှဝေတဲ့အခါမှာ စားသုံးဖွယ်တွေကို ရလိမ့်မယ်လို့ ကဿပ မြတ်စွာဘုရားထံက ကြားရလို့ အဲဒီမင်းကြီးအလှူမှာ သာဓုခေါ်ဖို့ လာရောက်ပြီး စောင့်မျှော်နေကြတယ်၊ ဗိမ္မိသာရမင်းကြီးကလဲ အကြောင်းမသိလို့ အမျှမဝေမိဘူးတဲ့၊ ဒါကြောင့် သူတို့က သူတို့ရှိနေမှန်းသိအောင် ပြကြ ခြောက်ကြတယ်။

အဲဒီအကြောင်းကို မြတ်စွာဘုရားအားလျှောက်လို့ မြတ်စွာဘုရားက ၉၂–ကပ္ပါထက်က ဆွေမျိုးတော်ခဲ့ဖူးတဲ့ ပြိတ္တာတွေဖြစ်ကြောင်း၊ ယမန်နေ့က အလှူမှာ အမျှမပေးဝေခဲ့တဲ့အတွက် ပြကြ ခြောက်ကြခြင်း ဖြစ်ကြောင်းများကို အမိန့်ရှိတဲ့အတွက် နောက်နေ့မှာ မင်းကြီးက ဘုရားအမှူးရှိတဲ့ သံဃာတော်အား ဆွမ်းကပ်လှူပြီး အမျှပေးဝေလိုက်တယ်၊ အဲဒီအခါ အဲဒီပြိတ္တာတွေက သာဓုခေါ်ပြီးတော့ ချက်ချင်းပဲ နတ်ဌ်ဖြစ်သော စားသုံးဖွယ်တွေကို ရသွားကြတယ်၊ ဒါကြောင့် တစ္ဆေခြောက်တယ်ဆိုတာဟာ နတ်က ခြောက်တာလဲရှိတယ်၊ ပြိတ္တာက ခြောက်တာလဲ ရှိတယ်၊ ဥစ္စာစောင့်ဆိုတဲ့ နတ်တစ်မျိုးကလဲ တစ်ခါတစ်ရံ ပြတတ်ကြတယ်၊ ခြောက်လဲ ခြောက်တတ်ကြတယ်၊ အဲဒီလို နတ်တွေပြိတ္တာတွေ တစ္ဆေတွေဟာ အနီးအပါးမှာ ရှိနေပေမယ်လို့ လူ့မျက်စိနဲ့တော့ မမြင်နိုင်ဘူး၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုခေါ်တဲ့ အဘိညာဉ်မျက်စိနဲ့မှ မြင်နိုင်တယ်။

ဒိဗ္ဗစက္ခုဖြင့် ပြိတ္တာတွေကိုမြင်သည်

မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော်ကာလတုန်းက အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်ဟာ အရှင်လက္ခဏာနှင့်အတူ ဂိဒ္ဓကူဋ်တောင်မှ ဆွမ်းခံကြွဖို့ ဆင်းလာစဉ် လမ်းခုလတ်မှာ ပြိတ္တာတွေကို မြင်ရတယ်၊ အရိုးစု ပြိတ္တာလဲရှိတယ်၊ အသားစုသက်သက် ပြိတ္တာလဲရှိတယ်၊ မီးလောင်ခံနေရတဲ့ ပြိတ္တာလဲရှိတယ်၊ ပြိတ္တာတွေ အမျိုးစုံပါပဲ၊ အရိုးစု အသားစု ပြိတ္တာတွေကို သူတို့၏ ကံအားလျော်စွာ ဖြစ်နေကြတဲ့ ကျိုးအထူးတွေ၊ လင်းတအထူးတွေ၊ စွန်အထူးတွေက လိုက်ပြီး ထိုးကြ ဆိတ်ကြတယ်၊ ပြိတ္တာတွေက နာကျင်လွန်းလို့ ဟစ်အော်မြည်တမ်းပြီး ကောင်းကင်မှာ ပြေးသွားနေကြတယ်၊ အဲဒါတွေကို မြင်ရတော့ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်က မိမိမှာ ဒီလိုဆင်းရဲရမည့်ဘဝမျိုး ကင်းပေပြီလို့ ဆင်ခြင်မိတဲ့အတွက် ဝမ်းမြောက်ပြီး ပြုံးမိပါသတဲ့၊ အဲဒီလိုပြုံးတဲ့အခါ အရှင်လက္ခဏာက ဘာကြောင့် ပြုံးပါသလဲလို့ မေးတယ်၊ သူကတော့ ပြိတ္တာတွေကို မမြင်ရလို့ မသိတဲ့အတွက် မေးတာပါပဲ၊ ဒီတော့ အရှင်မဟာ မောဂ္ဂလာန်က ဆွမ်းခံပြန်ပြီးတဲ့နောက် မြတ်စွာဘုရားထံ ရောက်မှမေးပါလို့ပြောပြီး ဆွမ်းခံဖို့ သွားမြဲပဲ ဆက်ပြီး ကြွသွားတယ်။

ဆွမ်းခံခြင်း၊ ဆွမ်းဘုဉ်းပေးခြင်း ကိစ္စများပြီးတဲ့နောက် မြတ်စွာဘုရားထံရောက်တဲ့အခါ အရှင်လက္ခဏာက "ဂိဒ္ဓကူဋ်တောင်မှ အဆင်းမှာ ဘာကြောင့်ပြုံးပါသလဲ"လို့ မေးတယ်၊ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်က ထူးဆန်းတဲ့ ပြိတ္တာသတ္တဝါကို မြင်ရလို့ ပြုံးတဲ့အကြောင်း ဖြေကြားတယ်။

အဲဒီအခါမှာ မြတ်စွာဘုရားက ဒီလို မိန့်တော်မူပါတယ်၊ "ငါ၏တပည့် သာဝကများဟာ ပညာမျက်စိနှင့် ပြည့်စုံကြပါပေတယ်၊ ပကတိမျက်စိဖြင့် မမြင်နိုင်တဲ့ ဒီလို ပြိတ္တာသတ္တဝါကို သိပါပေတယ်၊ မြင်ပါပေတယ်၊ ပြိတ္တာအကြောင်း ဟောဖို့ရာ မျက်မြင်သက်သေခံခြင်းကို ပြုနိုင်ပါပေတယ်၊ အဲဒီပြိတ္တာသတ္တဝါကို ဘုရားဖြစ်မည့်ညဉ့်က ဗောဓိပင်အောက် အပရာဇိတပလ္လင်ထက်မှာ ထိုင်နေခဲ့စဉ်ကပင် ငါမြင်ခဲ့ပြီးဖြစ်တယ်၊ သို့သော် မယုံတဲ့သူတွေမှာ ပြစ်မှားပြီး အကုသိုလ်ပွားလျက် ဒုက္ခရောက်ကြမည်ကိုင့်ပြီး ဒီပြိတ္တာအကြောင်းကို မဟောခဲ့သေး၊ ထိုသတ္တဝါဟာ ဤရာဇဂြိုဟ်မြို့၌ပင် နွားသတ်သမား ဖြစ်ခဲ့တယ်၊ ထိုမကောင်းမှုကြောင့် ငရဲ၌ အနှစ်သိန်းပေါင်းများစွာ ခံခဲ့ရပြီးနောက် ထိုကံကြွင်းကြောင့် ဒီလိုဆင်းရဲတဲ့ ပြိတ္တာဖြစ်နေရတယ်၊ မောဂ္ဂလာန် ပြောတဲ့အတိုင်း မှန်ပေတယ်"လို့ မြတ်စွာဘုရားက မိန့်ခြွတ်ဟောကြားတော်မူပါတယ်။

အဲဒီလို အရှင်မောဂ္ဂလာန် ပြုံးတဲ့အကြောင်းနှင့်စပ်ပြီး ပြထားတဲ့ ပြိတ္တာတွေကတော့ အမျိုးပေါင်း နှစ်ဆယ်တောင်မကဘူး အများကြီးပါပဲ၊ တချို့ပြိတ္တာမှာ ဓား၊ လှံ၊ လက်နက်တွေ၊ မြားတွေ အပ်တွေက သူ့ကိုယ်ပေါ်ကျကျပြီး သူ့ကိုယ်ကို ဖောက်ထွင်း ဖောက်ထွင်းသွားတယ်၊ တချို့ပြိတ္တာမှာ သံတုံးသံခဲတွေက သူ့ကိုယ်ပေါ်ကျကျပြီး သူ့ကိုယ်ကို ဖောက်ထွင်းဖောက်ထွင်းသွားတယ်၊ အဲဒီလိုမြားတွေဟာ အလွန်နာကျင်တဲ့အတွက် မခံမရပ်နိုင်ဖြစ်ပြီး ဟစ်အော်မြည်တမ်းရင်း ပြေးသွားနေရတယ်၊ အဲဒါကို အဲဒီအရပ်မှာ ရှိနေတဲ့လူတွေက မမြင်ကြရဘူး၊ အရှင်လက္ခဏာကလဲ မမြင်ဘူး၊ အဲဒီလက်နက်တွေ မြားတွေ အပ်တွေ ခဲတွေဆိုတာလဲ လူတွေအပေါ်တော့ မကျဘူး၊ အဲဒီပြိတ္တာတွေအပေါ်မှာသာ ကျတယ်၊ နောက်ပြီးတော့ အဲဒီလိုပြိတ္တာတွေဟာ ဂိဒ္ဓကူဋ်တောင်မှာသာ ရှိတာမဟုတ်ဘူး၊ တခြားအရပ်တွေမှာလဲ အလားတူ၊ မကောင်းမှုကို ပြုကြတဲ့သူတွေဟာ သူတို့ ပြုရာအရပ်မှာ ပြိတ္တာတွေဖြစ်ပြီး ရှိနေနိုင်တာပဲ၊ ဒါပေမယ့် ပကတိမျက်စိနဲ့တော့ မမြင်နိုင်ဘူး၊ အဘိညာဉ်မျက်စိနဲ့သာ မြင်နိုင်တယ်။

ဒိဗ္ဗစက္ခု အဘိညာဉ်မျက်စိကတော့ ပြိတ္တာတွေသာ မဟုတ်ဘူး၊ ငရဲသတ္တဝါတွေရော နတ်ဗြဟ္မာတွေရော အခြားသတ္တဝါတွေ အရာဝတ္ထုတွေရော မြင်နိုင်တယ်၊ အရှင်အနုရုဒ္ဓါဟာ ဒီအဘိညာဉ်မျက်စိဖြင့် စကြဝဠာတစ်ထောင်ကို တစ်ပြိုင်နက်မြင်နိုင်တယ်၊ မြတ်စွာဘုရားကတော့ အလိုရှိလို့ကြည့်လိုက်ရင် အနန္တစကြဝဠာတွေကို မြင်နိုင်တယ်၊ မြတ်စွာဘုရားဟာ ဒီအဘိညာဉ်ကို ကဆုန်လပြည့်နေ့ ဘုရားဖြစ်မည့် ညသန်းခေါင်ယံအချိန်မှာ ရတော်မူခဲ့ပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ဒီအဘိညာဉ် ဝိဇ္ဇာဉာဏ်ထူးနဲ့လဲ ပြည့်စုံတော်မူပါတယ်။

အာသဝက္ခယညာဏ်

အာသဝက္ခယညာဏ်ဆိုတာကတော့ အာသဝေါကိလေသာတွေကို ကုန်စေတတ်တဲ့ အရိယမဂ်ညာဏ်ပဲ၊ အရိယမဂ်ညာဏ်ဆိုတာ လေးပါးရှိတယ်၊ သောတာပတ္တိမဂ်ညာဏ် သကဒါဂါမိမဂ်ညာဏ် အနာဂါမိမဂ်ညာဏ် အရဟတ္တမဂ်ညာဏ် ဒီလေးပါးပါပဲ။

ဒီလေးပါးထဲမှာ သောတာပတ္တိမဂ်ညာဏ်က ဒိဋ္ဌိနဲ့ အဆင့်အတန်းတူတဲ့ အာသဝေါကိလေသာတို့ကို ကုန်ခန်းစေတယ်၊ သကဒါဂါမိမဂ်ညာဏ်က ကြမ်းတမ်းတဲ့ကာမရာဂနဲ့ အဆင့်အတန်းတူတဲ့ အာသဝေါကိလေသာတို့ကို ကုန်ခန်းစေတယ်၊ အနာဂါမိမဂ်ညာဏ်က သိမ်မွေ့တဲ့ကာမရာဂနဲ့ အဆင့်အတန်းတူတဲ့ အာသဝေါကိလေသာတို့ကို ကုန်ခန်းစေတယ်၊ အရဟတ္တမဂ်ညာဏ်က ကြွင်းကျန်တဲ့ အာသဝေါကိလေသာတို့ကို ကုန်ခန်းစေတယ်၊ ဒါကြောင့် ဒီမဂ်ညာဏ်လေးပါးကို အာသဝက္ခယညာဏ်လို့ခေါ်တယ်၊ ဒါပေမယ့် အရဟတ္တမဂ်ညာဏ်ဖြင့်သာ အာသဝေါကိလေသာဟူသမျှကို အကြွင်းမဲ့ ကုန်ခန်းစေနိုင်တဲ့အတွက် ပဓာနအားဖြင့် အရဟတ္တမဂ်ညာဏ်ကိုသာ အာသဝက္ခယညာဏ်လို့ ခေါ်ရတယ်၊ အဲဒီ အာသဝက္ခယညာဏ်ကို မြတ်စွာဘုရားဟာ ကဆုန်လပြည့်နေ့ည ပစ္ဆိမယာမ်အဆုံး အရဏ်တက်ခါနီးမှာ ရတော်မူခဲ့ပါတယ်။

ရပုံကတော့ အဲဒီည သန်းခေါင်ယံလွန်တဲ့အခါမှာ ပဋ္ဌိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားတော်ကို ဆင်ခြင်တော်မူပြီးတော့ အာနာပါန စျာန်မှထတော်မူကာ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးတရားတို့၏ ဥဒယဗ္ဗယခေါ်တဲ့ အဖြစ်အပျက်ကို ရှုတော်မူပါတယ်၊ ယခု ယောဂီတွေ မြင်မှု ကြားမှု တွေ့မှု သိမှုစသည်ကို ရှုမှတ်ပြီး သိနေတာမျိုးပါပဲ၊ ထူးတာကတော့ မြတ်စွာဘုရားမှာ စျာန်သမာပတ်တွေကိုလဲ အကုန်လုံး ဝင်စားပြီး ရှုတော်မူတယ်၊ ကိုယ်တွင်းကိုယ်ပ ရုပ်နာမ်တရားဟူသမျှကိုလဲ အကုန်လုံး ရှုတော်မူတယ်၊ မရှုနိုင်တဲ့ ကြွင်းကျန်နေတဲ့ တရားရယ်လို့ မရှိဘူး၊ အဲဒီလိုကတော့ ထူးခြားပါတယ်၊ အဖြစ်အပျက်ကို ရှုတာချင်းကတော့ တူပါတယ်။

မြတ်စွာဘုရားဟာ အဲဒီလို ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးတို့၏ အဖြစ်အပျက်ကို ရှုပြီးတော့ ဝိပဿနာဉာဏ်တွေ အစဉ်အတိုင်းတက်ပြီး အရိယမဂ်ညာဏ်လေးပါးကို အစဉ်အတိုင်း ရောက်တော်မူခဲ့ပါတယ်၊ အဲဒီ အရိယမဂ်ညာဏ်လေးပါးထဲက အရဟတ္တမဂ်ညာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုပြီး သိမြင်တဲ့အခါမှာ အလုံးစုံကိုသိနိုင်တဲ့ သဗ္ဗညုတဉာဏ် အစရှိသော ဘုရားဂုဏ်တော်အကုန်လုံးနှင့်လဲ ပြည့်စုံပြီး ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူခဲ့ပါတယ်၊ အဲဒါကို မြတ်စွာဘုရားက ဓမ္မစက္ကြာတရားထဲမှာ သစ္စာလေးပါးကို သိသင့်သည့်အတိုင်း သိပြီးဖြစ်ကြောင်း၊ သမ္မာသမ္ဗုद्ध လို့ ဝန်ခံတော်မူကြောင်းများဖြင့် ဖော်ပြခဲ့ပါတယ်၊ ဒါကြောင့် သာတာဂိရိနတ်က ပု–ဒိ–အာဆိုတဲ့ ဝိဇ္ဇာဉာဏ်ထူးသုံးပါးနှင့် ပြည့်စုံကြောင်းကိုလဲ ဝန်ခံပြီးဖြေကြားပါတယ်၊ အဲဒီ ဝိဇ္ဇာသုံးပါးကို "သုံးပါးဝိဇ္ဇာ၊ ပု–ဒိအာ၊ ပညာဉာဏ်မျက်စိ"လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

သုံးပါးဝိဇ္ဇာ၊ ပု–ဒိ–အာ၊ ပညာဉာဏ်မျက်စိ။ (ဆို)

ဝိဇ္ဇာရှစ်ပါး

ဝိဇ္ဇာဉာဏ်သုံးပါးအကြောင်းကတော့ ပြည့်စုံသွားပါပြီ၊ ဝိဇ္ဇာရှစ်ပါးဖြစ်အောင် ဘာတွေကို ထည့်ယူရမလဲဆိုရင် ဝိ–မ–ဣ–စေ–ဒိ ဆိုတဲ့ ဉာဏ်ငါးပါးကို ထည့်သွင်းပြီး ယူရမယ်၊ အဲဒါကို "ရှစ်ပါးအရ၊ ထည့်သွင်းကြ၊ ဝိ–မ–ဣ–စေ–ဒိ"လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

ရှစ်ပါးအရ၊ ထည့်သွင်းကြ၊ ဝိ–မ–ဣ–စေ–ဒိ။ (ဆို)

အဲဒီမှာ ဝိ–ဆိုတာက ဝိပဿနာဉာဏ်၊ မ–ဆိုတာက မနောမယိဒ္ဓိဉာဏ်၊ မ–ဆိုတာက မနောမယိဒ္ဓိဉာဏ်၊ ဣ–ဆိုတာက ဣဒ္ဓိဝိဓဉာဏ်၊ စေ–ဆိုတာက–စေတောပရိယဉာဏ်၊ ဒိ–ဆိုတာက ဒိဗ္ဗသောတဉာဏ်တဲ့၊ (အဲဒီ ငါးပါးထဲက စေ–နှင့် ဒိ–ကို ဒေသနာအစဉ်အားဖြင့် ဒိ–စေ–လို့ ပြန်ပြီး မှတ်ရမယ်၊) အဲဒီဉာဏ်ငါးပါးကို တစ်ခုချင်း ရှင်းပြသွားမယ်။

ဝိပဿနာဉာဏ်

ဝိပဿနာဉာဏ်ဆိုတာ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ရုပ်နာမ်တရားတွေကို ရှုမြင်တဲ့ သမ္မသနဉာဏ် အစရှိတဲ့ဉာဏ်တွေပါပဲ၊ ဒါပေမယ့် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ အခြင်းအရာတွေကစပြီး ရှုလို့တော့ ဖြစ်တာမဟုတ်ဘူး၊ နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒဉာဏ်ဖြစ်အောင် ဖြစ်ဆဲဖြစ်ဆဲ ရုပ်နာမ်တွေက စပြီးရှုရတယ်၊ ဒါကြောင့် မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း နံတိုင်း စားသိတိုင်း ထိသိတိုင်း ကြံ့သိတိုင်း ပေါ်လာသမျှ ရုပ်နာမ်တွေကို လိုက်ပြီးရှုရတယ်၊ အဲဒီလို ပေါ်လာသမျှတွေကို အကုန်လိုက်ပြီး မရှုနိုင်သေးခင် အားထုတ်ခါစမှာတော့ ထင်ရှားပေါ်တဲ့ ဘူတရုပ်တစ်ခုခုက စပြီးရှုရတယ်၊ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက မဟာသတိပဋ္ဌာန သုတ်မှာ ဂစ္ဆန္တော ဝါ ဂစ္ဆာမီတိ ပဇာနာတိ–စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူခဲ့ပါတယ်။

ဂစ္ဆန္တော ဝါ–သွားသည်ရှိတော်မူလည်း၊ ဂစ္ဆာမီတိ–သွားသည်ဟူ၍၊ ပဇာနာတိ–သိ၏၊ သိပါ၊ သိအောင်ရှုပါတဲ့၊ အဲဒါဟာ သွားနေခိုက်မှာ ထောက်ကန်တောင့်တင်းတဲ့ တွန်းကန်လှုပ်ရှားတဲ့ ဝါယောဓာတ်ကို သိအောင်ရှုဖို့ ညွှန်ကြားတာပဲ၊ ထိုင်နေတဲ့အခါကျတော့လဲ နိသိန္နော ဝါ–ထိုင်နေသည်ရှိတော်မူလည်း၊ နိသိန္နေ အမှိတိ–ထိုင်သည်ဟူ၍ ပဇာနာတိ–သိ၏၊ သိပါ–သိအောင်ရှုပါတဲ့။

ဒါကြောင့် ထိုင်နေတဲ့အခါမှာ တစ်ကိုယ်လုံးကို စူးစိုက်ပြီး ထိုင်တယ်၊ ထိုင်တယ်လို့ ရှုနေရတယ်၊ အဲဒီလို ရှုနေရင်း ကိုယ်အမူအရာ စိတ်အမူအရာ ဝေဒနာ တစ်စုံတစ်ခု ထင်ရှားပေါ်လာရင်လဲ အဲဒီထင်ရှားပေါ်လာတာကို ရှုရတယ်၊ ကွေးရင် ကွေးတယ် ကွေးတယ်လို့ ရှုရတယ်၊ ဆန့်ရင် ဆန့်တယ် ဆန့်တယ်လို့ ရှုရတယ်၊ လှုပ်ရင် လှုပ်တယ် လှုပ်တယ်လို့ ရှုရတယ်၊ ဝမ်းဗိုက်က လှုပ်တာကိုတော့ အများအားဖြင့် ဖောင်းတယ် ပိန်တယ်လို့ ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုလေ့ ရှိကြတယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒါကို ဘုန်းကြီးတို့က ဖောင်းတယ် ပိန်တယ်လို့ပဲ လွယ်လွယ် အမှတ်ခိုင်းပါတယ်။

အဲဒါကိုယ်အမူအရာဟူသမျှကို ရှုမှတ်ရန်အတွက်လဲ မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ် ပါဠိတော်မှာ ယထာ ယထာ ဝါ ပနဿ စသည်ဖြင့် အကုန်သိမ်းရုံးပြီး ဟောထားပါတယ်၊ ဝါ ပန–တစ်နည်းအားဖြင့် ရှုပုံကား၊ ယထာယထာ–အကြင်အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ကာယော ပဏိဟိတော ဟောတိ–ကိုယ်သည် တည်နေခြင်းဖြစ်ငြားအံ့၊ တထာ–တထာ ထိုထိုတည်နေတိုင်းသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ နံ–ထိုကိုယ်ကို၊ ပဇာနာတိ–သိ၏၊ သိပါ၊ သိအောင်ရှုပါတဲ့၊ အဲဒီ ဒေသနာတော်ကို မှီငြမ်းပြုပြီး တော့ ငြိမ်ပြီးထိုင်နေတဲ့အခါ ဝမ်းဗိုက်က ဖောင်းတယ် ပိန်တယ်ကို ရှုမှတ်နေဖို့ ဘုန်းကြီးတို့က ညွှန်ကြားနေပါတယ်။

အဲဒီလို ညွှန်ကြားတဲ့အတိုင်း ဖောင်းတယ် ပိန်တယ်လို့ ရှုမှတ်နေတဲ့အခါမှာ ကြားထဲ အားလပ်တဲ့အခိုက်အတန့် ရှိတယ်လို့ထင်ရင် ထိုင်တာကိုလဲ ထည့်ပြီးမှတ်ရတယ်၊ ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် ထိုင်တယ်၊ ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် ထိုင်တယ် လို့ ဒီလိုမှတ်နေရတယ်၊ အဲဒီလိုမှတ်နေရင်း ပြုပြင်လှုပ်ရှားမှု ကိုယ်အမူအရာတစ်ခုခုပေါ်လာရင် အဲဒါကိုလဲ မှတ်ရတယ်၊ အဲဒီလို ဖောင်းတာ ပိန်တာမှစပြီး ကိုယ်အမူအရာ ဟူသမျှတွေကို ရှုမှတ်နေတာက ကာယာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်ပဲ။

အဲဒီလို ရှုမှတ်နေရင်း ကိုယ်ထဲက ညောင်းမှု ပူမှု နာကျင်မှုစသော ဝေဒနာတစ်ခုခုပေါ်လာရင် အဲဒါကိုလဲ မှတ်ရတယ်၊ အဲဒါက ဝေဒနာနုပဿနာပဲ၊ စိတ်ကူးကြံစည်မှု တစ်ခုခုပေါ်လာရင် အဲဒါကိုလဲ မှတ်ရတယ်၊ အဲဒါက စိတ္တာနုပဿနာပဲ၊ မြင်မှု ကြားမှုစသော သာမန်သဘောတရား ပေါ်လာရင် အဲဒါကိုလဲ မြင်တယ် ကြားတယ် စသည်ဖြင့်မှတ်ရတယ်၊ အဲဒါက ဓမ္မာနုပဿနာပဲ၊ ဒါကြောင့် ဖောင်းမှု ပိန်မှုကစပြီး ပေါ်ရာပေါ်ရာလိုက်ပြီး ရှုမှတ်နေတာဟာ သတိပဋ္ဌာန်တရားလေးပါးလုံးကို ပွားနေတာပါပဲ။

အဲဒီလို သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးလုံးကို ပွားနေရင်း သမာဓိအားကောင်းလာတဲ့ အခါကျတော့ စိတ်ဟာ ဘယ်ကိုမှ မသွားတော့ဘူး၊ မှတ်ရာမှတ်ရာအာရုံမှာသာ ကပ်ခနဲ ကပ်ခနဲ တည်တည်နေတယ်၊ ရှုမှတ်တဲ့ ဘာဝနာစိတ်ချည်း မပြတ်ဖြစ်နေတယ်၊ အဲဒါဟာ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိဖြစ်ပြီး စိတ်စင်ကြယ်နေတာပါပဲ၊ အဲဒီလို စိတ်စင်ကြယ်ပြီး ရှုမှတ်ကောင်းနေတဲ့အခါမှာ မှတ်သိရတဲ့ အာရုံနဲ့ မှတ်သိတဲ့စိတ် ဒီနှစ်မျိုးကို ခွဲခြားပြီးသိတယ်၊ ဖောင်တယ်လို့ မှတ်လိုက်တဲ့အခါမှာ ဖောင်းတဲ့သဘောကတခြား+ မှတ်သိတာကတခြား ခွဲခြားပြီးသိတယ်၊ ပိန်တယ်လို့ မှတ်တဲ့အခါမှာ ပိန်တဲ့သဘောကတခြား+မှတ်သိတာကတခြား ခွဲခြားပြီး သိတယ်၊ ကွေးတယ် ဆန့်တယ် လှုပ်တယ်စသည်ဖြင့် တခြားကိုယ်အမူအရာတွေကို ရှုမှတ်ရာမှာလဲ သိရတဲ့သဘောနဲ့ သိတဲ့ သဘော ဒီနှစ်ခုကို ခွဲခြားပြီးသိတယ်။

ဒါကြောင့် ယောဂီက ရှုမှတ်နေရင်း "မသိတတ်တဲ့ ရုပ်သဘောနဲ့ သိတတ်တဲ့ နာမ်သဘော ဒါကလေးနှစ်ခု ရှိတာပဲ" လို့ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် သဘောကျပြီး သိလာတယ်၊ အဲဒါဟာ နာမရူပပရိစ္ဆေဒခေါ်တဲ့ဉာဏ်ပဲ၊ နာမ်နဲ့ရုပ်ကို ပိုင်းခြားပြီးသိတဲ့ ဉာဏ်ပဲ၊ မရှုမှတ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာ စိတ်စေတသိက်ရုပ်တရားတွေကို သရုပ်သဏ္ဌာနှင့်တကွ ပြောနိုင်အောင် သိနေပေမယ်လို့ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်အားဖြင့်တော့ ဒီလိုရုပ်နာမ်နှစ်ပါးကို ပိုင်းခြားပြီးမသိဘူး၊ ဒီနာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်က တိုက်အိမ်များမှာ အုတ်မြစ်လိုပဲ အလွန်အရေးကြီးပါတယ်၊ ဒီဉာဏ်က အချိုးတကျမဖြစ်သေးရင် အထက်ဉာဏ်တွေဆိုတာ မဖြစ်နိုင်ဘူး၊ ဒီဉာဏ်က

အချိုးကျလာရင်တော့ ပေါ်လာသမျှကို ဆက်ပြီးရှုမှတ်နေရင် အထက်အထက် ဝိပဿနာဉာဏ်တွေဟာ အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်သွားနိုင်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် ဒီဉာဏ်က ရင့်သန်ပြည့်စုံလာတဲ့အခါမှာ ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် ထိုင်တယ် မြင်တယ် ကြားတယ် ကြံတယ် စသည်ဖြင့် ရှုနေရင်း "လှုပ်ချင်တဲ့စိတ်ကြောင့် လှုပ်ရှားရုပ်ဖြစ်တယ်" စသည်ဖြင့် ရုပ်၏အကြောင်းကိုလဲ ပိုင်းခြားပြီး သိလာတယ်၊ "သိစရာအာရုံရှိလို့ သိမှုဖြစ်တယ်၊ မြင်စရာရှိလို့ မြင်မှုဖြစ်တယ်"စသည်ဖြင့် နာမ်၏အကြောင်းကို ပိုင်းခြားပြီး သိလာတယ်၊ အဲဒီအခါမှာ အကြောင်းအကျိုး ရုပ်နာမ်မျှရှိတယ်လို့လဲ သဘောကျပြီးသိလာတယ်၊ အဲဒါက ပစ္စယပရိဂ္ဂဟေါ်တဲ့ ဉာဏ်ပဲ၊ အကြောင်းကို သိမ်းဆည်းတဲ့ဉာဏ်လို့ အနက်ရပါတယ်၊ အချို့ အဋ္ဌကထာကျမ်းများမှာ သပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်လို့လဲ ပြဆိုထားပါတယ်၊ အကြောင်းနှင့်တကွ အကျိုးရုပ်နာမ်တွေကို သိမ်းဆည်းတဲ့ သိတဲ့ဉာဏ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။

အဲဒီကနောက် ဆက်ပြီးရှုမှတ်နေရင် မှတ်ရတဲ့ ရုပ်နာမ်များ၏ အစကိုရော အဆုံးကိုရော သိလာတယ်၊ ပဌမအစမှာတော့ သန္တတိခေါ်တဲ့ အမျိုးတူရုပ်နာမ်များ၏ အစနဲ့အဆုံးကိုသာ သိနိုင်သေးတယ်၊ ဥပမာ ကိုယ်ထဲမှာ နာကျင်မှု ပေါ်လာတဲ့အခါ နာတယ် နာတယ်လို့ မှတ်ရတယ်၊ အဲဒီလိုမှတ်တဲ့အခါ နာမှုကလေးစပြီး ပေါ်လာတာကိုလဲ သိရတယ်၊ နာတယ် နာတယ်လို့ မှတ်နေရင်း အဲဒီနာတာကလေး တဖြည်းဖြည်းချင်း လျော့လျော့ပြီးတော့ ပျောက်သွားတယ်၊ အဲဒီလို ပျောက်သွားတာကိုလဲ သိရတယ်၊ အဲဒါဟာ တစ်ချက်တည်းမှတ်ရုံနဲ့ ပျောက်သွားတာ မဟုတ်သေးဘူး၊ လေးငါးဆယ်ချက်လောက် မှတ်မှ ပျောက်သွားတာလဲရှိတယ်၊ အချက်ပေါင်း နှစ်ဆယ်သုံးဆယ် စသည်ဖြင့်မှတ်မှ ပျောက်သွားတာလဲရှိတယ်၊ အဲဒါဟာ အမျိုးတူ နာမှုအစဉ် သန္တတိ၏ အစ–ဖြစ်မှုနှင့် အဆုံး–ပျက်မှုကို သိပုံပါပဲ။

ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် ကွေးတယ် ဆန့်တယ် စသည်ဖြင့် မှတ်ရာတွေမှာလဲ အစပေါ်လာတာနဲ့ အဆုံးပျောက်သွားတာကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်းသိရတယ်၊ ဒါလဲ သန္တတိအားဖြင့် အစဖြစ်မှုနဲ့အဆုံးပျက်မှုကို သိတာပါပဲ၊ ဒီလို အမျိုးတူ ရုပ်အစဉ် နာမ်အစဉ် သန္တတိအားဖြင့် အစပေါ်လာတာနဲ့ အဆုံးပျောက်သွားတာကိုသိရရင် ဖြစ်ပေါ်လာပြီးတော့ ပျောက်သွားလို့ မမြဲဘူးဆိုတာကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် သဘောကျပြီး သိသွားတော့တာပဲ၊ အဲဒါဟာ အနိစ္စာနုပဿနာဉာဏ်အစစ်ပဲ၊ ဒီလို အနိစ္စကို သိရင် ဒုက္ခ အနတ္တကိုလဲ သိတော့တာပဲ၊ အဲဒါတွေက ဒုက္ခာနုပဿနာ အနတ္တာနုပဿနာဉာဏ်တွေပဲ၊ ဒါတွေဟာ ဝိပဿနာဉာဏ်တွေပဲ၊ ယခု ဒီမှာ အားထုတ်ကြရတာဟာ ဒီဝိပဿနာဉာဏ်တွေဖြစ်အောင်လို့ အားထုတ်နေကြရတာပဲ။

ဒီဉာဏ်တွေဖြစ်ပြီးတဲ့နောက် ဆက်ပြီးရှုမှတ်နေရင် အသိတွေက မြန်လာတယ်၊ ဒါကြောင့် မှတ်ရတဲ့ရုပ်နာမ်၏ အဖြစ်အပျက်ကို ခဏအားဖြင့် ပိုင်းခြားပြီးသိလာတယ်၊ ဘယ်လိုလဲဆိုရင် ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့စိတ်ကို မှတ်လိုက်တဲ့အခါ အဲဒီစိတ်ကလေးဟာ ဖြစ်ပေါ်လာပြီး ချက်ချင်းပဲ ပျောက်သွားတာကို ထင်ရှားတွေ့ရတယ်၊ နာကျင်မှု ဝေဒနာကို နာတယ် နာတယ်လို့ မှတ်နေရင် မှတ်တိုင်း မှတ်တိုင်း နာတာကလေးတွေဟာ တစ်ပိုင်းစီတစ်ပိုင်းစီ ပြတ်ပြတ်သွားတာကို သိရတယ်၊ တစ်ဆက်တည်း နာနေတာရယ်လို့ မရှိဘူး၊ နာလိုက် ပျောက်လိုက် နာလိုက် ပျောက်လိုက်နဲ့ တစ်နာချင်း တစ်နာချင်း အစနဲ့အဆုံး ပိုင်းခြားပြီး သိရတယ်၊ အဲဒါဟာ ဖြစ်ခိုက်ပျက်ခိုက် ခဏအားဖြင့် ပိုင်းခြားပြီးသိတာပဲ၊ ဖောင်းတယ်ပိန်တယ် ကွေးတယ် ဆန့်တယ် စသည်ဖြင့် မှတ်ရာတွေမှာလဲ ထို့အတူပဲ တစ်ရွေ့ချင်း တစ်ရွေ့ချင်း ပိုင်းခြားပြီးသိတယ်၊ တစ်ဖောင်း တစ်ပိန် တစ်ကွေး တစ်ဆန့်အတွင်းမှာပင် တစ်ပိုင်းစီ တစ်ပိုင်းစီ အဖြစ်အပျက်တွေကို အများကြီး တွေ့ရတယ်၊ အဲဒါဟာ ခဏအားဖြင့် အဖြစ်အပျက်ကို သိတာပါပဲ။

အဲဒီလို ပေါ်ပေါ်ပြီး ချက်ချင်းချက်ချင်း ပျောက်ပျောက်သွားတာကို ခဏအားဖြင့် ပိုင်းခြားပြီးသိရတဲ့အခါမှာ "ဟုတ္တာ–ဖြစ်ပေါ်လာပြီး၍၊ အဘာဝဋ္ဌေန–မရှိခြင်း၊ ကွယ်ပျောက်သွားခြင်း ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်၊ အနိစ္စာ–မမြဲကုန်"လို့ ဆိုထားတဲ့ ကျမ်းဂန်နှင့်အညီ ဖြစ်ပေါ်ပြီး ပျောက်ပျောက်သွားလို့ မမြဲဘူးဆိုတဲ့ အသိဉာဏ်ဟာသာပြီး ရှင်းလင်း ထက်သန်လာတာပဲ၊ ဖြစ်ချည်ပျက်ချည်နဲ့ ဆင်းရဲတွေချည်းပဲလို့ သိတဲ့ဉာဏ်လဲ သာပြီးရှင်းလင်းထက်သန်လာတယ်၊ သူ့သဘောအတိုင်း ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ အနတ္တသဘောတရာမျှပဲလို့ သိတဲ့ဉာဏ်လဲ သာပြီးရှင်းလင်းထက်သန်လာတယ်၊ အဲဒီလို သိမြင်တာတွေဟာ ဝိပဿနာဉာဏ်တွေပါပဲ၊ ဒီဝိပဿနာဉာဏ်တွေ ဖြစ်အောင်လို့ ယခု ယောဂီတွေ ရှုမှတ်နေကြရတယ်၊ တချို့မှာဆိုရင် ဒီလို အသိဉာဏ်တွေဟာ ကိုယ်တိုင်တွေ့အားဖြင့် ရှင်းလင်းပြည့်စုံနေပါပြီ။

ယခုပြောခဲ့တာတွေကတော့ သာမန်ယောဂီတွေမှာ ဝိပဿနာဉာဏ် ဖြစ်ပုံပါပဲ၊ မြတ်စွာဘုရားမှာတော့ စောစောပိုင်းကပင် ဈာန်အဘိညာဉ်တွေကိုရလို့ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိဆိုတာက ပြည့်စုံပြီးသား ဖြစ်နေပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ဘုရားဖြစ်မည့်ည နောက်ဆုံးယံအချိန်မှာ ဈာန်တစ်ပါးပါးကို ဝင်စားဝင်စားပြီးတော့ ဈာန်မှထတဲ့အခါ အဲဒီဈာန်ကိုလဲ ရှုတယ်၊ ဈာန်မှတစ်ပါး အခြား ရုပ်နာမ်တွေကိုလဲ ရှုတယ်၊ သမာဓိက ပြည့်စုံပြီး ဖြစ်နေတဲ့အတွက် ဈာန်ကိုရှုလိုက်ရင် ဈာန်စိတ် စေတသိက်တွေရော ဈာန်၏ မှီရာရုပ်တွေရော အဲဒါတွေဖြစ်ပေါ်လာပြီး ချက်ချင်းပျောက်ပျောက်သွားတာကို တွေ့မြင်လျက် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တသဘောတွေကိုသိမြင်တဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ်တွေဟာ အလွယ်တကူနဲ့ပင် ဖြစ်သွားတယ်လို့ မှတ်ယူရပါတယ်၊ ဈာန်မှတစ်ပါး အခြားရုပ်နာမ်တွေရှုတဲ့အခါလဲ နည်းတူပဲ အလွယ်တကူနဲ့ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ အသိဉာဏ်တွေ ဖြစ်သွားတယ်လို့ ယူရပါတယ်၊ အဲဒီလို

ရှုတိုင်းရှုတိုင်း အလွယ်တကူနဲ့ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောတွေကို သိသိသွားတာဟာ ဝိပဿနာဆိုတဲ့ ဝိဇ္ဇာဉာဏ်ထူးပါပဲ၊ ဒီဝိပဿနာဉာဏ် ပြည့်စုံပြီးတဲ့နောက် အရိယမဂ်ဉာဏ်လေးပါး အစဉ်အတိုင်းဖြစ်ပြီး ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူခဲ့ပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ဒီဝိပဿနာ ဝိဇ္ဇာဉာဏ်နှင့် ပြည့်စုံကြောင်းကိုတော့ အထူးပြောနေစရာ မလိုတော့ပါဘူး။

မနောမယိဒ္ဓိနှင့်ဣဒ္ဓိဝိဉာဏ်

မနောမယိဒ္ဓိနှင့် ဣဒ္ဓိဝိဉာဏ်ဆိုတာတွေကတော့ တန်ခိုးဖန်ဆင်းတဲ့ ဉာဏ်ချည်းပါပဲ၊ ထူးတာကတော့ မနောမယိဒ္ဓိဉာဏ်က မိမိကိုယ်နှင့် ပုံတူဖြစ်အောင် ဖန်ဆင်းတယ်၊ ဣဒ္ဓိဝိဉာဏ်ကတော့ အမျိုးမျိုးအထွေထွေ အလိုရှိရာကို ဖန်ဆင်းတယ်၊ ဒီလိုဖန်ဆင်းတဲ့ အခြင်းအရာလောက်သာ ကွဲပါတယ်။

ဣဒ္ဓိဝိဓအဘိညာဉ်ဖြင့် ဖန်ဆင်းပုံကတော့ အင်မတန်ကျယ်ပြန့်ပါတယ်၊ ကောင်းကင်ကို မြေကြီးဖြစ်အောင် ဖန်ဆင်းနိုင်တယ်၊ ကောင်းကင်မှာ မြေပြင်လမ်း ဖန်ဆင်းပြီး လမ်းလျှောက်နိုင်တယ်၊ မိမိကိုယ်ကို ဝါဂွမ်းလိုပေါ့အောင် ဖန်ဆင်းပြီးလေဖြင့် အလိုရှိရာတိုက်သွားအောင်လဲ ဖန်ဆင်းနိုင်ပါတယ်၊ မြေကြီးကို ရေဖြစ်အောင် လိုဏ်ခေါင်းလမ်းဖြစ်အောင် ဖန်ဆင်းပြီး ငုပ်လျှိုးသွားနိုင်တယ်၊ အဲဒါမျိုးကို မြေလျှိုးမိုးပျံတယ်လို့ ပြောကြတာပဲ၊ တစ်ပါးတည်းကို အများဖြစ်အောင်၊ အများကို တစ်ပါးတည်းဖြစ်အောင်၊ ကိုယ်ပျောက်သွားအောင် စသည်ဖြင့် ဘာမဆို အလိုရှိရာကို ဖန်ဆင်းနိုင်တယ်၊ အဲဒီလို အထွေထွေ အမျိုးမျိုး တန်ခိုးဖန်ဆင်းနိုင်တဲ့ စတုတ္ထစျာန်နှင့်ယှဉ်တဲ့ အဘိညာဉ်ဉာဏ်ကို ဣဒ္ဓိဝိဓဝိဇ္ဇာဉာဏ် ခေါ်တယ်။

စေတောပရိယဉာဏ်

အဲဒီကနောက် စေတောပရိယဉာဏ်ဆိုတာကတော့ သူတစ်ပါး၏ စိတ်ကူးကို သိနိုင်တဲ့ဉာဏ်ပါပဲ၊ ဒါလဲ စတုတ္ထစျာန်နှင့်ယှဉ်တဲ့ အဘိညာဉ်ထူးပါပဲ၊ ဒီဉာဏ်ရတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်က သူတစ်ပါး၏ စိတ်အကြံတွေကို ဆင်ခြင်ကြည့်လိုက်ရင် လွန်ခဲ့တဲ့ ခုနစ်ရက်အတွင်း ဖြစ်ခဲ့တာတွေကိုလဲ သိနိုင်တယ်၊ လာမည့် ခုနစ်ရက်အတွင်း ဖြစ်မည့် စိတ်ကူးကိုလဲ သိနိုင်တယ်၊ ယခုဖြစ်နေဆဲ စိတ်သိတာကိုတော့ အထူးပြောစရာ မလိုပါဘူး၊ ဒီတော့ ဒီစေတောပရိယအဘိညာဉ်ရတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်နဲ့ အတူနေဖို့ရာဟာ တော်တော်ဝန်လေးပါတယ်၊ တစ်နည်းအားဖြင့်ဆိုရင်လဲ သူတစ်ပါးစိတ်သိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်နဲ့ အတူနေရရင် အကုသိုလ်အဖြစ် နည်းဖွယ်ရှိပါတယ်၊ အဲဒါနဲ့စပ်ပြီး မာတိကမာတာဆိုတဲ့ ဒကာမကြီးအကြောင်း ပြောရဦးမယ်။

အဘိညာဉ်ရတဲ့ မာတိကမာတာ ဒကာမကြီး

မြတ်စွာဘုရား သာဝတ္ထိပြည် ဇေတဝန်ကျောင်းတော်မှာ သီတင်းသုံးနေစဉ် တစ်ချိန်က ရဟန်းတော် ၆–ကျိပ်ဟာ မြတ်စွာဘုရားထံက ကမ္မဋ္ဌာန်းယူပြီး သင့်လျော်တဲ့ဌာနကို လိုက်ရှာနေကြတယ်၊ အဲဒီလို ရှာနေကြရင်း မာတိကဆိုတဲ့ ရွာကို ရောက်သွားကြတယ်၊ အဲဒီရွာမှာ အကြီးအကဲဖြစ်သူ၏ မိခင်ကို မာတိကမာတာလို့ ခေါ်တယ်၊ အဲဒီ မာတိကမာတာဆိုတဲ့ ဒကာမကြီးက ကြွလာတဲ့ အဲဒီရဟန်းတော် ၆–ကျိပ်ကို အဲဒီရွာမှာ ဝါကပ်ပြီး သီတင်းသုံးကြဖို့ ပင့်လျှောက်တယ်၊ နေစရာကျောင်းများကိုလဲ ပြုပြင်ပေးတယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒီရဟန်းတော် ၆–ကျိပ်ဟာ အဲဒီရွာတောကျောင်းမှာပဲ ဝါကပ်ပြီး နေထိုင်ကြတယ်။

တစ်နေ့သောအခါမှာ စည်းဝေးပြီး အချင်းချင်း ဒီလိုညြှိုပါဒပေးကြတယ်၊ အာဝုသော–ငါ့ရှင်တို့၊ အမှေဟိ–ငါတို့သည်၊ ပမာဒစာရံ စရိတုံ–မေ့မေ့လျော့လျော့ နေခြင်းငှာ၊ နဝ ဝဋ္ဋတိ–မသင့်ပါ၊ ဟိ–မှန်ပေ၏၊ အမှာကံ–ငါတို့အား၊ အဋ္ဌမဟာနိ ရယမာ–ရှစ်ခုသော ငရဲကြီးတို့သည်၊ သကဂေဟံ ဝိယ–ကိုယ်ပိုင်အိမ်ကဲ့သို့၊ ဝိဝဋ္ဋဂါရယေဝ–တံခါးအသင့်ဖွင့်ထားလျက် ရှိကုန်သည်သာတည်း။ မယံ–ငါတို့သည်၊ မရမာနကဗုဒ္ဓသ–သက်တော်ထင်ရှား မြတ်စွာဘုရား၏၊ သန္တိကေ–အထံတော်၌၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ–ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ယူခဲ့၍၊ အာဂတာ–လာကြကုန်၏၊ ဗုဒ္ဓါစနာမ–ဘုရားတို့ မည်သည်မှာလည်း၊ သဌေန–မဖြောင့်မမှန်ဘဲ စဉ်းလဲကောက်ကျစ်သောသူသည်၊ ပဒါနုပဒိကံ ဝိစရန္တေနာပိ–နောက်မှ ထက်ကြပ်မကွာလိုက်၍ နေပါသော်လည်း၊ အာရာဓေတုံ နဝ သက္ကာ–အားရကျေနပ်စေရန် မစွမ်းနိုင်ချေ၊ ယထာဇ္ဈာ–သယေနေဝ–အလိုတော်အတိုင်း ပြုကျင့်သောသူသည်သာလျှင်၊ အာရာဓေတုံ သက္ကာ–အားရကျေနပ်စေရန် စွမ်းနိုင်ပေ၏၊ အပ္ပမတ္တာ–မမေ့မလျော့ကုန်သည်၊ ဟောထ–ဖြစ်ကြပါကုန်လော့၊ ဧကဌာနေ–တစ်ခုသောအရပ်၌၊ ဒ္ဒိဟိ–နှစ်ပါးတို့သည်၊ နဌာတဗ္ဗံ နိသီဒိတဗ္ဗံ–ရပ်နေခြင်း ထိုင်နေခြင်း ကိုမပြုရာ စသည်ဖြင့် ညြှိုပါဒ ကတိကဝတ်ကို ပြုပြီး ကျင့်သုံးအားထုတ်နေကြတယ်။

တစ်နေ့သောအခါမှာ မာတိကမာတာ ဒကာမကြီးက ထောပတ် ဆီ တင်လဲစသော လှူဖွယ်များကိုယူစေပြီး အခြွေအရံများနှင့်တကွ ညနေချမ်းအချိန် ကျောင်းသို့သွားတယ်၊ ကျောင်းရောက်တော့ ရဟန်းတွေကို မတွေ့ရတာနဲ့ ဘယ်ကြွကုန်သလဲ လို့မေးကြည့်တယ်၊ သိတဲ့သူများက ရဟန်းတော်တွေဟာ ညဉ့်သန့်စင်ရာ နေ့သန့်စင်ရာများ၌ နေကြတဲ့အကြောင်း၊ တုံးခေါက်

လိုက်ရင်တော့ အားလုံးပင် စုဝေးလာကြမည့်အကြောင်းကို ပြောတယ်၊ ဒီတော့ ဒကာမကြီးက တုံးခေါက်စေတယ်၊ တုံးခေါက်သံကြားတဲ့အခါ တစ်ပါးပါး နေမကောင်း ထိုင်မသာ မကျန်းမာဖြစ်လို့ တုံးခေါက်တယ် ထင်မှတ်ပြီးတော့ ရဟန်းတွေက မကျန်းမာဖြစ်လို့ တုံးခေါက်တယ် ထင်မှတ်ပြီးတော့ ရဟန်းတွေက သူတို့နေရာအသီးအသီးမှ တစ်ပါးချင်း ကြွလာကြတယ်။

အဲဒီလို တကွဲတပြားစီ ကြွလာတာကို မြင်ရတော့ ဒကာမကြီးက အထင်လွဲသွားတယ်၊ ဒါကြောင့် "အရှင်ဘုရားတို့ ရန်များဖြစ်ထားကြပါသလား"လို့ မေးလျှောက်တယ်၊ ရန်ဖြစ်ခြင်းမရှိကြောင်း ရဟန်းတော်များကဖြေကြားတဲ့အခါ ဒကာမကြီးက "ဒါဖြင့် တပည့်တော်မတို့အိမ်သို့ ဆွမ်းခံကြွလာကြသလို ဘာကြောင့် တစ်စုတစ်ဝေးတည်း မလာကြတာပါလဲ"လို့ မေးလျှောက်ပြန်တယ်၊ "ဒကာမကြီး သမဏာဝမ္မခေါ်တဲ့ ရဟန်းတရားကို အားထုတ်နေကြတယ်၊ ဒါကြောင့် တစ်ပါးချင်း တစ်ပါးချင်း နေကြရတယ်"လို့ ဖြေကြားကြတယ်၊ ဟုတ်တယ်၊ ရဟန်းတရားဆိုတာ တစ်ယောက်ချင်း အားထုတ်ရင်ပိုပြီးကောင်းတယ်၊ သမာဓိလဲ ရလွယ်တယ်၊ ဉာဏ်လဲဖြစ်လွယ်တယ်၊ ဒါပေမယ့် ယခုအခါ ကမ္မဋ္ဌာန်းရိပ်သာများမှာတော့ နေရာက မပြည့်စုံတာကြောင့် သင့်တော်သလိုပဲ အားထုတ်နေကြရတယ်။

မာတိကမာတာ ဒကာမကြီးက "သမဏာဝမ္မ–ရဟန်းတရားဆိုတာ တစ်ခါမှ မကြားဖူးဘူး၊ ဒါကြောင့် ရဟန်းတရားဆိုတာ ဘယ်လိုဟာပါလဲဘုရား"လို့ မေးလျှောက်တယ်၊ ဆံပင်အမွေးအစရှိတဲ့ ဒွတ္တိံသာကာရကို ရွတ်ဆိုကြရတယ်၊ မိမိကိုယ်၌ ကုန်ခြင်းပျက်ခြင်းကို ထင်မြင်အောင် နှလုံးသွင်းကြရတယ် ဒကာမကြီးလို့ ရဟန်းတော်များက ပြောကြတယ်၊ ဒီတော့ ဒကာမကြီးက အဲဒီရဟန်းတရားကို အရှင်ဘုရားတို့သာ အားထုတ်ကောင်းပါသလား၊ သို့မဟုတ် တပည့်တော်မတို့ လူဝတ်ကြောင်များလဲ အားထုတ်ကောင်းပါသေးသလားလို့ မေးလျှောက်ပြန်တယ်။

မည်သူမဆို အားထုတ်ကောင်းတဲ့အကြောင်း ရဟန်းတော်များက ပြောကြတယ်၊ ဒါဖြင့် ဘုရား အဲဒီရဟန်းတရားကို တပည့်တော်မလဲ အားထုတ်ရအောင် သင်ကြားပေးပါလို့ ဒကာမကြီးကလျှောက်ထား တောင်းပန်တယ်၊ ရဟန်းတော်များက သင်ကြားပေးလိုက်တယ်၊ အဲဒီလို သင်ကြားပေးတာဟာ ဘယ်လောက် ကြာမယ်ထင်ကြသလဲ၊ တစ်နာရီ နှစ်နာရီထက်တော့ ပိုပြီးကြာမှာမဟုတ်ပါဘူး၊ အဲဒါကိုလဲ အထူးသတိပြုထားကြရမယ်၊ တချို့က အဘိဓမ္မာသဘောတရားတွေ ခန္ဓာအာယတန ဓာတ်သစ္စာ ပဋ္ဌိစ္စသမုပ္ပါဒ်တွေကို သင်ကြားနားလည်ပြီးမှ အားထုတ်ကောင်းသယောင်ယောင် ပြောဟောနေကြတယ်၊ အဲဒါဟာ တရားအားထုတ်ချင်တဲ့သူတွေ စိတ်ဓာတ်ပျက်ပြားအောင် ပြောနေကြတာပဲ၊ ဘာမျှ အကျိုးမရှိတဲ့ စကားပဲ။

ယခု ဒီမာတိကမာတာ ဒကာမကြီး အားထုတ်ပုံကို ကြည့်ပါ၊ ဒီဒကာမကြီးဟာ ရဟန်းတော်များထံမှ သင်ယူလာခဲ့တဲ့အတိုင်း သူ့အိမ်တွင်ပဲ အားထုတ်နေတယ်၊ အဲဒါ ရက်ပေါင်း ဘယ်လောက်ကြာတယ်လို့တော့ တိတိကျကျမသိရဘူး၊ဒါပေမယ့် အဲဒီဆရာရဟန်းတွေ တရားထူးမရသေးခင် သူက အလျင်ရတယ်၊ ဘာတွေရသလဲဆိုရင် အနာဂါမိမဂ်ဖိုလ် အထိရတယ်၊ အဲဒီ အနာဂါမိမဂ်ကို ရသည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် ပဋ္ဌိသম্ভိဒါဉာဏ်လေးပါးကိုလဲ ရတယ်၊ ယခုပြောနေတဲ့ အဘိညာဉ် ဝိဇ္ဇာဉာဏ်ထူးတွေကိုလဲရတယ်၊ ဒါကြောင့် မာတိကမာတာဒကာမကြီးက သူ့ဆရာရဟန်းတော်တွေဟာ သူရထားတဲ့ တရားမျိုးကို ဘယ်တော့ကရထားကြသလဲလို့ အဘိညာဉ်ဖြင့်ကြည့်လိုက်တဲ့အခါ အဲဒီရဟန်းတွေသန္တာန်မှာ စျာန်သမာဓိနဲ့ ဝိပဿနာမျှတောင် မရသေးကြောင်း တွေ့ရပါသတဲ့။

ဘာကြောင့်လဲလို့ ဆင်ခြင်တဲ့အခါ အစာအာဟာရမပြည့်စုံတဲ့အတွက်ကြောင့် ဆိုတာကိုသိရတဲ့အတွက် သင့်လျော်တဲ့ ယာဂုခဲဖွယ် ဘောဇဉ်တွေကို ပြည့်စုံအောင်ပြုပြင်ပြီး ကပ်လှူတယ်၊ အဲဒီအခါမှာ သင့်လျော်တဲ့အာဟာရကို သုံးဆောင်ကြရတဲ့အတွက် အဲဒီရဟန်းတော် ၆–ကျိပ်ဟာ အဲဒီဝါတွင်းမှာပဲ အရဟတ္တမဂ် အရဟတ္တဖိုလ်ရောက်ပြီး ရဟန္တာဖြစ်တော်မူကြပါသတဲ့၊ အဲဒါကို ထောက်ဆကြည့်ရင် သင့်လျော်တဲ့ အာဟာရကလဲ အရေးကြီးကြောင်း သိရပါတယ်၊ ဒါပေမယ့် ယခုမြန်မာပြည်မှာတော့ ဒကာဒကာမတွေက သဒ္ဓါတရားကောင်းကြတဲ့အတွက် ဆွမ်းဘောဇဉ် အာဟာရာဒက်ကတော့ လိုပုံမရပါဘူး၊ အားထုတ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များဘက်ကသာ လိုဖို့ရှိပါတယ်။

အဲဒီ ၆–ကျိပ်သော ရဟန်းတော်များဟာ ဝါကျွတ်တဲ့အခါ မြတ်စွာဘုရားထံ ဖူးမျှော်ကန်တော့ရန် ကြွသွားကြတယ်၊ ဇေတဝန်ကျောင်းတော်ရောက်တဲ့အခါ မာတိကမာတာဒကာမကြီး၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးတွေကို ချီးကျူးပြောဆိုကြတယ်၊ အဲဒီဒကာမကြီးက ရဟန်းတို့၏ စိတ်အလိုအကြံကိုသိပြီး သင့်လျော်တဲ့ ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်များကို ပြုပြင်ပြီး ကပ်လှူတဲ့အကြောင်း၊ အဲဒီလို ကပ်လှူတဲ့ အာဟာရကို သုံးဆောင်ရလို့ သူတို့မှာ သမာဓိဉာဏ်တရားထူးတွေ တိုးတက်တဲ့ အကြောင်းများကို ပြောကြတယ်၊ အဲဒီသတင်းစကားကို ကြားရတဲ့အတွက် ရဟန်းတစ်ပါးက အဲဒီရွာ တောကျောင်းသွားပြီး တရားအားထုတ်နေထိုင်လိုတဲ့ဆန္ဒ ဖြစ်လာတယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒီရဟန်းက မြတ်စွာဘုရားထံမှ ကမ္မဋ္ဌာန်းတောင်းပြီးတော့ အဲဒီတောကျောင်းသို့ ကြွသွားပါသတဲ့။

စိတ်ကူးအကြံများတဲ့ရဟန်း

အဲဒီကျောင်းရောက်တဲ့နေ့မှာပဲ သူက ကြံစည်တယ်၊ ဒီကျောင်းအမကြီးဟာ ကြံစည်တိုင်းသော စိတ်ကိုသိသတဲ့၊ငါလဲ ဒီကနေ့ ခရီးပန်းလာတယ်၊ ကျောင်းကို အမှိုက်လှည်းသုတ်သင်ရန် မစွမ်းနိုင်ဘူး၊ ကျောင်းအမကြီးက အမှိုက်လှည်း သုတ်သင်ဖို့ လူတစ်ယောက် လွှတ်လိုက်ရင် ကောင်းမှာပဲ–လို့ ကြံလိုက်ပါသတဲ့၊ မာတိကမာတာ ဒကာမကြီးက အိမ်ကနေပြီး ဆင်ခြင်ကြည့်ရင်း အဲဒီအကြောင်းကိုသိရတဲ့အတွက် ကျောင်းကိုသုတ်သင်ဖို့ လူတစ်ယောက်လွှတ်လိုက်တယ်၊ အဲဒီကနောက် ရဟန်းက ရေဆာတဲ့အတွက် "ဖျော်ရည်အချိုကလေး အပို့ခိုင်းလိုက်ရင် ကောင်းမှာပဲ"လို့ ကြံစည်မိတယ်၊ အဲဒါကိုလဲ ဒကာမကြီးက အပို့ခိုင်းလိုက်တယ်။

နောက်တစ်နေ့ နံနက်စောစောကျတော့ "အသားလက်သုပ်ကလေးများနဲ့ နူးညံ့တဲ့ယာဂုကို ပို့လိုက်စေချင်တယ်"လို့ ကြံစည်မိတယ်၊ ဒကာမကြီးက သူကြံတဲ့အတိုင်းပဲ ပို့စေလိုက်တယ်၊ ယာဂုသောက်ပြီးပြန်တော့ "ဒီလို မုန့်ခဲဖွယ်ကို အပို့ခိုင်းလိုက်ရင်ကောင်းမှာပဲ"လို့ ကြံပြန်တယ်၊ အဲဒါကိုလဲ ဒကာမကြီးက ပို့စေလိုက်တယ် အဲဒီအခါ ရဟန်းက ကျောင်းအမကြီးဟာ ငါကြံတိုင်း ကြံတိုင်းကို ပို့စေလိုက်တယ်၊ ဒီဒကာမကြီးကို တွေ့ချင်ပါဘိ၊ အမျိုးမျိုးသော အရသာကောင်းတဲ့ စားဖွယ်တွေကို ယူခဲ့စေပြီး သူကိုယ်တိုင်လာရင် ကောင်းမှာပဲ"လို့ ကြံစည်လိုက်ပြန်သတဲ့၊ ဒီတော့ ကျောင်းအမကြီးက "ဩော် ငါ့သားတော် ရဟန်းက ငါ့ကိုတွေ့ချင်နေပြီ၊ ငါကိုယ်တိုင် လာတာကို တောင့်တနေတယ်"လို့ သိပြီးတော့ ဆွမ်းဘောဇဉ်ကို ယူစေပြီး ကျောင်းသို့ သွားတယ်၊ ဆွမ်းကပ်တယ်။

ဆွမ်းဘုဉ်းပေးပြီးတဲ့အခါ အဲဒီရဟန်းက "မာတိကမာတာဆိုတာ ဒကာမကြီးပဲလား"လို့ မေးတယ်၊ ဟုတ်ပါတယ်သားတော်လို့ ဖြေတယ်၊ ဒကာမကြီးဟာ သူတစ်ပါးရဲ့စိတ် သိပါသလားလို့ မေးလိုက်တယ်၊ တပည့်တော်မကို ဘာကြောင့် မေးသလဲသားတော်လို့ ပြန်မေးလိုက်တယ်၊ ဦးပဉ္စင်းက ကြံတိုင်းကြံတိုင်း ဒကာမကြီးက ပြုလုပ် ဆောင်ရွက်တယ်၊ ဒါကြောင့် မေးတာပါလို့ ရဟန်းက ဆိုတယ်။

သူတစ်ပါး၏ စိတ်ကိုသိတဲ့ ရဟန်းတော်တွေဟာ အများကြီး ရှိပါတယ်၊ သားတော်လို့ ဒကာမကြီးက ရှောင်လွှဲပြီး ဖြေတယ်၊ ဦးပဉ္စင်းက သူများကို မေးတာ မဟုတ်ပါဘူး၊ သင်ဒကာမကြီးကို မေးတာပါလို့ ရဟန်းက ဆိုတယ်၊ ဒါပေမယ့် ဒကာမကြီးကတော့ သိပါတယ်လို့ တိုက်ရိုက်ဝန်မခံဘဲနဲ့ "သူတစ်ပါးစိတ်ကို သိတဲ့သူတွေဟာ ဒီလိုပြုတတ်ကြတာပါပဲ"လို့ ပရိယာယ်ဖြင့် ပြောဆိုပါသတဲ့၊ တရားထူးကို တကယ်ရထားတဲ့ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ မိမိရထားတဲ့ တရားထူးကို သူတစ်ပါး အားရစေချင်တယ်၊ ဒါပေမယ့် မိမိတို့ဂုဏ်ကိုတော့ မဖော်ပြလိုကြဘူး၊ အဲဒါဟာ အရိယာများ၏ အလိုနည်းတဲ့ဂုဏ်ပဲ၊ မလွှဲ မရှောင်သာလုတဲ့အခါ ပြောရရင်လဲ ဒီလိုပဲပရိယာယ်ဖြင့်သာ ပြောလေ့ရှိကြပါတယ်၊ ဒါ့ကြောင့် မာတိက မာတာဒကာမကြီးက ပရိယာယ်ဖြင့် ပြောလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီလိုပြောလိုက်တဲ့အခါ အဲဒီရဟန်းက လေးလေးနက်နက် စဉ်းစားမိတယ်၊ ဒီဒကာမကြီး၏ကျောင်းမှာ နေမည့်ကိစ္စဟာ အလွန်ဝန်လေးတာပဲ၊ ပုထုဇဉ်တွေဆိုတာ ကောင်းတာ သင့်တော်တာလဲ ကြံမိကြတယ်၊ မကောင်းတာ မသင့်တော်တာလဲ ကြံမိတတ်ကြတယ်၊ အကယ်၍ ငါဟာ မသင့်တော်တာကိုများ ကြံမိရင် ခိုးထုပ်ခိုးတည်နှင့်တကွ ခိုးသူကို သျှောင် (ယောင်)ဆွဲပြီးနှိပ်စက်သလို အရက်တက္ကဲ အကဲ့ရဲ့ အပြောအဆိုခံရလိမ့်မယ်လို့ ကြံတွေးပြီးကြောက်လာတယ်၊ ဒါကြောင့် "ဦးပဉ္စင်းသွားတော့မယ် ဒကာမကြီး"လို့ ရဟန်းက ပြောတယ်။

ဘယ်ကိုသွားမှာလဲ အရှင်ဘုရားလို့ မေးတယ်၊ ဆရာဘုရားထံ သွားမယ်လို့ ပြန်ကြားတယ်၊ ဒီကျောင်းမှာပဲ နေပါဦး အရှင်ဘုရားလို့ ဒကာမကြီးကလျှောက်တယ်၊ မနေတော့ဘူး ဒကာမကြီး သွားတော့မယ်ဆိုပြီး အဲဒီရဟန်းက အတင်းထွက်သွားတယ်၊ အတော်ကို ကြောက်ဟန်တူပါတယ်၊ ကြောက်မယ်ဆိုရင်လဲ ကြောက်စရာပေပဲ၊ သူက စိတ်ကူးအကြံအစည်များပါဘိနဲ့၊ မတော်တာကြံမိရင် အကြပ်ကျနေပေလိမ့်မယ်။

မြတ်စွာဘုရားထံရောက်တဲ့အခါ ဘာ့ကြောင့်ပြန်လာသလဲလို့ မြတ်စွာဘုရားက မေးတော်မူတယ်၊ မနေ့ဝံ့လို့ ပြန်လာတဲ့အကြောင်း လျှောက်တယ်၊ ဘာ့ကြောင့် မနေ့ဝံ့သလဲလို့ မေးတော်မူတဲ့အခါ အဲဒီက မာတိကမာတာဆိုတဲ့ ကျောင်းအမကြီးဟာ တပည့်တော်ကြံတိုင်း ကြံတိုင်း စိတ်အကြံကိုသိနေပါတယ်၊ မတော်တာကို ကြံမိရင် ခိုးထုပ်ခိုးထည်နှင့်တကွ မိထားတဲ့ သူခိုးလို ဖြစ်နေတော့မှာပဲလို့ စဉ်းစားမိပြီး ကြောက်လို့ မနေ့ဝံ့တဲ့အကြောင်း လျှောက်တယ်။

ဒီတော့ မြတ်စွာဘုရားက အဲဒီရဟန်းနှင့် သင့်လျော်တဲ့အရပ်ကို ဆင်ခြင်ကြည့်တော်မူတယ်၊ ဆင်ခြင်ကြည့်လိုက်တဲ့အခါ အဲဒီနေရာကိုပင် အသင့်လျော်ဆုံးအနေနဲ့ မြင်တော်မူတယ်၊ ဟုတ်တယ်၊ အဲဒီရဟန်းက စိတ်ကူးကြံစည်မှုတွေက များနေတော့ သူ့စိတ်ကိုသိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ရှိတဲ့နေရာမှာနေမှ စိတ်ကူးကြံစည်မှုနည်းပြီး သမာဓိဉာဏ်ဖြစ်လွယ်မယ်၊ ယခုတရားအားထုတ်နေကြတဲ့ ယောဂီတွေလဲ စိတ်အကြံကို သိတဲ့ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာထံမှာဆိုရင် ပိုပြီးကောင်းမယ်၊ တချို့ယောဂီတွေက စိတ်မကူပါနဲ့၊

မှတ်ရုံသာ မှတ်နေပါလို့ဆိုပေမယ့် ဆရာက သိလိမ့်မယ်မထင်တော့ စိတ်ကူးတွေ များနေတတ်တယ်၊ တချို့က စိတ်ကူးရုံတွင်တောင် မဟုတ်သေးဘူး၊ အချင်းချင်းစကားပြောပြီးတော့တောင် ပေါ့ပေါ့လျော့လျော့ နေလိုက်ကြသေးတယ်။

ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာက ရိပ်မိလို့ မေးမြန်းကြည့်တဲ့အခါကျတော့မှ သူတို့အမှုတွေ အရိပ်အမြွက်လောက် ပေါ်လာတယ်၊ သေသေချာချာသိပြီး မေးစစ်နိုင်ရင်တော့ အဲဒီလို စိတ်ကူးဝံ့ကြ စကားပြောဝံ့ကြမှာ မဟုတ်ဘူး၊ ယခုပြောနေတဲ့ ရဟန်းမှာလဲ စိတ်အကြံအစည်တွေကများနေတော့ သူ့စိတ်ကိုသိတဲ့ အဲဒီဒကာမကြီးရှိရာ အရပ်ဟာ အသင့်တော်ဆုံးဖြစ်နေတယ်၊ ဒါ့ကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက အဲဒီကျောင်းကိုပဲပြန်သွားဖို့ အမိန့်ပေးတယ်၊ အဲဒီရဟန်းက မသွားဝံ့တဲ့အကြောင်းထပ်ပြီး လျှောက်ပြန်တယ်၊ ဒီတော့ မြတ်စွာဘုရားက စိတ်တစ်ခုသာ စောင့်ရှောက်နေပါ၊ စိတ်ကိုရှုမှတ်ပြီး စောင့်ရှောက်နေရင် ဘာမျှကြောက်စရာ မရှိဘူး ဆိုတဲ့အကြောင်း မိန့်တောမူပြီးတော့ စိတ္တာနုပဿနာနှင့်ဆိုင်တဲ့ ဂါထာတစ်ပုဒ်ကို ဟောကြားတော်မူပါတယ်။

ဒုန္နိဂ္ဂဟဿ လဟုနော၊
ယတ္ထကာမနိပါတိနော။
စိတ္တဿ ဒမထော သာဓု၊
စိတ္တံ ဒန္တံ သုခါဝဟံ။

ဒုန္နိဂ္ဂဟဿ–နှိမ်နိုင်ခဲသောစိတ်တဲ့ (စိတ်ဆိုတာ နှိမ်ဖို့ခက်တယ်၊ ဒီလိုဟာ မကြံပါနဲ့ဆိုမှ အဲဒီလိုဟာတွေကို ထပ်တလဲလဲလျှောက်ပြီး ကြံနေတတ်တယ်၊ သူ့ကို ရိုက်နှက်ဆုံးမလို့လဲ ဖြစ်တာမဟုတ်ဘူး၊ ဒါ့ကြောင့် နှိမ်နိုင်ခဲတယ်လို့ ဆိုထားပါတယ်လို့ ဆိုထားပါတယ်)၊ ဒုန္နိဂ္ဂဟဿ–နှိမ်နိုင်ခဲသော၊ လဟုနော–လျင်မြန်စွာ ဖြစ်လေ့ရှိသောစိတ်တဲ့၊ (စိတ်ဆိုတာ အင်မတန်မြန်တယ်၊ ရှုမှတ်ခါစဆိုရင် သူ့ကိုမိအောင်လိုက်ပြီး မမှတ်နိုင်သေးဘူး၊ ဒီကမှတ်လိုက်ရင် ဟိုရောက်သွားတယ်၊ ဟိုကမှတ်လိုက်ပြန်ရင်လဲ ဒီရောက်လာပြန်တယ်၊ ဖြုတ်ခနဲဖြုတ်ခနဲ အင်မတန်အဖြစ်မြန်တယ်၊ ဒါ့ကြောင့်) လဟုနော–လျင်မြန်စွာ ဖြစ်လေ့ရှိသော၊ ယတ္ထကာမနိ ပါတိနော–အလိုရှိရာရာ အာရုံများသို့ ကျရောက်သွားတတ်သော စိတ်တဲ့၊ (စိတ်ဆိုတာက ရုပ်များလို တားထားလို့ ပိတ်ဆို့ထားလို့ရတာ မဟုတ်ဘူး၊ ရုပ်ကိုတော့ အခန်းထဲ တံခါးပိတ်ထားရင် ဘယ်ကိုမှမသွားနိုင်ဘူး၊ ကြိုးစသည်နဲ့ ချည်တုပ်ထားရင် လှုပ်တောင် မလှုပ်နိုင်ဘူး၊ စိတ်ကတော့ အဲဒီလိုတားထားလို့ ပိတ်ထားလို့မရဘူး၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်းထဲ ရောက်နေပေမယ့် သူက အပြင်ဘက်လဲ ထွက်သွားတယ်၊ အရပ်ထဲလဲ သွားတယ်၊ သူအလိုရှိရာရာ အာရုံတွေဆီ သွားသွားနေတာပဲ၊ ဒါကြောင့် ယတ္ထ ကာမနိပါတိနော–အလိုရှိရာရာ အာရုံများသို့ ကျရောက်သွားတတ်သော၊ စိတ္တဿ–စိတ်ကို၊ ဒမထော–ယဉ်ကျေးအောင် ဆုံးမခြင်းသည်၊ သာဓု–ကောင်း၏။ (ဘယ်လို ကောင်းသလဲဆိုတော့) ဒန္တံ–ယဉ်ကျေးအောင် ဆုံးမအပ်ပြီးသည်ရှိသော်၊ ဝါ–ဆုံးမ၍ ယဉ်ကျေးပြီးသော၊ စိတ္တံ–စိတ်သည်၊ သုခါဝဟံ–ချမ်းသာကို ဆောင်ပေးတတ်ပေ၏။

ဆုံးမပေးလို့ ဒီစိတ်ကလေးက ယဉ်ကျေးလာရင် ချမ်းသာကို ဆောင်ပေးတတ်ပါတယ်၊ ရစေတတ်ပါတယ်တဲ့၊ အဲဒီတော့ ဒီစိတ်ကလေးကို ယဉ်ကျေးအောင်ဆုံးမဖို့ရာ အလွန်ပဲအရေးကြီးပါတယ်၊ ဘာ့ကြောင့်လဲဆိုရင် လူတွေဟာ ချမ်းသာချင်ကြတာချည်းပဲ၊ ဆင်းရဲချင်တဲ့ လူရယ်လို့ မရှိဘူး၊ ချမ်းသာချင်ရင် ချမ်းသာကြောင်းအလုပ်ကို လုပ်ရလိမ့်မယ်၊ အဲဒီအလုပ်က ဘာလဲဆိုရင် မိမိတို့၏စိတ်ကလေးကို ယဉ်ကျေးအောင်ဆုံးမဖို့ပါပဲ၊ တရားနာပြီးတော့လဲ ဆုံးမရမယ်၊ယောနိသောမနသိကာရနဲ့သင့်လျော်အောင် နှလုံးသွင်းဆင်ခြင်ပြီးတော့လဲ ဆုံးမရမယ်၊ တရားအားထုတ်ပြီးတော့လဲ ဆုံးမရမယ်၊ နည်းနည်းယဉ်ကျေးရင် ချမ်းသာကို နည်းနည်းတော့ ဆောင်ပေးပါလိမ့်မယ်၊ များများယဉ်ကျေးရင် များများ ဆောင်ပေးပါလိမ့်မယ်၊ အပြည့်အစုံ ယဉ်ကျေးရင်တော့ ချမ်းသာကို အပြည့်အစုံပဲ ဆောင်ပေးပါလိမ့်မယ်။

အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့် ဘုရား တရား သံဃာကို အရိုအသေပြုနိုင်အောင် သရဏဂုံတည်အောင် ယဉ်ကျေးရင်ကို လူ့ဘဝ နတ်ဘဝမှာဖြစ်ပြီး လူ့ချမ်းသာ နတ်ချမ်းသာကို ဆောင်ပေးနိုင်ပါတယ်၊ တချို့လူတွေမှာ စိတ်ကို မဆုံးမနိုင်လို့ ဘာမှ မယဉ်ကျေးဘူး၊ ဘုရားကို အရိုအသေမပြုနိုင်ဘူး၊ ရှိမခိုးနိုင်ဘူး၊ တရား သံဃာကို အရိုအသေ မပြုနိုင်ဘူး၊ အဲဒီလိုလူတွေမှာ စိတ်က မယဉ်ကျေးတဲ့အတွက် ဂါရဝကုသိုလ်လဲ မဖြစ်ဘူး၊ သရဏဂုံကုသိုလ်လဲ မဖြစ်ဘူး၊ ဒါကြောင့် အဲဒီကုသိုလ်တွေနဲ့ စပ်ဆိုင်တဲ့ ကောင်းကျိုးချမ်းသာကို မရဘူး၊ ဘုရား တရား သံဃာကို ပစ်မှားမိရင် အဲဒီအကုသိုလ်ကြောင့် အပါယ်လေးပါး ကျရောက်ပြီး ဆင်းရဲဖို့သာ ရှိတယ်၊ အဲဒါဟာ စိတ်မယဉ်ကျေးလို့ပဲ။

သရဏဂုံတည်တဲ့အပြင် ငါးပါးသီလထဲက တစ်ပါးနှစ်ပါး စသည်ကို ဆောက်တည်ကျင့်သုံးနိုင်ရင် သာပြီးယဉ်ကျေးလာတာပဲ၊ သီလ သိက္ခာ ငါးပါးလုံးကို ကျင့်သုံးနိုင်ရင် သာပြီး ယဉ်ကျေးလာတာပဲ၊ ဒါနကုသိုလ်ပြုနိုင်ရင်လဲ ယဉ်ကျေးတာပဲ၊ မိမိပစ္စည်းကို သူတစ်ပါးအား ဝေငှပြီးလှူနိုင်တယ်ဆိုတာ စိတ်က ယဉ်ကျေးလို့ပေါ့၊ အဲဒီလို သီလကုသိုလ်၊ ဒါနကုသိုလ်ပြုနိုင်အောင် ယဉ်ကျေးရင် လူချမ်းသာ နတ်ချမ်းသာတွေကို သာပြီး ဆောင်ပေးတတ်ပါတယ်။

အဲဒါတွေထက် ဘာဝနာဖြင့် ယဉ်ကျေးစေတာက သာပြီး ကောင်းတယ်၊ ဘာဝနာနှစ်ပါးထဲမှာလဲ သမထဘာဝနာဖြင့် ယဉ်ကျေးစေလျှင် ရူပဘုံ အရူပဘုံတွေရောက်ပြီးတော့ ကပ္ပါပေါင်းများစွာ ချမ်းသာစေနိုင်ပါတယ်၊ ဝိပဿနာဖြင့် ယဉ်ကျေးစေ

လျှင်တော့ အရဟတ္တမဂ်ဖိုလ်အထိ ရောက်ပြီး အကောင်းဆုံး အမြတ်ဆုံးဖြစ်တဲ့ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို ရစေနိုင်ပါတယ်၊ ယခု ဒီဂါထာမှာ ဆိုလိုရင်းကတော့ အဲဒီဝိပဿနာနဲ့ ဆုံးဖဖြို့ပါပဲ၊ ဒါ့ကြောင့် သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးထဲက စိတ္တာနုပဿနာအရ စိတ်ကလေးကို ဖြစ်တိုင်းဖြစ်တိုင်း လိုက်ပြီးရှုနေရမယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ အဲဒီလို ဖြစ်တိုင်းဖြစ်တိုင်း စိတ်ကိုရှုမှတ်ပြီး စောင့်ရှောက်နေရင် မတော်မသင့်တဲ့ စိတ်ဟာ ဖြစ်ခွင့်မရတော့ဘူး၊ တစ်ခါတစ်ရံ သတိလစ်ပြီး မတော်တဲ့စိတ်ကူး ဖြစ်လာတောင်မှ ရှုမှတ်ပြီး ပယ်လိုက်တာနဲ့ ချက်ချင်းပဲ ပျောက်ကင်းသွားတယ်။

ဒါပေမယ့် အားထုတ်စပဉ္စဂ္ဂိုလ်မှာတော့ တစ်ကြိမ်လောက် ရှုမှတ်ရုံနဲ့ မပျောက်ဘဲလဲ ရှိနေတတ်သေးတယ်၊ အဲဒီလို မပျောက်သေးရင် နှစ်ကြိမ်သုံးကြိမ် စသည်ဖြင့် မပျောက်မချင်း ရှုမှတ်ရတယ်၊ စိတ်ဆိုတာ အနှိမ်နင်းရ အဆုံးမရခက်ပါတယ်၊ အလွန်လဲ လျင်မြန်ပါတယ်၊ သူအလိုရှိရာ အာရုံတွေဆီကို ဖြုတ်ခနဲ ဖြုတ်ခနဲ ရောက်ရောက်သွားတတ်ပါတယ်၊ အဲဒါကို ယခုလို ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီတွေဟာ အသိဆုံးပါပဲ၊ အဲဒီလို လျင်လျင်မြန်မြန် သူသွားချင်ရာ ရောက်ရောက်သွားတတ်တဲ့ စိတ်ကို ရှုမှတ်ပြီး နိုင်နင်းအောင်ဆုံးမဖို့ရာ မြတ်စွာဘုရားက ဟောကြားတော်မူပါတယ်၊ အဲဒါကို မြန်မာလို လွယ်လွယ်နဲ့မှတ်ရအောင် ဘုန်းကြီးက ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။

> နှိမ်နိုင်ခဲစွ၊ လျင်မြန်လှ၍၊ သူကျလိုရာ၊ ကျတတ်ပါသည့်၊ ဝိညာဏသွမ်း၊ စိတ်သရမ်းကို၊ စောင့်ဖမ်းရှုရေး၊ ဆုံးမပေး၍၊ ယဉ်ကျေးလိမ္မာ၊ သူဖြစ်လာသော်၊ ချမ်းသာ ဆောင်ပေးတတ်သတည်း–တဲ့။

ဒီဆောင်ပုဒ်ကို စီပြီးဟောခဲ့ဖူးတာ ကြာပါပြီ၊ အဲဒီမှာ နှိမ်နိုင်ခဲစွ၊ လျင်မြန်လှ၍–ဆိုတဲ့ နှစ်ပုဒ်က ဒုန္နိဂ္ဂဟသလဟုနော–ဆိုတဲ့ နှစ်ပုဒ်၏ ဘာသာပြန်ပါပဲ၊ သူကျလိုရာ ကျတတ်ပါသည့်–ဆိုတဲ့ နှစ်ပုဒ်ကတော့ ယတ္ထကာမနိပါတိနော–ပုဒ်၏ဘာသာပြန်ပါပဲ၊ ဝိညာဏသွမ်း–စိတ်သရမ်းကို–ဆိုတဲ့ နှစ်ပုဒ်ကတော့ စိတ္တသ–စိတ်ကိုဆိုတဲ့ ပုဒ်၏ဆိုလိုတဲ့ အနက်ပါပဲ၊ အဲဒီမှာ ဆုံးမရမည့်စိတ်ဆိုတော့ မယဉ်ကျေးသေးတဲ့စိတ်ပဲ၊ နှိမ်နိုင်ခဲတယ်–သူကျလိုရာကျတယ်လို့ ဆိုထားတဲ့အတွက် ဆိုးသွမ်းတဲ့စိတ်ပဲ၊ သရမ်းတဲ့စိတ်ပဲလို့လဲ ထင်ရှားပါတယ်၊ နောက်ပြီးတော့ စောင့်ပြီးဖမ်းရမယ်ဆိုတဲ့ စကားနဲ့လဲ ကာရန်ရအောင်လို့ အဲဒီစိတ်ဝိညာဏ်ကို သွမ်းတယ်၊ သရမ်းတယ်လို့လဲ ဖြည့်စွက်ပြီး ဆိုထားပါတယ်။

ဒမထော–ဆုံးမခြင်းဆိုတာကလဲ ဒီနေရာမှာ ဖြစ်တိုင်းဖြစ်တိုင်းကို စောင့်ပြီး ဖမ်းပြီး ရှုမှတ်သောအားဖြင့် ဆုံးမခြင်းကိုရည်ရွယ်ပါတယ်၊ ဒါ့ကြောင့် ဒမထောသာဓု–အရ စောင့်ဖမ်းရှုရေး ဆုံးမပေး၍–လို့ စီထားတယ်၊ ယဉ်ကျေးလိမ္မာ–သူဖြစ်လာသော်–ချမ်းသာ ဆောင်ပေးတတ်သတည်း–ဆိုတာကတော့ စိတ္တံ–စိတ်သည်၊ ဒန္တံ–ဆုံးမပေး၍ ယဉ်ကျေးသည်ရှိသော်၊ သုခါဝဟံ–ချမ်းသာကို ဆောင်ပေးတတ်ပေ၏လို့ ဆိုတဲ့စကားအရ စီထားတာပါပဲ၊ ဒါကတော့ရှင်းပါတယ်၊ ကဲ အဲဒီဆောင်ပုဒ်ကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။

> နှိမ်နိုင်ခဲစွ၊ လျင်မြန်လှ၍၊ သူကျလိုရာ၊ ကျတတ်ပါသည့်၊ ဝိညာဏသွမ်း၊ စိတ်သရမ်းကို၊ စောင့်ဖမ်းရှုရေး၊ ဆုံးမပေး၍၊ ယဉ်ကျေးလိမ္မာ၊ သူဖြစ်လာသော်၊ ချမ်းသာ ဆောင်ပေးတတ်သတည်း။

အဲဒီတရားဂါထာအရ "စိတ်ကိုနှိမ်နိုင်ခဲတယ်"ဆိုတာလဲ ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီတွေမှာ လက်တွေ့အားဖြင့်ပဲ ထင်ရှားပါတယ်၊ လျင်မြန်တယ်ဆိုတာလဲ ထင်ရှားတာပဲ၊ သူကျလိုရာအာရုံဆီ ကျကျသွားတတ်တယ်–ဆိုတာလဲ ထင်ရှားတာပဲ၊ ဒီအာရုံကိုကြံ့ဖို့တန်တယ် မတန်ဘူးလို့ စိတ်က ဆင်ခြင်နေတာမဟုတ်ဘူး၊ ကိုယ်နဲ့မတန်မရာကိုလဲ လျှောက်ပြီးကြံ့နေတာပဲ၊ အဲဒါကတော့ တရားအားထုတ်ခြင်း ရှုမှတ်ခြင်း မရှိတဲ့သူတွေမှာတောင် ထင်ရှားပါတယ်၊ အရွယ်ကြီးရင့်နေတဲ့သူကပေမယ့် ကိုယ်နဲ့မတန်တာတွေကို လျှောက်ကြံ့နေတတ်တယ်၊ အလွန်အောက်တန်းကျတဲ့ သူကပေမယ့် သူနဲ့မတန်တာတွေကို လျှောက်ကြံ့နေတတ်တယ်၊ ဒါပေမယ့် တစ်ဖက်သားပုဂ္ဂိုလ်တွေက မသိလို့ တော်ပါသေးရဲ့၊ သိသွားမယ်ဆိုရင်တော့ တော်တော့်ကို ဒုက္ခဖြစ်စေနိုင်မည့် စိတ်ကူးမျိုးတွေပဲ၊ အဲဒီလို သူကျလိုရာ ကျရောက်သွားတတ်တဲ့ စိတ်ရိုင်းကို ယဉ်ကျေးအောင် စောင့်ရှောက်ဆုံးမပေးဖို့ လိုပါတယ်၊ မဆုံးမဘဲ သူ့သဘောအတိုင်း လွှတ်ထားရင် သူက မတော်တာတွေကို ကြံ့တတ်တယ်၊ မတော်တာတွေကိုပြုဖို့ တိုက်တွန်းတတ်တယ်၊ သူတစ်ပါးကို ညှင်းဆဲဖို့ သတ်ဖို့လဲ ကြံ့တတ် တိုက်တွန်းတတ်တယ်၊ သူတစ်ပါးဥစ္စာကို ခိုးယူလုဖို့လဲ ကြံ့တတ် တိုက်တွန်းတတ်တယ်၊ မပိုင်တဲ့ ကာမဂုဏ်တွေကို ကျူးလွန်ဖို့လဲ ကြံ့တတ် တိုက်တွန်းတတ်တယ်၊ အဲဒီလို ကြံ့စည်တိုက်တွန်းပြီးတော့ သူက ဆင်းရဲဒုက္ခတွေကို ဆောင်ပေးတတ်တယ်၊ ငရဲဆင်းရဲကိုလဲ ပေးတတ်တယ်၊ ပြိတ္တာဆင်းရဲကိုလဲ ပေးတတ်တယ်၊ ခုတင်က ပြောခဲ့တဲ့ ပြိတ္တာဆင်းရဲမျိုးတွေပေါ့။

ဒါကြောင့် စိတ္တေန နိယျတေ လောကေ–စိတ်က သတ္တဝါဆိုတဲ့လောကကို ဆောင်တယ်လို့ ဟောထားတာပဲ၊ ကောင်းတဲ့စိတ်က ကောင်းရာဘုံဘဝများသို့ ဆောင်တယ်၊ မကောင်းတဲ့စိတ်ကတော့ မကောင်းရာဘုံဘဝများသို့ ဆောင်တယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒီလို မကောင်းရာ ဆောင်မည့် စိတ်ကိုယဉ်ကျေးအောင် ရှုမှတ်ပြီး ဆုံးမရတယ်။

အဲဒီလို ဆုံးမပေးဖို့ရန်အတွက် ဝိညာဏသွမ်း စိတ်သရမ်းကို စောင့်ဖမ်းရှုရေး ဆုံးမပေး၍–လို့ ဆိုထားတယ်၊ ဒါကြောင့် ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် ထိုင်တယ် ထိတယ် စသည်ဖြင့်ရှုမှတ်နေရင်း စိတ်ကလေးက တခြားထွက်သွားရင် ရှုမှတ်ပြီး ပယ်လိုက်ရမယ်၊ အဲဒီ ရှုမှတ်ပြီး ပယ်ဖန်များလာတော့ စိတ်ကလေးက နူးညံ့သိမ်မွေ့လာတယ်၊ ကိုယ်ထားလိုရာ ထားနိုင်တယ်၊ သခ်ါရပေက္ခာဉာဏ် ရောက်တဲ့အခါ ဒီစိတ်ကလေး နူးညံ့သိမ်မွေ့ပုံယဉ်ကျေးလာပုံဟာ အင်မတန် ထင်ရှားပါတယ်၊ အဲဒီလို သိမ်မွေ့ယဉ်ကျေးလာရင် မကြာမီမှာပဲ သောတပတ္တိမဂ်ချမ်းသာ ဖိုလ်ချမ်းသာအထိလဲ ဆောင်ပေးတတ်တယ်၊ အရဟတ္တမဂ် ဖိုလ်ချမ်းအထိလဲ ဆောင်ပေးတတ်တယ်၊ ဒါကြောင့် ဝိညာဏသွမ်း စိတ်သရမ်းကို စောင့်ဖမ်းရှုရေးဆုံးမပေး၍ ယဉ်ကျေးလိမ္မာသူ ဖြစ်လာသော် ချမ်းသာဆောင်ပေးတတ်သတည်းလို့ ဆောင်ပုဒ်က ဆိုထားတာပဲ၊ မူရင်းဂါထာကို ပြန်ရှတ်လိုက်ဦးမယ်။

ဒုန္နိဂ္ဂဟသ လဟုနော၊
ယတ္ထကာမနိပါတိနော။
စိတ္တသ ဒမထော သာဓု၊
စိတ္တံ ဒန္တံ သုခါဝဟံ။

ဒုန္နိဂ္ဂဟသ–နှိမ်နိုင်ခဲသော လဟုနော–လျင်မြန်စွာ ဖြစ်လေ့ရှိသော၊ ယတ္ထကာမနိပါတိနော–ကျလိုရာရာ အာရုံများသို့ ကျရောက်သွားတတ်သော၊ စိတ္တသ–စိတ်ကို၊ ဒမထော–ယဉ်ကျေးအောင် ဆုံးမခြင်းသည်၊ သာဓု–ကောင်းပေ၏။ ဒန္တံ–ယဉ်ကျေးအောင် ဆုံးမပြီးသည်ရှိသော်၊ ဝါ–ဆုံးမ၍ ယဉ်ကျေးပြီးသော၊ စိတ္တံ–စိတ်သည်၊ သုခါဝဟံ–ချမ်းသာကို ဆောင်ပေးတတ်၏။

မာတိကမာတာ ဒကာမကြီး၏ကျောင်းသို့ မသွားရဲဘဲ ကြောက်နေတဲ့ ရဟန်းအား မြတ်စွာဘုရားက ဒီတရားဂါထာ မန္တာန်ဖြင့် ရဲဆေးတင်ပေးလိုက်တယ်၊ အဲဒီရဟန်းလဲ မြတ်စွာဘုရား ဆုံးမတော်မူလိုက်တဲ့အတိုင်း ဘုရားထံမှာ ထွက်ခွါသွားကတည်းက စိတ်တိုင်း စိတ်တိုင်းကို ရှုမှတ်သွားတယ်၊ တခြားတစ်ပါးထွက်သွားရင်လဲ အဲဒီစိတ်ကို ရှုမှတ်ပြီး ပယ်တယ်၊ မာတိကရွာတောကျောင်း ရောက်တဲ့အခါလဲ သူ့စိတ်ကိုသာ မပြတ်ရှုမှတ်နေတယ်၊ အလျင်တစ်ခါကလို ကြောက်စည်စိတ်ကူးခြင်း မပြုတော့ဘူး။

မာတိကမာတာ ဒကာမကြီးကလဲ အဘိညာဉ်ဖြင့် ကြည့်ပြီး အဲဒီရဟန်းပြန်ကြွလာတာကို မြင်တယ်၊ သင့်လျော်တဲ့ ဆွမ်းခဲဘွယ် ဘောဇဉ်များကို ပြုပြင်ပြီးကပ်လှူတယ်၊ ဒါ့ကြောင့် (ကတိပါဟေနဝ) သုံးလေးငါးရက်အတွင်း ရက်အနည်းငယ် ဖြင့်ပင် အရဟတ္တဖိုလ်ရောက်ပြီး ရဟန္တာဖြစ်တော်မူပါသတဲ့၊ ဒီဝတ္ထုထဲမှာ ပြောလိုရင်းကတော့ သူတစ်ပါးစိတ်ကိုသိတဲ့ စေတောပရိယအဘိညာဉ်ကို မြတ်စွာဘုရားသာမဟုတ်၊ မာတိကာမာတာဆိုတဲ့ ဒကာမကြီးတောင်ရတဲ့ အကြောင်းရယ်၊ သူတစ်ပါးစိတ်ကိုသိတဲ့ အဲဒီဒကာမကြီးကို အကြောင်းပြုပြီး မတော်တဲ့စိတ်ကူးကို ပယ်နိုင်ပြီး တရားထူး ရလွယ်တာရယ် အဲဒီ ၂–ချက်ဟာ ပြောလိုရင်းပါပဲ။

စိတ်အကြံသိသူနားမှာနေရင် မတော်တာ မကြုံဝံ့ဘူး

ဟုတ်တယ်၊ သူတစ်ပါးစိတ်ကိုသိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်၏အနီးမှာနေရရင် စိတ်က မတော်တာကိုမကြုံဝံ့ဘူး၊ တစ်ခါက ဘုန်းကြီးဟာ သုသာန်မှာ သွားနေဖူးတယ်၊ ၁၂၉၃–ခုနှစ် ရဟန်း၀ါ ရှစ်ဝါရတုန်းကပါပဲ၊ အဲဒီတုန်းက သတိပဋ္ဌာန်အမှတ်တရားကို အားမထုတ်ရသေးပါဘူး၊ တရားအားထုတ်ဖို့ရာ သင့်တော်တဲ့နေရာနဲ့ သင့်တော်နဲ့နည်း သင့်တော်တဲ့ဆရာကို ရှာနေရင်း အဲဒီတုန်းက ကျောက်ကြားနေတဲ့ ဘုန်းတော်ကြီး ဦးအုန်းခိုင်ထံ ရောက်သွားတယ်၊ ဦးအုန်းခိုင်ကျောင်းက သထုံခရိုင် ဒုံဝန်းဘူတာ အရှေ့မြောက်ဘက်တွင် ရွှေရောင်ပြတောင်ဆိုတဲ့အရပ်မှာ ရှိတယ်၊ အဲဒီဘုန်းတော်ကြီးက ခုတင်ကျင့်ဝတ်တွေကို အမြဲတမ်း ဆောင်ပြီး ကျင့်နေတယ်၊ အထူးအားဖြင့် သုသာန်ခုတင်ကို ဆောင်နေတယ်၊ ညဉ့်ဆိုရင် သုသာန်မှာသာ နေလေ့ရှိတယ်၊ ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ ဆွမ်းခံရွာများဆိုင်ရာ သုသာန်များသို့ အလှည့်ကျသွားပြီး နေတယ်။

ဘုန်းကြီး အဲဒီရောက်တဲ့အခါတုန်းက ဘုန်းတော်ကြီး ဦးအုန်းခိုင်က နောက်ပါတပည့်တစ်ပါးနဲ့ သုသာန်တစ်ခုသို့ သွားတယ်၊ အခြားရဟန်းတော်များနဲ့ ရသေ့များက အခြားသုသာန်တစ်ခုသို့ သွားကြတယ်၊ ဘုန်းကြီးလဲ အဲဒီအများစုနဲ့အတူ လိုက်သွားတယ်၊ နေ၀င်ခါနီးမှာ သုသာန်သို့ ရောက်သွားတယ်၊ ရောက်သွားလို့ မကြာခင်ဘဲ မလှမ်းမကမ်းရှာ သုသာန်တစ်ခု ကလာပြီးပင့်တယ်၊ အကြောင်းကတော့ ၁၅–နှစ်အရွယ် ကလေးမတစ်ယောက် ကြိုးဆွဲချပြီး သေဆုံးသွားလို့ အဲဒီကလေးမ အလောင်းကို မြှုပ်ထားရာမှာ အစောင့်အရှောက်ရစေရန် ရည်ရွယ်ပြီးပင့်တာပါပဲ၊ အဲဒီလို အစိမ်းသေအလောင်းကို ပယောဂ ဆရာတွေကတူးဖော်ပြီး လက်ဖျန်ရိုးစတဲ့ အစိတ်အပိုင်းကို ပယောဂပညာအတွက် အသုံးချတတ်ကြပါတယ်၊ အဲဒီလို အန္တရာယ် မှကင်းဝေးဖို့ပါပဲ။

ဘုန်းကြီးတို့ ရောက်နေတဲ့ သုသာန်မှာလဲ ၂–ညဉ့်နေပြီးလို့ နောက်ဆုံးညဉ့်ဖြစ်နေတာက တစ်ကြောင်း၊ နောက်တစ်ညဉ့်မှာ အဲဒီ သုသာန်မှာနေဖို့ အလှည့်ကျနေတာကလဲတစ်ကြောင်း၊ သက်ဆိုင်ရာဒကာများက ပင့်တာကလဲတစ်ကြောင်း ကြောင့် အဲဒီပင့်ရာ သုသာန်သို့ ပြောင်းရွှေ့သွားကြရပါတယ်၊ နေမဝင်ခင်ဘဲ ရောက်သွားပါတယ်၊ ဘုန်းကြီးတို့အဖွဲ့က ရှစ်ပါးလောက်ရှိပါတယ်၊ အဲဒီရောက်တော့ အသီးအသီးနေရာယူကြပါတယ်၊ ဒကာများက ကောက်ရိုးများ ခင်းပေးထားတယ်၊ ဟိုချုံပုတ်နားမှာ တစ်နေရာ၊ ဒီချုံပုတ်နားမှာ တစ်နေရာ ခပ်လှမ်းလှမ်းမှာ ခွဲပြီး ခင်းပေးထားပါတယ်၊ သောက်ရေအိုးများလဲ တည်ထားပါတယ်။

နေရာယူကြတဲ့အခါ အခြားပုဂ္ဂိုလ်များကတော့ အစိမ်းသေကလေးမ အလောင်းမြှုပ်ထားတဲ့ နေရာနဲ့ ခပ်လှမ်းလှမ်း နေရာများကို ယူကြတယ်၊ ဘုန်းကြီးမှာတော့ အဲဒီအစိမ်းသေအလောင်းမြေပုံနဲ့ အနီးဆုံးနေရာကိုရတယ်၊ ဘယ်လောက်နီးသလဲ ဆိုရင် ၂–တောင့်ထွာလောက်ပဲ ကွာပါတယ်၊ ကပ်လျက်ပဲ ဖြစ်နေပါတယ်၊ ဘုန်းကြီးဟာ တစ်ခါမှ သုသာန်မှာ မနေဖူးဘူး၊ အခြားပုဂ္ဂိုလ်တွေကတော့ သုသာန်မှာနေသားကျပြီး ရိုးနေပါပြီ၊ ဘုန်းကြီးမှာ အဆန်းဖြစ်နေတော့ ကြောက်တဲ့စိတ်ပေါ်လာတယ်၊ ခက်တော့တာပဲ၊ နေရာချင်းလဲဖို့ဆိုရင်လဲ ကိုယ်က အဲဒီအစုထဲမှာ ဝါအကြီးဆုံး ဖြစ်နေတဲ့အတွက် မတော်ဘူးလို့ စသည်ဖြင့် ဆင်ခြင်ပြီး အဲဒီနေရာမှာပဲ နေရတယ်။

အခြားပုဂ္ဂိုလ်တွေကတော့ ပရိတ်မေတ္တာများ ပွားများပြီးတော့ လဲလျောင်းပြီးအိပ်ကြတယ်၊ ဘုန်းကြီးကတော့ သုသာန်မှာ လဲလျောင်းမအိပ်ချင်တာနဲ့ နိသဇ္ဇိမုတင်ဆောင်ပြီး ထိုင်နေပါတယ်။ "သူသေအလောင်းနားမှာ ဘီလူးတွေ လာနေတတ်ကြတယ်"လို့ ဆိုတဲ့ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်စကားကို အမှတ်ရတာနဲ့ ဘီလူးများရှိနေရင် အဲဒီဘီလူးများနဲ့ မတိုက်မိအောင် အထူးသတိပြုပြီး ခပ်ငြိမ်ငြိမ်ပဲ နေရတယ်၊ အဲဒီသုသာန်မှာ လေးညတိတိ နေခဲ့ပါတယ်။

အဲဒီတုန်းက သုသာန်စောင့်နတ်တွေ ဘီလူးတွေက အနီးမှာရှိနေရင် သူတို့ကလဲ လူ့စိတ်ကူးကို သိနေမယ်ဆိုရင် အဲဒီနတ်တွေ ဘီလူးတွေက ခြောက်လှန့်မှာကို ကြောက်လို့ မသင့်လျော်တဲ့စိတ်ကူးမျိုးကို မကြံဝံ့ဘူး၊ စိတ်ကူးနယ်ပယ်ဟာ အတော်ကျဉ်းနေခဲ့ပါတယ်၊ အဲဒီကိုယ်တွေနဲ့ နှိုင်းယှဉ်ပြီးတော့ ယခုပြောနေတဲ့ ဝတ္ထုကြောင်းထဲက ရဟန်းဟာလဲ မာတိကာမာတာ ဒကာမကြီးကို အကြောင်းပြုပြီးတော့ မသင့်တော်တဲ့ စိတ်ကူးမဖြစ်ဘဲ စိတ်စင်ကြယ်ပြီး အရဟတ္တဖိုလ်တရားထူးကို လျင်မြန်စွာ ရသွားဟန်လက္ခဏာရှိတယ်လို့ ယူဆမိတယ်၊ စေတောပရိယ အဘိညာဉ်အကြောင်းကတော့ တော်လောက်ပါပြီ။

ဒိဗ္ဗသောတဉာဏ်

ယခု ဝိ–မ–ဏ္ဍ–ဒိ ဆိုတဲ့ ဉာဏ်ငါးပါးထဲက နောက်ဆုံးဖြစ်တဲ့ ဒိဗ္ဗသောတဉာဏ်ကို ပြောရမယ်၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်က အနီးအဝေး အကြီးအသေး အဆင်းဟူသမျှကို မြင်နိုင်သလိုပင် ဒီဒိဗ္ဗသောတဉာဏ်ကလဲ အသံစကားဟူသမျှကို ကြားနိုင်တယ်၊ လူ့ပြည်က အသံသာ မဟုတ်၊ နတ်ပြည်ဗြဟ္မာ့ပြည်က အသံတွေလဲ ကြားနိုင်တယ်၊ အခြား စကြဝဠာတွေက အသံများကိုလဲ ကြားနိုင်တယ်၊ အလွန်သိမ်မွေ့တဲ့ အသံကိုလဲ ကြားနိုင်တယ်၊ ထည့်သွင်းရမယ့် ဝိ–မ–ဏ္ဍ–စေ–ဒိ အကြောင်းလဲ စုံသွားပြီ၊ ဒီဝိဇ္ဇာငါးပါးနဲ့ ပု–ဒိ–အာဆိုတဲ့ ဝိဇ္ဇာသုံးပါးကို ပေါင်းလိုက်ရင် ဝိဇ္ဇာရှစ်ပါး ဖြစ်တယ်၊ အဲဒီ ဝိဇ္ဇာသုံးပါး ဝိဇ္ဇာရှစ်ပါးနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့အကြောင်း သာတာဂိရိနတ်က ဖြေကြားပါတယ်။

သမ္မ–အဆွေတော် ဟေမဝတနတ်မင်း၊ သော–ငါတို့၏ဆရာ ဖြစ်တော်မူသော ထိုဂေါတမမြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဝိဇ္ဇာယ စေဝသမ္ပန္နော–ဝိဇ္ဇာမည်သော ဉာဏ်ထူးသုံးပါး၊ ဉာဏ်ထူးရှစ်ပါးနှင့်လဲ ပြည့်စုံတော်မူပါပေ၏၊ အထော–ထို့ပြင်၊ သံသုဒ္ဓစာရဏော–ကောင်းစွာစင်ကြယ်သော အခြေခံအကျင့်များ စရဏတရားနဲ့လဲ ပြည့်စုံတော်မူပါပေ၏လို့ ဖြေကြားလိုက်ပါတယ်။ အဲဒါကို–

ဝိဇ္ဇာဉာဏ်များ သုံးပါး ရှစ်သွယ်၊ စရဏဆယ့်ငါး၊ ကျင့်အားစုံတယ်–လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်၊ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

ဝိဇ္ဇာဉာဏ်များ သုံးပါး ရှစ်သွယ်၊ (ဆို)
စရဏဆယ့်ငါး၊ ကျင့်အားစုံတယ်။ (ဆို)

စရဏတစ်ဆယ့်ငါးပါး

ဟေမဝတနတ်က စရဏနဲ့လဲ ပြည့်စုံပါရဲ့လားလို့ မေးတဲ့အတွက် သာတာဂိရိနတ်က စရဏခေါ်တဲ့ အခြေခံအကျင့်များနှင့်လဲ ပြည့်စုံတဲ့အကြောင်း ဖြေပါတယ်၊ အဲဒါကို ဒီမှာ–"စရဏဆယ့်ငါး ကျင့်အားစုံတယ်"လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်၊ အဲဒီ စရဏဆယ့်ငါးပါးကိုလဲ အသေးစိတ် သရုပ်အားဖြင့် လွယ်လွယ်နဲ့ မှတ်ရအောင် ဒီမှာ–

သီ–ဣန်–ဘော–ဇာ၊ စျာန်လေးဖြာ၊ သဒ္ဓါဝီရိယ။
သတိ ပညာ၊ ဟိ–သြ–ဗာ၊ မှတ်ပါ စရဏ–လို့။

ဆောင်ပုဒ် ၂–ခုစီထားတယ်၊ အဲဒီ ၂–ပုဒ်ထဲက ပဌမပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

သီ–ဣန်–ဘော–ဇာ၊ စျာန်လေးဖြာ၊ သဒ္ဓါဝီရိယ။ (ဆို)

သီ–ဆိုတာက ပါတိမောက္ခသံဝရသီလပဲ (၁)၊ ဣန်–ဆိုတာက ဣန္ဒြိယသံဝရသီလ (၂)၊ ဘော–ဆိုတာက ဘောဇနေ မတ္တညုတာ (၃)၊ ဇာ–ဆိုတာက ဇာဂရိယာနုယောဂ (၄)၊ စျာန်လေးဖြာဆိုတာက ရူပစျာန်လေးပါးကို ဆိုတယ် (၅–၈)၊ သဒ္ဓါနှင့် ဝီရိယဆိုတာကတော့ ထင်ရှားနေပါပြီ (၉–၁၀)၊ ဒီတော့ ဒီပဌမဆောင်ပုဒ်ထဲမှာ စရဏတရားဆယ်ပါး ပါဝင်တယ်၊ အဲဒါကို တစ်ပါးချင်း ရှင်းပြီး ပြောသွားမယ်။

(၁) ပါတိမောက္ခသံဝရသီလဆိုတာ သူ့ကို စောင့်ရှောက်ရင် အဲဒီ စောင့်ရှောက်တဲ့သူကို လောကဘေး သံသရာဘေး များမှ လွတ်စေနိုင်တဲ့ ပိတ်ဆို့စောင့်စည်းမှုသီလလို့ အနက်အဓိပ္ပာယ်ရှိပါတယ်၊ လူများမှာ ငါးပါးသီလဟာ ပါတိမောက်သီလ ပဲ၊ ရဟန်းများမှာတော့ အကျဉ်းအားဖြင့် ၂၂၇–ပါး၊ အကျယ်အားဖြင့် ကုဋေကိုးထောင်ကျော် သီလတွေဟာ ပါတိမောက် သီလပဲ၊ အဲဒီသီလကို ရိုရိုသေသေ စောင့်ထိန်းနေရင် လောကမှာ အကဲ့ရဲ့ ခံရမည့်ဘေးနဲ့ မင်းဘေးတို့မှ လွတ်စေနိုင်ပါတယ်၊ အပါယ်လေးပါးအစရှိသော သံသရာဘေးများမှလဲ လွတ်မြောက်စေနိုင်ပါတယ်၊ ဒါ့ကြောင့် ပါတိမောက္ခသံဝရသီလလို့ ခေါ်ပါ တယ်။

(၂) ဣန္ဒြိယသံဝရသီလဆိုတာကတော့ မြင်မှုစသည်မှာ အစိုးရတဲ့အတွက် မျက်စိအစရှိတဲ့ ဒွါရ ၆–ပါးကို ဣန္ဒြေလို့ ခေါ်တယ်၊ ဒါ့ကြောင့် ဣန္ဒြေ ၆–ပါးဆိုတာ ဒွါရ ၆–ပါးပဲ၊ အဲဒီ ဒွါရ ၆–ပါးက မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း နံတိုင်း စားသိတိုင်း ထိသိတိုင်း ကြံသိတိုင်း အဘိဓျာဆိုတဲ့ လိုချင်မက်မောမှု မဖြစ်ရအောင် စောင့်ရှောက်တာကို ဣန္ဒြိယသံဝရသီလခေါ်တယ်၊ ဒီသီလကတော့ ဘာဝနာတစ်ခုခုကို မပြတ် ပွားများနေပါမှ ကောင်းကောင်းပြည့်စုံနိုင်ပါတယ်၊ သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာတော့ အတော်အသင့်လောက်သာ ပြည့်စုံနိုင်ပါတယ်။

(၃) ဘောဇနေမတ္တညုတာဆိုတာကတော့ စားသုံးတဲ့ ဘောဇဉ်နဲ့စပ်ပြီး အတိုင်းအရှည်သိတာပါပဲ။ အလှူခံရာမှာလဲ အတိုင်းအရှည်သိပြီး သင့်တော်လောက်ရုံသာ အလှူခံရတယ်၊ သုံးဆောင်ရာမှာလဲ ပစ္စေဝေက္ခဏာဉာဏ်ဖြင့် ဆင်ခြင်ပြီး သင့်တော်လောက်ရုံသာ စားသုံးရတယ်၊ ဆွမ်းကို စားတဲ့အခါမှာ ဆင်ခြင်ဖို့ရာ မြတ်စွာဘုရားက "ပဋိသင်္ခါ ယောနိသော ပိဏ္ဍပါတံ ပဋိသေဝတိ နေव ဒဝါယ" စသည်ဖြင့် ဟောထားပါတယ်၊ ကောင်းတာကို စားရတဲ့အခါ နှစ်သက်သာယာမှု ဖြစ်တတ်တယ်၊ မကောင်းတာကို စားရတဲ့အခါ စိတ်ပျက်မှု နှလုံးမသာမှု ဖြစ်တတ်တယ်၊ ကောင်းတာကို တောင့်တမှုလဲ ဖြစ်တတ်တယ်၊ အဲဒီလို နှစ်သက်သာယာမှု တောင့်တမှု လောဘ၊ စိတ်ပျက်မှု ဒေါသ၊ နှလုံးမသာမှု ဒေါမနဿ ဆိုတာတွေ မဖြစ်ရအောင် ဒီလိုဆင်ခြင်ပြီး စားပါတဲ့။

ဆွမ်းကိုစားရတာဟာ ပျော်မြူးနိုင်အောင် စားတာမဟုတ်၊ မာန်ယစ်နိုင်အောင် စားတာမဟုတ်၊ အသားအရေ ကြည် လင်ပြည့်ဖြိုးပြီး လှပတင့်တယ်အောင် စားတာမဟုတ်၊ ဒါဖြင့် ဘာအတွက်လဲဆိုရင် ဒီရုပ်ကိုယ်ကြီး တည်မြဲတည်နေအောင် စားရတယ်၊ ဆာလောင်ခြင်းကင်းအောင် စားရတယ်၊ ကျန်းမာရေးပြည့်စုံအောင် စားရတယ်၊ ကျန်းမာပြီး နေသာထိုင်သာရှိနေ တော့ ဘာလုပ်ဖို့လဲဆိုရင် မြတ်စွာဘုရား၏ အဆုံးအမ အကျင့်သိက္ခာတွေကို ကျင့်နိုင်အောင် စားရတယ်လို့ ဒီလိုဆင်ခြင်ပြီး စားရတယ်၊ ဆွမ်းကိုသာ မဟုတ်ဘူး၊ သက်နိုး စသည်ကိုလဲ မချမ်းရအောင် မပူရအောင် ခြင် မှက် မြွေ ကင်း စသည် မကိုက် ရအောင် ဝတ်ရုံရ သုံးဆောင်ရတယ် စသည်ဖြင့် ဆင်ခြင်ပြီး သုံးဆောင်ရတယ်၊ အဲဒီလို ဆင်ခြင်ပြီး သုံးဆောင်သောအားဖြင့် အတိုင်းအရှည်ကို သိတာဟာ "ပစ္စေဝေက္ခဏာဉာဏ်ဖြင့် ဆင်ခြင်ပြီး သုံးဆောင်ဖွယ် ဘောဇဉ်၌ အတိုင်းအရှည်ကို သိခြင်း"ဆို တဲ့ ဘောဇနေ မတ္တညုတာပဲ။

(၄) ဇာဂရိယာနုယောဂဆိုရာမှာ ဇာဂရိယ–နိုးကြားခြင်းကို အနုယောဂ–အားထုတ်ပြုလုပ်ခြင်း–တဲ့၊ အအိပ်အနေနည်း ပြီး နိုးကြားမှုများအောင် အားထုတ်ခြင်းပါပဲ၊ ဒါပေမယ့် ဘာဝနာအလုပ်ကို အားမထုတ်ဘဲ နိုးကြားနေတာကတော့ အကျိုး မများတာလဲရှိတယ်၊ တစ်ခါက ဘုန်းကြီးတစ်ပါးက ပြောဖူးတယ်၊ သူ့မှာတော့ နိုးနေရင် အကုသိုလ်စိတ်တွေများလွန်းလို့ အကုသိုလ်အဖြစ်နည်းအောင် အချိန်များများ အိပ်နေရပါတယ်သတဲ့။

အင်း–သူဟာလဲ ဟုတ်တုတ်တုတ်ပဲ၊ နိုးနေတဲ့ အချိန်မှာ ကာမဝိတက် ဗျာပါဒဝိတက် ဝိဟိံသာ ဝိတက်တွေကို ကြံနေလျှင် အကုသိုလ်တွေ အဖြစ်များနေမှာပဲ၊ အိပ်ပျော်နေတဲ့ အချိန်မှာတော့ အဲဒီလို အကုသိုလ်ဝိတက်တွေ မဖြစ်နိုင်ဘူး၊ ဒါကြောင့် အိပ်နေတာက အကုသိုလ်အဖြစ်နည်းတယ်ဆိုတာ ဟုတ်တုတ်တုတ်ပဲ၊ ဒါပေမယ့် ဒီဇာဂရိယာနုယောဂအရ နိုးနေ

တာကတော့ အဲဒီလို ဘာဝနာလက်မဲ့ နိုးနေတာကို မဆိုလိုပါဘူး၊ ဘာဝနာဖြင့် နိဝရဏကိလေသာတွေကို ပယ်လျက် နိုးနေတာကိုသာ ဆိုလိုပါတယ်၊ အဲဒီမှာ ဟောထားပုံကတော့––

ဒိဝသံ–တစ်နေ့ပတ်လုံး၊ စက်မေန နိသဇ္ဇာယ–စင်္ကြံသွားခြင်း ထိုင်ခြင်းဖြင့်၊ အာဝရဏီယေဟိ ဓမ္မေဟိ–ကုသိုလ်ကို တားမြစ်တတ်သည့် နိဝရဏတရားတို့မှ၊ စိတ္တံ–စိတ်ကို၊ ပရိသောဓေတိ–ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်စေ၏–တဲ့၊ စင်္ကြံသွားလိုက် ထိုင်လိုက် ဒီဏ္ဍရိယပုထ်နှစ်ပါးဖြင့် ကာမစ္ဆန္ဒအစရှိတဲ့ နိဝရဏ ကိလေသာတွေကင်းပြီး စိတ်စင်ကြယ်အောင် အားထုတ်နေရမယ်တဲ့၊ အဲဒီမှာ အသွားနှင့်အထိုင်၊ အထိုင်နှင့်အသွားတို့၏ စပ်ကြားမှာရပ်တဲ့ ဏ္ဍရိယာပုထ်လဲ ပါဝင်ပါတယ်၊ လဲလျောင်းအိပ်တဲ့ ဏ္ဍရိယာပုထ်ကိုတော့ ပြမထားဘူး၊ ဒါကြောင့် တင်းတင်းရင်းရင်း အားထုတ်ရင် တစ်နေ့လုံး ရံခါထိုင်၊ ရံခါ စင်္ကြံသွား ရံခါရပ်ခြင်းဆိုတဲ့ ဏ္ဍရိယာပုထ်သုံးပါးဖြင့် နိဝရဏကင်းအောင် ဘာဝနာတစ်ပါးပါးဖြင့် အားထုတ်နေရမယ်၊ အဲဒီတစ်ရက်မှာ ဖ–ပိုင်းရှိတဲ့အနက်က သန်းခေါင်ယာမ် တစ်ပိုင်းလောက်သာ အိပ်ပြီးကျန်တဲ့ ၅–ပိုင်းမှာ ဘာဝနာတစ်ပါးပါးဖြင့် နိုးကြားနေတာကို ဇာဂရိယာနုယောဂ ခေါ်တယ်။

(၅–၈) ဈာန်လေးဖြာအရကတော့ ရူပဈာန်လေးပါး ဖြစ်ကြောင်း အဌကထာမှာ ဖွင့်ပြထားပါတယ်၊ အဲဒီမှာ ရူပဈာန်များကို စတုတ္ထဈာန်ထဲ သွင်းယူလျှင်လဲ သင့်စရာရှိပါတယ်။

(၉–၁၀) သဒ္ဓါနှင့် ဝိရိယအကြောင်းကတော့ အထူးချဲ့ထွင်ပြီး ပြောစရာမလိုပါဘူး၊ ဒီတော့ သီ–ဏ္ဍန်–ဘော–ဇာ၊ ဈာန်လေးဖြာ သဒ္ဓါဝိရိယ–ဆိုတဲ့ ဒီပဌမဆောင်ပုဒ်ထဲမှာ စရဏတရား ၁၀–ပါး ပါဝင်သွားပြီး ဒုတိယဆောင်ပုဒ်က "သတိ ပညာ၊ ဟိ–သြ–ဗာ၊ မုတ်ပါ စရဏ"တဲ့၊ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

သတိပညာ၊ ဟိ–သြ–ဗာ၊ မုတ်ပါစရဏ။ (ဆို)

ဒီဆောင်ပုဒ်ထဲက သတိဆိုတာ အမှတ်ရမှုပဲ(၁၁)၊ ပညာဆိုတာက အသိဉာဏ်ပဲ(၁၂)၊ ဟိ–ဆိုတာက ဟိရီ–တဲ့၊ မကောင်းမှု အကုသိုလ်မှ ရှက်ခြင်းပါပဲ(၁၃)၊ သြ–ဆိုတာက သြတ္တပ္ပတဲ့၊ မကောင်းမှု အကုသိုလ်မှ ကြောက်လန့်ခြင်းပါပဲ(၁၄)၊ ဗာ–ဆိုတာက ဗာဟုသစ္စ၊ အကြားအမြင်များခြင်းတဲ့(၁၅)။

ဒီဗာဟုသစ္စ–အကြားအမြင်များခြင်းဆိုရာမှာ အကြားဆိုတာက မြတ်စွာဘုရားဟောထားတဲ့ တရားတော်တွေကို ကြားနာမှတ်မိတာပါပဲ၊ ယခုလို တရားနာရင်း တစ်လုံးမှတ်မိ နှစ်လုံးမှတ်မိ စသည်ဖြင့် မှတ်သားမိတာကို အာဂမသုတ–အကြားလို့ခေါ်တယ်၊ တရားအားထုတ်ရင်း ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် တွေ့ပြီး သိမြင်တာကို အဓိဂမသုတ–အမြင်လို့ခေါ်တယ်၊ အဲဒီ အကြားရော အမြင်ရော ပြည့်စုံတာများတာကို ဗာဟုသစ္စ–အကြားအမြင် များခြင်းလို့ဆိုတယ်။

ဘယ်လောက်များဖို့ လိုသလဲဆိုရင် သာမာန်သာဝကများမှာ မိမိတစ်ကိုယ်တည်း လွတ်မြောက်ရေးအတွက်ဆိုရင် ဂါထာတစ်ပုဒ်လောက် ကြားနာပြီး ကျင့်ရုံသိရုံမျှဖြင့်လဲ အကြားအမြင်များတယ် ပြည့်စုံတယ်လို့ ဆိုရပါတယ်၊ သူတစ်ပါးတွေအား ဟောပြောမည့် ဆရာဆိုရင်တော့ မြတ်စွာဘုရားဟောတဲ့တရားတွေကို များများတတ်သိလေလေ ကောင်းလေလေပါပဲ၊ ဒီနေရာမှာ မေးစရာရှိတယ်၊ ဘယ်လိုလဲဆိုရင် "မြတ်စွာဘုရားမှာတော့ သူတစ်ပါးထံမှ ကြားနာမှတ်သားခြင်းမရှိပါဘဲ ဘယ်လိုအကြားအမြင်သုတနှင့် ပြည့်စုံပါသလဲ" လို့ မေးစရာရှိပါတယ်။

အဖြေကတော့ အကြားအမြင်ဆိုတဲ့ သုတနှစ်မျိုးထဲက အဓိကမသုတဆိုတဲ့ အမြင်သုတဟာ မြတ်စွာဘုရားမှာ အကြွင်းမဲ့ ပြည့်စုံတော်မူပါတယ်၊ အဲဒီလို အကြွင်းမဲ့အလုံးစုံကို သိနေတဲ့အတွက် မသိသေးတဲ့အရာကို သူတစ်ပါးထံမှ ကြားနာမှတ်သားစရာ မလိုတော့ပါဘူး၊ ဥပမာအားဖြင့်ပြောရရင် ကိုယ့်အိမ်တွင်းမှာရှိတဲ့ အရာဝတ္ထုတွေအကြောင်းကို ကိုယ်တိုင် တွေ့မြင်ပြီးသိနေကြတဲ့အတွက် အဲဒီ အကြောင်းအရာတွေကိုသိဖို့ရာ သူတစ်ပါးထံမှာ ကြားနာဖို့ မလိုသလိုပါပဲ၊ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားမှာ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် အကြွင်းမဲ့အလုံးစုံကိုသိမြင်တဲ့ အဓိဂမသုတနှင့် လုံးဝပြည့်စုံတော်မူတဲ့အတွက် ဗာဟုသစ္စ ဆိုတဲ့ အကြားအမြင်များခြင်းဟာ အလွန်အကဲ အမြင့်အမြတ်ဆုံး အပြည့်စုံဆုံးဖြစ်ပါတယ်။

သတိ ပညာ၊ ဟိ–သြ–ဗာ၊ မုတ်ပါ စရဏ ဆိုတဲ့ ဒုတိယဆောင်ပုဒ်ထဲမှာ စရဏတရားငါးပါး ပါဝင်တယ်၊ ပဌမဆောင်ပုဒ်က ဆယ်ပါးနှင့်ပေါင်းလိုက်ရင်စရဏတရား တစ်ဆယ့်ငါးပါးဖြစ်တယ်။ ဒီတစ်ဆယ့်ငါးပါးထဲမှာ သဒ္ဓါကစပြီး နောက်ပိုင်းခုနစ်ပါးဟာ သဒ္ဓမ္မခေါ်တဲ့ သူတော်ကောင်းတရားတွေပဲ၊ ဒေသနာအစဉ်အားဖြင့် ဆိုရင်တော့ သဒ္ဓါ ဟိရိသြတ္တပ္ပ ဗာဟုသစ္စ သတိ ပညာ–လို့ ဒီလို ဟောထားပါတယ်၊ ဆောင်ပုဒ်မှာ ဒေသနာအစဉ်အတိုင်း မဟုတ်ဘဲ လက်ဆားသွားအရ ကာရန်ရသည် အားလျော်စွာ ခုနစ်ပါး သရုပ်ပြည့်ရုံမျှ စီထားပါတယ်။

ယခုပြောခဲ့တာဟာ ဝိဇ္ဇာရော စရဏရောစုံသွားပါပြီ၊ အဲဒီဝိဇ္ဇာသုံးပါး ဝိဇ္ဇာရှစ်ပါး စရဏတစ်ဆယ့်ငါးပါးတို့နှင့် မြတ်စွာဘုရားမှာ ပြည့်စုံတော်မူကြောင်းကို သာတာဂိရိနတ်က ရဲရဲရင့်ရင့်ဝန်ခံပြီး ဖြေကြားလိုက်ပါတယ်၊ အဲဒါ အလွန်ကြည်ညိုဖွယ် ကောင်းတဲ့အတွက်ကြောင့် ထပ်ပြီး ဆိုလိုက်ကြဦးစို့။

ဝိဇ္ဇာဉာဏ်များ သုံးပါးရှစ်သွယ်။ (ဆို)
စရဏ ဆယ့်ငါး ကျင့်အားစုံတယ်။(ဆို)
သုံးပါးဝိဇ္ဇာ၊ ပု–ဒိ–အာ၊ ပညာဉာဏ်မျက်စိ။(ဆို)
ရှစ်ပါးအရ၊ ထည့်သွင်းကြ၊ ဝိ–မ–ဂ္ဂ–စေ–ဒိ။(ဆို)
သီ–ဂ္ဂန်–ဘော–ဇာ၊ စျာန်လေးဖြာ၊ သဒ္ဒါ ဝိရိယ။(ဆို)
သတိပညာ၊ ဟိ–သြ–ဗာ၊ မှတ်ပါစရဏ။(ဆို)

အဲဒီဘုရားဂုဏ်တော်တွေကို နတ်နှစ်ဦး မေးဖြေနေကြရာဌာနဟာ ရာဇဂြိုဟ်မြို့ပေါ်က ကောင်းကင်အရပ်မှာဖြစ်တယ်၊ အဲဒီ အခါက (ကုရရဃရမြို့ သားနဲ့အိမ်ထောင်ကျပြီး ကုရရဃရမြို့မှာလိုက်နေလို့ ကုရရဃရိကာ–ကုရရဃရမြို့သူလို့ ဆိုရတဲ့) ကာဠီဟာ ရာဇဂြိုဟ်မြို့က သူ့မိဘတိုက်မှာ မီးဖွားရန် ရောက်နေခိုက်ဖြစ်တယ်၊ အဲဒီကာဠီဆိုတဲ့ အမျိုးသမီးက လေသာပြတင်းကိုဖွင့်ပြီး လေညင်းခံနေခိုက်မှာ အဲဒီနတ်နှစ်ဦး စကားပြောသံကို ကြားရတယ်၊ ဒီအသံဟာ ကောင်းကင်ကလာတဲ့ အသံပဲ၊ လူအသံတော့မဟုတ်ဘူး၊ နတ်တွေစကားပြောတဲ့အသံဖြစ်မှာပဲလို့ စဉ်းစားပြီး နားထောင်နေတယ်၊ အဲဒီလိုနတ်တွေပြောတဲ့ စကားသံကို ကြားရတယ်ဆိုတာကလဲ ဘုန်းကံပါရမီထူးရှိတဲ့သူမို့ ကြားရတာ၊ တခြားလူတွေကတော့ အဲဒီတုန်းက ဘယ်သူမှ ကြားကြမှာ မဟုတ်ဘူး။

ကာဠီကတော့ ပါရမီထူးရှိတဲ့အတွက် အဲဒီနတ်တွေပြောတဲ့ စကားကို ကြားလဲကြားရတယ်၊ သူတို့ပြောတာကို နားလဲလည်တယ်၊ ဒါကြောင့်သူ့မှာ အဲဒီနတ်တွေပြောတာကို နားထောင်ရင်း ဘုရားဂုဏ်တော်တွေကို အာရုံပြုပြီး ကြည်ညိုတဲ့ သဒ္ဓါတရားတွေ ထက်သန်စွာဖြစ်လာတယ်၊ "ငါတို့ဘုရား စိတ်ထား ကောင်းစွာ၊ သူခပ်သိမ်းအား သနားညီညာ၊ အာရုံကောင်းဆိုးကြံမျိုးသုံးဖြာ၊ လိုရှိတိုင်း မဆိုင်းပြုနိုင်ပါ" တဲ့။

ယခုပွင့်နေတဲ့ မြတ်စွာဘုရားဟာ စိတ်ကို ကောင်းစွာထားနိုင်သတဲ့၊ သတ္တဝါအားလုံးအပေါ်မှာ ညီတူပင် ချစ်ခင်ခြင်းသနားခြင်းရှိသတဲ့၊ အာရုံအကောင်းအဆိုးနောက်ကို မလိုက်ဘဲ အလိုတော်ရှိတဲ့အတိုင်း နှလုံးသွင်းကြံစည်နိုင်သတဲ့ စသည်ဖြင့် အာရုံပြုပြီး ကြည်ညိုတဲ့သဒ္ဓါတရားတွေ တဖွားဖါးဖြစ်နေတယ်၊ ဝိဇ္ဇာဉာဏ်များ သုံးပါးရှစ်သွယ်၊ စရဏဆယ့်ငါး ကျင့်အားစုံတယ်" တဲ့၊ ဝိဇ္ဇာဉာဏ်ထူးသုံးပါး ပု–ဒိ–အာ ဆိုတဲ့ ဉာဏ်ထူးများနှင့်လဲ ပြည့်စုံသတဲ့၊ ဝိ–မ–ဂ္ဂ–ဒိ–စေ–ပု–ဒိ–အာ ဆိုတဲ့ ဝိဇ္ဇာဉာဏ်ထူး ရှစ်ပါးနှင့်လဲ ပြည့်စုံသတဲ့၊ အခြေခံအကျင့် စရဏတစ်ဆယ့်ငါးနှင့်လဲ ပြည့်စုံသတဲ့ စသည်ဖြင့် အာရုံပြုပြီး ကြည်ညိုတဲ့သဒ္ဓါတရားတွေ တဖွားဖွားဖြစ်နေတယ်။

ဝိဇ္ဇာစရဏနှင့်ပြည့်စုံသူ အမြတ်ဆုံးပဲ

ဝိဇ္ဇာစရဏနှင့် ပြည့်စုံတယ်ဆိုတာဟာ အလွန်ပင် ကြည်ညိုဖွယ်ကောင်းပါတယ်၊ ဝိဇ္ဇာစရဏနှင့် ပြည့်စုံတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ အမြတ်ဆုံးဖြစ်ကြောင်း ဒီလိုဟောထားပါတယ်။

ခတ္တိယော သေဋ္ဌော ဇနေတသ္မိံ၊
ယေ ဂေါတ္တပဋိသာရိနော။
ဝိဇ္ဇာ စရဏ သမ္ပန္နော၊
သော သေဋ္ဌော ဒေဝမာနုသေ–တဲ့။

ဇနေတသ္မိံ–လောကဌ၊ ဝါ–လူအများထဲ၌၊ ယေ–အကြင်သူတို့သည်၊ ဂေါတ္တပဋိသာရိနော–အမျိုးအနွယ်ကို အစဉ်လျှောက်၍ အယုတ်အမြတ် ဆုံးဖြတ်လေ့ရှိကုန်၏၊ တေသု–ထိုသူတို့တွင် ခတ္တိယော၊ မင်းမျိုးဖြစ်သောသူသည်၊ သေဋ္ဌော–အထူးသဖြင့် ချီးမွမ်းအပ်၍ မြင့်မြတ်လှပါပေ၏။

အိန္ဒိယနိုင်ငံမှာ အမျိုးအနွယ်စိစစ်ပြီး အယုတ်အမြတ် ခွဲခြားလေ့ရှိကြပါတယ်၊ ဗြဟ္မဏလူမျိုးကမြတ်တယ် ခတ္တိယမျိုးကမြတ်တယ်၊ ဝေဿမျိုး သုဒ္ဒမျိုးတွေက ယုတ်ညံ့တယ်လို ဒီလိုအမျိုးဇာတ်အားဖြင့် ခွဲခြားကြတယ်၊ အဲဒီအထဲမှာလဲ အနွယ်အားဖြင့် ကောသိယအနွယ် ဘာရဒ္ဒါဇနွယ်က ယုတ်ညံ့တယ်၊ ဂေါတမအနွယ် မောဂ္ဂလာနအနွယ် ကစ္စာနအနွယ်က မြတ်တယ် စသည်ဖြင့် အနွယ်အားဖြင့်လဲ ခွဲခြားကြတယ်။

ဘယ်လောက်အထိ ခွဲခြားထားသလဲဆိုရင် အမျိုးအနွယ်မြတ်တယ်လို့ အသိအမှတ်ပြုထားတဲ့သူတွေက ဒွန်းစဏ္ဍားပန်းမှိုက်သွန်အစရှိတဲ့ အမျိုးညံ့တွေနဲ့မထိရဘူး၊ ထိမိသွားရင် အသရေယုတ်ညံ့ပျက်စီးသွားတယ်လို့ ယူဆထားကြတယ်။ ဒါကြောင့် ဒွန်းစဏ္ဍားအမျိုးညံ့တွေဟာ မြို့ပြင်မှာ သီးသန့်ရွာတည်ပြီး နေရတယ်၊ မြို့ထဲလာတဲ့အခါလဲ သူ့ကို အမျိုးယုတ်ညံ့သူမှန်းသိပြီး တိမ်းနိုင်ရှောင်နိုင်အောင်လို့ တုတ်နှစ်ချောင်းနဲ့ ဒိုးဒိုးဒေါက်ဒေါက် အသံပြုပြီးလာရသတဲ့၊ မတော်တဆ ထိမိခိုက်မိရင် အသရေယုတ်သွားမှာကို ကာကွယ်နိုင်အောင် သတိပေးတဲ့သဘောပါပဲ၊ ကျွန်တော်အမျိုးယုတ်သူ လာပါတယ်၊ အမျိုးမြတ်တဲ့ အရှင်မြတ်တွေ ရှောင်ကြပါလို့ဆိုလိုတဲ့ သဘောပါပဲ၊ မာတင်္ဂတ်ထဲမှာ ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာဆိုတဲ့ သေဋ္ဌေးသမီးက မာတင်္ဂ သူတောင်းစားကို မြင်တဲ့အတွက် အမင်္ဂလာဖြစ်တယ်လို့ ယူဆပြီး သူ့အဖြေအရံတွေက မာတင်္ဂကို ဝိုင်းပြီးရိုက်ကြတာဟာ ဒီအမျိုး အယုတ်အမြတ် ခွဲခြားတဲ့သဘောပါပဲ၊ အဲဒါတွေကတော့ ဟိုရှေးခေတ်တုန်းက ခွဲခြားပုံတွေပါပဲ၊ ယခုခေတ်မှာလဲ အဲဒီလောက် မဆိုးပေမယ့် ခွဲခြားမှုကတော့ ရှိနေသေးတာပဲ။

ရှိပုံကို တစ်ဆင့်ကြားသိရတာကတော့ မကြာမီက ပျံလွန်တော်မူသွားတဲ့ ဗဟန်းထဲက ဝေဠုဝန်ဆရာတော်ကြီးက သူ့ကိုယ်တွေ့ကို ပြောဖူးတယ်၊ ရှေးဗြိတိသျှခေတ်တုန်းက အဲဒီဆရာတော်ကြီးက အိန္ဒိယသီဟိုဠ်ကို ဘုရားဖူးသွားတဲ့အခါ သူ့ဒကာများနဲ့စပ်ပြီး ကုလားသေဋ္ဌေးကြီး တစ်ဦးအိမ်မှာ ဝင်ရောက်ပြီး တည်းခိုပါသတဲ့၊ အဲဒီအခါ ကုလားသေဋ္ဌေးကြီးက ဘာပြောသလဲဆိုတော့ "ခင်ဗျား၊ ကျုပ်အိမ်မှာ တည်းနိုင်ပါတယ်၊ ဒါပေမယ့် ခင်ဗျားနေသွားတဲ့နေရာမှာ ကျုပ်တို့နေလို့ မဖြစ်ဘူး၊ ဒါကြောင့် နေရာသီးသန့်လုပ်ပေးမယ်လို့လဲ ပြောပါသတဲ့၊ အိမ်သာကိုလဲ ခင်ဗျားတက်သွားရင် ကျုပ်တို့တက်လို့ မဖြစ်ဘူး၊ ဒါကြောင့် အိမ်သာကိုလဲ သီးသန့် လုပ်ပေးမယ်လို့ ပြောပါသတဲ့။

ဒါတောင် မြန်မာပြည်ကမို့ ဒါလောက် အခွင့်ပေးသေးတာ၊ သူတို့ဆီက ဇာတ်နိမ့်တွေဆိုရင် ဒါလောက်တောင် အခွင့်ရမှာမဟုတ်ဘူး၊ အဲဒီဇာတ်နိမ့်တွေကို သူတို့ အလေးအမြတ်ပြုတဲ့ ဘုရားရှိခိုးကျောင်းထဲတောင် မဝင်စေရဘူးတဲ့၊ သူတို့၏ အယူအဆအားဖြင့် အမျိုးညံ့ကမွေးလာရင် မြင့်မြတ်အောင် ပြုပြင်လို့မရတော့ဘူး၊ တစ်ဘဝလုံး ယုတ်ညံ့သွားတော့တာပဲ၊ အမျိုးမြတ်က မွေးလာရင်လဲ ဘာလုပ်နေနေ မြင့်မြတ်နေတယ်လို့ပဲ ယူဆကြတယ်၊ ဒီလိုအယူအဆတွေကတော့ သူတို့၏ ကျမ်းစာတွေမှာလဲ ရှိတယ်၊ ဗုဒ္ဓသာသနာဝင် ပိဋကတ်ကျမ်းတွေမှာလဲ ရှိတယ်။

သီဟိုဠ်မှာလဲ အမျိုးအယုတ်အမြတ်ခွဲခြားမှုဟာ အိန္ဒိယလောက် မပြင်းထန်ပေမယ့် အတော်အတန်တော့ ရှိတာပဲ၊ ဒါကြောင့် သီဟိုဠ်မှာ အမျိုးညံ့ထဲက ဖြစ်လာတဲ့ ရဟန်းကို အမျိုးမြတ်တဲ့သူတွေက အရိုအသေ မဆည်းကပ် မကိုးကွယ်လိုကြဘူး၊ အမျိုးမြတ်တဲ့လူကို အမျိုးညံ့တဲ့ ရဟန်းက ကြောက်ရွံ့သလိုလိုနဲ့ ဖြစ်နေတယ်၊ မြန်မာပြည်မှာတော့ ဒီလိုအမျိုးနဲ့စပ်ပြီး အယုတ်အမြတ်ခွဲခြားတာ ထင်ထင်ရှားရှား မရှိပါဘူး၊ ပစ္စည်းရှိတဲ့လူ၊ အာဏာရှိတဲ့လူကို ရိုသေကြတာပဲ၊ ယခုဒီမှာ ဟောထားတဲ့တရားကတော့ အိန္ဒိယမှာ ဟောတဲ့တရားဖြစ်တဲ့အတွက် အိန္ဒိယအခြေအနေအရ ဟောတဲ့တရားဖြစ်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် အမျိုးအနွယ်နှင့်စပ်ပြီး ငါတို့အမျိုးအနွယ်က မြတ်တယ်၊ သူတို့အမျိုးအနွယ်က ယုတ်တယ်စသည်ဖြင့် စိစစ်ရွေးချယ်လေ့ ရှိတဲ့ လူတွေထဲမှာ ခတ္တိယခေါ်တဲ့ မင်းမျိုးက အမြတ်ဆုံးပါပဲတဲ့၊ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် အဲဒီရှေးတုန်းက ခတ္တိယမင်းမျိုးတွေဟာ သူတို့၏ အမျိုးအနွယ်ကို စောင့်ရှောက်လေ့ရှိကြတယ်၊ ညံ့တဲ့သူတွေနဲ့ အိမ်ထောင်ဖက် မပြုကြဘူး၊ ဒါကြောင့် အမျိုးအနွယ်အားဖြင့်လဲ စင်ကြယ်တယ်၊ နောက်ပြီးတော့ အဲဒီမင်းမျိုးတွေက သူ့အမျိုး သူ့နိုင်ငံအတွက် ရွပ်ရွပ်ချွဲချွဲလဲတိုက်ခိုက်ပြီး ကာကွယ်စောင့်ရှောက်တတ်တယ်၊ အာဏာလဲရှိတယ်၊ ဒါတွေကြောင့် လောကအနေအားဖြင့် မြင့်မြတ်တယ်လို့ ဆိုတာပါပဲ၊ ဒါကြောင့်–

တေသု–အမျိုးအနွယ်ကို အစဉ်လျှောက်၍ အယုတ်အမြတ် ဆုံးဖြတ်ခွဲခြားလေ့ရှိသော ထိုလူတို့တွင်၊ ခတ္တိယော–မင်းမျိုးဖြစ်သော သူသည်၊ သေဋ္ဌော–အထူးသဖြင့် ချီးမွမ်းအပ်၍ မြင့်မြတ်ပါပေ၏လို့ ဆိုပါတယ်၊ နောက်ပြီးတော့ ယော–အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဝိဇ္ဇာစရဏ သမ္ပန္နော–ဝိဇ္ဇာမည်သော ဉာဏ်ထူးများ၊ စရဏမည်သော အခြေခံတရားတို့နှင့် ပြည့်စုံပါပေ၏၊ သော–ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဒေဝမာနုသေ–နတ်လူအများထဲ၌၊ ဝါ–တစ်လောကလုံး၌၊ သေဋ္ဌော–အထူးသဖြင့် ချီးမွမ်းအပ်၍ မြင့်မြတ်လှပါပေတော့၏–တဲ့။

လောကဘက်ကနေပြီး ကြည့်ရင် မင်းမျိုးဖြစ်သူကို အမြတ်ဆုံးလို့ ဆိုရသလိုပင် တရားဘက်ကနေပြီး ကြည့်ရင်တော့ ဝိဇ္ဇာစရဏနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့သူဟာ အမြတ်ဆုံးပါပဲတဲ့၊ ဒီဂါထာကို ပထမစပြီးရွတ်ဆိုတာကတော့ သဟမ္ပတိဆိုတဲ့ အရိယာဗြဟ္မာကြီးပဲ၊ အဲဒီဗြဟ္မာကြီးရွတ်ဆိုတာကို မြတ်စွာဘုရားက သဗ္ဗညုတညာဏ်တော်ဖြင့် ဆင်ခြင်ကြည့်လိုက်တဲ့အခါ ဗြဟ္မာကြီးဆိုတဲ့ အတိုင်း ဟုတ်မှန်ကြောင်းကို တွေ့ရတဲ့အတွက် မြတ်စွာဘုရားကလဲ သဘောတူအခွင့်ပြုတဲ့ အနေဖြင့် ဒီဂါထာကို ထောက်ခံပြီး ဟောတော်မူပါတယ်။

လောကအနေအားဖြင့် မင်းမျိုးတို့ မင်းတို့ဆိုတာ မြတ်တယ်ဆိုပေမယ့် မသေမီကာလ အာဏာရှိစဉ်ကာလလောက်သာမြတ်တယ်လို့ ဆိုနိုင်ပါတယ်၊ အာဏာလက်မဲ့ ဖြစ်နေတဲ့အခါ သေပြီးတဲ့အခါများကျတော့ ဘာမျှအားကိုးစရာတော့ မရှိ

တော့ပါဘူး၊ ဝိဇ္ဇာစရဏနှင့် ပြည့်စုံတဲ့ လူကတော့ အစဉ်ထာဝရ ကောင်းမြတ်ပါတယ်၊ နည်းနည်းပြည့်စုံရင် နည်းနည်းတော့ မြင့်မြတ်တာပဲ၊ များများပြည့်စုံလေလေ များများမြင့်မြတ်တာပဲ၊ ပြည့်စုံလေလေ မြင့်မြတ်လေလေပဲ။

ဣဒ္ဓိဝိအဘိညာဉ်ဖြင့် တန်ခိုးဖန်ဆင်းပြနိုင်မယ်ဆိုရင် မြေလျှိုးမိုးပျံ ပြနိုင်မယ်ဆိုရင် ယခုနေအခါ လူတွေက သိပ်ပြီး အလေးအမြတ်ပြုကြမှာပဲ၊ စေတောပရိညာဏ်ဖြင့် သူတစ်ပါးစိတ်ကို သိပြီးပြောနိုင်ရင်လဲ အလေးအမြတ်ပြုကြမှာပဲ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်ဖြင့် သေသွားတဲ့လူတွေရဲ့ ဖြစ်ရာဘဝကိုပြောနိုင်ရင်လဲ အလေးအမြတ်ပြုကြမှာပဲ၊ ဒိဗ္ဗသောတာဉာဏ် ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်များဖြင့် အကြားအမြင်ပေါက်ပြီး ပြောဟောနိုင်ရင်လဲ သိပ်အလေးအနက်ပြုကြမှာပဲ၊ ဝိပဿနာရှုမှတ်နေရင်း သမာဓိအထူးကောင်းတဲ့ အချိုပုဂ္ဂိုလ်မှာ အဲဒီအဘိညာဉ်များနဲ့ ခပ်တူတူပဲ အကြားအမြင် ရတန်သလောက် ရနေတာရှိတယ်။

ပခုက္ကူခရိုင်ကျွန်းထဲက ဒကာမကြီးတစ်ယောက်ဟာ ဘုန်းကြီးတို့ ညွှန်ကြားနေတဲ့နည်းအတိုင်း ရှုမှတ်အားထုတ်ပြီး အကြားအမြင်တွေ ရနေတယ်လို့ဆိုတယ်၊ တစ်ခါက သူ့ညီမအိမ်မှာ လက်ဝတ်လက်စား ရွှေတွေပျောက်သွားလို့ အဲဒီဒကာမကြီးကို မေးကြည့်သတဲ့၊ ဒကာမကြီးက မပြောချင်ပါဘူးလို့ ငြင်းပယ်နေပေမယ့် အထပ်ထပ်တွယ်ကပ်ပြီး မေးနေတာနဲ့ နောက်ဆုံးတော့ သူက တရားနှလုံးသွင်းပြီး ကြည့်လိုက်တဲ့အခါ ပစ္စည်းရှင်အိမ်မှ အိမ်ဖော်ကလေးမက ယူသွားပြီး အဲဒီကလေးမရဲ့ အိမ် မီးဖိုချောင်က ကျပ်ခိုးစင်ပေါ်မှာ အိုးကလေးထဲထည့်ပြီး တင်ထားတာကို တွေ့မြင်ပါသတဲ့၊ အဲဒီတော့ သူတွေ့မြင်တဲ့အတိုင်းပြောလိုက်တဲ့အခါ ပစ္စည်းရှင် ဒကာမကြီးက ရဲပုလိပ်ကိုခေါ်ပြီး အဲဒီကလေးမအိမ် လိုက်သွားတယ်၊ အဲဒီရောက်တော့ တစ်ခါတည်း မီးဖိုချောင်ထဲ ဝင်သွားပြီး ကျပ်ခိုးစင်ပေါ်က အိုးကလေးကို ဖွင့်ကြည့်ပြီးတော့ သူ့ပစ္စည်းဖြစ်ကြောင်း သိတာနဲ့ ယူပြီး ပြန်လာခဲ့ပါသတဲ့၊ အဲဒါကိုတွေ့မြင်ရတော့ ရဲပုလိပ်ကတောင် အံ့သြသွားပါသတဲ့။

အဲဒါဟာ ရှုမှတ်အားထုတ်ရုံမျှနဲ့ သမာဓိ၏အစွမ်းဖြင့် အကြားအမြင်ရတာလဲ ရှိတယ်ဆိုတာ ယခုခေတ် သက်သေသာဓက တစ်ခုပါပဲ၊ အဲဒီလို အကြားအမြင်ရတာနဲ့စပ်ပြီး အခြားသာဓကများလဲ ရှိပါတယ်၊ အဘိညာဉ်တွေအကုန်ရပြီးတော့ တန်ခိုးပြပြီး ပြောဟောနိုင်မယ်ဆိုရင် လူတွေက အလွန်အလွန် အလေးအမြတ်ပြုကြမှာပဲ။

အရေးကြီးတာကတော့ အဲဒီဝိဇ္ဇာဉာဏ်ထူးတွေထဲမှာ ဝိပဿနာဉာဏ်နဲ့ အာသဝက္ခယဉာဏ်က ပိုပြီးအရေးကြီးပါတယ်၊ ဝိပဿနာဉာဏ်နဲ့ ပြည့်စုံနေရင် စူဠသောတာပန်ဖြစ်ပြီး ဂတိမြဲတယ်လို့ ယုံကြည်ရပါတယ်၊ အာသဝက္ခယဉာဏ်ခေါ်တဲ့ မဂ်ဉာဏ်လေးပါးထဲက သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်နှင့်ပြည့်စုံရင် သောတာပန်ဖြစ်ပြီး အပါယ်သံသရာကို လွတ်မြောက်သွားပြီ၊ခုနစ်ဘဝထက်ပိုလွန်ပြီး ဖြစ်ရမည့် ဘဝဆင်းရဲတွေလဲ ကင်းသွားပြီ၊ ခုနစ်ဘဝအတွင်းမှာ ရဟန္တာဖြစ်ပြီး နိဗ္ဗာန်ကို ဝင်စံရတော့မယ်၊ ဒါကြောင့် ကောင်းမြတ်လှပါပြီ၊ အထက်မဂ်ဉာဏ်များနှင့် ပြည့်စုံရင်တော့ ကောင်းမြတ်ကြောင်း အထူးပြောစရာမလိုပါဘူး။

နောက်ပြီးတော့ လူ့လောက နတ်လောက ဗြဟ္မာလောကမှ အထက်တန်းရောက်ပြီး ကြီးပွားချမ်းသာနေကြတဲ့ လူတွေ နတ်တွေ ဗြဟ္မာတွေဟာ သီလအစရှိသော စရဏတရားနှင့်ပြည့်စုံတဲ့ လူတွေပဲ၊ အထူးအားဖြင့် သဒ္ဓါအစရှိသော သူတော်ကောင်းတရားများနှင့် ပြည့်စုံတဲ့သူတွေပဲ၊ သဒ္ဓါတရားရှိတဲ့သူတွေက ဒါနအစရှိသော ကုသိုလ်ကောင်းမှုတွေကို ပြုကြတယ်၊ အဲဒီကောင်းမှုရှိတဲ့သူတွေပဲ လူ့လောက နတ်လောကမှာဖြစ်ပြီး ကြီးပွားချမ်းသာနေကြတယ်၊ ယခုလို တရားနာတယ် တရားအားထုတ်တယ်ဆိုတာဟာလဲ သဒ္ဓါအစရှိသော စရဏတရားနှင့် ပြည့်စုံတဲ့သူတွေပဲ၊ အရိယမဂ်ဖိုလ်ဉာဏ်ကို ရောက်တယ် ရတယ်ဆိုတဲ့သူတွေလဲ ဒီစရဏတရားနှင့် ပြည့်စုံတဲ့လူတွေပဲ၊ ဒါကြောင့် စရဏတရားနှင့် ပြည့်စုံတဲ့သူဟာလဲ မြင့်မြတ်ပါပေတယ်။

ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ဝိဇ္ဇာရော စရဏရော နှစ်ပါးစလုံးနှင့် ပြည့်စုံရင်သာပြီး မြတ်တာပဲ၊ ဒါကြောင့် သော–ထိုဝိဇ္ဇာ စရဏနှင့် ပြည့်စုံသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဒေဝမာနုသေ–နတ်လူအများထဲ၌၊ သေဋ္ဌော–အထူးသဖြင့် ချီးမွမ်းအပ်၍ မြင့်မြတ်လှပါပေတော့၏–လို့ မိန့်ဆိုထားတာပါပဲ။

ယခုယောဂီတွေလဲ ဝိဇ္ဇာစရဏနှင့်ပြည့်စုံတယ်

ယခုတရားအားထုတ်နေကြတဲ့ ယောဂီတွေထဲမှာလဲ ဝိ–မ–ဏ္ဍ–ဒိ–စေ–ပု–ဒိ–အာဆိုတဲ့ ဝိဇ္ဇာရှစ်ပါးထဲက ဝိ–ဆိုတဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ်ဝိဇ္ဇာနဲ့ ပြည့်စုံနေတယ်၊ အရိယမဂ်ကို ရောက်တဲ့သူမှာတော့ အာသဝက္ခယဉာဏ်နှင့်လဲ ပြည့်စုံတယ်၊ စရဏဆယ့်ငါးပါးထဲကလဲ သီလလဲ ပြည့်စုံတယ်၊ မပြတ်ရှုမှတ်နေတဲ့အတွက် ဏ္ဍန္ဒြေကို စောင့်စည်းမှုလဲ ပြည့်စုံတယ်၊ ရှုမှတ်ပြီး စားတဲ့အတွက် ဘောဇဉ်၌ အတိုင်းအရှည်သိမှုလဲ ပြည့်စုံတယ်၊ လေးနာရီလောက်သာ အိပ်ချိန်ထားပြီး မပြတ်ရှုမှတ်နေတဲ့အတွက် နိုးကြားမှုလဲ ပြည့်စုံနေတယ်၊ သဒ္ဓါအစရှိသော သူတော်ကောင်းတရားတွေနဲ့ ပြည့်စုံတာကိုတော့ အထူးပြောစရာ မလိုပါဘူး။

ဒါကြောင့် ယခုဒီသာသနာ့ရိပ်သာမှာ ကြိုးကြိုးစားစား အားထုတ်နေကြတဲ့ ယောဂီတွေဟာလဲ ဝိဇ္ဇာစရဏတွေနဲ့ ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ ပြည့်စုံနေကြပါတယ်၊ ဝိဇ္ဇာစရဏနှင့် ပြည့်စုံတဲ့သူဟာ အထူးသဖြင့် ချီးမွမ်းအပ်တဲ့သူ၊ မြင့်မြတ်တဲ့သူပဲလို့ ဟောထားတဲ့ ဒေသနာတော်နှင့် ကိုက်ညီနေပါတယ်၊ အဲဒါကို ဆင်ခြင်ကြည့်ရင် အင်မတန် ဝမ်းသာစရာ ကောင်းပါတယ်၊ အဲဒီလို ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာဖြစ်ပြီး ပြည့်စုံသည်ထက် ပြည့်စုံအောင် ရှုမှတ်အားထုတ်သွားကြဖို့ပါပဲ။

မြတ်စွာဘုရားမှာတော့ ယခုပြောခဲ့တဲ့ ဝိဇ္ဇာဉာဏ်ထူးသုံးပါး၊ ဝိဇ္ဇာဉာဏ်ထူးရှစ်ပါး၊ စရဏတရား တစ်ဆယ့်ငါးပါးတို့ဖြင့် လုံးဝဥသုံ အကြွင်းမဲ့ပြည့်စုံတော်မူပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ဂုဏ်တော်ကိုးပါးထဲမှာ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နောလို့ ဂုဏ်တော်တစ်ပုဒ် အဖြစ်ဖြင့် ဖော်ပြထားတယ်၊ အဲဒီဂုဏ်ပုဒ်ကို ရွတ်ဆိုပြီး ကြည်ညိုကြရအောင် လိုက်ဆိုကြရမယ်။

ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော–ဝိဇ္ဇာမည်သော ဉာဏ်ထူးသုံးပါး၊ ဉာဏ်ထူး ရှစ်ပါး၊ စရဏမည်သော အခြေခံအကျင့်တရား တစ်ဆယ့်ငါးပါးတို့နှင့် လုံးဝဥသုံ ပြည့်စုံတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား။

သုပ္ပဗုဒ္ဓဝတ္ထု

ဒီနေရာမှာ ဝိဇ္ဇာစရဏနှင့်ပြည့်စုံရင် မြတ်တဲ့အကြောင်းနှင့်စပ်ပြီး သုပ္ပဗုဒ္ဓဆိုတဲ့ သူဆင်းရဲတစ်ယောက်အကြောင်းကို ထုတ်ပြဦးမယ်၊ မြတ်စွာဘုရားလက်ထက်တော် ကာလတုန်းက ရာဇဂြိုဟ်မြို့မှာ သုပ္ပဗုဒ္ဓဆိုတဲ့ လူဆင်းရဲတစ်ယောက်ရှိတယ်၊ သူ့မှာ ငယ်ရွယ်စဉ်ကတည်းက မိဘများက စွန့်ပစ်သွားကြလို့ ခွက်လက်စွဲပြီး တောင်းရမ်းစားနေရတယ်၊ တစ်ကိုယ်လုံးမှာ နူနာရောဂါကလဲ စွဲကပ်နှိပ်စက်နေတယ်၊ အိပ်ရာနေရာကလဲမရှိဘူး၊ အိမ်ကြားလမ်းဘေး သင့်တော်ရာမှာ မှီကပ်ပြီး အိပ်ရတယ်၊ ညအခါဆိုရင် နူနာရောဂါက နှိပ်စက်လို့ အလွန်နာကျင်တဲ့အတွက် ညည်းညူဟစ်အော်နေရတယ်၊ ပတ်ဝန်းကလူတွေဟာ သူ့ညည်းညူသံကြောင့် အိပ်ပျော်နေရာက နိုးကြရတယ်၊ ဒါကြောင့် သူ့ကို သုပ္ပဗုဒ္ဓလို့ ခေါ်ကြတယ်၊ အိပ်နေတဲ့သူတွေကို ကောင်းကောင်းနိုးစေသူလို့ အနက်ရပါတယ်။

တစ်နေ့သောအခါ သုပ္ပဗုဒ္ဓဟာ စားစရာကို တောင်းရမ်းရှာဖွေနေရင်း ပရိသတ်အစုအဝေးကို မြင်တာနဲ့ အဲဒီမှာ စားစရာရလိမ့်မယ်ထင်ပြီး အဲဒီ ပရိသတ်ရှိရာသို့ သွားတယ်၊ ပရိသတ်အစွန်ရောက်တော့မှ မြတ်စွာဘုရားတရားဟောနေကြောင်းသိရတယ်၊ အဲဒီအခါ သူလဲ တရားနာလိုတဲ့စိတ်ရှိတာနဲ့ ရှိသေစွာတရားနာနေတယ်၊ မြတ်စွာဘုရားက ဗုဒ္ဓစက္ခုခေါ်တဲ့ ဉာဏ်ဖြင့် ကြည့်လိုက်တဲ့အခါ သုပ္ပဗုဒ္ဓ တရားထူးရမည့်အကြောင်းကို မြင်တော်မူတဲ့အတွက် ဒါနကထာ သီလကထာ စသည်ကို အစဉ်အတိုင်း ဟောတော်မူပါတယ်၊ အဲဒီတရားကို ကြားနာနေရင်း သုပ္ပဗုဒ္ဓမှာ သဒ္ဓါတရား ဖြစ်လာတယ်၊ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက သီလအကြောင်းဟောအခါ သတ်ခြင်း ခိုးခြင်းစသော အကုသိုလ်ကြိုဉ်ရောင်ဖို့ သူက စိတ်ကို ဆောက်တည်လိုက်တယ်၊ ဒါနသီလ၏အကျိုးတွေ ကာမဂုဏ်၏ ညစ်နွမ်းပုံတွေ ကာမဂုဏ်ကို စွန့်လွှတ်ပုံတွေ စသည်ကို ကြားနာရတဲ့အခါ သူ့မှာ ဝမ်းမြောက်တဲ့ ပီတိပါမောဇ္ဇတွေ ဖြစ်နေတယ်၊ အဲဒီအခါမှာ နီဝရဏကင်းနေတဲ့အခါပဲ၊ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက အဲဒီအခါမှာ ဒုက္ခ သမุဒယ နိရောဓ မဂ္ဂဆိုတဲ့ သစ္စာလေးပါးကို ဟောတော်မူတယ်၊ သုပ္ပဗုဒ္ဓဟာ အဲဒီ သစ္စာလေးပါးတရားကို ကြားနာရင်း ဝိပဿနာရှုပြီး သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်သို့ ရောက်သွားတယ်၊ သောတာပန်ဖြစ်သွားတယ်။

မြတ်စွာဘုရားက တရားဒေသနာကို အပြီးသတ်လိုက်တဲ့အခါ တရားနာပရိသတ်တွေဟာ ထပြီးပြန်ကြတယ်၊ သုပ္ပဗုဒ္ဓလဲ အများနဲ့အတူ လိုက်သွားပြီးတဲ့နောက် မြတ်စွာဘုရားထံ ပြန်လာခဲ့တယ်၊ သူ့ရည်ရွယ်ချက် သူသိတဲ့တရားကို မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်ထားတင်ပြလိုတဲ့အတွက်ပါပဲ၊ အဲဒါကို သိကြားမင်းကမြင်တွေ့တော့ တကယ်ဟုတ်မဟုတ် စုံစမ်းလိုတဲ့အတွက် လမ်းခုလတ်ကဆီးပြီး ဒီလိုပြောတယ်၊ ဟေ့ သုပ္ပဗုဒ္ဓ၊ သင်ဟာ အဆင်းရဲဆုံး အမွဲဆုံး လူတစ်ယောက်ဖြစ်တယ်၊ နူနာတွေလဲစွဲလို့ အတိဒုက္ခရောက်နေတယ်၊ ငါပြောတာကို လိုက်နာရင် သင့်အား စည်းစိမ်ဥစ္စာတွေကိုလဲ အများကြီးပေးမယ်၊ ရောဂါဝေဒနာတွေကိုလဲ ပျောက်ကင်းစေမယ်လို့ပြောတယ်။

ခင်ဗျားကဘယ်သူလဲ၊ ဘာကို လိုက်နာရမှာလဲလို့ သုပ္ပဗုဒ္ဓက မေးတယ်၊ ငါက နတ်တို့အရှင် သိကြားမင်းပေါ့၊ သင် လိုက်နာရမှာကတော့ တခြားမဟုတ်ဘူး၊ ယခုဟောပြောနေတဲ့ ဂေါတမဗုဒ္ဓဆိုတာ ဘုရားအစစ်မဟုတ်ဘူး၊ ဗုဒ္ဓဟောတဲ့ တရားလဲ တရားကောင်း တရားအစစ်မဟုတ်ဘူး၊ ဗုဒ္ဓ၏ တပည့်အပေါင်း သံဃာဟာလဲ သံဃာအစစ်မဟုတ်ဘူး၊ “ငါသည် ဘုရားဖြင့် အလိုမရှိ၊ တရားဖြင့် အလိုမရှိ၊ သံဃာဖြင့် အလိုမရှိ” လို့ ဒီလို ပြောဆိုရမယ်လို့ သိကြားမင်းက ပြောတယ်။

ဒီတော့ သုပ္ပဗုဒ္ဓက “ခင်ဗျားဟာ သိကြားမင်းဆိုပြီး တယ်ရိုင်းစိုင်းတာပဲ၊ မပြောသင့်တဲ့စကားတွေ ပြောတာပဲ၊ ခင်ဗျားဟာ ကျုပ်နဲ့စကားပြောဖို့တောင် မထိုက်မတန်ပါဘူး၊ နောက်ပြီးတော့ ခင်ဗျားကကျုပ်ကို အလွန်ဆင်းရဲတယ်၊ အားကိုးရာမရှိဘူးလို့ စွပ်စွဲပြောဆိုတယ်၊ ဘာကြောင့် ဒီလိုဆိုရတာလဲ၊ ကျုပ်က ယခုမြတ်စွာဘုရား၏ သားကောင်းအစစ် ဖြစ်နေပါတယ်၊ မဆင်းရဲပါဘူး၊ အမြတ်ဆုံးချမ်းသာဖြင့် ချမ်းသာနေပါတယ်၊ ပြည့်စုံကြွယ်ဝနေပါတယ်၊ ဘာ့ကြောင့်လဲဆိုရင် မြတ်စွာဘုရားက သဒ္ဓါ သီလ ဟိရိ သြတ္တပ္ပ သုတ စာဂ ပညာဆိုတဲ့ သူတော်ကောင်းဥစ္စာ ခုနစ်ပါးနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့သူကို ပြည့်စုံကြွယ်ဝ

တဲ့သူလို့ ဟောထားပါတယ်၊ အဲဒီသူတော်ကောင်းဥစ္စာတွေဟာ ကျုပ်မှာလဲ ပြည့်စုံနေပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ကျုပ်ဟာ အလွန် ပြည့်စုံ ကြွယ်ဝနေပါတယ်၊ ခင်ဗျားဟာ ကျုပ်နဲ့စကားပြောရန် မထိုက်ပါဘူး၊ သွားပါ" လို့ ဆိုပြီး နှင်ထုတ်လိုက်ပါသတဲ့။

အဲဒီကနောက် ဘုရားထံသွားပြီး သူသိမြင်ပုံကို လျှောက်တယ်၊ တရားအထူးတွေ့တဲ့သူက သူတွေ့ပုံကို မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်ထားချင်တယ်၊ ယခုကာလမှာလဲ ယောဂီတွေဟာ ရှုမှတ်လို့ ကောင်းပြီး အထူးကို တွေ့လာရင် ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာကို လျှောက်ချင်ကြတာပဲ၊ ဒါ ကြောင့် သုပ္ပဗုဒ္ဓ ကလဲ သူတွေ့ပုံသိပုံကို မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်တာပါပဲ၊ အဲဒီလို လျှောက်ပြီး ပြန်သွားတဲ့အခါ ရှေးဘဝက သူပြုခဲ့ဖူးတဲ့ အကုသိုလ်ကံကြောင့် သားငယ်ရှိတဲ့ နွားမက ဥလို့ သေဆုံးသွားရှာတယ်၊ သေသည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် တာဝတိံသာနတ်ပြည်မှာ အလွန်တင့်တယ်ပြည့်စုံတဲ့ နတ်သားသွားဖြစ်တယ်၊ အဲဒီနတ်ဘဝရောက်တော့ သာသနာပ–က ကုသိုလ်ကြောင့် နတ်ပြည်ရောက်နေကြတဲ့ နတ်များထက် သူက ပိုပြီး တန်ခိုးပြီးနေတယ်။

ဒါကြောင့် အဲဒီတန်ခိုးနည်းတဲ့နတ်တွေက သူ့ကို မနာလိုဖြစ်ပြီး ကဲ့ရဲ့စကားပြောကြသတဲ့၊ ဒီအကောင်ဟာ လူ့ဘဝ တုန်းက အင်မတန် အောက်တန်းကျတဲ့ လူစုပ်လူနှုပ်ကလေးပဲ၊ သူက ယခုတော့ ငါတို့အထက် ရောက်နေတယ်စသည်ဖြင့် ကဲ့ရဲ့စကားပြောကြသတဲ့ အဲဒါကို ကြားရလို့ သိကြားမင်းက အဲဒီ မနာလိုတဲ့ နတ်တွေကို သြဝါဒစကား ပြောကြားရတယ်၊ အချင်းနတ်သားတို့ သုပ္ပဗုဒ္ဓနတ်သားကို မနာလိုဝန်တိုမရှိကြပါနဲ့၊ သူ့ကုသိုလ်နဲ့သူ အကျိုးပေးနေတာပါ၊ မနာလိုဖြစ်စရာ အကြောင်းမရှိပါဘူး၊ သူက လူ့ဘဝတုန်းက နောက်ဆုံးအချိန်မှာ မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်ကိုနာပြီးတော့ သဒ္ဓါ သီလ သုတ စာဂ ပညာဆိုတဲ့ သူတော်ကောင်းတရားတွေကို ဆောက်တည်ပွားများခဲ့တယ်၊ ဒါကြောင့် ယခုအခါမှာ သူက အဆင်း အခြွေအရံစသည်ဖြင့် သင်တို့ထက်သာလွန်တဲ့နတ် ဖြစ်နေတာပါ၊ သူကံနဲ့သူ အကျိုးပေးနေတာပါ၊ မနာလို ဝန်တိုမရှိကြပါနဲ့ လို့ သြဝါဒစကား ပြောကြားရပါသတဲ့။

အဲဒီဝတ္ထုထဲမှာ လူ့ဘဝထဲမှာ လူ့ဘဝတုန်းက အောက်တန်းအကျဆုံး အဆင်းရဲဆုံးလူဖြစ်ပေမယ့် သဒ္ဓါ သီလ အစရှိသော သူတော်ကောင်း တရားနဲ့ ပြည့်စုံနေရင် မြင့်မြတ်တဲ့အကြောင်း၊ အဲဒီ သဒ္ဓါစသည်တွေက စရဏတရားတွေပဲ၊ တရားနာပြီး ဝိပဿနာဉာဏ်တွေရသွားတာက ဝိဇ္ဇာဉာဏ်ထူးတွေကို ရသွားတာပဲ၊ ဒါကြောင့် သုပ္ပဗုဒ္ဓဟာ သေခါနီး နာရီအနည်းငယ် လောက်အတွင်းမှာ ဝိဇ္ဇာစရဏနျင့် ပြည့်စုံသွားလို့ မြင့်မြတ်သွားတယ်ဆိုတဲ့အကြောင်း–ဒါတွေက ဒီမှာ ပြောလိုရင်းပါပဲ၊ အဲဒီ ဝတ္ထုမှာ နူနာတွေစွဲကပ်ပြီး လူဆင်းရဲဖြစ်ရတာကတော့ ရှေးဘဝတစ်ခုက သေဘ္ဘေးဖြစ်စဉ်မှာ တဂရသိခီဆိုတဲ့ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါကို နူနာရှိသူလို့ ဆဲရေးပြီး မရိုမသေ ပြုခဲ့ဖူးလို့တဲ့၊ နွားမဥ့်အသတ်ခံရတာကတော့ သေဘ္ဘေးသားဖြစ်စဉ် အခြားဘဝတုန်းက ပြည့်တန်ဆာမတစ်ယောက်ကို ပစ္စည်းယူပြီး လူလဲသတ်ခဲ့ဖူးလို့တဲ့၊ အဲဒါတွေအကြောင်းပြုပြီး မြတ်စွာဘုရားက အဲဒီအကြောင်း တွေကို အမိန့်ရှိစဉ်မှာပင် မျက်စိမြင်တဲ့လူဟာ ဆူးငြောင့်ခလုတ် ကျင်းချိုင့်များကို ရှောင်သလိုပင် မကောင်းမှုကို ရှောင်သင့် ကြောင်း ဥဒါန်းစကား မြွက်ကြားတော်မူပါတယ်။

ယခုပြောခဲ့တဲ့ သုပ္ပဗုဒ္ဓဝတ္ထုဖြင့် မကောင်းမှုဟူသမျှကို ရှောင်သင့်ကြောင်း အဲဒီလိုမကောင်းမှုကြောင့် အလွန်ယုတ်ညံ့ တဲ့ဘဝကိုရောက်နေတာတောင်မှ ဝိဇ္ဇာစရဏနှင့်ပြည့်စုံလျှင် မြင့်မြတ်သွားတဲ့ အကြောင်းများကိုသိပြီးတော့ ယခုလို ဝိဇ္ဇာစရဏ နှင့်ပြည့်စုံအောင် ဝိပဿနာအလုပ်ကို အားထုတ်နေကြရတာဟာ အကောင်းဆုံး အမြတ်ဆုံးအလုပ်ကို အားထုတ်နေကြရတာပဲ လို့ နှလုံးသွင်း ဆင်ခြင်ပြီး တိုးတက်သည်ထက် တိုးတက်သွားအောင် အားထုတ်ကြဖို့ပါပဲ။

နောက်ဆုံးအဖြေ ၂–ချက်

ဝိဇ္ဇာစရဏနှင့် ပြည့်စုံပုံအကြောင်းကတော့ တော်လောက်ပါပြီ၊ ယခု ဟေမဝတနတ်က "ဘယ်နှယ်လဲ သင့်ဆရာ ဘုရားမှာ အာသဝေါကိလေသာများ ကုန်ပါရဲ့လား၊ ကင်းပါရဲ့လား၊ ဘဝအသစ်ဖြစ်ခြင်း ကင်းပါရဲ့လား"လို့ မေးထားတဲ့ မေးခွန်းနှစ်ချက်ဖြေပုံကို ထပ်ပြီး ရှင်းပြရမယ်၊ ဒါကတော့ သိပ်လွယ်နေတဲ့အတွက် အကျယ်ချဲ့နေဖို့ မလိုပါဘူး၊ အစပထမက ပြောခဲ့တဲ့ စကားဖြင့်ပင် ပြည့်စုံနေပါပြီ၊ ယခုပြောရမှာကတော့ အစဉ်ကျရောက်နေတဲ့ အဖြေကို နိဂုံးချုပ်အနေနဲ့ ပြောရုံမျှပါပဲ၊ အဲဒီမေးခွန်းနှစ်ချက်ကို သာတာဂိရိနတ်က–

သမ္မ–အဆွေတော် ဟေမဝတနတ်မင်း၊ အသ–ငါတို့ဆရာဖြစ်တော်မူသော ထိုမြတ်စွာဘုရား၏၊ သန္တာနေ–သန္တာန်၌၊ သဗ္ဗေ အာသဝါ–အလုံးစုံသော ကိလေသာ အာသဝေါတရားတို့သည်၊ ခီဏာ–ကုန်ခမ်းကင်းကွာ စင်ကြယ်ကြပါကုန်၏၊ အသ–ငါတို့ဆရာဖြစ်တော်မူသော ထိုမြတ်စွာဘုရားအား၊ ပုနဗ္ဘဝေါ–တစ်ဖန်ဖြစ်ရမည့် ဘဝသစ်သည်၊ နတ္ထိ–မရှိတော့ပြီ"လို့ ဖြေကြားလိုက်ပါတယ်။

အဲဒီအာသဝေါ ကိလေသာ ကုန်ကင်းတာနဲ့ ဘဝအသစ် မဖြစ်ရတာဟာ အရေးအကြီးဆုံးပဲ၊ ဝိဇ္ဇာစရဏနှင့် အတော် အတန် ပြည့်စုံနေပေမယ်လို့ အာသဝေါကိလေသာ မကင်းသေးရင် ဘဝအသစ်ဖြစ်ပြီး ဇာတိ ဒုက္ခ စသည်ကို တွေ့ရပေလိမ့်ဦး မယ်၊ အာသဝေါကိလေသာခပ်သိမ်း အကုန်ကင်းငြိမ်းရင်တော့ ဘဝအသစ်မဖြစ်ရတော့ဘူး၊ ဘဝအသစ်မဖြစ်ရင် ဒုက္ခခပ်သိမ်း

အကုန်ငြိမ်းတော့တာပဲ၊ ဒါကြောင့် အရေးကြီးဆုံး ဖြစ်တဲ့အတွက် ဒီအချက်နှစ်ခုကို နောက်ဆုံးပိတ်အနေဖြင့် မေးတယ်၊ သာတာဂိရိနတ်ကလဲ အာသဝေါခပ်သိမ်း အကုန်ငြိမ်းကြောင်း ဖြစ်ရမည့်ဘဝအသစ် မရှိတော့ကြောင်း ဖြေကြားလိုက်ပါတယ်၊ အဲဒါကို ဘုန်းကြီးက "အာသဝေါခပ်သိမ်း ကုန်ငြိမ်းစင်ကြယ် တရားမင်း ကင်းရှင်းနောင်ဖြစ်ဖွယ်"လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်၊ အဲဒါကို အစကစပြီး ဆိုကြဦးစို့။

"ဝိဇ္ဇာဉာဏ်များ သုံးပါးရှစ်သွယ်၊
စရဏဆယ့်ငါး ကျင့်အားစုံတယ်။
အာသဝေါခပ်သိမ်း ကုန်ငြိမ်းစင်ကြယ်၊
တရားမင်း ကင်းရှင်းနောင်ဖြစ်ဖွယ်။

တစ်ဆင့်ကြားကာမျှဖြင့် ကြည်ညှိသူထဲက အမြတ်ဆုံး

အဲဒီလို နတ်နှစ်ဦး မေးဖြေနေကြတဲ့ ဘုရားဂုဏ်တွေကို ကြားနာရတဲ့ ကာဠီဆိုတဲ့ အမျိုးသမီးမှာ ကြားနာရင်း ပီတိတွေ တဖြန်းဖြန်းနဲ့ ဖြစ်နေတယ်၊ အဲဒီလို ဖြစ်ပွားနေတဲ့ ပီတိကို အမှတ်သတိပြုရင်း ကုန်ကုန်သွားတာကို သိသိသွားတယ်၊ အဲဒီလိုသိရင်း ဝိပဿနာဉာဏ်တွေ တစ်ခဏချင်း အစဉ်အတိုင်းတက်ပြီး သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်ရောက်ကာ သောတာပန်ဖြစ်သွားပါသတဲ့၊ အဲဒီလို သောတာပန်ဖြစ်ပြီးတဲ့နောက် အဲဒီအမျိုးသမီးဟာ သောဏကုဋ္ဌိကဏ္ဏမထေရ်၏ အလောင်းအလျာဖြစ်တဲ့ သားဦးရတနာကို ဖွားမြင်ပါသတဲ့၊ အဲဒီကာဠီဟာ လူအမျိုးသမီးထဲမှာ ပထမဆုံး သောတာပန် ဥပသိကာမ ဖြစ်ပါတယ်၊ နတ်တွေထံမှ တစ်ဆင့်ကြားစကားဖြင့် သောတာပန်ဖြစ်သည်အထိ သဒ္ဓါတရား အင်အားကောင်းမှု ထူးချွန်တဲ့အတွက် တစ်ဆင့်ကြားကာမျှဖြင့် ဘုရားကိုကြည်ညိုတဲ့ အမျိုးသမီးလောကထဲမှာ အမြင့်အမြတ်ဆုံးဧတဒဂ်ဂုဏ်ထူးဖြင့် နောင်ကာလမှာ မြတ်စွာဘုရားက ချီးကျူးချီးမြှင့်တော်မူပါတယ်။

ဟေမဝတနတ်မှာလဲ သာတာဂိရိနတ်၏ ဖြေဆိုချက်များဖြင့် မြတ်စွာဘုရားအပေါ်မှာ သက်ဝင်ယုံကြည်တဲ့ သဒ္ဓါထက်သန်စွာ ဖြစ်လာပါတယ်၊ ဒါကြောင့် "မြတ်စွာဘုရား၏ စိတ်နလုံးတော်လဲ ပြည့်စုံစင်ကြယ်ပါသည်၊ ကိုယ်အမှုနှုတ်အမှုလဲ ပြည့်စုံစင်ကြယ်ပါပေသည်၊ ထိုသို့ ကိုယ်နှုတ်နှလုံး သုံးပါးလုံး စင်ကြယ်၍ ဝိဇ္ဇာစရဏနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားကို အမှန်အတိုင်း ချီးကျူးပါပေသည်၊"လို့ ဟေမဝတနတ်က သာတာဂိရိနတ်ကို ချီးမွမ်းစကားပြောကြားပါတယ်၊ အဲဒါကတော့ နောက်သီတင်းကျမှ ဆက်ပြီးဟောရမယ်၊ ဒီကနေ့တော့ ဒီတွင်ပဲ ရပ်ပြီး တရားသိမ်းကြစို့။

ဤဟေမဝတ သုတ္တန်တရားတော်ကို ရိုသေစွာ နာခံမှတ်သားကြရသော ဓမ္မသဝနကုသိုလ်ကံ စေတနာတို့၏ အစွမ်းအာနုဘော်ကြောင့် ယခုတရားနာ ပရိသတ်အပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့သည် သုတ္တန်တရားတော်၌ပါဝင်သော ဝိဇ္ဇာစရဏတရားတို့နှင့် ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ ပြည့်စုံအောင် ကျင့်ကြံပွားများအားထုတ်ကြ၍ ဝိပဿနာဉာဏ်အစဉ်၊ အရိယာမဂ်ဉာဏ်အစဉ်ဖြင့် ဆင်းရဲခပ်သိမ်း ငြိမ်းရာဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာမြတ်ကို လျင်မြန်စွာ ဆိုက်ရောက်၍ မျက်မှောက်ပြုနိုင်ကြပါစေ။

သာဓု–သာဓု–သာဓု

ဟေမဝတ္ထသုတ္တန်တရားတော် စတုတ္ထတွဲပြီး၏။

ဟေမဝတသုတ္တန် တရားတော်

ပဠာမပိုင်း

၁၃၂၅–ခုနှစ်၊ ကဆုန်လဆန်း (၈)ရက် ဟောသည်

တရားအနှုသန္ဓေ

ဟေမဝတသုတ္တန်တရားတော်ကို ဟောလာတာ ၄–ရက်ရှိသွားပြီ၊ အဲဒီ ၄–ရက်အတွင်းမှာ နိဒါန်းပိုင်းကတော့ ပြည့်စုံသလောက် ရှိသွားပါပြီ၊ အနည်းငယ်လောက် ကျန်ပါတော့တယ်၊ အဲဒီနိဒါန်းအကျန်က စပြီး ဟောရမယ်။

အပြန်အလှန် ခြီးမွမ်းဖိတ်ခေါ်ခြင်း

တစ်နေ့က ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ဝိဇ္ဇာစရဏနှင့် ပြည့်စုံကြောင်း အာသဝေါကိလေသာတွေ အကုန်ကင်းငြိမ်းကြောင်း၊ တစ်ဖန်ဖြစ်ရန် ဘဝအသစ်မရှိကြောင်းများကို သာတာဂိရိနတ်က ဝန်ခံဖြေကြားလိုက်သောအခါ ဟေမဝတနတ်က ကောင်းကောင်းကြီး သဘောကျကျေနပ်သွားပါတယ်၊ သာတာဂိရိနတ်ပြောတဲ့ ဘုရားဟာ ရှေးကပွင့်ခဲ့တဲ့ ကဿပဘုရားလိုပင် ဘုရားအစစ်အမှန် ဟုတ်ပါပေတယ်လို့ ဆုံးဖြတ်ချက်ချပြီးတော့ သူက ဒီလိုချီးမွမ်းလက်ခံပါတယ်။

သမ္မန္ဓ မုနိနော စိတ္တံ၊
ကမ္မုနာ ဗျပ္ပထေန စ။
ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္မန္ဓံ၊
ဓမ္မတော နံ ပသံသသိ။

သမ္မ–အဆွေတော်သာတာဂိရိနတ်မင်း၊ မုနိနော–အသင်နတ်မင်း ချီးကျူးပြောပြနေသော မြတ်စွာဘုရား၏၊ စိတ္တံ–စိတ်နှလုံးတော်သည်၊ သမ္မန္ဓ–"ငါတို့ဘုရား စိတ်ထားကောင်းစွာ" စသည်ဖြင့် သင်ပြောဆိုသည့်အတိုင်းပင် ပြည့်စုံစင်ကြယ်လှပါပေ၏၊ ကမ္မုနာ စ–ကိုယ်ဖြင့်ပြုသည့် ကာယကံအမှုအားဖြင့်လည်း၊ သမ္မန္ဓ–"မပေးဝတ္ထု ယူမှုကင်းကွာ"စသည်ဖြင့် သင်ပြောဆိုသည့်အတိုင်းပင် ပြည့်စုံစင်ကြယ်လှပါပေ၏၊ ဗျပ္ပထေန စ–ပြောဆိုမှု ဝစီကံအားဖြင့်လည်း၊ သမ္မန္ဓ–"လိမ်လည်မပြောကုန်းချောကင်းသည်" စသည်ဖြင့် သင်ပြောဆိုသည့်အတိုင်းပင် ပြည့်စုံစင်ကြယ်လှပါပေ၏၊ ဝိဇ္ဇာစရဏ သမ္မန္ဓ–ဝိဇ္ဇာစရဏနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော၊ နံ–ထိုမြတ်စွာဘုရားကို၊ တံ–သင်သည်၊ ဓမ္မတော–အဟုတ်အမှန်အားဖြင့်၊ ဝါ–အမှန်အတိုင်း၊ ပသံသသိ–ချီးကျူး ပြောပြပါပေ၏–တဲ့။

အဲဒါဟာ ဟေမဝတနတ်ကလက်ခံပြီး သူ့မိတ်ဆွေသာတာဂိရိနတ်ကို ချီးမွမ်းပုံပဲ၊ ဆိုလိုတာကတော့ မိတ်ဆွေသာတာဂိရိ ချီးကျူးပြောပြတဲ့ မြတ်စွာဘုရားဟာ မိတ်ဆွေက ဝန်ခံပြီး ပြောပြသည့်အတိုင်းပင် ကာယကံ ဝစီကံ မနောကံ အကုန်လုံးစင်ကြယ်ပါပေတယ်၊ ဝိဇ္ဇာစရဏနှင့်ပြည့်စုံလို့ တကယ်ချီးကျူးထိုက်တဲ့ ဘုရားကို ချီးကျူးပေတာပဲ၊ အဲဒါကို ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာနဲ့လက်ခံပါတယ်၊ သာဓုခေါ်ပါတယ်၊ အနုမောဒနာပြုပါတယ်–လို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ အဲဒီတော့ သာတာဂိရိနတ်ကလဲ ဟေမဝတနတ်ကို တုံ့ပြန်ပြီး ဒီလိုချီးကျူးပါတယ်။

သမ္မန္ဓ မုနိနော စိတ္တံ၊
ကမ္မုနာ ဗျပ္ပထေန စ။
ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္မန္ဓံ၊
ဓမ္မထော အနုမောဒသိ။

သမ္မ–အဆွေတော် ဟေမဝတနတ်မင်း၊ မုနိနော–ငါတို့ဆရာမြတ်စွာဘုရား၏၊ စိတ္တံ–စိတ်နှလုံးတော်သည်၊ သမ္မန္ဓ–ကျွန်ုပ်ဝန်ခံ ပြောပြသည့်အတိုင်းပင် ပြည့်စုံစင်ကြယ်လှပါပေ၏၊ ကမ္မု နာ ဗျပ္ပထေန စ–ကာယကံ ဝစီကံအားဖြင့်လည်း၊ သမ္မန္ဓ–ကျွန်ုပ် ဝန်ခံပြောပြသည့်အတိုင်းပင် ပြည့်စုံစင်ကြယ်လှပါပေ၏၊ ဝိဇ္ဇာစရဏ သမ္မန္ဓ–ဝိဇ္ဇာစရဏနှင့်ပြည့်စုံသော မြတ်စွာဘုရားကို၊ တံ–သင်ဟေမဝတနတ်မင်းသည်၊ ဓမ္မထော–ဟုတ်မှန်သည့်အတိုင်း၊ အနုမောဒသိ–ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ လက်ခံကာဖြင့် စိတ်ပါသမှု ထင်စွာပြု၍ သာဓုခေါ်နိုင်ပါပေ၏။

အဲဒီလို တုန့်ပြန်ချီးမွမ်းပြီးတော့ ဘုရားဖူးရန် ထပ်မံပြီး ဖိတ်ခေါ်ပြန်တယ်။

သမ္မန္နံ မုနိနော စိတ္တံ၊
ကမ္မု နာ ဗျပ္ပထေန စ။
ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္မန္နံ၊
ဟန္ဒ ပဿာမ ဂေါတမံ။

သမ္မ–အဆွေတော် ဟေမဝတနတ်မင်း၊ မုနိနော–ကျွန်ုပ်တို့၏ဆရာ မြတ်စွာဘုရား၏၊ စိတ္တံ–စိတ်နှလုံးတော်သည်၊ သမ္မန္နံ–ပြည့်စုံစင်ကြယ်လှပါပေ၏၊ ကမ္မုနာ ဗျပ္ပထေန စ–ကာယကံ ဝစီကံအားဖြင့်လည်း၊ သမ္မန္နံ–ပြည့်စုံစင်ကြယ်လှပါပေ၏၊ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္မန္နံ–ဝိဇ္ဇာစရဏနှင့် လုံးဝပြည့်စုံတော်မူသော၊ ဂေါတမံ–ဂေါတမနွယ်ဖွား မြတ်စွာဘုရားကို၊ ဟန္ဒ–ယခု၊ ပဿ မ–သွား၍ ဦးတိုက် ဖူးလိုက်ကြပါကုန်စို့–လို့ ထပ်မံပြီး ဖိတ်ခေါ်တယ်၊ အဲဒါကို ဘုန်းကြီးက ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။

နောက်ဆုံးဖိတ်ခေါ်ပုံဆောင်ပုဒ်

ကိုယ်ရောနှုတ်ရော မနောစင်ကြယ်၊
ဝိဇ္ဇာစရဏ စုံလှပေတယ်။
အရှင်ဂေါတမ မည်ရမျိုးနွယ်၊
တို့ဘုရား ခုသွားဖူးစို့ကွယ်–တဲ့။

အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

ကိုယ်ရောနှုတ်ရော မနောစင်ကြယ်၊
ဝိဇ္ဇာစရဏ စုံလှပေတယ်။
အရှင်ဂေါတမ မည်ရမျိုးနွယ်၊
တို့ဘုရား ခုသွားဖူးစို့ကွယ်–တဲ့။

အဲဒီလို ဖိတ်မန်တာကို ဟေမဝတနတ်က ဝမ်းမြောက်စွာနဲ့ ဒီလို ချီးကျူးပြီး လက်ခံပါတယ်။

ဧကိဧယံ ကိသံ ဝိရံ၊
အပ္ပါဟာရံ အလောလုပံ။
မုနိ ဝနသ္မိ ဈာယန္တံ၊
ဧဟိ ပဿာမ ဂေါတမံ။

သမ္မ–အဆွေတော် သာတာဂိရိနတ်မင်း၊ ဧကိဧယံ–ဧကိမည်သော တောဆိတ်နက်၏ ခြေသလုံးကဲ့သို့ ချောပြေသော ခြေသလုံးရှိတော်မူသော၊ (မြတ်စွာဘုရား၏ ခြေသလုံးတော်ဟာ ကြွက်သားအဖုအထစ်မရှိဘဲ အရင်းမှအဖျားသို့ ညီညီညာညာ လုံးပြီး အစဉ်အတိုင်းသေးငယ်လျက် ချောပြေနေသဖြင့် ဧကိခေါ်တဲ့ တောဆိတ်နက်၏ ခြေသလုံးနှင့်တူတယ်လို့ ချီးကျူးထားပါတယ်။) ကိသံ–အသားအရေ မပြည့်မဝ ပိန်ကျလျက်ရှိသော၊ (ဒုက္ခရစရိယအကျင့်ကို ကျင့်စဉ်က ပိန်ကြုံနေတဲ့ အခြေအနေကိုရည်ပြီး ဆိုဟန်လက္ခဏာရှိပါတယ်၊ တစ်နည်းအားဖြင့် ကြံဆရရင် ဒုက္ခရစရိယအကျင့်က ထွက်ပြီးတဲ့နောက် ၂–လကျော်လောက်သာရှိသေး၍ ထိုစဉ်အခါက အသားအရေ ပြည့်သင့်သလောက် မပြည့်သေးတာကို ရည်ပြီးဆိုတာလဲ ဖြစ်နိုင်ပါတယ်၊ သုတ္တနိပါတ် အဋ္ဌကထာကတော့ မြတ်စွာဘုရားများမှာ ရှည်သင့်တိုသင့် အညီအညွတ် လုံးသင့်ရာတို့၌ ထိုသို့ သဘောရှိသည့် ကိုယ်အင်္ဂါတို့နှင့် ပြည့်စုံကြတယ်၊ လူဝကြီးများလို ဝတုတ်ကြီးများ မဟုတ်ကြဘူး၊ ဒါကြောင့် ကိသံ–ပိန်တယ်လို့ ဆိုကြောင်း ဖွင့်ပြထားပါတယ်။) ဝိရံ–မတွန့်ဆုတ်ဘဲ ရဲရင့်သော လုံ့လနှင့်ပြည့်စုံတော်မူပေသော၊ အလောလုပံ–လိုချင်မက်မောခြင်း ကင်းသည်ဖြစ်၍၊ အပ္ပါဟာရံ–နည်းသော အစာအဟာရရှိတော်မူသော၊ ဒီပုဒ်က ဒုက္ခရစရိယာကျင့်တုန်းက အခြေအနေကိုရည်ပြီး ချီးမွမ်းပုံရပါတယ်၊ သုတ္တနိပါတ်အဋ္ဌကထာမှာတော့ တစ်ကြိမ်သာ ဘုဉ်းပေးလေ့ရှိခြင်း၊ မျှတလောက်ရုံအတိုင်း အရှည်ဖြင့် ဘုဉ်းပေးလေ့ရှိခြင်းကြောင့် နည်းသော အာဟာရရှိတယ်လို့ ဆိုကြောင်း ဖွင့်ပြထားပါတယ်၊ မြတ်စွာဘုရားဟာ ခရီးကြွစရာ စသည်အကြောင်းထူးမရှိရင် ကိုယ်တော်မြတ်ကိုင်စွဲနေသည့် သပိတ်ဖြင့် တစ်သပိတ်မျှဘုဉ်းပေးကြောင်း၊ ခရီးသွားစရာစသည် အကြောင်းထူးရှိတဲ့အခါမှာတော့ အဲဒါထက်အနည်းငယ် ပိုပြီးဘုဉ်းပေးကြောင်း၊ တပည့်သာဝကအချို့က ဆွမ်းဦးခွက်ငယ် တစ်ခုစာမျှဖြင့် ဖြစ်စေ၊ ထိုခွက်ငယ် ထက်ဝက်စာမျှဖြင့်ဖြစ်စေ၊ ဥသျှစ်သီးတစ်လုံးစာဆွမ်းဖြင့် ဖြစ်စေ၊ ဥသျှစ်သီးထက်ဝက်ခန့် ဆွမ်းဖြင့်ဖြစ်စေ မျှတနေကြကြောင်း ထိုသို့သောတပည့်များက အာဟာရနည်းခြင်းကြောင့်ဆိုလျှင် မြတ်စွာဘုရားကို အလေးပြု ဖွယ်မရှိကြောင်း၊ အခြားအကြောင်းကြောင့်သာလျှင် ထိုသို့သောတပည့်တို့က အလေးပြုကြကြောင်းများကိုပြသော ဘုရား

စကားတော်ကိုလဲ ထိုအဋ္ဌကထာ၌ ထုတ်ပြထားပါတယ်၊ ဒါပေမယ့် အဲဒီစကားတော်၏ အဖွင့်မဆ္ဆိမ ပဏ္ဏာသ အဋ္ဌကထာမှာတော့ မြတ်စွာဘုရားဟာ ဒုက္ကရစရိယာ ကျင့်စဉ်ကရော ဝေရဉ္ဇာပြည်နှင့် ပါလိလေယျကတောမှာ ဝါကပ်စဉ်ကရော အပ္ပါဟာရ–အာဟာရ နည်းပါးဖူးသေးကြောင်း ပြဆိုထားပါတယ်၊ ဒါ့ကြောင့် ဒုက္ကရစရိယာကျင့်စဉ်ကို ရည်ပြီး ဆိုတယ်လို့ ယူတာကသာပြီး သင့်ဖွယ်ရှိပါတယ်၊ ဂါထာအစက ပြန်ပြီး အနက်ပေးလိုက်ဦးမယ်)

သမ္မ–အဆွေတော် သာတာဂိရိနတ်မင်း၊ ဧဏိဧယံ–ဧဏိမည်သော တောဆိတ်နက်၏ ခြေသလုံးကဲ့သို့ ချောပြေသော ခြေသလုံးရှိတော်မူသော၊ ကိသံ–အသားအရေ မပြည့်မဝ ပိန်ကျလျက်ရှိသော၊ ဝိရံ–မတွန့်ဆုတ်ဘဲ ရဲရင့်သောလုံ့လနှင့် ပြည့်စုံတော်မူပေသော၊ အလောလုပံ–လိုချင်မက်မောခြင်းကင်းသည်ဖြစ်၍၊ အပ္ပါဟာရံ–နည်းသော အစာအာဟာရ ရရှိတော်မူသော၊ ဝနသ္မိံ–ဥရုဝေလစသော တောအရပ်၌၊ စျာယန္တံ–စျာန်တရားဖြင့် ရှုပွားဝင်ရောက်၍ နေလေ့ရှိသော၊ ဂေါတမံမုနိံ–ဂေါတမနွယ်ဖွားမြတ်ဘုရားကို၊ ပဿာ မ–ဖူးမြော်ကြပါစို့၊ ဧဟိ–လာလိုက်ခဲ့ပါတော့လေ့လို့ ဆိုပြီးတော့ မြတ်စွာဘုရားထံသို့သွားပြီး မေးမြန်းလျှောက်ထားဖို့ရာလဲ အားလုံးနတ်ပရိသတ်များကို ဒီလိုပြောကြားလိုက်ပါတယ်။

သီဟံဝေကစရံ နာဂံ၊
ကာမေသု အနပေက္ခိနံ။
ဥပေသက်ံမ္မ ပုစ္ဆာမ၊
မစ္စုပါသပ္ပမောစနံ။

မာရိသာ–အချင်းနတ်များတို့၊ သီဟံဝ–ခြင်္သေ့မင်းကဲ့သို့ ချည်းကပ်ရန် ခဲယဉ်းလှပေသော၊ ဧကစရံ–တစ်ဆူချင်းသာ ပွင့်ထွန်းတော်မူပေသော၊ ဝါ–ကိလေသာအဖော်မမှီးဘဲ တစ်ကိုယ်တည်း နေလေ့ရှိသော၊ နာဂံ–မကောင်းမှုကို ပြုပြင်ခြင်းကင်းတော်မူသော၊ ကာမေသု အနပေက္ခိနံ–ကာမဂုဏ်တို့၌ ငဲ့ကွက်တွယ်တာခြင်း ကင်းတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားကို၊ ဥပသက်ံမ္မ–ချဉ်းကပ်ကြ၍၊ ပစ္စုသပ္ပမောစနံ–သေမင်း၏ ကြော့ကွင်းကို ဖြေရှင်းရာဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ကို၊ ဝါ–ဖြေရှင်းနိုင်ကြောင်း နည်းလမ်းကောင်းကို၊ ပုစ္ဆာမ–မေးကြကုန်စို့–လို့ သာတာဂိရိနှင့်တကွ သူတို့၏ အခြွေအရံနတ်တွေကို ဖိတ်ခေါ်ပြီး မြတ်စွာဘုရားထံ သွားပါတယ်၊ ဒီအထိ ၁၇–ဂါတာကတော့ ဒီသုတ်၏ နိဒါန်းသက်သက်ပါပဲ၊ မြတ်စွာဘုရားထံ ရောက်တဲ့အခါကျတော့ ဟေမဝတနတ်က မြတ်စွာဘုရားကို ဒီလိုစပြီး ခွင့်တောင်းလျှောက်ထားပါတယ်။

မြတ်စွာဘုရားထံ ခွင့်တောင်းပုံ

အက္ခာတာရံ ပဝတ္တာရံ၊
သဗ္ဗမမ္မာန ပါရဂုံ။
ဗုဒ္ဓံ ဝေရာဘယာတီတံ၊
မယံ ပုစ္ဆာမ ဂေါတမံ။

အက္ခာတာရံ–သစ္စာလေးပါး မြတ်တရားကို အကျဉ်းအားဖြင့် ဟောကြားတော်မူတတ်ပေသော၊ ပဝတ္တာရံ–အကျယ်အားဖြင့်လဲ ဝေဖန်သောအားဖြင့် ဟောကြားတော်မူတတ်ပေသော၊ သဗ္ဗမမ္မာနံ–အလုံးစုံသော တရားတို့၏၊ ပါရဂုံ–တစ်ဘက်ကမ်းရောက် ထွင်းဖောက်သိမြင်တော်မူသော၊ ဝေရာဘယာတီတံ–ရန်ဘေးခပ်သိမ်း ကင်းဝြိမ်းကျော်လွန်တော်မူပြီးသော၊ ဗုဒ္ဓံ၊ တရားအလုံးစုံကို အကုန်သိမြင်တော်မူသော၊ ဂေါတမံ–ဂေါတမနွယ်ဖွား မြတ်ဘုရားကို၊ မယံ–အကျွန်ုပ်တို့သည်၊ ပုစ္ဆာမ–မေးမြန်းလျှောက်ထားလိုကြပါသည် အရှင်ဘုရား–လို့ ဒီလို မြတ်စွာဘုရားအား အခွင့်တောင်းပါတယ်။

အဲဒါဟာ မင်းများ ဂုဏ်အသရေရှိ လူကြီးများ ပညာရှိများ၏ ယဉ်ကျေးမှုအလေ့အလာပါပဲ၊ ယဉ်ကျေးတဲ့ပညာရှိတွေ အထက်တန်းပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ မေးမြန်းချင်ရင် ဒီလိုပဲ ရှေးဦးစွာ အခွင့်တောင်းကြပါတယ်၊ အခွင့်ပြုမှ မေးကြပါတယ်၊ ကောင်းမြတ်တဲ့ ယဉ်ကျေးမှုပါပဲ၊ သုတ နည်းတဲ့သူတွေကတော့ သူတို့မေးချင်ရင် အခွင့်မတောင်းဘဲ တစ်ခါတည်း မေးတတ်ကြတယ်၊ အဲဒါက မယဉ်ကျေးတဲ့ သဘောကို ပြရာရောက်ပါတယ်၊ ဖြေရမည့်ပုဂ္ဂိုလ်မှာ အချိန်အခွင့်ရှိမရှိ မသိဘဲနဲ့ အဲဒီလိုတစ်ခါတည်း မေးတာမျိုးကတော့ မရှိသေရာလဲရောက်တယ်၊ ဒီဟေမဝတနတ်ကတော့ ရှေးဘဝကလဲ ကျမ်းဂန်တတ် မထေရ်ကြီးဖြစ်ခဲ့တယ်၊ ယခုလဲ ယက္ခရာဇာဆိုတဲ့ နတ်ဘီလူးမင်း ဖြစ်နေတယ်၊ ဒါကြောင့် ယဉ်ကျေးသော အထက်တန်းပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ယဉ်ကျေးမှုအရ အားဖြင့် ရှေးဦးစွာ ခွင့်တောင်းပါတယ်၊ မြတ်စွာဘုရားက ခွင့်ပြုလိုက်တော့မှ ဒီလို မေးလျှောက်ပါတယ်၊

ဟေမဝတာ၏အမေး(၁)

ကိသ္မိံ လောကော သမုပ္ပန္နော၊
ကိသ္မိံ ကုဇ္ဇတိ သန္ထဝံ။
ကိဿ လောကော ဥပါဒါယ၊
ကိသ္မိံ လောကော ဝိဟညတိ။

ဘန္တေ–မြတ်စွာဘုရား၊ ကိသ္မိံသတိ–အဘယ်အရာရှိလတ်–ဖြစ်လတ်သော်၊ လောကော–သတ္တဝါဟူသော လောကသည်၊ သမုပ္ပန္နော–ဖြစ်ပေါ်ပါသနည်း အရှင်ဘုရား၊ (အဘယ်မျှသော အကြောင်းတရား အရာဝတ္ထုတွေ ဖြစ်ပေါ်လျှင် ရှိလျှင် သတ္တဝါလို့ ခေါ်ရတဲ့ လောက၊ လောကလို့ခေါ်ရတဲ့ သတ္တဝါဖြစ်ပါသလဲတဲ့) လောကော–သတ္တဝါဟူသော လောကသည်၊ ကိသ္မိံ–အဘယ်၌၊ သန္ထဝံ–ပေါင်းသင်းဆက်ဆံခြင်းကို၊ ကုဇ္ဇတိ–ပြုနေပါသနည်း အရှင်ဘုရား၊ (လောကဆိုတဲ့ သတ္တဝါဟာ ဘယ်မှာပေါင်းသင်းနေပါ သလဲ၊ ဘာနဲ့ အဖော်လုပ်နေပါသလဲတဲ့)၊ တိဿဥပါဒါယ–အဘယ်ကို စွဲမှီ၍၊ လောကော–လောကမည်ပါသနည်း အရှင်ဘုရား၊ (ဘာကို အစွဲပြုပြီး လောကလို့ သတ္တဝါလို့ ခေါ်ဆိုရပါသလဲတဲ့)၊ လောကော–သတ္တဝါဟူသောလောကသည်၊ ကိသ္မိံ–အဘယ်၌၊ ဝိဟညတိ–အနှိပ်စက်ခံနေရပါသနည်း၊ ဆင်းရဲပင်ပန်းနေပါသနည်း အရှင်ဘုရား၊ (လောကဆိုတဲ့ သတ္တဝါတွေ ပင်ပန်းဆင်းရဲနေတာဟာ ဘယ်မှာပါလဲ၊ ဘာနှင့်စပ်ပြီး ပင်ပန်းဆင်းရဲနေရပါသလဲတဲ့)။

ဒီလိုပြဿနာ ၄–ချက်ကို ဟေမဝတနတ်က မေးတယ်၊ အလွန်နက်နဲပါတယ်၊ သာမန်နတ်ဆိုရင် ဒါလောက်နက်နဲတဲ့ ပြဿနာကို မမေးနိုင်ပါဘူး၊ သူကတော့ ကဿပမြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော်ကာလတုန်းက ဝိဠုကတ်ကျမ်းဂန်တတ် မထေရ်ကြီး ဖြစ်ခဲ့ဖူးတဲ့အတွက် ဒီလိုနက်နဲတဲ့ ပြဿနာတွေကို မေးနိုင်တာပါ၊ အဲဒီပြဿနာ ၄–ချက်ကို မြတ်စွာဘုရားက ဒီလို ဖြေတော်မူပါတယ်။

မြတ်စွာဘုရားအဖြေ(၁)

ဆသု လောကော သမုပ္ပန္နော၊
ဆသု ကုဇ္ဇတိ သန္ထဝံ။
ဆန္နမေဝ ဥပါဒါယ၊
ဆသု လောကော ဝိဟညတိ။

ယက္ခ–ဟေမဝတနတ်၊ (ယက္ခဆိုတာ နတ်ဘီလူးပါပဲ) ဒါပေမယ့် ဘီလူးဆိုတဲ့အသံက မြန်မာတို့နားမှာ ကြောက်စရာ လိုဖြစ်နေတယ်၊ ဒါကြောင့် နားဝင်ချိုအောင် နတ်လို့ပဲအနက်ပြန်ပါတယ်) ယက္ခ–ဟေမဝတနတ်၊ ဆသု သန္တေသု–ခြောက်ပါးတို့ရှိကြ ဖြစ်ကြလျှင်၊ လောကော–သတ္တဝါဟူသော လောကသည်၊ သမုပ္ပန္နော–ဖြစ်ပေါ်ပေသည်၊ လောကော–သတ္တဝါဟူသော လောကသည်၊ ဆသု–ခြောက်ပါးတို့၌၊ သန္ထဝံ–ပေါင်းသင်းခြင်းကို၊ ကုဇ္ဇတိ–ပြုနေပေသည်၊ ဆန္နမေဝဥဖါဒါယ–ခြောက်ပါးတို့ကိုသာလျှင် စွဲမှီ၍၊ လောကော–လောကဟု ခေါ်သောသတ္တဝါ မည်ပေသည်၊ လောကော–လောကဟုခေါ်သော သတ္တဝါသည်၊ ဆသု–ခြောက်ပါးတို့၌၊ ဝိဟညတိ–အနှိပ်စက်ခံရလျက် ဆင်းရဲပင်ပန်းနေပေသည်–လို့ ဖြေကြားတော်မူပါတယ်။

အဲဒီ အဖြေလေးချက်လုံး၌ ခြောက်ပါးအရကို သုတ္တနိပါတ်အဋ္ဌကထာက အတွင်းအာယတန ၆–ပါးနှင့် အပြင်အာယတန ၆–ပါးလုံးကိုချည်း ဖွင့်ပြတယ်၊ သဂါထာဝဂ်သံယုတ်အဋ္ဌကထာမှာတော့ အတွင်းအာယတန ၆–ပါးကိုချည်း ဖွင့်ပြတယ်၊ အရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသ အလိုအားဖြင့်တော့ ပဌမနှင့် တတိယနှစ်ဌာနမှာ အတွင်းအာယတန ၆–ပါးကို ပြထားတယ်၊ ဒုတိယနှင့် စတုတ္ထနှစ်ဌာနမှာ အပြင်အာယတန ၆–ပါးကို ပြထားတယ်၊ အဲဒီပြဝုံက ပိုပြီးရှင်းပါတယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒီ အရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသအလိုအရဖြင့် ဒီမှာရှင်းပြသွားမယ်၊ ယခု အဲဒီအဖြေလေးချက်ကို အမေးလေးချက်နှင့်ယှဉ်တွဲပြီး အသီးအသီး ရှင်းပြသွားမယ်။

(က) ခြောက်ပါးရှိက လောကဖြစ်သည်

ကိုယ်မှီ လောကော သမုပ္ပန္နော–အဘယ်အရာရှိလျှင် လောကမည်သော သတ္တဝါဖြစ်ပေါ်ပါသလဲ–ဆိုတဲ့ ပဌမမေးခွန်းကို မြတ်စွာဘုရားက ဆသု လောကော သမုပ္ပန္နော–လို့ ဖြေကြားတော်မူပါတယ်၊ ဆသု–ခြောက်ပါးတို့သည်၊ ဥပ္ပန္နေသု–ဖြစ်ကုန်လတ် ရှိကုန်လတ်သော် (သန္တေ သု–နှင့် အရတူပင်) လောကော–လောကသည်၊ ဝါ–သတ္တဝါသည်၊ သမုပ္ပန္နော–ဖြစ်ပေါ်ပေသည်တဲ့၊ အဲဒါကို ဘုန်းကြီးက "ခြောက်ပါးရှိက လောကဖြစ်သည်"လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်၊ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

ခြောက်ပါးရှိက လောကဖြစ်သည်။ (ဆို)

ခြောက်ပါးဆိုတာ မျက်စိ နား နှာ လျှာ ကိုယ် စိတ်ဆိုတဲ့ အတွင်းအာယတန ၆–ပါးပါပဲ၊ လောကဆိုတာ ဒီနေရာမှာ သတ္တဝါကိုပဲ ဆိုလိုပါတယ်၊ ဒါကြောင့် မျက်စိအစရှိသော အာယတန ၆–ပါးရှိလျှင် လောကခေါ်တဲ့ သတ္တဝါဖြစ်တယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ်အသက်ရှင်နေတဲ့ အကောင်ဆိုတာဟာ မျက်စိလဲရှိရမယ်, နားလဲရှိရမယ်, နှာခေါင်းလဲရှိရမယ်, လျှာလဲရှိရမယ်, ကိုယ်လဲရှိရမယ်, စိတ်လဲရှိရမယ် ဒီခြောက်ပါးရှိရင် သတ္တဝါဖြစ်တော့တာပဲ၊ သစ်သား ကျောက် အုတ် အင်္ဂတေများဖြင့် လူရုပ်လုပ်ထားတာတွေ ရှိတယ်၊ အဲဒီလူရုပ်မှာ မျက်စိပုံသဏ္ဌာန်ရှိပေမယ့် မြင်နိုင်တဲ့ မျက်စိရုပ်အစစ်ကလဲ မရှိဘူး၊ ထို့အတူ နားပုံသဏ္ဌာန် စသည်ရှိပေမယ့် ကြားနိုင်တဲ့ နားရုပ်အစစ်လဲမရှိဘူး၊ နံနိုင်တဲ့ နှာခေါင်းရုပ်လဲမရှိဘူး၊ အရသာကိုသိနိုင်တဲ့ လျှာရုပ်လဲမရှိဘူး၊ တွေ့ထိနိုင်တဲ့ ကိုယ်ရုပ်လဲမရှိဘူး၊ အာရုံသိနိုင်တဲ့ စိတ်လဲမရှိဘူး၊ ဒါကြောင့် အဲဒီလူရုပ်ဟာ အသက်ရှင်နေတဲ့ သတ္တဝါအကောင် မဖြစ်ဘူး၊ မြင်နိုင်တဲ့ မျက်စိ စသည်ရှိမှသာ အသက်ရှင်နေတဲ့ သတ္တဝါဖြစ်တယ်။

မြင်နိုင်တဲ့ မျက်စိစသည်ရှိရင်တော့ ၆–ပါးစလုံး မပြည့်စုံပေမယ့် လေးပါးငါးပါး ပြည့်စုံရင်လဲ သတ္တဝါဖြစ်တာပဲ၊ ဘယ်လိုလဲဆိုရင် မျက်စိချို့တဲ့သူမှာ နားစသည် ငါးပါးမျှသာ ရှိတယ်၊ ထို့အတူ နားချို့တဲ့သူမှာလဲ ငါးပါးမျှသာရှိတယ်၊ မျက်စိရော နားရောချို့တဲ့သူမှာ နှာခေါင်းစသည် လေးပါးမျှသာ ရှိတယ်၊ အဲဒီလို လေးပါးငါးပါးမျှ ရှိရင်လဲ သတ္တဝါဖြစ်တာပဲ၊ နှာခေါင်းအင်္ဂါချို့တဲ့သူလဲ ရှိတတ်ပါတယ်၊ လွန်ခဲ့တဲ့အနှစ် ၃၀လောက်က နှာခေါင်းအင်္ဂါချို့တဲ့ ကိုယ်တော်တစ်ပါးကို တွေ့ရဖူးတယ်၊ သူ့မှာမွေးကတည်းက ကလေးဘဝကတည်းက ဘာနံ့မှ မနံဖူးဘူး၊ ရေမွှေးတို့ ပန်းတို့ကို နှာခေါင်းနားကပ်ထားပေမယ့် ဘာအနံ့ကိုမှ မသိဘူးတဲ့၊ အဲဒါဟာ ဃာနပသာဒခေါ်တဲ့ နှာခေါင်းရုပ် မပါဘဲ ချို့တဲ့နေတာပဲ၊ အဲဒီလို နှာခေါင်းရုပ်ချို့ပြီး မျက်စိ နားစသည် လေးပါးငါးပါးရှိနေရင်လဲ သတ္တဝါဖြစ်နေတာပါပဲ၊ မျက်စိ နား နှာခေါင်း သုံးပါးချို့ပြီး လျှာကိုယ်စိတ် သုံးပါးရှိနေရင်လဲ သတ္တဝါဖြစ်တာပဲ၊ ပင်လယ်ထဲက အချို့သတ္တဝါတွေဟာ သတ္တဝါနဲ့မတူဘဲ သစ်ပင်လိုလို မှိုလိုလိုဖြစ်နေတာတွေရှိတယ်၊ အဲဒီလို သတ္တဝါမှာ မျက်စိ နား နှာခေါင်း ရှိပုံမရပါဘူး၊ ဒါပေမယ့် သက်ရှိ သတ္တဝါတော့လဲ ဟုတ်နေတာပဲ၊ ဒါကြောင့် အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့် ကာမဘုံမှာ လျှာရယ် ကိုယ်ရုပ်ရယ် စိတ်ရယ် ဒီသုံးပါးကတော့ မုချရှိရမယ်၊ ဒီသုံးပါးရှိရင် သတ္တဝါဖြစ်နိုင်ပါတယ်။

ရူပဗြဟ္မာဘုံမှာ နှာခေါင်း လျှာ ကိုယ်ဆိုတဲ့ ပသာဒအာယတန သုံးပါးမရှိဘူး၊ မျက်စိ နား စိတ်ဆိုတဲ့ ဒီအာယတန သုံးပါးဖြင့် သတ္တဝါဖြစ်နေတယ်၊ အရူပဘုံမှာတော့ စိတ်ဆိုတဲ့ မနာယတန တစ်ပါးတည်းဖြင့် သတ္တဝါဖြစ်နေတယ်၊ သညာမရှိ စိတ်မရှိတဲ့ အသညသတ်ဘုံမှာတော့ မျက်စိလဲမရှိဘူး၊ နား နှာခေါင်း လျှာ ကိုယ် စိတ်ဆိုတာတွေလဲမရှိဘူး၊အတွင်းအာယတန ၆–ပါးလုံး မရှိဘူး၊ သတ္တဝါတော့လဲ ဟုတ်နေတာပဲ၊ ဒါပေမယ့် အဲဒီသညာမရှိတဲ့ သတ္တဝါဟာ ၆–ပါးမှာ ပေါင်းသင်းခြင်းလဲ မရှိဘူး၊ ၆–ပါးနှင့်စပ်ပြီး ဆင်းရဲပင်ပန်းခြင်းလဲ မရှိဘူး၊ ဒါကြောင့် ဒီဒေသနာမှာ အဲဒီ အသညသတ်သတ္တဝါကိုတော့ မရည်ရွယ်ဘူးလို့ပဲ ယူသင့်ပါတယ်၊ ဒါကြောင့် အနည်းဆုံးအားဖြင့် စိတ်ဆိုတဲ့ မနာယတနတစ်ပါးရှိလျှင် သတ္တဝါဖြစ်တယ်၊ အာယတန သုံးပါး လေးပါး ငါးပါးရှိလျှင်လဲ သတ္တဝါဖြစ်တယ်၊ ၆–ပါးလုံး အပြည့်အစုံရှိလျှင်တော့ သတ္တဝါဖြစ်ကြောင်း အထူးပြောနေစရာမလိုတော့ပါဘူး၊ အဲဒီရှိရမည့် အာယတန တစ်ပါး သုံးပါး လေးပါး ငါးပါးဆိုတာတွေဟာ ၆–ပါးထဲမှာပဲ ပါဝင်နေပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ဒီဒေသနာမှာ အားလုံးခြုံမိအောင် ၆–ပါးရှိက လောကဖြစ်သည်လို့ ဥက္ကဋ္ဌနည်းဖြင့်သိမ်းပြီး ဆိုထားပါတယ်။

အတွင်းအာယတန ၆–ပါးရှိလျှင် သတ္တဝါဖြစ်ပုံကတော့–လူ့လောကမှာ အမိဝမ်းထဲ ပဋ္ဌိသန္ဓေစိတ်ဖြစ်ကတည်းက ကိုယ်ရုပ်ဆိုတဲ့ ကာယာယတနလဲ ပါဝင်တယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒီ ပဋ္ဌိသန္ဓေခဏကတည်းက ပဋ္ဌိသန္ဓေစိတ်ဆိုတဲ့ မနာယတနနှင့် ကိုယ်ရုပ်ဆိုတဲ့ ကာယာယတနအားဖြင့် ဒီအာယတန ၂–ပါးရှိတဲ့အတွက် သတ္တဝါဖြစ်သည် မည်တယ်၊ မွေးဖွားပြီးတဲ့နောက်မှာ မျက်စိဖြင့်မြင်တဲ့အခါမှာ မျက်စိအာယတနနှင့် မြင်သိမနာယတနဆိုတဲ့ ဒီအာယတန ၂–ပါးရှိတဲ့အတွက် သတ္တဝါဖြစ်သည် မည်တယ်၊ နားဖြင့် ကြားတဲ့အခါမှာ နားနှင့်ကြားသိစိတ်ဆိုတဲ့ ဒီအာယတန ၂–ပါးရှိတဲ့အတွက် သတ္တဝါဖြစ်သည်မည်တယ်၊ နှာခေါင်းဖြင့် နံတဲ့အခါမှာ နှာခေါင်းနှင့် နံသိစိတ်ဆိုတဲ့ ဒီအာယတန ၂–ပါးရှိတဲ့အတွက် သတ္တဝါဖြစ်သည်မည်တယ်၊ လျှာဖြင့်စားသိတဲ့အခါမှာ လျှာနှင့်အရသာသိစိတ်ဆိုတဲ့ ဒီအာယတန ၂–ပါးရှိတဲ့အတွက် သတ္တဝါဖြစ်သည်မည်တယ်၊ ကိုယ်ဖြင့် ထိသိတဲ့အခါမှာ ကိုယ်ရုပ်နှင့် ထိသိစိတ်ဆိုတဲ့ ဒီအာယတန ၂–ပါးရှိတဲ့အတွက် သတ္တဝါဖြစ်သည်မည်တယ်၊ စိတ်ကူးစဉ်းစားကြံသိနေတဲ့ အခါမှာ ကြံသိစိတ် မနာယတနရှိတဲ့အတွက် သတ္တဝါဖြစ်သည်မည်တယ်၊ အတိုချုပ်အားဖြင့်တော့ မျက်စိရှိလို့

မြင်သိတယ်၊ မြင်သိလို့ သတ္တဝါခေါ်ရတယ်၊ နားရှိလို့ကြားသိတယ်၊ ကြားသိလို့ သတ္တဝါခေါ်ရတယ်၊ နှာခေါင်းရှိလို့ နံသိတယ်၊ နံသိလို့ သတ္တဝါခေါ်ရတယ်၊ လျှာရှိလို့ အရသာသိတယ်၊ အရသာသိလို့ သတ္တဝါခေါ်ရတယ်၊ ကိုယ်အကြည်ရုပ်ရှိလို့ ထိသိတယ်၊ ထိသိလို့ သတ္တဝါခေါ်ရတယ်၊ စိတ်ရှိလို့ ကြံတွေးစဉ်းစားသိတယ်၊ ကြံတွေးစဉ်းစားသိလို့ သတ္တဝါခေါ်ရတယ်။

အကယ်၍ မျက်စိမရှိလို့ မမြင်ဘူး၊ နားစသည် မရှိလို့ မကြားဘူး၊ မနံဘူး၊ မစားမသိဘူး၊ မထိမသိဘူး၊ မကြံမသိတတ်ဘူးဆိုရင် အဲဒီလိုဟာကို လူ့လောကမှာ သတ္တဝါလို့ မခေါ်ရဘူး၊ လူအသေကောင်ကို ကြည့်ပါ၊ သေပြီးခါစဆိုရင် မသေခင်ကနဲ့ အတူတူလိုပဲထင်ရတယ်၊ ဒါပေမယ့် ထူးတာကတော့ ကံကြောင့်ဖြစ်တဲ့ စက္ခုပ္ပသာဒဆိုတဲ့ မျက်စိရုပ်ဟာ မသေခင်ကသာရှိတယ်၊ သေပြီးတဲ့အခါ မရှိတော့ဘူး၊ ထို့အတူပဲ နား နှာ လျှာ ကိုယ်ဆိုတဲ့ ပသာဒရုပ်တွေလဲ မသေခင်ကသာ ရှိတယ်၊ သေပြီးတဲ့အခါ မရှိတော့ဘူး၊ စိတ်ဟာလဲ မသေခင်ကသာ ရှိတယ်၊ သေပြီးတဲ့အခါ မရှိတော့ဘူး၊ ဒါကြောင့် သူသေကောင်ဟာ မမြင်နိုင်, မကြားနိုင်တော့ဘူး၊ အနံ့ကိုလဲ မနံနိုင်, အရသာကိုလဲ မစားမသိနိုင်တော့ဘူး။ ဘာကိုမှ မထိမသိနိုင်တော့ဘူး၊ ဘာကိုမှ မကြံမသိနိုင်တော့ဘူး၊ ဒါကြောင့် အသေကောင်ကို သတ္တဝါလို့ မဆိုရတော့ဘူး၊ အဲဒီအသေကောင်ကို အပိုင်းပိုင်းခုတ်ဖြတ်ပေမယ့် သတ္တဝါမဟုတ်တဲ့အတွက် ပါဏာတိပါတကံမလိုက်ဘူး၊ သို့ပေမယ့် မသေမီက သီလစသည်နှင့် ပြည့်စုံတဲ့ သူ၏အလောင်းကို မရှိမသေပြုလုပ်ရင်တော့ အကုသိုလ်ကံဖြစ်တယ်၊ အပြစ်ကြီးတယ်၊ တချို့မှာ သေပြီးခါစ မဖောက်ပြန်သေးခင်တော့ မစွန့်ရက်နိုင်အောင်လဲ အမြတ်တနိုးပြုနေတတ်ကြတယ်၊ ဒါပေမယ့် မျက်စိစသော အတွင်းအာယတန ၆–ပါး မရှိတော့တဲ့အတွက် သတ္တဝါလို့တော့ မဆိုရတော့ပါဘူး။

သေတယ်ဆိုတာ တချို့က "အသက်ရှင်နေတဲ့အကောင်ထွက်သွားတယ်၊ အကောင်လိုက်ပျက်စီးသွားတယ်၊ ပျောက်ကွယ်သွားတယ်"လို့ ဒီလိုထင်နေကြတယ်၊ အမှန်ကတော့ သေတတ်တဲ့အကောင်ရယ်လို့ မရှိပါဘူး၊ မျက်စိအစရှိတဲ့ ဒီအာယတန ၆–ပါးသာ ရှိတာပဲ၊ ဒီအာယတန ၆–ပါး အဆက်မပြတ်ဖြစ်နေရင် အသက်ရှင်နေတယ်လို့ ဆိုရတာပဲ၊ နောက်ဆုံးအချိန်ကျတော့ ဒီအာယတန ၆–ပါးဟာ လက်ရှိရုပ်နာမ်အစဉ်မှာ အသစ်မပေါ်လာတော့ဘဲ ချုပ်သွားတယ်၊ အထူးအားဖြင့် ခဏမစဲ ဖြစ်လိုက်ပျက်လိုက်နဲ့ မပြတ်ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ စိတ်ကလေးဟာ ချုပ်ပျောက်သွားတယ်၊ နောက်ထပ် မဖြစ်လာတော့ဘူး၊ အဲဒီအခါမှာ သတ္တဝါသေသွားတယ်လို့ ဆိုရတာပဲ၊ အဲဒီလို နောက်ဆုံး ချုပ်သွားတဲ့စိတ်ကလေး ချုပ်ပျောက်လိုက်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ကိလေသာမကင်းသေးတဲ့သူမှာဆိုရင် ဌာနအသစ်မှာ စိတ်အသစ်ဆက်ပြီး ဖြစ်ပေါ်သွားတယ်။

အဲဒီဖြစ်ရာမှာ ဘဝဟောင်းက နောက်ဆုံးစိတ်ကလေးကို ထိုဘဝမှ ရွှေ့လျောသွားတဲ့သဘောရှိတဲ့အတွက် စုတေစိတ်လို့ခေါ်တယ်၊ မြန်မာလိုတော့ ရွှေ့လျော့တဲ့စိတ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ ဌာနအသစ်မှာ ဆက်ပြီး ဖြစ်သွားတဲ့စိတ်ကို ရှေးဘဝနဲ့ တစ်စပ်တည်း ဆက်စပ်ပြီးဖြစ်လို့ ပဋိသန္ဓေစိတ်လို့ခေါ်တယ်၊ မြန်မာလိုတော့ ဆက်စပ်တဲ့စိတ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်၊အဲဒီပဋိသန္ဓေစိတ်ဟာ မနာယတနပဲ၊ အဲဒီစိတ်နဲ့ တစ်ပေါင်းတည်း တစ်ပြိုင်နက်ဖြစ်တဲ့ ရုပ်တွေလဲရှိတယ်၊ အဲဒီရုပ်တွေထဲမှာ ကာယာယတနလို့ခေါ်တဲ့ ကိုယ်ရုပ်ကတော့ မုချပါစမြဲပဲ၊ သံသေဒဇ ဥပပါတ်ပဋိသန္ဓေဆိုရင် မျက်စိ နား နှာ လျှာဆိုတဲ့ အာယတနတွေလဲပါတယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒီပဋိသန္ဓေ ခဏကတည်းက အာယတနနှစ်ပါးဖြစ်စေ၊ သုံးပါး လေးပါး ငါးပါးဖြစ်စေ၊ ခြောက်ပါးလုံးဖြစ်စေ ဖြစ်ပေါ်လာတယ်၊ အဲဒီ အာယတနတွေ ဖြစ်ပေါ်သည့် အချိန်ကစပြီး ဘဝအသစ် သတ္တဝါအသစ် ဖြစ်ပေါ်လာတယ်လို့ဆိုရတယ်၊ ဒါကြောင့် "ခြောက်ပါးရှိက လောကဖြစ်သည်"လို့ ဆိုထားတယ်၊ ဒါပေမယ့် အဲဒီသတ္တဝါဟာ ယခုမှ အသစ်ဖြစ်လာတာလဲ မဟုတ်ဘူး၊ ရှေးဘဝဟောင်းက အကောင်လိုက် ပြောင်းရွှေ့လာတာလဲ မဟုတ်ဘူး၊ အမှန်ကတော့ ရှေးဘဝတစ်ခုခုက ပြုခဲ့ဖူးတဲ့ ကံကြောင့် ယခုဘဝမှာ အသစ်ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ အာယတန ၆–ပါးမျှသာ ရှိတယ်၊ အာယတန ၆–ပါးမှ အလွတ် အသက်ရှင်နေတဲ့ သတ္တဝါအကောင်ရယ်လို့ မရှိဘူး၊ ရေစီးနေတဲ့ ချောင်းထဲက ရေတွေဟာ အသစ်အဟောင်းပြောင်းလဲနေတာလို အသစ်အဟောင်းပြောင်းလဲပြီး မပြတ်ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ အာယတန ၆–ပါးမျှသာရှိတယ်၊ အဲဒါကို ဝိပဿနာ ဉာဏ်အမြင် မရှိသေးတဲ့သူတွေက အမြဲတည်နေတဲ့အကောင်လို့ ထင်နေကြတယ်။

မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း တွေ့တိုင်း သိတိုင်း ပေါ်လာသမျှကို မပြတ်လိုက်ပြီး ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီကတော့ သမာဓိဉာဏ်ရင့်သန်လာတဲ့အခါ ဒီအာယတန ၆–ပါး ခဏမစဲဖြစ်ပျက်နေတာကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် သိမြင်နိုင်ပါတယ်၊ ထိတယ်ထိတယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်နေရင်းထိသိ ထိသိပြီးပျောက်ပျောက်သွားတဲ့ ထိသိစိတ် မနာယတနကိုလဲ ထင်ရှားတွေ့ရတယ်၊ ထိသိရာဌာန ကိုယ်ရုပ်ဆိုတဲ့ အာယတန ပျောက်ပျောက်သွားတာကိုလဲ ထင်ရှားတွေ့ရတယ်၊ စိတ်ကူးကြံသိတိုင်း စိတ်ကူးတယ် ကြံတယ် သိတယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်ရင်း အဲဒီကြံသိစိတ် မနာယတန ပျောက်ပျောက်သွားတာကို ထင်ရှားတွေ့ရတယ်၊ ကြားတယ်၊ ကြားတယ်လို့ ရှုမှတ်ရင်း ကြားသိတဲ့ မနာယတနရော ကြားသိရာဌာန နားရုပ်ဆိုတဲ့ သောတာယတနရော ချက်ချင်းပျောက်ပျောက်သွားတာကို ထင်ရှားတွေ့ရတယ်၊ မြင်တယ်မြင်တယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်နေရင်း မြင်သိတဲ့ မနာယတနရော မြင်သိရာဌာန မျက်စိဆိုတဲ့စက္ခာယတနရော ချက်ချင်းပျောက်ပျောက်သွားတာကို ထင်ရှားတွေ့ရတယ်၊ နံသိခိုက် စားသိခိုက်မှာလဲ ရှုမှတ်နေရင်း နံသိ စားသိတဲ့ မနာယတနနှင့် နံသိစားသိရာဌာန နှာ လျှာဆိုတဲ့ အာယတနများကို ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ ထင်ရှားတွေ့ရတယ်၊ ဒီတော့ လူဆိုတာ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ ဒီအာယတန ၆–ပါးမျှပဲ၊ မမြဲတဲ့သဘောတရားမျှပဲဆိုတာ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် သဘောပေါက်ပြီး သိနိုင်ပါတယ်၊ အဲဒီလို အမှန်အတိုင်းသိရအောင်လို့ ဒီမှာ ဆသု လောကော သမုပ္ပန္နော

–လို့ ဟောထားပါတယ်၊ အဲဒါကို ဘုန်းကြီးက "ခြောက်ပါးရှိက လောကဖြစ်သည်"လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်၊ အဲဒါကို ထပ်ပြီး ဆိုလိုက်ကြဦး။

ခြောက်ပါးရှိက လောကဖြစ်သည်။ (ဆို)

(ခ) ခြောက်ပါးမှာချည်း ပေါင်းသင်းနေသည်

ကိသ္မိ ကုဗ္ဗတိ သန္ဓဝံ–လောကမည်သော သတ္တဝါဟာ အဘယ်မှာ ပေါင်းသင်းဆက်ဆံခြင်းကို ပြုနေပါသလဲ–ဆိုတဲ့ ဒုတိယမေးခွန်းကို မြတ်စွာဘုရားက ဆသု ကုဗ္ဗတိ သန္ဓဝံ–လို့ ဖြေကြားတော်မူပါတယ်။ လောကော–လောကမည်သော သတ္တဝါသည်၊ ဆသု–ခြောက်ပါးတို့၌၊ သန္ဓဝံ–ပေါင်းသင်းဆက်ဆံခြင်းကို၊ ကုဗ္ဗတိ–ပြုနေပေသည်တဲ့၊ အဲဒါကို ဘုန်းကြီးက "ခြောက်ပါးမှာချည်း ပေါင်းသင်းနေသည်"လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်၊ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

ခြောက်ပါးမှာချည်း ပေါင်းသင်းနေသည်။ (ဆို)

ဒီအပိုဒ်မှာ ခြောက်ပါးဆိုတာကတော့ အဆင်း အသံ အနံ့ အရသာ အတွေ့ သဘောအာရုံဆိုတဲ့ အပြင်အာယတန ၆–ပါးပါပဲ၊ အာရုံခြောက်ပါးလို့လဲ ဆိုနိုင်ပါတယ်၊ မျက်စိ နား နှာ လျှာ ကိုယ်စိတ်ဆိုတဲ့ အတွင်းအာယတန ၆–ပါးက အဆင်း အသံ အနံ့ အရသာ အတွေ့ သဘောအာရုံဆိုတဲ့ အပြင်အာယတန ၆–ပါး (အာရုံ ၆–ပါး)နှင့် ပေါင်းသင်းဆက်ဆံနေတယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ ပေါ်လွင်အောင် ပြောရရင် အတွင်းအာယတန ၆–ပါးဆိုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါက အပြင်အာယတနဆိုတဲ့ သက်ရှိ သက်မဲ့အာရုံတွေနဲ့ ပေါင်းသင်းဆက်ဆံနေတယ်လို့ ဆိုလိုတာပါပဲ၊ အဲဒါကို အသေးစိတ် ရှင်းပြဦးမယ်။

မျက်စိနှင့် မြင်သိစိတ်က အဆင်းနှင့် ပေါင်းသည်

ယောဂျား မိန်းမလို့ဆိုရတဲ့ မျက်စိနှင့်မြင်သိစိတ်က မိန်းမ ယောဂျားစသည်ဖြင့် ခေါ်ရတဲ့ အဆင်းအာရုံနှင့် ပေါင်းသင်းနေတယ်၊ အဲဒီအဆင်းအာရုံကို မြင်သိစိတ်က ပွေ့ပိုက်ပြီး သိမ်းယူလိုက်သလိုပင် ရင်းရင်းနှီးနှီး ဆက်ဆံနေတယ်၊ မိန်းမ ယောဂျား စသည်ဖြင့် ခေါ်ရတဲ့ အဲဒီအဆင်းအာရုံကို လက်ခံပြီး သိမ်းပိုက်ထားတယ်၊ တစ်ခါမြင်ပြီးလျှင် မနာယတနဆိုတဲ့ စိတ်က တပ်ခါထပ်ခါ နှလုံးသွင်းဆင်ခြင်နေတယ်၊ မြင်ခိုက်က အဆင်းကတော့ အဲဒီမြင်ဆဲကာလမှာပဲ ချုပ်ပျောက်သွားခဲ့ပါပြီ၊ နောက်ကာလမှာ မရှိတော့ပါဘူး၊ ဒါပေမယ့် မနာယတနက လက်ခံသိမ်းယူထားတဲ့အတွက် ဆင်ခြင်တိုင်း ဆင်ခြင်တိုင်း အဲဒီအဆင်းအာရုံက အသုံးခံအဖြစ်နဲ့ပေါ်နေတယ်၊ ဟိုမြင်ခဲ့စဉ်က မိန်းမ ယောဂျား အရာဝတ္ထုအနေနဲ့ပဲ ပေါ်နေတယ်၊ ထိုင်နေခဲ့တာ မြင်ခဲ့ရင် ထိုင်နေတဲ့အတိုင်းပေါ်နေတယ်၊ ရပ်နေတာ လှုပ်ရှားနေတာ ပြုံးရယ်နေတာ မျက်မှောင်ကုတ်နေတာ စသည်ကို မြင်ခဲ့ရင်လဲ အဲဒီအတိုင်းပဲ ပေါ်နေတယ်၊ ယခုလူတွေ တစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက် ကြည့်ကြပြီး ဆက်ဆံနေကြတာဟာ အဲဒီမျက်စိနဲ့ မြင်သိစိတ် အာယတနက မြင်ရတဲ့အဆင်းအာယတနနဲ့ ပေါင်းသင်းနေတာပါပဲ၊ အဲဒါ သေသေချာချာ စဉ်းစားကြည့်ရင် မြင်တဲ့အခိုက်မှာရော ထပ်ခါထပ်ခါ ဆင်ခြင်နေတဲ့ အခိုက်မှာရော ဘာနဲ့ဘာတွေ ဆက်ဆံနေကြသလဲဆိုရင် မျက်စိဆိုတဲ့ စက္ခာယတနရယ်, မြင်သိကြံသိဆိုတဲ့ မနာယတနရယ်, မြင်ရတဲ့ အဆင်းဆိုတဲ့ ရူပါယတနရယ် ဒီအာယတန သုံးခုပဲ ပဓာနအားဖြင့်ရှိတယ်၊ ဒီသုံးခုပဲ အချင်းချင်း ဆက်ဆံနေတယ်၊ ပုဂ္ဂိုလ်ဝတ္ထုအနေနဲ့ ပေါင်းသင်းနေတဲ့ ယောဂျား မိန်းမ ဝတ္ထုပစ္စည်းဆိုတာတွေကတော့ ပရမတ္တအားဖြင့် ရှိတာမဟုတ်ဘူး၊ အဲဒါ သေသေချာချာ စဉ်းစားကြည့်ပါ၊ မြင်ပြီး ဆက်ဆံနေကြတာဟာ စက္ခာယတန မနာယတနတို့က ရူပါယတနနှင့် ဆက်ဆံနေကြတာချည်းပဲဆိုတာ ထင်ရှားပေါ်လာပါလိမ့်မယ်၊ မြင်တိုင်းမြင်ပြီးကို ပြန်၍ဆင်ခြင်မိတိုင်း ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီမှာတော့ အဲဒီလိုတောင် စဉ်းစားမနေရပါဘူး၊ သမာဓိဉာဏ်ရင့်သန်နေတဲ့အခါဆိုရင် မြင်တယ်ဆိုတာနဲ့ မျက်စိနဲ့အဆင်း မြင်သိမှုမျှပဲလို့လဲ မှတ်ရင်းမှတ်ရင်းပင် သိသိသွားနိုင်ပါတယ်၊ မြင်ပြီးကို ဆင်ခြင်တဲ့အခါလဲ မြင်ခဲ့တဲ့အဆင်းနဲ့ ဆင်ခြင်တဲ့စိတ်မျှပဲလို့လဲ သိသိသွားနိုင်ပါတယ်၊ အဲဒီလို သိပုံ ကိုရည်ပြီးတော့ "ခြောက်ပါးရှိက လောကဖြစ်သည်၊ ခြောက်ပါးမှာချည်း ပေါင်းသင်းနေသည်"လို့ ဆိုထားတာပါပဲ။

နားနှင့်ကြားသိစိတ်က အသံနှင့်ပေါင်းသည်

ယောဂျား မိန်းမလို့ ခေါ်ဆိုရတဲ့ နားနှင့်ကြားသိစိတ်က မိန်းမအသံ ယောဂျားအသံစသည်ဖြင့် ခေါ်ရတဲ့ အသံအာရုံနှင့် ပေါင်းသင်နေတယ်၊ အဲဒီအသံကို လက်ခံပြီး သိမ်းပိုက်ထားတယ်၊ တစ်ခါကြားပြီးလျှင် မနာယတနဆိုတဲ့ စိတ်က အဲဒီအသံကို ထပ်ခါထပ်ခါ နှလုံးသွင်းဆင်ခြင်နေတယ်၊ ကြားခိုက်က အသံကတော့ ချုပ်ပျောက်သွားခဲ့ပါပြီ၊ အဲဒီလို ဆင်ခြင်နေတဲ့အခါမှာ မရှိတော့ပါဘူး၊ ဒါပေမယ့် မနာယတနဆိုတဲ့စိတ်က လက်ခံသိမ်းယူထားတဲ့အတွက် ဆင်ခြင်တိုင်း ဆင်ခြင်တိုင်း အဲဒီအသံအာရုံက အသုံးခံအဖြစ်နဲ့ ပေါ်နေတယ်၊ အသံဆိုပေမယ့် အသံသက်သက်တွင် မဟုတ်ဘူး၊ ပြောဆိုတဲ့ အသံရှင် မိန်းမ ယောဂျား ပုဂ္ဂိုလ်တွေကိုပါ ကြားခိုက်တုန်းကအတိုင်း ရှိနေတဲ့အနေဖြင့် အာရုံပြုနေတယ်၊ နားဝင်ချိုအောင် ပြောနေပုံ နားမခံသာအောင် ပြောနေပုံအားဖြင့် ထင်မြင်နေတယ်၊ သေသေချာချာ စဉ်းစားကြည့်ရင်တော့ ကြားတုန်းကလဲ နားရယ် အသံရယ် ကြားသိစိတ်ရယ် ဒီသုံးခုပဲ ရှိခဲ့တာပဲ၊ အဲဒီသုံးခုအချင်းချင်း ဆက်ဆံနေတာပဲ၊ ပြန်ပြီးဆင်ခြင်နေတဲ့ အခါမှာလဲ ကြားခဲ့တဲ့ အသံရယ် ဆင်ခြင်တဲ့စိတ်ရယ် ဒီအာယတန ၂–ခုရှိတာပဲ၊ အဲဒါ နှစ်ခုအချင်းချင်း ဆက်ဆံနေတာပဲ၊ အသံရှင်ဆိုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုတာ ပရမတ္ထအားဖြင့် ရှိတာမဟုတ်ဘူး၊ ဒါကြောင့် အသံရှင်နဲ့ ငါတွေ့နေတယ်လို့ ထင်ရပေမယ့် အမှန်အားဖြင့်တော့ နားနဲ့ စိတ်အာယတနက အသံနဲ့တွေ့ပြီး ပေါင်းသင်းဆက်ဆံနေခြင်းမျှသာ ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားပါတယ်၊ ကြားတိုင်း ပြန်ပြီး ဆင်ခြင်တိုင်း မပြတ်ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီမှာတော့ သမာဓိဉာဏ်ရင့်သန်နေတဲ့အခါဆိုရင် နားနဲ့အသံမျှ ကြားသိစိတ် ကြံ့သိစိတ် မျှသာရှိကြောင်း ထင်ရှားသိနိုင်ပါတယ်၊ အဲဒီလိုသိပုံကိုလဲ ရည်ပြီးတော့ "ခြောက်ပါးရှိက လောကဖြစ်သည်၊ခြောက်ပါးမှာချည်း ပေါင်းသင်းနေသည်"လို့ ဆိုထားတာပါပဲ။

နှာခေါင်းနှင့် နံသိစိတ်က အနံ့နှင့်ပေါင်းသည်

ယောဂျား မိန်းမလို့ခေါ်ဆိုရတဲ့ နှာခေါင်းနှင့်နံသိစိတ်က မိန်းမအနံ့ ယောဂျားအနံ့ မည်သူကပေးလိုက်တဲ့ ပန်းနံ့သာနံ့စသည်ဖြင့် ခေါ်ရတဲ့ အနံ့အာရုံနဲ့ ပေါင်းသင်းနေတယ်၊ အဲဒီအနံ့ကို စိတ်ဖြင့် သိမ်းပိုက်ထားတယ်၊ မွှေးဖူး နံဖူးတဲ့အနံ့ကို မနာယတနဆိုတဲ့စိတ်က ထပ်ခါထပ်ခါ နှလုံးသွင်းဆင်ခြင်နေတယ်၊ အဲဒါဟာ အနံ့ဆိုတဲ့ ဂန္ဓာယတနနဲ့ လူလို့ခေါ်ရတဲ့ ဃာနာယတန မနာယတနတို့က ပေါင်းသင်းနေတာပါပဲ၊ အဲဒီမှာလဲ အနံ့ဆိုပေမယ့် အနံ့သက်သက်တွင် မဟုတ်ဘူး၊ အနံ့ရှင် မိန်းမ ယောဂျားပုဂ္ဂိုလ်ပါ အာရုံပြုပြီး ပေါင်းသင်းနေတာပဲ၊ သေသေချာချာစဉ်းစားကြည့်ရင် တကယ်ရှိတာကတော့ နှာခေါင်းရုပ်ရယ်, အနံ့ရုပ်ရယ်, နံသိစိတ်ရယ် ဒီသုံးခုမျှသာရှိတာပဲ၊ ဒီသုံးခုက အချင်းချင်း ပေါင်းသင်းနေတာပဲ၊ ချစ်စနိုးဖြစ်တဲ့ ကိုယ့်သားငယ်ကလေးကို နမ်းလိုက်တဲ့သူမှာ ငါ့သားကို ငါနမ်းတယ်လို့ ထင်ရပေမယ့် နမ်းရှူတတ်တဲ့ငါလဲ စင်စစ်တော့မရှိဘူး၊ အနမ်းအရှူခံရတဲ့ သားလဲ မရှိဘူး၊ နှာခေါင်းရုပ်ဆိုတဲ့ ဃာနာယတနနှင့် နံသိစိတ်ဆိုတဲ့ မနာယတနတို့က အနံ့ရုပ်ဆိုတဲ့ ဂန္ဓာယတနနှင့် ပေါင်းသင်းဆက်ဆံခြင်းမျှသာ ဖြစ်တယ်၊ ပြန်လည်စဉ်းစားတဲ့အခါမှာလဲ နံသိခဲ့ရတဲ့ အနံ့နဲ့ စဉ်းစားနေတဲ့စိတ် ဒီနှစ်ခုမျှရှိတာပဲ၊ မပြတ်ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီမှာတော့ ပန်းနံ့ ဟင်းနံ့စသည် နံတဲ့အခါ နံတယ်နံတယ်လို့ ရှုမှတ်နေရင်း အနံ့ရုပ်နဲ့ နှာခေါင်းကနေပြီးသိတဲ့ နံသိစိတ်–ဒီသဘောများသာရှိတယ်လို့ သိရတယ်၊ အဲဒီလို သိပုံကိုလဲရည်ပြီးတော့ "ခြောက်ပါးရှိက လောကဖြစ်သည်၊ ခြောက်ပါးမှာချည်း ပေါင်းသင်းနေသည်"လို့ ဆိုထားတာပါပဲ။

လျှာနဲ့ စားသိစိတ်က အရသာနှင့် ပေါင်းသည်

ယောဂျား မိန်းမလို့ခေါ်ဆိုရတဲ့ လျှာနဲ့ စားသိစိတ်က မိန်းမ ယောဂျား ပုဂ္ဂိုလ်က ပြုပြင်ပေးတယ်လို့ အလေးပြုအပ်တဲ့ စားဖွယ် အရသာ, သာမန်အရသာနှင့် ပေါင်းသင်းနေတယ်၊ အဲဒီအရသာကို စိတ်က သိမ်းပိုက်ထားတယ်၊ ဘယ်သူက ပြုပြင်ပေးတဲ့ စားစရာကလေးက ကောင်းလိုက်တာ, ကြက်သားဟင်းကလေးက ကောင်းလိုက်တာ စသည်ဖြင့် ထပ်ခါထပ်ခါ ပြန်ပြီးဆင်ခြင်နေတတ်တယ်၊ အဲဒါဟာ အရသာနဲ့ ပေါင်းသင်းနေတာပါပဲ၊ စားရတဲ့အရသာကတော့ မျိုချလိုက်ကတည်းက မရှိတော့ပါဘူး၊ ဒါပေမယ့် အဲဒီအရသာကိုရော ပြုပြင်ပေးတဲ့သူကိုရော ရှိနေတဲ့အနေအားဖြင့်ပင် ထင်မှတ်နေတယ်၊ ရှုမှတ်နေတဲ့ယောဂီမှာတော့ ဝါးတယ် စားတယ်လို့ ရှုမှတ်နေရင်း အရသာပေါ်လာရင် အဲဒီအရသာကိုလဲ ချိုတယ် ဆိမ့်တယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်ပြီးသိတယ်၊ အဲဒီအရသာဟာ ချက်ချင်းပဲ ပျောက်သွားတာကိုလဲ သိတယ်၊ ဒါကြောင့် စားတယ်ဆိုတာ လျှာရုပ်နဲ့ အသိစိတ်က အရသာကို သိသိသွားရုံမျှပဲ၊ စားတတ်တဲ့ငါဆိုတာလဲ မရှိဘူး၊ ဝက်သား ကြက်သားတို့ ပြုပြင်ပေးတဲ့သူတို့ ဆိုတာကိုလဲ မစွဲလမ်းဘူး၊ အရသာနှင့်သိမှုဟာ ချက်ချင်းပျောက်ပျောက်သွားလို့ မမြဲတဲ့ သဘောတွေလို့သာ သိသွားတယ်၊ အဲဒီလို သိပုံကိုလဲရည်ပြီးတော့ "ခြောက်ပါးရှိက လောကဖြစ်သည်၊ ခြောက်ပါးမှာချည်း ပေါင်းသင်းနေသည်"လို့ ဆိုထားတာပါပဲ။

ကိုယ်ရုပ်နှင့် ထိသိစိတ်က ထိစရာနှင့်ပေါင်းသည်

ယောဂျား မိန်းမလို့ ခေါ်ဆိုရတဲ့ ကိုယ်ရုပ်နှင့် ထသိစိတ်က ထိစရာအာရုံနှင့် ပေါင်းသင်းနေတယ်၊ တွေ့ထိစရာအာရုံက ကိုယ်အကြည်ရုပ်ကို တိုက်ခိုက်တယ်၊ အဲဒီတိုက်ခိုက်လာတဲ့ အတွေ့အာရုံကို ကာယဝိညာဏ်ခေါ်တဲ့ ထိသိစိတ်က သိသွားတယ်၊ အဲဒါဟာ ကိုယ်ရုပ်နဲ့ ထိသိစိတ်ဆိုတဲ့ အတွင်းအာယတန ၂-ခုက အတွေ့ဆိုတဲ့ အပြင်အာယတနနှင့် ပေါင်းသင်းတာပါပဲ။ အတွေ့ဆိုတာက ပထဝီ တေဇော ဝါယောဆိုတဲ့ ဓာတ်သုံးပါးပါပဲ။ ခက်မာကြမ်းတမ်းတယ်၊ နူးညံ့ချောညက်တယ်ဆိုတာ တွေဟာ ပထဝီအတွေ့ပဲ၊ ပူတယ် အေးတယ် နွေးတယ်ဆိုတာ တေဇောအတွေ့ပဲ၊ တောင့်တင်းတယ်၊ တွန်းကန်တယ်၊ လှုပ်ရှားတယ်ဆိုတာ ဝါယောအတွေ့ပဲ၊ အဲဒီအတွေ့တွေက ကိုယ့်ကိုယ်ထဲမှာလဲရှိတယ်၊ လက်အချင်းချင်းတွေ့ထိတာ ခြေအချင်းချင်းတွေ့ထိတာ လက်ခြေနဲ့ ကိုယ်နဲ့တွေ့ထိတာ လျှာနဲ့ နှုတ်ခမ်း အာခေါင်နဲ့တွေ့ထိတာ အသားအသွေးထဲက တွေ့ထိတာ အူအသည်းနလုံး စသည်က တွေ့ထိတာ ဒီလိုအတွေ့တွေဟာ ကိုယ့်ကိုယ်ထဲတွင် တွေ့ရတာတွေပဲ၊ အပြင်က သူတစ်ပါးကိုယ်နဲ့ အဝတ်အိပ်ရာ စသည်နဲ့ တွေ့ရတာတွေလဲ ရှိတယ်၊ ဘာနဲ့ပဲတွေ့တွေ့ ငါက တွေ့ထိရတယ်၊ အဝတ်ကို တွေ့ထိရတယ်၊ အိပ်ရာကိုတွေ့ထိရတယ်၊ လူကိုတွေ့ထိရတယ် စသည်ဖြင့် ထင်မှတ်နေကြတာပဲ၊ အဲဒီတွေ့ထိရတဲ့ အာရုံကို စိတ်ဆိုတဲ့ မနာယတနကမှတ်စွဲပြီး သိမ်းပိုက်ထားတယ်၊ တွေ့ထိရတဲ့အာရုံကတော့ တွေ့ထိပြီးကတည်းက ချုပ်ပျောက်သွားခဲ့ပါပြီ၊ ဒါပေမယ့် မနာယတနဆိုတဲ့ စိတ်က အဲဒီအတွေ့အာရုံကို ထပ်ခါထပ်ခါ နှလုံးသွင်းဆင်ခြင်ပြီး အသုံးပြုနေတယ်၊ တွေ့ထိရတဲ့အာရုံ-တွေ့ထိရတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ အမြဲရှိနေတဲ့ အနေအားဖြင့်ပဲ သူက နှလုံးသွင်းနေတယ်၊ ပေါင်းသင်းနေတာပါပဲ၊ ဝိပဿနာရှုနေတဲ့ ယောဂီကတော့ ဒီအတွေ့အထိကို အများဆုံး ရှုမှတ်ရတယ်။

ဒါကြောင့် ကာယာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်အရာမှာ ဂ္ဆန္တော ဝါ ဂ္ဆာမီတိ ပဇာနာတိ-စသည်ဖြင့် မြတ်စွာဘုရားက ဟောထားတယ်၊ သွားရင်လဲ သွားတယ်လို့ သိပါသတဲ့၊ အဲဒါဟာ သွားတဲ့ လှုပ်ရှားတဲ့ ကိုယ်အစိတ်အပိုင်းက ထောက်ကန်တောင့်တင်းလှုပ်ရှားတဲ့ အတွေ့အထိ ဝါယောဓာတ်ရုပ်တွေကို အမှန်အတိုင်းသိအောင် ရှုဖို့ညွှန်ကြားတာပါပဲ၊ ထို့အတူ သွားရာက ရပ်ရင်လဲရပ်တယ်လို့ သိပါတဲ့၊ ရပ်ရာက ထိုင်ရင်လဲ ထိုင်တယ်လို့ သိပါတဲ့၊ ထိုင်ရာက လဲလျောင်းရင်လဲ လျောင်းတယ်အိပ်တယ်လို့ သိပါတဲ့၊ နောက်ပြီးတော့ အဲဒီမှာ ယထာ ယထာ ဝါပနသ ကာယော ပဏိဟိတော ဟောတိ၊ တထာ တထာ နံ ပဇာနာတိ-လို့ အကျဉ်းချုပ်လဲ ဟောထားပါတယ်၊ တည်မြဲတိုင်း ထားမြဲတိုင်းသော ကိုယ်အမူအရာ ဟူသမျှကိုလဲ သိပါတဲ့၊ အဲဒီစကားကတော့ သွား ရပ် ထိုင် လျောင်း ဣရိယာပုထ် အမူအရာပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ကွေးခြင်း ဆန့်ခြင်း လှုပ်ရှားခြင်း အစရှိတဲ့ ကိုယ်အမူအရာ တစ်မျိုးမျိုးပဲ ဖြစ်ဖြစ် ကိုယ်အမူအရာဟူသမျှကို သိပါလို့ ညွှန်ကြားတာပါပဲ။

ဘာ့ကြောင့် ကိုယ်အမူအရာဟူသမျှကို သိရန်ညွှန်ကြားသလဲဆိုရင် ကိုယ်အမူအရာ တစ်စုံတစ်ရာကိုမသိရင် အဲဒီမသိတဲ့ ကိုယ်အတွေ့အထိနှင့်စပ်ပြီးတော့ မသိမှု အဝိဇ္ဇာကစပြီး ကိလေသာတွေဖြစ်နိုင်တယ်၊ အဲဒီကိလေသာမှတစ်ဖန် အကုသိုလ်ကံ ကုသိုလ်ကံ ဖြစ်နိုင်တယ်၊ အဲဒီကံက အပါယ်ဘဝတွေကိုလဲ ဖြစ်စေလိမ့်မယ်၊ လူ့ဘဝ နတ်ဘဝစသည်ကိုလဲ ဖြစ်စေမယ်၊ အဲဒီဖြစ်ရာဘဝမှာ အိုခြင်း နာခြင်း သေခြင်း အစရှိသော ဆင်းရဲတွေကို တွေ့ကြုံခံစားရလိမ့်မယ်၊ ကိုယ်အမူအရာဟူသမျှကို ရှုမှတ်ပြီး ရုပ်နာမ်မျှပဲ, အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တမျှပဲလို့ အမှန်အတိုင်း သိရင်တော့ အဲဒီသိရတဲ့ ကိုယ်အမူအရာ ရုပ်နာမ်နှင့်စပ်ပြီး ခုတင်ကပြောခဲ့တဲ့ ကိလေသာတွေ, ကံနှင့်ဘဝ အကျိုးတွေဆိုတာ ဖြစ်ခွင့်မရဘဲ ငြိမ်းသွားတယ်၊ အဲဒီလိုရှုပြီး အရိယာမဂ်ဉာဏ်ရောက်တဲ့အခါကျတော့ အဲဒီလို ကိလေသာ ကံဘဝဆင်းရဲတွေ အကုန်ကင်းငြိမ်းသွားတယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒီဖြစ်နိုင်တဲ့ ကိလေသာ ကံ ဝိပါက် ဘဝဆိုတဲ့ ဝဋ်သုံးပါး ဆင်းရဲ ငြိမ်းရအောင်လို့ မြတ်စွာဘုရားက သွားခြင်း ရပ်ခြင်း ထိုင်ခြင်း လျောင်းခြင်း အစရှိသော ကိုယ်အမူအရာဟူသမျှတွေကို ရှုပြီး သိဖို့ ညွှန်ကြားတော်မူခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

ဖောင်းတာ ပိန်တာဟာ ကိုယ်အမူအရာပဲ မဟုတ်ပါလား

ဒီနေရာမှာ စဉ်းစားကြည့်ကြစေချင်ပါတယ်၊ ဘာကိုလဲဆိုရင် ကိုယ်အမူအရာဟူသမျှကို ရှုရမယ် သိရမယ်ဆိုတဲ့ စကားထဲမှာ ဝမ်းဗိုက်က ဖောင်းလိုက် ပိန်လိုက်နဲ့ လှုပ်ရှားနေတဲ့အမူအရာပါသလား မပါဘူးလားဆိုတာကို စဉ်းစားကြည့်ကြစေချင်ပါတယ်၊ သိနားလည်တဲ့ ဆင်ခြင်ဉာဏ်ရှိသူတိုင်းက ပါတယ်လို့ချည်းပဲ သိမြင်သဘောပေါက်ကြပါလိမ့်မယ်၊ဒါကြောင့် ဘုန်းကြီးတို့က ကာယာနုပဿနာ ဒေသနာတော်အရ ဝမ်းဗိုက်က ဖောင်းလိုက် ပိန်လိုက်နဲ့ တောင့်တင်းလှုပ်ရှားနေတဲ့ ကိုယ်အမူအရာကို ရှုမှတ်ဖို့ ညွှန်ကြားနေပါတယ်၊ ဖောင်းတယ် ပိန်တယ်ဆိုတဲ့ ဝေါဟာရကတော့ ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုရန် လွယ်အောင်လို့ပါပဲ၊ အမှန်စင်စစ်ကတော့ ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီဟာ သမာဓိရလာတဲ့အခါမှာ ဗိုက်ထဲက တောင့်တင်းလှုပ်ရှားပြီး တွေ့ထိမှု ကိုသိနေပါတယ်၊ အဲဒါဟာ ကိုယ်နှင့်စိတ်ဆိုတဲ့ အတွင်းအာယာတန ၂-ပါးက အတွေ့အထိ ဖောင့်ဇွာယတနနှင့် ပေါင်းသင်းနေတယ်ဆိုတဲ့ ဒီဒေသနာနှင့်လဲ သက်ဆိုင်ပါတယ်။

ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် ဖောင်းတယ် ပိန်တယ်လို့ ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီဟာ သမာဓိဉာဏ်ရင့်သန်လာတဲ့အခါမှာ တောင့်တင်းလှုပ်ရှားတာနှင့် သိတာ ဒီသဘော ၂-မျိုးသာရှိတယ်လို့ သိနိုင်တဲ့အတွက်ကြောင့်ပါပဲ၊ အဲဒီလိုသိတော့ တွေ့ထိသိနေတဲ့

ငါဆိုတာမရှိဘူး၊ အချင်းချင်း ဆက်ဆံနေတဲ့ အတွေ့အာရုံနဲ့ သိတဲ့သဘောမျှသာပဲ ဆိုတာ ရှင်းလင်းစွာ သိနိုင်ပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ အခြားတွေ့ထိမှု ဟူသမျှတွေမှာလဲ ငါက တွေ့ထိတာမဟုတ်၊ မိန်းမကို တွေ့ထိတာ ယောကျ်ားကိုတွေ့ထိတာ မဟုတ် လူတစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက်တွေ့ထိပြီး သိကျွမ်းတာမဟုတ်၊ ကိုယ်အကြည်ရှပ်နဲ့ ထိသိရုပ်က အတွေ့အာရုံကို ထိသိရုံမျှပဲလို့လဲ သဘောပေါက်နိုင်ပါတယ်။ အဲဒီလိုသိပုံကိုလဲ ရည်ပြီးတော့ "ဓ–ပါးရှိက လောကဖြစ်သည်၊ ဓ–ပါးမှာချဉ်းပေါင်းသင်းနေသည်"လို့ ဆိုထားတာပါပဲ။

စိတ်ကူးက သဘောအာရုံနှင့်ပေါင်းသည်

ယောကျ်ား မိန်းမလို့ခေါ်ဆိုရတဲ့ စိတ်ကူး မနာယတန–က ဓမ္မာယတနခေါ်တဲ့ သဘောအာရုံနှင့် ပေါင်းသင်းနေတယ်၊ အလိုရှိရာအာရုံတွေကို စိတ်ဖြင့် ကြံစည်ပြီး ယူနေတဲ့သဘောပါပဲ၊ လောကအနေအားဖြင့် "ငါက ဘယ်သူ့ကို အာရုံပြုနေတယ်၊ ဘယ်သူနဲ့ စိတ်ကူးထဲမှာ တွေ့နေတယ်၊ အိပ်မက်ထဲမှာ တွေ့ရတယ်" စသည်ဖြင့် ပြောလေ့ရှိကြတယ်၊ အမှန်ကတော့ ဘယ်သူကမှ ဘယ်သူနဲ့ တွေ့တာမဟုတ်ဘူး၊ စိတ်ကူးဆိုတဲ့ မနာယတန–က သဘောအာရုံတွေကို အာရုံပြုပြီးတော့ အဲဒီစိတ်ကူးအာရုံတွေနဲ့မိတ်ဖွဲ့ပြီး ပေါင်းသင်းနေခြင်းမျှသာ ဖြစ်တယ်၊ ဒီလိုစိတ်ကူးကတော့ နိုးနေတဲ့အခါဆိုရင် ပြတ်ဆဲနေတယ်လို့ မရှိဘူး၊ တစ်မျိုးပြီးတစ်မျိုး ဆက်ကာ ဆက်ကာ စိတ်ကူး ကြံစည်နေတာပါပဲ၊ မကြံသင့်တာတွေလဲ သူကကြံတာပဲ၊ ကြံတိုင်း ကြံတိုင်း သူ့မှာ အာရုံက ရနေတယ်၊ အဲဒီအာရုံတွေနဲ့ သူက ပေါင်းသင်းဆက်ဆံနေတာပဲ၊ အဲဒီလို စိတ်ကူးကြံစည်ပြီး အာရုံအမျိုးမျိုးနဲ့ ပေါင်းသင်းနေရမှလဲ စိတ်ကပျော်တယ်၊ "တခြားအာရုံကို စိတ်မကူးရဘူး၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံတစ်ခုခုကိုသာ ရှုနေပါ"ဆိုရင် စိတ်က တယ်မကြိုက်ဘူး၊ ချုပ်ချယ်တယ်လို့ ထင်တယ်။

တချို့တရားဟောနေတဲ့ ဆရာကြီးတွေကတောင် ကမ္မဋ္ဌာန်းအလုပ်ကို စိတ်ချုပ်ချယ်တဲ့အလုပ်လို့ အပြစ်တင်ပြီး စိတ်ကိုလွတ်လွတ်လပ်လပ် အငြိမ်းစားထားဖို့ ဟောနေသေးတယ်၊ သူတို့အဆိုက ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံကို ရှုနေရင် ပင်ပန်းရုံမျှပဲတဲ့၊ ဗုဒ္ဓ၏ တရားယောင်ယောင်နဲ့ ဗုဒ္ဓ၏တရားတော်ကို ပြောင်းပြန်လုပ်ပြီး ဖျက်ဆီးတဲ့ ပြောဟောချက်ပါပဲ၊ ဒီလိုပြောဟောတာကို သဘောကျလို့ ဘာမျှမလုပ်ဘဲ စိတ်ကို လွတ်လွတ်လပ်လပ် အငြိမ်းစားထားနေရင် စိတ်အလိုရှိရာတွေကြံပြီး ကာမ သုခလွန်ကအကျင့်ဖြစ်နေမယ်၊ သူ့မှာ ကာမဂုဏ်အာရုံတွေ စင်စစ်အားဖြင့် မရှိတောင်မှ သူ့စိတ်ထဲမှာတော့ သူ့အလိုရှိတဲ့မိန်းမ ယောကျ်ားအစရှိတဲ့ ကာမဂုဏ်တွေကို စိတ်ကူးကြံစည်ပြီး ပျော်ပွဲခံနေမှာပဲ၊ "ဘိန်းစားများမှာ စိတ်ကူးတိုင်း အလိုရှိတာတွေပေါ်ပြီး ပျော်နေတယ်"လို့ ကြားရဘူးတယ်၊ အဲဒီဘိန်းစားလိုပဲ စိတ်ကို မထိန်းသိမ်းဘဲ လွတ်ထားရင် သူအလိုရှိတာတွေကို ကြံကြံပြီး ခံစားနေမှာပဲ၊ ဒီဟေမဝတသုတ်ဒေသနာမှာ "မနာယတနဆိုတဲ့ စိတ်က ဓမ္မာယတနဆိုတဲ့ သဘောအာရုံနဲ့ ပေါင်းသင်းနေတယ်"ဆိုတာနဲ့လဲ အင်မတန်ဆီလျော်နေတာပါပဲ၊ ဒါကြောင့် စိတ်ကိုမထိန်းသိမ်းဘဲ လွှတ်ထားတာကို ကာမသုခလွန်ကအကျင့်ဖြစ်နေတယ်လို့ ဆိုပါတယ်၊ မိန်းမ ယောကျ်ား အစရှိတဲ့ကာမဂုဏ်တွေက တကယ်ရှိပြီး ကိုယ်တွေ့အားဖြင့် ခံစားနေရင်တော့ ကာမသုခလွန်က အကျင့်ဖြစ်ကြောင်း အထူးပြောစရာမလိုပါဘူး၊ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရား၏ သြဝါဒအရဆိုရင် စိတ်ကို တခြားတစ်ပါးအာရုံတွေနဲ့ မပေါင်းသင်းရအောင် သမထဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်း တစ်ခုခုဖြင့် မပြတ် ရှုမှတ်နေစေရတယ်၊ အဲဒီလို ရှုနေရင်းထဲကတောင် သမာဓိအားမကောင်းသေးရင် စိတ်က အပြင်ပအာရုံတွေနဲ့ သွားသွားပြီး ပေါင်းသင်းနေသေးတာပဲ၊ အဲဒါဟာ ယောဂီတွေရဲ့ ကိုယ်တွေ့ပါပဲ။

တချို့ဆရာတု ဆရာယောင်တွေကလဲ အဲဒီလို စိတ်ကိုနိုင်နင်းအောင် သမထ ဝိပဿနာအလုပ် အားထုတ်နေတာကို ကိုယ်ပင်ပန်းအောင်လုပ်တဲ့ အတ္တကိလမထအကျင့်လို့ အပြစ်တင်ပြီး ပြောဟောနေကြပြန်တယ်၊ အဲဒီလိုပြောတာလဲ မြတ်စွာဘုရား၏ စကားတော်ကို ပယ်ဖျက်တာပါပဲ၊ အဲဒီလို အဖျက်တရားကို လက်ခံသဘောကျနေတဲ့ သူဟာ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား၏ အလိုတော်အတိုင်း တရားနည်းလမ်းမှန်ကို အားထုတ်မှာ မဟုတ်ဘူး၊ အားမထုတ်တဲ့အတွက် ယခုဘဝတွင်လဲ ရသင့်ရထိုက်တဲ့ တရားထူးကိုမရဘဲနဲ့ တစ်ဘဝလုံး ဆုံးရှုံးသွားလိမ့်မယ်၊ နောက်ပြီးတော့ မြတ်စွာဘုရား၏ အလိုတော်နှင့်အညီ ကြိုးကြိုးစားစားအားထုတ်နေတဲ့ အရိယာ သူတော်ကောင်းတွေကို ပြစ်မှားပြီး အရိယူပဝါဒကံကြီးလဲ ထိုက်သွားဖို့ရာ နီးစပ်နေပါတယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒီလိုတရားအားထုတ်မှုကို အပြစ်ပြောတဲ့ဆရာကြီးတွေကို ဝေးဝေးရှောင်ဖို့အရေးကြီးပါတယ်၊ "အသေဝနာစဟလနံ"–လူမိုက်များကို မမှီဝဲဘဲရှောင်ကြဉ်တာ မင်္ဂလာလို့ဆိုတဲ့စကားထဲမှာ အဲဒီလို ဆရာတုဆရာယောင်တွေကို ရှောင်ကြဉ်တာလဲ ပါဝင်ပါတယ်။

ကိုယ်ပင်ပန်းတိုင်း အတ္တကိလမထအကျင့်မဟုတ်

အမှန်ကတော့ အတ္တကိလမထ–ကိုယ်ပင်ပန်းအောင်ပြုတဲ့ အကျင့်ဆိုတာ သီလ သမာဓိ ပညာဖြစ်ရေးနှင့် ဘာမျှမဆိုင်ဘဲ ကိုယ်ပင်ပန်းရုံမျှ ကျင့်တာမျိုးကိုသာ ဆိုပါတယ်၊ "ကိုယ်ပင်ပန်းနေတဲ့အခါ ကာမဝိတက် စသည်ကိုမကြံနိုင်ဘူး၊ ကိလေသာငြိမ်းတယ်"လို့ ယုံကြည်ယူဆပြီး ကိုယ်ပင်ပန်းအောင် ပြုကျင့်တာမျိုးကိုသာ အတ္တကိလမထအကျင့်ခေါ်တယ်၊ သီလ သမာဓိ ပညာဖြစ်အောင် ကျင့်တဲ့အရာမှာတော့ ကိုယ်ပင်ပန်းပေမယ့် အတ္တကိလမထလို့ မဆိုရဘူး၊ ကျင့်လို့ပင်ပန်းပြီး မတော်မဆ သေသွားတောင် အတ္တကိလမထလို့ မဆိုရဘူး၊ အပြစ်မတင်ရဘူး၊ စဉ်းစားကြည့်ပါ အရက်တို့ဘိန်းတို့ ကြိုက်တတ်တဲ့သူဟာ ငါးပါးသီလစောင့်ရှောက်ပြီး သူကြိုက်တဲ့ အရက်တို့ ဘိန်းတို့ မသုံးဆောင်ရရင် ကိုယ်ပင်ပန်းမှု မဖြစ်ပေဘူးလား၊ အဲဒီလို ပင်ပန်းခံပြီး သီလကို စောင့်ရှောက်တဲ့အတွက် သီလကုသိုလ် မဖြစ်ပေဘူးလား၊ ဒီလိုသီလစောင့်တာကို ဘုရားက ကဲ့ရဲ့ပါမလား၊ မကဲ့ရဲ့ပါဘူး၊ ချီးမွမ်းဖို့သာ ရှိပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ မပိုင်မဆိုင်တဲ့ ကာမဂုဏ်တွေမှာ ကျူးလွန်ချင်ပါလျက်နဲ့ သီလကို ရိုသေသောအားဖြင့် ရှောင်ကြဉ်နေရတဲ့သူမှာ ပင်ပန်းဆင်းရဲခြင်း မဖြစ်ပေဘူးလား၊ အဲဒီလို အပင်ပန်း အဆင်းရဲခံပြီး ရှောင်ကြဉ်နေတဲ့အတွက် သီလကုသိုလ် မဖြစ်ပေဘူးလား၊ အဲဒီလို သီလစောင့်တာကိုလဲ မြတ်စွာဘုရားက ကဲ့ရဲ့ပါမလား မကဲ့ရဲ့ပါဘူး၊ ချီးမွမ်းဖို့သာ ရှိပါတယ်၊ ရှစ်ပါးသီလစောင့်နေတဲ့သူမှာ ညစာမစားရတဲ့အတွက် ကိုယ်ပင်ပန်းဆင်းရဲခြင်း မဖြစ်ပေဘူးလား၊ အဲဒါကိုလဲ မြတ်စွာဘုရားကကဲ့ရဲ့ပါမလား မကဲ့ရဲ့ပါဘူး၊ ချီးမွမ်းဖို့သာရှိပါတယ်၊ အနာထပိဏ်သေဋ္ဌေးအိမ်က အလုပ်သမားတစ်ယောက်ဟာ နေမွန်းလွဲမှဥပုသ်စောင့်တယ်၊ အစာမစားရလို့ လေနာနိုပ်စက်ပြီး သေသွားတယ်၊ သေပြီးတော့ အဲဒီသီလကုသိုလ်ကြောင့် ရုက္ခစိုးနတ်ကြီးဖြစ်သွားတဲ့အကြောင်း အဋ္ဌကထာများမှာ ပြဆိုထားပါတယ်၊ အတ္တကိလမထအကျင့်ဆိုရင်တော့ ဒီလိုနတ်ဖြစ်ဖို့အကြောင်းရှိမှာ မဟုတ်ပါဘူး၊ သီလနှင့်စပ်ပြီး စောင့်ရှောက်စရာတွေကတော့ အသက်အသေခံပြီး ကျင့်တာကိုတောင် မြတ်စွာဘုရားက–

"တံ–ငါဘုရား ပညတ်ထားသည့် ထိုသိက္ခာပုဒ်ကို၊ မမ သာဝကာ–ငါဘုရား၏ တပည့်တို့သည်၊ ဧဝိတဟေတုပိ–အသက်ဟူသော အကြောင်းကြောင့်သော်လည်း၊ နာတိက္ကမန္တိ–မကျော်လွန် မဖောက်ဖျက်ကြဘူး"လို့ ဒီလိုချီးမွမ်းပြီး ထားပါသေးတယ်။ (အံ ၃၊ ၄၁–မှာ ကြည့်ပါ။)

သမထ ဝိပဿနာ ဘာဝနာအလုပ်ကိုလဲ ကိုယ်ခန္ဓာမင့်ဘဲ ပြင်းပြင်းထန်ထန် အားထုတ်ဖို့ရာ မြတ်စွာဘုရားက ဒီလို တိုက်တွန်းထားပါတယ်။

မြတ်စွာဘုရား၏ တိုက်တွန်းတော်မူပုံ

"သရီရေ–ကိုယ်ထဲ၌၊ တစေ စ နှာရု စ အဋ္ဌိ စ–အရေအကြော အရိုးမျှသာ၊ ကာမံ အဝ သိဿတု–ကျန်လိုက ကျန်ပေစေ၊ မံသ လောဟိတံ–အသားအသွေးသည်၊ ဥပသုဿတု–ခန်းခြောက်လိုက ခန်းခြောက်သွားပေစေ၊ ယံ တံ–အကြင် တရားထူးကို၊ ပုရိသ ထာမေန ပုရိသ ဝီရိယေန ပုရိသ ပရက္ကမေန–ယောကျ်ားတို့၏ အားစွမ်း လုံ့လ အဆင့်ဆင့် အားထုတ်မှုဖြင့်၊ ပတ္တဗ္ဗံ–ရောက်အပ်၏၊ ရောက်နိုင်ကောင်း၏၊ တံ–ထိုတရားထူးသို့၊ အပါပုဏိတွာ–မရောက်မူ၍၊ ဝါ–မရောက်သေးမချင်း၊ ဝီရိယဿ သဏ္ဌာနံ–အားထုတ်မှု၏ ရပ်တန့်ခြင်းသည်၊ နဿ ဘဝိဿတီတိ–မဖြစ်ရလတ္တံ့ဟူ၍၊ ဧဝံ ဟိ–ဤသို့ပင်လျှင်၊ ဝေါ–သင်တို့သည်၊ သိက္ခိတဗ္ဗံ ဘိက္ခဝေ–ကျင့်ရမည် ရဟန်းတို့"တဲ့။

ဒါဟာ မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တိုင်က ပြင်းပြင်းထန်ထန် အားထုတ်ဖို့ တိုက်တွန်းတော်မူတဲ့ စကားပါပဲ၊ (အံ ၁–၅၂မှာ ကြည့်ပါ) မူလပဏ္ဏာသ ပါဠိတော် မဟာဂေါသိင်္ဂသုတ်မှာလဲ မြတ်စွာဘုရားက မိမိကဲ့သို့ပင် တင်းတင်းရင်းရင်း အားထုတ်လျှင် ကောင်းကြောင်း ဒီလို မိန့်တော်မူပါတယ်။

> "သာရိပုတ္တ–သာရိပုတြာ၊ ဣဓ ဘိက္ခု–ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းသည်၊ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပါတ ပဋိက္ကန္တော–ဆွမ်းကိစ္စပြီးသည့်နောက်ကာလ၌ ဆွမ်းစားရာမှ ဖဲခွာခဲ့ပြီးလျှင်၊ မေ–ငါ၏၊ စိတ္တံ–စိတ်သည်၊ အနုပါဒါယ–မစွဲလမ်းမူ၍၊ အာသဝေဟိ–အာသဝေါ တရားတို့မှ၊ ယာဝ နဿ ပရိမုစ္စတိ–အကြင်မျှလောက် ကာလပတ်လုံးမလွတ်မြောက်သေး၊တာဝ–ထိုမျှလောက် ကာလပတ်လုံး၊ ဣမံ ပလ္လင်္ကံ–ဤထက်ဝယ်ဖွဲ့ခွေ ထိုင်နေခြင်းကို၊ နဿ အဟံ ဘိန္ဒိဿာမိ–ငါမဖျက်အံ့၊ ဣတိ–ဤသို့ အဓိဋ္ဌာန်ပြု၍၊ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ–ထက်ဝယ်ဖွဲ့ခွေ၍၊ ပရိမုခံ သတိं ဥပဋ္ဌပေတွာ–ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံသို့ရှေးရှု သတိကိုဖြစ်စေ၍၊ နိသီဒတိ–ထိုင်နေ၏၊ သာရိပုတ္တ–သာရိပုတြာ၊ ဧဝ ရူပေန–ဤသို့ သဘောရှိသော၊ ဘိက္ခုနာ–ရဟန်းသည်၊ ဂေါသိင်္ဂသာလဝနံ–ဂေါသိင်္ဂ အင်ကြင်းတောကို၊ သောဘေယျ–တင့်တယ်စေနိုင်ရာပေသည်" လို့ မိန့်တော်

မူပါတယ်။

ဒါတွေကို ထောက်ဆကြည့်ရင် သမာဓိပညာဖြစ်အောင်အားထုတ်ရာမှာ ကိုယ်ခန္ဓာကိုင်ညှာပြီး အချောင်ခိုအားထုတ်တာကို မြတ်စွာဘုရားက မနှစ်သက်ဘူး၊ ကိုယ်နဲ့အသက်ကို မင့်ကွက်ဘဲ ပြင်းပြင်းထန်ထန် အားထုတ်ခြင်းကိုသာ မြတ်စွာဘုရားက နှစ်သက်တော်မူတယ် ဆိုတာကို ထင်ရှားသိရပါတယ်၊ အဲဒီလို ပြင်းပြင်းထန်ထန် အားထုတ်တဲ့အတွက် ပင်ပန်းဆင်းရဲတာ အကြောင်းပြုပြီး အတ္တကိလ မထအကျင့်လို့ မဆိုရကြောင်းလဲ ထင်ရှားပါတယ်၊ ဒါကြောင့် သီလ သမာဓိ ပညာ ဖြစ်စေနိုင်တဲ့အကျင့်ကို အပင်ပန်းအဆင်းရဲခံပြီးကျင့်ပေမယ့် အဲဒီအကျင့်လမ်းမှန် ကျင့်တာကိုတော့ အတ္တကိလမထအကျင့်လို့ မဆိုကောင်းဘူးဆိုတာ မြဲမြဲစွာ မှတ်ထားကြရမယ်၊ အဲဒီ အကျင့်လမ်းမှန်ကို အတ္တကိလမထအကျင့်အနေဖြင့် ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချပြီး ပြောဟောနေတဲ့ ဆရာအတုအယောင်တွေကိုလဲ ပဋ္ဌိပတ္တိ ပဋ္ဌေဝေ သာသနာတော်၏ရန်သူများ အဖျက်သမားများလို့ မှတ်ထားကြရမယ်၊ အဲဒီလို အတုအယောင်ဆရာတွေကို ဝေးဝေးကလဲ ရှောင်ကြရမယ်၊ မရှောင်ရင် သူတို့နှင့်အတူ မတော်ရာကို ဆောင်သွားလိမ့်မယ်၊ အပြင်အာယတနသဘောအာရုံနှင့် ပေါင်းသင်းဆက်ဆံနေတဲ့စိတ်ကို မထိန်းသိမ်းဘဲ သူ့အလိုအတိုင်း လွှတ်ထားရင် ကာမသုခလွှိုက ဖြစ်ကြောင်းပြောပြရာ အတ္တကိလမထအကျင့်ဖြစ်မဖြစ် စိစစ်ပြီးပြောနေတာ အတော်အချိန်ကုန်သွားပြီ၊ အဲဒါကို အတိုချုပ်မှတ်ရအောင် ဆောင်ပုဒ်ကလေးတွေ စီထားတယ်၊ လိုက်ဆိုကြရမယ်။

စိတ်အလိုကျ၊ လွှတ်ထားက၊ ကာမသုခါနုယောဂါ။ (ဆို)

ကာမသုခလွှိုကနှင့် အတ္တကိလမထ ခွဲပုံ

သမထဝိပဿနာဖြင့် စိတ်ကိုမထိန်းသိမ်းဘဲ အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့် ပစ္စဝေက္ခဏာ ဆင်ခြင်မှုဖြင့်တောင် မထိန်းသိမ်းဘဲ သူ့အလိုအတိုင်း လွှတ်ထားရင် ကာမသုခလွှိုကာနုယောဂအကျင့်ဖြစ်သွားတယ်၊ ရဟန်းတော်များမှာ အဲဒီအကျင့်မှ လွှတ်ကင်းအောင် ဆွမ်းစသည်ကို သုံးဆောင်တဲ့အခါ အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့် ပစ္စဝေက္ခဏာဖြင့် ဆင်ခြင်ပြီးသုံးဆောင်ရတယ်၊ အဲဒီလို ဆင်ခြင်ပြီးသုံးဆောင်ဖို့ရာ မြတ်စွာဘုရားက ဒီဃနိကာယ် ပါထိကဝဂ် ပါသာဒိကသုတ်စသည်မှာ ညွှန်ကြားထားပါတယ်၊ ကာမဝိတက် စသည်ဖြစ်ပြီး ကာမသုခလွှိုကာ ယောဂအကျင့် မဖြစ်ရအောင် သမထ ဝိပဿနာအလုပ် အားထုတ်ဖို့ ပြထားတာတွေက သုတ်တိုင်းလိုလိုပင် ရှိပါတယ်၊ အထူးအားဖြင့် စျာယထ ဘိက္ခဝေ မာ ပမာဒတ္ထ–ရဟန်းတို့ ရှုကြကုန်လော့၊ မမေ့ကြကုန်လင့် စသည်ဖြင့် သတိပဋ္ဌာနသံယုတ် စသည်မှ အထင်အရှား ညွှန်ပြတိုက်တွန်းတော်မူခဲ့ပါတယ်၊ အဲဒီဘုရားအမိန့်တော်များနှင့်အညီ သီလ သမာဓိ ပညာဖြစ်အောင် ကျင့်ကြံအားထုတ်လို့ ပင်ပန်းတာကိုတော့ အတ္တကိလမထအကျင့်လို့ မဆိုရဘူး၊ မဆိုကောင်းဘူး အဲဒီလိုဆိုရင် ဘုရားသာသနာကို ဖျက်ဆီးရာရောက်တယ်၊ အမှန်စင်စစ်ကတော့ သီလလဲ မဖြစ်, သမာဓိပညာလဲ မဖြစ်ဘဲ အစာငတ်ခြင်း အဝတ်မဝတ်ဘဲ နေခြင်း, မီးကင်ခြင်း, နေလှန်းခြင်း, ရေအေးစိမ်ခြင်း စသည်ဖြင့် ကိုယ်ပင်ပန်းရုံမျှ သာသနာပ အကျင့်မျိုးကိုသာ အတ္တကိလ မထာနုယောဂအကျင့်လို့ ဆိုရတယ်၊ အဲဒါကိုလဲ တိုတိုနဲ့မှတ်ရအောင် ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်၊ "ပင်ပန်းရုံမျှ၊ အားထုတ်က၊ အတ္တကိလမထာ နုယောဂါ–"တဲ့၊ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

ပင်ပန်းရုံမျှ၊ အားထုတ်က၊ အတ္တကိလမထာနုယောဂါ။ (ဆို)

သီလ သမာဓိ ပညာမဖြစ်ဘဲ ကိုယ်ပင်ပန်းရုံမျှ အားထုတ်မှုဟူသမျှကို အတ္တကိလမထာနုယောဂအကျင့်ခေါ်တယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ဗုဒ္ဓသာသနာတော်မှာ ငါးပါးသီလ, ရှစ်ပါးသီလ, ဆယ်ပါးသီလ, ရှင်သာမဏေသီလ, ရဟန်းသီလ အကျင့်များကို အားထုတ်ရတဲ့အတွက် ပင်ပန်းပေမယ့် အတ္တကိလမထာနုယောဂအကျင့် မဟုတ်ဘူး၊ သမ္မာဝါစာ သမ္မာကမ္မန္တ သမ္မာအာဇီဝဆိုတဲ့ သီလမဂ္ဂင် အကျင့်ဖြစ်တဲ့အတွက် မဏ္ဍိမပဋိပဒါအကျင့်သာ ဖြစ်ပါတယ်၊ ခဏိကသမာဓိ ဥပစာရသမာဓိ အပ္ပနာသမာဓိဖြစ်အောင် သမာဓိကမ္မဋ္ဌာန်းကို အားထုတ်နေတဲ့အတွက် ပင်ပန်းပေမယ့် အတ္တကိလမထာနုယောဂအကျင့်မဟုတ်ဘူး၊ သမ္မာဝါယာမ သမ္မာသတိ သမ္မာသမာဓိဆိုတဲ့ သမာဓိမဂ္ဂင်အကျင့်ဖြစ်တဲ့အတွက် မဏ္ဍိမပဋိပဒါအကျင့်သာ ဖြစ်ပါတယ်၊ ဝိပဿနာပညာ မဂ်ဖိုလ်ပညာဖြစ်အောင် ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတွေကို မပြတ်ရှုနေတဲ့အတွက် ပင်ပန်းပေမယ့် အတ္တကိလမထာနုယောဂအကျင့်မဟုတ်ဘူး၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ သမ္မာသင်္ကပ္ပဆိုတဲ့ ပညာမဂ္ဂင် အကျင့်ဖြစ်တဲ့အတွက် မဏ္ဍိမပဋိပဒါအကျင့်သာ ဖြစ်ပါတယ်။

သမထနှင့်ဝိပဿနာ ခွဲပုံ

သီလအကျင့် သမာဓိအကျင့် ပညာအကျင့်ဆိုတဲ့ အဲဒီ မဏ္ဍိမပဋိပဒါ အကျင့်သုံးပါးထဲမှာ သီလအကျင့်ကတော့ ထင်ရှားပါတယ်၊ ပြောဖို့မလိုပါဘူး၊ သမာဓိအကျင့်နှင့် ဝိပဿနာအကျင့်ကိုတော့ ခွဲပြောဦးမယ်၊ ဝင်လေထွက်လေ အစရှိတဲ့ သမထကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံတစ်ခုခုမှာ စိတ်တည်ငြိမ်ရုံမျှ ရနေတာကို သမထအကျင့်ခေါ်တယ်၊ အဲဒါကို "တည်ငြိမ်ရုံမျှ၊ ရှုနေက၊ သမထဘာဝနာ"လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်၊ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

တည်ငြိမ်ရုံမျှ၊ ရှုနေက၊ သမထဘာဝနာ။ (ဆို)

နှာသီးဖျားထိရာက စူးစိုက်ပြီး ရှုတိုင်း ရှိုက်တိုင်း အသက်ရှူလေကို ဝင်တယ်ထွက်တယ်လို့ မပြတ်ရှုနေတာက အာနာပါနသမထ ဘာဝနာပဲ၊ အဲဒီလို ရှုလို့ ရှုရှိုက်တဲ့လေအာရုံ၌သာ စိတ်က တည်နေတာကို သမာဓိဖြစ်တယ်လို့ ဆိုရတယ်၊ ဒါပြင် ကသိုဏ်းအသုဘအစရှိသော သမထကမ္မဋ္ဌာန်းတွေမှာ ရှုရာအာရုံ၌သာ စူးစိုက်ပြီး တည်နေတာကို သမာဓိဖြစ်တယ်လို့ပဲ ဆိုရတယ်၊ အဲဒီလို စိတ်တည်နေရုံမျှ ရှုရတာက သမထဘာဝနာပဲ၊ အဲဒီသမထဘာဝနာသက်သက်ဖြင့် ရုပ်နာမ်ကိုလဲ ခွဲခြားပြီး မသိဘူး၊ အဖြစ်အပျက်ကိုလဲ မသိဘူး၊ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တသဘောကိုလဲ မသိဘူး၊ စိတ်တည်ရုံမျှပဲ၊ အဲဒီလို စိတ်တည်ရုံမျှ ရှုတာကို သမထဘာဝနာခေါ်တယ်၊ အဲဒီ သမထဘာဝနာဖြင့်လဲ စိတ်ကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ဖို့ရာ မြတ်စွာဘုရားက ညွှန်ကြားတော်မူခဲ့ပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ ဒွါရ ၆-ပါးက မြင်တိုင်းကြားတိုင်း သိတိုင်း ရှုပြီးသိတာက ဝိပဿနာပဲ၊ အဲဒါကိုလဲ "ခြောက်ဒွါရက၊ ပေါ်သမျှ၊ သိက ဝိပဿနာ" လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်၊ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

ခြောက်ဒွါရက၊ ပေါ်သမျှ၊ သိက ဝိပဿနာ။ (ဆို)

ခြောက်ဒွါရက ဖြစ်ပေါ်လာသမျှကို ရှုမှတ်ပြီးသိတာက ဝိပဿနာတဲ့၊ ဘယ်လိုသိရမှာလဲဆိုရင် အစမှာတော့ ရုပ်နာမ်တို့၏ သဘာဝလက္ခဏာဆိုတဲ့ သူ့ပင်ကိုယ်သဘောကို အမှန်အတိုင်းသိရမယ်၊ နောက်ကျတော့ ပေါ်လာတဲ့ ရုပ်နာမ်တွေရဲ့ အစနှင့်အဆုံး၊ အဖြစ်နှင့်အပျက်ကို တွေ့မြင်ပြီး အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တသဘောကို သိရမယ်၊ အဲဒီလို သိတာက အနိစ္စ အစရှိသော အထူးထူးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ရှုမြင်မှု ဖြစ်သောကြောင့် ဝိပဿနာ မည်ပါတယ်တဲ့၊ နားမလည်တဲ့သူတွေက ဝိပဿနာ အရာမှာလဲ သမထမှာလိုပဲ အာရုံတစ်ခုတည်းကိုသာ ရှုရတယ်လို့ အထင်မှားပြီး အလွဲအမှားတွေကို ပြောဟောနေတတ်ကြတယ်၊ အဲဒီလို မဟုတ်ဘူး၊ အသိဉာဏ်ဆိုတာ သိသင့်သမျှကို အကုန်သိရတယ်၊ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက-

"သဗ္ဗံ အဘိ ညေယျံ-ဒွါရ ၆-ပါးက ပေါ်လာသမျှအလုံးစုံကို ရှေးရှုပြုပြီး သိရမယ်" လို့လဲ ဟောထားပါတယ်၊ "သဗ္ဗံ ပရိညေယျံ-ဒွါရ ၆-ပါးက ပေါ်လာသမျှ အလုံးစုံကို အနိစ္စစသည်ဖြင့် ပိုင်းခြား၍ သိရမယ်" လို့လဲ ဟောထားပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ဒွါရ ၆-ပါးက ပေါ်လာသမျှကို မှတ်ပြီး သိသိနေတဲ့ ဝိပဿနာဖြင့်လဲ စိတ်ကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ဖို့ရာ မြတ်စွာဘုရားက ထောင်သောင်းများစွာသော သုတ်ဒေသနာတို့၌ ညွှန်ကြားတော်မူခဲ့ပါတယ်၊ အဲဒီလို ညွှန်ကြားတော်မူတဲ့ အတိုင်း မပြတ်ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီဟာ ယောက်ျားမိန်းမစသည်ဖြင့် ခေါ်ဆိုရတဲ့ အတွင်းအာယတနဖ-ပါးက မိန်းမယောက်ျားစသည်ဖြင့် ခေါ်ဆိုရတဲ့ အပြင်အာယတနဖ-ပါးအာရုံများနှင့် ပေါင်းသင်းဆက်ဆံနေပုံကို ထင်ရှားသိနိုင် ပါတယ်၊ လူတွေက လူလူချင်းပေါင်းသင်းနေတယ်လို့ ထင်နေကြပေမယ့် အမှန်မှာတော့ တည်ရာမျက်စိနှင့် မြင်သိစိတ်အစရှိတဲ့ အတွင်းအာယတနများက အဆင်းအစရှိတဲ့အပြင် အာယတနတွေနဲ့ မြင်လိုက် ကြားလိုက် စသည်ဖြင့် ပေါင်းသင်းနေခြင်းမျှပဲ ဆိုတာကို ထင်ရှားသိနိုင်ပါတယ်၊ အဲဒီလို သိနိုင်ပုံကို ရည်ပြီးတော့ ခြောက်ပါးရှိက လောကဖြစ်သည်၊ ခြောက်ပါးမှာချည်း ပေါင်းသင်းနေသည်" လို့ ဆိုထားတာပဲ။

နယ်မကျွံစေရ

ဒီနေရာမှာ နယ်မကျွံဖို့ကလဲ အရေးကြီးပါတယ်၊ ပညာနယ်က သိလနယ်ကို မကျူးကျော်စေရဘူး၊ တချို့က အာယတန ဓာတ်သဘောတွေကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် တကယ်မသိပါဘဲနဲ့ ကြားနာပြီးသိတဲ့ သုတသိမ္မျှဖြင့် အထင်ကြီး အပြောကြီးနေကြတယ်၊ ဘယ်လိုလဲဆိုရင် အာယတနအချင်းချင်း ဓာတ်အချင်းချင်းမျှပဲ၊ ဗူးသီးလဲ ဓာတ်ပဲ၊ ကြက်လဲ ဓာတ်ပဲ၊ ဗူးသီးကို ဓားနှင့်လှီးရင် အပြစ်မရှိသလို ကြက်ကိုလည်လှီးရင်လဲ အပြစ်မရှိ ဘူးတဲ့၊ ဖျော်ရည်လဲ အာပေါဓာတ်ပဲ အရက်လဲ အာပေါဓာတ်ပဲ၊ ဖျော်ရည်သောက်ရင် အပြစ်မရှိသလို အရက်သောက်လဲ အပြစ်မရှိဘူးတဲ့၊ ယောက်ျား၏ ကိုယ်အတွေ့လဲ ဖောဋ္ဌဗ္ဗပဲ၊ မိန်းမ၏ ကိုယ်အတွေ့လဲ ဖောဋ္ဌဗ္ဗပဲ၊ ယောက်ျားအချင်းချင်း တွေ့ထိရင် အပြစ်မရှိသလို မိန်းမကိုယ်နဲ့ တွေ့ထိတာလဲ အပြစ်မရှိ ဘူးတဲ့၊ အိပ်ရာ ခေါင်းအုံးတို့ကို တွေ့ထိပြီးသုံးဆောင်တာ အပြစ်မရှိသလို မာတုဂါမနှင့်တွေ့ထိပြီး အာရုံခံစားတာလဲ အပြစ်မရှိဘူးတဲ့၊ ဒီလို အလွန်အကျွံ မိုက်မိုက်ကန်းကန်း ပြောနေကြတာတွေကို ကြားရတယ်၊ မြတ်စွာဘုရားလက်ထက်တော် ကာလတုန်းက အရိဋ္ဌဆိုတဲ့ ရဟန်း၏ မိစ္ဆာအယူမျိုးပါပဲ။

အရိုဋ္ဌရဟန်း၏ မိစ္ဆာအယူ

အဲဒီအရိုဋ္ဌဆိုတဲ့ ရဟန်းက လူဝတ်ကြောင်တွေဟာ ကာမဂုဏ်အာရုံတွေ ခံစားနေလျက်ပင် သောတပန် သကဒါဂါမ် ဖြစ်ကြတယ်၊ ရဟန်းများတော့ ကာမဂုဏ်အာရုံကို ဘာကြောင့်မခံစားရသလဲ၊ ရဟန်းများမှာ နူးညံ့တဲ့အိပ်ရာကို သုံးဆောင်ကောင်းပါလျက် မာတုဂါမအတွေ့ကို ဘာကြောင့်မသုံးဆောင်ကောင်းရသလဲ၊ အတွေ့အာယတနချင်း အတူတူပဲ၊ သုံးဆောင်ကောင်းတယ် အပြစ်မရှိဘူးစသည်ဖြင့် ဒီလို ယူဆပြောဆိုနေပါသတဲ့၊ အခြားသူတော်ကောင်း ပညာရှိ ရဟန်းတော်များက သူ့ကို အမျိုးမျိုးပြောဟောသော်လဲ သူက သူ့အယူဟာ ဘုရားဟောပဲ၊ ဘုရားဟောတော်မူတဲ့အတိုင်း သူသိပြီး သဘောကျနေပါတယ်လို့ သူက ဇွတ်အတင်းငြင်းပယ်နေတဲ့အတွက် သူ့ကို မြတ်စွာဘုရားထံ ခေါ်သွားကြတယ်၊ မြတ်စွာဘုရားက မေးတဲ့အခါလဲ သူကဒီအတိုင်းပဲ ပြောနေတယ်၊ မြတ်စွာဘုရားဟောတဲ့အတိုင်း သူယူဆပါတယ်လို့ပဲ အခိုင်အမြဲ ပြောဆိုနေတယ်၊ ဒီတော့ မြတ်စွာဘုရားက ဒီတရားမျိုးငါမဟောဘူး၊ မောဃ ပုရိသ–မဂ်ဖိုလ်မမှီး အချည်းနှီးယောကျ်ား၊ ဒီတရားမျိုးကို ဘယ်သူအား ငါဟောတာ သင်ကြားဖူးသလဲ၊ ငါဟောတဲ့တရားကို မှားယွင်းစွာယူပြီးတော့ ငါဘုရားကို သင် စွပ်စွဲတာပဲ စသည်ဖြင့် ဆိုဆုံးမတော်မူပါတယ်၊ ဒါပေမယ့် အရိုဋ္ဌရဟန်းက သူ့အယူကိုမစွန့်ဘူးတဲ့၊ ခုတင်ကပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ယခုခေတ်မှာ နယ်လွန်ပယ်လွန် ပြောနေတဲ့လူတွေဟာလဲ အဲဒီအရိုဋ္ဌရဟန်း၏ ညီတော် သားတော် မြေးတော်တွေလို့ ဆိုဖွယ်ရာပဲရှိပါတယ်၊ အဲဒီလူတွေကလဲ သူတို့အယူဟာ ဘုရားဟောနဲ့အညီပဲလို့ ပြောကြတာပဲ၊ ဘုရားကို စွပ်စွဲတာပါပဲ။

သူတို့အား စဉ်းစားဖို့ သတိပေးစရာစကားကတော့ ဖျော်ရည်နဲ့အရက် အတူတူဆိုရင် အရက်နဲ့သေးလဲ အတူတူပါပဲ သောက်နိုင်ပါမလား ဗူးသီးနဲ့ကြက် အတူတူဆိုရင် ကြက်နဲ့သူသားသမီးလဲ အတူတူပါပဲ။ သားသမီး၏လည်ကို လှီးနိုင်ပါမလား၊ ကိုယ့်လည်ကို သူများကလှီးမယ်ဆိုရင်ကော ခံနိုင်ပါ့မလား၊ အိပ်ရာခေါင်းအုံးအတွေ့များနှင့် မာတုဂါမအတွေ့ အတူတူဆိုရင် အိမ်ထောင်ရှိတဲ့ အဲဒီလူဟာ ကိုယ့်အိမ်သူနဲ့အတူမနေဘဲ အိပ်ရာခေါင်းအုံးနဲ့ချည်း တစ်သက်လုံး နေသွားနိုင်ပါမလား စသည်ဖြင့် မေးကြည့်နိုင်ပါတယ်၊ မှန်ကန်တဲ့အဖြေ ထွက်လာပါလိမ့်မယ်၊ အာယတန ဓာတ်သဘောကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် အမှန်သိနေကြတဲ့ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် အရှင်မြတ်များကတော့ သီလနယ်ပယ်ကို ကျူးကျော်ခြင်းမရှိဘဲ ရိုရိုသေသေ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်တော်မူကြပါတယ်၊ သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်များတောင်မှ သီလနယ်ပယ်ကို မကျူးလွန်ဘူး၊ ရိုရိုသေသေ စောင့်ရှောက်ထိန်းသိမ်းကြတာပဲ၊ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် မသိဘဲ သုတအသိမျှဖြင့် အထင်ကြီးနေတဲ့သူတွေကသာ ပညာနယ်က သီလနယ်ကို ကျူးကျော်ပြီး ပြောဆိုနေကြတယ်၊ ပြောရုံတွင်မဟုတ်ဘဲ သူတို့၏ယုံကြည်ချက်အတိုင်း ကိုယ်ထိလက်ရောက် ကျူးလွန်မှုတွေလဲရှိကြမှာပါပဲ၊ အဲဒီလို ကျူးလွန်ရင်တော့ မီးခဲကိုမပူဘူးထင်လို့ ကိုင်မိရင်လဲ မီးခဲက ပူလောင်တာလို အကုသိုလ်အပြစ်တွေကတော့ ချမ်းသာခွင့်ပေးမှာမဟုတ်ဘူး၊ သူ့အစွမ်းရှိသမျှ မကောင်းကျိုးတွေ ပေးသွားမှာပဲ၊ မပူပေဘူးထင်လို့ တင်းတင်းကြပ်ကြပ် ဆုပ်ကိုင်မိတဲ့ မီးခဲကို ပိုပြီးပူလောင်တာလို ရှိမှာပါပဲ။

သမာဓိနယ်ကို့လဲ မကျော်စေရ

တချို့ကလဲ သမ္မာဒိဋ္ဌ သမ္မာသင်္ကပ္ပဆိုတဲ့ ပညာမဂ္ဂင် ၂–ပါးဖြင့် စဉ်းစားဆင်ခြင်ပြီး သိရင်ပြီးတာပဲ၊ သမာဓိဖြစ်အောင် အပင်ပန်းခံပြီးအားထုတ်ဖို့ မလိုပါဘူးဆိုပြီး ဖြစ်ခိုက်ရုပ်နာမ်ကိုမရှုဘဲ ဆင်ခြင်ရုံမျှဖြင့်ပြီးတယ်လို့ ဟောပြောနေကြတယ်၊ အဲဒါဟာ သမာဓိနယ်ပယ်ကို ကျူးကျော်တာပဲ၊ အမှန်ကတော့ ဘာဝနာပညာ အစစ်ဆိုတာဟာ သမာဓိရှိမှ ဖြစ်တာပဲ၊ ဈာန်သမာဓိရှိရင် အကောင်းဆုံးပဲ၊ ဈာန်သမာဓိမရှိရင် ဥပစာရ သမာဓိဖြစ်စေ၊ ဥပစာရနှင့်တူညီတဲ့ ခဏိကသမာဓိဖြစ်စေ ရှိဖို့ လိုပါတယ်၊ အဲဒီသမာဓိသုံးမျိုးထဲက တစ်ပါးပါးမှမရှိရင်တော့ ဝိပဿနာပညာအစစ် မဖြစ်နိုင်ဘူး၊ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက–

> သမာဓိ ဘိက္ခဝေ ဘာဝေထ၊ သမာဟိတော ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ။ ကိဉ္စ ယထာဘူတံ ပဇာ နာတိ၊ စက္ခု အနိစ္စန္တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ၊ ရူပါ အနိစ္စာတိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ၊ စက္ခု ဝိညာဏံ အနိစ္စန္တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ။
>
> (သံယုတ်ပါဠိ ဒုတိယ ၃၂)

ဘိက္ခဝေ–ရဟန်းတို့၊ သမာဓိ–သမာဓိကို၊ ဘာဝေထ–ဖြစ်စေကြ ပွားစေကြကုန်လော့၊ ဘိက္ခဝေ–ရဟန်းတို့၊ သမာဟိတော–စိတ်တည်ကြည်သော၊ ဘိက္ခု–ရဟန်းသည်၊ ယထာဘူတံ–ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ၊ ပဇာနာတိ–သိ၏၊ ကိဉ္စ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ–အဘယ်ကို ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိသနည်းဟူမူ၊ စက္ခုအနိစ္စန္တိ–မျက်စိသည် မမြဲဟူ၍၊ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ–ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိ၏၊ ရူပါ အနိစ္စာတိ–အဆင်းတို့သည် မမြဲကုန်ဟူ၍၊ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ–ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာသိ၏၊ စက္ခုဝိညာဏံ အနိစ္စန္တိ–မြင်သိမှု စက္ခုဝိညာဏ်သည် မမြဲဟူ၍၊ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ–ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိ၏ အစရှိသဖြင့် ဟောတော်မူပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ သမ္မာသမာဓိမှ အသတိ–သမ္မာသမာဓိ မရှိလျှင်၊ သမ္မာသမာဓိ ဝိပန္နသ–သမ္မာသမာဓိ ပျက်စီးကင်းကွာနေသော သူအား၊ ယထာဘူတ ဉာဏဒဿနံ–ယထာဘူတ ဉာဏ်အမြင်ဟုဆိုအပ်သော ဝိပဿနာဉာဏ်သည်၊ ဟတ္ထပနိသံ–ပျက်စီးသော ကင်းသောအကြောင်းရှိသည်၊ ဟောတိ–ဖြစ်၏–စသည်ဖြင့် သမာဓိမရှိလျှင် ဝိပဿနာဉာဏ် မဂ်ဖိုလ် ဉာဏ်များ မဖြစ်နိုင်ကြောင်းကိုလဲ ဟောတော်မူပါတယ်။

အဲဒီ ဘုရားဟော ပါဠိတော်များကို ထောက်သောအားဖြင့် သမာဓိမရှိဘဲ သိနေတာကို ဝိပဿနာဉာဏ် မဟုတ်ဘူးလို့ လဲဆုံးဖြတ်နိုင်ပါတယ်၊ အဲဒီလို သိရုံမျှဖြင့် မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ် နိဗ္ဗာန်ကို မရနိုင်ဘူးလို့လဲ ဆုံးဖြတ်နိုင်ပါတယ်၊ အဲဒီလို ကြားနာပြီးသိတာမျိုးကတော့ ဗုဒ္ဓသာသနာဝင်မဟုတ်တဲ့ အခြားပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာလဲ အဘိဓမ္မာ သဘောတရားအကြောင်း လေ့လာရင်ဖြစ်နေတာပါပဲ၊ ဒါကြောင့် သုတအသိမျှဖြင့် အထင်ကြီးပြီး အားရမနေကြဘဲ မိမိတို့သန္တာန်မှာ တကယ်ဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်တွေကိုရှုမှတ်ပြီး ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် အာယတနဓာတ်သဘောများကို ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင်သိအောင် အားထုတ်ကြဖို့လိုပါတယ်၊ ဒီဟေမဝတသုတ်ဒေသနာမှာ "ခြောက်ပါးရှိက လောကဖြစ်သည်၊ ခြောက်ပါးမှာချဉ်း ပေါင်းသင်းနေသည်"လို့ ဆိုထားတဲ့အတိုင်း သိတာဟာလဲ ဘာဝနာဉာဏ်ဖြင့် သိတာကိုသာ ဆိုလိုပါတယ်။

(၈) ခြောက်ပါးကိုစွဲ လူပဲခေါ်သည်

ကိသ လောကော ဥပါဒါယ–အဘယ်ကိုစွဲမှီ၍ လောကလို့ ခေါ်ရပါသလဲ–ဆိုတဲ့ တတိယမေးခွန်းကို မြတ်စွာဘုရားက ဆန္နမေဝ ဥပါဒါယ–လို့ ဖြေကြားတော်မူပါတယ်၊ ဆန္နမေဝ–ခြောက်ပါးတို့ကိုပင်လျှင်၊ ဥပါဒါယ–စွဲမှီ၍၊ လောကော–လောကမည်ပါတယ်၊ လောကဟု ခေါ်ရပါတယ်–တဲ့၊ အဲဒါကို "ခြောက်ပါးကိုစွဲ လူပဲခေါ်သည်"လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်၊ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

ခြောက်ပါးကိုစွဲ လူပဲခေါ်သည်။ (ဆို)

ဒီတတိယအမေးနှင့် အဖြေကတော့ ခြောက်ပါးရှိက လောကဖြစ်သည်–ဆိုတဲ့စကားနဲ့ အနက်အရအားဖြင့် အတူတူပါပဲ၊ မျက်စိ နား နှာ လျှာ ကိုယ် စိတ်ဆိုတဲ့ ဒီအတွင်း အာယတန ၆–ပါးကို စွဲမှီပြီး လောကလို့ သတ္တဝါလို့ ခေါ်ရတယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ဒီအပိုဒ်ကိုတော့ အကျယ်ပြောနေဖို့ မလိုပါဘူး၊ ယခု စတုတ္ထအပိုဒ်ကို ပြောကြစို့။

(၃) ခြောက်ပါးခု အားနို့ကိုပင်ပန်းသည်

ကိသို့ လောကော ဝိဟညတိ–လောကဆိုတဲ့ သတ္တဝါသည် အဘယ်၌ အနှိပ်စက်ခံရပြီး ဆင်းရဲပင်ပန်းနေပါသလဲ ဆိုတဲ့ စတုတ္ထမေးခွန်းကို မြတ်စွာဘုရားက ဆသု လောကော ဝိဟညတိလို့ ဖြေကြားတော်မူပါတယ်၊ လောကော–လောကလို့ ဆိုရတဲ့ သတ္တဝါသည်၊ ဆသု–ခြောက်ပါးတို့၌၊ ဝိဟညတိ–အနှိပ်စက်ခံရ၏၊ ဝါ–ကြောင့်ကြစိုက်လျက် ပင်ပန်းနေသည်၊ ဒီမှာ ၆–ပါးဆိုတာက အဆင်း အသံ အနံ့ အရသာ အတွေ့သဘော အာရုံဆိုတဲ့ အပြင်အာယတန ၆–ပါး၊ အာရုံ ၆–ပါးပါပဲ၊ သုတ္တနိပါတ်အဋ္ဌကထာမှာ ဖွင့်ပြပုံကတော့ အဆင်းစသော အာရုံ ၆–ပါးက မျက်စိစသော ဒွါရ ၆–ပါးကို တိုက်ခိုက်ပြီး နှိပ်စက်ကြောင်း ဖွင့်ပြထားပါတယ်၊ အဲဒီလိုဆိုရင် ပါဠိမှာ ဆသုပုဒ်က၊ ဆဟိ–ခြောက်ပါးတို့သည်–လို့ ဒီအနက်ကို ယူရလိမ့်မယ်၊ ဘုန်းကြီးကတော့ ဆသု–ခြောက်ပါးတို့၌–ဟု သူ့ရှိရင်းအတိုင်းပဲပိုပြီး ထင်ရှားတယ်လို့ ထင်ပါတယ်၊ ဘယ်လိုလဲဆိုလျှင် အဆင်း အသံ အစရှိသော အာရုံ ၆–ပါးတို့၌ တဏှာက သာယာတပ်မက်စေပြီးတော့ သတ္တဝါကို နှိပ်စက်နေတယ်၊ သတ္တဝါဟာ အနှိပ်စက်ခံရပြီး ဆင်းရဲပင်ပန်းနေတယ်လို့ ဒီလိုယူရင် ပိုပြီးထင်ရှားတယ်၊ ပိုပြီးကောင်းတယ်လို့ ထင်ပါတယ်၊ဒါကြောင့် သူ့ရှိရင်း ပါဠိအနက်အတိုင်း ဖွင့်ပြသွားမယ်။

မျက်စိ နား နှာ လျှာ ကိုယ် စိတ်ဆိုတဲ့ အတွင်းအာယတန ၆–ပါးကို စွဲမှီပြီး လောကလို့ခေါ်ရတဲ့ သတ္တဝါဟာ အဆင်း အသံ အစရှိသော အာရုံ ၆–ပါးတို့၌ သာယာတပ်မက်ပြီး ပင်ပန်းဆင်းရဲနေရတယ်၊ ယခုလူတွေဟာ အဆင်းလှတဲ့ သက်ရှိသက်မဲ့ အာရုံဝတ္ထုတွေရအောင် နေ့ရောညပါ မပြတ်ကြောင့်ကြစိုက်ပြီး ရှာနေကြရတယ်၊ မရသေးရင်လဲ ရအောင် ရပြီးဖြစ်ရင်လဲ မပျောက်ပျက် မဆုံးရှုံးရအောင် ကြောင့်ကြစိုက်နေကြရတယ်၊ အသံကောင်း အာရုံဝတ္ထုတွေရအောင် အနံ့ကောင်း အာရုံဝတ္ထုတွေရအောင် ကြောင့်ကြစိုက်နေကြရတယ်၊ စားဖွယ်အရသာ ကောင်းတွေရအောင် ကြောင့်ကြစိုက်နေကြရတယ်၊ အတွေ့အထိ အာရုံကောင်းတွေရအောင် ကြောင့်ကြစိုက်နေကြရတယ်၊ အသက်ရှည်အောင်, ကျန်းမာအောင်, ချမ်းသာပျော်ရွှင်နိုင်အောင် သက်ရှိသက်မဲ့အာရုံတွေကို ကြောင့်ကြစိုက်ပြီး ရှာကြံနေကြရတယ်၊ ရရှိပြီးတွေလဲ မပျောက်မပျက်အောင် ကြောင့်ကြစိုက်နေကြရတယ်၊ ကိုယ့်အတွက်လဲ ကြောင့်ကြစိုက်ရတယ်၊ သူများအတွက်လဲ ကြောင့်ကြစိုက်ရတယ်၊ အဲဒီလို ရှာကြံနေရတာ ကြောင့်ကြစိုက်နေကြရတာဟာ ပင်ပန်းဆင်းရဲနေတာပဲ၊ ရလာတဲ့ အာရုံတွေက ကိုယ်မျှော်လင့်သလို အမြဲတည်နေတာ မဟုတ်ဘူး၊ မြင်ပြီးရင်ပျောက်သွား ကြားပြီးရင်ပျောက်သွား စသည်ဖြင့် တစ်ခဏကလေးအတွင်း ပျောက်ပျောက်သွားကြတာ

ချည်းပဲ၊ တစ်ခါတစ်ရံကျတော့ ဘေးရန်အန္တရာယ်တွေနဲ့ တွေ့ပြီးတော့ အကုန်လုံးလဲ ပျောက်ပျက်သွားတယ်၊ အဲဒီလိုအခါမှာ တော့ ကိုယ်ရောစိတ်ပါ အလွန်အမင်းဆင်းရဲရတယ်၊ လူ့ဘဝမှာသာ မဟုတ်ဘူး၊ နတ်ဘဝရောက်ဖို့ နတ်စည်းစိမ် ချမ်းသာရဖို့ အတွက် မိမိတို့ယုံကြည်ချက်အတိုင်း ကောင်းမှုဆိုတာကို ပြုကြရတယ်၊ ကောင်းမှုမှန်ကြောင့် နတ်ဘဝရောက်ပြန်လဲ အလို ပြည့်တယ်လို့ မရှိဘူး၊ အာရုံတွေခံစားပြီး ပင်ပန်းနေတာပဲ၊ ဘာမျှ အားကိုးစရာ အနှစ်သာရရယ်လို့ ကျန်နေတာမရှိဘူး။

သူတစ်ပါးအသက်ကို သတ်၍ ယဇ်ပူဇော်ခြင်း စသည်ဖြင့် ကောင်းမှုများကို ပြုမိရင်တော့ အပါယ်ဆင်းရဲတွေနဲ့ တွေ့ကြုံခံစားပြီး ပင်ပန်းဆင်းရဲရတယ်၊ မိမိကိုယ်တိုင် ကြီးပွားချမ်းသာအောင် မိမိနှင့် စပ်သူတွေ ချမ်းသာအောင် ရည်ရွယ်ပြီး သတ်ခြင်း နှိုးခြင်း စသည်ကို ပြုမိရင်လဲ အပါယ်လေးပါးရောက်ပြီး ပင်ပန်းဆင်းရဲရတယ်၊ ဒီပုံဒီနည်းဖြင့် သတ္တဝါဟာ အာရုံ ၆–ပါးနှင့်စပ်ပြီး ပင်ပန်းဆင်းရဲရတယ်၊ ဒီပုံဒီနည်းဖြင့် သတ္တဝါဟာ အာရုံ ၆–ပါးနှင့်စပ်ပြီး ပင်ပန်းဆင်းရဲနေကြရတယ်၊ ကောင်းတယ်ဆိုတဲ့ အာရုံတွေကို ကြည့်ရှုနားထောင်ခြင်း စသည်ဖြင့် ခံစားနေရတာလဲ ကိုယ်စိတ်ပင်ပန်းနေတာပဲ၊ မယုံရင် လက်တွေ့စမ်းကြည့်ပါ၊ ထမင်းဟင်း အရသာကောင်းကို ဝအောင်စားပြီးတဲ့နောက်လဲ ဆက်ပြီးစားနေမယ်ဆိုရင် မပင်ပန်းပေ ဘူးလား၊ ထို့အတူပင် လှပတယ်ဆိုတဲ့အဆင်းကို မပြတ်ကြည့်နေရမယ်ဆိုရင် မပင်ပန်းပေဘူးလား၊ သာယာတဲ့အသံကို မပြတ်နားထောင်နေရမယ်ဆိုရင် မပင်ပန်းပေဘူးလား၊ အတွေ့အထိကောင်းနဲ့ပေမယ့် အမြဲမပြတ်တွေ့ထိနေရမယ်ဆိုရင် မပင် ပန်းပေဘူးလား၊ ပင်ပန်းမှာ သေချာပါတယ်၊ အာရုံတွေကို ကောင်းတယ်လို့ ထင်နေကြတာက ခဏလောက်သာ သုံးဆောင်ကြ ရတာကလဲတစ်ကြောင်း၊ သာယာတပ်မက်မှု ရှိနေတာကလဲ တစ်ကြောင်းကြောင့်သာ ပင်ပန်းမှန်းမသိဘဲ ဖြစ်နေကြတာပဲ၊ အမှန်ကတော့ အာရုံတွေအတွက် ကြောင့်ကြစိုက်နေရတာလဲ ပင်ပန်းဆင်းရဲတယ်၊ သုံးဆောင်နေရတာလဲ ပင်ပန်းဆင်းရဲတယ်၊ ဒါကြောင့် "ခြောက်ပါးခ္ခ အားစိုက်ပင်ပန်းသည်"လို့ ဆိုထားတာပဲ၊ ကဲ အဲဒီဆောင်ပုဒ်ကို အစကစပြီး ဆိုကြရမယ်။

မြတ်စွာဘုရား အဖြေဆောင်ပုဒ်(၁)

ခြောက်ပါးရှိက လောကဖြစ်သည်၊ (ဆို)
ခြောက်ပါးမှာချဉ်း ပေါင်းသင်နေသည်၊ (ဆို)
ခြောက်ပါးကိုစွဲ လူပဲခေါ်သည်၊ (ဆို)
ခြောက်ပါးခ္ခ အားစိုက်ပင်ပန်းသည်၊ (ဆို)

အဲဒီလို မြတ်စွာဘုရားက ဖြေတော်မူတဲ့အခါမှာ ဟေမဝတနတ်က နှစ်သက်သဘောကျပြီးတော့ နောက်ထပ်မေးခွန်း ကို မေးပြန်ပါတယ်။

ဟေမဝတာ၏အမေး(၂)

ကတမံ တံ ဥပါဒါနံ၊
ယတ္ထ လောကော ဝိဟညတိ။
နိယျာနံ ပုစ္ဆိတော့ ဗြူဟိ၊
ကထံ ဒုက္ခာ ပမုစ္စတိ။

ဘန္တေ–မြတ်စွာဘုရား၊ ယတ္ထ–အကြောင်ခြောက်ပါးခ္ခ၊ လောကော–လောကမည်သော သတ္တဝါသည်၊ ဝိဟညတိ–အနှိပ်စက်ခံရ၏၊ ဝါ–အနှိပ်စက်ခံရ၍ ပင်ပန်းဆင်းရဲ၏၊ ဥပါဒါနံ–ငါ ငါ့ဥစ္စာဟု စွဲလမ်းအပ်သော၊ တံ–ထိုတရားသည်၊ ကတမံ–အဘယ်ပါနည်း၊ နိယျာနံ–ထွက်မြောက်နိုင်ကြောင်း နည်းလမ်းကောင်းကို၊ (ပုစ္ဆာမိ၊ မေးလျှောက်ပါ၏) ပုစ္ဆိတော–မေးအပ်သော၊ ဝါ–အမေးခံဖြစ်၍ ဖြေရန်တာဝန်ရှိသော၊ တွံ–အရှင်ဘုရားသည်၊ ဗြူဟိ–ဖြေဆိုဟောကြားတော်မူပါလော့၊ ကထံ–အဘယ်သို့လျှင်၊ ဝါ–အဘယ်သို့ ပြုကျင့်လျှင်၊ ဒုက္ခာ–ဆင်းရဲမှု၊ ပမုစ္စတိ–လွတ်မြောက်ပါသနည်း အရှင်ဘုရား။

ဒီအမေးဂါထာဖြင့် မေးပုံအတိုချုပ်ကတော့ ခြောက်ပါးခ္ခ အားစိုက်ပင်ပန်းသည်–လို့ ဖြေကြားရာမှာ အားစိုက်ပင်ပန်း ရာ ၆–ပါးဟာ စွဲလမ်းအပ်တဲ့တရားပဲ၊ အဲဒီစွဲလမ်းအပ်တဲ့တရားက ဘယ်ဟာပါလဲ၊ အဲဒါကို စွဲလမ်းနေရင် ဘဝထဲမှာ ထပ်ကာ ထပ်ကာဖြစ်ပြီး ပင်ပန်းဆင်းရဲနေရမှာပဲ၊ အဲဒီဆင်းရဲမှုလွတ်အောင် ဘယ်လိုကျင့်ရပါမလဲလို့ မေးလိုရင်းပါပဲ၊ (သုတ္တနိပါတ် အဋ္ဌကထာ ဖွင့်ပုံကတော့ ပင်ပန်းရာ ၆–ဌာနဆိုတဲ့ စွဲလမ်းအပ်တဲ့တရားဆိုတာ ဘယ်ဟာပါလဲ၊ ပဌမအမေးဖြင့် ဒုက္ခသစ္စာကို မေးပါသတဲ့၊ ဒုတိယမေးခွန်းဖြင့် အဲဒီဒုက္ခမှ လွတ်မြောက်အောင် ဘယ်လိုကျင့်ရပါမလဲလို့ မေးပါသတဲ့) အဲဒီအမေး ၂–ရက် ကို မြတ်စွာဘုရားက ဒီလို ဖြေကြားတော်မူပါတယ်။

မြတ်စွာဘုရားအဖြေ(၂)

ပဌ္ဌ ကာမဂုဏာ လောကေ၊
မနောဆဋ္ဌာ ပဝေဒိတာ။
ဧတ္ထ ဆန္ဒံ ဝိရာဇေတွာ၊
ဧဝံ ဒုက္ခာ ပမုစ္စတိ။

ယက္ခ–ဟေမဝတနတ်၊ လောကေ–လောကဌ်၊ မနောဆဋ္ဌာ–စိတ်လျှင် ၆–ခုမြောက်ရှိကုန်သော၊ ပဌ္ဌ ကာမဂုဏာ–ငါးပါးသော ကာမဂုဏ်တို့ကို၊ ပဝေဒိတာ–ငါ ဘုဉာဏ်စွာဟု စွဲလမ်းအပ်သော တရားဟူ၍ ဟောကြားအပ်ကုန်၏။

ကာမဂုဏ်ငါးပါးဆိုတာ နှစ်သက်လိုချင်ဖွယ်ဖြစ်တဲ့ အဆင်း အသံ အနံ့ အရသာ အတွေ့ဆိုတဲ့ဒီငါးပါးပဲ၊ အဲဒီငါးပါးကိုယူလိုက်ရင် အဲဒီငါးပါး၏ ထင်ပေါ်ရာဖြစ်တဲ့ မျက်စိ နား နှာ လျှာ ကိုယ်ဆိုတဲ့ ဒွါရငါးပါးလဲ ပါဝင်သွားတယ်၊ ဘာကြောင့်လဲဆိုလျှင် မျက်စိ စသည်မရှိရင် အဆင်းအစရှိတဲ့ ကာမဂုဏ်တွေကို မခံစားနိုင် မစွဲလမ်းနိုင်ဘူး၊ မျက်စိစသည်ရှိမှ ခံစားနိုင် စွဲလမ်းနိုင်တယ်၊ ဒါကြောင့်ပါပဲ၊ နောက်ပြီးတော့ စိတ်ကိုယူလိုက်တာနဲ့ စိတ်၏အာရုံဖြစ်တဲ့ ဓမ္မာယတန သဘောအာရုံတွေလဲ ပါဝင်တယ်၊ ဒါကြောင့်စိတ်လျှင် ခြောက်ခုမြောက်ရှိတဲ့ ကာမဂုဏ်ငါးပါးဆိုတဲ့ စကားဖြင့် အတွင်းအာယတန ၆–ပါး၊ အပြင်အာယတန ၆–ပါး အကုန်လုံးကို ငါ ဘုဉာဏ်စွာလို့ စွဲလမ်းအပ်တဲ့ တရားဖြစ်ကြောင်း ပြတယ်၊ အဲဒါဟာ စွဲလမ်းအပ်သော ထိုတရားကား ဘယ်ဟာပါလဲဆိုတဲ့ ပဌမမေးခွန်း၏ အဖြေပဲ၊ အဲဒါကို ဘုန်းကြီးက "ငါးဖြာကာမ ဆဋ္ဌစိတ်တွင်၊ဘုဉာ ငါပဲ ယူစွဲထင်မြင်"လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်၊ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

ငါးဖြာကာမ ဆဋ္ဌစိတ်တွင်၊
ဘုဉာငါပဲ ယူစွဲထင်မြင်။ (ဆို)

အဆင်း အသံ အနံ့ အရသာ အတွေ့ဆိုတဲ့ ကာမဂုဏ်အာရုံငါးပါးရယ်၊ အဲဒီအာရုံငါးပါးကို ခံယူရာဖြစ်တဲ့ မျက်စိ နား နှာ လျှာ ကိုယ်ဆိုတဲ့ ဒွါရငါးပါးရယ်၊ နောက်ပြီးတော့ စိတ်ဆိုတဲ့ မနာယတနနှင့် သူ၏အာရုံဖြစ်တဲ့ ဓမ္မာယတနရယ် ဒီအတွင်းအပြင် အာယတန ၁၂–ပါးကို ဘုဉာလို့ ငါလို့ စွဲလမ်းတယ်၊ အဲဒီ ၁၂–ပါးဟာ စွဲလမ်းအပ်တဲ့ တရားပါပဲလို့ ဆိုလိုတယ်၊ စွဲလမ်းပုံကတော့ မျက်စိဖြင့် အဆင်းကို မြင်ရတဲ့အခါ ရှုမှတ်ခြင်း မရှိတဲ့သူတွေမှာ မျက်စိကိုလဲ ငါလို့ထင်တယ်၊ ဘုမျက်စိလို့လဲ ထင်တယ်၊ ငယ်ရွယ်သူဆိုရင် ဘုမျက်စိ ကောင်းတယ်၊ ကြည်လင်တယ်လို့ ထင်တယ်၊ အရွယ်ကြီးသူဆိုရင် ဘုမျက်စိ မှုန်တယ်လို့ ထင်တယ်၊ မထင်ပေဘူးလား၊ ထင်တယ်၊ အဲဒီလို ထင်တာဟာ မျက်စိရုပ်ကို ငါ ဘုဉာစွာလို စွဲလမ်းတာပဲ၊ နောက်ပြီးတော့ မြင်သိတဲ့စိတ်ကိုလဲ ငါကမြင်တယ်၊ မြင်တာ ငါပဲလို့လဲ စွဲလမ်းတယ်၊ ဘုစိတ် ဘုအမြင်လို့လဲ စွဲလမ်းတယ်၊ ဒါလဲ ငါ ဘုဉာစွာလို့ စွဲလမ်းတာပဲ၊ နောက်ပြီးတော့ မြင်ရတဲ့အတင်းကိုလဲ ကိုယ့်လက် ခြေ စသည်မြင်တဲ့အခါ ဘုလက်ကို ဘုခြေကို မြင်တယ်လို့ ထင်တယ်၊ ငါ ဘုဉာစွာအနေဖြင့် စွဲလမ်းတာပါပဲ၊ မိန်းမ ယောကျ်ား သူတစ်ပါးကို မြင်တဲ့အခါမှာ မိန်းမကိုမြင်တယ်၊ ယောကျ်ားကိုမြင်တယ် မည်သူ့ကိုမြင်တယ် စသည်ဖြင့်ထင်တယ်၊ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါအနေနဲ့ စွဲလမ်းတာပဲ၊ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ငါလို့ စွဲလမ်းတာမျိုးပါပဲ၊ လုပတင့်တယ်လို့ ထင်ပြီးတော့လဲ အဲဒီ မြင်ရတဲ့သူကို နှစ်သက်တတ်တယ်၊ ဘုဉာစွာအနေဖြင့် စွဲလမ်းတာပဲ၊ နှစ်သက်ရင် ကိုယ်ပိုင်မဟုတ်ပေမယ့် ကိုယ့်ဉစွာအနေနဲ့ပဲ စိတ်ထဲက အာရုံပြုသွားတယ်။

ဥပမာ ဈေးဆိုင်သွားကြည့်တဲ့အခါ ကက်စီ၊ လုံချည်ကို သဘောကျရင် စိတ်ဖြင့် ဝတ်ကြည့်တာပဲ၊ ဖိနပ်ဆိုရင်လဲ စိတ်ဖြင့်စီးကြည့်တာပဲ၊ အဲဒါဟာ ဘုဉာစွာလို့ နှစ်သက်စွဲလမ်းတဲ့သဘောပါပဲ၊ မြင်တာကတော့ လူ၏အပေါ်ယံ အဆင်းကိုသာမြင်တယ်၊ ဒါပေမယ့် အဲဒီအဆင်းကို မြင်တာနဲ့ အတွင်းသားတွေပါ သိမ်းပိုက်ပြီး လူတစ်ကိုယ်လုံးကို နှစ်သက်တပ်စွဲသွားတာပဲ၊ ယခုပြောခဲ့တာဟာ ကိုယ့်သန္တာန် သူ့သန္တာန်က အဆင်းကို မြင်ရာမှာ မျက်စိနှင့် မြင်သိစိတ်ဆိုတဲ့ အတွင်းအာယတန ၂–ပါး၊ အဆင်းဆိုတဲ့ အပြင်အာယတန ၁–ပါး၊ ဒီအာယတန ၃–ပါးကို ငါ ဘုဉာစွာအနေနဲ့ စွဲလမ်းပုံပါပဲ။

ကြားရာမှာလဲ ဘုနား ကောင်းတယ်၊ ဘုနား လေးတယ်၊ ငါက ကြားတယ်၊ မည်သူပြောတာကို ကြားတယ်၊ အသံ ကောင်းတယ် စသည်ဖြင့် စွဲလမ်းတယ်၊ ငါ ဘုဉာစွာအနေနဲ့ စွဲလမ်းတာပါပဲ၊ ထို့အတူပင် နံရာကလဲ စွဲလမ်းတယ်၊ စားသိရာကလဲစွဲလမ်းတယ်၊ ထိသိရာကလဲ စွဲလမ်းတယ်၊ ဘုကိုယ်က ထိသိတယ်၊ ဘုကိုယ်ကို သူက ထိတယ်၊ ငါက ထိတယ်၊ ငါညောင်းတယ်၊ ပူတယ်၊ နာတယ်၊ ထိလို့ကောင်းတယ်၊ ထိတာ ညောင်းတာ ပူတာ နာတာဟာ ငါပဲ၊ ထိတွေ့ပြီး ကောင်းတာဟာ ငါပဲ၊ ငါက သူ့ကို ကိုင်တယ် ထိတယ် စသည်ဖြင့် ထင်မြင်စွဲလမ်းတယ်၊ ငါ ဘုဉာစွာအနေနဲ့ စွဲလမ်းတာပါပဲ၊ စိတ်ကူးကြံစည်တဲ့ အခါမှာလဲ ငါကြံနေတယ်၊ စဉ်းစားနေတယ်၊ ဟော်နေတယ် ပျင်းနေတယ် ဝမ်းသာတယ် စိတ်ညစ်တယ် ငါက တတ်သိတယ် စသည်ဖြင့်လဲ စွဲလမ်းတယ်၊ မည်သူပဲ ချစ်စရာကောင်းတယ်၊ မုန်းစရာကောင်းတယ် စသည်ဖြင့်လဲ စွဲလမ်းတယ်၊ ငါ ဘုဉာစွာ အနေနဲ့ စွဲလမ်းတာပါပဲ၊ အဲဒီလို ဒွါရ ၆–ပါးလုံး အာရုံ ၆–ပါးလုံးကို ငါ ဘုဉာစွာအနေနဲ့ စွဲလမ်းနေကြတာကို ရည်ပြီးတော့ "ငါးဖြာကာမ အဌစိတ်တွင်၊ ဘုဉာငါပဲ ယူစွဲထင်မြင်"လို့ ဆိုထားတာပဲ၊ အဲဒီမှာ ငါးဖြာကာမလို့ဆိုတာကတော့ နှစ်သက်ဖွယ်

အဆင်း အစရှိတဲ့ အာရုံတွေမှာ နှစ်သက်သာယာပြီး စွဲလမ်းတာက များတဲ့အတွက် ကာမဂုဏ်ကို ပဓာနပြုပြီး ဆိုတာပါပဲ၊ အပွဓာနအားဖြင့်တော့ သာမန်အဆင်း စသည်တွေရော အကုန်လုံးကိုပင် စွဲလမ်းတယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ဒါကြောင့်–

ယဂ္ဂ–ဟေမဝတနတ်၊ လောကေ–လောကၨ၊ မနောဆဋ္ဌာ–စိတ်လျှင် ၆–ခုမြောက်ရှိကုန်သော၊ ပဋ္ဌ ကာမဂုဏာ–ငါးပါးသော ကာမဂုဏ်တို့ကို၊ ပဝေဒိတာ–ငါ ငါ့ဥစ္စာဟု စွဲလမ်းအပ်သော တရားတို့ဟူ၍ ဟောကြားအပ် ဆိုအပ်ကုန်၏၊ ဇတ္ထ–စိတ်မနာယတနနှင့်တကွ ကာမဂုဏ်ငါးပါးဟူသော ဤတရားတို့၌၊ ဝါ–ဤအာရုံ ၆–ပါးတရားတို့၌၊ (အာရုံ ၆–ပါးထဲမှာ အာယတန ၁၂–ပါး အကုန်ပါဝင်ပါတယ်၊ ဒါကြောင့်) ဇတ္ထ–စိတ်နှင့်တကွ ကာမဂုဏ်ငါးပါးဟူသော ဤတရားတို့၌၊ ဝါ–ဤအာရုံ ၆–ပါးတို့၌၊ ဆန္ဒံ–ဖြစ်ထိုက်သော နှစ်သက်တပ်စွဲမှု တဏှာကို၊ ဝိရာဇေတွာ–ပျက်ပြယ်ကင်းကွာစေ၍၊ ဧဝံ–ဤသို့ နှစ်သက်တပ်စွဲမှုတဏှာကို ပျက်ပြယ်အောင်ကျင့်ခြင်းဖြင့်၊ ဒုက္ခာ–ဆင်းရဲအပေါင်းမှ၊ ပမုစ္စတိ–ကောင်းစွာမချွတ် ကင်းလွတ်လေတော့ပေသည်–လို့ မြတ်စွာဘုရားက ဖြေကြားတော်မူပါတယ်။

အကျဉ်းချုပ်ပဓာနအားဖြင့် စိတ်နှင့်တကွ ကာမဂုဏ်အာရုံငါးပါး၊ အကျယ်အပြည့်အစုံအားဖြင့် အာရုံ ၆–ပါးတို့၌ ဖြစ်ထိုက်တဲ့ နှစ်သက်တပ်စွဲမှု တဏှာကို ပျက်ပြယ်သွားအောင် ကျင့်ရမယ်၊ အဲဒီလိုကျင့်ပြီး ပယ်လိုက်ရင် ဆင်းရဲဟူသမျှမှ လွတ်မြောက်တယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ အဲဒါကို ဘုန်းကြီးက "ထိုမှဖြစ်ထိုက် နှစ်ခြိုက်ပယ်လျှင်၊ ဆင်းရဲမှ လွတ်ရယောဂီရှင်"လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်၊ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

ထိုမှဖြစ်ထိုက် နှစ်ခြိုက်ပင်လျှင်၊
ဆင်းရဲမှ လွတ်ရ ယောဂီရှင်။ (ဆို)

"ထိုမှာ ဖြစ်ထိုက် နှစ်ခြိုက်"ဆိုတာ ရှေး ၂–ပိုဒ်က ပြောခဲ့တဲ့ ထိုအာရုံ ၆–ပါးမှာ ဖြစ်ထိုက်တဲ့ နှစ်ခြိုက်မှုလို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ နှစ်ခြိုက်တယ်ဆိုတာ နှစ်သိမ့်အားရမှု ပီတိကို ဆိုလေ့ရှိပါတယ်၊ ဒါပေမယ့် ဒီမှာတော့ နှစ်သက်မှု တဏှာကိုပဲ ဆိုလိုပါတယ်၊ ဖြစ်ထိုက်ဆိုတဲ့ ရှေ့စကားနဲ့ ကာရန်ညီအောင် နှစ်သက်ကိုပဲ နှစ်ခြိုက်လို့ ဆိုထားပါတယ်၊ အာရုံခြောက်ပါးမှာ နှစ်သက်မှု တဏှာက ဘယ်လိုဖြစ်ထိုက်သလဲ၊ ဘယ်လိုပယ်ရမလဲဆိုရင် အဲဒါကို ယခုရှင်းပြီး ပြောပြသွားမယ်၊ အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့် ခုတင်ကပြောခဲ့တဲ့ စွဲလမ်းပုံအတိုင်းပင် နှစ်သက်မှုတဏှာက ဖြစ်နေပါတယ်၊ အဲဒါကို ဝိပဿနာဉာဏ် မဂ်ဉာဏ်တို့ဖြင့် ပယ်ရမယ်၊ ဒါပါပဲ။

အကျယ်အားဖြင့် ပြောရရင်တော့ ပကတိလူတွေမှာ မြင်ရာကလဲ နှစ်သက်မှုတဏှာဖြစ်နေတယ်၊ ကြားရာ နံရာ စားသိရာ ထိသိရာ ကြံသိရာတွေကလဲ နှစ်သက်မှု တဏှာဖြစ်နေတယ်၊ ဖြစ်ပုံကတော့ မြင်ရာမှာ မြင်ရတဲ့အဆင်းအာရုံကိုလဲ လှပတင့်တယ်တယ် ထင်ပြီး နှစ်သက်မှုတဏှာ ဖြစ်တယ်၊ အဆင်းဆိုပေမယ့် အပေါ်ယံ အဆင်းကလေးမျှတွင် မဟုတ်ဘူး၊ အဲဒီအဆင်းကလေးနှင့် တစ်ပေါင်းတည်း လူ့တစ်ကိုယ်လုံး အထည်ဝတ္ထုတစ်ခုလုံးကို နှစ်သက်တယ်၊ မြင်သိတဲ့ စိတ်ကိုလဲ နှစ်သက်တယ်၊ မျက်စိနှင့်တကွ မိမိကိုယ် တစ်ကိုယ်လုံးကို နှစ်သက်တယ်၊ အဲဒီလို နှစ်သက်မှုဖြစ်တာ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် အဲဒီမြင်ရတဲ့အဆင်း မြင်သိမှုနှင့် မျက်စိဆိုတဲ့ အာယတနတွေကို အမှန်အတိုင်း မသိလို့ပါပဲ၊ ဥပမာအားဖြင့်ပြောရရင် စိတ်ဖောက်ပြန်နေတဲ့ အရူးများဟာ အကောင်း အဆိုး အသုံးကျမကျ အဖိုးတန်မတန်ကို မသိဘူး၊ ဒါကြောင့် အရူးဟာ အသုံးမကျတာတွေကိုလဲ အသုံးကျတယ် အဖိုးတန်တယ်ထင်ပြီး သိမ်းထားတယ်၊ အသုံးမကျတဲ့ စက္ကူစုတ်တွေကိုလဲ သူ့အိတ်ထဲထည့်ထားတယ်၊ တုတ်ချောင်းတွေ အမှိုက်တွေကိုလဲ သူ့အိတ်ထဲထည့်ထားတယ်၊ အဲဒီလိုအရူးကို အများအားဖြင့် မြင်ဖူးကြပါလိမ့်မယ်၊ အရူးသာအဟုတ်ဘူး၊ လူကောင်းတွေလဲ အထင်လွဲရင် ဒီလိုဖြစ်တတ်တာပဲ။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ပြီးခါနီး လပိုင်းလောက်ဆီမှာ ဂျပန်တွေစက္ကူတွေကို သိတဲ့သူတွေက အဆမတန်ပေးပြီး ထုတ်ကြတယ်၊ လဲလှယ်ကြတယ်၊ မသိတဲ့သူတွေက အဲဒီငွေစက္ကူတွေကို အသုံးကျလိမ့်ဦးမယ်ထင်ပြီး ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာနဲ့ သိမ်းပိုက်ကြတယ်၊ အဲဒီနောက် တစ်ရက်ထက် တစ်ရက်ကြာလေကြာလေ အဲဒီ ငွေစက္ကူတွေဟာ တန်ဖိုးမရှိဘဲ ဖြစ်ဖြစ်သွားတယ်၊ နောက်ဆုံးကျတော့ ဘာမျှအသုံးမကျတော့ဘူး၊ အဲဒီမှာ အသုံးမကျဖြစ်မည့် ဂျပန်စက္ကူတွေကို လက်ခံသိမ်းယူတဲ့သူတွေဟာ အမှန်ကို မသိလို့ နှစ်နှစ်သက်သက်နဲ့ လက်ခံကြတာပါပဲ။

နောက်ပြီးတော့ ဂိုဏ်းဆရာလူလိမ်က သဲတွေကို အိုးနဲ့ထည့်ထားရမယ်၊ တစ်နှစ်ကြာတဲ့အခါ ရွှေဖြစ်လိမ့်မယ်လို့ ပြောတာကို ယုံကြည်ပြီးတော့ သဲတွေကို အိုးထဲထည့်ထားကြတာကို ဘုန်းကြီးတို့ ငယ်ငယ်တုန်းက တွေ့ရဖူးတယ်၊ အဲဒီသဲက ရွှေဖြစ်လိမ့်မယ် အထင်မှားလို့ပါပဲ၊ ယခုပြောခဲ့တဲ့ ဥပမာတွေထဲက အရူးဟာ တစ်နည်းနည်းဖြင့် အရူးပျောက်သွားတဲ့အခါ သူ့အိတ်ထဲကဟာတွေ အသုံးမကျမှန်းသိပြီး စွန့်ပစ်လိုက်နိုင်တယ်၊ မြတ်စွာဘုရားလက်ထက်တော်က ပဋ္ဌာစာရာဆိုတာ အဝတ်တောင် ဝတ်ရမှန်းမသိအောင် ရူးနေတယ်၊ သူပြုလုပ်တာတွေကို အကောင်းချည်း ထင်နေတယ်၊ မြတ်စွာဘုရားထံ ရောက်သွားလို့ မြတ်စွာဘုရားက သတိ ပဋ္ဌိလဘ ဘဂိနီ–ညီမအရွယ် သူငယ်မ သတိရပါ အမှတ်ရပါ–လို့ သတိပေးလိုက်ရုံနဲ့ ကျွတ်တမ်းဝင်ရမည့် ပါရမီရှင်ဖြစ်တဲ့အတွက် မြတ်စွာဘုရား၏ မေတ္တာကရုဏာတော်တို့၏ အာနုဘော်ကြောင့် အရူးပျောက်

သွားတယ်၊ အဲဒီတော့မှ သူမဟာ အဝတ်လိုနေမှန်းသိလာတယ်၊ ဟိရိညြတ္တပ္ပဖြစ်လာတယ်၊ အနီးအပါးမှာရှိတဲ့ လူတစ်ယောက်က အပေါ်ရုံအဝတ်ကို ပေးလိုက်တယ်၊ အဲဒီအဝတ်ကို ဝတ်ပြီး တရားနာရင်း သောတာပန်ဖြစ်သွားတယ်၊ ရဟန်းမိန်းမပြုပြီး တရားအားထုတ်လို့ ရဟန္တာမဖြစ်သွားတယ်၊ အဲဒါဟာ အရှုးပျောက်တော့ အမြင်မှန်ရပြီး အသုံးမကျတာတွေကို မစွဲလမ်းဘဲ စွန့်လွှတ်နိုင်ပုံ ဥပမာတစ်ခုပါပဲ။

နောက်ပြီးတော့ ခုတင်ကပြောခဲ့တဲ့ ဂျပန်စက္ကူတွေ သဲတွေကို သိမ်းထားတဲ့သူတွေဟာလဲ သူ့အချိန်မကျခင်ကတော့ အဲဒါတွေ စွန့်လိုက်ပါ ပြောပေမယ့် မစွန့်နိုင်ဘူး၊ သူအချိန်ကျလို့ မျှော်လင့်ခဲ့တဲ့အတိုင်း မဟုတ်မှန်းသိတဲ့အခါကျတော့ အဲဒီ စက္ကူတွေကိုလဲ တွယ်တာခြင်းမရှိဘဲ စွန့်လိုက်ကြတယ်၊ သဲတွေကိုလဲ သွန်ပစ်လိုက်ကြတယ်၊ အဲဒါလိုပါပဲ၊ မြင်တိုင်းမြင်တိုင်း ရှုမှတ်လို့ မြင်သိတာရော မြင်ရတဲ့ အဆင်းရော မှတ်သိတာရော ခဏမစဲ ပျက်ပျက်သွားတဲ့ သဘောတရားတွေပဲလို့ အမှန် အတိုင်းသိတဲ့အခါကျတော့ သိတိုင်းသိတိုင်းသော သဘောတရားနှင့် စပ်ပြီးတော့ နှစ်သက်မှု တပ်မက်မှု မဖြစ်နိုင်တော့ဘူး၊ မြင်ခိုက်က တွေ့ခဲ့တာကို ပြန်လည်စဉ်းစားခြင်းလဲ မရှိဘူး၊ စဉ်းစားမိတောင်မှ နှစ်သက်ဖွယ်အနေဖြင့် မထင်ပေါ်နိုင်ဘူး၊ ရှုမှတ်စဉ်က သိတဲ့အတိုင်းပင် တစ်ခဏချင်း ပျက်သွားတဲ့အနေနဲ့သာ ထင်ပေါ်နိုင်တယ်၊ အဲဒါဟာ မြင်ရပေမယ့် မမြင်ရတာနဲ့ တူတဲ့ အခြေအနေ ရောက်သွားတဲ့သဘောပါပဲ၊ ယခုမြင်တိုင်း မြင်တိုင်း ရှုမှတ်နေကြရတာဟာ အဲဒီသဘောရောက်အောင်လို့ ပါပဲ။

မာလုက္ကျပုတ္တရဟန်းအား တရားပေးပုံ

မြတ်စွာဘုရားက မာလုက္ကျပုတ္တရဟန်းအား တရားပေးခါနီးမှာ ဒီလိုမေးတော်မူပါတယ်။

မာလုက္ကျပုတ္တ သင်မမြင်ဘူးသေးတဲ့ အဆင်းများ ယခုမြင်ဆဲလဲ မဟုတ်တဲ့အဆင်းများ, နောင်အခါမြင်ရလိမ့်မယ် လို့တောင် စိတ်ကူးထဲမှာ မပေါ်လာတဲ့ အဆင်းများ အဲဒီလို အဆင်းရှုပါရုံများနှင့်စပ်ပြီး ချစ်ခင်နှစ်သက် တပ်မက်သာယာခြင်း ဖြစ်နိုင်ပါမလားလို့ မေးတော်မူပါတယ်။

မမြင်နိုင်ပါ အရှင်ဘုရားလို့ မာလုက္ကျပုတ္တရဟန်းက ဖြေပါတယ်။

ယခု တရားနာပရိသတ်ကို ဘုန်းကြီးက ဒီအတိုင်းမေးရင် အဲဒီ မာလုက္ကျပုတ္တလို ဖြေကြားရမှာပဲ၊ ယခုလူတွေ သာယာ တပ်မက် နှစ်သက်နေကြတာဟာ မြင်ဖူး သိဖူးလို့ရင်လဲ ဖြစ်တယ်၊ မြင်ဆဲဖြစ်နေလို့ရင်လဲ ဖြစ်တယ်၊ သို့မဟုတ် စိတ်ကူးထဲ ထင်ပေါ်လာလို့ရင်လဲ ဖြစ်တယ်၊ လုံးလုံးမမြင်ဖူး မသိဖူးတဲ့လူ, စိတ်ကူးထဲမှာတောင် မထင်ပေါ်လာဖူးတဲ့လူ အဲဒီလိုလူကို အာရုံပြုပြီး ချစ်ခြင်းမုန်းခြင်းဆိုတာ ဖြစ်နိုင်ပါ့မလား၊ မဖြစ်နိုင်ပါလို့ ဖြေရမှာပဲ၊ အဲဒီလို မမြင်ဖူး မသိဖူးသူက ဘယ်မှာရှိနေ သလဲဆိုရင် မိမိတို့ကိုယ်တိုင် မရောက်ဖူး မသိဖူးတဲ့လူကို ဘာကြောင့် ချစ်ခြင်း မုန်းခြင်း မဖြစ်သလဲလို့ မေးရင် မမြင်ဖူးလို့ မသိဖူးလို့ပါပဲ ဖြေရလိမ့်မယ်၊ အဲဒီတော့ မြင်ရ သိရတဲ့ အာရုံမှာလဲ အဲဒီ မမြင်ရမသိရတဲ့ အာရုံလိုဖြစ်အောင် ရှုလိုက်ရင်, မြင်ကာမျှ သိကာမျှဖြစ်အောင် ရှုလိုက်ရင်, ချစ်ခြင်းမုန်းခြင်း အစရှိတဲ့ ကိလေသာတွေ မဖြစ်နိုင်ဘူးဆိုတာ ထင်ရှားပေါ်လာပါ တယ်၊ အဲဒါကို တိုတိုနဲ့သိနားလည်ရအောင်လို့ ဘုန်းကြီးက ဆောင်ပုဒ်ကလေးတွေ စီထားတယ်၊ အဲဒါတွေကို တစ်ပုဒ်ချင်း ဆိုကြရမယ်။

မြင်ရရာ၊ ကိလေသာ၊ သူ့ဟာသူငြိမ်းသည်။ (ဆို)

မြင်ရ မသိရတဲ့ အာရုံနဲ့စပ်ပြီး ကိလေသာမဖြစ်ဘူး၊ အဲဒါကတော့ ဝိပဿနာဖြင့် ပယ်ရတာမဟုတ်ဘူး၊ သူ့အလိုလို ငြိမ်းနေတာ၊ အဲဒီလို ငြိမ်းတဲ့အတွက် ဘာကုသိုလ်မှ မဖြစ်ဘူး၊ အကုသိုလ် မဖြစ်ရုံမျှဘဲလို့ ဆိုလိုတယ်၊ ထင်ရှားပါတယ်။

မြင်ရရာမှာ ကိလေသာ ကိန်းကာဖြစ်နိုင်သည်။ (ဆို)

မြင်ရတဲ့ အာရုံမှာတော့ မြင်ဆဲမှာလဲ ကိလေသာဖြစ်နိုင်တယ်၊ မြင်ပြီးတဲ့နောက်လဲ ပြန်လည်စဉ်းစားပြီး ကိလေသာ ဖြစ်နိုင်တယ်၊ အဲဒါဟာ ဘာကြောင့်လဲ၊ မြင်ရတဲ့အာရုံကို ဓာတ်ပုံရိုက်ယူထားသလို ထင်ထင်ရှားရှား မှတ်စွဲထားလို့ပါပဲ၊ အဲဒါကို နောင်အကြောင်းညီညွတ်တဲ့အခါ ကိလေသာဖြစ်ဖို့ ကိန်းတယ်လို့ အနုသယ ယမိုက်အစရှိတဲ့ ဒေသနာတော်က ဆိုပါ တယ်၊ ဒါ့ကြောင့် အဲဒီလို ကိလေသာကိန်းများ မဖြစ်အောင် ရှုပြီး ပယ်ဖို့လိုပါတယ်။

မြင်တိုင်းမှတ်ရှု၊ ကိလေစု၊ ကိန်းမှုပယ်သင့်သည်။ (ဆို)

ကိလေသာကိန်းမှု စွဲလမ်းမှုမဖြစ်ရအောင်, မမြင်ရတဲ့အာရုံလို ဖြစ်သွားအောင်, ရှုဖို့လိုတယ်၊ ဒါ့ကြောင့် မြင်တိုင်း မြင်တိုင်း ရှုမှတ်ပြီး ကိလေသာကိန်းမှုကို ပယ်သင့်တယ်–ဆိုတဲ့ အကြောင်းကို မြတ်စွာဘုရားက "မမြင်ရ မသိရတဲ့ အာရုံမှာ ချစ်ခင်နှစ်သက်ခြင်း ဖြစ်နိုင်ပါ့မလား"ဆိုတဲ့ မေးခွန်းဖြင့်ပင် မာလုက္ကျပုတ္တအား သိနားလည်စေပါတယ်။

မေးခွန်းဖြင့်ပင် လုပ်ငန်းစဉ် ပေါ်လွင်စေခဲ့သည်။ (ဆို)

အဲဒီလို မေးခွန်းဖြင့် ပေါ်လွင်စေပြီးတဲ့အခါ မြတ်စွာဘုရားက မာလုက္ကျပုတ္တအား ဒိဋ္ဌေ ဒိဋ္ဌမတ္တံ ဘဝိဿတိ–မြင်သည်၌ မြင်ရုံမျှ ဖြစ်လတ္တံ့–မြင်ရုံမျှ ဖြစ်စေရမည်–စသည်ဖြင့် ကမ္မဋ္ဌာန်း ပေးတော်မူပါတယ်။

မြင်ရာ၌ ဖြစ်ထိုက်သည့် တဏှာကို ပယ်ပုံ

အဲဒီ ဒေသနာတော်နည်းအရအားဖြင့် ထင်ရှားမြင်ရတဲ့ အာရုံကို မြင်တယ်မြင်တယ်လို့ မြင်ရုံမျှတွင် တည်အောင် ရှုမှတ်ရတယ်၊ ဒါကတော့ ဒေသနာစဉ်အရအားဖြင့် ပြောတာပါ၊ ပဋ္ဌိပတ္တိက္ကမ–ကျင့်စဉ်အရအားဖြင့်တော့ ဘယ်အာရုံမဆို ထင်ရှားပေါ်ရာကစပြီးရှုရပါတယ်၊ ယေဘုယျအားဖြင့် တွေ့ထိရတဲ့ ဓာတ်လေးပါး ထင်ရှားတတ်ပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ဂန္ဓာန္တော ဝါ ဂန္ဓာမီတိ ပဇာနာတိ–သွားလျှင်လဲ သွားသည်ဟု သိ၏–စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူတဲ့ သတိပဋ္ဌာန်ဒေသနာတော်နှင့်အညီ ရှုမှတ်ပုံကို စတုတ္ထပိုင်းတုန်းက အကျယ်ပြောခဲ့ပါပြီ၊ အဲဒီနည်းအတိုင်း ရှုမှတ်လို့ သမာဓိဉာဏ် ရင့်သန်တဲ့အခါကျတော့ မြင်မြင်သမျှဟာ မြင်ပြီးပျောက်သွား မြင်ပြီးပျောက်သွားနဲ့ မြင်ရုံမျှမှာပဲ တည်တယ်၊ ဒါကလဲ ဉာဏ်ထက်သန်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များ မှာမှသာပြီး ရှင်းတတ်ပါတယ်၊ အဲဒီလို မြင်ရုံမျှတည်တဲ့အခါမှာ မြင်မှုနှင့်စပ်တဲ့ မျက်စိအဆင်း မြင်သိစိတ်ဆိုတဲ့ အာယတန သုံးပါးမှာ နှစ်သက်မှုတဏှာဟာ မဖြစ်နိုင်တော့ဘူး၊ ရှုမှတ်ပြီး သိတိုင်းသိတိုင်း အဲဒီအမြင်နှင့်စပ်ပြီးတော့ တဏှာမဖြစ်ထိုက်တော့ဘူး၊ ဒါဟာ "ထိုမှာ ဖြစ်ထိုက် နှစ်ခြိုက်ပယ်လျှင်"ဆိုတဲ့ ဆောင်ပုဒ်အရ မြင်ရာမှာ ဖြစ်ထိုက်တဲ့ နှစ်သက်သာယာမှု တဏှာကို ရှုမှတ်မှု ဝိပဿနာဖြင့် ပယ်တာပါပဲ၊ ကြားရာစသည်မှာလဲ ရှုမှတ်မှုဝိပဿနာဖြင့် ပယ်ပုံဟာနည်းတူပါပဲ၊ အတိုချုပ်ပဲ ပြောသွားတော့မယ်။

ကြားရာစသည်၌ ဖြစ်ထိုက်မှု တဏှာကို ပယ်ပုံ

ကြားခိုက်မှာ မရှုမမှတ်နိုင်တဲ့သူတွေ၊ ရှုမှတ်သော်လဲ ဝိပဿနာဉာဏ် ကောင်းကောင်းမဖြစ်သေးတဲ့သူတွေမှာ ကြားရတာကိုလဲ နှစ်သက်မှု ဖြစ်နိုင်တယ်၊ ကြားသိမှုကိုလဲ နှစ်သက်မှု ဖြစ်နိုင်တယ်၊ နားနှင့်တကွ တစ်ကိုယ်လုံးကိုလဲ နှစ်သက်မှု ဖြစ်နိုင်တယ်၊ ဝိပဿနာဉာဏ်ရင့်သန်နေတဲ့ ယောဂီမှာတော့ ကြားတိုင်းကြားတိုင်း ကြားတယ် ကြားတယ်လို့ ရှုမှတ်ပြီး ကြားလိုက်ပျောက်လိုက် ကြားလိုက်ပျောက်လိုက် တစ်ခဏချင် ပျောက်ပျောက်သွားတာကို ထင်ရှားတွေ့ရတယ်၊ တချို့ယောဂီမှာဆိုရင် အသံက နားကိုလာပြီး တိုက်ခိုက်တာကိုတောင် ထင်ထင်ရှားရှားကြီး သိရတယ်၊ ယာဘက်နားက ကြားတာ, ဘယ်ဘက်နားက ကြားတာကိုလဲ ခွဲခြားပြီး သိရတယ်၊ အဲဒီလို ကြားတိုင်း ကြားတိုင်း ချက်ချင်းပဲ ပျောက်ပျောက်သွားတာကိုသာ တွေ့သိရတဲ့ယောဂီမှာ ကြားမှုနှင့်စပ်ပြီး ကိလေသာ မဖြစ်နိုင်တော့ဘူး၊ အဲဒါဟာ "ထိုမှာဖြစ်ထိုက် နှစ်ခြိုက်ပယ်လျှင်" ဆိုတဲ့ ဆောင်ပုဒ်အရ ကြားရာမှာ ဖြစ်ထိုက်တဲ့ နှစ်သက်သာယာမှု တဏှာကို ဝိပဿဖြင့် ပယ်တာပါပဲ။

ဝိပဿနာဉာဏ် ရင့်သန်နေတဲ့ ယောဂီမှာ နံတိုင်း နံတိုင်း ရှုမှတ်ပြီး နံလိုက် ပျောက်လိုက်, နံလိုက် ပျောက်လိုက်နဲ့ တစ်ခဏချင်း ပျောက်ပျောက်သွားတာကို ထင်ရှားတွေ့ရတယ်၊ စားတဲ့အခါမှာလဲ ရှုမှတ်ပြီး အရသာကို သိလိုက် ပျောက်လိုက် သိလိုက် ပျောက်လိုက်နဲ့ တစ်ခဏချင်း ပျောက်ပျောက်သွားတာကို ထင်ရှားတွေ့ရတယ်၊ ဒါကြောင့် စားရတဲ့အရသာနဲ့ စပ်ပြီး နှစ်သက်မှု မဖြစ်နိုင်တော့ဘူး၊ တချို့မှာဆိုရင် ရှုမှတ်ပြီး စားရတော့ စားလို့မကောင်းဘူး၊ မမှတ်ဘဲ စားရင် ကောင်းမှာပဲလို့ တောင် တွေးထင်မိတတ်သေးတယ်၊ အဲဒီတွေးထင်တဲ့အတိုင်းလဲ ဟုတ်ပေတယ်၊ ရှုမှတ်ပြီး စားနေတော့ အရသာကို မခံစားဘူး၊ သိရင်းပျောက်ရင်း, သိရင်း ပျောက်ရင်းနဲ့ ပျောက်ပျောက်သွားတာကိုသာ တွေ့ရလို့ သာယာမှု မဖြစ်တဲ့အတွက် မကောင်းဘဲ ဖြစ်နေတာပါပဲ။

ထိသိတာကိုတော့ အများဆုံးလိုပဲ မှတ်သိနေရတယ်၊ ဘာမှ အထူးမှတ်စရာမရှိရင် ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် ထိုင်တယ် ထိတယ် စသည်ဖြင့် မှတ်နေရတယ်၊ ဒုက္ခဝေဒနာပေါ်လာတဲ့အခါလဲ ပူတယ် နာတယ် အောင့်တယ် ယားတယ်စသည်ဖြင့် မှတ်နေရတယ်၊ အဲဒီလို မှတ်ရာတွေမှာလဲ ထိသိမှု မခံသာမှုကလေးတွေဟာ သိရင်း ပျောက်ရင်း, သိရင်းပျောက်ရင်းနဲ့ တစ်ခဏချင်း ပျောက်ပျောက်သွားတာကိုသာ တွေ့ရတယ်၊ ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် ကွေးတယ် ဆန့်တယ် ကြွတယ် လှမ်းတယ် ချတယ်လို့ မှတ်တဲ့အခါများမှာ တစ်ရွေ့ချင်း တစ်ရွေ့ချင်း ရွှေ့တာရော မှတ်သိတာရော တစ်စုံတစ်စုံ ပျောက်ပျောက်သွားတာကိုတွေ့ရတယ်၊ တစ်နေရာက အခြားတစ်နေရာကို မရောက်ဘဲ ပျောက်ပျောက်သွားတာကို တွေ့ရတယ်၊ အဲဒါဟာ "ခြေတစ်လှမ်းတစ်လှမ်းကို ခြောက်ပိုင်းခွဲခြားပြီးတော့ တစ်ပိုင်းမှ တစ်ပိုင်းသို့ မရောက်ဘဲ လှုပ်ရှပ်နဲပ ရှုသိနာမ်တွေ ချုပ်ပျက်သွားပုံကို

ပြဆိုထားတဲ့ အဌကထာအဆိုနဲ့အညီ သိနေတာပါပဲ၊ ခြေတစ်လှမ်း တစ်ကွေးတစ်ဆန့်အတွင်းမှာ ၆–ပိုင်းထက် ပိုပြီးတော့လဲ သိနိုင်ပါတယ်၊ အဲဒီလို သိနေတဲ့အတွက် "ထိရတဲ့အာရုံ, ထိသိမှု, ထိသိရာ ကိုယ်အကြည်ရုပ်ဆိုတဲ့ "ဒီအာယတနသုံးပါးနဲ့ စပ်ပြီး နှစ်သက်သာယာမှု တဏှာဟာ မဖြစ်နိုင်တော့ဘူး၊ မှတ်သိတိုင်း မှတ်သိတိုင်း ကင်းတယ်၊ အဲဒါဟာ ဝိပဿနာဖြင့် ဖြစ်ထိုက်တဲ့တဏှာ ဖြစ်ခွင့်မရဘဲ ကင်းသွားတာပါပဲ၊ ရှုမှုဝိပဿနာဖြင့် တဏှာကို ပယ်တာပါပဲ။

စိတ်ကူးစဉ်းစားကြံစည်တာကတော့ မှတ်လိုက်ရင် ပျောက်ပျောက်သွားတာ သာပြီး ထင်ရှားပါသေးတယ်၊ ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် ထိုင်တယ် ထတယ်စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်နေရင်း စိတ်ကအပြင်ထွက်လိုက်ရင် ထွက်တယ်သွားတယ်လို့ မှတ်လိုက်တာနဲ့ တစ်ခါတည်း ပျောက်ကင်းသွားတယ်၊ အမှတ်အသိကောင်းနေတဲ့အခါမှာ စိတ်က အပြင်ထွက်တာ အလွန်နည်းပါတယ်၊ တစ်ခါတစ်ရံ ထွက်ရင်လဲ အဲဒါကို ချက်ချင်းပဲ မှတ်နိုင်တယ်၊ မှတ်လိုက်တာနဲ့ ချက်ချင်းပဲ ပျောက်သွားတယ်၊ အဲဒီတော့ ပဌမစိတ်ကူးနဲ့ ဒုတိယမှတ်စိတ်ဟာ အတွဲလိုက် အစုံလိုက် ပျောက်သွားတာကို ထင်ရှားတွေ့ရတယ်၊ တစ်ခါတစ်ရံမှာ ဖောင်းတာ ပိန်တာ ထိုင်တာ ထိတာလဲ မပေါ်၊ ကိုယ်ကြီးတစ်ကိုယ်လုံးလဲ မထင်ရှားဘဲ ပျောက်နေလို့ သိတဲ့စိတ်ကိုသာ သိတယ် သိတယ်လို့ အဆင့်ဆင့် ရှုမှတ်နေရတဲ့အခါလဲ ရှိတယ်၊ အဲဒီလိုအခါမှာ ရှေ့နောက်အသိစိတ် အဆင့်ဆင့်ဟာ သိရင်းပျောက်ရင်း သိရင်းပျောက်ရင်းနဲ့ ချက်ချင်း ပျောက်ပျောက်သွားတာကိုချည်း တွေ့နေရတယ်၊ အဲဒီလိုအခါမှာ မူလက သိစိတ်ရော မှတ်သိတဲ့စိတ်ရော နှစ်သက်သာယာဖွယ် မရှိကြောင်း ထင်ရှားနေပါတယ်၊ ဒါ့ကြောင့် သိရတဲ့အာရုံစိတ်နဲ့ မှတ်သိတဲ့စိတ်ဆိုတဲ့ ဒီမနာယတန နှစ်ပါးလုံးမှာ နှစ်သက်မှုတဏှာဟာ ဖြစ်ခွင့်မရဘဲ ကင်းနေပါတယ်၊ အဲဒါဟာ ဝိပဿနာဖြင့် ကြံသိမှု မနာယတနမှာ ဖြစ်ထိုက်တဲ့တဏှာကို ပယ်တာပဲ။

တစ်ခါတစ်ရံ ရှုမှတ်နေရင်း လူပုံ ရဟန်းပုံ ဥယျာဉ်ပုံ စသည် အမျိုးမျိုးသော အာရုံတွေ ပေါ်လာတတ်တယ်၊ အဲဒါတွေကို မြင်တယ်မြင်တယ် စသည်ဖြင့်မှတ်ရတယ်၊ တစ်ရွေ့ချင်း ရွှေ့ရွှေ့ပြီးတော့လဲ ပျောက်သွားတတ်တယ်၊ မှေးမှိန်သေးသိမ်ပြီးတော့လဲ ပျောက်သွားတတ်တယ်၊ ဉာဏ်ရင့်နေတဲ့အခါမှာတော့ တစ်ခါလောက်မှတ်လိုက်ရုံနဲ့ လွင့်သွားသလိုလဲ ပျောက်သွားတတ်တယ်၊ အဲဒီမှာ အာရုံက ပညတ်ဓမ္မာရုံပါပဲ၊ စင်စစ်အားဖြင့် ရှိတာမဟုတ်ဘူး၊ သို့ပေမယ့် မြင်နေသလို ထင်နေရတဲ့ စိတ်မနာယတနကတော့ ရှိတဲ့ တရားပါပဲ၊ ပျောက်သွားတာလဲ အဲဒီ မနာယတန ပျောက်သွားတာပါပဲ၊ အဲဒီလို အာရုံကို မရှုဘဲထားရင် နှစ်သက်သာယာမှုလဲ ဖြစ်တယ်၊ ရှုမှတ်လိုက်လို့ ပျောက်သွားတာတွေ့ရတော့ အဲဒီအာရုံနဲ့စပ်ပြီး နှစ်သက်သာယာမှု မဖြစ်နိုင်တော့ဘူး၊ နောက်ပြီးတော့ နတ်က လာပြောသလိုလို ဆရာက လာပြောသလိုလိုနဲ့ စိတ်ဖြင့်ကြားရတဲ့ အသံကိုလဲ ကြားတယ် ကြားတယ်လို့ မှတ်ရတယ်၊ မမှတ်ဘဲ လက်ခံထားရင် အဲဒီလိုကြားရတဲ့အတွက် နှစ်သက်ပြီး အထင်ကြီးမှုတွေလဲ ဖြစ်တတ်တယ်၊ ရှုမှတ်လိုက်တော့ အဲဒီစိတ်ကူးဖြင့် ကြားတဲ့အသံကိုလည်း ကြားလိုက်ပျောက်လိုက် ကြားလိုက်ပျောက်လိုက်နဲ့ နောက်ဆုံးမှာ မကြားတော့ဘဲ လုံးလုံးပျောက်သွားတယ်၊ စိတ်ကူးထဲမှာ ဝမ်းသာစရာ ပေါ်လာရင်လဲ ရှုမှတ်လိုက်ရင် ချက်ချင်း ပျောက်သွားတာပဲ၊ နုလုံးမသာမယာ ပေါ်လာရင်လဲ ရှုမှတ်လိုက်ရင် ချက်ချင်းပျောက်သွားတာပဲ၊ ဒါကြောင့် စိတ်ထဲပေါ်လာတဲ့ အာရုံနဲ့စပ်ပြီး နှစ်သက်မှုဟာ ဖြစ်ခွင့်မရဘဲ ကင်းနေတယ်၊ အဲဒါတွေလဲ မနာယတနနှင့်ဓမ္မာယတန သဘောအာရုံမှာ ဖြစ်ထိုက်တဲ့ နှစ်သက်မှုကို ဝိပဿနာဖြင့် ပယ်တာပဲ။

အဲဒီလိုရှုလို့ ဝိပဿနာဉာဏ် ရင့်သန်ပြည့်စုံတဲ့အခါမှာ အရိယမဂ်ဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်တွေ့သွားတယ်၊ အဲဒီအခါကျတော့ သက်ဆိုင်ရာတဏှာတွေဟာ အဲဒီမဂ်ဉာဏ်များ၏ အစွမ်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်နိုင်ခွင့် လုံးဝမရှိတော့ဘဲ ချုပ်ငြိမ်းကင်းပျောက်သွားတယ်၊ အဲဒီလို ဖြစ်ထိုက်တဲ့တဏှာ ချုပ်ငြိမ်းအောင် ဝိပဿနာပညာ မဂ်ပညာတို့ဖြင့် ပယ်ပုံကိုရည်ပြီးတော့ "ထိမှာ ဖြစ်ထိုက် နှစ်ခြိုက်ပယ်လျှင်"လို့ ဆိုထားပါတယ်၊ အရဟတ္တမဂ်ပညာဖြင့် အဲဒီလို ပယ်ပြီးတဲ့အခါမှာ အဲဒီယောဂီဟာ ဘဝအသစ်ဖြစ်ရခြင်း, အိုရခြင်း, နာရခြင်း, သေရခြင်း အစရှိသော ဆင်းရဲဟူသမျှမှ လုံးဝလွတ်မြောက်သွားပါတယ်၊ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက–––

၉ထွာ–စိတ်နှင့်တကွ ကာမဂုဏ်ငါးပါးဟူသော ဤတရားတို့၌ ၀ါ–ဤအာရုံ ၆–ပါးတရားတို့၌၊ ဆန္ဒ–ဖြစ်ထိုက်သော နှစ်သက်တပ်စွဲမှု တဏှာကို၊ ဝိရာဇေတွာ–ပျက်ပြယ်ကင်းကွာစေ၍၊ ၉ဝ–ဤသို့တဏှာ ပျက်ပြယ်အောင် ကျင့်ခြင်းဖြင့်၊ ဒုက္ခာ–ဆင်းရဲအပေါင်းမှ၊ ပမုစ္စတိ–ကောင်းစွာမချွတ် ကင်းလွတ်ရပေသည်လို့ ဖြေရှင်းဟောကြားတော်မူပါတယ်၊ ဘုန်းကြီးကလဲ အဲဒီအနက်ကိုယူပြီးတော့ "ထိမှာဖြစ်ထိုက် နှစ်ခြိုက်ပယ်လျှင် ဆင်းရဲမှ လွတ်ရယောဂီရှင်"လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားပါတယ်၊ အဲဒါကို ရှေး ၂–ပုဒ်ပါပေါင်းပြီး ဆိုကြရမယ်။

မြတ်စွာဘုရား အဖြေဆောင်ပုဒ်(၂)

ငါးဖြာကာမ ဆဋ္ဌစိတ်တွင်၊
ငါ့ဟာငါပဲ ယူစွဲထင်မြင်။
ထိုမှာဖြစ်ထိုက် နှစ်ခြိုက်ပယ်လျှင်၊
ဆင်းရဲမှ လွတ်ရသောယောဂီရှင်။

အဲဒါကို မြတ်စွာဘုရားက ဒီလိုလဲ နိဂုံးချုပ်ပြီး မိန့်တော်မူပါသေးတယ်။

ဒုတိယအဖြေ၏နိဂုံး

ဧတံ လောကသ နိယျာနံ၊
အက္ခာတံ ဝေါ ယထာတထံ။
ဧတံ ဝေါ အဟမက္ခာမိ၊
ဧဝံ ဒုက္ခာ ပမုစ္စတိ။

ယက္ခာ–ဟေမဝတအမှူးရှိသော နတ်ဘီလူးတို့၊ လောကသ–လောကမည်သော သတ္တဝါ၏၊ နိယျာနံ–ထွက်မြောက်ကြောင်းဖြစ်သော၊ ဧတံ–အာရုံခြောက်ပါး၌ ဖြစ်ထိုက်သောတဏှာကို ပယ်နိုင်သည့် ဝိပဿနာနှင့် အရိယမဂ်ဟူသော ဤအကျင့်လမ်းကို၊ ဝေါ–သင်တို့အား၊ ယထာတထံ–ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ၊ အက္ခာတံ–ပြောကြားအပ်ပြီ၊ ဝေါ–သင်တို့အား၊ ဧတံ–ဤဝိပဿနာနှင့် မဂ်အကျင့်ကိုသာလျှင်၊ အဟံ–ငါသည်၊ အက္ခာမိ–နောက်ထပ်မေးလျှင်လဲ ဖြေကြားရပေမည်။ ဧဝံ–ဤသို့ တဏှာပျက်ပြယ်အောင် ကျင့်ခြင်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဒုက္ခာ–ဆင်းရဲအပေါင်းမှ၊ ပမုစ္စတိ–ဧကန်မချွတ် ကင်းလွတ်ထွက်မြောက်နိုင်ပေသည်–လို့ နိဂုံးချုပ်မိန့်တော်မူပါတယ်၊ အဲဒီနိဂုံးချုပ်စကားဖြင့် နောက်ထပ်မေးရင်လဲ ဒီအတိုင်း ဖြေမှာပဲ၊ ဒီနည်းဖြင့်သာလျှင် ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်နိုင်တယ်လို့ ဆိုလိုကြောင်း အဋ္ဌကထာက ဖွင့်ပြထားပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ဧတံ–ဤဝိပဿနာနှင့် မဂ်အကျင့်ကိုသာလျှင်၊ အဟံ–ငါသည်၊ အက္ခာမိ–နောက်ထပ်မေးလျှင်လဲ ဖြေကြားရပေမည်၊ ဧဝံ–ဤသို့ တဏှာပျက်ပြယ်အောင် ကျင့်ခြင်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဒုက္ခာ–ဆင်းရဲအပေါင်းမှ၊ ပမုစ္စတိ–ဧကန်မချွတ် ကင်းလွတ်ထွက်မြောက် နိုင်ပေသည်–လို့ ပေါ်ပေါ်လွင်လွင် ဖြည့်စွက်ပြီး အနက်ပြန်ဆိုလိုက်ပါတယ်။

အဲဒီအဖြေဂါထာ ၂–ပုဒ်ဟာ အရဟတ္တဖိုလ်တိုင်အောင် ရောက်စေနိုင်တဲ့ အကျင့်လမ်းစဉ်ကို အပြည့်အစုံပြတဲ့တရားဖြစ်ကြောင်းကိုလဲ အဋ္ဌကထာမှာ ဖွင့်ပြထားပါတယ်၊ ဒါပေမယ့် ဟေမဝတနတ်ဘီလူးနှင့် သာတာဂိရိနတ်ဘီလူးတို့က သောတာပန်လောက်သာ ဖြစ်ဖို့ ဥပနိဿယ အကြောင်းရှိတဲ့အတွက် အဲဒီအဖြေ ၂–ဂါထာတရားကိုနာရင်း သူတို့နဲ့ အခြွေအရံနတ်ဘီလူးများပါ ဝိပဿနာဉာဏ်အစဉ်အတိုင်းတက်ပြီး သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကိုမျက်မှောက်ပြုလျက် သောတာပန်မျှသာ ဖြစ်သွားကြပါသတဲ့၊ ရှေ့ပိုင်းများကပြောခဲ့တဲ့ ကာဠီဆိုတဲ့ အမျိုးသမီးကတော့ နတ် ၂–ဦး သူတို့အချင်းချင်း မေးဖြေကြတာကို နာရတဲ့အတွက် သူတို့ထက်အရင် သောတာပန်ဖြစ်ခဲ့တယ်၊ တယ်ထူးတဲ့ အမျိုးသမီးပဲ၊ ကဲ ကနေ့ ဒီတွင်ပဲ ရပ်ကြဦးစို့၊ ဆောင်ပုဒ်များကို ဆိုပြီး တရားသိမ်းကြစို့။

ခြောက်ပါးရှိက လောကဖြစ်သည်။ (ဆို)

မျက်စိ နား နှာ လျှာ ကိုယ် စိတ်ဆိုတဲ့ အတွင်းအာယတန ခြောက်ပါးရှိရင် လောကလို့ ခေါ်တဲ့ သတ္တဝါဖြစ်တယ်တဲ့။

ခြောက်ပါးမှာချဉ်း ပေါင်းသင်းနေသည်။ (ဆို)

မျက်စိ နား နှာ လျှာ ကိုယ် စိတ်ဆိုတဲ့ သတ္တဝါဟာ အဆင်း အသံ အနံ့ အရသာ အတွေ့ သဘောအာရုံဆိုတဲ့ ဒီအပြင် အာယတန ၆–ပါး အာရုံ ၆–ပါးနဲ့ ပေါင်းသင်းနေတယ်၊ လူလူချင်း ပေါင်းသင်းနေတယ်လို့ ထင်ရပေမယ့် စင်စစ်အားဖြင့်တော့ အာယတနအချင်းချင်း ပေါင်းသင်းဆက်ဆံနေခြင်းမျှသာ ဖြစ်တယ်၊ အဲဒါကို သူတို့ ထင်ရှားဖြစ်ခိုက်မှာ ရှုပြီး ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် အမှန်အတိုင်း သိရမယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။

ခြောက်ပါးကိုစွဲ လူပဲခေါ်သည်။ (ဆို)

မျက်စိ နား နှာ လျှာ ကိုယ် စိတ်ဆိုတဲ့ ဒီ ၆-ပါးကိုပဲ အစွဲပြုပြီးတော့ လူလို့ ခေါ်ရတယ်၊ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါလို့ ခေါ်ရတယ်၊ မိန်းမလို့ ယောကျ်ားလို့ ခေါ်ရတယ်၊ ဒီအတွင်း အာယတန ၆-ပါးမှ အလွတ်ဖြစ်တဲ့ အသက်ရှင်နေသူ လူရယ် ပုဂ္ဂိုလ်ရယ် သတ္တဝါရယ် မိန်းမရယ် ယောကျ်ားရယ် အတ္တကောင်ရယ်လို့ မရှိဘူးလို့ ဆိုလိုပါတယ်။

ခြောက်ပါး၌ အားစိုက်ပင်ပန်းသည်။ (ဆို)

အဆင်း အသံ အနံ့ အရသာ အတွေ့ သဘောအာရုံဆိုတဲ့ ဒီအပြင်အာယတန ၆-ပါးကိုပင် မိန်းမပဲ ယောကျ်ားပဲ အကောင်းအမြတ်တွေပဲလို့ ထင်ပြီးတော့ အဲဒီအာရုံခြောက်ပါးအတွက် ကြောင့်ကြစိုက်ပြီး ဆင်းရဲပင်ပန်းနေကြတယ်၊ မျက်မှောက်ဘဝတွင်လဲ မိမိအလိုရှိတိုင်း ပြီးမြောက်အောင်ရှာကြံပြီး ဆင်းရဲပင်ပန်းနေကြတယ်၊ နောင်တမလွန်မှာလဲ အကုသိုလ်ကံကြောင့် အပါယ်လေးပါးကျရောက်ပြီးတော့လဲ ဆင်းရဲနေကြရတယ်၊ လူ့ဘဝ နတ်ဘဝ ရောက်တဲ့အခါလဲ အိုရ နာရ သေရ အလိုမပြည့်ရ စသည်ဖြင့် ဆင်းရဲနေကြရတယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။

ငါးဖြာ ကာမ ဆဋ္ဌစိတ်တွင်။ (ဆို)
ငါ့ဟာ ငါပဲ ယူစွဲထင်မြင်၊ (ဆို)

အသိစိတ်နှင့် ကာမဂုဏ်ငါးပါးဆိုတဲ့ အာရုံတွေကို ငါတို့လဲ ထင်မြင်စွဲလမ်းတယ်၊ ငါ့ဥစ္စာလို့လဲ ထင်မြင်စွဲလမ်းတယ်၊ ကြည်လင်တဲ့ မျက်စိဟာ ငါပဲ၊ ငါ့မျက်စိပဲ၊ မြင်တာဟာ ငါပဲ၊ ငါ့အမြင်ပဲ၊ ငါ့ကိုယ်က လှတယ်၊ သူ့ကိုယ်က လှတယ်၊ ငါ့ဥစ္စာပဲ စသည်ဖြင့် ထင်မြင်နေကြပါတယ်၊ စွဲလမ်းနေကြပါတယ်တဲ့။

ထိုမှာ ဖြစ်ထိုက် နှစ်ခြိုက်ပယ်လျှင်။ (ဆို)
ဆင်းရဲမှလွတ်ရ ယောဂီရှင်။ (ဆို)

အဲဒီအတွင်းအပြင် အာရုံခြောက်ပါးမှာ မရှုမသိလျှင် နှစ်သက်တပ်စွဲမှုတဏှာ ဖြစ်နိုင်တယ်၊ ရှုမှတ်ပြီး အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တသဘောမျှပဲလို့ အမှန်အတိုင်းသိနေရင်တော့ အဲဒီဖြစ်ထိုက်တဲ့ တဏှာဟာ ဖြစ်ခွင့်မရဘဲ ကင်းငြိမ်းသွားတယ်၊ အဲဒီလို ကင်းငြိမ်းအောင် ရှုသွားလျှင် ကိလေသာတဏှာ လုံးဝချုပ်ငြိမ်းတဲ့ နိဗ္ဗာန်ကို အရိယမဂ်ဖိုလ်ဖြင့် မျက်မှောက်တွေ့မြင်ရတယ်၊ အဲဒီလို တွေ့မြင်လျှင် အိုခြင်း သေခြင်း အစရှိတဲ့ ဆင်းရဲဟူသမျှမှ လွတ်မြောက်တယ်လို့ ဆိုပါတယ်၊ ကဲ တရားသိမ်းကြစို့။

ဤဟေမဝတသတ္တန်တရားဒေသနာတော်ကို ရိုသေစွာနာယူ မှတ်သားကြရသော ဓမ္မသဝနကုသိုလ်ကံစေတနာတို့၏ အစွမ်းအာနုဘော်ကြောင့် ယခုတရားနာပရိသတ်အပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့သည် ဤသုတ်၌ ဟောကြားထားသော လောကသတ္တဝါဟုခေါ်သည့် အတွင်းအာယတန ခြောက်ပါးတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပေါင်းသင်းဆက်ဆံရာ အပြင်အာယတန ခြောက်ပါးတို့ကိုလည်းကောင်း အမှန်အတိုင်းသိအောင် ရှုနိုင်ကြ၍ ထိုခြောက်ပါးသော တရားတို့၌ ဖြစ်ထိုက်သော နှစ်သက်တပ်စွဲမှုတဏှာကိုပယ်နိုင်သော ဝိပဿနာပညာ အရိယမဂ်ပညာတို့ဖြင့် ဆင်းရဲခပ်သိမ်း ငြိမ်းရာဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာမြတ်ကို လျင်မြန်စွာဆိုက်ရောက်၍ မျက်မှောက်ပြုနိုင်ကြပါစေ။

သာဓု-သာဓု-သာဓု။

ဟေမဝတသုတ္တန် ပဋ္ဌမပိုင်း ပြီး၏။

ဟေမဝတသုတ္တန် တရားတော်

ဆဋ္ဌမပိုင်း

၁၃၂၅–ခုနှစ်၊ ကဆုန်လပြည့်နေ့ ဟောသည်

တရားအနုသန္ဓေ

ဒီကနေ့ ၁၃၂၅–ခုနှစ်၊ ကဆုန်လပြည့်နေ့ ဗုဒ္ဓနေ့ဖြစ်တယ်၊ ဟောရမည့်တရားကတော့ တန်ခူးလဆုတ် ၆–ရက် သင်္ကြန်အကျနေ့ကစပြီး ဟောလာခဲ့တဲ့ ဟေမဝတသုတ္တန် တရားတော်ပါပဲ၊ ဒီတရားကို ဟောလာခဲ့တာ ၅–ကြိမ်ရှိခဲ့ပြီ၊ ဒီကနေ့ ၆–ကြိမ်မြောက်ပဲ၊ ဒီကနေ့တော့ ဒီတရားကို အပြီးသတ်ရမယ်၊ ဒီသုတ်မှာ ဂါထာ ၃၀–ရှိတဲ့အနက်က ၂၂–ဂါထာကို ဟောပြီးခဲ့ပါပြီ၊ ရှစ်ဂါထာပဲ ကျန်တော့တယ်၊ အဲဒီ ရှစ်ဂါထာထဲမှာလဲ အကျယ်ချုံ့ပြီး ဟောရမည့်ဂါထာကတော့ ၃–ဂါထာပဲ ရှိပါတယ်၊ အဲဒီ ၃–ဂါထာထဲမှာ ပဌမဂါထာက ဟေမဝတနတ်၏ အမေးဖြစ်ပါတယ်၊ ဟေမဝတနတ်က ဟိုသီတင်းနေ့က ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း သောတာပန်ဖြစ်ပြီးပေမယ့်လို့ တရားကို အလေးပြုတဲ့အတွက် ဒီလို ထပ်ပြီး မေးပြန်ပါတယ်။

ဟေမဝတ၏အမေး(၃)

ကေသူ'ဓ တရတိ သြဃံ၊
ကော'ဓ တရတိ အဏ္ဏဝံ၊
အပ္ပတိဋ္ဌေ အနာလမ္ဗေ၊
ကော ဂမ္ဘီရေ နဝီဒတိ။

ဘန္တေ–မြတ်စွာဘုရား၊ ဣဓ–ဤလောကဌာန်၊ ကော–အဘယ်သို့သောသူသည်၊ သြဃံ–ရေစီးအသွင် ကိလေသာ ရေအယဉ်ကို၊ တရတိ–ကူးမြောက်ကျော်လွန်နိုင်ပါသနည်း။

လောကမှာ ချောင်းတွေမြောင်းတွေထဲက ရေစီးကြောင်း ရေအယဉ်တွေဆိုတာ မြင်ဖူးနေကြတာပဲ၊ အဲဒီရေစီးကြောင်းထဲရောက်သွားရင် မျောပါသွားတတ်တယ်၊ ရေကူးကျွမ်းကျင်တဲ့သူမှ အဲဒီလို ရေစီးကြောင်း ရေအယဉ်ကိုဖြတ်ပြီး ကူးနိုင်ကျော်နိုင်တယ်၊ အဲဒီလိုပဲ သံသရာမှာလဲ ကိလေသာရေစီးကြောင်း ရေအလျဉ်တွေဆိုတာရှိတယ်၊ အဲဒီကိလေသာ ရေအလျဉ်ကို ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ကူးမြောက်ကျော်လွန်ပါသလဲတဲ့။

ဣဓ–ဤလောကဌာန်၊ ကော–အဘယ်သို့သောသူသည်၊ အဏ္ဏဝံ–ရေပြင်နက်ကျယ် မြစ်ပယ်လယ်ကို၊ တရတိ–ကူးမြောက် ကျော်လွန်နိုင်ပါ သနည်း။

အဏ္ဏဝ–ဆိုတဲ့ ပါဠိက ပင်လယ်သမုဒ္ဒရာကို ဟောတယ်၊ ဒါကြောင့် ယခုခေတ်လူတွေက ပင်လယ်ကို အဏ္ဏဝါလို့ တောင် ရေးသားပြောဆိုနေကြပါတယ်၊ ဒီမှာတော့ ရေပြင်ကျယ်ကြီး နက်လဲနက်တဲ့ မြစ်ကြီးတွေ အင်းအိုင်ကြီးတွေလိုလဲ အဏ္ဏဝါလို့ဆိုပါတယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒီပုဒ်ကို ဒီမှာ "ရေပြင်နက်ကျယ်ဖြစ်ပင်လယ်"လို့ အနက်ပြန်ပါတယ်၊ အဲဒါကလဲ တင်စားပြီး ပြောတဲ့စကားပါပဲ၊ ဆိုလိုတာကတော့ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတို့၏ မပြတ်ဖြစ်နေတဲ့ အစဉ်သံသရာကို ဆိုလိုပါတယ်၊ ဒီသံသရာပင်လယ်က တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းတွင်မဟုတ်ဘူး အကုန်လုံး ကျော်လွန်ရမှာမို့ ကူးမြောက်ဖို့ရာ သာပြီးခဲယဉ်းပါတယ်၊ ဒါကြောင့်–

အပ္ပတိဋ္ဌေ–အောက်ခံလည်း တည်ရာထောက်ရာ မရှိသော၊ အနာလမ္ဗေ–အထက်ခံလည်း ဆွဲကိုင်ထားစရာမရှိသော၊ ဂမ္ဘီရေ–နက်ကျယ်လှစွာ သံသရာပင်လယ်ခံ၊ ကော–အဘယ်သို့သော သူသည်၊ နဝီဒတိ–မနစ်မြုပ်ဘဲ ရှိပါသနည်း အရှင်ဘုရား–လို့ ဆက်ပြီး လျှောက်ပါတယ်။

အဲဒီအမေးကို မြတ်စွာဘုရားက ဒီလိုဖြေတော်မူပါတယ်။

မြတ်စွာဘုရား အဖြေ(၃-က)

သဗ္ဗဒါ သီလသမ္ဘဒ္ဓော၊
ပညာ ဝါ သုသမာဟိတော။
အဗ္ဘတ္ထစိတ္တဿ သတိမာ၊
သြဃံ တရတိ ဒုက္ခရံ။

ယက္ခ-ဟေမဝတနတ်၊ သဗ္ဗဒါ-အခါသိမ်း၊ သီလသမ္ဘဒ္ဓော-သီလနှင့်ပြည့်စုံသည် သီလစင်ကြယ်သည်ဖြစ်၍၊ သတိမာ-အမှတ်ရမှု သတိရှိလျက်၊ သုသမာဟိတော-ကောင်းစွာတည်ကြည်သော သမာဓိရှိသည်ဖြစ်၍၊ အဗ္ဘတ္ထစိတ္တဿ-ကိုယ်တွင်းတရားကို ကြံစည်ရှုမှတ်လျက် ပညာ၀ါ-လောကီလောကုတ္တရာ ထူးသောဉာဏ်ပညာနှင့် ပြည့်စုံသော သူသည်၊ ဒုတ္ထရံ-ကူးမြောက်နိုင်ခဲသော၊ သြဃံ-သြဃလေးဖြာ သံသရာရေအယဉ်ကို၊ တရတိ-ကျော်လွန် ထုတ်ချောက် ကူးမြောက်နိုင်ပေ၏-လို့ ရှေ့ပိုင်းမေးခွန်းကို ဖြေကြားတော်မူပါတယ်။

လောကမှာ တသွင်သွင်စီးသွားနေတဲ့ ရေစီးကြောင်း ရေအယဉ်ကို ပါဠိဘာသာဖြင့် သြဃလို့ခေါ်တယ်၊ သြဃခေါ်တဲ့ အဲဒီရေစီးကြောင်း ရေအယဉ်တွေကို ရေကူးသန်တဲ့သူများသာ ကူးသန်းကျော်လွန်နိုင်တယ်၊ ရေမကူးတတ်တဲ့သူဟာ အဲဒီရေစီးကြောင်းထဲရောက်သွားရင် မျောပါသွားပြီး သေတတ်တယ်၊ အဲဒါလိုပဲ သံသရာမှာလဲ သြဃခေါ်တဲ့ ကိလေသာရေအယဉ်ကြီး လေးမျိုးရှိတယ် ကာမောဃ ဘဝေါဃ ဒိဋ္ဌောဃ အဝိဇ္ဇောဃဆိုတဲ့ ဒီလေးမျိုးပါပဲ။

ကာမရေစီးကြောင်း

နှစ်သက်ဖွယ်ကာမဂုဏ်အာရုံတွေကို လိုချင်နှစ်သက် တပ်မက်တဲ့တဏှာကို ကာမောဃ-ကာမရေစီးကြောင်း ကာမရေအလျဉ်ခေါ်တယ်၊ နှစ်သက်ဖွယ် ကာမဂုဏ်အာရုံတွေကို လိုချင်နှစ်သက် တပ်မက်သာယာနေတဲ့သူတွေဟာ ဒီကာမရေယဉ်ကြောမှာ မျောနေကြတယ်၊ ဘယ်လိုလဲဆိုရင် နှစ်သက်ဖွယ်ဖြစ်တဲ့ အဆင်း အသံ အနံ့ အရသာ အတွေ့ မိန်းမ ယောကျ်ား အသုံးဆောင် ကာမဂုဏ်ဝတ္ထုတွေကို သာယာနှစ်သက်နေတဲ့ သူတွေဟာ အဲဒီအာရုံဝတ္ထုတွေကိုရအောင် အားထုတ်ရတယ်၊ ရပြီးတွေကိုလည်း မပျောက်ပျက်ရအောင် စောင့်ရှောက်ရတယ်၊ ယခုလောလောဆယ်မှာ ပြည့်စုံအောင် သတ်ခြင်း ခိုးခြင်း လုယက်ခြင်း သူတစ်ပါးအိမ်ယာကို ပြစ်မှားခြင်း လိမ်ခြင်း အစရှိတဲ့ မကောင်းမှုကိုပြုပြီး ရှာကြံစောင့်ရှောက်ကြတာတွေလဲရှိတယ်၊ ကာမအာရုံ သာယာနှစ်သက်မှုကြောင့် အဲဒီလို မကောင်းမှုပြုမိလျှင် အဲဒီမကောင်းမှုက အပါယ်လေးဘုံကို ရောက်စေတတ်တယ်၊ အဲဒါဟာ ကာမရေစီးကြောင်းထဲ မျောပါပြီး အပါယ်ဘုံတွေ ရောက်သွားတာပဲ၊ အပါယ်ဘုံမှာ နစ်မြှုပ်ပြီး ဆင်းရဲရတာပဲ၊ တချို့က နောင်ဘဝတွေမှာ လူချမ်းသာ နတ်ချမ်းသာတွေရအောင် ဒါန သီလ အစရှိတဲ့ ကုသိုလ်ကို ပြုကြတယ်၊ အဲဒီကုသိုလ်ပြုတဲ့သူကို သူ့ကုသိုလ်က လူ့ဘဝ နတ်ဘဝ၌ ဖြစ်စေတယ်၊ အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်ဟာ လူချမ်းသာ နတ်ချမ်းသာတွေကို ခံစားပြီးတော့ အခိုက်အတန့်အားဖြင့် ချမ်းသာနေတယ်၊ အဲဒါဟာလဲ ကာမရေစီးကြောင်းဖြင့်မျောပါပြီး လူ့ဘုံ နတ်ဘုံရောက်သွားတာပဲ၊ သို့ပေမယ့် အဲဒီဖြစ်ရာဘဝမှာ အိုရမယ် သေရမယ် စိုးရိမ်ပူဆွေးခြင်းကိုလဲ ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ တွေ့ရမယ်၊ အလိုမပြည့်တဲ့ ဆင်းရဲကိုလဲ တွေ့ရမယ်၊ ဒါလဲ သံသရာမှာ နစ်မြှုပ်နေတာပါပဲ။

ဘဝရေစီးကြောင်း

နောက်ပြီးတော့ ဘဝကို သာယာနှစ်သက်နေတာက ဘဝေါဃ-ဘဝရေစီးကြောင်းပဲ၊ တချို့က ရူပဘဝဆိုတဲ့ ဘဝကောင်းဘဝမြတ်တွေကို ရချင်တာနဲ့ ရူပ-အရူပစျာန်တွေကို ရအောင် အားထုတ်တယ်၊ အဲဒီလို အားထုတ်လို့ ရူပ-အရူပစျာန်ရတဲ့သူများကို အဲဒီ ရူပဘုံ အရူပဘုံများသို့ သူ့စျာန်ကုသိုလ်က ရောက်စေတယ်၊ ကမ္ဘာနှင့်ချီပြီး အသက်ရှည်ကာ ချမ်းသာနေရတယ်၊ ဒါပေမယ့် အသက်တမ်းကုန်တဲ့အခါ အဲဒီဘုံက စုတေရပြန်တာပဲ၊ စုတေတဲ့အခါ လူ့လောက နတ်လောက ရောက်ပြီးသူများလိုပဲ ဆင်းရဲရပြန်တာပဲ၊ အဲဒါဟာ ဘဝရေစီးကြောင်းထဲ မျောပါပြီး ခေတ္တမျှ သက်သာရာ ရရုံမျှပါပဲ။

ဒိဋ္ဌိရေစီးကြောင်း

နောက်ပြီးတော့ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဆိုတဲ့ အယူမှားတွေဟာ ဒိဋ္ဌောဃဆိုတဲ့ ဒိဋ္ဌိရေစီးကြောင်းပဲ၊ အဲဒီဒိဋ္ဌိရေစီးကြောင်းတွေက တော့ အလွန်များပြားပါတယ်၊ ဟိုလူမျိုးက အယူဝါဒတစ်မျိုး၊ ဒီလူမျိုးက အယူဝါဒတစ်မျိုး၊ ဟိုအရပ်က တစ်မျိုး၊ ဒီအရပ်က တစ်မျိုး အကွဲကွဲအပြားပြား အများကြီးပါပဲ၊ ဒါပေမယ့် အကျဉ်းချုပ်လိုက်ရင်တော့ သတ္တဝါဟာ ဘယ်တော့မှ မပျက်စီးဘဲ အမြဲတည်ရှိနေတယ်လို့ ယူတဲ့ သဿတဒိဋ္ဌိနဲ့ သေပြီးလျှင် ဘာမျှမရှိတော့ဘဲ ပျောက်သွားတယ်ဆိုတဲ့ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ ဒီအယူ ၂–မျိုးသာ အရင်းခံရှိပါတယ်၊ ဥစ္ဆေဒ အယူရှိတဲ့သူမှာ အကုသိုလ်ရယ်လို့ ကြဉ်ရှောင်စရာမလိုဘူး၊ သူအလိုရှိရာ လုပ်နိုင်တယ်၊ လောကပြစ် ရာဇဝတ်အပြစ် ကင်းမယ်ဆိုရင် ဘာမဆို သူ့မှာလုပ်နိုင်တယ်၊ ကုသိုလ်ရယ်လို့လဲ ပြုစရာမလိုဘူး၊ ဒါကြောင့် အဲဒီအယူရှိတဲ့သူမှာ ကုသိုလ်ကောင်းမှုမရှိဘူး၊ အကုသိုလ်ကံတွေပဲ အလွန်များနေတယ်၊ သေတဲ့အခါမှာ အဲဒီ အကုသိုလ်ကံတွေကြောင့် ငရဲ တိရစ္ဆာန် ပြိတ္တာ အပါယ်ရွာသွားဖို့ပဲ ရှိတယ်၊ လူ့ဘဝတစ်ဖန်ပြန်လာဖို့ရာလဲ အလွန်ခဲယဉ်းပါလိမ့်မယ်၊ အဲဒါဟာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိရေစီးကြောင်းထဲ မျောပြီး ဒုက္ခရောက်ရတာပဲ၊ ယခုနေအခါမှာ ဗုဒ္ဓတရားတော်ကို ပြောင်းပြန်လှန်ပြီး တချို့က ဟောနေကြတယ်၊ သူတို့ဟောပုံက ဒါန သီလ ကုသိုလ်ကို မလုပ်နဲ့၊ လုပ်ရင် ဒုက္ခရောက်မယ်တဲ့၊ သမထ ဝိပဿနာ အလုပ်ကိုအားမထုတ်နဲ့၊ အားထုတ်ရင် ဒုက္ခရောက်မယ်တဲ့၊ ဗုဒ္ဓတရားတော်နဲ့ ဖြောင့်ဖြောင့်ဆန့်ကျင်တဲ့ သာသနာဖျက်တရားပါပဲ၊ အဲဒီတရားကို သဘောကျလက်ခံနေတဲ့ သူတွေမှာ ဒါန သီလ ကုသိုလ်ကို မပြုတော့ အကုသိုလ်တွေချည်း ဖြစ်နေမှာပဲ၊ အကုသိုလ်စိတ်တွေ အမြဲလိုပဲ ဖြစ်ပွားနေပေလိမ့်မယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒီအယူရှိတဲ့သူတွေဟာလဲ သူတို့၏ အကုသိုလ်ကံ အားလျော်စွာ အပါယ်လေးပါး သွားဖို့ ရှိတာပဲ၊ ဒါလဲ ဒိဋ္ဌိရေစီးကြောင်းထဲ မျောပါသွားတာပဲ။

သတ္တဝါဟာ ဘယ်တော့မှမပျက်စီးဘူး၊ အမြဲတမ်းတည်ရှိနေတယ်လို့ ယူတဲ့လူတွေမှာတော့ နောင်ဘဝမှာ ကောင်းစားရအောင် သူတို့၏ ယုံကြည်ချက်အားလျော်စွာ ပြုလုပ်တဲ့ကောင်းမှုဆိုတာ ရှိပါတယ်၊ ဒါပေမယ့် သတ္တဝါကိုသတ်ပြီး ပူဇော်တာ မျိုးကတော့ ဗုဒ္ဓတရားတော်အရအားဖြင့် မကောင်းမှုတွေသာ ဖြစ်နေတယ်၊ ဒါကြောင့် ဆေးမှားသောက်မိရင် ရောဂါတိုးတက်တာလို့ အပါယ်လေးပါးရောက်ပြီး ဆင်းရဲဖို့သာ ရှိတယ်၊ ဒါလဲ ဒိဋ္ဌိရေစီးကြောင်းထဲမျောပြီး ဆင်းရဲရတာပါပဲ၊ တချို့ကလဲ ဘုရားသခင်ကို ယုံကြည်ကိုးကွယ်နေရင် စိတ်ချရတယ်လို့ ယူဆပြီး အကုသိုလ်လဲ မရှောင်၊ ကုသိုလ်လဲ မပြုဘဲနေကြတယ်၊ အဲဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာလဲ အကုသိုလ်က အခွင့်ရလို့အကျိုးပေးတဲ့အခါ အပါယ်လေးပါးရောက်ဖို့ပဲ ရှိပါတယ်၊ ဒါလဲ ဒိဋ္ဌိရေစီးကြောင်းထဲ မျောသွားတာပါပဲ၊ အတိုချုံးပြောရရင် ” သမထဝိပဿနာအလုပ်ကို အားထုတ်ဖို့မလိုဘူး၊ အားထုတ်ပေမယ့် မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို မရနိုင်ဘူး”လို့ အယူရှိတဲ့လူတွေဟာ သံသရာမှ မလွတ်မြောက်နိုင်ဘူး၊ သံသရာထဲမှာသာ လည်နေမယ်၊ အဲဒါလဲ ဒိဋ္ဌိရေစီးကြောင်းထဲ မျောနေတာပဲ၊ အဲဒီဒိဋ္ဌိတွေထဲမှာ သံသရာမှ လွတ်မြောက်ကြောင်း မဟုတ်တဲ့ အကျင့်ဟူသမျှ ယုံကြည်စွဲလမ်းတာကို သီလဗွတ ပရာမာသဒိဋ္ဌခေါ်တယ်၊ နေလ တောတောင် နတ်ဘုရားသခင် စသည်ကို ယုံကြည်ကိုးကွယ်ရုံမျှနဲ့ ဆင်းရဲကင်းပြီး ချမ်းသာသွားမယ်လို့ ယုံကြည်ယူဆတာလဲ ရှိတယ်၊ အစာမစားဘဲ နေခြင်း, အဝတ်မဝတ်ခြင်း, နေပူခံခြင်း, ရေစိမ်ခြင်း စသည်ဖြင့် ကိုယ်ပင်ပန်းအောင် ပြုရုံမျှဖြင့် ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်မယ်လို့ ယုံကြည်ယူဆတာလဲ ရှိတယ်၊ စိတ်ကိုအလုပ်မပေးဘဲ ဘာမျှမလုပ်ဘဲနေရုံမျှဖြင့် ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်မယ်လို့ ယုံကြည်ယူဆတာလဲ ရှိတယ်၊ သီလသမာဓိ ပညာဖြစ်အောင်မကျင့်ဘဲ အဲဒီလိုအလေ့အကျင့်များဖြင့် ဆင်းရဲမှလွတ်မြောက်ပြီး အမြဲတမ်းချမ်းသာသွားလိမ့်မယ်လို့ ယုံကြည်ယူဆတာတွေဟာ သီလဗွတပရာမာသဒိဋ္ဌချည်းပဲ၊ အဲဒီလို အယူရှိတဲ့လူတွေလဲ သံသရာ ဝဋ်ဆင်းရဲမှ မလွတ်မြောက်နိုင်ဘူး၊ သံသရာဘဝထဲမှာသာ ကံအားလျော်စွာ ထပ်ကာထပ်ကာ ဖြစ်နေရမှာပဲ၊ ဒါလဲ ဒိဋ္ဌိရေစီးကြောင်းထဲ မျောနေတာပါပဲ၊ ဒီဒိဋ္ဌိရေစီးကြောင်းကလဲ အလွန်ကြောက်စရာကောင်းပါတယ်။

အဝိဇ္ဇာရေစီးကြောင်း

နောက်ပြီးတော့ အဝိဇ္ဇောဃ–အဝိဇ္ဇာရေစီးကြောင်းဆိုတာ သစ္စာလေးပါးကို အမှန်အတိုင်းမသိဘဲ ပကတိနေကျအတိုင်း အလွဲသိနေတဲ့ မောဟပါပဲ၊ အကျဉ်းဆုံးချုံးပြီးပြောရရင် ဒုက္ခသစ္စာဆိုတဲ့ ဆင်းရဲအစစ်ကို ဆင်းရဲလို့မထင်ဘဲ ချမ်းသာထင်နေတာပါပဲ၊ ယခုလူတွေမှာ မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း နံတိုင်း စားသိတိုင်း ထိသိတိုင်း ကြံသိတိုင်း ထင်ရှားပေါ်နေတာဟာ အမှန်အားဖြင့် ရုပ်နာမ်နှစ်ပါး ဒုက္ခသစ္စာ ဆင်းရဲအမှန်တရားတွေချည်းပဲ၊ ဒါပေမယ့် အများစုလူတွေက ချမ်းသာတွေ အကောင်းတွေလို့ ထင်နေကြတယ်၊ မထင်ပေဘူးလား၊ ကိုယ်ကြည့်ချင်တာ ကြည့်ရမြင်ရတာပဲ ကောင်းတယ်လို့ထင်တယ်၊ ကြားချင်တာကို ကြားရတာ၊ နံချင်တာကို နမ်းရှူတ်ရတာ စားချင်တာ စားရတာတွေလဲ ကောင်းတယ်လို့ထင်တယ်၊ ထိချင်တာနဲ့ ထိရတွေ့ရတာတွေလဲ ကောင်းတယ်လို့ ထင်တယ်၊ ကြံစည်စဉ်းစားနေရတာလဲ ကောင်းတယ်လို့ထင်တယ်၊ အဲဒီလို အထင်လွဲတာတွေဟာ မောဟအဝိဇ္ဇာချည်းပဲ၊ ဒီအဝိဇ္ဇာက ကောင်းတယ်ထင်တော့ အဲဒါကို နှစ်သက်လိုချင်တယ်၊ တဏှာဖြစ်လာတာပဲ၊ အဲဒါကို စွဲလမ်းတယ်၊ ဥပါဒါန် ဖြစ်လာတာပဲ၊ စွဲလမ်းတဲ့အတိုင်း ပြည့်စုံရအောင် ပြုလုပ်အားထုတ်တယ်၊ ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံဖြစ်တာပဲ၊ အဲဒီကံကြောင့် ဘဝကောင်း ဘဝဆိုးတွေမှာ ထပ်ကာထပ်ကာ ဖြစ်နေရတယ်၊ ဘုံသုံးဆယ့်တစ်ဆိုတာမှာ ဖြစ်နေကြရတာဟာ ဒီအဝိဇ္ဇာကြောင့်ပဲ၊ အထူးအားဖြင့် သုဒ္ဓါဝါသ ငါးဘုံကို ချန်ထားပြီး ကျန်တဲ့ နှစ်ဆယ်ခြောက်ဘုံမှာ ဖြစ်နေကြရတာဟာ ဒီအဝိဇ္ဇာကြောင့်ပဲ၊ ဒီအဝိဇ္ဇာရေစီးကြောင်းက အောက်လဲ အဝီစိငရဲအထိ စီးသွားတယ်၊ အထက်လဲ ဘဝဂ်

ဆိုတဲ့ နေဝသညာနာသညာ ဘုံအထိစီးသွားတယ်၊ သုံးဆယ့်တစ်ဘုံမှာ ရှိသမျှသတ္တဝါတွေဟာ အထူးအားဖြင့် ခုတင်ကပြောခဲ့တဲ့ နှစ်ဆယ့်ခြောက်ဘုံမှာ ရှိသမျှသတ္တဝါတွေဟာ ဒီအဝိဇ္ဇာရေစီးကြောင်းထဲမှာ မျောပါနေကြရတာပဲ၊ ဘူရိဒတ်ဇာတ် စမ္မေယျဇာတ်များမှာ ဘုရားအလောင်းတော်ဟာ နဂါးမင်းစည်းစိမ်ကို ကောင်းတယ်ထင်ပြီး တောင့်တမိလို့ မြွေနဂါးဖြစ်သွားတယ်၊ အဲဒါဟာ အဝိဇ္ဇာရေစီးကြောင်းထဲ မျောပါသွားတာပဲ၊ ဒီရေစီးကြောင်းကလဲ အလွန်ကြောက်စရာ ကောင်းပါတယ်။

ဒီကာမောဃ ဘဝေါဃ ဒိဋ္ဌောဃ အဝိဇ္ဇောဃဆိုတဲ့ သြဃလေးဖြာ သံသရာရေစီးကြောင်းတွေကို ကူးမြောက်ကျော်လွန်ဖို့ရာ မလွယ်ပါဘူး၊ ကူးမြောက်နိုင်အောင် စွမ်းရည်သတ္တိတွေ လိုပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ဟေမဝတနတ်က ဒီသြဃလေးပါးကို အဘယ်သို့သောသူသည် ကူးမြောက်ကျော်လွန်နိုင်ပါသလဲလို့ မေးလျှောက်ပါတယ်၊ အဲဒီအမေးကို ဖြေရာမှာ မြတ်စွာဘုရားက ကူးမြောက်ကျော်လွန်နိုင်မည့် ပုဂ္ဂိုလ်၏စွမ်းရည်သတ္တိတွေကို ဒီလိုဖော်ပြတော်မူပါတယ်၊ အဲဒီအထဲမှ ပဌမဆုံးဖော်ပြတော်မူတဲ့ စွမ်းရည်သတ္တိအရည်အချင်းကတော့–

ကူးမြောက်နိုင်ရန် ပဌမအရည်အချင်း

သဗ္ဗဒါသီလသမ္ပန္နော–အခါခပ်သိမ်း သီလပြည့်စုံစင်ကြယ်ရမယ်တဲ့၊ အဲဒီအရည်အချင်းဟာ တကယ်လိုတဲ့အတွက် မြတ်စွာဘုရားက ဖော်ပြထားတာပဲ၊ ဒါ့ကြောင့် မြတ်စွာဘုရား၏ စကားတော်ကို ယုံကြည်တဲ့သူဆိုရင် "သီလစင်ကြယ် သြဃလေးပါးကို လွန်မြောက်နိုင်တယ်။ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန် ရနိုင်တယ်၊" ဆိုတာကို ကိန်းသေမှတ်ထားရမယ်၊ ဒီနေရာမှာ သန္တာန်အမတ်ကြီး အစရှိတဲ့တချို့ပုဂ္ဂိုလ်များဟာ စောစောက သီလမစင်ကြယ်ဘဲနဲ့ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို ရကြတယ်မဟုတ်လားလို့ မေးစရာရှိပါတယ်။ အဲဒီလို ပါရမီထူးရှိလို့ တရားထူးက အလွယ်တကူနဲ့ ရတယ်ဆိုတာက ဘုရားလက်ထက်တော်ကတောင် များများရှိတာ မဟုတ်ဘူး၊ တစ်သိန်းမှာတောင် တစ်ယောက်ရှိတာ မဟုတ်ဘူး၊ အဲဒီလို ရတာကလဲ မြတ်စွာဘုရားက အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ အာသယ အနုသယ စသည်ကိုသိပြီး ဟောတော်မူတဲ့အတွက် ရတာပဲ၊ အဲဒါလဲ ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်းကို ရစေနိုင်တာ မဟုတ်ဘူး၊ ဓမ္မစကြာတရားကို ဟောတော်မူစဉ်တုန်းက ပဉ္စဝဂ္ဂိထဲက အရှင်ကောဏ္ဍည တစ်ပါးတည်းသာ နာရုံနဲ့ တရားထူးကို ရတယ်၊ ကျန်တဲ့လေးဦးဟာ တစ်ရက်နှစ်ရက် သုံးရက်လေးရက် အသီးအသီး အားထုတ်ပြီးမှ သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်ကို ရကြတယ်၊ အဲဒါဟာ တရားနာရုံနဲ့ တရားထူးကို မရနိုင်ကြတဲ့အတွက် အဲဒီ ပဉ္စဝဂ္ဂီလေးဦးကို တရားအားထုတ်စေရတာပါပဲ၊ အဲဒီအချက်ကို အထူးသတိပြုထားကြရမယ်။

ဒါကြောင့် တရားနာရုံနဲ့ တရားထူးကို မရနိုင်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်များမှာ နာရီပိုင်းဖြင့်ဖြစ်စေ၊ ရက်ပိုင်းလပိုင်းဖြင့်ဖြစ်စေ၊နှစ်ပိုင်းဖြင့်ဖြစ်စေ ကြာရှည်စွာ အားထုတ်ရတယ်၊ အဲဒီလို ကြာရှည်စွာ အားထုတ်ရတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်မှာ ရှေးဦးစွာ သီလပြည့်စုံစင်ကြယ်ဖို့ လိုတယ်၊ ဒါ့ကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက အရည်အချင်းကို ရှေးဦးစွာသတ်မှတ်ပြီး ပြတော်မူပါတယ်၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှာလဲ သီလေပတိဋ္ဌာယ–သီလဋ္ဌ တည်၍ ဆိုတဲ့ ဘုရားစကားတော်ကို အမှီပြုပြီးတော့ သီလစင်ကြယ်အောင် ကျင့်ပုံကို သီလနိဒ္ဒေသဆိုတဲ့ အပိုင်းဖြင့် တခမ်းတနား ပြထားခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

သဗ္ဗဒါသီလသမ္ပန္နော–အခါခပ်သိမ်း သီလပြည့်စုံ စင်ကြယ်ရမယ်ဆိုတဲ့ မြတ်စွာဘုရား၏ စကားတော်ထဲမှာ အခါခပ်သိမ်းဆိုတာက တရားအားမထုတ်မီ အားထုတ်ခါနီးကစပြီး နေ့ရော ညဉ့်ရော အခါခပ်သိမ်း သီလစင်ကြယ်နေစေရမယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ အဲဒီလို အခါခပ်သိမ်းစင်ကြယ်နေပါမှ မိမိသီလကို ဆင်ခြင်မိရင် ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာဖြစ်ပြီး သမာဓိဖြစ်နိုင်တယ်၊ သီလမစင်ကြယ်ရင်တော့ အဲဒါကို သတိရပြီးတော့ နှလုံးမသာဖြစ်ပြီး ကုက္ကုစ္စ ဖြစ်တယ်၊ အဲဒီလို ကုက္ကုစ္စဖြစ်ပြီး စိတ်ပူပန်နေရင် သုခဖြစ်တဲ့အတွက် သမာဓိတောင် မဖြစ်နိုင်တော့ဘူး၊ သမာဓိမဖြစ်တော့ ယထာဘူတဉာဏ်ဆိုတဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ်လဲမဖြစ်နိုင်ဘူး၊ မဂ်ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြစ်ဖို့ကတော့ အလွန်ပဲဝေးနေပါတယ်၊ ဒါကြောင့် တရားအားထုတ်တဲ့သူဟာ လူဆိုရင် အောက်ဆုံးထစ် ငါးပါးသီလပြည့်စုံစေရမယ်၊ ရဟန်းကတော့သာပြီး အရေးကြီးပါတယ်၊ အားမထုတ်မီကတည်းက ပါတိမောက်သီလကို စင်ကြယ်စေရမယ်၊ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက "သဗ္ဗဒါ သီလသမ္ပန္နော–အခါခပ်သိမ်း သီလနှင့် ပြည့်စုံသည် သီလစင်ကြယ်သည်ဖြစ်၍"လို့ တစ်နံပါတ် အရည်အချင်းကို ပြတော်မူပါတယ်။

ကူးမြောက်နိုင်ရန် ဒုတိယအရည်အချင်း

နောက်ပြီးတော့ ဒုတိယပြည့်စုံဖို့လိုတဲ့ အရည်အချင်းက သမာဓိပဲ၊ ဒါပေမယ့် ဂါထာမှာ ဂါထာ၏လက္ခဏာနှင့် ညီဖို့လိုတဲ့အတွက် ပညာဝါ–ပုဒ်ကို ဆက်ဟောထားခြင်း ဖြစ်ပါတယ်၊ ဒေသနာနည်းနှင့် လျော်အောင်၊ ဒီမှာ သတိမာ–အမှတ်ရမှု–သတိရှိလျက်၊ သု သမာဟိတော–ကောင်းစွာ တည်ကြည်သော သမာဓိရှိသည်ဖြစ်၍၊ သမာဓိကွန္ဒာချင်းတူတဲ့ သတိနှင့် သမာဓိကို တစ်ပေါင်းတည်းပူးတွဲပြီး အနက်ပြန်ထားပါတယ်၊ ဆိုလိုတာကတော့ တတ်စွမ်းနိုင်လို့ရှိရင် သီလစင်ကြယ်ပြီးတဲ့ နောက် စျာန်သမာဓိနဲ့ပြည့်စုံအောင် အားထုတ်ရမယ်၊ စျာန်သမာပတ်ရှစ်ပါးလုံးဖြစ်စေ၊ တစ်ပါးနှစ်ပါးစသည်ဖြစ်စေ ပြည့်စုံအောင် အားထုတ်ရမယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ အဲဒါဟာ အထက်တန်းစား သာဝကတို့၏ ကျင့်စဉ်ပါပဲ၊ အပွန့ာစျာန်ရအောင် စျာန်ရအောင် အားမထုတ်နိုင်ရင်လဲ ဥပစာရသမာဓိဖြစ်စေ၊ ဥပစာရနှင့်တူညီတဲ့ ခဏိကဝိပဿနာ သမာဓိဖြစ်စေ အားထုတ်ရမယ်၊ အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့် ဒီသမာဓိလောက်တော့ ပြည့်စုံပါမှ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ ပြည့်စုံပြီး ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြစ်နိုင်တယ်၊ မဂ်ဖိုလ်ဉာဏ်များသို့လဲ ရောက်နိုင်တယ်၊ ဒီဥပစာရသမာဓိဝိပဿနာ ခဏိကသမာဓိလောက်မှ မပြည့်စုံရင်တော့ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ မပြည့်စုံတဲ့အတွက် ဝိပဿနာဉာဏ် အစစ်မဖြစ်နိုင်ဘူး၊ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက ပြည့်စုံရမယ့် နှစ်နံပါတ်အရည်အချင်းကို "သတိမာ–အမှတ်ရမှု သတိရှိလျက်၊ သုသမာဟိတော–ကောင်းစွာတည်ကြည်သော သမာဓိရှိသည်ဖြစ်၍"လို့ သတ်မှတ်ပြီး ပြတော်မူပါတယ်။

ကူးမြောက်နိုင်ရန် တတိယအရည်အချင်း

အဲဒီကနောက် ပြည့်စုံရမည့် တတိယအရည်အချင်းအင်္ဂါကတော့ ပညာပဲ၊ အဲဒီပညာဖြစ်အောင် ရှုပုံနှင့်တကွ ပြတော်မူလိုတဲ့အတွက် ဒီမှာ အဒ္ဓေတ္တစိန္တိ–ကိုယ်တွင်းတရားကို ကြံစည်ရှုမှတ်လျက် ဆိုတဲ့ပုဒ်ကိုလဲ ဖော်ပြထားပါတယ်၊ ဒီနေရာမှာ အဒ္ဓေတ္တအရ နိကယဒ္ဓေတ္တဖြစ်ကြောင်း အဋ္ဌကထာက ဖွင့်ပြထားပါတယ်၊ နိကယဒ္ဓေတ္တဆိုတာ ဝိပဿနာရှုသူ၏ ကိုယ်တွင်း၌ တကယ်ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်တရားပဲ၊ အဲဒီကိုယ်တွင်းတရားကို ရှုမှ အမှန်အတိုင်း သိနိုင်တာ၊ သူတစ်ပါးသန္တာန်က တရားကိုကြံဆပြီးရှုလျှင် အမှန်အတိုင်း မသိနိုင်ဘူး၊ စဉ်းစားကြည့်ပါ၊ လူတစ်ယောက်ကို ဝမ်းသာနေတယ်လို့ ထင်ပေမယ့် ထိုသူမှာ စိတ်နှလုံးမသာဖြစ်နေဆဲလဲ ဖြစ်နိုင်တယ်၊ ကုသိုလ်ဖြစ်နေတယ်လို့ ထင်ရပေမယ့် ထိုသူ့မှာ အကုသိုလ်ဖြစ်နေဆဲလဲ ဖြစ်နိုင်တယ်၊ ကိုယ်တွင်းတရားကတော့ မိမိသန္တာန်ထင်ရှားနေတာမို့ အမှန်အတိုင်း သိနိုင်ပါတယ်၊ ရှုရင် သိနိုင်တာ သေချာပါတယ်၊ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက "အဒ္ဓေတ္တစိန္တိ–ကိုယ်တွင်းတရားကို ကြံစည် ရှုမှတ်လျက်"လို့ ရှုရမည့်တရားကို ဖော်ပြထားပါတယ်။ အဲဒီမှာ ကြံစည်ဆိုပေမယ့် မိမိသန္တာန်က ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ တရားဆိုတော့ ခက်ခက်ခဲခဲ ကြံနေရတာ မဟုတ်ပါဘူး၊ သတိပညာဖြင့် စူးစိုက်ပြီး ရှုနေရင် ထင်ရှားသိတော့တာပါပဲ၊ ရှုတယ်ဆိုတာ စျာယတိပုဒ်၏ အနက်ပဲ၊ စိန္တေတိနှင့် စျာယတိ ဒီနှစ်ပုဒ်ဟာ အနက်အတူတူပါပဲ၊ မြတ်စွာဘုရားက စျာယထ မာ ပမာဒတ္ထ–ရှုကြ မေ့မနေကြနဲ့လို့ သြဝါဒပေးလေ့ရှိပါတယ်၊ နောက်ပြီးတော့ "သလ္လက္ခဏာ–မှတ်ခြင်း ဟူသည်မှာ ဝိပဿနာ ရှုခြင်းပင် ဖြစ်သည်"လို့ ဖွင့်ပြထားတဲ့ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်နှင့်အညီ ရှုတယ်ဆိုတာနဲ့ မှတ်တယ်ဆိုတာလဲ အနက်တူပါပဲ၊ ဒါကြောင့် "အဒ္ဓေတ္တစိန္တိ–ကိုယ်တွင်းတရားကို ကြံစည်ရှုမှတ်လျက်"လို့ မြန်မာပြန်ထားပါတယ်။

ဧကောဓမ္မော အရေမ်းပြောနေကြသည်

စျာန်ရတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်မှာ စျာန်ဝင်စားပြီး အဲဒီစျာန်ကို ရှုရတယ်၊ အဲဒီကနောက် မြင်မှု ကြားမှု အစရှိသော ပေါ်ရာပေါ်ရာ ပကိဏ္ဏက–ပြိုးပြွမ်းတရားကိုလဲ ရှုရတယ်၊ စျာန်မရတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မှာတော့ စျာန်မရှိတဲ့အတွက် စျာန်ကိုမရှုနိုင်ဘူး၊ မြင်မှုကြားမှု အစရှိသော မိမိကိုယ်ထဲက ပေါ်ရာပေါ်ရာတွေကိုသာလိုက်ပြီး ရှုနေရတယ်၊ အဲဒီဟာ ပကိဏ္ဏက သခ်ါရခေါ်တဲ့ ပြိုးပြွမ်းရုပ်နာမ်တွေကို ရှုနေတာပါပဲ၊ တချို့က ဒီလို ပေါ်ရာပေါ်ရာ လိုက်ရှုနေတာကို သမာဓိပျက်တယ် ပျံ့လွင့်တယ်လို့လဲ အပြစ်တင်ပြီး ပြောနေကြတယ်၊ ဧကော ဓမ္မော မဖြစ်ဘူးလို့လဲ ပြောနေကြတယ်၊ အဲဒီပြောတဲ့သူတွေဟာ ဝိပဿနာရှုပုံအကြောင်း နားမလည်လို့ ပြောနေကြတာပါပဲ။

အမှန်ကတော့ ဝိပဿနာဆိုတာ တရားတစ်ခုတည်းကိုသာ ရှုရတာမဟုတ်ဘူး၊ မြင်တိုင်းကြားတိုင်း တွေ့တိုင်း သိတိုင်း ထင်ရှားရာကိုရှုရတယ်၊ အဲဒီလို မရှုရင် အဲဒီထင်ရှားတဲ့ တရားကို နိစ္စ သုခ အတ္တအနေအားဖြင့် ထင်မှတ်စွဲလမ်းတယ် စွဲလမ်းတဲ့ဥပါဒါန်ကြောင့် ကံဖြစ်ပြီး ဘဝသစ်ရုပ်နာမ်ဆင်းရဲတွေ ဖြစ်ပွားတယ်၊ ဝိပဿနာရှုတယ်ဆိုတာ အဲဒီမှားတဲ့ ထင်မှတ်စွဲလမ်းမှုတွေကင်းပြီး ကံတို့ ဘဝသစ် ဆင်းရဲတို့ မဖြစ်အောင် ရှုရတာပဲ၊ ဒါကြောင့် မိမိသန္တာန်မှာ ထင်ရှားပေါ်လာသမျှ ရုပ်နာမ်တရားတွေကို အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တသဘောမှန်အတိုင်း သိအောင် ရှုမှတ်ရတယ်၊ အဲဒီလိုပေါ်လာသမျှကို အကုန်လုံးရှုပြီး သိဖို့ရာ မြတ်စွာဘုရားက သဗ္ဗံ အဘိညေယျ–အလုံးစုံကို ရှေ့ရှုသိရမယ်–လို့ ဟောတော်မူခဲ့ ပါတယ်၊ ဧကော ဓမ္မော–တရားတစ်ခုတည်းကိုသာ ရှုမှတ်ရမယ်လို့ ဆိုတာကတော့ ပါဠိတော်လဲ မရှိဘူး၊ အဋ္ဌကထာ ဋီကာလဲ မရှိဘူး၊ အဂ္ဂိုတ္တရပါဠိနှင့် ဒသုတ္တရသုတ်များမှာ တစ်ခုသောတရားကို ပွားစေရမယ်လို့ ဟောထားတာ ရှိပါတယ်၊ အဲဒါကလဲ ကာယဂတာ သတိကို

ပွားစေဖို့ ဟောတာပဲ၊ တစ်ခုတည်းသော တရားကိုသာ ရှုဖို့ ဟောတာမဟုတ်ဘူး၊ အဲဒီသုတ်များမှာ ဒွေဓမ္မာမှ ဒသမဓမ္မာ–တိုင် အောင်လဲပွားစေရမည့်တရား သိရမည့်တရားတို့ကို ၁၀–ပါးအထိ ဟောထားတာရှိပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ယခုလူတွေက ဧကော ဓမ္မော၊ ဧကော ဓမ္မောလို့ ပြောနေကြတာဟာ ဘာမျှမသိဘဲနဲ့ ရမ်းပြီး ပြောနေခြင်းမျှသာ ဖြစ်တယ်၊ အဲဒီလို ရမ်းပြီးမပြောမိ အောင်လဲ သတိပြုကြရမယ်။

ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ကိုယ်တွင်းတရားတွေကို ဖြစ်တိုင်းဖြစ်တိုင်း လိုက်ပြီးရှုမှတ်နေလျှင် သမာဓိပြည့်စုံတဲ့အခါမှာ ရုပ်နာမ် ၂–ပါးကို ပိုင်းခြားသိတဲ့ ပညာလဲဖြစ်တယ်၊ အကြောင်းနဲ့ အကျိုးကို ပိုင်းခြားသိတဲ့ ပညာလဲ ဖြစ်တယ်၊ အဖြစ်အပျက် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ လက္ခဏာတို့ကို ပိုင်းခြားသိတဲ့ ဝိပဿနာလဲ ဖြစ်တယ်၊ အဲဒီဝိပဿနာပညာ ရင့်သန်ပြည့်စုံတဲ့အခါမှာ အရိယမဂ်ဉာဏ်လေးပါးလဲ အစဉ်အတိုင်းဖြစ်တယ်၊ ဒါကြောင့် အဒ္ဓတ္တစိန္တီ–ကိုယ်တွင်းတရားကို ကြံစည်ရှုမှတ်လျက်၊ ပညဝါ–လောကီဝိပဿနာပညာနှင့် လောကုတ္တရာ အရိယမဂ်ပညာ ဟူသော ထူးသော ဉာဏ်ပညာနှင့် ပြည့်စုံသူသည် ဒုတ္တရံ–ကူးမြောက်နိုင်ခဲသော၊ သြဃလေးဖြာ သံသရာ ရေအလျဉ်ကို၊ တရတိ–ကျော်လွန်ထုတ်ချောက် ကူးမြောက်နိုင်ပေသည်–လို့ မြတ်စွာဘုရားက ဖြေကြားတော်မူပါတယ်။

အဲဒီဂါထာကို ဘုန်းကြီးက "သီလသန့်ရှင်း အတွင်းမှပင်၊ ကြံရှုမှုရှိ သတိထင်လျှင် စိတ်တည်ကြည်ရင်း ဉာဏ်လင်းသိမြင်၊ သြဃများ ကူးသွားယောဂီရှင်" လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်၊ အဲဒါဆိုကြရမယ်။

အဖြေဆောင်ပုဒ် (၃–က)

သီလသန့်ရှင်း အတွင်းမှာပင်
ကြံရှုမှုရှိ သတိထင်လျှင်။
စိတ်တည်ကြည်ရင်း ဉာဏ်လင်းသိမြင်၊
သြဃများ ကူသွားယောဂီရှင်။

အဲဒီမှာ သီလသန့်ရှင်း–ဆိုတဲ့စကားဖြင့် သီလပြည့်စုံစင်ကြယ်ရမယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ အတွင်းမှာပင် ဆိုတဲ့စကား ကို ကြံရှုမှုရှိဆိုတဲ့ စကားနဲ့ ဆက်စပ်ယူရမယ်၊ ဒါကြောင့် "အတွင်းမှာပင် ကြံရှုမှုရှိ သတိထင်လျှင်" ဆိုတဲ့စကားဖြင့် "အမှတ် သတိထင်ပြီး ကိုယ်တွင်းတရားကို ကြံမှုရှုမှုရှိနေလျှင်" အနက်ဖော်ရမယ်၊ အဲဒီလို အမှတ်သတိထင်ပြီး ရှုနေတော့ ဘာဖြစ်လာ မလဲဆိုရင် စိတ်တည်ကည်မှု သမာဓိ ဖြစ်လာမယ်၊ စိတ်တည်ကြည်တော့ ရုပ်နာမ်တရားတွေကို သိမြင်တဲ့ဉာဏ်လဲ ဖြစ်လာ မယ်၊ နိဗ္ဗာန်ကို မြင်တဲ့ အရိယမဂ်ဉာဏ်လဲ ဖြစ်လာမယ်၊ ဒါကြောင့် စိတ်တည်ကြည်ရင် ဉာဏ်လင်းသိမြင်လို့ ဆိုထားပါတယ်၊ အဲဒီလို သိမြင်တော့ ဘာဖြစ်သလဲဆိုရင် လေးပါးသော သြဃတို့ကို ကျော်လွန် ကူးမြောက် သွားတယ်၊ အဲဒါကို "သြဃများ ကူးသွားယောဂီရှင်" လို့ ဆိုထားတယ်။

ကူးသွားပုံကတော့–သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကိုမြင်ရင် ဒိဋ္ဌရေစီးကြောင်းဒိဋ္ဌောဃကို ကူးမြောက်ကျော်လွန် သွားတယ်၊ ဒါကြောင့် သောတာပန်မှာ အတ္တကောင် အသက်ကောင် တကယ်ရှိတဲ့ အနေအားဖြင့် ထင်မြင်စွဲလမ်းမှု မရှိတော့ ဘူး၊ သတ္တဝါဟာ ပျက်စီးခြင်းမရှိဘဲ အမြဲတည်နေတယ်ဆိုတဲ့ သဿတဒိဋ္ဌိ တည်မြဲအယူမှားလဲ မရှိတော့ဘူး၊ သေပြီးရင် ဘာမျှမရှိတော့ဘဲ ပြတ်စဲသွားတယ်ဆိုတဲ့ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ ပြတ်စဲ အယူမှားလဲ မရှိတော့ဘူး၊ သီလ သမာဓိ ပညာဖြစ်အောင် မကျင့်ဘဲ အလေ့အကျင့်တစ်စုံတစ်ခုမျှဖြင့် သံသရာဆင်းရဲမှု လွတ်တယ်လို့ ယုံကြည်တဲ့ သီလဗွတ ပရာမသ ဒိဋ္ဌိလဲ မရှိတော့ဘူး၊ ဒါကြောင့် သောတာပန်မှာ ဘုရား တရား သံဃာ အစစ်အမှန်ကို ယုံကြည်မှု ကြည်ညိုမှုဟာ ဘယ်တော့မှ မပျက်တော့ဘူး၊ သီလ သမာဓိ ပညာဖြစ်အောင် ကျင့်ရတဲ့ အကျင့်သိက္ခာနှင့်စပ်ပြီး ယုံမှားမှုလဲ မဖြစ်တော့ဘူး၊ မိမိ၏အကျင့်သိက္ခာကို ခိုင်ခိုင် မြဲမြဲ ယုံကြည်နေတော့တာပဲ၊ သောတာပန်မဖြစ်သေးတဲ့ သူတွေမှာတော့ ဟိုအယူက ဟုတ်နိုးနိုး၊ ဒီအယူက ဟုတ်နိုးနိုး၊ ဟို ဆရာက သိနိုးနိုး၊ ဒီဆရာက သိနိုးနိုးနဲ့ ယုံကြည်မှု သဒ္ဓါလဲ မခိုင်ဘူး၊ အယူလဲ မခိုင်ဘူး၊ ဒါကြောင့် မိစ္ဆာအယူတွေ ဆရာ အတုတွေကိုလဲ အဟုတ်ထင်ပြီး လိုက်နာကျင့်သုံးရတဲ့အတွက် သံသရာတစ်လျှောက်လုံးမှာ ဒုက္ခတွေကို အများကြီးတွေ့နေကြ ရတယ်၊ သောတာပန်မှာ အဲဒီလို ဒုက္ခတွေလဲ ကင်းသွားပြီး အပါယ်ဆင်းရဲတွေမှလဲ လွတ်သွားပြီ၊ ခုနစ်ဘဝထက် ပိုလွန်ပြီး ဖြစ်မည့် ဘဝဆင်းရဲတွေလဲ ကင်းသွားပြီ၊ ဒါကြောင့် ဒီ ဒိဋ္ဌရေစီးကြောင်းကို လွန်မြောက်ရုံနဲ့ပဲ ကျေးဇူး များလှပါပြီ။

သောတာပန်ဖြစ်ပြီးတဲ့နောက် အထက်မဂ်ဖိုလ်များကို ရအောင် ကိုယ်တွင်းတရားကို ဆက်ပြီးရှုနေရင် ဝိပဿနာဉာဏ် ရင့်သန်ပြည့်စုံတဲ့အခါမှာ သကဒါဂါမိဂ်ဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို တွေ့မြင်တယ်၊ အဲဒီအခါမှာ ကျန်တဲ့ရေစီးကြောင်း ၃–ခုထဲက ကာမရာဂဆိုတဲ့ရေစီးကြောင်းကို အားလည်းစေရုံလောက်ပဲ ကျော်လွန်နိုင်တယ်၊ ကြမ်းတမ်းပြင်းထန်တဲ့ ကာမရေစီးကြောင်းကို ကျော်လွန်သွားတယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ ဒါပေမယ့် သိမ်မွေ့တဲ့ ကာမရေစီးကြောင်းကတော့ ကျန်နေသေးတာပဲ၊ အဲဒါကို ကျော် လွန်အောင် ကူးဖို့လိုပါတယ်။

သကဒါဂါမ်က ကိုယ်တွင်းတရားကို ဆက်လက်ရှုလို့ အနာဂါမိမဂ်ဖိုလ်ရောက်ပြီး အနာဂါမ်ဖြစ်သွားရင် ကာမရေစီးကြောင်းကို ကျော်လွန်သွားတယ်၊ ကာမဂုဏ်အာရုံတွေနဲ့စပ်ပြီး နှစ်သက် သာယာမှု မရှိတော့ဘူး၊ ဘယ်လိုအစာကို စားချင်တယ်၊ ဘယ်လိုအစာကို မစားရင် မနေနိုင်ဘူးဆိုတာမျိုး မရှိတော့ဘူး၊ ဆေးလိပ်တို့ ကွမ်းတို့ စွဲလမ်းတာမျိုးလဲ မရှိတော့ဘူး၊ ကာမဂုဏ်အာရုံတွေနဲ့စပ်ပြီး စိတ်ကူးကြံစည်မှု တောင့်တမှု မရှိတဲ့အတွက် တော်တော်ကို ချမ်းသာသွားပြီ၊ ဗျာပါဒ ဒေါသဆိုတာလဲကင်းနေတဲ့အတွက် စိတ်ဆင်းရဲလဲ မရှိတော့ဘူး၊ ကာမဘဝ၌ ဖြစ်ခြင်းမရှိတဲ့ အတွက် ကာမဘုံနှင့်စပ်တဲ့ ဆင်းရဲတွေကို ငြိမ်းသွားပြီ၊ ဒါပေမယ့် ဘဝကို တွယ်တာတဲ့ ဘဝရာဂ ရေစီးကြောင်းကတော့ ရှိနေသေးတယ်။

ဒါကြောင့် အဲဒီဘဝတဏှာ ရေစီးကြောင်းကို လွန်မြောက်ရအောင် ကိုယ်တွင်းတရားကို ဆက်ပြီးရှုနေလျှင် ဉာဏ်ရင့်သန်ပြည့်စုံတဲ့အခါမှာ အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုသွားတယ်၊ အဲဒီအခါမှာ ဘဝတဏှာရေစီးကြောင်းနှင့် အဝိဇ္ဇာရေစီးကြောင်းကို ကျော်လွန်သွားတယ်၊ သြဃခေါ်တဲ့ ရေစီးကြောင်း ၄–ခုလုံးကို ကူးမြောက်ကျော်လွန်သွားတာပဲ၊ အဲဒီလိုကျော်လွန်ပုံကို ရည်ပြီးတော့ "သီလသန့်ရှင်းအတွင်းမှာပင်၊ ကြံရှုမှုရှိ သတိထင်လျှင်၊ စိတ်တည်ကြည်ရင်း ဉာဏ်လင်းသိမြင်၊ သြဃများကူးသွားယောဂီရှင်" လို့ ဆိုထားပါတယ်၊ အဲဒီဂါထာဖြင့် အရဟတ္တမဂ်ရောက်အောင် သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်၏ အားထုတ်ပုံကိုပြတဲ့အကြောင်း အဋ္ဌကထာမှာ ပြဆိုထားပါတယ်၊ အဲဒီလိုအားထုတ်ပုံကို ပြပြီးတော့ ရဟန္တာဖြစ်တဲ့အခါ သံသရာပင်လယ်ကို ကျော်လွန်ပြီး အဲဒီပင်လယ်ထဲ မနစ်တော့တဲ့ အကြောင်းကို ဒီလိုဖြေရင်း ဟောကြားတော်မူပါတယ်။

မြတ်စွာဘုရားအဖြေ(၃–၈)

ဝိရတော ကာမသညာယ၊
သဗ္ဗသံယောဇနာတိဂေါ။
နန္ဒီဘဝပရိက္ခီဏော၊
သော ဂမ္ဘီရေ နဿီဒတိ။

ယက္ခ–ဟေမဝတနတ်၊ ကာမသညာယ–ကာမအာရုံ၌ မှတ်စွဲလျက်ဖြစ်သော ကာမသညာမှ၊ ဝိရတော–ကြဉ်ရှောင်ကင်းကွာသည်ဖြစ်၍၊ သဗ္ဗသံယောဇနာတိဂေါ–သံယောဇဉ် ခေါ်သည့် ချည်နှောင်ကြိုးအားလုံးကို လွန်မြောက်ပြီးသော၊ သော–ထိုသို့သော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ နန္ဒီဘဝပရိက္ခီဏော–နှစ်သက်တပ်စွဲသည့် နန္ဒီရာဂနှင့်ဖြစ်ရမည့် ဘဝအားလုံး ကုန်ဆုံးပြီးသည်ဖြစ်၍၊ ဂမ္ဘီရေ–စွဲကိုင်စရာလဲကင်းသည် ထောက်တည်စရာလဲ ကင်းပ နက်လှစွာသော သံသရာပင်လယ်ထဲ၌၊ နဿီဒတိ–မနစ်မြှုပ်တော့ဘဲ အမြဲပေါ်ကာ ချမ်းသာလျက်ရှိပေတော့သည်တဲ့။

ပဌမဂါထာအရ အရိယမဂ်လေးပါး ရသည့်တိုင်အောင် ရှုမှတ်အားထုတ်ခဲ့ပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ အရဟတ္တမဂ်ဖိုလ်ရောက်ပြီး ရဟန္တာ ဖြစ်နေပါတယ်၊ အဲဒီရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်မှာ မဂ်လေးပါးဖြင့် အသီးအသီး ပယ်ခဲ့ပြီးသောကြောင့် ကာမဂုဏ်မှာ တပ်စွဲတဲ့ကာမရာဂ သံယောဇဉ်လဲ မရှိတော့ဘူး၊ ဘဝရာဂအစရှိသော အခြားသံယောဇဉ်လဲ မရှိတော့ဘူး၊ ဒါကြောင့်ကာမဘဝ ရူပဘဝ အရူပဘဝဆိုတဲ့ ဘဝသုံးပါးမှာ နှစ်သက်သာယပြီး ပျော်မွေ့တဲ့ နန္ဒီရာဂလဲကင်းနေပြီ၊ အဲဒီနန္ဒီရာဂ ကင်းနေတဲ့အတွက် ဘဝအသစ်လဲထပ်ပြီး မဖြစ်တော့ဘူး၊ ဖြစ်ထိုက်သည့် ဘဝတွေကလဲ လုံးဝကုန်နေပြီ၊ ဒါကြောင့် အဲဒီ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ဟာ အထက်မှလဲ စွဲကိုင်ထားစရာမရှိတဲ့ပြင် အောက်မှာလဲ ဆောက်တည်စရာမရှိတဲ့ အလွန်လဲနက်ကျယ်တဲ့ အဲဒီ သံသရာပင်လယ်ထဲမှာ မနစ်မြှုပ်တော့ဘူး၊ လုံးဝလွတ်မြောက်သွားပြီ၊ ရဟန္တာသာ လွတ်မြောက်တာမဟုတ်ဘူး၊ အနာဂါမ်လဲ တစ်စိပ်တစ်ပိုင်းတော့ လွတ်မြောက်တယ်၊ ကာမသံသရာထဲမှာ မနစ်မြှုပ်ဘဲ တစ်စိတ်တစ်ဒေသတော့ လွတ်မြောက်တယ်လို့ ဆိုနိုင်ပါတယ်၊ သကဒါဂါမ်လဲ ကာမဘုံမှာ ၂–ဘဝထက်ပိုလွန်ပြီးဖြစ်မည့် သံသရာမှ လွတ်မြောက်တယ်၊ သောတာပန်လဲ ကာမဘုံမှာ ခုနှစ်ဘဝထက် ပိုလွန်ပြီးဖြစ်မည့် ဘဝသံသရာမှ လွတ်မြောက်တယ်၊ အပါယ်သံသရာမှတော့ လုံးဝပဲ လွတ်မြောက်တယ်၊ အပါယ်သံသရာမှ မနစ်မြှုပ်တော့ဘူး၊ ပုထုဇဉ်မှာတော့ ဘယ်လိုကုသိုလ်ကောင်းမှုမျိုးနှင့် ပြည့်စုံနေပေမယ့်လို့ စိတ်မချရဘူး၊ အပါယ်ဘဝလဲ ကျသွားနိုင်သေးတာပဲ၊ အဲဒါဟာ အထက်မှာလဲ ဆွဲကိုင်ထားစရာမရှိလို့ အောက်မှာလဲ ထောက်တည်စရာ ကျောက်ဆောင် စသည်မရှိလို့ နစ်မြှုပ်သွားနိုင်တဲ့ ပင်လယ်ကြီးလို နက်ကျယ်တဲ့ အင်းအိုင်ကြီး မြစ်ကြီးလိုပင် ပုထုဇဉ်တွေအတွက် အင်မတန်ကြောက်စရာ ကောင်းတဲ့ သံသရာပင်လယ်ကြီးပါပဲ၊ ဒါကြောင့် ယခုနေအခါဟာ အဲဒီကြောက်စရာကောင်းတဲ့ သံသရာပင်လယ်ကြီးမှ လွတ်မြောက်ရအောင် ကြိုးစားအားထုတ်ဖို့ အလွန်ပင်သင့်လျော်နေတဲ့ အချိန်ကောင်း ကာလကောင်းကြီးပါပဲ။

အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့် အပါယ်သံသရာပင်လယ်ထဲ မနစ်မြှုပ်ရအောင် ကြိုးစားသင့်တယ်၊ တတ်နိုင်ရင်တော့ ဘဝသုံးပါး ဘုံသုံးဆယ့်တစ်ဆိုတဲ့ သံသရာပင်လယ်ကြီး အကုန်လုံးမှာ မနစ်မြှုပ်နိုင်တော့ဘဲ လုံးဝလွတ်မြောက်တဲ့ အရဟတ္တမဂ် အရဟတ္တဖိုလ်ရောက်အောင် ကြိုးစားအားထုတ်ဖို့ပါပဲ၊ အရဟတ္တဖိုလ်ရောက်လို့ ရဟန္တာဖြစ်သွားရင်တော့ ကာမသညာလဲကင်းတယ်၊ အခြားသံယောဇဉ်ဟူသမျှလဲ ကင်းတယ်၊ နန္ဒီရာဂလဲ ကင်းတယ်၊ ဒါကြောင့် ဘယ်ဌာနမှာမှ ဘဝအသစ်မဖြစ်တော့ဘူး၊ သံသရာပင်လယ်မှာ မနစ်မြှုပ်တော့ဘူး၊ အဲဒီအနက်ကို ဘုန်းကြီးက ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်၊ "ကာမဂုဏ်ထဲ တပ်စွဲရှောင်ကြဉ်၊

(ကာမသညာဆိုတဲ့ ကာမရာဂကင်းတယ်လို့ပဲ ဆိုလိုပါတယ်) သံယောဇဉ်များ လွန်သွားလေလျှင်၊ (နှောင်ကြိုးများနှင့် အလားတူတဲ့ သံယောဇဉ်တွေ အကုန်ကင်းတယ်လို့ပဲ ဆိုလိုပါတယ်) နန္ဒီရာဂဘဝ ကုန်စင်၊ (ထိုထိုရရာ အာရုံ ရောက်ရာဘဝမှာ နှစ်သက် ပျော်မွေ့တတ်တဲ့ နန္ဒီရာဂလဲ ကုန်သွားပြီ ကင်းသွားပြီ ဒါကြောင့် ဖြစ်ရမည့်ဘဝလဲ ကုန်သွားပြီ ကင်းသွားပြီလို့ ဆိုလိုပါတယ်) ပင်လယ်မြစ် မနစ်ယောဂီရှင်၊ (အထက်မှာလဲ ဆွဲကိုင်စရာမရှိဘူး၊ အောက်မှာလဲ ထောက်တည်စရာမရှိဘူး၊ အလွန်နက် အလွန်ကျယ်တဲ့ ပယ်လယ်ကြီး မြစ်ကြီး အင်းအိုင်ကြီးလို့ တင်စားပြီးခေါ်ရတဲ့ သံသရာထဲမှာ မနစ်မြုပ်တော့ဘူး၊ အဲဒီသံသရာပယ်လယ်ကြီး မြစ်ကြီးမှ လုံးဝလွတ်မြောက်သွားပြီလို့ ဆိုလိုပါတယ်)၊ အဲဒီဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

အဖြေဆောင်ပုဒ်(၃-၈)

ကာမဂုဏ်ထဲ တပ်စွဲရှောင်ကြဉ်၊
သံယောဇဉ်များ လွန်သွားလေလျှင်။
နန္ဒီရာဂ ဘဝကုန်စင်၊
ပယ်လယ်မြစ် မနစ်ယောဂီရှင်။

ဟေမဝတသုတ်မှာ မြတ်စွာဘုရားဟောကြားတဲ့ တရားသားကတော့ ပြည့်စုံသွားပါပြီ၊ ဟေမဝတနတ်က ချီးကျူးတဲ့ စကားနဲ့ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ကြွေးကြော်တဲ့ စကားလောက်သာ ကျန်ပါတော့တယ်၊ မြတ်စွာဘုရား၏ စကားကို ကြားနာရပြီး တရားထူးကိုရလို့ မြတ်စွာဘုရား၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးများကိုလဲ ဉာဏ်ဖြင့်တွေ့မြင်ရတဲ့အတွက် ဟေမဝတနတ်က အလွန်ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာဖြစ်ပြီး မြတ်စွာဘုရားအား ဒီလိုချီးကျူးပါတယ်။

ဟေမဝတ၏ ချီးကျူးပုံ

ဂမ္ဘီရပညံ နိပုဏတ္တဒဿိ၊
အကိဉ္စနံ ကာမဘဝေ၊ အသတ္တံ။
တံ ပဿထ သဗ္ဗမိ ဝိပ္ပမုတ္တံ၊
ဒိဗ္ဗေ ပထေ ကမမာနံ မဟေသိ။

မာရိသာ-အချင်းနတ်တို့၊ ဂမ္ဘီရပညံ-နက်နဲသော ပညာနှင့် ပြည့်စုံသောမူသော၊ နိပုဏတ္တဒဿိ-သိမ်မွေ့နက်နဲ သိနိုင်ခဲသော အကြောင်းအရာဟူသမျှကို မြင်တော်မူသော၊ အကိဉ္စနံ-ရာဂစသည်ဖြင့် ကြောင့်ကြမှု ကင်းတော်မူသော၊ ကာမဘဝေ-နှစ်ပါးသောကာမ, သုံးပါးသော ဘဝ၌၊ အသတ္တံ-ငြိကပ်ခြင်း မရှိသဖြင့် တွယ်တာခြင်း ကင်းတော်မူသော၊ သဗ္ဗမိ-အလုံးစုံသော ခန္ဓာစသည်တို့၌၊ ဝိပ္ပမုတ္တံ-ကင်းလွတ်တော်မူသော၊ ဒိဗ္ဗေပထေ-သမာပတ်ရှစ်ပါးဟူသော ဒိဗ္ဗဝိဟာရလမ်း၌၊ ဝါ-ဝိသုဒ္ဓိနတ်မည်သောရဟန္တာတို့၏ ငြိမ်သက်သော ဝိဟာရဟူသော ဖလသမာပတ်လမ်း၌၊ ကမမာနံ-ကွန့်မြူးကြွသွား နေတော်မူသော၊ တံ မဟေသိ-ထိုမြတ်စွာဘုရားကို၊ ပဿထ-ဖူးမြင်ကြပါကုန်လော့။

အနောမနာမံ နိပုဏတ္တဒဿိ၊
ပညာဒဒံ ကာမာလယေ အသတ္တံ။
တံ ပဿထ သဗ္ဗဝိဒုံ သုမေဓံ၊
အရိယေ ပထေ ကမမာနံ မဟေသိ။

မာရိသာ-အချင်းနတ်တို့၊ အနောမနာမံ-မြင့်မြတ်သော ဂုဏ်တို့နှင့်စပ်သည့် အမည်ရှိတော်မူသော၊ နိပုဏတ္တဒဿိ-သိမ်မွေ့နက်နဲ သိနိုင်ခဲသော အကြောင်းအရာဟူသမျှကို မြင်တော်မူသော၊ ပညာဒဒံ-လောကီလောကုတ္တရာ ဉာဏ်ပညာကို ပေးတော်မူတတ်သော၊ ကာမာလယေအသတ္တံ-ကာမတို့၌ တွယ်တာသော တဏှာဒိဋ္ဌိ၌ မငြိတွယ်လျှင်း ကင်းရှင်းတော်မူသော၊ ဝါ-တွယ်တာဖွယ်ကာမဂုဏ်၌ မငြိမတွယ်စင်ကြယ်တော်မူသော၊ သဗ္ဗဝိဒုံ-အလုံးစုံကို သိတော်မူသော၊ သုမေဓံ-ကောင်းသော ပညာနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော၊ အရိယေ ပထေ ကမမာနံ-အရိယာတို့၏ လမ်း၌ ကြွမြန်းကွန့်မြူးလျက် ရှိသော၊ တံ မဟေသိ-ထိုမြတ်စွာဘုရားကို၊ ပဿထ-ဖူးမြင်ကြပါကုန်လော့။

သုဒိဋ္ဌं ဝတ နော အဇ္ဇ၊
သုပ္ပဘာတံ သုဟုဋ္ဌိတံ။
ယံ အဒ္ဒသာမ သမ္ဗုဒ္ဓံ၊
သြဃတိဏ္ဏမနာသဝံ။

သြဃတိဏ္ဏံ–သြဃလေးဖြာ သံသရာရေအလျဉ်ကို ကူးမြောက်တော်မူပြီးသော၊ အနာသဝံ–အာသဝေါလေးဖြာ ကင်းကွာတော်မူသော၊ သမ္မဒ္ဓံ–မြတ်စွာဘုရားကို၊ ယံ အဒ္ဒသာမ–ဖူးမြင်ကြရသောကြောင့်၊ အဇ္ဇ–ယနေ့၊ နော–ငါတို့မှာ၊ သုဒိဋ္ဌံ ဝတ–ကောင်းစွာ မြင်တွေ့ရပါပေစွတကား၊ သုပ္ပဘာတံ–ကောင်းစွာမိုးလင်းပါပေစွတကား၊ သုဟုဋ္ဌိတံ–ကောင်းစွာ ထရခြင်းပါပေတကား။

ဣမေ ဒသ သတာ ယက္ခာ၊
ဣဒ္ဓိမန္တော ယသသိနော။
သဗ္ဗေ တံ သရဏံ ယန္တိ၊
တွံ နော သတ္ထာ အနုတ္တရော။

ဘန္တေ–မြတ်စွာဘုရား၊ ဣဒ္ဓိမန္တော–ကမ္မဇိဒ္ဓိနှင့်ပြည့်စုံကုန်သော၊ ယသသိနော–များစွာသော အခြေအရံရှိကုန်သော၊ သဗ္ဗေ–အလုံးစုံကုန်သော၊ ဣမေ ဒသ သတာ ယက္ခာ–ဤတစ်ထောင်သော နတ်ဘီလူးတို့သည်၊ တံ–အရှင်ဘုရားကို၊ သရဏံ ယန္တိ–ကိုးကွယ်ရာဟု ဆည်းကပ်ပါကုန်၏၊ တွံ–အရှင်ဘုရားသည်၊ နော–အကျွန်ုပ်တို့၏၊ အနုတ္တရော သတ္ထာ–အမြတ်ဆုံး ဆရာသခင် ဖြစ်ပါသည် အရှင်ဘုရား။

ဒီဂါထာမှာ နတ်ဘီလူးတစ်ထောင်ဆိုတာ အခြေအရံ ငါးရာစီနှင့်တကွ သူတို့ နတ်ဘီလူးနှစ်ဦးကို ရည်ရွယ်ပြီး ဆိုတဲ့စကားပါပဲ၊ ဒီနတ်ဘီလူးတစ်ထောင်ဟာ မြတ်စွာဘုရားက ဖြေရှင်း ဟောကြားလိုက်တဲ့ တရားဂါထာ ၃–ပုဒ်ကို ကြားနာရရုံနဲ့ လျင်မြန်စွာ တရားထူးရကြတာ ဘာ့ကြောင့်လဲဆိုတဲ့ အကြောင်းကို ပြောရဦးမယ်။

ဟေမဝတတို့၏ အတိတ်အကြောင်း

ကဿပမြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူပြီးတဲ့နောက် ဓာတ်တော်များကို ရွှေစေတီကြီးတည်၍ ဌာပနာကာ စေတီတော်ကြီးတည်ပြီးတဲ့ အခါကာလမှာ သံသာရ ဝဋ္ဋဒုက္ခတော မောစနတ္ထာယ–သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်ပါရခြင်း အကျိုးငှါဆိုတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် အမျိုးသားနှစ်ယောက် ကဿပမြတ်စွာဘုရား သာသနာတော်မှာ ရဟန်းပြုကြတယ်၊ အဲဒီလို သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်လိမ့်မယ်လို့ ယုံကြည်ပြီး သာသနာတော်သို့ ဝင်လာတဲ့ ရဟန်းကို သဒ္ဓါပဗ္ဗဇိတ–သဒ္ဓါယုံကြည်၍ ပြုတဲ့ ရဟန်းလို့ ခေါ်ရတယ်၊ မင်းဘေး ခိုးသူဘေး စားဝတ်နေရေး မပြည့်စုံတဲ့ ဘေးများကြောင့် ပြုရတဲ့ ရဟန်းကိုတော့ ဘယာပဗ္ဗဇိတ ရဟန်းလို့ ခေါ်ရတယ်၊ အဲဒီ ဘယာပဗ္ဗဇိတ ရဟန်းကတော့ အများအားဖြင့် သာသနာတော်ကို ညစ်နွမ်းပျက်စီးစေတတ်တယ်၊ သို့ပေမယ့် ဆရာကောင်းတို့၏ အဆုံးအမရပြီး သဒ္ဓါတရားဖြစ်လာရင်တော့ သူ၏အကျိုးကိုရော သာသနာ၏အကျိုးကိုရော ဆောင်ရွက်နိုင်ပါသေးရဲ့၊ ယခုပြောနေတဲ့ သဒ္ဓါပဗ္ဗဇိတရဟန်းမျိုးကတော့ မူလကသဒ္ဓါယုတ်လျော့ပျက်စီးမသွားရင် သူ့အကျိုးရော သာသနာအကျိုးရော ဖြစ်ပွားစေတတ်ပါတယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒီသဒ္ဓါပဗ္ဗဇိတ ရဟန်းငယ်နှစ်ပါးဟာ မိမိတို့၏ သဒ္ဓါတရားအလျောက် သာသနာမှာပြုသင့်တဲ့ တာဝန်ဝတ္တရားများကို ဆရာသမားများအားမေးလျှောက်ကြတယ်၊ အဲဒီအခါ ဆရာမထေရ်ကြီးများက ဂန္ထဓုရနဲ့ ဝိပဿနာဓုရဆိုတဲ့ ဆောင်ရွက်ရမည့်လုပ်ငန်းတာဝန်နှစ်ခုရှိကြောင်း မိန့်ကြားတော်မူကြပါတယ်၊ မြတ်စွာဘုရားဟောကြားထားတဲ့ တရားတော်များကို သင်ယူပြီး သူတစ်ပါးအားပို့ချထားတာကို ဂန္ထဓုရလို့ခေါ်တယ်၊ ယခုထက်ထိ မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်တွေ မပျောက်မပျက်ဘဲ တည်တံ့နေတာဟာ ဒီဂန္ထဓုရကို အဆက်ဆက် ဆောင်ရွက်လာခဲ့ကြလို့ပါပဲ၊ ဒါကြောင့် ဒီဂန္ထဓုရလုပ်ငန်းဟာ သာသနာတော်အရှည် တည်တံ့ရေးမှာ အလွန်အရေးပါပါတယ်။

ဝိပဿနာဓုရဆိုတာကတော့ ရဟန်းဖြစ်ပြီးတဲ့နောက် ဝိနည်းကျင့်ဝတ်များကို သင်ကြားပြီး သမထဝိပဿနာတရားကို အားထုတ်မှုပါပဲ၊ ယခု ဘုရားလက်ထက်မှာ ဒီဝိပဿနာဓုရကို (သာသနာတော်မှာ အစဦးဆုံး ရဟန်းပြုခဲ့ကြတဲ့) ပဉ္စဝဂ္ဂါးဦးကစပြီး အားထုတ်ခဲ့ကြတယ်၊ အဲဒီနောက်က ယသသူဌေးသားနှင့် သူ့မိတ်ဆွေ ၅၄–ဦးပေါင်း ၅၅–ဦးဟာ သာသနာတော်မှာ ရဟန်းအဖြစ်ဖြင့်ဝင်ရောက်ပြီး ဝိပဿနာဓုရကို အားထုတ်ကြတယ်၊ အားလုံးရဟန္တာတွေဖြစ်ကြတယ်၊ အဲဒီကနောက် ဘဒ္ဒဝဂ္ဂိညီနောင်သုံးကျိပ်၊ အဲဒီကနောက် ဥရုဝေလကဿပအမှူးရှိသော ရသေ့တစ်ထောင် ရဟန်းပြုပြီး ဝိပဿနာဓုရဖြင့် ရဟန္တာဖြစ်ကြတယ်၊ အဲဒီကနောက် အရှင်သာရိပုတ္တရာနှင့် အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန် အမှူးရှိသော ပရိဗိုဇ် ၂၅၀–ရဟန်းပြုပြီး ဝိပဿနာဓုရဖြင့် ရဟန္တာဖြစ်ကြတယ်၊ အဲဒီကနောက်လဲ ရဟန်းပြုပြီး ဝိပဿနာဓုရဖြင့် ရဟန္တာဖြစ်ကြတာတွေ အများကြီးပါပဲ၊ အဲဒီအထဲမှာ သောဏသူဌေးသား ရဟန်းပြုပြီး အားထုတ်ပုံကတော့ အထူးခြားဆုံးလို့ဆိုစရာပါပဲ။

အဲဒီသောဏသူဌေးသားဟာ အလွန်နူးညံ့ပါတယ်၊ မြေကြီးပေါ် ခြေမချဖူးဘူးတဲ့၊ သူ့ခြေထောက်မှာ အမွေးတွေတောင်ပေါက်နေသတဲ့၊ အဲဒီလောက် နူးညံ့တဲ့ သူဌေးသားဟာ ရဟန်းပြုပြီးကျင့်မှ သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်နိုင်မယ်လို့ ယုံကြည်တဲ့ သဒ္ဓါတရားဖြင့် ရဟန်းပြုပြီးတော့ အလွန်ပြင်းထန်စွာ တရားအားထုတ်ပါတယ် စင်္ကြံလျှောက်ပြီး အားထုတ်လိုက်တာ သူ့ခြေဖဝါးက ပွန်းပဲ့ပြီး သွေးတွေထွက်လို့ သူ့စင်္ကြံလမ်းမှာ သွေးများလူးပေပြီး နီရဲနေတယ်၊ ဒါပေမယ့် မလျော့ဘဲ

အတင်းအားထုတ်နေရာက တရားထူးကိုမရနိုင်တဲ့အတွက် စိတ်အားလျော့ပြီးတော့ တရားမရထိုက်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်လေသလား လို့ ကြံတွေးပြီး လူ့ဘောင်ပြန်လည်ဖို့ရာ ကြံစည်မိတယ်၊ အဲဒီအခါ မြတ်စွာဘုရားက သူ့ဌာနသို့ ကိုယ်တိုင်ကြွရောက်ပြီးတော့ မလျော့မတင်း အလယ်အလတ် အားထုတ်ဖို့ ညွှန်ကြားတော်မူပါတယ်၊ အဲဒီညွှန်ကြားချက်အတိုင်း လွန်ကဲနေတဲ့ ဝီရိယကို လျော့ပြီး မလျှော့မတင်း အလယ်အလတ်အညီအမျှအားထုတ်တဲ့အခါ မကြာခင်ဘဲ ရဟန္တာဖြစ်သွားပါတယ်၊ အဲဒီလို ဝိပဿနာ ဓုရဖြင့်အားထုတ်ပြီး ရဟန္တာဖြစ်ကြတာတွေဟာ မရေမတွက်နိုင်အောင် များစွာပင်ရှိခဲ့ပါတယ်၊ အနာဂါမ်လောက် ဖြစ်တာတွေ လဲရှိခဲ့တယ်၊ သကဒါဂါမ် သောတာပန်လောက် ဖြစ်တာတွေလဲရှိခဲ့တယ်၊ အဲဒီလို ဝိပဿနာဓုရကို အားထုတ်မှသာလျှင် မြတ်စွာဘုရားအလိုတော်ကို ပြည့်စေပြီးတော့ သာသနာတော်ကို အပြည့်အစုံထွန်းလင်းစေနိုင်ပါတယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒီ ဟေမဝတ၊ သာတာဂိရိတို့၏ အလောင်းဖြစ်တဲ့ ရဟန်းနှစ်ပါးက ဒီလိုစဉ်းစားမိကြပါသတဲ့၊ "ရူရနှစ်ပါးထဲက ဝိပဿနာရူရသာ လျှင်သာလွန်၍ မြင့်မြတ်ပေတယ်၊ သို့ပေမယ့် ငါတို့က အရွယ်အားဖြင့် ငယ်ကြသေးတယ်၊ အရွယ်ကြီးတဲ့အခါကျမှ ဝိပဿနာ ရူရကို ဖြည့်ကျင့်ကြမယ်၊ ယခုငယ်စဉ်မှာတော့ ဂန္ထဓုရကို ဆောင်ရွက်ကြစို့" လို့ စဉ်းစားတိုင်ပင်ပြီးတော့ ပရိယတ်တရားတော် ကို သင်ယူကြတယ်၊ အဲဒီလိုသင်ယူတဲ့အခါမှာ ဉာဏ်ထက်ကြတဲ့အတွက် မကြာမီပင် ပိဋ္ဌကတ်သုံးပုံ အလုံးစုံကို တတ်မြောက် ကြတယ်၊ ဝိနည်းဘက်မှာ အထူးသဖြင့် ကျွမ်းကျင်တော်မူကြပါသတဲ့၊ အဲဒီလို ပိဋ္ဌကတ်ကျမ်းဂန်တွေကို တတ်မြောက်ပြီးတဲ့ အခါ သူတို့နှစ်ပါးက ပိဋ္ဌကတ်ကျမ်းဂန်တွေကို သင်ကြားပို့ချပေးနေကြတယ်၊ သူတို့ထံမှာ တပည့်ခံပြီး သင်ယူကြတဲ့ တပည့် ရဟန်းတွေဟာလဲ တစ်ပါးတစ်ပါးမှာ ငါးရာစီရှိ တယ်၊ အလွန်ထင်ရှားကျော်စောတဲ့ ဝိနည်းခိုရ ဂိုဏ်းချုပ်ဆရာတော်ကြီးများ ဖြစ်နေကြပါတယ်။

အဲဒီရဟန်းတော်နှစ်ပါး၏ စဉ်းစားချက်ထဲက ငယ်ရွယ်စဉ်မှာ စာပေ ပရိယတ္တိကို သင်ကြားလေ့လာမယ်၊ ကြီးမှ ဝိပဿနာဓုရ အလုပ်ကို လုပ်မယ်ဆိုတဲ့ စဉ်းစားပုံဟာ သဘာဝကျတဲ့ စဉ်းစားချက်လို့ပဲ ဆိုဖွယ်ရှိပါတယ်၊ ဒါပေမယ့် ငယ်ရွယ်စဉ်မှာ မသေစေရဘူးလို့ ဘယ်သူက တာဝန်ခံမလဲ၊ အဲဒါကိုလဲ စဉ်းစားသင့်ပါတယ်၊ တချို့မှာ ငယ်ငယ်ရွယ်ရွယ်နဲ့ ပျံတော်မူသွားကြတာလဲ ရှိတယ်၊ အများအားဖြင့်တော့ ကြီးမှ အားထုတ် မယ်လို့ ဆိုင်းငံ့နေရင်း တရားအားမထုတ်ဖြစ်ဘဲ ပျံတော်မူသွားကြတာတွေက အများဆုံးပါပဲ၊ မြတ်စွာဘုရားအလိုတော်ကတော့ ငယ်ရွယ်စဉ်က အားထုတ်တာကို သာပြီး လိုလားတော်မူပါတယ်။ ဒါကြောင့်

ငယ်ရွယ်စဉ် တရားအားထုတ်နိုင်လျှင် သာ၍ကောင်းသည်

ယော ဟဝေ ဒဟရော ဘိက္ခု၊
ယုဉ္ဇတိ ဗုဒ္ဓသာသနေ။
ဧသော မံ လောကံ ပဘာသေတိ၊
အဗ္ဘာ မုတ္တောဝ စန္ဒိမာ–လို့

ဟောတော်မူပါတယ်။ အနက်ကတော့

ဗုဒ္ဓသာသနေ–မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာတော်၌၊ ယောဘိက္ခု–အကြင်ရဟန်းသည်၊ ဒဟရော–ငယ်ရွယ်စဉ်၊ ဟဝေ ယုဉ္ဇတိ–စင်စစ်အားထုတ်၏၊ ဝါ–မဂ်ဖိုလ်ကို ရည်မှန်းလျက် တကယ်တမ်းအားထုတ်၏၊ သော–ငယ်ရွယ်စဉ်အားထုတ်သော ထိုရဟန်းသည်၊ ဣမံ လောကံ–မိမိ၏ ခန္ဓာငါးပါးဟူသော ဤလောကကို၊ ပဘာသေတိ–ထွန်းလင်းစေ၏၊ ကိမိဝ–အဘယ်ကဲ့ သို့နည်းဟူမူ၊ အဗ္ဘာ–တိမ်တိုက်မှ၊ မုတ္တောဝ–လွတ်သော၊ စန္ဒိမာ–လမင်းသည်၊ ဣမံ လောကံ–ဤကမ္ဘာလောကကို၊ ပဘာ သေတိ ဣဝ–လင်းစေဘိသကဲ့သို့ပင်တည်း–တဲ့။

တိမ်တိုက်ဆိုတာ ကမ္ဘာကြီးပတ်လည်မှာ တစ်ခါတစ်ရံရှိနေတယ်၊ အဲဒီလို တိမ်ရှိနေတဲ့အခါမှာ လရောင်က မြေပြင် ကို မလင်းစေနိုင်ဘူး၊ တိမ်တွေရဲ့ အထက်က ကောင်းကင်မှာတော့ လင်းနေပါတယ်၊ ဒါပေမယ့် ကြားထဲမှာ တိမ်တွေကခံနေ တဲ့အတွက် မြေပြင်မှာတော့ မလင်းဘူး၊ တိမ်တိုက်တွေ အလွန်ထူနေတဲ့အခါ လတို့ နေတို့ကို မြင်တောင်မမြင်ရဘူး၊ အဲဒီလို တိမ်ကွယ်နေရာမှ လွတ်လာတဲ့အခါ လပြည့်ဝန်းကြီးဟာ မြေပြင်တစ်လောကလုံးကို လင်းစေတယ်၊ သစ်ပင်တောတောင်တွေ၊ အိမ်တွေ လမ်းတွေ အကုန်လုံးကို လင်းစေတယ်၊ အဲဒါလိုပဲ ငယ်ငယ်ရွယ်ရွယ်နဲ့ ဝိပဿနာတရားကို အားထုတ်တဲ့သူကလဲ သူ့သန္တာန်က ခန္ဓာငါးပါးဆိုတဲ့ လောကကို ပေါ်လွင်စေပါတယ် ထင်လင်းစေပါတယ်လို့၊ လင်းစေပုံကတော့ ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်၊ ထိုင်တယ်၊ သွားတယ်၊ ကွေးတယ်၊ ဆန့်တယ်၊ စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်နေတဲ့ယောဂီဟာ ရှေးက မသိခဲ့ဘူးသေးတဲ့ ရုပ်ခန္ဓာကို သိရတယ်၊ မရှုမမှတ်မီကဆိုရင် ဖောင်းတာ ပိန်တာ ထိုင်တာ စသည်တွေကို ငါတစ်ယောက်တည်းပဲလို့ ထင်မှတ်နေခဲ့တယ်၊ ရှုမှတ်လို့ သမာဓိဉာဏ်ရင့်သန်အားကောင်းလာတဲ့အခါကျတော့ ထောင်းတဲ့ရုပ်က တခြား+ပိန်တဲ့ရုပ်က တခြား+ထိုင်ရုပ်က တခြား+ သွားရုပ်က တခြား+ ကွေးရုပ် စသည်ကတခြား ခွဲခြားပြီး သိလာတယ်၊ အဲဒါဟာ အစအဆုံး ရုပ်ခန္ဓာကို သိပုံပဲ။

ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်နေရင်း ကိုယ်ထဲက ညောင်းတာ နာတာ ယားတာ စသည်ပေါ်လာရင် အဲဒါကိုလဲရှုမှတ်ရတယ်၊ စိတ်ညစ်တာ၊ စိတ်နှလုံးမသာတာ စသည်ပေါ်လာရင် အဲဒါကိုလဲ ရှုမှတ်ရတယ်၊ အဲဒါတွေက ဒုက္ခတွေတွေပဲ၊ ကိုယ်ထဲက နေထိုင်ကောင်းတာ ထင်ရှားပေါ်လာရင် အဲဒါကိုလဲ ရှုမှတ်ရတယ်၊ စိတ်ထဲက ဝမ်းသာတာ ချမ်းသာတာ ထင်ရှားပေါ်လာရင် အဲဒါကိုလဲ ရှုမှတ်ရတယ်၊ အဲဒါတွေက သုခတွေတွေပဲ၊ အဲဒီလိုရှုမှတ်နေရင်း အဲဒီဝေဒနာတွေအကြောင်း သဘောပေါက်လာတယ်၊ မရှုမမှတ်မီကဆိုရင် မခံသာတာ ဆင်းရဲတာလဲ ငါပဲ၊ ခံသာတာ ချမ်းသာတာလဲ ငါပဲလို့ ထင်မှတ်နေခဲ့တယ်၊ ရှုမှတ်နေတဲ့အခါကျတော့ မခံသာတာလဲ ခံစားတဲ့သဘောမျှပဲ၊ ခံသာတာ ကောင်းတာလဲ ခံစားတဲ့သဘောမျှပဲ၊ ခံစားတတ်တဲ့ ငါရယ်လို့ မရှိဘူးဆိုတာ သဘောပေါက်လာတယ်၊ အဲဒါ ဝေဒနာကွန်ရှာကို သိပုံပါပဲ၊ ထို့အတူပင် တစ်စုံတစ်ခုကို မမေ့အောင် မှတ်သားတဲ့အခါ သညာကွန်ရှာကို သိတယ်၊ တစ်စုံတစ်ခုကို ပြုမယ်ပြောမယ်ကြံတဲ့အခါ အဲဒီကြံစည်အားထုတ်မှု သင်္ခါရကွန်ရှာကို သိတယ်၊ စဉ်းစားကြံစည်မိတဲ့အခါ အဲဒီစိတ်ကို ရှုမှတ်ပြီး ဝိညာဏကွန်ရှာကို သိတယ်၊ အဲဒါ ခန္ဓာငါးပါးကို သိပုံအကျဉ်းချုပ်ပါပဲ၊ အကျယ်ကတော့ ရှေ့ပိုင်းတွေက ပြောခဲ့ပါပြီ၊ ဝိပဿနာဉာဏ် အထူးရင့်သန်လာတဲ့ အခါကျတော့ အဲဒီ ရှုမိတဲ့ခန္ဓရုပ်နာမ်တွေ တစ်ခဏချင်း ဖြစ်ပျက်သွားတာကို တွေ့ပြီး အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောများကို သိရတယ်၊ အဲဒါဟာ လပြည့်ဝန်းအရောင်က မြေပြင်ကို လင်းစေတာလို ခန္ဓာငါးပါးလောကကို လင်းစေတာပါပဲ။

ဒီနေရာမှာ အရွယ်ကြီးသူတွေလဲ ဒီလိုရှုရင် ဒီလိုပဲ သိနိုင်မယ် မဟုတ်လားလို့ မေးစရာရှိပါတယ်၊ သိနိုင်တာကတော့ မှန်ပါတယ်၊ ဒါပေမယ့် ငယ်ရွယ်စဉ် အားထုတ်တာလောက်တော့ အသိမမြန်ဘဲ အသိမရင်းဘဲ ရှိတတ်ပါတယ်၊ လူတစ်ယောက်ဟာ အသက်နှစ်ဆယ် သုံးဆယ်လောက် အတွင်းက အားထုတ်ရင် တစ်လလောက်နဲ့ရောက်နိုင်တဲ့ ဉာဏ်မျိုးကို အသက် ၆၀–ကျော် ၇၀–ကျော်လောက်မှာ အားထုတ်ရင် ၂–လ ၃–လလောက်အားထုတ်မှ ရောက်တတ်ပါတယ်၊ အသိရင်းပုံချင်းလဲ ကွဲပြားနိုင်ပါတယ်၊ အဲဒါ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် ငယ်တဲ့သူမှာ ကျန်းမာရေးလဲ ကောင်းတယ်၊ သတိနဲ့ဉာဏ်လဲ ထက်မြက်တယ်၊ ကြောင့်ကြမှုလဲ နည်းတယ်၊ ကြီးတဲ့သူမှာ ကြီးလေလေ ကျန်းမာရေးကလဲ ချွတ်ယွင်းလေလေပဲ၊ သတိနှင့် ဉာဏ်များကလဲ ထိုင်းသွားတတ်တယ်၊ ကိစ္စတာဝန်တွေကများပြီး ကြောင့်ကြမှုစိုးရိမ်မှုတွေကလဲ များနေတတ်တယ်၊ ဒါ့ကြောင့် ငယ်ရွယ်စဉ်မှာ အားထုတ်တဲ့သူအား အသိဉာဏ်လင်းပုံကို မြတ်စွာဘုရားက ချီးမွမ်းတော်မူတာပါပဲ။

ရဟန်းဖြစ်ပြီးခါစ အားထုတ်နိုင်လျှင် ပိုပြီးကောင်းသည်

ရဟန်းဆိုရင်တော့ ရဟန်းဖြစ်ခါစက အားထုတ်နိုင်ရင်ပိုပြီး ကောင်းတယ်၊ ဘာ့ကြောင့်လဲဆိုတော့ ရဟန်းဖြစ်ခါစမှာ ငယ်ရွယ်တာကလဲတစ်ကြောင်း၊ သဒ္ဓါတရားအားကောင်းနေခိုက် ဖြစ်တာကလဲတစ်ကြောင်း၊ သီလနှင့်စပ်ပြီး သံသယဖြစ်ဖွယ်ရာ မရှိတာကလဲတစ်ကြောင်း ဒီအကြောင်းများကြောင့်ပါပဲ၊ ဒါ့ကြောင့် ပရိယတ္တိဘက်က ဘယ်လောက်အရေးကြီးနေပေမယ်လို့ ရဟန်းဖြစ်ပြီးခါစမှာ အနည်းဆုံး ၃–လလောက်တော့ တရားအားထုတ်ရင် ပိုပြီးကောင်းတယ်လို့ ဘုန်းကြီးကတော့ ထင်မြင်နေပါတယ်၊ တချို့မှာ ကြီးမှ တရားအားထုတ်ဖို့ ကြံရွယ်ထားပေမယ့် အားမထုတ် ဖြစ်ဘဲပျံတော်မူသွားကြတာတွေလဲ ရှိနေပါတယ်၊ ယခုပြောနေတဲ့ ဟေမဝတသာတာဂိရိအလောင်း ရဟန်းတော်များလဲ အဲဒီလိုပဲ တရားအားမထုတ် ဖြစ်ခဲ့ဘဲ ပျံလွန်တော်မူလာကြဟန် လက္ခဏာရှိပါတယ်၊ အဲဒီအကြောင်းအရာကို ယခုဆက်ပြီး ပြောပြမယ်။

ဟေမဝတတို့၏ အကြောင်းအဆက်

ခုတင်က ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း မထေရ်ကြီးနှစ်ပါးဟာ စာပေကျမ်းဂန် ပို့ချပြီး ဝိနည်းဝိုရ်ဆရာတော်ကြီးများ ဖြစ်နေတဲ့ အခါမှာ အဲဒီမထေရ်ကြီး နှစ်ပါးကို ရဟန်းရှင်လူအများက အလွန်ရိုသေလေးစားကြတယ်၊ သာသနာတော်ဟာလဲ ဘုရားရှိတော်မူစဉ်ကလိုပဲ ထွန်းလင်းနေပါသတဲ့၊ အဲဒီအခါမှာ တောရွာတစ်ခုက ကျောင်းတစ်ကျောင်းမှာ ရဟန်းငယ်နှစ်ပါး အတူနေထိုင်နေကြတယ်၊ တစ်ပါးက အမှန်ကိုပြောဆိုတဲ့ ဓမ္မဝါဒီ ဖစ်တယ်၊ တစ်ပါးက အမှားကိုပြောဆိုတတ်တဲ့ အဓမ္မဝါဒီ ဖြစ်တယ်၊ အဓမ္မဝါဒီရဟန်းက ဝိနည်းနှင့်မလျော်တာကို ပြုလုပ်တယ်၊ ဓမ္မဝါဒီရဟန်းက အဲဒီလို မပြုရန် တားမြစ်ပြောဆိုတယ်၊ အဲဒီလို ပြောဆိုတော့ အဓမ္မဝါဒီရဟန်းက လက်မခံဘူး၊ အရှင်ဘုရားက ဘာမြင်လို့လဲ ဘာကိုကြားလို့လဲ စသည်ဖြင့် ရှောင်လွှဲပြီး ပြောနေတယ်၊ ဒီတော့ ဓမ္မဝါဒီရဟန်းက ဝိနည်းဝိုရ်မထေရ်များ သိတော်မူကြပါလိမ့်မယ်လို့ ပြောတယ်။

ရဟန်းများမှာ သိတင်းကျွတ်တဲ့အခါ ပဝါရဏာ ပြုကြရတယ်၊ ပဝါရဏာဆိုတာ အချင်းချင်း ဖိတ်မန်ပန်ကြားရတာပါပဲ၊ ကိုယ့်အပြစ်ဆိုတာ ကိုယ်တိုင်မြင်ခဲတယ်၊ ဒါကြောင့် မြင်လျှင်ဖြစ်စေ, ကြားလျှင် ဖြစ်စေ, အယုံသင်္ကာရှိလျှင်ဖြစ်စေ ပြောကြားဖို့ သံဃာတော်အား ပန်ကြားကြရတယ်၊ အဲဒီပန်ကြားတာကို ပဝါရဏာပြုတယ်လို့ ခေါ်တယ်၊ သီတင်းကျွတ်လပြည့်နေ့မှာ သံဃာတော်များ စုဝေးပြီး ပဝါရဏာ ပြုကြတာကို မြင်ဖူးကြပါလိမ့်မယ်၊ အဲဒါကို တချို့လူတွေက ဘာဝနာပွဲလို့ ခေါ်နေကြတယ်၊ ဘာဝနာပွဲ မဟုတ်ဘူး၊ ပဝါရဏာပွဲပဲ၊ အဲဒီလို အချင်းချင်း ဖိတ်မာန်ထားတဲ့အတွက် မတော်မသင့်တာ ပြုတဲ့ ရဟန်းကို အခြားသူတော်ကောင်းရဟန်းက ပြောရတယ်၊ အပြောခံရတဲ့ရဟန်းကလဲ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာနဲ့ လက်ခံပြီး ရှောင်

ကြဉ်ရတယ်၊ အဲဒီလိုရောင်ကြဉ်နိုင်ပြီး သာသနာတော် စင်ကြယ်အောင်လို့ မြတ်စွာဘုရားက ဝါကျွတ်တဲ့အခါ ပဝါရဏာပြုရန် သိက္ခာပုဒ် ပညတ်ထားတာပဲ။

အမှန်ကတော့ ကိုယ့်အပြစ်ပြောတဲ့သူကို ကျေးဇူးတင်သင့်ပါတယ်၊ သူပြောပေလို့ ငါ့အပြစ်ကို သိရပေတယ်လို့ နှလုံးသွင်းပြီး ကျေးဇူးတင်စရာပါပဲ၊ ဥပမာအားဖြင့် ပြောရရင် လူတစ်ယောက်ဟာ လူထုပရိသတ်ထဲ သွားခါနီးမှာ သူ့မျက်နှာက အမည်းကွက်ရှိနေတာကို အခြားလူ တစ်ယောက်က ပြောတယ်ဆိုပါတော့၊ အဲဒါကအပြောခံရတဲ့ သူက ကျေးဇူးတင်ပါတယ်၊ အမည်းကွက်ရှိမှန်းမသိတာနဲ့ မျက်နှာကိုမသုတ်သင်ဘဲ လူထုပရိသတ်သွားမိရင် အများကရယ်ကြလိမ့်မယ်၊ အရှက်ရလိမ့်မယ်၊ သူတစ်ပါးကပြောတဲ့အတွက် အမည်းကွက်ရှိမှန်းသိရလို့ မျက်နှာကို သုသ်သင်ပြီးမှသွားရင် ကဲ့ရဲ့ဖွယ် ကင်းလွတ်တယ်၊ ဒါကြောင့် ပြောတဲ့သူကို ကျေးဇူးတင်ရတယ်၊ အဲဒီအမည်းကွက်က သိပ်အရေးမကြီးလှပါဘူး၊ ရဟန်းများမှာ အာပတ်အပြစ်က သာပြီးအရေးကြီးပါတယ်၊ အာပတ်အပြစ်ရှိမှန်းမသိလို့ မကုစားဘဲ အာပတ်ရှိလျက်နဲ့ သေသွားရင် အပါယ်ဘုံ ကျရောက်သွားနိုင်တယ်၊ သူတစ်ပါးက ပြောပြလို့ အာပတ်အပြစ်ရှိမှန်သိပြီး ကုစားလိုက်ရင် အပြစ်ကင်းပြီး သီလစင်ကြယ်သွားတယ်၊ အဲဒီအချိန်မှာ တရားအားထုတ်ရင် သမာဓိဉာဏ်အထူးတွေကို ရနိုင်တယ်၊ သေသွားရင်လဲ သုဂတိကို ရောက်နိုင်တယ်၊ ဒါကြောင့် မိမိအပြစ်ကို ပြောတဲ့သူအား ကျေးဇူး တင်စရာပဲ၊ ဒါပေမယ့် သူယုတ်မာကတော့ ကျေးဇူးမတင်တဲ့အပြင် မုတ်းတတ်တယ်၊ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက "သော–ထိုသူတစ်ပါးအပြစ် ကို စိတ်သဘောရိုးဖြင့် ပြောဆိုတတ်သော သူတော်ကောင်းကို၊ သတံပိယော–သူတော်ကောင်းတို့က ချစ်ကြကြည်ညိုကြပေသည်၊ အသတံ အပ္ပိယော–သူယုတ်မာတို့က မုန်းတတ်ကြလေသည်" လို့ ဟောထားပါတယ်။

ယခု အပြောခံရတဲ့ အဓမ္မဝါဒီ ရဟန်းကလဲ သူယုတ်မာဖြစ်တဲ့အတွက် လက်မခံဘဲနဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက်ကို ပြုနေတယ်၊ ဓမ္မဝါဒီရဟန်းက ဝိနည်းခိုရ်များထံ တိုင်ကြားမယ်ဆိုတော့ သူက အကြံထုတ်တယ်၊ ငါ့အမှုဟာ သေးတဲ့အမှု မဟုတ်ဘူး၊ ဝိနည်းခိုရ်မထေရ်များက အမှန်အတိုင်းဆုံးဖြတ်လိုက်ရင် ငါ့မှာ သာသနာတော်၌ ထောက်တည်ရာ ရှိမှာမဟုတ်ဘူးလို့ ကြံတွေးပြီးတော့ သူက ဝိနည်းခိုရ်မထေရ်များထံ သက်နှံ့သပိတ် ပရိက္ခရာ လှူဘွယ်တွေနဲ့ သွားပြီးကန်တော့တယ်။ အဲဒီမထေရ်ကြီးတို့ထံမှာ နိဿရည်းယူပြီးနေတယ်၊ ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ်တွေကို လိုလေသေးမရှိအောင်ပြုတယ်၊ တစ်နေ့သောအခါမှာ မထေရ်ကြီးများအား ဝတ်ပြုပြီးသွားချိန်တန်ပေမယ့် မသွားဘဲနဲ့ဝပ်ပြီး အရှိအသေပြုနေတယ်၊ ဒီတော့ မထေရ်ကြီးများက ဘယ်လိုအကြောင်းကိစ္စရှိသလဲလို့ မေးတယ်၊ တပည့်တော်၏ ချွတ်ယွင်းမှုကို အကြောင်းပြုပြီး အတူနေ ရဟန်းတစ်ပါးနှင့် အငြင်းအခုံဖြစ်နေတယ်၊ အဲဒီအမှုကို ဆရာတော်ကြီးများထံရောက်လာရင် အဆုံးအဖြတ်မပေးဘဲ ထားစေလိုပါတယ်ဘုရားလို့ သူက လျှောက်တယ်၊ မထေရ်ကြီးများက တရားခွင်ရောက်လာတဲ့အမှုဆိုတာ ဝိနည်းနှင့်အညီ ဆုံးဖြတ်ရတယ်၊ မဆုံးဖြတ်ဘဲ ထားလို့ မဖြစ်ဘူးလို့ လမ်းမှန်အတိုင်း မိန့်တော်မူကြပါတယ်၊ ဒီတော့အဲဒီအဓမ္မဝါဒီရဟန်းက အဲဒီလိုဆုံးဖြတ်လိုက်ရင်တော့ တပည့်တော်ဟာ သာသနာတော်မှာ ထောက်တည်ရာ ရတော့မှာ မဟုတ်ပါ၊ တပည့်တော် ၏မကောင်းမှုအပြစ်ဟာ တပည့်တော်၏ အပြစ်အတိုင်းပဲရှိပါစေ၊ ဒီအမှုတော့ မဆုံးဖြတ်တော်မူကြပါနဲ့လို့ အတင်းအကြပ်ပေကပ်ပြီး တောင်းပန်နေတယ်၊ မထေရ်ကြီးတွေမှာ သူလှူတဲ့ပစ္စည်းတွေကိုလဲ လက်ခံထားမိပြီ၊ သူပြုတဲ့ဝတ်ကြီး ဝတ်ငယ်ကိုလဲ ရင်းရင်းနှီးနှီးနဲ့ လက်ခံခဲ့မိပြီ၊ ဒါကြောင့် အားနာပြီး အဲဒီအဓမ္မဝါဒီရဟန်း၏ တောင်းပန်ချက်ကို လက်ခံလိုက်ကြရပါသတဲ့၊ အဲဒီလို အားနာပြီး ငဲ့ပြီးမပြုသင့်တာပြုတာမျိုးကို ဆန္ဒာဂတိခေါ်တာပဲ၊ အဂတိလေးပါးထဲက တစ်ပါးပေါ့၊ တံစိုးလက်ဆောင်စားပြီး တရားဆုံးဖြတ်မှားကြတာဟာ ဒီဆန္ဒာဂတိကြောင့်ချည်းပဲ၊ အင်မတန်ကြောက်စရာ ကောင်းပါတယ်။

အဲဒီလို ဝိနည်းခိုရ်ဆရာတော်ကြီးများထံက အဆုံးအဖြတ်မပေးမည့် ဝန်ခံချက်ကို ရသွားတော့ အဓမ္မဝါဒီရဟန်းက စိတ်ချပြီး သူ့ကျောင်းကို ပြန်သွားတယ်၊ ဟိုရောက်တော့ ဓမ္မဝါဒီရဟန်းကို ရှေးကထက် မထီမဲ့မြင်ပြုပြီး ကြမ်းကြမ်းတမ်းတမ်း ပြောဆိုပါသတဲ့၊ ဒီတော့ ဓမ္မဝါရီ ရဟန်းဟာ "ဒီအဓမ္မဝါဒီရဟန်းဟာ ရွံ့ရှားခြင်းမရှိဘဲ ရဲရဲတင်းတင်း ပြောနေတယ်၊ သွားပြီး စုံစမ်းလိုက်ဦးမှပဲ" လို့ ကြံပြီး ဝိနည်းခိုရ်ဆရာတော်ကြီးများ၏ အခွေအရံရဟန်းတော်များထံမှာ စုံစမ်းကြည့်တယ်၊ "ဘယ့်နယ်လဲ အရှင်ဘုရားတို့ ဝိနည်းခိုရ် ဆရာကြီးများထံ အမှုတစ်ခု တင်ထားတာ ကြာပါပြီ၊ ရောက်လာတဲ့အမှုကို တရားသဖြင့် ဆုံးဖြတ်သင့်တယ်မဟုတ်ပါလား၊ သို့မဟုတ်ရင်လဲ တရားခွင်သို့ မတင်သွင်းဘဲ အချင်းချင်းညီညွတ်အောင် ပြုပေးသင့်တယ် မဟုတ်ပါလား၊ ယခုတော့ အရှင်ဘုရားတို့၏ ဆရာတော် မထေရ်ကြီးနှစ်ပါးဟာ အဲဒီနှစ်မျိုးလုံး ဘာကိုမျှမပြုလုပ်ဘဲနေကြတာဟာ ဘယ်လိုသဘောပါလဲ" လို့ စုံစမ်းတဲ့အနေနဲ့ စောဒနာကြည့်တယ်၊ တပည့်တွေဆိုတာ ဆရာကိုကျော်လွန်ပြီး ဘယ်မှာ ပြောဝံ့ကြမလဲ၊ ဆရာတော်ကြီးများက မြင်ထားတဲ့ အကြောင်းတော့ ရှိကောင်းရှိပါလိမ့်မယ်လို့ စဉ်းစားပြီးတော့ ဆိတ်ဆိတ်သာနေကြပါသတဲ့။

အဲဒီအခါ အဓမ္မဝါဒီရဟန်းက အခွင့်ကောင်းယူပြီးတော့ ဓမ္မဝါဒီရဟန်းကို ဖိနှိပ်ပြီးပြောဆိုတယ်၊ "သင်ဟာလေ ပဌမတုန်းက ဝိနည်းခိုရ် မထေရ်များ သိတော်မူကြပါလိမ့်မယ်လို့ ပြောခဲ့တယ် မဟုတ်လား၊ ယခုဝိနည်းခိုရ်တော်ကြီးများထံ အမှုအခင်းကို သွားပြီးတင်ပြပါတော့လား စသည်ဖြင့် နှိမ်မင်းပြောဆိုပြီးတော့ "ယနေ့ကစပြီး သင်ဟာ အမှုရှုံးပြီ၊ ဒါကြောင့် အဲဒီကျောင်းသို့ ပြန်မလာနှင့်တော့" လို့လဲ ပြောပြီးထွက်ခွာသွားပါသတဲ့၊ ဒီတော့ ဓမ္မဝါဒီရဟန်းက ဝိနည်းခိုရ် ဆရာတော်ကြီးများထံ သွားရောက်ပြီးတော့လျှောက်တယ်၊ အရှင်ဆရာတော်ကြီးများဟာ သာသနာတော်ကို မင့်ကြဘူး၊ မိမိတို့အား ပြုစုလုပ်ကျွေး

တဲ့သူကိုသာ ငဲ့ကြတယ်၊ ဘုရားသာသနာတော်ကိုမငဲ့ဘဲ ပုဂ္ဂိုလ်ကိုသာငဲ့ကြတယ်၊ ကဿပမြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူပြီး တဲ့နောက် အရှင်ဆရာတော်ကြီးများ ပေါ်လာတဲ့အတွက် ရဟန်းရှင်လူအများက ဘုရားတစ်ဆူ ပွင့်လာသလိုပင် အားကိုးနေကြပါတယ်၊ ယခုတော့ အရှင်ဆရာတော်ကြီးများဟာ ဝိနည်းအရာမှာ ဆုံးဖြတ်ရန် မသင့်တော့ပါဘူး၊ ယနေ့ပင် ကဿပဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်စံ တော်မူသွားပြီ သာသနာတော်လဲ ပျက်သွားပြီလို့ မှတ်ယူရပါတော့မည် ဘုရား" လို့ ကျယ်လောင်စွာသော အသံဖြင့် ငိုကြွေးမြည်တမ်းလျက် လျှောက်ထားပါတယ်၊ အဲဒီလိုလျှောက်ထားပြီးတော့ အဲဒီရဟန်းတော်ကလေးဟာ ငိုကြွေးမြည်တမ်းလျက် ပြန်သွားရှာပါသတဲ့၊ သာသနာတော်အမြင်နဲ့ ကြည့်ရင် သိပ်ဝမ်းနည်းစရာကောင်းတာပါပဲ။

အဲဒီအခါကျတော့မှ ဝိနည်းခိုရ်ဆရာတော်ကြီး ၂–ပါးက သတိရပြီး နောင်တပူပန်မှုဖြစ်ကြတယ်၊ အဲဒီဆရာတော်ကြီးများဟာ ပကတိက အလွန်စိတ်နှလုံးကောင်းမြတ်တဲ့ ဆရာတော်ကြီးများဖြစ်ကြပါတယ်၊ သူယုတ်မာရဟန်းကို အကြောင်းပြုပြီး သော အားနာတာနဲ့မှားယွင်းသွားကြခြင်း ဖြစ်ပါတယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒီဆရာတော်ကြီး နှစ်ပါးမှာ သူယုတ်မာတပည့်ကို ငဲ့ပြီး ငါတို့မှားသွားပြီ၊ ဘုရားသာသနာကို ချောက်ကြားထဲ ပစ်ချလိုက်သလို ပြုမိကြပြီလို့ ဆင်ခြင်ပြီး အလွန်ပင်နှလုံးမသာ ဖြစ်ကြပါသတဲ့၊ မြတ်စွာဘုရား၏ အဆုံးအမ သာသနာတော်ဆိုတာ လေးသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်း၊ ရှစ်သေချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်း၊ တစ်ဆယ့်ခြောက်သင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်း၊ ပါရမီတော်တွေကို ဖြည့်ကျင့်ပြီးမှ တည်ထောင်နိုင်တဲ့ သာသနာတော်ပဲ၊ ဒါလောက်ရခဲတဲ့သာသနာတော်ကို ငါတို့ဟာ ဘာမျှအဖိုးမတန်တဲ့ သင်္ကန်း သပိတ် ပရိက္ခရာလောက် ဝတ်ပြုတာကလေးလောက်ကို ငဲ့ပြီး ပျက်စီးဆုတ်ယုတ်အောင် ပြုမိပြီလို့ ဆင်ခြင်ပြီး အလွန်ပင် စိတ်နှလုံးပူပန်ကြရပါသတဲ့၊ အဲဒါမျိုးကို ပါဠိလို ကုက္ကုစ္စခေါ်တယ်။

အကတံ ဝတ မေ ကလျာဏံ ကတံ ပါပံ။

မေ–ငါသည်၊ ကလျာဏံ–ကောင်းသောအမှုကို၊ အကတံဝတ–မပြုမိဘဲ ရှိလေစွတကား၊ ပါပံ–မကောင်းမှုကို၊ ကတံ ဝတ–ပြုမိလေစွ တကားလို့ နှလုံးသွင်းပြီး စိတ်ပူပန်တဲ့ သဘောပါပဲ၊ အဲဒီဝိနည်းခိုရ်ဆရာတွေမှာ ဝိနည်းနှင့်အညီ ဆုံးဖြတ်ပေးရမည့်ကိစ္စက ကောင်းမှုပဲ၊ အဲဒီကောင်းမှုကို ပြုသင့်ပါလျက်နဲ့ သူတို့ မပြုမိခဲ့ဘူး၊ အဆုံးအဖြတ်မပေးဘဲ လျစ်လျူရှုပြီး သူယုတ်မာရဟန်း၏ အလိုအတိုင်း နေတာက မကောင်းမှုပဲ၊ အဲဒီမကောင်းမှုကို သူတို့ပြုမိခဲ့ကြတယ်၊ အဲဒီဝိနည်း ဓိုရ်ဆရာ နှစ်ပါးဟာ အနှစ် နှစ်သောင်းတန်းကဆိုတော့ ရဟန်းမဖြစ်မီက အနှစ်ထစ်ထောင် နှစ်ထောင်လောက် နှုတ်လိုက်ဦးတော့ နှစ်ပေါင်းနှစ်သောင်းနီးပါးမျှ ရဟန်းသီလတွေကိုလဲ ရိုရိုသေသေ ကျင့်သုံးလာခဲ့ကြတယ်၊ စာပေ ပိဋကတ်တွေကိုလဲ ပို့ချလာခဲ့ကြတယ်၊ သမထဝိပဿနာတရား အားထုတ်မှုကတော့ အဌကထာမှာ ဖော်ပြထားခြင်းမရှိလို့ သေသေချာချာမသိရဘူး၊အနည်းအကျဉ်းတော့ ရှိကောင်းရှိလိမ့်မယ်၊ ဒါပေမယ့် သူတို့မှာဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ စိတ်ပူပန်မှု ကုက္ကုစ္စကြီးနဲ့တော့ သမာဓိဖြစ်ဖို့ ခဲယဉ်းပါလိမ့်မယ်၊ အဲဒီလောက် အရေးမကြီးလှတဲ့ အသေးအဖွဲ့ ပြောမှားမှု ပြုမှားမှုကလေးများ ရှိရင်တောင်မှ တရားအားထုတ်တဲ့အခါ ပေါ်ပေါ်လာတတ်တယ်၊ အဲဒီ စိတ်ပူပန်မှု ကုက္ကုစ္စဖြစ်ပေါ်လာရင် အဲဒါကို ရှုမှတ်ပြီးပယ်ရတယ်၊ မပယ်နိုင်ရင် သူ့ကျွန်ခံရသလိုပဲ၊ သမာဓိပညာဆိုတဲ့ အကျိုးစီးပွားတွေကိုဖြစ်အောင် မလုပ်နိုင်ဘူး၊ ဒါကြောင့် အဲဒီ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ဘုရားဟောဒေသနာတော်နှင့်အညီ ဘုန်းကြီးက ဆောင်ပုဒ်တစ်ခု စီထားတယ်၊ "ပျံ့လွင့်, ပူပန်၊ သူ့ကျွန်ခံ၊ အမြန်ပယ်ဖျောက်လေ"တဲ့။ ကဲ–အဲဒါကလေး ဆိုကြရမယ်။

ပျံ့လွင့်, ပူပန်၊ သူ့ကျွန်ခံ၊ အမြန်ပယ်ဖျောက်လေ။ (ဆို)

စိတ်တွေ ဟိုရောက်ဒီရောက်နဲ့ ပျံ့လွင့်နေတာက ဥဒ္ဓစ္စတဲ့၊ ပြောမှားခဲ့တယ် ပြုမှားခဲ့တယ်လို့ ထပ်ခါထပ်ခါ ကြံတွေးပြီး စိတ်နှလုံး ပူပန်နေတာက ကုက္ကုစ္စတဲ့၊ အဲဒီ ပျံ့လွင့်မှုနှင့် စိတ်ပူပန်မှုဟာ သူတစ်ပါးဟာ သူတစ်ပါး၏ ကျွန်ခံနေတာနဲ့ တူပါသတဲ့၊ ရှေးခေတ်တုန်းက အရှင်သခင်နဲ့ ကျွန်ဆိုတဲ့စနစ်ရှိတယ်၊ တချို့မှာ ငွေသုံးလေးဆယ်လောက် အကြွေးမဆပ်နိုင်တာနဲ့လဲ ကျွန်ခံရတယ်၊ ကျွန်ကမွေးလာတဲ့ သားသမီးတွေလဲ အကုန်လုံးကျွန်ဖြစ်ရတယ်၊ အဲဒီကျွန်ဟာ အရှင်သခင်ခိုင်းတာ ကိုလုပ်ရတယ်၊ ထားရာမှာနေရတယ်၊ အရှင်သခင်ကပေးတဲ့ အစာ အဝတ် အသုံးဆောင်ကိုသာ စားရဝတ်ရ သုံးရတယ်၊ ကိုယ်သွားလိုရာ မသွားနိုင်ဘူး၊ ကိုယ့်အတွက်စီးပွားရေး ကြီးပွားရေးအလုပ်ကို မလုပ်နိုင်ဘူး၊ အရှင်သခင်က ရိုက်နှက်လို့ သေသွားရင်လဲ အရှင်သခင်မှာ ဘာမှအပြစ်မရှိဘူး၊ အရှင်သခင်က သူ့ကျွန်ကို ရောင်းချင်လဲ ရောင်းစားနိုင်တယ်၊ ယခုကာလ နွားကျွဲများလိုပဲ ဖြစ်နေပါတယ်၊ အလွန်ကြောက်စရာကောင်းတဲ့ ကျွန်စနစ်ဆိုးကြီးပါပဲ၊ အဲဒီ ကျွန်စနစ်ဆိုးကြီးကို ဥရောပက ပညာရှိတွေက ဥပဒေပြုပြီး ပယ်ဖျက်လိုက်တာနဲ့ ယခုအခါမှာတော့ ထင်ထင်ရှားရှား မရှိတော့ပါဘူး၊ အဲဒီလို ပြုပြင်ကြတဲ့ ပညာရှိတွေဟာ အလွန်ပင် ချီးကျူးစရာကောင်းပါပေတယ်၊ ဒါပေမယ့် ယခုခေတ်မှာလဲ တချို့အရပ်ဒေသနိုင်ငံမှာ အုပ်ချုပ်သူတွေက အရှင်သခင်ဖြစ်ပြီး အများလူထုက ကျွန်သဖွယ်ဖြစ်နေတာလဲ ရှိသေးတယ်လို့ ကြားရတယ်၊ ကြားရတဲ့အတိုင်း ဟုတ်မှန်ရင်တော့ အဲဒီစနစ်ဟာလဲ ကြောက်စရာကောင်းတာပဲ၊ အဲဒီကျွန်မှာ ကိုယ်အကျိုးဖြစ်အောင် ကြီးပွားချမ်းသာအောင် လုပ်ကိုင်နိုင်ခွင့်မရှိတာလိုပဲ စိတ်ပျံ့လွင့်နေရင် စိတ်ပူပန်နေရင် သမာဓိပညာဆိုတဲ့အကျိုးစီးပွားကို ဖြစ်ထွန်းအောင်မလုပ်နိုင်ဘူး၊ဒါကြောင့် စိတ်ပျံ့လွင့်ရင် စိတ်ပူပန်ရင် ကျွန်ခံရတာပဲလို့ ဆင်ခြင်ပြီး အဲဒီစိတ်ပျံ့လွင့်မှု စိတ်ပူပန်မှုကို ပယ်ရမယ်၊ ဘယ်လိုလုပ်ပြီး ပယ်ရမှာလဲဆိုရင် အဲဒီပျံ့လွင့်တဲ့စိတ် ပူပန်တဲ့စိတ်ကို ရှုမှတ်ပြီး ပယ်လိုက်ရုံပါပဲ။

ယခုပြောနေတဲ့ ဟေမဝတ သာတာဂိရိတို့၏ အလောင်းဖြစ်ကြတဲ့ ဝိနည်းခိုရ်ဆရာတော်ကြီး ၂–ပါးမှာတော့ ဒီစိတ်ပူပန်မှု ကုက္ကုစ္စကို လုံးဝကင်းပျောက်သွားအောင် မပယ်နိုင်ကြဘူး၊ ဒါကြောင့် ပျံတော်မူခါနီး ပေါ်လာတယ်၊ သူတို့မှာ အနှစ်နှစ်သောင်းနီးပါးကာလပတ်လုံး ကျင့်သုံးခဲ့တဲ့ ရဟန်းသီလကုသိုလ်တွေလဲ ရှိတယ်၊ စာပေပို့ချတဲ့ ကုသိုလ်တွေလဲရှိတယ်၊ အဲဒီကုသိုလ်တွေဟာ စတုမဟာရာဇ် တာဝတိံသာ ယာမာ အစရှိတဲ့ နတ်ပြည်ခြောက်ထပ်ကို ရောက်နိုင်တဲ့သတ္တိရှိကြပါတယ်၊ ဒါပေမယ့် အဲဒီစိတ်ပူပန်မှုကြောင့် အထက်နတ်ပြည်တွေကို မရောက်ကြရဘူး၊ ပျံတော်မူပြီးတဲ့အခါ တစ်ပါးက ဟိမဝန္တာတောင်၌ ယက္ခခေါ်တဲ့ ဘီလူးမျိုးထဲမှာ ဖြစ်ရတယ်၊ သူ့ကို ဟေမဝတလို့ ခေါ်ယဲ၊ တစ်ပါးက ဇမ္ဗူဒီပ်ကျွန်းလို့ခေါ်တဲ့ အိန္ဒိယအလယ်ပိုင်းက ရာဇဂြိုဟ်ရဲ့ တောင်ဘက်ဆီက သာတဆိုတဲ့တောင်မှာ ယက္ခမျိုးပဲဖြစ်ရတယ်၊ ပင်လယ်ကမ်းခြေဆီက ဥဒယဂိရိ၊ ဒန္တဂိရိဆိုတဲ့ တောင်မျိုးတွေထဲက ဖြစ်ဖွယ်ရှိပါတယ်၊ သာတတောင်မှာ ဖြစ်လို့ သူကို သာတာဂိရိလို့ ခေါ်ပါတယ်၊ သူတို့နှစ်ဦးလုံးဟာ ကုဝေရနတ်မင်းကြီး၏ ယက္ခသေနာပတိ၊ ဘီလူးစစ်ဗိုလ်ကြီး ၂၈–ဦးထဲက အပါအဝင် ယက္ခရာဇာခေါ်တဲ့ ဘီလူးနတ်မင်းများ ဖြစ်ကြပါတယ်၊ နတ်မျိုးထဲကပါပဲ၊ ဒါပေမယ့် ယက္ခ–ဘီလူးမျိုးဆိုတော့ အထက်နတ်များလို အရုပ်အဆင်းကတော့ လှပပုံမရဘူး၊ ခပ်ကြမ်းကြမ်း ဖြစ်ဟန်တူပါတယ်၊ သူတို့၏ အခြွေအရံငါးရာစီသော ရဟန်းများလဲ သူတို့နှင့်အတူ နတ်ဘီလူးများပင် ဖြစ်ကြရတယ်။

တစ်နေ့သောအခါ နတ်သဘင်အစည်းအဝေးမှာ ဟေမဝတနတ်မင်းနှင့် သာတာဂိရိနတ်မင်းတို့ ဆုံမိကြတဲ့အခါ အချင်းချင်းမေးမြန်းပြီး သိကြရတဲ့အတွက် နှလုံးမသာဖြစ်ပြီး ဝမ်းနည်းစကား ပြောကြတယ်၊ ကျုပ်တို့ဗျာ အနှစ်နှစ်သောင်းပတ်လည်လုံး ရဟန်းတရားကို ကျင့်သုံးခဲ့ကြပါလျက်နဲ့ သူယုတ်မှာ တပည့်တစ်ယောက်အတွက်ကြောင့် နစ်နာကြရသဗျာ၊ အထက်နတ်ပြည်တွေမှာ ဖြစ်နိုင်လောက်တဲ့ ကုသိုလ်တွေရှိပါလျက်နဲ့ အဲဒီမှာတောင် မဖြစ်ကြရဘဲ ယက္ခမျိုးထဲမှာ ဖြစ်ကြရတာ သိပ်နာတာပဲဗျာ၊ သံသရာဝဋ္ဋဆင်းရဲမှု လွတ်မြောက်ဖို့ ဆိုတာကတော့ ဝေးနေတာပဲ၊ ကျုပ်တို့ကို ကိုးကွယ်လှူဒါန်းနေကြတဲ့ ဒကာ ဒကာမတွေကတော့ အထက်နတ်ပြည်တွေ ရောက်နေကြတယ်၊ ယခု ကျုပ်တို့က သူတို့အောက်ရောက်နေကြရတယ်၊ သိပ်နစ်နာတာပဲ စသည်ဖြင့် ဝမ်းနည်းစကားပြောကြတယ်။ အဲဒီလိုပြောပြီးတော့ အချင်းချင်း ဒီလို ကတိကဝတ်ပြုကြတယ်၊ ဟိမဝန္တာတောင်မှာ ထူးထူးဆန်းဆန်း ပေါ်လာရင်လဲ ဟေမဝတနတ်က သတင်းစကား ပြောကြားဖို့၊ အိန္ဒိယအလယ်ပိုင်းဆိုတာ ဘုရားအစရှိသောပုဂ္ဂိုလ်ထူးများ ဖြစ်ပေါ်ရာဌာနဖြစ်တဲ့အတွက် အထူးအဆန်း ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့အခါ သာတာဂိရိနတ်က သတင်းစကား ပြောကြားဖို့ ဆိုတဲ့ ကတိကဝတ် ပြုထားကြတယ်။

အဲဒီနောက် ကဿပမြတ်စွာဘုရား သာသနာတော် ကွယ်ခဲ့တယ်၊ လူတို့၏ အသက်တမ်းဟာ အနှစ်နှစ်သောင်းမှ ဆုတ်ယုတ်ပြီး ဆယ်နှစ်တမ်းရောက်ခဲ့တယ်၊ အဲဒီမှာ ကပ်ဆိုးကြီးနဲ့ လူတွေကုန်လုနီးပါး သေကြေပျက်စီးကြရတယ်၊ဒါကြောင့် ကျန်တဲ့လူတွေက သံဝေဂဖြစ်ပြီး မေတ္တာအစရှိတဲ့ ကုသိုလ်တရားကို ပွားကြတဲ့အတွက် လူတို့၏သက်တမ်းဟာ တဖြည်းဖြည်းတိုးတက်ပြီး အသချေ့်ယျသက်တမ်းကို ရောက်တယ်၊ တစ်ဖန်လူတွေက ကိုယ်ကျင့်တရားဆုတ်ယုတ်တဲ့အတွက် အသက်တမ်းဟာ ဆုတ်ယုတ်လာပြန်တယ်၊ အနှစ်တစ်ရာတမ်းရောက်တဲ့အခါ လွန်ခဲ့တဲ့နှစ်ပေါင်း ၂၅၅၂–နှစ်မြောက်က ဒီလိုကဆုန်လပြည့်နေ့မှာ ဘုန်းကြီးတို့၏ ကိုးကွယ်ရာ ဂေါတမမြတ်စွာဘုရား ပွင့်တော်မူလာတယ်၊ ပွင့်တော်မူပြီးတဲ့နောက် ၂–လမြောက် ဝါဆိုလပြည့်နေ့မှာ မြတ်စွာဘုရားက ဓမ္မစက္ကပဝတ္တနသုတ်ကို တရားဦးအဖြစ်ဖြင့် ဟောကြားတော်မူပါတယ်။

အဲဒီတရားကို ကြားနာပြီး လူသားထဲက အရှင်ကောဏ္ဍည သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်တရားထူးကို ရတယ်၊ ဗြဟ္မာတွေက ၁၈–ကုဋေ, နတ်တွေကတော့ မရေမတွက်နိုင်အောင် များစွာပင် တရားထူးကိုရကြတယ်၊ သာတာဂိရိနတ်ကတော့ တရားနာနေရင်း သူ့မိတ်ဆွေ ဟေမဝတနတ်ကို သတိရတာနဲ့လျှောက်ပြီး ကြည့်လိုက်တဲ့အခါမှာ မတွေ့ရလို့ ဘာကြောင့်မလာပါလိမ့်စသည်ဖြင့် စိတ်ပျံ့လွင့်နေတဲ့အတွက် အဲဒီတုန်းက တရားထူးကို မရခဲ့ဘဲ အစနားပိုင်းကပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ဟေမဝတနတ်ကို ဖိတ်ခေါ်ပြီး ဒုတိယအကြိမ်လာတော့မှ မြတ်စွာဘုရားဖြေကြားတဲ့ တရားကို ကြားနာပြီး အခြွေအရံ နတ်ဘီလူး တစ်ထောင်တို့နှင့်တကွ နတ်မင်းနှစ်ဦးလုံး သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ် တရားထူးကိုရကြပါတယ်၊ အဲဒီလို တရားထူးရပြီးတဲ့နောက် ဟေမဝတနတ်က ဂါထာတစ်ပုဒ်ဖြင့် တစ်ဖန်မေးလျှောက်တယ်၊ အဲဒီလို မေးလျှောက်ပြီးတဲ့အခါ အလွန်ကြည်ညိုဝမ်းသာပြီး မြတ်စွာဘုရားကို ချီးကျူးပူဇော်တယ်၊ နောက်ဆုံးမှာ ဒီလိုလဲ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာနဲ့ ကြေညာပြောကြားပါတယ်။

ဟေမဝတ၏ ကြေညာချက်

ဟေ မယံ ဝိစရိဿာမ၊
ဂါမာ ဂါမံ နဂါ နဂံ။
နမဿမာနာ သမ္မုဒ္ဓံ၊
ဓမ္မဿ စ သုဓမ္မတံ–တဲ့။

တေမယံ–မြတ်စွာဘုရားထံမှ တရားနာကြ၍ တရားထူးကို သိကြရသော ထိုငါတို့သည်၊ သမ္မုဒ္ဓံ–မြတ်စွာဘုရားကို၊ နမဿမာနာ–ရှိခိုးပူဇော်ကုန်လျက်၊ ဓမ္မဿ–တရားတော်၏၊ သုဓမ္မတံစ–ကောင်းသောတရား၏ အဖြစ်ကိုလည်း၊ နမဿမာနာ

–ပူဇော်ဟောပြောကုန်လျက်၊ ဂါမာ ဂါမံ–တစ်ရွာမှတစ်ရွာသို့၊ နဂါနဂံ–တစ်တောင်မှ တစ်တောင်သို့၊ ဝိစရိဿာမ–လှည့်လည်သွားကာ ကြည်ညာကြပါကုန်အံ့သတည်း–လို့ ကြည်ညာပြောကြားပါတယ်။

အဲဒီ ဟေမဝတနတ်က တရားထူးကို သိရတဲ့အတွက် ဘုရားနှင့် တရားတော်ကို အလွန်ကြည်ညိုသဒ္ဓါဖြစ်ပြီးတော့ ဘုရားဂုဏ် တရားဂုဏ်များကို တစ်ရွာမှတစ်ရွာ တစ်တောမှတစ်တော တစ်တောင်မှတစ်တောင်သို့ လှည့်လည်သွားလာပြီး ကြော်ငြာမယ် ကြွေးကြော်မယ်လို့ ကြည်ညာလိုက်တဲ့စကားပါပဲ၊ အဲဒီတုန်းက သံဃာမထင်ရှားသေးလို့ သံဃာကိုတော့ ဖော်မထားဘူးလို့ ယူရမယ်၊ တရားစစ်တရားမှန် သိသွားတဲ့သူက ဘုရား တရား သံဃာဂုဏ်ကို အမှန်အတိုင်းသိသွားတော့ ဒီလိုပဲ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာနဲ့ ပြောဆိုလေ့ရှိပါတယ်၊ မိမိလိုပင် သူတစ်ပါးတွေအားလဲ တရားမှန်ကို သိစေလိုတဲ့အတွက် တိုက်တွန်းပြောကြားလိုတယ်၊ ဒါကမမှတာပါပဲ၊ အဲဒီဟေမဝတနတ် ချီးကျူးပုံကို ဘုန်းကြီးကဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်၊ "ဘုရားတရား ဂုဏ်များချီးကာ၊ တစ်ရွာမှသွား တခြားမြို့ရွာ၊ (နတ်ဘီလူးရွာတွေ တစ်ရွာဝင် တစ်ရွာထွက်သွားမယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်) တော တောင် သစ်ဟောင်း ရွှေပြောင်းသွားလာ၊ ငါတို့များ လှည့်သွားနေတော့မှာ"တဲ့၊ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

ဟေမဝ၏ ကြည်ညာချက်ဆောင်ပုဒ်

ဘုရားတရား ဂုဏ်များချီးကာ၊
တစ်ရွာမှာသွား တခြားမြို့ရွာ။
တော တောင်သစ်ဟောင်း ရွှေပြောင်းသွားလာ၊
ငါတို့များ လှည့်သွားနေတော့မှာ။

ဟေမဝတသုတ်တရားတော်ကတော့ ပြည့်စုံသွားပါပြီ၊ နောက်တစ်ကြိမ်ဟောဖို့ အစဉ်ကျနေတာကတော့ အနတ္တလက္ခဏာသုတ်ပဲ၊ အဲဒီသုတ်ကို ဟောဖို့ လျှောက်ထားချက်လဲရှိတယ်၊ အဲဒီသုတ်ကိုလဲ ဒီသုတ်လိုပဲ ဖြည်းဖြည်းချင်း ပြည့်ပြည့်စုံစုံဟောရမယ်၊ ဒီကနေ့တော့ ဒီသုတ်မှာ မြတ်စွာဘုရား ဖြေရှင်း ဟောကြားတဲ့ ဂါထာ ၄–ပုဒ်ရဲ့ ဆောင်ပုဒ်များကို ရွတ်ဆိုပူဇော်ပြီး တရားသိမ်းကြစို့။

ခြောက်ပါးရှိက လောကဖြစ်သည်၊
ခြောက်ပါးမှာချဉ်း ပေါင်းသင်းနေသည်။
ခြောက်ပါးကိုစွဲ လူပဲခေါ်သည်၊
ခြောက်ပါးဌ အားစိုက်ပင်ပန်းသည်။

ငါးဖြာကာမ ဆဌစိတ်တွင်၊
ငါ့ဟာငါပဲ ယူစွဲထင်မြင်။

ထိုမှာဖြစ်ထိုက် နှစ်ခြိုက်ပယ်လျှင်၊
ဆင်းရဲမှ လွတ်ရယောဂီရှင်။

သီလသန့်ရှင်း အတွင်းမှာပင်၊
ကြံ့ရှုမှုရှိ သတိထင်လျှင်။
စိတ်တည်ကြည်ရင်း ဉာဏ်လင်းသိမြင်၊
သြဃများ ကူးသွားယောဂီရှင်။

ကာမဂုဏ်ထဲ တပ်စွဲရှောင်ကြဉ်၊
သံယောဇဉ်များ လွန်သွားလေလျှင်။
နန္ဒီရာဂ ဘဝကုန်စင်၊
ပင်လယ်မြစ် မနစ်ယောဂီရှင်။

ဟေမဝတရဲ့ ကြည်ညာပုံကိုလဲ ဆိုကြဦးစို့။

ဘုရားတရား ဂုဏ်များချီးကာ၊
တစ်ရွာမှသွား တခြားမြို့ရွာ။
တောတောင်သစ်ဟောင်း ရွှေပြောင်းသွားလာ၊

ငါတို့များ လှည့်သွားနေတော့မှာ။

နိဂုံးချုပ် တရားသိမ်းဆုံတောင်း

ဤဟေမဝတသုတ္တန်တရားတော်ကို ရိုသေစွာ နာယူမှတ်သားကြရသော ဓမ္မသဝနကုသိုလ်ကံစေတနာတို့၏ အစွမ်းအာနုဘော်ကြောင့် ယခုတရားနာပရိသတ် အပေါင်းသူတော်ကောင်းတို့သည် ဤဒေသနာတော်၌ လာရှိသိအတိုင်း သြဃလေးပါး ရေစီးကြောင်း ရေလျှဉ်များကို ကျော်လွှားကူးမြောက်နိုင်ရန်, ကူးမြောက်နိုင်သဖြင့် သံသရာနက်ကျယ် မြစ်ပင်လယ်၌ မနစ်မြုပ်ရန် ဒွါရခြောက်ပါး၌ ကျရောက်လာသော အာရုံခြောက်ပါးတို့ကို မှန်စွာသိအောင် ရှုမှတ်သောအားဖြင့် ယင်းအာရုံတို့၌ဖြစ်ထိုက်သော နှစ်သက်တပ်စွဲမှု နန္ဒီရာဂကို ပယ်နိုင်ကြ၍ ဝိပဿနာဉာဏ်အစဉ် အရိယမဂ်ဉာဏ်အစဉ်ဖြင့် ဆင်းရဲခပ်သိမ်းအကုန်ငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို လျင်မြန်စွာ ဆိုက်ရောက်၍ မျက်မှောက်ပြုနိုင်ပြီစေ။

သာဓု–သာဓု–သာဓု

ဟေမဝတသုတ္တန်တရားတော် ဆဋ္ဌမပိုင်းပြီး၏။

သံဃဥပုသ်ပြုရာ၌

တစ်ပါးတည်း ဥတ်ထား၍ စီစစ်ပုံ

သုဏာတု မေ ဘန္တေ သံဃော၊ အဇ္ဇုပေါသထော ပန္နရသော၊ ယဒိ သံဃဿ ပတ္တကလ္လံ၊ သံဃော ဥပေါသထံ ကရေယျ၊ ပါတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသေယျ။

ယခုအခါ ကိုယ်သံဃသ ပုဗ္ဗကိစ္စ–ဟူသော နိဒါန်းပါဠိ၊ ယဒိသံဃသ ပတ္တကလ္လံ–ဟူသော ဥတ်ပါဠိတော်တို့နှင့်အညီ ပုဗ္ဗကရဏ ပုဗ္ဗကိစ္စတို့ကို စိစစ်လျှောက်ကြားပြီးလျှင် ပတ္တကလ္လအင်္ဂါတို့ကိုလည်း စိစစ် လျှောက်ကြားပါမည် အရှင်မြတ်တို့ ဘုရား။

သမ္မဇ္ဇနီ ပဒီပေါ၊ ဥဒကံ အာသနေန စ။

ဥပေါသထသ ဇတာနိ ပုဗ္ဗကရဏန္တိ ဝုစ္စတိ–ဟူ၍ အဋ္ဌကထာဆရာ မဟာထေရ်မြတ်တို့ မိန့်ဆိုတော်မူအပ်သည်နှင့် အညီ–

(၁) ဥပုသ်ပြုရာ သိမ်တွင်း၌ တံမြက်လှည်းခြင်း ကိစ္စပြီးပါပြီ (အရှင်ဘုရား)။
(၂) ယခုအခါ နေ၏အရောင်အလင်းကို ရဆဲဖြစ်သောကြောင့် မီးထွန်းဖွယ် ကိစ္စမရှိ ပြည့်စုံပါပြီ (အရှင်ဘုရား)။
(၃) သောက်ရေ သုံးရေ တည်ထားခြင်းကိစ္စ ပြီးပါပြီ (အရှင်ဘုရား)။
(၄) နေရာခင်းခြင်းကိစ္စ ပြီးပါပြီ (အရှင်ဘုရား)

ဤလေးပါးသော အမှုကိစ္စတို့ကို သံဃာမစည်းဝေးမီ ရှေးအဖို့က ကြိုတင်၍ပြုအပ်သောကြောင့် ပုဗ္ဗကရဏ–ဟု ခေါ်ဆိုအပ်ပါသည် အရှင်မြတ်တို့ဘုရား။

ဆန္ဒပါရိသုဒ္ဓိဥတုက္ခာနံ၊ ဘိက္ခုဂဏနာ စ သြဝါဒေါ။
ဥပေါသထသ ဇတာနိ၊ ပုဗ္ဗကိစ္စန္တိ ဝုစ္စတိ–ဟူ၍

–အဋ္ဌကထာဆရာ မဟာထေရ်မြတ်တို့ မိန့်ဆိုတော်မူအပ်သည်နှင့်အညီ–

(၁) ယခုဥပုသ်ပြုရာ ဤသိမ်အတွင်း၌ သံဃာ့အစည်းအဝေးသို့ မလာရောက်နိုင်သော ရဟန်းများမရှိသောကြောင့် ဆန္ဒကိုဆောင်ဖွယ် လျှောက်ကြားဖွယ်မရှိပြည့်စုံပါပြီ (အရှင်ဘုရား)

(၂) ပါရိသုဒ္ဓိကိုလည်း ဆောင်ဖွယ် လျှောက်ကြားဖွယ် မရှိ ပြည့်စုံပါပြီ (အရှင်ဘုရား)

(၃) ဥတုသည် ဟေမန္တဥတု ဂိမ္ဟဥတု ဝဿန္တဥတု–ဟူ၍ သုံးပါးအပြားရှိပါသည်၊ ထိုသုံးပါးတို့တွင် ယခုရောက်ဆဲ ဥတုသည် (ဝဿန္တဥတု) မိုးဥတုဖြစ်ပါသည်၊ ဤဥတုဌ် ရှစ်ပက္ခရှိသည်တို့တွင် ယခုရောက်ဆဲ ပက္ခသည် (အစဆုံး ပဌမပက္ခဖြစ်၍ လွန်ပြီးမရှိ ခုနစ်ပက္ခကြွင်းကျန်ပါသေးသည်) (နှစ်ခုမြောက် ဒုတိယပက္ခဖြစ်၍ တစ်ပက္ခလွန်ခဲ့ပါပြီ၊ ခြောက်ပက္ခကြွင်းကျန်ပါသေးသည်––နောက်ဆုံးအဌမပက္ခဖြစ်၍ ခုနစ်ပက္ခလွန်ခဲ့ပါပြီ၊ အကြွင်းပက္ခ မရှိတော့ပါ) (အရှင်ဘုရား)။

[ဝါထပ်မည့်နှစ် နွေဥတုဖြစ်လျှင် "ရှစ်ပက္ခရှိသည်တို့တွင်" ဟူရာဌ် "ဝါထပ်၍ ဆယ်ပက္ခရှိသည်တို့တွင်"ဟု ပြင်၍ ရောက်ဆဲပက္ခ အားလျော်စွာ ပြောဆိုရာ၏။]

(၄) ယခုအခါ ဤသိမ်အတွင်းဌ် ဥပုသ်ပြုရန် စည်းဝေး တည်နေလျက်ရှိသော ရဟန်းတော် အရေအတွက်မှာ (ငါးကျိပ်ကိုးပါး) ရှိပါသည် (အရှင်ဘုရား)။

(၅) ယခုအခါ သာသနာတော်ဌ် ဘိက္ခုနီမတို့ထင်ရှားမရှိသောကြောင့် ဘိက္ခုနီမတို့၏ ဩဝါဒ ခံရန် တောင်းပန်သော စကားကို သံဃာတော်အား လျှောက်ကြားဖွယ်မရှိ ပြည့်စုံပါပြီ (အရှင်ဘုရား)။

ဤငါးပါးသော အမှုကိစ္စတို့ကို သံဃာစည်းဝေးပြီးနောက် ဥပုသ်မပြုမီ (ပါတိမောက် ရွတ်ဆိုမပြမီ) ရှေးအဖို့ဌ် ပြုအပ်သောကြောင့် ပုဗ္ဗကိစ္စ–ဟု ခေါ်ဆိုအပ်ပါသည် အရှင်ဘုရား။

ဥပေါသထော ယာဝတိကာ စ ဘိက္ခူ ကမ္မပ္ပတ္တာ၊
သဘာဂါ ပတ္တိယော စ နိ ဝိဇ္ဇန္တိ၊
ဝဇ္ဇနီယာ စ ပုဂ္ဂလာ တသ္မိံ နိ ဟောန္တိ၊
ပတ္တကလ္လန္တိ ဝုစ္စတိ–ဟူ၍....

နှင့်အညီ....

(၁) ဥပုသ်သည် သာမညလက္ခဏာအားဖြင့် တစ်ပါးတည်းသာဖြစ်ပါသည်၊ဝိသေသလက္ခဏာအားဖြင့်သော်ကား စာတုဒ္ဒသီဥပုသ်, ပန္နရသီဥပုသ်, သာမဂ္ဂီဥပုသ်–ဟူ၍ နေ့၏အစွမ်းအားဖြင့် သုံးပါး၊ သံဃာ့ဥပုသ်၊ ဂဏဥပုသ်၊ ပုဂ္ဂလဥပုသ်ဟူ၍ ပြုတတ်သော ကာရကပုဂ္ဂိုလ်၏ အစွမ်းအားဖြင့် သုံးပါး၊ သုတ္တုဒ္ဒေသဥပုသ်, ပါရိသုဒ္ဓိဥပုသ်, အဓိဋ္ဌာန်ဥပုသ် ဟူ၍ပြုအပ်သော အချင်းအရာ ကာတဗ္ဗာကာရ၏ အစွမ်းအားဖြင့် သုံးပါး ဤသို့အားဖြင့် ၉–ပါးအပြားရှိပါသည်၊ ထို ၉–ပါးတို့တွင် ယခု ပြုလတ္တံသော ဥပုသ်သည် နေ့၏အစွမ်းအားဖြင့် (ပန္နရသီဥပုသ်) (စာတုဒ္ဒသီဥပုသ်) ဖြစ်ပါသည်၊ ပြုတတ်သော ကာရကပုဂ္ဂိုလ်၏အစွမ်းအားဖြင့် သံဃဥပုသ် ဖြစ်ပါသည်၊ ပြုအပ်သော အချင်းအရာ ကာတဗ္ဗာကာရ၏ အစွမ်းအားဖြင့် သုတ္တုဒ္ဒေသဥပုသ် ဖြစ်ပါသည် (အရှင်ဘုရား)

(၂) ဤသုတ္တုဒ္ဒေသ သံဃဥပုသ်ကို ပြုရာဝယ် လေးပါးလေးပါးထက် အလွန်ဖြစ်သော ရဟန်းတော်တို့သည် တစ်ခုတည်းသော သိမ်အတွင်းဌ် အချင်းချင်း ၂–တောင့်ထွာ ဟတ္ထပါသ် ဆက်စပ်လျက် ကာယသာမဂ္ဂီပေးဌ် စည်းဝေးတည်နေကြလျှင် ဤ သံဃဥပုသ် ကံအားလျှောက်ပတ်ပါသည်၊ ယခုအခါ (လေးပါးသော) (လေးပါးထက်အလွန် ငါးကျိပ်ကိုးပါးသော) ရဟန်းတော်တို့သည် တစ်ခုတည်းသော သိမ်အတွင်းဌ် အချင်းချင်း ၂–တောင့်ထွာ ဟတ္ထပါသ် ဆက်စက်လျက် ကာယသာမဂ္ဂီပေးဌ် စည်းဝေးတည်နေကြပါကုန်ပြီ (အရှင်ဘုရား)။

(၃) စည်းဝေးတည်နေကြသော ထိုရဟန်းတို့သည် ဒေသနာ ပြောကြားကြပြီးဖြစ်၍ သဘောတူဝတ္ထုကြောင့် သင့်သော အာပတ်မှ ကင်းစင်ကြပါကုန်ပြီ (အရှင်ဘုရား)

(၄) လူ ဘိက္ခုနီ အစရှိသော နှစ်ကျိပ်တစ်ယောက်သော ဝဇ္ဇနီယပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို သံဃာတော်၏ ၂–တောင့်ထွာ ဟတ္ထပါသ်မှ အပပြုသောအားဖြင့် ကြဉ်အပ်ပါကုန်ပြီ (အရှင်ဘုရား)။

ဤလေးပါးသော အင်္ဂါတို့ဖြင့် ရေတွက်အပ်သော ဥပုသ်ကံကို လျောက်ပတ်သောအခါ ရှိသော ပတ္တကလ္ပ-ကံ-ဟု ခေါ်ဆိုအပ်ပါသည် အရှင်ဘုရား။

ပုဗ္ဗကရဏပုဗ္ဗကိစ္စာနိ သမာ ပေတွာ ဒေသိတာ ပတ္တိကဿ သမဂ္ဂဿ ဘိက္ခုသံဃဿ အနုမတိယာ ပါတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသိတုံ အာရာဓနံ ကရောမ။

သာဓု-သာဓု-သာဓု

ပါတိမောက်ပြုံ့အကျဉ်း

ပါရိသုဒ္ဓိ အာယသ္မန္တော အာရောစေထ။ ပ။ ဇဝ မေတံ ဓာရယာမိ။
တတြိမေ စတ္တာရော ပါရာဇိကာ ဓမ္မာ။ ပ။ ဇဝ မေတံ ဓာရယာမိ။
ဣမေ ခေါ ပနာယသ္မန္တော တေရသ သံဃာဒိသေသာ။ ပ။ ဓာရယာမိ။
ဣမေ ခေါ ပနာယသ္မန္တော ဒွေ အနိယတာ ဓမ္မာ။ ပ။ ဓာရယာမိ။

(အကြောင်းသုတဖြင့် သိမ်းပုံ)

ဥဒ္ဒိဋ္ဌं ခေါ အာယသ္မန္တော နိဒါနံ။ ပ။ ဥဒ္ဒိဋ္ဌာ ဒွေ အနိယတာ ဓမ္မာ။ သုတာ ခေါပနာယသ္မန္တေဟိ တိံသ နိဿဂ္ဂိယာ ပါစိတ္တိယာ ဓမ္မာ သုတာဒွေနဝုတိ ပါစိတ္တိယာ ဓမ္မာ၊ သုတာစတ္တာရော ပါဋိဒေသနီယာ ဓမ္မာ၊ သုတာ သေခိယာ ဓမ္မာ၊ သုတာ သတ္တအဓိကရဏသမထာ ဓမ္မာ၊ ဧတ္တကံ တဿ ဘဂဝတော။ ပ။ အဝိဝ ဒ မာနေဟိ သိက္ခိတဗ္ဗန္တိ။

အနိယတုဒ္ဒေသော စတုတ္ထော။

သာဓု-သာဓု-သာဓု

(ပါတိမောက်ပြုံ့ အကျဉ်းပြီး၏။)

သံဃပဝါရဏပြုံ့အကျဉ်း

တစ်ပါးတည်း ဥတ်ထားစိစစ်၍ သံဃပဝါရဏာ အကျဉ်းပြုလိုလျှင် အောက်ပါအစီအစဉ်အတိုင်း ပြုရာ၏။

သုဏာတုမေ ဘန္တေ (အာဝုသော) သံဃော၊ အဇ္ဇပဝါရဏာ ပန္နရသီ၊ ယဒိ သံဃဿ ပတ္တကလ္လံ၊ သံဃော တေဝါစိကံ ပဝါရေယျ။

ယခုအခါ ကိ သံဃသ ပုဗ္ဗကိစ္စ-ဟူသော ပါတိမောက် နိဒါန်းပါ၏၊ ယဒိ သံဃသ ပတ္တကလ္လ-ဟူသော ဥတ်ပါ၏ တို့နှင့်အညီ။ ပ။ စိစစ်လျှောက်ကြားပါသည် အရှင်ဘုရားတို့။

သမ္မဇ္ဇနိ။ ပ။ ပဝါရဏာယ ဧတာနိ။ ပ။ နှင့်အညီ--

(၁) ယခုပဝါရဏာပြုရာ သိမ်အတွင်း၌ တံမြက်လှည်းခြင်း ကိစ္စပြီးပါပြီ။ ပ။ ပုဗ္ဗကရဏ-ဟု ခေါ်ဆိုအပ်ပါသည် အရှင်ဘုရား။

ဆန္ဒပဝါရဏာ ဥတုက္ခာနံ။ ပ။ ပဝါရဏာယ ဧတာနိ။ ပ။ နှင့်အညီ--

(၁) ယခု ပဝါရဏာပြုရာ သိမ်အတွင်း၌။ ပ။ ပြည့်စုံပါပြီ (အရှင်ဘုရား)။

(၂) ပဝါရဏာကိုလည်း ဆောင်ဖွယ် လျှောက်ကြားဖွယ် မရှိ ပြည့်စုံပါပြီ (အရှင်ဘုရား)၊

(၃) ဥတုသည်။ ပ။ ယခုရောက်ဆဲဥတုသည် ဝဿာန–မိုးဥတု ဖြစ်ပါသည်။ ဤဥတုဌ် ရှစ်ပက္ခ ရှိသည်တို့တွင် ယခုရောက်ဆဲ ပက္ခသည် ခြောက်ခုမြောက် ဆဋ္ဌမပက္ခဖြစ်၍ ငါးပက္ခလွန်ခဲ့ပါပြီ၊ နှစ်ပက္ခကြွင်းကျန်ပါသေးသည် (အရှင်ဘုရား)။

(၄) ယခုအခါ ဤသိမ်အတွင်းဌ် ပဝါရဏာပြုရန် စည်းဝေးတည်နေလျက်ရှိသော ရဟန်းတော်အရေအတွက်မှာ ( )ပါးရှိပါသည် (အရှင်ဘုရား)။

(၅) ယခုအခါ သာသနာတော်ဌ် ဘိက္ခုနီမတို့။ ပ။ ပြည့်စုံပါပြီ (အရှင်ဘုရား)။

ဤငါးပါးသော အမှုကိစ္စတို့ကို သံဃာစည်းဝေးပြီးနောက် ပဝါရဏာမပြုမီ ရှေးအဖို့ဌ် ပြုအပ်သောကြောင့် ပုဗ္ဗကိစ္စ–ဟု ခေါ်ဆိုအပ်ပါသည် အရှင်ဘုရား။

ပဝါရဏာ ယာဝတိကာ စ။ ပ။ ပတ္တကလ္လန္တိ ဝုစ္စတိ–ဟူ၍–

အဋ္ဌကထာဆရာ မဟာထေရ်မြတ်တို့ မိန့်ဆိုတော်မူအပ်သည်နှင့်အညီ

(၁) ပဝါရဏာသည် သာမည္ညလက္ခဏာအားဖြင့် တစ်ပါးတည်းသာ ဖြစ်ပါသည်၊ ဝိသေသလက္ခဏာအားဖြင့်သော်ကား စာတုဒ္ဒ သီပဝါရဏာ ပန္နရသီပဝါရဏာ သာမဂ္ဂီပဝါရဏာ–ဟူ၍ နေ့၏အစွမ်းအားဖြင့် သုံးပါး၊ သံဃပဝါရဏာ ဂဏပဝါရဏာ ပုဂ္ဂလပဝါရဏာ–ဟူ၍ ပြုတတ်သော ကာရကပုဂ္ဂိုလ်၏ အစွမ်းအားဖြင့် သုံးပါး၊ တေဝါ စိကပဝါရဏာ ဒွေဝါစိကပဝါရဏာ ဧက ဝါစိကပဝါရဏာ သမာန ဝဿိကပဝါရဏာ–ဟူ၍ ပြုအပ်သော အချင်းအရာ ကာတဗ္ဗာကာရ၏ အစွမ်းအားဖြင့်လေးပါး=ဤသို့အားဖြင့် ဆယ်ပါးအပြားရှိပါသည်၊ ထိုဆယ်ပါးတို့တွင် ယခုပြုလတ္တံ့သော ပဝါရဏာသည် နေ့၏အစွမ်းအားဖြင့် ပန္နရသီပဝါရဏာ ဖြစ်ပါသည်၊ ပြုတတ်သော ကာရကပုဂ္ဂိုလ်၏ အစွမ်းအားဖြင့် သံဃပဝါရဏာဖြစ်ပါသည်၊ ပြုအပ်သော အချင်းအရာ ကာတဗ္ဗာကာရ၏ အစွမ်းအားဖြင့် သုံးကြိမ်တိုင်တိုင် လျှောက်ဆို ဖိတ်ကြားလျက် ပြုအပ်သော တေဝါစိကပဝါရဏာ ဖြစ်ပါသည်၊ (အရှင်ဘုရား)။

(၂) ဤသံဃပဝါရဏာကိုပြုရာဝယ် ငါးပါး ငါးပါးထက် အလွန်ဖြစ်သော ရဟန်းတော်တို့သည် တစ်ခုတည်းသော သိမ်အတွင်းဌ် အချင်းချင်း ၂–တောင့်ထွာ ဟတ္ထပါသ် ဆက်စပ်လျက် ကာယသာမဂ္ဂီပေး၍ စည်းဝေးတည်နေကြလျှင် ဤသံဃပဝါရဏာကံအား လျှောက်ပတ်ပါတသည်၊ ယခုအခါ (ငါးပါးသော) (ငါးပါးထက်အလွန် .... ပါးသော) ရဟန်းတော်တို့သည် တစ်ခုတည်းသော သိမ်အတွင်းဌ်။ ပ။ ကြဉ်အပ်ပါကုန်ပြီ (အရှင်ဘုရား)။

ဤလေးပါးသော အင်္ဂါတို့ဖြင့် ရေတွက်အပ်သော ပဝါရဏာကံကို လျှောက်ပတ်သော အခါရှိသော ပတ္တကလ္လကံ–ဟု ခေါ်ဆိုအပ်ပါသည် အရှင်ဘုရား။

ပုဗ္ဗကရဏ–ပုဗ္ဗကိစ္စာနိ သမာပေတွာ ဒေသိတာ ပတ္တိ ကဿ သမဂ္ဂဿ ဘိက္ခုသံဃဿ အနုမတိယာ ပဝါရဏံ ကာတုံ အာရာဓနံ ကရောမ။

သာဓု–သာဓု–သာဓု

သံဃံ အာဝုသော ပဝါရေမိ ဒိဋ္ဌေန ဝါ သုတေန ဝါ ပရိသင်္ကာယ ဝါ၊ ဝဒန္တု မံ အာယသ္မန္တော အနုကမ္ပံ ဥပါဒါယ ပဿန္တော ပဋိကရိဿာမိ။ ဒုတိယမ္ပိ တတိယမ္ပိ အာဝုသော သံဃံ ပဝါရေမိ။ ပ။ ပဋိကရိဿာမိ။

သံဃံ ဘန္တေ ပဝါရေမိ။ ပ။ ပဋိကရိဿာမိ၊ ဒုတိယမ္ပိ ... တတိယမ္ပိ ဘန္တေ သံဃံ ပဝါရေမိ။ ပ။ ပဋိကရိဿာမိ။

သံဃပဝါရဏာပြုပုံအကျယ်

ဥတ်ထားခြင်းနှင့် အမေးအဖြေတို့ကို ၂–ပါးဆောင်ရွက်၍ သံဃပဝါရဏာအကျယ်ပြုလိုလျှင် အောက်ပါအစီအစဉ် အတိုင်း ပြုရာ၏။

(အဒ္ဓေါသကသမ္ပုတိဉ္ဇတ်ထားရန်)

သုဏာတု မေ ဘန္တေ သံဃော၊ ယဒိ သံဃသ ပတ္တကလ္လံ၊ အဟံ အာယသ္မန္တံ (ကုသလံ) ပဝါရဏာ ဉတ္တိဌပနံ အဒ္ဓေါသေယျံ။

(တောင်းပန်ရန်)

သံဃော ဘန္တေ အာယသ္မန္တံ (ကုသလံ) ပဝါရဏာဉတ္တိဌပနံ အဒ္ဓေါသတိ၊ ဌပေတု ဘန္တေ အာယသ္မာ (ကုသလော) ပဝါရဏာဉတ္တိံ။ ဒုတိယမ္ပိ။ တတိယမ္ပိ။

အာမ ဌပေဿာမဟံ အာဝုသော ပဝါရဏာဉတ္တိံ ဟု ဝန်ခံ၍ အောက်ပါအတိုင်း တေဝါစိကပဝါရဏာဉတ်ကို ထားရာ၏။

သုဏာတု မေ ဘန္တေ သံဃော၊ အဇ္ဇ ပဝါရဏာ ပန္နရသီ၊ ယဒိ သံဃသ ပတ္တကလ္လံ၊ သံဃော တေဝါစိကံ ပဝါရေယျ။ (တေဝါစိကပဝါရဏာဉတ်)

(ပုဗ္ဗက သမ္ပုတိဉ္ဇတ်ထားရန်)

သုဏာတု မေ ဘန္တေ သံဃော၊ ယဒိ သံဃသ ပတ္တကလ္လံ၊ အဟံ အာယသ္မန္တံ (သုမနံ) ဝိနယံ ပုစ္ဆေယျံ။

(ဝိသဇ္ဇကသမ္ပုတိဉ္ဇတ်ထားရန်)

သုဏာတု မေ ဘန္တေ သံဃော၊ ယဒိ သံဃသ ပတ္တကလ္လံ၊ အဟံ အာယသ္မတာ (ကုသလေန) ဝိနယံ ပုဋ္ဌော ဝိသဇ္ဇေယျံ။

(မေး) သမ္မဇ္ဇနီ ပဒီပေါစ။ ပ။ ပဝါရဏာယ ဧတာနိ ပုဗ္ဗကရဏာနိ ဝုစ္စတိ–ဟူ၍ အဋ္ဌကထာဆရာ မဟာထေရ်မြတ်တို့ မိန့်ဆိုတော်မူအပ်သည်နှင့်အညီ–ပဝါရဏာပြုရာ သိမ်အတွင်း၌ တံမြက်လှည်းခြင်းကိစ္စ ပြီးပါပြီးလော။

(ဖြေ) ပြီးပါပြီ အရှင်ဘုရား။ (၁)
(မေး) မီးထွန်းခြင်းကိစ္စ ပြီးပါပြီးလော။
(ဖြေ) ပြီးပါပြီ အရှင်ဘုရား။ (၂)
(မေး) သောက်သုံးရေ တည်ထားခြင်းကိစ္စ ပြီးပါပြီလော။
(ဖြေ) ပြီးပါပြီ အရှင်ဘုရား။ (၃)
(မေး) နေရာခင်းခြင်းကိစ္စ ပြီးပါပြီလော။
(ဖြေ) ပြီးပါပြီ အရှင်ဘုရား။ (၄)

(သံဃာအားလျှောက်) ဤလေးပါးသော အမှုကိစ္စတို့ကို သံဃာမစည်းဝေးမီ ရှေးအဖို့က ကြိုတင်၍ ပြုအပ်သောကြောင့် ပုဗ္ဗကရဏ–ဟု ခေါ်ဆိုအပ်ပါသည် အရှင်မြတ်တို့ဘုရား။

(မေး) ဆန္ဒပဝါရဏာဉတုက္ခာနံ။ ပ။ ပဝါရဏာယ ဧတာနိ ပုဗ္ဗကိစ္စန္တိ ဝုစ္စတိ–ဟူ၍ အဋ္ဌကထာဆရာ မဟာထေရ်မြတ်တို့ မိန့်ဆိုတော်မူအပ်သည်နှင့်အညီ ပဝါရဏာပြုရာ သိမ်အတွင်း၌ သံဃာ အစည်းအဝေးသို့ မလာရောက်နိုင်သော ရဟန်းများ ရှိနေလျှင် ထိုရဟန်းတို့၏ ဆန္ဒနှင့် ပဝါရဏာကို ဆောင်ယူ၍ သံဃာတော်အား လျှောက်ကြားရသည်၊ သို့ဖြစ်၍ ထိုသို့သော ရဟန်းတို့၏ ဆန္ဒကို ဆောင်ယူ၍ သံဃာတော်အား လျှောက်ကြားအပ်ပါပြီလော။

(ဖြေ) ယခုပဝါရဏာပြုရာ ဤသိမ်အတွင်း၌ သံဃာအစည်းအဝေးသို့ မလာရောက်နိုင်သော ရဟန်းများ မရှိသောကြောင့် ဆန္ဒကို ဆောင်ဖွယ် လျှောက်ကြားဖွယ်မရှိ ပြည့်စုံပါပြီ အရှင်ဘုရား။ (၁)

(မေး) ပဝါရဏာကို ဆောင်ယူ၍ လျှောက်ကြားအပ်ပါပြီလော။
(ဖြေ) ပဝါရဏာကိုလည်း ဆောင်ဖွယ် လျှောက်ကြားဖွယ်မရှိ ပြည့်စုံပါပြီ အရှင်ဘုရား။ (၂)
(မေး) ဉတုသည် ဟေမန္တဉတု။ ပ။ သုံးပါးအပြားရှိ၏။ ထိုသုံးပါးတို့တွင် ယခုရောက်ဆဲ ဉတု

သည် အဘယ်ဥတုပါနည်း။
(ဖြေ) ဝဿာန–မိုးဥတုဖြစ်ပါသည် အရှင်ဘုရား။ (၃–က)
(မေး) ဤဥတုဌ် ရှစ်ပက္ခရှိသည်၊ ထိုရှစ်ပက္ခတို့တွင် ယခုရောက်ဆဲကား အဘယ်ပက္ခပါနည်း။
(ဖြေ) ခြောက်ခုမြောက် ဆဋ္ဌမပက္ခ ဖြစ်ပါသည် အရှင်ဘုရား။ (၃–ခ)
(မေး) အဘယ်မျှသော ပက္ခများ လွန်ခဲ့ပါပြီနည်း။
(ဖြေ) ငါးပက္ခလွန်ခဲ့ပါပြီ အရှင်ဘုရား။ (၃–ဂ)
(မေး) အဘယ်မျှ ကြွင်းကျန်ပါသေးသနည်း။
(ဖြေ) ၂–ပက္ခကြွင်းကျန်ပါသေးသည် အရှင်ဘုရား (၃–ဃ)
(မေး) ယခုအခါ ဤသိမ်အတွင်းဌ် ပဝါရဏာပြုရန် စည်းဝေးတည်နေလျက်ရှိသော ရဟန်းတော်တို့သည် အဘယ်မျှရှိပါသနည်း။
(ဖြေ) (.....) ပါးရှိပါသည် အရှင်ဘုရား။ (၄)
(မေး) ဘိက္ခုနီမတို့က သြဝါဒခံယူရန် တောင်းပန်သော စကားကို သံဃာတော်အား လျှောက်ကြားအပ်ပါပြီလော။
(ဖြေ) ယခုအခါ သာသနာတော်ဌ် ဘိက္ခုနီမတို့ ထင်ရှား မရှိသောကြောင့် ထိုသို့သောသြဝါဒ တောင်းပန်စကားကို လျှောက်ကြားဖွယ်မရှိ ပြည့်စုံပါပြီ အရှင်ဘုရား။ (၅)

(လျှောက်) ဤငါးပါးသော အမှုကိစ္စတို့ကို သံဃာစည်းဝေးပြီးနောက် ပဝါရဏာမပြုမီ ရှေးအဖို့ဌ် ပြုအပ်သောကြောင့် ပုဗ္ဗကိစ္စ–ဟု ခေါ်ဆိုအပ်ပါသည် အရှင်မြတ်တို့ဘုရား။

(မေး) ပဝါရဏာ ယာဝတိကာစ။ ပ။ ဝုစ္စတိ–ဟူ၍ အဋ္ဌကထာဆရာ မဟာထေရ်မြတ်တို့ မိန့်ဆိုတော်မူအပ်သည် နှင့် အညီ–ပဝါရဏာသည် သာမည လက္ခဏာအားဖြင့် တစ်ပါးတည်းသာဖြစ်သည်၊ဝိသေသ လက္ခဏာအားဖြင့်သော်ကား စာတုဒ္ဒသီ ပဝါရဏာ။ ပ။ နေ့၏အစွမ်းအားဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိသည်၊ ထိုသုံးပါးတို့တွင် ယခုပြုမည့် ပဝါရဏာသည် အဘယ်ပဝါရဏာ ဖြစ်ပါသနည်း။

(ဖြေ) ပန္နရသီ ပဝါရဏာဖြစ်ပါသည် အရှင်ဘုရား။ (၁–က)

(မေး) သံဃပဝါရဏာ။ ပ။ ကာရက ပုဂ္ဂိုလ်၏အစွမ်းအားဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိသည်၊ ထိုသုံးပါးတို့တွင် ယခုပြုမည့် ပဝါရဏာသည် အဘယ်ပဝါရဏာဖြစ်ပါသနည်း။

(ဖြေ) သံဃပဝါရဏာဖြစ်ပါသည် အရှင်ဘုရား။ (၁–ခ)

(မေး) တေဝါစိက ပဝါရဏာ။ ပ။ ကာတဗ္ဗာကာရ၏ အစွမ်းအားဖြင့် လေးပါးအပြားရှိသည်၊ ထိုလေးပါးတို့တွင် ယခုပြုမည့် ပဝါရဏာသည် အဘယ်ပဝါရဏာ ဖြစ်ပါသနည်း။

(ဖြေ) သုံးကြိမ်တိုင်တိုင် လျှောက်ဆိုဖိတ်ကြားလျက် ပြုအပ်သော တေဝါစိကပဝါရဏာ ဖြစ်ပါသည် အရှင်ဘုရား။ (၁–ဂ)

(မေး) ဤသံဃပဝါရဏာကိုပြုရာဝယ် ငါပါး။ ပ။ စည်းဝေးတည်နေကြလျှင် ဤသံဃပဝါရဏာကံအား လျှောက်ပတ်ပေသည်၊ ယခုအခါ ထိုမျှလောက်သော ရဟန်းတော်တို့သည် တစ်ခုတည်းသော သိမ်အတွင်းဌ် အချင်းချင်း ၂–တောင့်ထွာ ဟတ္ထပါသ် ဆက်စပ်လျက် ကာယသာမဂ္ဂီပေးရ၍ စည်းဝေးတည်နေကြပါ ကုန်ပြီလော။

(ဖြေ) ယခုအခါ ငါးပါးထက်အလွန် (....)ပါးသော ရဟန်းတော်တို့သည်။ ပ။ တည်နေကြပါကုန်ပြီ အရှင်ဘုရား။ (၂)

(မေး) စည်းဝေးတည်နေကြသော ထိုရဟန်းတို့သည် သဘောတူ ဝတ္ထုကြောင့် သင့်သောအာပတ်မှ ကင်းစင်ကြပါကုန်ပါပြီလော။

(ဖြေ) ဒေသနာပြောကြားကြပြီး ဖြစ်၍ ကင်းစင်ကြပါကုန်ပြီ အရှင်ဘုရား။ (၃)

(မေး) လူ ဘိက္ခုနီ အစရှိသော နှစ်ကျိပ်တစ်ယောက်သော ဝဇ္ဇနီယပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို သံဃာတော်၏ ၂–တောင့်ထွာ ဟတ္ထ ပါသ်မှ အပပြုသောအားဖြင့် ကြည်အပ်ပါကုန်ပြီလော။

(ဖြေ) ကြည်အပ်ပါကုန်ပြီ အရှင်ဘုရား။ (၄)

(လျှောက်) ဤလေးပါးသော အင်္ဂါတို့ဖြင့် ရေတွက်အပ်သော ပဝါရဏာကံကို လျှောက်ပတ်သော အခါရှိသော ပတ္တကလ္လကံ–ဟု ခေါ်ဆိုအပ်ပါသည် အရှင်မြတ်တို့ဘုရား။

(ပုဒ္ဓကပုဂ္ဂိုလ်က နောက်ဆုံး ကျေညာရန်)

ပုဗ္ဗကရဏ ပုဗ္ဗကိစ္စာနိ သမာပေတွာ ဒေသိတာ ပတ္တိကဿ သမဂ္ဂဿ ဘိက္ခုသံဃဿ အနုမတိယာ ပဝါရဏံ ကာတုံ အာရာဓနံ ကရောမ။

သာဓု–သာဓု–သာဓု

(ထိုနောင် သံဃမထေရ်ကြီးကစ၍ အစဉ်အတိုင်း ပဝါရဏာပြုရာ၏။)

သံဃပဝါရဏာပြုပုံ ပြီး၏။